Digitaliseret af | Digitised by

Forfatter(e) | Author(s):	Hansen, Mauritz Christopher.; Maurits Hansen ; ved Henrik Jæger.
Titel | Title:	Noveller i Udvalg
Udgivet år og sted | Publication time and place:	Kristiania : H. Aschehoug, 1882
Fysiske størrelse | Physical extent:	XII, 500 s.

DK

Materialet er fri af ophavsret. Du kan kopiere, ændre, distribuere eller fremføre værket, også til kommercielle formål, uden at bede om tilladelse. Husk altid at kreditere ophavsmanden.

UK

The work is free of copyright. You can copy, change, distribute or present the work, even for commercial purposes, without asking for permission. Always remember to credit the author.

DET KONGELIGE BIBLIOTEK
130009869965

MAURITS HANSEN.

NOVELLER I UDVALG.

ИЗВЕСТИЯ ПРАВИТЕЛЬСТВА

MAURITS HANSEN.

NOVELLER

I UDVALG

VED

HENRIK JÆGER.

KRISTIANIA.
FORLAGT AF H. ASCHEHOUG & CO.
1882.

DET MALLINGSKE BOGTRYKKERI.

BIBLIOTHECA REGIA.

Indhold.

	Side
Maurits Hansen	VII
Luren (1819)	1
Svigerdatteren (1819)	9
Den gale Christian (1821) . . .	17
De to Søstre (1822)	23
Novellen (1827)	33
Kontravisiten (1829)	47
Cicisbeatet (1833)	61
Fru Birthe (1834)	95
De trende Kusiner (1835) . . .	157
Pastelmaleriet (1836)	235
Datteren (1837)	299
Tone (1842)	375
Fantasier og Idyller:	
Palmyra (1820)	443
Hovedvandsægget (1820) . .	473
Lille Alvilde (1829)	481
Bruden (1828)	486
Anmærkninger	496

Maurits Hansen blev født den 5te Juli 1794. Faderen var dengang residerende Kapellan paa Modum; siden blev han Sognepræst til Skedsmo. Paa disse to Steder og i Kristiania, hvis Kathedralskole han besøgte, tilbragte Maurits Hansen sin Ungdom.

Han blev Student ved det unge norske Universitet i 1814, og uden at have levet noget egentlig Universitetsliv, hvad der i hine vort Universitets Barndomsaar ikke var Anledning til, begyndte han kort Tid efter at arbejde for sit Brød som Lærer først ved Borgerskolen, siden ved Krigsskolen i Kristiania.

Tre Aar efter at han var bleven Student, giftede han sig, 23 Aar gammel, og dermed begyndte den tyveaarige Kamp for Tilværelsen, der udgjør det mest fremtrædende Træk i hans Liv.

Fra 1820 til 1826 var han ansat som Lærer i Trondhjem; fra 1826 var han Overlærer og Bestyrer af Kongsbergs Middelskole, og i denne Stilling blev han til sin Død, der indtraf den 16de Marts 1842.

Ved Siden af al denne Lærervirksomhed gaar en anstrængt literær Produktion, hvis Omfang ikke staar i Forhold til Forfatterens Talent, men i et saa meget desto inderligere Forhold til hans økonomiske Situation. Han skriver Skolebøger af alle Slags, norske, franske, latinske Grammatiker, Lærebøger i Geografi og Historie, latinske Skolelexika og Skoleudgaver af latinske Forfattere, Fremmedordbøger og praktiske Vejledninger til Brevstil for unge Fruentimmer. Til alle Datidens Blade og Tidsskrifter leverer han Bidrag. »Morgenbladet«, »Hermoder«, »Den norske Husven«, »Bien«, »Norske Læsefrugter«, »Ny Hermoder«, »Skillings-Magazinet« og hvad de allesammen hed disse periodiske Produkter, hvoraf de fleste kun førte en kort Tilværelse — alle modtog de Bidrag fra hans Haand. Han

udgav Ugeblade, literære Nytaarsgaver og var Medudgiver af literære Nytaarsgaver, han skrev Digte og Fabler, Fortællinger og Dramaer, østerlandske Fantasier og tyske Ridderromaner, historiske Fortællinger og Fortællinger af Samtidens Liv, Kriminalhistorier og Idyller. Det er en Produktion anstrængt som Balzacs, men uden Balzacs Genialitet. I meget af den er der ikke anden Livsnerve end *nervus rerum*.

Honorarerne vare elendige; skulde der være Mening i at arbejde for at faa dem, maatte det gaa hurtig fra Haanden. Derfor nøjede han sig med at nedskrive en Disposition til sine Fortællinger; det var hans eneste Forarbejde; og saa gik det løs paa Udarbejdelsen; ofte gik Begyndelsen i Trykkeriet, før Slutningen var paabegyndt. Undertiden blandede ogsaa Redaktøren sig i Sagen ved at oplyse om, hvor mange Sider eller Ark man havde Plads for — og saa skulde der tages Hensyn dertil. Saaledes gik det i alle Fald med den store Fortælling »Moderen«, hvori Bernt Anker skildres under Navnet Kerban. Hansen havde skrevet Disposition til tre Dele; første Del var færdig og afsendt; da kom der Brev fra Udgiveren af det Tidsskrift, hvori den blev offentliggjort, at han ikke kunde modtage mere end i det højeste saa meget Manuskript til, som han allerede havde faaet. Hvad gjorde Hansen? Han sprang over Dispositionen til anden Del og udførte blot tredie. Intet Under, at Welhaven i sin Rescension af Fortællingen *) fandt, at den ikke hang synderlig godt sammen. — Paa denne Maade fik meget af hans Produktion Præget af Løshed og Flygtighed, Traade slyngedes, som han ikke fik Tid til at løse, Muligheder forberedtes, uden at blive førte ud i Virkelighed, Knuder overhuggedes; Motiver benyttedes Gang efter Gang i Fortælling efter Fortælling, ofte flere Gange paa forskjellige Punkter i samme Fortælling — han havde ikke Tid til at finde nye — Modsigelser glider ind med — saaledes for bare at nævne et enkelt Exempel i »Eventyret ved Rigsgrændsen«, hvor det i 5te Kapitel heder, at Lejner af og til havde Breve fra Ragnhild, der var kommen til Willers, medens 7de Kapitel derimod meddeler, at Ragnhild siden sin Ankomst til Willers efter Lejners egen Bestemmelse ikke havde skrevet ham til, da han slet ikke vilde lade nogen mærke det tidligere Bekjendtskab.

Føj saa hertil Datidens for en Digters Udvikling lidet

---

*) W.s Samlede Skrifter II, 8.

gunstige Forholde herhjemme, at han aldrig kom i direkte Forbindelse med Kulturlivet ude i de store Lande, at han var Hjemmefødning og Smaastadsborger hele sit Liv — thi selv Hovedstaden var jo dengang i et og alt en Smaastad — at hans ringe Indtægter tvang ham til at leve saa indskrænket som mulig, at hans Arbejde paa sin egen Udvikling afbrødes, netop da det skulde have begyndt for Alvor, og at han siden uden Tvivl ikke har havt Tid nok til helt at indhente det forsømte — læg alt dette sammen, og De vil have nok af Grunde til Forklaring af, at han trods sit Talent kun kom til at skrive vellykkede Sider, vellykkede Kapitler, men ikke et eneste helt vellykket Arbejde, der har Levedygtighed nok til at bære hans Navn ned gjennem Slægterne.

Han begyndte sin Forfattervirksomhed netop som Reaktionen mod det attende Aarhundrede var kommen til Magten rundt om i Europa, i den hellige Alliances Dage, og skjønt hans politiske Opfatning ikke blev paavirket af Reaktionen, var han dog sin Tids Barn i literær og filosofisk Henseende. Den tyske romantiske Skole stod dengang paa sit Højdepunkt; dens Ideer var blevne de herskende, dens Poesi toneangivende baade i Tyskland og Danmark. Intet var derfor naturligere, end at denne Skole fik en bestemmende Indflydelse paa Maurits Hansen. I sine allerførste Arbejder fremtraadte han som en Discipel af Lafontaine, men neppe havde havde han gjort Bekjendtskab med de tyske Romantikere, før han var deres med Hud og Haar.

I Datidens tyske fortællende Literatur var der tre Hovedretninger, der alle fandt en Efterligner i Hansen. Den ene var udgaaet fra Goethes Ungdomsarbejde, Skuespillet »*Götz von Berlichingen*«, hvis kraftige og friske Skildring af Middelalderens Ridderliv fremkaldte en hel Flom af Romaner, hvori Ridderlivet og Middelalderen forherligedes. Den anden Retning udgik fra et dramatisk Ungdomsarbejde af Schiller »*Die Räuber*«, der bragte en hel Hærskare af poetiske Røvere og Forbrydere til at storme ind i Literaturen. Hvad Goethe og Schiller i sin Ungdoms Stormtid havde slynget ud, gik som Ridder- og Røverromantik igjen hos Romantikerne i overdrevne, fordrejede og karikerede Skikkelser. — Endelig havde den vaagnende tyske Nationalfølelse udviklet en Begejstring for den germaniske Oldtid, der fik Luft i urgermaniske Dramer og i romantiserede Fremstillinger af den nordiske Sagatid.

vilkaarene og Levemaaden, hele dette lune og afstængte Liv, der levedes i Datidens norske Smaabyer. I disse spredte Partier er der et helt lidet Stykke norsk Kulturhistorie, der altid vil bevare sin Interesse.

Disse Partier er det, som giver Maurits Hansen hans Betydning; dem er det, som bevirker, at en Del af hans store Produktion fortjener at læses og virkelig ogsaa bliver læst den Dag idag.

Kristiania i December 1882.

Henrik Jæger.

Luren.

(1819.)

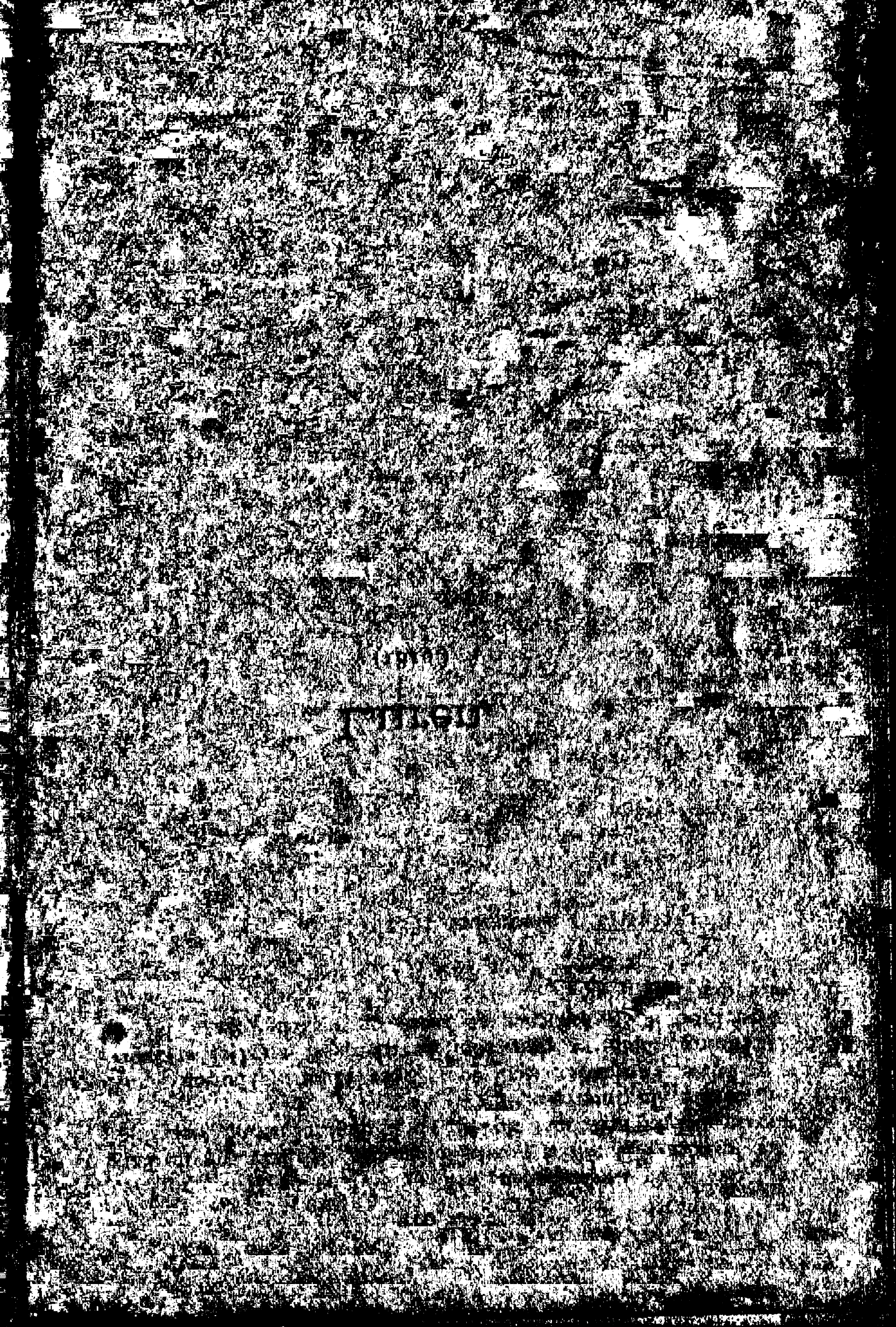

Braate i Gudbrandsdalen.

Jeg kunde have Lyst til, kjære Ven, at datere dette Brev fra *det egentlige Norge;* thi saa egte nordisk har ingen anden Egn forekommet mig at være, — saa stolt og dog saa mild. Hvorfor skulle vi dog evig beundre hine Helvetiens Prospekter? hvorfor aldrig pryde vore Vægge med fædrelandske Udsigter! Denne Egn forekommer mig at staa ved Siden af det skjønneste Schweizerlandskab. Ikke frapperes man af nogen vildt brusende Fos — eller af lodret stejle Klipper — eller af svimmeldybe Afgrunde; men *Ensemblet,* min Ven, — *Tonen,* som I Malere kalde det, — er saa høj, saa ubeskrivelig dejlig.

I Stedet for at beskrive Dig min Tilbagereise fra Nordlandene vil jeg, imedens jeg dvæler for sidste Gang i denne yndige Dal iblandt dens elskværdige Beboere, fortælle Dig et lidet Eventyr, som jeg her har oplevet, og som med al sin Simpelhed forekommer mig usigelig rørende. Til den Ende maa jeg gaa tilbage i min Fortælling til den Aften, da jeg paa min Oprejse første Gang betraadte Dalen. Efter en temmelig besværlig Fodrejse stod jeg ved Solens Nedgang paa Højden, hvorfra med overraskende Ynde Dalen pludselig aabnede sin Favn for mit Blik. Jeg lod Bonden, der førte min kløvsadlede Hest, drage foran, og satte mig paa et Fjeldstykke for at beskue den blomstrende Dal. Bækkenes Rislen, Fuglenes Sang og de græssende Kørs Klokker løde harmonisk i mit opladte Øre. Skyggerne bleve længere nedenfor mig — og mindede mig om at gaa ned. Imedens jeg klavrede ned ad Fjeldet, løde fjernt enkelte dybe Toner fra Luren, den arkadiske Lur. Efterhaanden bleve disse stærkere, og jeg kunde tydelig høre enkelte Ord igjennem Tonen. I en overraskende Nærhed svarede en anden Lur med et Par af disse

simple Akkorder, der saa klare strømme ud fra dette Instrument. Jeg var højtidelig stemt. Neppe stod jeg i Dalen, før en midaldrende Døl i sin Nationaldragt kom mig imøde og rakte mig sin Haand. »Velkommen til os, Landsmand! Tag tiltakke med det, jeg kan skaffe Dig!« sagde han i sin fyndige, trofaste Dialekt, og vi gik fremad imod Gaarden, der laa midt i den smilende Dal. Da vi kom ind, blev Højsædet anvist mig, og imedens hans vakre Kone fremsatte en nydelig Aftensmad af Melk, Tyndbrød og Æg, fik jeg Tid til at betragte den renlige Simpelhed og tækkelige Velstand, der forenede sig i den rummelige Nystue. Thord, det var min Verts Nav, var en høj, bredskuldret Mand med et mærkeligt Ansigt, der, jeg ved ikke hvorledes, forekom mig at ligne de antike Træsnit af vore norske Konger. Et Par beskedne Spørgsmaal om vor Konge og om det nys opløste Storthing o. s. v. undslap ham næsten imod hans Vilje, — og jeg saa, hvorlunde Nysgjerrigheden kjæmpede med Frygten for at ulejlige den trætte Gjest. Men nu kunde den aldrende Kone ikke længere bare sig — og gjorde mig Spørgsmaal paa Spørgsmaal; og skjønt Verten skjendte paa hende, fordi hun, sagde han, plagede mig, — saa jeg dog tydelig, at han glædede sig ved enhver Nyhed, jeg fortalte. Efter en halv Times Forløb hørte vi Kørenes Brølen under Vinduet, og strax derpaa traadte en Pige ind, hvis Udvortes stærkt frapperede mig, skjønt jeg i Tusmørket ikke ret kunde betragte hende. En høj, rank Vækst, — et blegt, betydningsfuldt Ansigt, — svømmnnde, blaa Øjne og et gult, frit bølgende Haar faldt mig strax i Øjet. Faderens skarpe Blik slog hendes imod Gulvet; men Moderen sagde i en snaksom Tone: »Kom hid, Ragnhild! og hils paa den Fremmede; han er fra Christiàn«. Med en rolig, alvorlig Mine hilsede hun mig, ikke med den nys udfoldede Møs Undseelse, men med en vis Holdning og Anstand, som forundrede mig. Hun opvakte en besynderlig, halv smertelig, halv behagelig Fornemmelse hos mig, og jeg følte en uforklarlig Interesse for Pigen. Jeg greb det Paaskud at betragte Kvæget — og bad hende følge mig og vise mig det. Alt, hvad hun sagde, rørte mig ved den klare, bløde Akcent, hvormed hun talede sit Dølesprog, og den Bestemthed, med hvilken hun valgte sine Udtryk. Hun blev synlig forlegen over den Opmærksomhed, hvormed jeg betragtede hende, og førte mig snart ind igjen til Faderen, der ventede mig med Ølkruset i Haanden.

Ved Lyset blev jeg var nogle Bøger paa en Hylde, og det glædede mig imellem dem at finde vor *Snorre*. Jeg indlod mig i Samtale med Thord om den gamle Historie — og forbausedes ved hans Bekjendtskab med samme. Uden Pral fortalte han mig i Samtalens Løb, at han nedstammede fra den haarfagre Harald, og at hans Slægt havde holdt sig ublandet. Jeg ved ikke, hvorfor denne Efterretning gjorde et saa særdeles Indtryk paa mig; ikke sandelig, at jeg skulde bære større indvortes Agtelse for en Konge end en Bonde, men sikkert fordi jeg ligesom saa den længst hensmuldrede store Harald staa for mig i sin Ætling. — Min Vert lod til at forstaa min Fornemmelse — og vendte beskeden Samtalen paa andre Ting.

Temmelig sent forlod han mig, og jeg kastede mig urolig frem og tilbage paa mit Leje. De rundne Dage steg op i min Sjæl, og jeg følte en ængstelig Glæde, som den, hvormed man betræder en Kjæmpehøj fra Hedenold. Da lød en Lur klart i Natten og vækkede mig af mine Drømme. Jeg sprang til Vinduet, aabnede det — og hørte nu grant fra den nærliggende Høj igjennem Tonerne de Ord: *Hosdan lever Litan?* og strax svaredes fjernt fra med Luren: *Litan lever bra.* Jeg kan ikke sige, hvor besynderligt det forekom mig. Min Nysgjerrighed tillod mig ingen Ro. Alt blev stille, og utaalmodig oppebiede jeg Morgenen, for hos min Vært at faa Opløsning paa denne Gaade. Neppe var han traadt ind til mig, førend jeg, imedens Ragnhild tilberedte Frokostbordet, begyndte at spørge, hvo der her blæste Lur om Natten. Men pludselig holdt jeg inde; thi Ragnhild blev med et bleg som Døden og kastede et Blik paa mig — saa bønligt, saa fortvivlet, saa døende! at jeg tusinde Gange fortrød mit Spørgsmaal. Til min Beroligelse svarede Thord, at han Intet havde hørt, og at det maatte have været Gjæterne paa de omliggende Sætre. Men Ragnhild sneg sig vaklende ud, idet hun gav mig endnu et usigelig rørende Øjekast.

Skydsen var kommen, Kløvsadlen omspændt, — og med al min Nysgjerrighed, al min Deltagelse, maatte jeg utilfredsstillet drage bort. Hvad havde jeg givet for et Øjebliks Enrum med Ragnhild, det jeg dog vist ej havde havt Mod og Indiskretion nok for at benytte til at udfritte hende.

Paa min hele Rejse stod denne lille Begivenhed mig uafladelig for Tanken, og det gjorde mig ondt nok, da jeg for

omtrent aatte Dage siden paa min Hjemtur kom i Nærheden af Dalen, at jeg ikke kunde gjøre en Omvej for atter at besøge Thord. Du ved, min Bestemmelse var at ile den korteste Vej til Christiania. For aatte Dage siden altsaa rejste jeg om Natten over Fjeldet. Min Skydskarl var en vakker, ung Mand af et usædvanlig dannet Væsen — men syntes meget nedslagen. Paa mit Spørgsmaal fortalte han mig, at han havde været Skolemester — men nu tjente som Gaardskarl. Jeg lod ham føre Hesten foran mig over Fjeldryggen og gik langsomt efter i nogen Afstand. Pludselig hører jeg ham synge igjennem Haanden henimod Fjeldet, og jeg gjenkjendte tydelig den samme Melodi, som jeg engang havde hørt igjennem Luren. Jeg bliver opmærksom, og fra det Fjerne møder mit Øre en længere, klagende Lurstemme. Som et Lyn var jeg oppe og stod ved Siden af Karlen. Han syntes forlegen og blev det endnu mere, da jeg trængte ind paa ham for at faa Sammenhængen at vide. Netop gik Maanen op, og jeg skimtede i Bjergkløften en liden Hytte og udenfor den et Menneske. »Derfra kom Tonen!« raabte jeg, »og jeg maa strax derhen; Du skal følge med Hesten«. Hans Forlegenhed var ubeskrivelig. Han prøvede paa at gjøre Indvendinger; men jeg havde intet Øre derfor. Vi droge frem. Efter en kort Taushed syntes han mere fattet og gik villig og ilende foran. Nu stode vi ved Hytten, der var liden og sammenflettet af Granbar. Min Karl vilde forbi mig, men jeg stødte ham rask tilside og traadte først ind. Og se! midt paa Gulvet stod en liden Seng, hvori der laa et dejligt, halvaarigt Barn, — og nedbukket over Barnet sad — støttet paa Luren — Ragnhild. Den Følelse, hvormed vi mødtes, kan Du maaske tænke Dig; beskrive den formaar hverken Pen eller Læbe. Jeg havde jo ventet det, jeg vidste jo i min Anelse den hele Sammenhæng! men opleve Visheden! Ikke vil jeg beskrive Dig den første Time — men heller gaa over til det Øjeblik, da jeg fortrolig sad imellem de to Elskende med det lille Pigebarn paa mine Arme. Rørende var i Ragnhilds Mund Fortællingen om, hvorledes Guttorm og hun vare opdragne sammen, — hvorledes de havde elsket hinanden, — hvor flittig Guttorm havde været hos Presten for at danne sig til Skolemester, for derved at blive værdig til at besidde Ragnhild, — hvorledes ingen Bøn, ingen Taare havde kunnet overtale Thord til at tillade sin Datters Forbindelse med en fattig Karl udenfor Slægten.

»Nu«, blev Guttorm ved, »fortvivlede jeg og vilde, Gud naade mig! gaa den korteste Vej ud af Verden. Da kom Ragnhild til mig, vilde dele Jammer og Glæde med mig, — og da var jeg ikke stærk nok til at modstaa Haabet om en varig Forbindelse med hende«.

»Nu ser du, hvordan vi har det; Vinteren stunder til, og Barnet«. — »Hvor har Barnet været?« spurgte jeg. »Her, Du! Jeg har bygget denne Barhytte, og Ragnhild og jeg skiftes daglig til at være hos det«. — »Hvor langt er din Faders Gaard herfra, Ragnhild?« spurgte jeg. »En halv Mil, og Guttorm har en hel Mil til sit Hjem«. Taarerne fløde ned over mine Kinder. Jeg greb Barnet, rejste mig og sagde: »Fatter Mod, Børn! det skal nok blive godt!« Under ængstelige Modsigelser bragte jeg det saa vidt, at de lagde sin Skjæbne i mine Hænder.

Da Dagen brød frem, vare vi ved Faderens Gaard. Jeg lod Guttorm skjule sig med Barnet i Laden; Raghild sneg sig ind, og jeg gik alene frem. Mine Trin vækkede Thord, og han tog med øjensynlig Glæde imod mig og førte mig ind i Nystuen. Som af en Hændelse førte jeg Samtalen paa Forældres Haardhed — og fortalte Thord og hans Kone om Philip af Spanien, om d'Agasseau og Flere. Jeg sluttede med at fortælle om Eginhard og Emma. Da deres Deltagelse var vakt, gik jeg nærmere — og sammensatte selv en Historie, som næsten i Et og Alt lignede Ragnhilds. Thord blev højligen opmærksom. Da tog jeg Snorre og Bibelen ned af Hylden, lagde dem paa Bordet og sagde: »Der, Thord, er Bogen, som lærer om din Kongeslægt; men her ligger Herrens Ord, som lærer, at vi ere Alle lige for Gud. Den lærer Ydmyghed og Forsonlighed, Barmhjertighed og Kjærlighed, — og der (jeg løb ud og var som en Pil tilbage med Barnet), der liggger din Datters Barn paa en Fremmeds Arme — og beder ved mig, at Du ej vil forstøde Dit Blod«.

En dødelig Bleghed overtrak Thords Aasyn, og Konen sank halv afmægtig ned paa Bænken. Men jeg standsede ikke, jeg bad, jeg tordnede, velsignede og forbandede. Da brast han i Graad og sagde: »Gud forlade mig, som jeg nu vil forlade! Hvor er Ragnhild?« — Og Ragnhild kom, nærmere Døden end Livet, og hun favnede hans Knæ og strakte jamrende sine foldede Hænder imod ham, og han rejste hende, lagde hende i Moderens Arme og sagde: »Du har baaret

hende under din Livgjord; Du har lidt for hende; før Du hende til mig!«

Da kaldte jeg paa Guttorm, og imod min Forventning tilgav han ham strax. »Dig har jeg ikke saa meget at forlade«, sagde han; »men hun, hun vidste dog — tys!« lagde han til, »lad det nu være godt!«

Jeg vilde rejse; men Du kan let tænke, at jeg maatte oppebie Brylluppet. Igaar blev Parret viet, og strax derpaa døbtes Barnet Caroline efter mit Navn — ifølge Thords egen Vilje. Alle ere glade, og jeg — jeg syndige Menneske — staar her som en Engel mellem dem. Farvel, min Ven! Imorgen reiser jeg fra dette Fredens Tempel. Gud velsigne disse gode Mennesker!

Svigerdatteren.

(1819.)

Det var en Høstaften, just paa den Tid, da Ækvinoktialstormene frygteligen rase over det fraadende Hav — og berede saa mangen ærlig Sømand det sidste, kjølige Hvilested. Min Reiseplan nødte mig til at udsætte mig for den farlige Tur, paa en aaben Lodsbaad at fare igjennem en med Brændinger opfyldt Skjærgaard paa den vestlige Kant af Throndhjems Stift. Jo længere det led imod Nat, desto højere brød Søgangen ind over det lille, lette Fartøj, og mine to raske Rokarle begyndte matte vexelvis at lægge Aarene op. Jeg var temmelig beredt paa ej at bestige Land mere — og sad resigneret med Armene overkors paa Toften. Endelig erklærede den ældste af Folkene, at det var umuligt at komme Odden forbi, og idet han med Fingeren viste mig Lys i en Afstand paa Stranden, spurgte han, om jeg vilde tage til Takke hos ham Natten over. Jeg kan ikke sige, hvor velkomment dette Tilbud var mig, da jeg nu engang havde anseet det for umuligt at lægge til Land noget Steds paa Vejen — og næsten havde forsaget enhver Tanke om Redning.

Landingen var paa denne Kant ikke synderlig besværlig, og inden en halv Time stode vi ved et lidet Hus paa Strandbredden. Matrosen bankede, og med et: »Er det muligt? kommer du i Aften?« lukkede et Fruentimmer Døren op. Johannes, saa hed min unge Vert, førte mig med et Par trohjertige Komplimenter ind i Stuen. Ved Kakkelovnen stod en meget gammel, ærværdig Gubbe, der ved vor Indtrædelse rokkede frem og famlede Johannes imøde. Jeg kan ikke beskrive, hvor den Ømhed rørte mig, hvormed han, overrasket ved Sønnens Hjemkomst, lagde sin Haand paa hans Skulder og sagde et Par kjærlige Ord. Først efter nogen Tids Forløb blev jeg var, at den Gamle var blind. — »Din Kone har

ret været urolig for Dig, Jon«, sagde Oldingen efter en Stund; »hun mente, Du havde stolet paa, at det brasede fra Land og havde skaaret ud om Odden i Nat! Stakkels Dig, Anne! ser Du, Knegten maatte dog lægge bi? Tror Du nu en anden Gang en gammel Søfugl som mig?«

Den hjertelige Tone, hvormed han sagde disse Ord, overtydede mig om, at han havde delt Annes Angst; men hvad der højligen maatte forundre mig, var de to Unges Ansigter. Thi begge sloge Øjnene ned — og lode til at blive ret forlegne over hans godhjertige Snakken. Jeg blev opmærksom, og nu faldt det mig tydelig i Øjnene, at Egtefolkenes Forhold var yderst spændt. En høflig Opmærksomhed for hinanden skinnede gjennem en vis Kulde, og paa den anden Side forekom det mig, som om nu og da et stjaalent Blik forraadte, at de følte Mere for hinanden, end de vilde tilstaa sig selv; med et Ord, de bare sig ad som et Par Kjærester i den fornemmere Verden, hvor en Rad indbildte Bekymringer og forlibte Narrestreger skal sætte Sauce paa den huldeste Guds Gave her neden. Kun naar det gjaldt den gamle Fader, vare de begge som En. Han syntes at hendrømme sine sidste Dage i en glad Følelse af sine Børns Kjærlighed og huslige Lykke.

Under Maaltidet kom jeg i dyb Diskurs med Oldingen, — og jeg behøver ikke først at fortælle Dig, at jeg som Okulist ikke kunde Andet end tage hans Øjne i Besigtelse og lade mig Oprindelsen til Blindheden o. s. v. nøjagtig berette. Med en Fornøjelse, som kun en oprigtig Kunstbroder kan fuldkommen fatte, overtydedes jeg om, at hans Øjne, i det mindste det ene, kunde opereres.

Da det var Sengetid, tog jeg Afsked med Oldingen og hans Sønnekone. Johannes førte mig ovenpaa, hvor mit Leje var beredt. Jeg fortalte ham da med et Par Ord, at der var høj Grad af Sandsynlighed for, at hans Fader kunde faa sit Syn igjen. Du skulde seet, hvorledes han gebærdede sig. En brændende Glædesrødme og strax efter en dødelig Bleghed for over hans Aasyn. »Gud velsigne Dem!« stammede han endelig frem, »De mener det godt med os. Lyset er ogsaa en stor Velgjerning. Men tag ikke ilde op, at jeg maa bede Dem give mig en Betænkningsnat, førend jeg slaar min Haand i Deres og siger: i Guds Navn! prøv derpaa! Ser De, Hr. Mølmann, det kan hænde, at den Gamle, siden han nu engang

har mistet Takkelagen, har bedre for at bugsere sig frem de Par Vagter, han har igjen, ved Hjælp af mig og min Kone. I Morgen skal De høre fra mig«. Dermed gik han sin Vej, og jeg laa den halve Nat og grublede over, hvad der kunde bevæge Sønnen til at ønske sin Fader at vandre i Blindhed.

Utaalmodig ventede jeg næste Morgen paa Johannes. Han kom og satte sig ved min Seng. »Jeg har«, begyndte han, »talt med Anne om Deres ædelmodige Tilbud. Guds synlige Finger i den Kurs, Deres Rejse har faaet, lader sig ikke miskjende, og vi tør og bør ikke staa imod, hvorvel det ser ud som til Storm. Imidlertid maa De kjende vort Smulvand, førend De sætter Sejl til, og saa faar De som en studeret Mand selv gjøre Bestik. Ser De, Herre! vor Skude er forbandet læk; saalænge Far ligger rolig i sin Køje, fornemmer han Intet. Men kommer han først til Rors, er jeg bange, han ønsker sig i et andet Kjølvand«.

Jeg vil ikke forhutle den godmodige Sømands Sprog, og fortæller Dig derfor paa godt Dansk det besynderlige Eventyr, der er hændet den vakre Familie. — Johannes var fra Barns Ben en flink Søfugl og gjorde tidlig Rejser paa England og Spanien. Paa disse opkom et Uvenskab imellem ham og en anden Matros, Ole, fra samme Egn; hvilket snart gik over til det hadefuldeste Fiendskab. Besad Johannes flere Kundskaber og mere Duelighed, saa havde Ole igjen større Behændighed og en Vittighed, hvorved han ofte bittert saarede sin Kammerat. Johannes var hemmelig og mod sin Faders Vilje forlovet med Anne. Ole stak ham ud hos Pigen, og hun blev hans Fæstemø. Imedens Johannes harmfuld sørgede over sit Tab, indtraf det bedrøvelige Tidspunkt, da den Gamle mistede Synet. En Dag overtalte han Sønnen til at skaffe ham en Plejedatter, der kunde forsøde hans sidste Dage, og gav ham Anslag paa en Søsterdatter, der boede ikke ret langt borte. Johannes, ligegyldig for Alt efter Tabet af sin Elskede, lovede at gjøre Pigens Bekjendtskab. Efter nogle Besøg fik han virkelig Godhed for Anne, saaledes hed ogsaa denne Pige, og han forlovede sig med hende til Faderens store Glæde. En huld Venlighed erstattede hos hende det Skjønne og Indtagende, hvorved hans første Elskede havde fængslet ham.

Bryllupsdagen var berammet; Johannes rejste, ledsaget af den blinde Oldings Velsignelse, til sin Brud — for at indføre hende som Kone i den hjelpeløse Oldings Hus. Igjennem

Storm og Søgang naaede han en Søndags Morgen hendes Bopæl. Ogsaa Ole havde med sin Kjæreste begivet sig til samme Sted, maaske for at drive Spot med Johannes og hans ikke skjønne Brud. Imedens Johannes af Bryllupssværmen holdtes i Brudehuset, til Prædikenen var forbi og Vielsen skulde foregaa, gik Ole i Kirken. Præsten holdt en skjøn Tale over de Ord: »Naar Du vil offre paa Alteret, og Du har Strid med Din Broder, — da læg din Gave ved Alteret, forlig Dig med din Broder, kom saa tilbage og offre din Gave!« Han blev inderlig rørt og gik grublende ud af Guds Hus. Med den Beslutning, ved første Lejlighed at forsone sig med Johannes, gik han frem og tilbage paa Strandbredden. Da traadte en Del af Brudeskaren ud. Bruden blev ført i sin Baad; Brudgommen, der skulde ro i en anden, blev endnu opholdt i Huset. I det Øjeblik, Bruden skulde stige fra Bryggen, gled hun ud og styrtede i de skummende Bølger. »Nu forliger jeg mig med Johannes!« raabte Ole. »Kommer jeg ikke igjen, saa hils ham fra mig!« Derpaa styrtede han ud efter Pigen, greb hende, mistede hende, greb hende atter, — og de forsvandt begge i Bølgevrimlen. Ingen kunde redde dem. Johannes og Anne kom paa engang til for at skue det sørgelige Syn af deres Elskedes Lig. De Omstaaende fortalte Omstændighederne. Da kyssede Johannes den afsjælede Oles blege Læber, tog Annes Haand og holdt den afmægtige Pige i sine Arme.

Da den første Bedøvelse var forbi, blev Tanken om hans stakkels Faders Smerte levende i hans Barm. »Ak, han har tabt saa meget! skal han nu ogsaa tabe det sidste Haab paa Jorden, at se sin Johannes lykkelig ved hans elskede, uforglemmelige Søsters Barn!« — »Nej, nej!« svarede Anne. »I skulle Alle være mine Vidner; jeg vil pleje ham, som en Datter plejer sin Fader. Han skal ikke vide Andet, end at jeg er hans Søsters Barn og — Johannes's Kone«. Saa tog hun Tausheds Løfte af den hele Brudeskare og rejste til den Gamle, og lagde sin Mund til hans Haand. Imod Aften, naar den Gamle gik til Hvile, sneg hun sig op paa det enlige Kammer, og Johannes til sin Løjbænk.

Den ærlige Johannes havde endt sin Beretning og spurgte mig nu, om jeg troede, det var Ret at forstyrre Oldingen i den glade Drøm, der saa sødelig vilde vugge ham over i Evigheden. Jeg saa taus hen for mig og bad om Betænk-

ningstid. Jeg gik ned; jeg undersøgte nøjagtig det Forhold, der fandt Sted mellem Johannes og Pigen, og fandt min Formodning bekræftet, — at gjensidig Agtelse, Taknemmelighed, Ungdom, Skjønhed og den gamle Ungdomskjærlighed havde stiltiende for længe siden opvakt imellem de to Unge en gjensidig Sjæleharmoni, som var dem selv ubekjendt, maaske kun, fordi de fra ingen af Siderne vilde være sig den bevidst. Den Gamles Stær vilde om nogle Uger først blive moden til at skjæres, og nu vidste jeg, hvad der var at gjøre. Da Johannes meldte mig, at Vejret tillod at rejse, tog jeg de Unge i Enrum, greb deres Hænder og sagde: »I maa sige, hvad I ville, Børn; I holde af hinanden. Dersom Oles Forsoning har noget Retskaffent at betyde, da maa Du, Johannes, ogsaa anse Anne som dit testamenterede Gods, og der er intet Spørgsmaal om, at naar I ere enige i at være hinandens og den Gamles Lykke, vil Alt faa et godt Udfald. Om fire Uger er hans Stær moden til at skjæres bort. Da kommer jeg igjen, og til den Tid skal I have fortalt den Gamle paa en lempelig Maade den hele Sammenhæng. Men det siger jeg Eder: jeg vil være med ved Brylluppet«. De saa forlegne paa Gulvet begge to. Da trak jeg dem hen imod hinanden; Johannes slog endelig sin Haand i min og rakte den derpaa til Anne. De omfavnedes, og jeg rejste.

Denne Historie, kjære Ven, kunde jeg fortalt Dig for længe siden. Men jeg vilde have Slutningen med. I Forgaars kom jeg paa Vinterføret her hid. Oldingen rokkede mig grædende imøde. De Unge kyssede mine Hænder under hede Taarer. Alt var vel, og kun den ængstelige Forventning af Operationens Udfald sagtnede deres Henrykkelse. Igaar opererede jeg den Gamles ene Øje. Han ser! I dette ene Ord ligger usigeligt meget for den, som i flere Aar den herligste af vore Sandser har været røvet, meget for hans elskede Familje — ak, og meget, usigelig meget for den lykkelige Læge, ved hvis Haand Gud lader sit velsignede Lys igjen opgaa. I Morgen skrider jeg til at aabne det andet Øje. Og saa kommer Bryllupsfærden. De Unge elske hinanden med den første Kjærligheds hede Varme, forædlet ved den Modgang, de have lidt, — den Agtelse, de gjensidigen have tilvundet sig —, og den Gamle! han er saa inderlig glad, saa taknemmelig imod Forsynet, saa elskværdig i sine Børns Kreds!

Den gale Christian.

(1821.)

Gjestgiverstedet Hole, Oktober.

Kjære Ven!

Jeg befinder mig i dette Øjeblik i en besynderlig, spændt Tilstand. Om Du ved Gjennemlæsningen af mit Brev bliver sat i en lignende eller ej, det ved jeg ikke; thi det er ikke Tingene i Verden, hvilke vi desværre kun lidt kjende, men vor egen Stemning, idet de virke paa os, der bestemmer deres Betydning. Men det ved jeg, at der nu i denne Nat ikke er andet Valg for mig, end at udlade den pressende Følelse igjennem den bedste Leder, jeg kjender for mine Fornemmelser, — Pennen.

I Mørkningen kom jeg her hid og fandt, som sædvanligt i vort gode Norge, at Heste, uagtet mit Forbud var afsendt for en Dag siden, ej vare at bekomme. Føret, som Vejret, har den hele Dag været afskyeligt, og trods mit Bekjendtskab til Landets saavel frygtelige som skjønne Egne, har jeg aldrig befundet mig i en mere rædsom Egn end denne. Tæt ved den sorteblaa Indsø, der er omringet af stejle, vilde Klipper, ligger den usle Hytte, hvori jeg nu sidder; den er bygget med tre Vægge til den over Taget udhængende Klippe, og ved mit Voxlys, som jeg viseligen bragte med, ser jeg i det snævre Gjestekammer Intet uden fire krummede Vægge, hvoraf den ene er Fjeldets sorte Granit.

Da jeg netop havde gjort mig fortrolig med Nødvendigheden at ligge her Natten over, og af min Vadsæk havde udpakket min Aftensmad, blev jeg opmærksom ved at høre en i skjærende Messetoner fremsungen Bøn i Sidestuen. Derpaa fulgte en vild Latter og en Hoben usammenhængende Gali-

matias. Pigen, der kom ind for at rede den Seng, hvori jeg ikke agter at ligge, berettede mig, at den gale Christian Præst var der ude, og forsikrede mig, at jeg vilde fornøje mig kostelig ved at høre ham. Jeg gik da derud og fandt i Førstningen ingen synderlig Interesse i at høre paa hans Vrøvl. Imidlertid frapperede Menneskets Fysiognomi mig. Han er en gammel Mand med et hvidt, tyndt Skjæg, med et Ansigt, der, paa de fordrejede Øjne nær, er aldeles kniggisk. I Haanden havde han en Hat, med en Harefod i Skyggen, ved hvilken han forsikrede at kunne gjøre sig usynlig, naar han satte den omvendt paa Hovedet. Jeg gav ham Noget, og da enkelte lyse Ideer vakte min Opmærksomhed, fik jeg det Indfald at tage ham alene ind i mit Kammer. For at bringe ham i Aande, gav jeg ham et Glas Vin og et Stykke Steg, og lidt efter lidt begyndte min Forrykte at blive interessant. Det var naturligvis min Hensigt at komme paa Spor efter Grunden til hans Vanvid; men hvert Øjeblik afbrød han mig med Vrøvl og Messen. Endelig — han havde faaet tre Glas Vin — satte han sig henimod Fjeldvæggen og begyndte med en hæs Stemme: »Du har nok Lyst til at høre en gal Mand fortælle Eventyr; bi bare lidt, jeg maa først have min Hat paa. Kan Du nu se mig?« Jeg benegtede det. Nu begyndte han en Historie, af hvis tildels mærkværdige Usammenhængenhed jeg vil søge at gjøre et Helt.

»Dybt, dybt derinde, over Fjeld og Dal, boede en Præst, som Fanden har taget. Han havde en Datter, Jomfru fin og skjær, som Lam i Sæterdal, og Husmandens to Gutter legede hver Aften paa Præstegaarden med hende, saalænge hun var liden. Dersom Christian havde faaet Perler af de salte Taarer, han mistede for hendes Skyld i den mørke Nat, saa havde han kunnet kjøbe baade hende og al Verdens Herlighed. Og saa vilde han blive Skolemester, Galningen! — som om en Skolemester var god nok for en Præstedatter! Men Hans havde nu det glatte Ansigt, og han var altid ude. Han maatte da følge hende baade paa Vaarstien og til Fossen, og Christian, han gik bag efter og skar sine Tænder. Hu, Hans, det gaar aldrig godt! Havde han enda sagt det; men nej, han lo ad Christian og rendte omkring i viden Mark med høje Sving. Det var Juleaften, og Ragnhild skulde gaa paa Skaren hen til den gamle Frue, og bede hende hjem. De vilde da begge to følge hende, og paa Skjeldsord manglede ikke. Da

nu Fruen ikke kom, og Ragnhild skulde hjem igjen, tog hun Hans tæt, tæt her under Armen og vilde slet ikke gaa med Christian; Hans var jo dog ogsaa Bondedreng. Saa løb Christian forud og gjemte sig bag den store Gran, der, hvor Fjeldstien gaar helt op ved Fossen, og han tænkte ikke paa Ondt, men brandt paa Kinden af de hede Taarer. Men da de nu kom til Granen, og Hans stod stille og saa paa Ragnhild, og Ragnhild for ind i Armene paa ham: saa begyndte Fossen at styrte op efter, og Maanen løb i Ring om sig selv, og alle Bjergtroldene brøde frem igjennem Fjeldstykkerne, og Sneen fløj i Hvirvel, Hvirvel, og det susede, som om hundrede Stormvinde gik op af den aabne Jord. Da Alting var over, laa Hans i Fossen. Siden den Tid sige de, at Christian blev gal; men tys, vær stille! Der er Ingen, som ved, hvad han gjorde; for Ragnhild, som han vilde kastet efter, svor, saa bleg som Sneen, ved Himmel og Jord, at hun vilde tie, og det gjorde hun; men Hans var borte, og Christian var gal. Gud forbarme sig, hvor det var bedrøveligt med Ragnhild fra den Tid og i mange Tider! Men Præsten var streng imod hende. Den Vinter fore de ilde med Christian og bandt ham i den bitre Kulde ude i Vedskjulet. Jo det blev en net Skolemester! Men nu skal Du høre, hvor lystig det siden gik til, da Julen endelig, efter mange Jule, kom igjen i Præstegaarden. Ja, der laa den gale, stygge Christian ind paa Ruden og saa paa Dans og Lystighed inde i Præstens Storstue. Men han saa bare paa Ragnhild, som dansede med den fremmede Skipper i Silkebuxerne. Og de to snakkede sammen og trykkede hinanden i Hænderne. Men jo mere Christian saa paa ham, jo blegere blev han; for det var visselig Hans. Saa gik de ud i den mørke Gang og saa paa alle de forvildede Stjerner; men Christian gik efter. Og paa engang hørte han, at de kyssedes og hviskede i Mørket, og Hans kaldte sig Joseph og mente, at det Onde blev til det Gode, for nu var han en fornem Herre. Da løb Christian ud i den dybe Sne og i den mørke Nat og bad og bandede og rev sit Haar istykker. Saa kom Hans gaaende for at gaa hen i Gjestgiverstuen, og da de mødtes begge, raabte den ene: Hans! og den ånden: Christian! og dermed fore de om Livet paa hverandre — og tumlede og tumlede og tumlede. Laa Du ikke i Elven før, saa ligger Du nu! og der laa Hans. Men

Ingen fik fat paa Christian, og Ragnhild er død, og Fanden tog Præsten«.

»Kan Du se mig?« raabte han med en ubeskrivelig rædsom Stemme, og i et Nu var han ude af Døren. Jeg forsikrer Dig, der fejlede ikke meget i, at jeg var bleven vanvittig. Endnu sidder jeg i en Febertilstand og længes kun efter Morgenlyset og min Hest for at komme ud fra denne Egn. Gid jeg i Morgen ikke møder den ulykkelige Christian paa Vejen! jeg har baade seet og hørt nok af ham. Besynderligt er det, at han ikke har fortalt Andre det samme som mig; formodentlig har Ingen taget sig saaledes af ham. Gud give ham snart Fred!

De to Søstre.

(1822.)

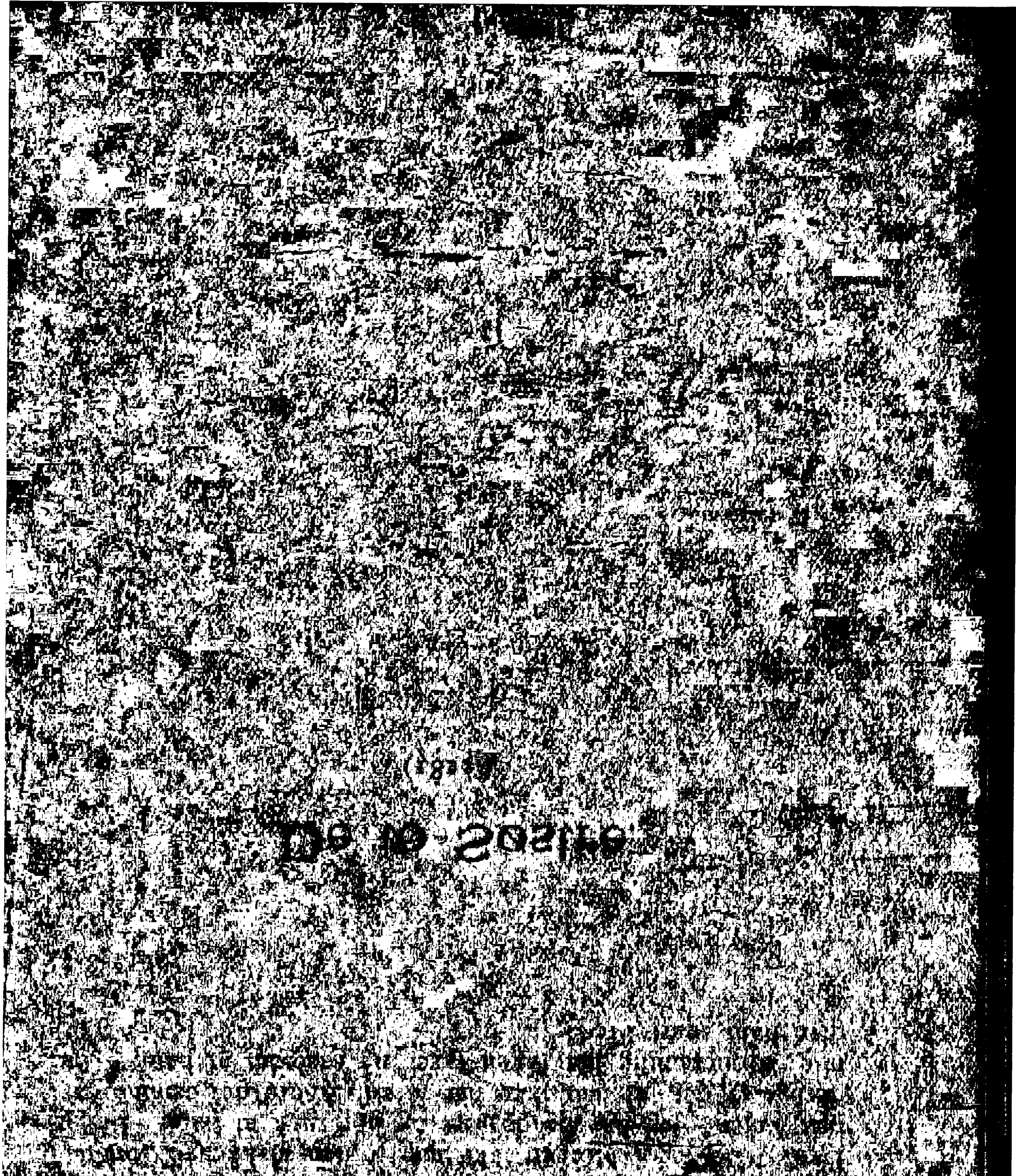

Paa en mørk Vinterdag kom jeg i et tykt Snefog, gjennemblæst og vaad, til Gaarden Toller. Jeg havde endnu en god Mil at kjøre, inden jeg naaede vor gamle Vens Prestegaard, hvor jeg efter ti Aars Forløb igjen uventet skulde indtræde. Uagtet jeg altsaa med Længselens Vinger higede imod min Rejses Maal, kunde jeg dog ikke bare mig for den Tanke: »mon ikke de gamle Jomfruer paa Toller skulde have en varm Stue og en Kop Kaffe for Dig?« og da min Tanke fik Ord, forsikrede Postkarlen mig, at derom var ingen Tvivl. Uagtet jeg nu ikke vidste Andet om disse gamle Damer, end at de hed Jomfu Rosine og Aline Ring, og at de boede paa en stor Gaard, svingede jeg dog rask ind fra Landevejen og jog under den muntre Bjeldeklang op igjennem Alleen. I Forstuen mødte jeg en aldrende Tjenestepige, der, forundrende sig over at se en fremmed Mand betræde hendes Herskabs stille Bolig, besaa mig fra Øverst til Nederst. Lidt forlegen angav jeg Aarsagen til mit Ønske at maatte en halv Times Tid hvile her, og hun sprang ind for at melde mig. Et højt, sort Fruentimmer i en simpel, gammeldags Dragt med Sæt paa Hovedet — traadte ud, nejede dybt og hilste mig med et stivt: »Tjenerinde, min Herre! Behag at sidde ned!« Paa gammel norsk Vis bød man mig en Dram, og derpaa blev Kaffebordet fremsat. Ved de indbragte Lys iagttog jeg med en vis vemodig Moro disse gode Pigers ensformige, stive Væsen. Hos begge syntes et svagt Spor af Ungdoms Skjønhed at skimte frem under den rynkede Hud, og i deres Stemme var endnu en vis Bøjelighed tilbage, som sjelden følger Alderdommen. Hvad der især undrede mig, var, at ingen af dem viste den hos gamle Fruentimmer saa fremstikkende Nysgjerrighed. Samtalen drejede sig om ganske almindelige Ting og

begyndte næsten at gaa istaa, da paa engang Bjelder klang udenfor Vinduerne. »Der er Farbror!« raabte de begge — og sprang op med et lyst Smil. Imedens Rosine gik ud imod den Kommende, fortalte Søsteren mig, at deres Broder havde været ude i Bygden og kom nu just tilbage. Derpaa traadte ved Rosines Arm en rask gammel Mand ind ad Døren, trykkede først Alines Haand og rakte mig derpaa sin. »Som jeg hører«, sagde han, »vil De besøge Presten; jeg kan fortælle Dem, at han ikke kommer hjem førend imorgen, for jeg mødte just ham og hans Kone paa Landevejen idag. Det er derfor bedst, De slaar Dem til Ro hos os«. »Ja dersom De tager tiltakke med, hvad Huset formaar« — sagde Rosine venlig. — »Saa er De os hjertelig velkommen«, vedblev Aline. »Ja ret meget velkommen«, forsikrede den første og gav sin Søster et betydende Blik. Denne Indbydelse kunde jeg ikke modstaa; jeg afskedigede min Skyds og gik efter Hr. Rings Raad op paa det mig anviste Kammer — for at ombytte mit vaade Fodtøj.

Jeg blev temmelig længe deroppe for at fatte mig igjen efter den trykkende Følelse, Synet af disse, maaske engang blomstrende, lystige, lette Piger havde indgydt mig. Man bankede paa, og Jomfru Aline traadte ind. »Undskyld, at jeg er saa fri«, sagde hun; »men jeg maa paa min Søsters og egne Vegne bede Dem holde os tilgode, at vi i en Fremmeds Nærværelse celebrere en Højtidsdag i Aften. Det er just Broder Fredriks Geburtsdag, og saa plejer vi gjerne at have en liden huslig Festlighed. Min Søster troede rigtignok, at det var upassende, nu da vi havde den Ære af deres Nærværelse, — men jeg ser allerede paa Dem, at De ikke vil fortryde paa et Par gamle Menneskers stille Munterhed«. Jeg kan ikke beskrive, hvor blød om Hjertet jeg blev ved disse Ord; en Taare skjød op i mit Øje, og jeg trykkede med et venligt Smil hendes Haand. Hun lyste mig ned i Stuen, hvor Ring munter kom mig imøde med den stoppede Pibe. Samtalen imellem os blev snart underholdende; den Gamle, som havde været Sømand, fortalte om sine Rejser, og jeg gav ham de nyeste Efterretninger om de fjernere Lande. »Naa, I have ret skaffet mig en behagelig Gjest, Børn!« sagde han blid til Søstrene, og et inderlig venligt Øjekast fra dem begge belønnede mig for min Snaksomhed. »Ej, ej!« sagde han, idet Rosine bragte en liden Mugge Punsch frem paa Bordet; »det maa jeg lide;

saadan en forstandig Gjest og saa et godt Glas Punsch, det gjør en festlig Aften. Rosa, Lina! Klink med os!« Hans levende, sorte Øjne fæstede sig et Øjeblik paa enhver af dem, og med en underlig, bly men rørende Varme gjengjeldte begge hans Øjekast, idet de klinkede med os. Efter nogle hurtig henrundne Timer gav Rosine Broderen et Vink, at Maden var færdig, tog Lysene og oplukkede Storstuen. Et lidet Bord stod dækket for fire og rigelig besat med gammeldags Sølvstads. Midt paa Bordet stod en stor Kage, hvorpaa var indlagt med Sukker *F. R.* den 10de November, og omkring denne var flettet en Krands af Evighedsblomster. »Hvad er dette!« raabte han overrasket og sank med Taarer i begge Søstres aabne Arme. »Min Fredrik, vor Fredrik!« raabte de hulkende og glemte i et langt Minut, at en Fremmed betragtede den rørende Scene. »O Piger, Piger!« stammede endelig den gamle Mand med et ungdommeligt Aasyn; »et bedre Foraar sender os imøde de Roser, som visnede for os i Livets hede Sommer. Mine Søstre!« — Vi kom endelig tilbords; Ingen kunde tale; Ingen følte, at han ikke kunde det. I Alles Blik bævede en stille Taare, og jeg har aldrig været saa vemodig og dog saa glad. Rosine, der lagde for, syntes først at komme tilbage til Jorden, og forsømte ikke, idet hendes forklarede Aasyn viste, at hun tænkte paa noget Højere, med sirlig Høflighed at nøde os til at spise. Aline skjænkede flittig i Broderens og mit Glas, imedens hun med heftig Bevægelse tabte sig i hins Øje. At noget Overordentligt var foregaaet med og i denne Familie, blev mig klart, og jeg ventede længselfuld paa Oplysning derom. Den kom ikke; ved Stegen toge Søstrene sit Glas, stødte an med os og hviskede næsten: »kjære Frits!« og tømte det. Derpaa erindrede man min Sundhed og søgte, skjønt med Møje, at gjøre Samtalen almindelig. »Evighedsroser, I ædle, elskede Søstre!« raabte endelig Oldingen, drak sit Glas og reiste sig. Endnu sad vi en Times Tid sammen ved det afdækkede Bord, indtil jeg følte, at det var paa Tid at unde de gamle Mennesker Roligheed efter den angribende Aften.

Næste Morgen vaagnede jeg tidlig og gik sagte ned i Dagligstuen. Der var Ingen. Nysgjerrig aabnede jeg et Bogskab, hvor jeg fandt Clarisse, Grandison, Holberg flere æsthetiske Værker fra den ældre Tid. Men i en af Bøgerne laa en Seddel, hvis Indhold i den Grad vakte min Nysgjerrighed,

at jeg uvilkaarlig stak den til mig. Nu kom Jomfruerne og strax efter Broderen ind, Kaffen blev drukken under fortrolig Samtale; Hesten var for Døren, og jeg maatte afsted. Jeg har nu gjort Dig bekjendt med disse Mennesker, saaledes som jeg selv har lært dem at kjende, — og nu vil jeg fortælle deres Historie saaledss, som jeg af min Ven, Presten siden fik den.

Frederik Ring var en rask Dreng i sit fjortende Aar, da hans Fader, en fattig Prest, pludselig døde. Drengens Moder var død Aaret forud, og hans eneste Støtte i Verden var en velstaaende Onkel, Proprietær paa en Gaard nogle Mil oppe i Landet. Denne sendte, saasnart han fik sin Broders Død at vide, en Karl afsted for at hente Frits — og modtog Drengen med faderlig Kjærlighed. Den aldrende Onkel Hans havde efter sin Kone to venlige Smaapiger, hvis Opdragelse var hans kjæreste Syssel. Uden synderlig Dannelse, havde han nogen Smag for Læsning og lige saa aaben Forstand som ædelt Hjerte, og hans Opdragelse lykkedes fortræffelig. Rosine og Aline lovede at blive sit Kjøns Prydelse. Med søsterlig Velvilje modtoge begge den faderløse Frits, der med undselig Hengivenhed sluttede sig til sine venlige Søstre. Et Aars Tid løb hen i barnlig Fortrolighed, og nu nærmede sig Tiden, da Frits skulde til Søs. Hemmelig græd han mangen hed Barnetaare ved at tænke paa, at han nu skulde forlade sin anden Fader og sine elskede Søstre; men disse skjulte ogsaa mangt et frembrydende Suk ved Tanken om Skilsmissen. Det var Søndagen efter Paaske, da alle tre kom hjem efter sin Konfirmation. Rørt modtog den Gamle sine tre Yndlinger, imellem hvilke han ikke mere vidste at gjøre nogen Forskjel. »I have elsket hverandre som Børn, elsker hverandre ogsaa som Voxne; værer altid hverandre værdige!« sluttede han, idet han paa engang omfavnede alle tre. Begge Pigerne omslyngede Broder Frits, men ligesom grebne af en ny og uforstaaet Følelse, bleve alle tre staaende med nedslagne Øjne og glødende Kinder. Ved Bordet vare de stille og enhver fordybet i sig selv. Presten og nogle faa Venner, som vare tilstede, sad i Samtale om Kaffebordet. Frits gik dybsindig op og ned under den mørke Lindealle ved Landevejen. Tusinde dunkle Følelser gjennemstrømmede ham. Imedens Rosine skjænkede Kaffe for Selskabet, opsøgte Aline den kjære Frits — men blev for første Gang forlegen staaende foran ham og

pillede paa sit Livbaand. Frits kastede et frygtsomt Blik paa den i sin sorte Silkekjole og med den grønne Krands i de første Gang krøllede sorte Lokker usigelig indtagende Mø. Da skjød en brændende Straale fra hendes klare Øje, og hun trykkede hans Haand op til den bankende Barm. »Aline, Aline!« raabte han hulkende og trak hende i sine Arme. »Kjære Aline! nu er snart min Afsked for Haanden; hvorledes skal jeg leve adskilt fra Eder?« — »Ak Frits!« sukkede Pigen; »derude vil Du snart glemme os, men Aline glemmer aldrig Frits«.

Hvo tør med vanhellig Haand male den frembrydende Morgenrøde? hvo beskrive den spæde, uskyldige Sommerfugls første Vingeslag, naar den flagrer ud fra det trygge Barnehjerte; Ingen af dem kjendte den farlige Gud af Navn, der med sit Rosensmil omflagrede dem. Men da Aline langsomt rev sig løs af sin elskede Frederiks Arme og stille traadte ind i det faderlige Hus, da blev det hende tydeligt, at hendes Hjerte fra nu af tilhørte Frits, og hun overlod sig til søde Drømme. Frits havde ingen klar Tanke; han følte sig forunderlig bevæget, men tilskrev Smerten over den nær forestaaende Afsked fra den kjære Familie den Uro, der gjennembævede hans Bryst.

Den følgende Uge gik stille hen i sædvanlig Virksomhed. Med den første Kjærligheds Ængstelighed undgik Aline Frits, og hos ham syntes kun Følelsen af den nære Afsked at fordunkle den ungdommelige Munterhed. Dagen til Afrejsen kom. Bleg og mat gik Frits op og ned ad Gulvet, imedens Rosine under Taarer pakkede hans Tøj sammen. Paa engang vendte hun sig hulkende omkring og lagde sit Hoved imod Vinduskarmen. Der var ingen flere i Stuen. Frits tog hende om Livet og lagde sit forgrædte Ansigt op til hendes Skulder. »O, hvor er det tungt at forlade dem, man elsker!« raabte han. Rosine hulkede stærkere og trykkede ham tættere op til sig. »Herefter skal Frits vandre alene og fremmed i Verden«. — »O Frederik!« svarede Pigen, »husk paa, at Du har dit Hjem her; her lever dit Minde«. Uvilkaarlig lagde hun Haanden op til sit Hjerte og rev sig løs af hans Favnetag.

Frits var borte. Langsomme randt de ensomme Dage for de to vakre Søstre. Omhu for den svagelige Fader og Omsorg for den betydelige Landhusholdning adspredte dem

fra den aarle Morgenstund og til Aftenens Komme; men i de stille, rolige Aftentimer var de uophørlig beskjæftigede med Erindringen om den elskede, fjerne Ven. En vis anende Frygt afholdt begge fra at samtale om Frederik, og jo mere Tiden hengled, desto mindre blev det dem paa begge Sider muligt at opdage for hinanden sine Følelser og Haab. Visselig troede enhver af dem, hvad Hjertet saa gjerne vilde tro, at hun var den, der engang ved Frederiks Haand skulde nyde Livets skjønneste Fordring. Pludselig døde den gamle Fader; en gammel Tante flyttede til dem, og de følte mere end nogensinde Savnet af sin Ven, fra hvem de kun sjelden erholdt en kjærkommen Efterretning.

Fra deres første Ungdom af havde Faderen holdt dem til at nedskrive daglig sine smaa Begivenheder og Erfaringer. Dette var blevet dem til en kjær Nødvendighed, især siden de mistede Frits og siden den elskede Fader. Dagbogen havde altid været dem en Helligdom, og intet fremmed Øje havde seet den. En Aften satte begge Pigerne sig efter Sædvane ved hver Ende af Bordet for at skrive i Dagbøgerne, og tilfældigvis, jeg ved ikke hvorledes, bleve de ombyttede. Begge bleve det var ved første Øjekast, og enhver af dem rakte med høj Rødme Hænderne ud for at tage sit Hefte tilbage. Men paa engang standsede de, saa med søsterlig Kjærlighed paa hinanden og sagde: »læs kun!« Hvad begge Søstrene egentlig læste, det har min Ven ikke kunnet give nogen bestemt Kundskab om; men saa meget er vist, at efter at begge med den mest levende Bevægelse havde snart læst, snart fæstet Øje paa hinanden, snart udgydt Strømme af Taarer, sank de uden Ord i hinandens Favn, idet de tilsvore hinanden søsterlig Kjærlighed til Graven.

Strax efter denne Scene, der vistnok af et Øjenvidne vilde været fremstillet paa en værdigere Maade, rejste Rosine til en Veninde i Besøg paa nogle Uger. Faa Dage efter hendes Ankomst anmeldtes Søkaptein Ring. Med afvekslende Ansigtsfarve ilede Rosine foran sin Veninde til Døren, — og højt grædende sank hun i Fritses Arme. Denne, der med stormende Hjerte ilede til det kjendte Hjem fra den venlige Bølge, som havde begunstiget sin kjække Søn, og der nu haabede i en af de hulde Søstre at finde en tro Mage, havde tilfældigvis hørt, at en Jomfru Ring befandt sig her, og rejste derfor hid. Af Timer bleve Dage, og imedens Rosines Ven-

inde med munter Spøg stedse forøgede Elskovsflammen, — imedens Frits, overbevist om sin Lykke, svømmede i Fryd og i dristig Triumf gjerne kunde have omfavnet den hele vide Verden, udgød Rosine, efter Dage fulde af salig Forglemmelse, i de stille Nætter bitre Taarer og gjorde sig selv Bebrejdelser for ethvert fortroligt Haandtryk, ethvert huldt Smil. Endelig kom det længe frygtede Øjeblik, da Frederik tillidsfuld og med den inderligste Kjærligheds Udtryk forlangte hendes Haand. Bleg og forvirret stirrede hun for sig, men med hurtig Fatning slyngede hun sin Arm om hans Hals, trykkede et Kys paa hans Læber og sagde med fast Stemme: »Bliv, som Du fra vore Børneaar var, bliv mig en trofast, kjærlig Broder! Jeg elsker Dig ømmere, end en Søster elsker Broderen, men din Kone kan jeg aldrig blive«. »Du tilhører da altsaa en Anden?« spurgte Frits, pludselig nedstødt fra sin Glædeshimmel. »Spørg mig ikke derom nu, elskede Broder«, svarede den ædle Pige, kyssede ham endnu engang og ilede med den sidste Rest af Fatning op paa sit Kammer.

Temmelig forskjellige Følelser gjennemstrømmede den ærlige Frederiks Sjæl. Disse faa Dages Samvær havde gjort Pigen saare kjær for hans Hjerte, og han følte Afslaget som et Dolkestød; men paa den anden Side var hans Stolthed krænket, og han kunde ikke Andet end finde, at Rosine havde vist sig som hans Elskede indtil dette Øjeblik. Efter nogen Betænkning besluttede han jo før jo heller at rejse til Toller, hvor han vilde finde Aline, for jo før jo heller at glemme sin Kurv. Han tog en Afsked med Rosine, der fra hans Side var temmelig kold, og rejste nu med ilende Hastighed til den vel bekjendte Gaard. I Alleen sad Aline paa en Bænk, som var opsat netop der, hvor hun paa Konfirmationsdagen havde hvilet i Fritses Arme. Erindringen slog som et Lyn ned imellem det Nærværende og Forbigangne; at springe ud af Vognen, kaste sig i Alines Favn og synke ned paa den grønne Bænk — var Øjeblikkets Verk. Snart, da den første Storm var over, gik de Haand i Haand ind i Huset; Aline fulgte sin Ven rundt om i Mark og Have, Loft og Lade, og han fulgte saa sjæleglad og kjendte Alt, Alt igjen og græd Vemods- og Glædestaarer. »Men«, begyndte Aline endelig, »savner Du da slet Ingen? Har Du ikke tænkt det Mindste paa Rose?« — Frits blev lidt forvirret; han havde nemlig foresat sig ikke at nævne sit Besøg hos Rose for desto bedre at

skjule sin Kurv. »Ja i Sandhed, Du har Ret«, sagde han endelig; »hvor er hun da?« — Det lod som om hans Distraktion ikke var Aline ubehagelig.

Saa snart som muligt henledede Frits Samtalen paa Fremtiden og bad Aline om at følge ham paa den øvrige Del af Banen. Med undselig Glæde sank hun op til hans Barm. Men Frits krystede hende med en ærlig Sømandsarm til sit Bryst og raabte: »Nu, saa er det alt sammen godt, min Glut; saa faar Søster Rosine længe nok give mig Kurven; nu er den Tort god igjen«. — »Søster Rosine? Kurven?« — »Ja, ja!« og dermed fortalte han den hele Tildragelse. »Gode Gud! Hvad har jeg da gjort!« raabte Aline og skjulte sit Ansigt. »Lad mig nu være, Frits, jeg behøver Rolighed og Ensomhed; imorgen tidlig Mere«. Hun gik, og Frits talte Vindusruderne og Loftbjælkerne. Næste Morgen havde den ærlige Søkaptein sin anden Kurv, og da han ikke kunde udholde at blive længer paa Toller, jog han endnu samme Formiddag afsted — og søgte til sin Ven, den blaa Bølge. Jo mere Frederik eftertænkte det Eventyr, han under sit korte Ophold paa Landjorden havde oplevet, desto tydeligere blev det ham, at de to Kurve vare lige saa smigrende for ham, som de vare Beviser paa Søstrenes ædle Hjerter og urokkelige Troskab mod hinanden. Han begræd sit Savn i mange Aar — og fandt aldrig en Pige, der kunde erstatte ham Aline eller Rosine. Saaledes henrandt hans Manddom. Da Alderen begyndte at minde ham om, at det nu kunde være bedre paa Landjorden, og han kun var uvis med sig selv om, hvor han skulde opslaa sin Bolig, — fattede han den Beslutning, at se, hvorledes hans fordums Kjærester levede. Han rullede vemodig ind igjennem Alleen, grublende over Skjæbnen. »Mon her bor en ny Ejer«, tænkte han; »eller mon En af dem sidder her som Mormoder imellem sine Børnebørn?« Han traadte ind, dybt bevæget; da nejede to tugtige gamle Damer og sagde: »Tjenerinde, min Herre!« og han fløj i deres Arme og har siden levet hos dem.

Novellen.

(1827).

Jeg var netop kommen hjem fra et Besøg i Armengrube med en Fremmed, en Slesviger ved Navn Martin, der var mig anbefalet; og en Smule trætte, men i en munter Stemning rykkede vi begge med vore dampende Piber sammen om Thebordet med et Par af mine Naboer, som jeg havde bedet om at holde Hr. Martin, hvem jeg før ikke personlig havde kjendt, med Selskab, og som allerede havde ventet os en halv Times Tid. I Hr. Martin fandt vi Alle en ret behagelig Selskabsmand, og den Interesse, hvormed han greb Alt, hvad der vedkom Norge og Norges Konstitution, kunde ikke andet end vække vor Velvilje for Udlændingen, en vakker Mand paa henved de Halvtreds. Samtalen løb let og frit hen over de forskjelligste Gjenstande, og Ingen havde Lyst at tage Kortet. »Til Lykke med Husvennen!« tog i en Pause En af Selskabet Ordet. »Lad mig nu se, Du giver os mange originale Fortællinger og Noveller; for Tydsk kan vi selv læse«. — Jeg satte et meget betænkeligt Ansigt op og tilføjede i et temmelig søgt Ordspil, at Noveller og Pandekter forliges bedre end Noveller og Grammatiker. Hr. Martin bemærkede i Samtalens Løb, at en Digter ikke skulde savne Stof til Fortællinger, naar han med behørig Diskretion vilde behandle mangen af ham selv eller af hans Bekjendte oplevet Tildragelse, og at disse Fortællinger letteligen vilde antage Novellens Karakter, hvis han opsøgte saadanne Tildragelser, som han mindedes fra Barne-Aarene, da det Ubestemte i Omridsene her vilde give Fantasien frit Spil. Uvilkaarlig lod jeg mig ved denne Bemærkning hensætte i mine tidligere Dage, og en Mængde uvisse Erindringer glede som magiske Skyggebilleder forbi min Sjæl. — »Naa! er Novellen snart færdig?« tog leende en Nabo Ordet, idet han stødte

sit Punscheglas hen imod mit. Jeg tilstod undskyldende min Adspredelse, at jeg virkelig havde tabt mig i Erindringen om en Begivenhed fra mine Barne-Aar, af hvilken der maaske lod sig danne en liden Fortælling. Man opfordrede mig til at meddele mit Drømmesyn, og jeg kunde ikke afslaa Selskabet dets enstemmige Begjæring — men tog saaledes til Orde.

»Dersom De vente at faa en Novelle at høre fix og færdig, mine Venner, saa gjøre de Dem selv og mig Uret ved en Forventning, som ej vil vorde opfyldt. Det er kun et formentligt Stof til en Novelle, jeg har at meddele, — et Stof, som jeg har optaget aldeles passiv i min Erindring, og som, hvis det en Gang lykkes mig at bearbejde det, vist trænger til megen Understøttelse af den skabende Fantasi. Altsaa til Sagen!

»I en af Norges vakreste Smaabyer henlevede jeg de lystige Drenge-Aar. Elven skrider stærk men uden Bølger ned igjennem den venlige Række af mestendels hvidmalede Bygninger, der dog halv beskygges af den Rad Søboder, som krandse Bredderne. Det travle Handelsliv og den glade Sømandstummel opliver Øst- og Vestsiden af Byen. En vis fin Kultur fra de hvide Bygningers Beboere løber saa venlig sammen med Søgutternes frie Livlighed, at den paa Menneskelivet forstandige Iagttager maa yde dette Sted sit udelte Bifald, men den lykkelige, uerfarne Barnealder, ubevidst i sit jublende Glædesliv, give hint Bifald en inderlig Styrke. Thi hvor det er, som det bør, med de Voxnes Liv, der er Barneverdenen lykkelig. — For mig havde Ugen regelmæssigen syv sorgfrie, muntre Dage; men iblandt dem prunkede naturligvis Søndagen med en ganske egen Herlighed. Da kom Trøjen paa med de mange Rader blanke, toppede Knapper, Skoene med sirlige Silkesløjfer og Søndagskasjetten. Saadant Hvedebrød, som det, min elskede Moder bar ind til os, spiser jeg ikke mere, — og saadan en festlig Vandring til Kirken oplever jeg ikke igjen.

Men ti til tolv Søndage i Aaret vare mindre fornøjelige end de øvrige; thi omtrent saa ofte spiste den gamle, underlige Jomfru Sars Kjødsuppe hos os, og hendes stille, uhyggelige Væsen frembragte en næsten trykkende Alvorlighed i den hele Familie. Saa gjerne jeg ellers gik et Erinde i Byen, saa nødig overtog jeg den sædvanlige Forretning, paa de oven nævnte Søndage at invitere Jomfru Sars. — Klokken

ni om Morgenen var jeg da gjerne ved hendes Dør, og fremsagde den vel indstuderede Indbydelsesformular. Jomfruen kom mig et Par Skridt i Møde og satte sit alvorlige Ansigt i en saa spørgende Form, som hun aldeles ikke kunde gjette mit Erinde. Naar hun da i sin smudsige Nattrøje og Natkappe bøjede det kalkhvide Ansigt ned imod mig, og jeg efter min Instrux skulde se lige op, og mit Blik mødte hendes skarpe, sorte Øje: kom jeg gjerne ud af Koncepterne. Ængstelig ventede jeg ved Døren, indtil hun langsomt havde trukket den store Dragkisteskuffe ud, og hendes tørre Haand havde rakt mig Honningkagen med Alfabetet paa, der glindsede af Hornlim; og i to Spring var jeg igjen paa Gaden, og bed ikke en Gang et A af min Kage, førend jeg var omkring Hjørnet. Klokken tolv præcis holdt vor gamle Kariol for Gadedøren, og med langsomme, men fjederlette Trin svævede den høje, magre Skabning op ad de brede Gadedørstrin og nejede stivt og med et underligt koldt Smil for min Moder, som med den hende egne Hjertelighed rakte den Indtrædende Haanden. Vor gamle, snille Klokker, som logerede hos mine Forældre, underholdt Jomfruen før Bordet med Bemærkninger over Vejr og Føre, over Kirkefolkenes Antal og over Tavlepengenes Forringelse, og vi Børn, som skulde være tilstede ved Spisetid, stode som naglede til Væggen. Nu kom Suppen ind, og —

Dog, jeg hverken kan eller vil fremstille den hele ensformige Session. Kun maa jeg bemærke som paafaldende, at vi Børn bestandig holdt os inde den hele Dag, da vi dog saa lidet vidste af Tvang. Sikkert har det ængstende, blege Væsen havt noget Tiltrækkende for os, der holdt os i Nærheden af hende. Under Kaffeens langsomme Nydelse begyndte gjerne Jomfru Sars at blive noget muntrere, og fortalte da ofte Et og Andet fra sine unge Dage, hvortil vi lyttede som til Eventyr. Og ved hendes sene, højtidelige Tale, ved det Afbrudte i Fortællingen, fik selv de ubetydeligste Gjenstande et mystisk Anstrøg. Sjelden gik imidlertid en saadan Eftermiddag hen, uden at Jomfruen jo ofte blev bragt ud af sit gode Lune. Thi der var hundrede Ting, som hun havde Afsky for. Saaledes erindrer jeg blandt Andet, at hun ikke kunde udstaa Duften af Violer. Jeg havde en Gang udstafferet min Søster med en Buket af disse Vaarens Førstefødte, og hun stillede sig tilfældigvis bag den gamle Dames

Stol. Strax begyndte denne at blegne; Sveden brast ud paa hendes Pande, hun vendte sig forfærdet om og styrtede, da hun fik Øje paa Blomsterne, hen imod det stakkels Barn, som skrigende tog Flugten til Moderens Favn. Imidlertid kom Jomfru Sars snart til sig selv og søgte med ængstlig Venlighed at berolige den Lille og bringe den hele Scene i Forglemmelse. — Tamarinther taalte hun ikke at se. De opvakte i høj Grad hendes Væmmelse. Vi Børn, der brugte Tamarinthstene til Spillepenge og havde et stort Forraad af dem, maatte derfor altid se efter paa Gulve og i Vinduer om alle vare bortryddede, saa snart vi ventede Jomfru Sars. Endelig hadede hun Hunde, og vor kjære Pudel maatte strax paa Dør, naar hun kom. Derimod var det et af de første Spørgsmaal: »Hvorledes lever Pus?« eller det hed: »Lad mig se eders Katunger, Børn!«

Lad mig ikke trætte Dem med flere Hverdagstræk, der imidlertid ere de eneste, hvorved jeg nogenledes kan betegne dette Væsens Individualitet. Jeg vil da skride til den Begivenhed, der har præget dette Fruentimmers Billede fast i min Hukommelse. Det var en af de uhyggelige Høstdage, hvis Karakter ikke let bliver uden Indflydelse paa Menneskenes Stemning. Min Moder havde lagt lidt i Kakkelovnen, fordi Jomfru Sars frøs. Hun havde ogsaa overtalt hende til at tage en stærk Bitterdosis til Mellemmaden, og da det mørknedes ret i Stuen, bemærkede jeg med barnlig Studsen, at Jomfru Sars hemmelig tog sig en Slurk af Karaflen. Den stærke Drik ytrede sin Virkning. Hun blev meget snaksom, men ikke munter; der var noget Vildt, noget Rædsomt i hendes Stemning. Vi fore ordentlig sammen, da der med Et bankedes rask paa Døren, men bleve desto lettere om Hjertet ved Skipper Johnsens Indtrædelse, fordi de første Ord af denne ærlige, ligefremme, men naiv-humoristiske Mand øjeblikkelig maatte bortjage det Uhjemlige, som havde ængstet os. Mine Forældre gjorde meget af »Mørkningstimen«, og da Johnsen, som blev anmodet om at blive, erklærede sig for Kakkelovnslysningen, blev det derved. Men enten det nu var, fordi Vejret stemte dem Alle, eller fordi den Tone, Jomfru Sars havde angivet, beholdt sin Karakter, — nok, saa meget mindes jeg, at Samtalens Gjenstande vare mørke som vor Dagligstue. I sit skumle Løb faldt Talen ogsaa hen paa det Skrækkelige i at blive levende begravet. Pludselig

afbrød Jomfru Sars den ved en høj, ubeskrivelig fæl Latter. — »Ha, ha! Den Pine«, raabte hun, »vil ikke sige meget. At gnave en Finger eller to af sig og vende sig i sin Kiste, pyt! det gaar snart over. Men at være begraven i en stor Ligkiste med hvælvet Laag over, hvor der er Mad og Drikke, og leve der Dag ud og Dag ind — o Gud forbarme sig! Og saa Fanden i Krogen og Ormen i Hjertet! Hu, hu, hu!« Nu sang hun i hæse, stundom falske, skjærende Toner, reciterende følgende uformelige Vers:

»Min Grav den er som Natten mørk,
Men rummelig som den vilde Ørk,
Ikke kjøler Jorden mit Bryst saa træt;
Højt hvælver sig Laaget over det.
De, som ligge paa Kirkegaard,
De sove, og sjelden de Uro faar;
Men jeg maa bæve med bange Sind
Og sukke og jamre i Graven min.
Øgletand rører ej Haand eller Fod;
Men Øglen den ligger ved Hjerterod.
Herre Gud Fader! — — —«

Hendes Sang, hvis Toner stedse bleve hulere og utydeligere, var vist meget længere; men disse Linjer ere blevne i frisk Minde hos mig, fordi de opbevaredes i lang Tid af de ældre i den lille Kreds, hvori de vare sungne. Sangen endtes med en lydelig Krampehulken, og man førte den halv Afmægtige ind i Sideværelset paa en Seng. — Nu kom da Lysene ind, og den ene saa alvorligere ud end den anden.

»Bliver lidt inde, Børn!« sagde min Fader til os, da vi vilde ud, formodentlig for at berette den gamle Barnepige det Forefaldne og høre hendes Kommentar derover; »bliver lidt inde! I skulle høre, hvad Jomfru Sars mente med det, hun sang. Jeg ser, De, Hr. Johnsen er forundret over den gode gamle Piges Snak. Sammenhængen er meget simpel, men højst sørgelig. Jeg skal i Korthed fortælle, hvorledes det er gaaet hende«. — Vi bleve ved denne Efterretning med Glæde inde og stillede os hen til Bordet, hvorved Fader sad. — Som afsagt Fiende af Obskurantisme var det ham højst vigtigt med Sandhedens Fakkel at belyse alle Gjenstande for os Børn. Jeg anfører nu Indholdet af hans Fortælling.

Jomfru Sars, der baade kaldtes og holdtes for at være gammel, var neppe mer end fyrgetyve Aar. Kummer og Mangel havde rynket hendes Hud og stivnet hendes Livssaf-

ter, — og den Dragt, hun bar, ganske efter en kvindelig Oldings Vis, bragte den Fremmede til at anslaa hendes Aar til næsten det dobbelte af hvad de vare. Endnu ti Aar før den Tid, dette foregik, var hun et smukt, behageligt Fruentimmer. Hun levede i Huset hos den gamle Kjøbmand Rill i — ja, mine Herrer, her forlader Hukommelsen mig, jeg tror det var i Brevig. Stedet gjør intet Videre til Sagen. Antonette Sars havde været i Rills Hus fra sin tidligste Ungdom af og var som sagt et vakkert, godlidende og fermt Menneske. Hun var bekjendt for at være meget heftig af Gemyt, og man sagde, ikke blot Tjenestefolkene frygtede hendes Luner, men selv den Gamle modsatte sig ikke gjerne hendes Vilje. At dette igjen gav Anledning til ubevislig Snak om hendes Forhold til Husbonden, er lige saa begribeligt, som det vilde være uædelt at fæste Tanke dertil. Rill var Enkemand og havde en flink Søn paa en Snes Aar. Denne kommer netop hjem fra en Rejse som Styrmand med Faderens Skib, fatter Godhed for Antonette og erholder hendes Ja, — da Faderen efter kortvarende og, som det lod til, ubetydelig Sygelighed, pludselig fik et Krampeslag, som endte hans Liv. Den arme Antonette vaagede just ved den Syges Seng, da hans Tilstand henimod Midnat forekom hende betænkelig. Hun ventede ængstlig Time efter Time paa sin Kjæreste, der var gaaen ud ved Aftenstid og vilde komme tilbage for at tilbringe Natten ved Faderens Seng. Han kom ikke. Intet Menneske hører Pigens Raaben og Ringen. Endelig kan hun ikke udholde det længere at være alene med den Døende, eller hun vil søge Hjælp for ham.

Til Rills Sovekammer stødte en Række uindredte Værelser, der bleve brugte til Pakkammere. Et af disse havde staaet i Forbindelse med et i Kjelderetagen anlagt Bryggeri, der forlængst havde været standset. Fra Kammeret kunde man nemlig igjennem en Lem komme ned til et ved Gitter fra den øvrige Kjelder afsondret Rum. Netop dette Rum blev af den hele Kjelder endnu benyttet. Rill havde der adskillige Varer staaende og plejede selv at gaa derned igjennem før omtalte Pakværelse. Da nu Antonette beslutter at søge Mennesker, iler hun sandsesløs igjennem Pakkammerne, til hvis Udgang hun dog maaske neppe havde Nøglen. Den hende vel ubekjendte Lem staar aaben, og den Ulykkelige styrter baglængs ned i den mørke Kjelder. Hun kommer til

sig selv igjen og føler en Angst, som endnu var Lyst imod den Fortvivlelse, for hvilken den snart skulde give Plads. Det var ikke en frygtelig Nat alene, det var Døgn, Uger, Maaneder, det var et Aar — det ulykkelige, uskyldige Menneske levede i denne rædsomme Grav, hvor Alt forenede sig for at opholde hendes elendige Tilværelse og for at forhindre hendes Befrielse. Fra Bryggeriets Tid løb fra Vandspringet i Gaarden rent Brøndvand i en Stenrende den hele Kjelder igjennem og gjennemskar ogsaa den Afdeling, der blev Antonettes Fængsel; en stor Foustage fyldt med Skibsbrød stod imellem Kasser, der indeholdt gamle Klædningsstykker, ubrugbare Sejl m. V. Lysningen faldt sparsomt ind fra to smaa Luger i den modsatte Ende af Kjelderen. Saaledes var altsaa det Sted beskaffent, hvor den arme Pige fristede et skrækkeligt Liv ved Vand og Brød, imedens Verden ovenfor forundrede sig over hendes Forsvinden, tabte sig i Formodninger, beklagede hende og — glemte hende, — og et Aar med Sneglegang slæbede sig hen over hendes graanende Hoved. Hendes Stemme tabte sig snart i en hæs Hvinen og tjente til Underholdning, idet hun halv reciterede, hvad hun af Viser mindedes eller selv digtede. Høres kunde den ej, fordi Vandet suser lige forbi Huset i et lidet Vandfald. Besynderligt dog, at et helt Aar kunde gaa hen, uden at noget Menneske faldt paa at gaa ned i Kjelderen; men mærkeligt ogsaa, at just Aarsdagen efter Antonettes skrækkelige Fald aabnedes hendes Fængsel, og det paa følgende Maade. Efter at den unge Rill havde levet i tungsindig Stilhed den største Del af Sørge-Aaret, sysselsat med at ordne Faderens Papirer og ej ubetydelige Pengesager, begyndte han paa en Gang at blive virksommere og muntrere end før. Han ladede sine Skibe med egen Last, hævede Kontor og Husholdning og overdrog en Bekjendt at tilse Bygningerne eller, hvis Bud blev gjort, at sælge dem. Ingen vidste, hvor han vilde opslaa sin Bolig. Allerede havde han taget Afsked med sine faa Omgangsvenner, allerede var han ombord og sejlfærdig paa et af sine Skibe; da falder det ham pludselig ind, at i den forrige Bryggekjelder findes en Beholdning udsøgt Vin fra Faderens Tid. »Den maa hentes, om vi end skal miste vores gode Vind!« raabte han, og en Chaluppe afsendes. Anføreren for Chaluppen en paalidelig Karl finder med Møje og Søgning de rette Nøgler til den store Kjelderdør; han og

hans Mandskab træder ind, og foruden Vinen finde de det ynkværdige Skelet, som igjennem Gitteret udstrækker begge sine Arme imod dem. Hun blev bragt i Hus og Expresse sendt efter Rill. Hvorledes han blev tilmode, er vel vanskeligt at fatte; efter en Nats Betænkning gik han tilsejls, uden at se hende, der ogsaa, efter hvad hun havde lidt, neppe mere var skikket til at være Kone og Husmoder. Men broderlig sørgede han for hende og sikrede fuldkommen hendes Fremtid.«

Min Faders Fortælling var ude, den jeg for Resten rimeligvis efter saa mange Aars Forløb meget ufuldstændigen gjengiver. Den havde, det mindes mig klart, en Virkning paa mig, som naar Dagslyset kvægende oprinder over en vildsom, frygtelig Fjeld-Egn. Jomfru Sars havde nu tabt alt det Uhyggelige og Hemmelighedsfulde, og Medlidenhed fyldte mit Blik med Taarer over den Ulykkelige. Til Spørgsmaalet, hvorfor hun ikke kunde komme op ad den samme Vej, ad hvilken hun var kommen ned, blev givet et Svar, som jeg ikke erindrer, og som jeg kun forslagsvis her vil give: maaske stod der ingen Stige i den Luge, igjennem hvilken hun faldt; dog tilstaar jeg, det bliver besynderligt, at hendes Stemme aldrig skulde høres igjennem denne Aabning i Gulvet, og overhoved, at hint Pakværelse aldrig i den lange Tid skulde være betraadt. — Medens mine Forældre og Johnsen snakkede allehaande om Jomfru Sars og hendes Ulykker, traadte hun selv ind igjennem Døren, der havde staaet paa Klem. Hun havde sit sædvanlige rolige Udseende, eller saa snarere bedre ud end sædvanlig. »Jeg hørte fra Sengen af«, sagde hun, »at De talte om mit Fangenskab. Ak, Gud! det var en tung Tid. Der kan vel Ingen undres over, at jeg ikke taaler at tænke derpaa. Men jeg kom nok til at forskrække Dem før«. — Nu var Isen brudt, og Jomfru Sars fortalte, som mig syntes, med en ganske anden Stemme end ellers, adskillige Biomstændigheder ved den lange Fængsling, — saaledes ogsaa, at hun fandt en Del store Krukker med syltede Sydfrugter, især Tamarinther, hvormed hun forbedrede lidt sit Maaltid, og som ved sparsomt Brug holdt ud i adskillige Maaneder. Endelig en vigtig Omstændighed: hun havde et venligt Væsen til Omgang, et Væsen, ved hvilket hun endnu paa nogen Maade syntes at staa i Forbindelse med Oververdenen; det var en gammel Kat. Dette Dyr, som

hun strax fra Begyndelsen af havde lokket til sig, indenfor sit Gitter, vænnede sig saa til at kjæles af den Ulykkelige, at den opslog sit Leje hos hende.

Efter at Samtalen endnu i nogen Tid havde drejet sig om dette Rædsels-Aar, gik den, endnu alt for tidligt for mine Ønsker, over paa andre Gjenstande, og vi Børn trak os ud i Sengekammeret for at udmale os denne Robinsonade.

Smørrebrødet var opdækket, og vi fik Lov at spise med de Voxne, siden der for Jomfruens Skyld spistes saa tidligt. — Johnsen sad længe taus ved Bordet og stirrede hen for sig; endelig lagde han sig stærkt paa Armene, vendte Hovedet imod den Side, hvor Jomfru Sars sad, og sagde under en vuggende Bevægelse og med en besynderlig Tone: »Men, Jomfru Sars! faldt det Dem da aldrig ind med Deres Blod at skrive Deres Ulykke paa et Stykke Linned og svøbe det om Kattens Hale?«

»Hvad er det! Hvad vil I! Lad mig være! Rør mig ikke! Lad mig dø i Ro! I lyver med jeres Seddel; den Seddel har jeg aldrig skrevet! Katten er død; den er bidt ihjel af den store Skibshund!

Herre Gud! er det ej nok?
Bleget er den sorte Lok;
Smuldret er den hvide Tand,
Og forødt er min Forstand.
— Herre Gud! er det ikke nok endnu?
Udstaaet haver jeg Helvedes Gru;
Skimlet er mit Hjerte som mit Kjelderbrød,
Og ti Gange daglig har jeg lidt min Død!«

Hun faldt tilbage i Sofaen; den tørre Mund trak sig krampagtig sammen; Øjnene stirrede vildt ud af Hovedet. Min Moder rejste sig, tog os ved Haanden og førte os ud.

Da jeg næste Morgen vaagnede, kom min Fader ind af Døren med Samarie paa, hængte taus sin Hat paa Væggen og satte den lille forgyldte Kalk ind i sit Skatol. Derpaa vinkede han med Øjnene til Moder, og de gik begge ind i Sideværelset. I Døren sagde han: »Hun har udstridt«.

Virkelig følte jeg mig lidt angreben af denne Fortælling, hvis Traad jeg med Anstrengelse stykkevis havde udvundet af det fjerne Morgenlivs forvirrede Erindringer. — Ogsaa min lille Vennekreds var stille stemt, og vi maatte anstrenge os for at faa Historien om Jomfru Sars ud af Samtalen. Jeg forbeholdt mig en anden Gang at indsamle gode Raad for

at danne en Novelle af det simple Faktum, og vi grebe til Dagens Nyheder.

Da jeg næste Dag aflagde et Morgenbesøg hos min Slesviger, kom han mig i Møde med en Art travl Uro, og vendte Samtalen, saa snart han kunde, hen paa Historien fra Gaarsdagen. »Tag mig det ikke ilde op«, tog han Ordet med et halv forlegent Smil; »jeg er just ikke Laugsbroder; men dersom en søvnløs tilbragt Nat, aldeles opofret de Forestillinger, Deres Fortælling opvakte, kan fremskabe poetiske Syner i en prosaisk Hjerne, saa har jeg Ret til at haabe, at ogsaa jeg kan hjælpe Dem til en Novelle«. —

Nysgjerrig satte jeg mig ned og modtog gjerne den tændte Pibe. »De vente nu ingenlunde en ordentlig Fortælling«, vedblev han; »men kun et Forsøg paa at indlede og bringe i nærmere Forbindelse de opgivne Data. Jeg tænker mig da den gamle Rill ikke just af den elskværdigste Karakter; en haard, gjerrig Mand, Tyran imod en stakkels Kone, der snart bukkede under for Aaget af et ukjærligt Egteskab og efterlod ham den omtalte eneste Søn, om hvis Opdragelse han ikke bekymrede sig, men som han behandlede med den grusomste Vilkaarlighed. Saa snart det lod sig gjøre, slængte han Drengen ud paa Søen, og at der, som det af det Opgivne lader, blev noget Skikkeligt af ham, var sagtens ikke Faderens Skyld. Antonette Sars, var det ikke saa, De kaldte hende? kom jo ganske ung i hans Hus, formodentlig fra først af i et underordnet Forhold til en Husholderske. Hun var rimeligvis adskillige Aar ældre end Drengen, men hængte sig ved ham, forsvarede ham mod den Gamles Haardhed, naar Barnet var hjemme om Vintren, og benyttede maaske den Indflydelse, hendes udspringende Foraars Yndigheder havde paa den gamle Vellystling, til at forskaffe sin Klient en Lommeskilling eller en ny Klædning. Drengens hele, varme Hjerte opfattede hendes Billede med uudslettelige Træk. Stjaalne, men lykkelige Øjeblik nøde de ved hinandens Side i uskyldig Fortrolighed. Endnu havde deres Følelser intet Navn; og for første Gang vaagnede Kjærligheds drømmende Genius, da han en Foraarsaften rev sig løs fra den voxne Piges Arme for at tiltræde en Levant-Rejse. Efter Bestemmelsen skulde han komme tilbage mod Høsten; men Krigsuroligheder, Rills dristige Handelsplaner, Opbringelse og deslige lode Ynglingen modnes til Mand, inden han atter be-

traadte det fædrene Hus. Imedens mangt Sammenstød havde givet hans Karakteer en Retning, der maaske snarere fortjente Navn af bizar Strenghed end mandig Fasthed, var en betydelig Forandring foregaaen med det udannede Naturmenneske, som inden Rills mørke Vægge tilbagelagde de modnere Pigeaar. Den Gamles paatrængende Venlighed, den trykkende Ensomhed, det hede Blod — forenede sig imod hendes Uskyldighed, og hun var bleven det sørgelige Offer for hans Sandselighed. Nag og Foragt afvexlede med vild Lidenskab i den Ulykkeliges Hjerte.

Da kommer den unge Rill tilbage. Han træder frem i mandig Fylde; Kjærlighed luer i det Blik, hvormed han hilser sin Elskede. Hun bæver for den Afgrund, hvori hun er nedstyrtet. Endnu synes hendes Forhold at være skjult for Verden; endnu tør hun ved en i det mindste borgerlig Forbrydelse tænke sig lykkelig i hans Arme. Men hvorledes lader den Gamle sig overtale? Jeg overlader til Dem selv at udmale Gangen i Pigens Følelser og Forsætter og fører den Fortvilede hen for Faderens Leje hin Nat, da hans Livslys slukkedes. Iblandt den gamle Sømands Sager fandtes et Glas venetiansk forgiftet Viololje, som han ofte viste og omhyggelig gjemte. Giften var allerede udstrømmet i den Ske, hvormed den Ulykkelige skulde række ham Medicinen. Den bedøvende Violduft opfyldte Værelset, og Indholdet brandt alt i hans Hjerte. Halv bevidst sin Udaad sad hun i Samvittighedens Helvedluer og hørte den Dødes Rallen.

Rill var bleven længe ude; bleg og forstyrret traadte han ind i Værelset; thi en grusom Ven havde sammentrykt hans Himmel, idet han aabnede sit glade Hjerte for Barndomskammeraten.

Hvilken Scene, da han traadte ind! da han som en Fortabt kastede sit Blik paa den sønderknuste Pige og et andet paa den Døende, hvis sidste Mordraab stivnede hver Aare i hans blødende Bryst! Havde jeg havt Tid til at udmale hans Karakter, hvis haarde Bestemthed jeg kun har antydet, vilde De let have kunnet gaa ind i den Beslutning, han med den rolige Kulde, Fortvilelsen frembringer, fattede. Med ubøjelig Strenghed nedstødte han Forbrydersken i den Afdeling, De har beskrevet os, og satte sig stille hen ved den Dødes Leje. Daglig nedsænkede han, døvende sit Hjerte mod Pigens Klager, Føde gjennem hin Lem fra Pakkamme-

ret og tog omhyggelig Nøglerne til sig til de tilstødende Værelser. Saaledes henrandt et skrækkeligt Aar. Allerede nærmede sig den Gamles Dødsdag. Da besluttede han at ende hendes timelige Straf og sit eget skumle Fangevogterliv. Alt var beredt til hans Afrejse fra det forhadte Hjem. Kun vidste han ikke, hvorledes Antonette skulde befries. Med Styrmanden, en tro Ven aftalte han endelig det Fornødne, og under Paaskud af at indtage et Vinfad aabnede Søfolkene Fængslet, efter at den Elendige ved en Billet var bleven forberedt paa sin Befrielse«.

Martin taug og saa ud for sig. Beklemt spurgte jeg, idet jeg greb hans Haand, hvorledes Scenen i vort Hus med Johnsen lod sig forklare. Han havde fattet sig og sagde med en raskere Stemme: »Ih nu! forudsat at Johnsen har været Rills Styrmand, kunde han da ikke have vidst, at hun i sin Fortvilelse en Gang havde skrevet en Bekjendelse om sin Udaad med Blod paa et Stykke Lærred, som hun viklede om Kattens Hale, og som Rill opfangede?«

Skydsen stod for Døren, og Martin rejste sig. Ogsaa slog min Skoletime; jeg trykkede hans Haand og forlod ham.

Kontravisiten.

(1829).

KOTILSALE

Mine Forretninger havde revet mig ud fra Hospitaler og Sygebesøg. En særdeles behagelig Sommerrejse foryngede mig baade paa Sjæl og Legeme; og taknemmelig mod Skjæbnen, der havde tildelt mig et for en praktiserende Læge saa sjeldent Gode som en med Bekvemmelighed foretagen Rejse i interessante Egne og til fjerne og omspredte Ungdomsvenners forskjellige Bopæle, vendte jeg imod Høsten tilbage for atter at røgte mit stille Alvorskald. Faa Dagsrejser fra mit Hjem kom jeg ved en forsætlig Omvej gjennem den lille Stad —r—, hvor min inderlig elskede Barndoms- og Ungdomsven, Fysikus —z— bor. Jeg havde først et Par Dage forud underrettet ham om min Ankomst og om min Hensigt at tilbringe to Dage i hans dyrebare Selskab, og nu sad jeg i min Kariol og gottede mig, idet jeg rask drejede ind i Byens eneste reelle Gade, over det forestaaende Møde med den i mange Aar useede Ven, hans elskværdige Hustro, som jeg i sin Tid havde gjort Cour til, og deres raske Glutter, som jeg ikke havde seet, men af hvilke den yngste bærer mit Navn. Det gik mig da her, som det alt for ofte gaar os Dødelige; — jeg blev skuffet i min glade Forventning, i det mindste for en stor Del. Min Ven, der i længere Tid havde, som det saa tidt hænder Lægen, været nok saa forkjølet, som de Patienter, han forordnede *Camphorata* og *Thea flor. Sambuc,* havde endelig Aftenen i Forvejen ladet sig overtale af den ængstlige, ømme Hustro til at søge Sengen. Man forestille sig, hvor frapperet jeg blev ved denne Efterretning, og hvor mismodig jeg ved den stakkels Kones Haand traadte ind til min Ven. Og dog maatte jeg dobbelt glæde mig over, at jeg under disse Omstændigheder indtraf, fordi min Ankomst baade satte Mod i den bekymrede Familie og havde den mest oplivende Virkning paa den Syge. Uro over at maatte overlade

et Par temmelig betænkelige Syge til en uvidende Amanuensis havde forenet sig med den heftige Forkjølelse og havde holdt ham i en feberagtig Spænding den hele foregaaende Nat. En Læge er desuden sjelden skikket til at behandle sig selv; og min gode og forsigtige —z— havde neppe foreskrevet en anden i lignende Tilfælde de Doser, han i Udbrudet af sin Utaalmodighed lod sig selv give. At jeg baade tog og gjerne fik Lov at tage Haand med i hans Kurmethode, kan man let begribe, og saa snart jeg havde faaet Bekræftelse paa min Formodning, at hans Patienters Skjæbne mest beskjeftigede ham, paatog jeg mig at se til dem. Den inderlige Tilfredshed og den Tillid, han ved min første Ytring herom tilkjendegav, havde noget sødt Smigrende for mig, som lokkede mig Taarerne i Øjnene. Saa snart jeg nu havde drukket den mig ventende Bouillon og nydt, hvad ellers kvindelig Gjestmildhed kan have udtænkt til Vederkvægelse for en ventet Ven, greb jeg fat paa —z—s Diarium, som han med mønsterværdig Orden og Nøjagtighed holder, for der at finde Besked om mine nye Patienter. Udrustet med et hemmeligt Udtog til min Hukommelses Bestyrkelse, stak jeg mine Galoscher paa, nikkede til den Syge og tilhviskede endnu i Døren hans søde Kone et trøsteligt Ord. — Den, der har prøvet det Tilfælde, hvori jeg var, ved, det ej er af de behageligste. Distraheret af Rejsen og af et Møde under uventede og nedslaaende Omstændigheder at skulle gaa ind i en fremmed Praxis hos Patienter, man aldrig før har seet, og som ikke engang ere forberedte paa den fremmede ukjendte Læges ubudne Besøg! *Enfin!* Det maatte saa være, og mine Besøg faldt behageligere ud, end jeg havde forestillet mig, Vejledet af Journalen og heldig nok til, at intet uventeligt Tilfælde gjorde nogen Forandring nødvendig i de begyndte Methoder, saa jeg mig snart ved Enden af min Vandring. · Endnu havde jeg en Visit at gjøre paa det derværende Galehospital, hvor der ikke egentlig var nogen opgiven, som brugte Medicin, men hvor —z— befrygtede, hans Amanuensis, der sjelden lod ubenyttet en Lejlighed til at vise sin Autoritet, kunde have gjort dumme Streger. Jeg traadte ind til Forstanderen og spurgte om hans stakkels Plejebørns Befindende.

»Aa, Hr. Doktor! Alt ved det Gamle undtagen No. 2. Han er imod Sædvane bleven rent rabalsk. Vi maatte lægge Trøjen paa ham i Dag, og siden er han rent fra sig selv«.

Langt om længe fik jeg da lidt nøjere Besked om den Ulykkelige, som den gode Mand absolut vilde jeg skulde kjende under No. 2. Det var den forrykte Konrektor Hjort, hvilken jeg af Rygtet havde et Slags Bekjendtskab til. Amanuensen havde netop været ude med sine Experimenter den forrige Aften og ved uden Skjønsomhed at anvende Strenghed bragt den Forrykte til Raseri. Da jeg havde udpumpet Forstanderen og vilde stige op ad Trappen kom den omtalte Amanuensis med en vigtig Mine og vilde lade sin Myndighed gjelde. Lidt forbløffet ved Underretningen om, hvem jeg var, og hvad mit Erinde var, begyndte han paa det Slags Folks Vis at udkramme sin Visdom, vilde præke mig for om sine Theorier og om deres Anvendelse paa det indtrufne Tilfælde. Nu, paa sligt Snak plejer jeg snart at faa Ende, og jeg lod ham aabne mig Døren til den Gale. Selv trak jeg mig noget til Side og lod ham træde først ind. Hjort laa der i sin ubekvemme Stilling med ildsprudlende Øjne og Fraaden for Munden. Da han fik Øje paa Amanuensen, begyndte alle hans Muskler at sitre.

»*Ω πάπιστε! ἀγροῖπε! φορτιπέ! flagitium hominis! mastigia! — Bellus sane homo! lepidum caput!* **λωποδύτης**! **πορνογενής**! *nebulo! furcifer! homo nequam!*« Saaledes gik det i et væk løs, indtil han ganske tabte Vejret. Ved at faa Øje paa mig studsede han et Minnt og skulde formodentlig regaleret mig med en ny udsøgt Samling af Smigrerier, — da jeg, iagttagende den indtrufne Pause, traadte venlig henimod ham og tiltalede ham rask: »*Mi Domine! quam indigna perpeteris!*« Og brat drejede jeg mig nu om til den bestyrtsede medicinske Stymper og repeterede alle de Grovheder, jeg kunde erindre fra den uventede Lektion, jeg havde erholdt. Min Gale begyndte at le og tilnikkede mig Bifald. Men paa en Gang vendte jeg mig spørgende om til ham med et ganske roligt Ansigt.

»*Qvidnam, doctissime, interest inter vocabulum* **πᾶις** *νὸθος &* **πορνογενής**?«

Der havde jeg min gode Mand, hvor jeg vilde. Da han med en fortrolig Mine havde givet mig et Svar, fik jeg atter skjeldende Amanuensen paa Døren og tilbød Hjort at befri ham fra det ubekvemme Klædebon. — Snart blev vi de ypperligste Venner af Verden; jeg tog min lille Mand under Armen og fulgte ham ud i den rummelige Have. At jeg

brugte behørig Forsigtighed, begribes let; jeg vil heller ikke ulejlige Læseren med, hvad enten jeg skrev *Digitalis* eller *Laudanum* op for ham.

Min Patient var en meget liden, sammenkrympet Person med en høj, bred Pande, dybt liggende Øjne, en smuk Næse og Mund, aldeles indhulede Kinder, paa hvilke en hektisk Rødme vexlede med Gulbleghed. Jeg havde gjerne taget Dimensionerne af hans Hovedskal, men fandt det betænkeligt at genere ham ved saadan Berørelse. Imidlertid lod det indskrænkede Baghoved formode, at hans Forvirring ikke henhørte fra nogen overvejende Styrke af de lavere Drifter.

Da jeg endelig efter denne imod al Forventning langvarige Sygebesøgen kom hjem, blev jeg, som jeg maatte forudse, modtagen med utaalmodig Urolighed af min kjære —z—, ikke at tale om Mamas Bekymring over, at Maden var forkogt. — O, Du det huslige Livs søde Regelmæssighed! Hvor lidt vide vi Pebersvende af Livets gamle og ædle Epikuræisme! De varme Talerkener, det strøgne Saltkar, Servietten over Talerkenen, Husmoderens »Vær saa god!« og Rollingernes: »Mor! faar jeg lidt mere Kage!«

Vistnok var vort Maaltid ikke krydret med Munterheds Gaver. Hvert Øjeblik listede min elskværdige Vertinde sig ind til den Syge; hvert Øjeblik dvælede hendes Blik alvorlig —- spørgende paa mig; og med den kvindelige Omstændelighed anførte hun al den Skare af Bemærkninger og Formodninger, som giver en Læge en hel Del mere at svare paa end just at tænke over. Men den huslige Hygge! det rørende i denne Omstændelighed! det fromme i den barnlige Tillid til Vennens og Lægens Smil! — O Gud! Hvor maa ikke Lægens Kald være tidselpigget for den Mand, der ej ved at plukke psykologiske Blomster for Aand og Hjerte af huslige Kredse, i hvilke dette hans Kald indvier ham fremfor nogen anden Embedsmand i Staten.

Jeg drak Kaffeen inde hos den Syge og fortalte ham paa den Maade, der var ham tjenligst, Udfaldet af mine Sygebesøg. Gjerne havde jeg underholdt mig med ham om Konrektoren; men naturligvis havde dette været uforsigtigt. Snart glemte jeg da ogsaa det nye Bekjendtskab under de fortrolige Meddelelser af vore ældre og yngre Begivenheder. Hovedrystende maatte jeg lade min oprømte —z— snakke. Han blev vred, naar jeg mindede ham om Feberen, og mente, han

var Kandidat to Aar før jeg. Da det nu engang ikke var at tænke paa at faa ham til Rolighed, gjorde jeg ham et Par Spørgsmaal om Hjort og fik følgende Underretning, som vistnok ikke var tilstrækkelig til at bedømme den egentlige Sammenhæng med hans Galskab.

I mange Aar havde Hjort med ærlig Iver røgtet sit Embede som Underlærer ved en latinsk Skole. Hans ualmindelige Lærdom var bleven ubekjendt, og den Kundskab, han troligen meddelte sine Disciple, blev dels miskjendt, fordi hans underlige Udvortes gjorde ham til Gjenstand for Spot, dels tjente den kun til Folio for de Sirater, hvormed Rektoren smykkede de allerede forberedte Disciple. Hjort var ikke ganske ufølsom ved den Ligegyldighed, med hvilken hans Værd blev paaskjønnet; men endnu mere nedtryktes hans Sind ved en Kone, der var ham aldeles uværdig. Koket, skjødesløs i sit Hus, ødsel og herskesyg bragte hun ofte den arme Mand til Fortvivlelse; og da han ikke gad deltage i hendes stormende Selskabsliv og kun kjendte dette fra de mangfoldige Nødvendigheder, det fordrede, indesluttede han sig hver Stund, han var fri fra Skoletimer og Privatundervisning, i sit Studerkammer. Da han endelig havde faaet en noget mere indbringende Konrektorplads ved en anden Skole, begyndte han at oplives ved Tanken om herefter ganske at kunne leve for de klassiske Studier. Men hans nye Bolig var saa indskrænket og hans Kones Fordringer paa Lokale saa store, at han saa sig nødsaget til at bruge den nærliggende Skoles Læseværelse til sit Aftenopholdssted. I et Læseværelse plejede han da at lejre sig ved Aftentide; did hen bragte han sine Bøger og lod hensætte sin Aftensmad, der desværre efterhaanden stedse mere blev bestaaende af flydende Sager. I Skolestuen fandtes han da ofte af Pedellen ved Morgentide, — Lyset nedbrændt, Kakkelovnen kold og Flasken tømt. Nu løb han i Hast hjem for at nyde sit Thevand og kom saa tilbage for at læse. Denne Læsen blev stedse mere besynderlig. Han paastod undertiden at have personligt Bekjendtskab med de længst afdøde lærde Mænd, som havde været ansatte ved Skolen, og skjød sig sig stedse under deres Autoritet, naar han fremsatte sine paafaldende Paradoxer.

»Der sidder Manden, der henne i Krogen!« raabte han undertiden pludselig og pegede paa Væggen. »Spørg ham, om han ikke selv sagde mig det i Nat!« Endelig blev han

afskediget; og da hans Besynderligheder aldeles antoge Karakter af Galskab, fik den unaturlige Kone ham ind i Daarekisten for befriet fra den besværlige Byrde at kunne følge sine Tilbøjeligheder.

Min Verts ældste Datter kaldte mig ind i Spiseværelset, hvor der stod en blinkende Karaffel m. m., og ved den en allerkjæreste Recept under min gode Vertindes egen Haand.

Rp. Spiritus oryzæ 1 1/2 Unze.
— sacchar. 2 Unzer.
succ. citri 3 Drachmer.
sacc. albiss. 1 1/2 Unze.
aqv. fervid. 3 Unzer.
m. d.

Lydig en saa kunstmæssig Opfordring, lavede jeg mit Glas og tog den stoppede Pibe. Imidlertid blev min —z— snart træt, og under mine hviskende Samtaler med Familien faldt han snart i en rolig Slummer.

Da jeg havde taget mit Smørrebrød og paa Fru —z—s Opfordring endnu lavet mig et Glas efter hendes Recept, anbefalede jeg det Fornødne for den Syge og gav lille Alvilde det Kys, jeg nok saa gjerne havde appliceret paa Moderens yndige Læber, tog mit Lys og bød Godnat.

Mit Værelse var Doktorens Studerkammer. Et Par Reoler Bøger, et Glasskab med Præparater, et fuldstændigt Skelet og en Jernfeltseng udgjorde tilligemed en Elektrisermaskine og et galvanisk Batteri den største Del af Geraadet. Lidt omtaaget af den hede Punsch, som jeg saa sjelden nyder og egentlig aldrig burde nyde, greb jeg uden Valg en Bog af Hylden og satte mig til at læse Men snart gled min Tankegang ud fra min Autors, jeg slukkede Lyset og aabnede mit Vindu ud til Høstnatten. Lidt efter lidt slukkedes som paa Vægterens Opfordring Lysene rundt om i Byen. Kun fra Galehospitalet blinkede mig i Møde den klart skinnende Portlygte. Jeg tænkte paa min arme Konrektor og henfaldt i mørke Betragtninger over den menneskelige Naturs Svagheder. En Mand, i hvis Forrykkelse endnu fremlyser saa megen hos ham unyttig Kundskab, hvis Aand engang var saa lys fremfor hans Brødres, er nu bragt langt under det raa Væsen, der vræler sit »Klokken er elleve!« Og hvo af os er ikke udsat for den samme Skjæbne! Hvad borger mig for, at ikke i min dybeste Granskning, der, hvor jeg maaske er kommen forbi min

Tidsalder, ligger Spiren til min Aandsforvirring! Og hvad er den ofte andet end Virkningen af det Lys, der trænger blindende ind i den alt for snevre Pupille og volder et evigt Mørke! — Fixe Ideer! hvilket forskrækkeligt Ord er det ikke, med hvilke vi betegne vore ulykkelige aandsforvirrede Brødres Tilstand! — Saaledes omtrent var mine Betragtningers Løb.

Jeg søgte hen til min Seng og lukkede de trætte Øjne. Neppe havde jeg slumret et Kvarters Tid, førend det bankede paa min Dør. Paa mit »Kom ind!« aabnedes den, og — jeg troede nødig mit Syn! ved den fra Kakkelovnen klart skinnende Lysning opdagede jeg i den Indtrædende min forrykte Konrektor, hyllet i en dygtig Faareskindspels. Han kastede den af og nærmede sig min Seng, hvori jeg sad oprejst, stærkt betænkt paa at springe op.

»*Ignoscas mihi quæso!*« begyndte han med en tør, svag Stemme; »jeg skylder Dem en Kontravisit; Tiden er, jeg tilstaar det, ikke den mest passende. Men, ser De, den, som om Dagen vogtes, maa passe sit Snit *ad multam noctem.* Jeg er en *διαγρυπνήτης*, Hr. Doktor; ja det er jeg, det var jeg, og det bliver jeg. Derfra Taarerne, min Ven, derfra! Men jeg beder Dem, bliv dog liggende!«

»Umuligt, Hr. Konrektor«, svarede jeg svedende; »De maa tillade mig at tænde Lys og —«

»Ha, ha, ha! og kalde paa Folk, og putte Fuglen i Buret igjen! *Hæc missa faciamus!* Lig De; jeg sidder her ved den varmende Ovn. Og naar jeg mærker, jeg har snakket Dem i Søvn, saa skal jeg anbefale mig, saa sagte, saa sagte, *suspenso gradu.* Sig mig kun til, naar De bliver søvnig«.

Gud ved, jeg var slet ikke søvnig, og ikke vel turde jeg forsøge paa at faa min natlige Gjest til at tro det. Han satte sig i Lysningen af Kakkelovnen, men ikke længere fra Sengen, end at han ved enhver af mine Bevægelser kunde lægge Haanden paa Sengeteppet.

»Der gives«, begyndte han, »nogle *Erotemata,* som ligge i den menneskelige Natur. Ja, De ved af Logiken —. Jeg mener, da jeg nu er gal, maa det Spørgsmaal være Dem nærmest: hvorledes er han bleven forrykt, den Stakkel? *ain' tu? itane 'st?*«

Den gamle Mand vedblev paa denne Maade i lang Tid. Tæt udenfor Sengen stod et lidet Bord, hvorpaa var hensat

Ølglas og Flaske. »Et Glas Øl? Hr. Konrektor«, afbrød jeg og vilde skjænke. Men den Mistænkelige lagde Haanden paa min Skulder og skjænkede selv.

»De vil dog tillade mig ogsaa at faa et Glas?« bad jeg, bestemt til at kaste Flasken i Gulvet for at gjøre Allarm. Men min gode Mand hørte slet ikke paa dette mit Ønske, drak sit Glas ud og tog fat paa sin Traad.

»Det var midt om Vinteren, kort efter Saturnalfesten, i hvilken jeg virkelig har taget Del; — det være sagt som Parenthese — i et af de Øjeblik, da Anskuelsens Styrke i Rummet blev stor nok til Optagelse af Fortiden. *Intelligisne, amice! attende! brevi exponam.* I Rummet er Tiden. Tiden blev, da Rummet blev, og da der var et uendeligt negativt Rum ἐξ ἀρχῆς, da var der en uendelig negativ Tid. Men Rummet lader Tiden passere, og den Tid, der er i Rummet, er den nærværende. Men jeg vender tilbage fra min *degressu.* Det var midt om Vinteren kort efter Saturnalfesten, i hvilken jeg virkelig en Gang har taget Del, men det var en anden Gang. Nu — ja — det var midt om Vinteren; jeg var flyttet ind i Konrektorboligen. Men det var ikke godt der hjemme. Gjennem min lille, mørke Andron gik man ind til Gynaikeion, forstaar De; og da jeg virkelig aldrig i snevert Rum har kunnet opfatte megen Tid, saa — desuden var jeg besværlig, som De maaske ved. Men den næste Morgen skulde Skolen begynde, og jeg tiltræde mine Vices. Nu, nu! *anxitudo meum animum occupat.* Jeg havde ikke seet Skolestuerne og tog min Laterne i Haanden for at gaa der over. Ak, *amicissime!* der var stort Rum! Rum for den nærværende og Rum for den forbigangne Tid! Hør, deri stikker Forskjellen mellem Poietes, skal jeg sige Dig, Broder, og Prophetes, at hin optager den forbigangne Tid i det nærværende Rum, og denne den kommende Tid. Men begge blande begge Tider —. Dog, *ad propositum revertor.* Jeg befandt mig her saa vel. Man bragte mig mit Smørrebrød og min Snaps, og jeg satte mig hen i Krogen lige over for den Plads, hvorfra jeg næste Morgen skulde begynde mit Arbejde. — *Qvod felix faustumque sit!* sukkede jeg af et oprigtigt Bryst og trak min Cicero op af Lommen.

Nu skulde det træffe sig, *sic fuit in fatis,* at jeg slog op i den fjerde *in Catilinam,* det fjerde Kapitel imod Enden. Du husker nok, *corçulum,* det ser tvivlsomt ud med hans

Tro der om Tilværelse og Straf — *intelligisne?* Derover faldt mig mange Tanker ind om hans Mening og min Mening, og om deres Mening, som have givet mig Mening om hans Mening, og om deres Mening om min Mening, hvilke jeg i Morgen skulle give Mening om hans Mening, Jeg stoppede Pipen fuld og stak den i Lyset. Den kom i Brand, men Lyset gik ud. Saa sad jeg der, smøgende, tænkende. Paa en Gang blev der en Bevægelse omkring mig. Dørene bleve aabnede, og Dreng efter Dreng kom ind, alle med Bøger i Rem. De satte sig meget alvorlig, og alvorlige maatte de være; thi det Rum, i hvilket jeg egentlig stod, lagde dem Skjegget paa Hagen. Jeg kjendte dem alle godt, skjønt de vare Poge. Alster, Bloch, Cranch, Dam, Elstrup og From sad sammen, og mener Du ikke, Tolderen, Komedianten, Kancellisten, Literatoren, Presten og Slyngelen allerede stak de smaa Herrer ud af Øjnene. Jo, jo! Ja, jeg havde godt for det, ser Du; for jeg havde nu kjendt dem siden efter i deres modne Alder«.

Konrektoren gjorde en Pause. Hans i en vis Henseende sammenhængende Foredrag havde aldeles forandret den Stemning hos mig, i hvilken Mandens uformodentlige Nattebesøg havde sat mig. Jeg følte den største Interesse for ham, men indsaa, hans eget Vel fordrede, at han nu kom til Rolighed. Med Varme greb jeg hans Haand, forsikrede ham om min fulde Deltagelse, og lovede, hvad jeg turde og burde love om hans fremtidige Befindende og Behandling. Kun bad jeg ham tillade mig at staa og følge ham i Stilhed hjem — Himmel, hvilket Ansigt han skar, just idet Maanen klart skinnede hen over ham!

»*In manicis et*
Compedibus, sævo me sub custode tenebis?
Λύσει μ' ὁ δαίμων αὐτός, ὅταν ἐγὼ θέλω!«

Mit første Bekjendtskab til Manden havde fuldkommen overtydet mig om, at han ikke var til at spøge med i en Stilling, som min nu var til ham. Saa snart han fandt mig i min forrige Passivitet, lod han til at være tilfreds og tog sig atter et Glas Øl.

»Endelig, min gode Doktor, blev denne Sværm stille. Døren gik nemlig op, og ind traadte salig Magister Blom, bag ham gik en af Mesterlektien med hans Bøger og en af Sinken med hans store Ris. Blom var, *ita me Deus adjuvet!* en anselig Herre. Han bar en staselig Paryk, en broderet Silke-

vest med Taskelommer og en rød Stoffes Kjole derover, *femoralia holoserica fibula chalybea adstricta, tibialia ποικιλα*. Jo, jo! De Tiders Scholarcher! Nu, nu —. Han stod da der paa Kathedra, og jeg sad i min Krog. Da slog han op sin Cicero, og det var den fjerde *in Catilinam*, det fjerde Kapitel imod Enden.

Herre du min Gud, Broder, hvad det var for et underligt Foredrag. Uden Logik, *mehercule*, uden Smag, uden Velvilje! Og dog var der det i Stedet, som vi mangle. Vi pille, pille, pille deres Gyldenvæv op i Charpi og forklare hver Traad, *corculum*, og vore Drenge forstaa meget mere end alle de gamle Magistre tilsammen deraf; og saa væve vi det sammen, *dilectissime, artificiosa structura* efter alle Regler og opgivne Maal. Nu er det færdigt — hi, hi, hi: Men jeg kan *medius fidius* ikke kjende Originalen ret igjen«.

Konrektoren tog sig atter et Glas Øl og vedblev: »Det varede en Stund, inden jeg kunde finde mig i alt dette. Da jeg endelig blev overbevist om, at ingen kunde se mig, fordi for saa vidt de vare der, var jo ikke jeg der uden i Fremtiden, og for saa vidt jeg var her, vare de i Forgangenheden: se, saa kom jeg til Rolighed, satte mig fast ned paa Bænken og hørte efter. Men jeg forundredes over Blom i alle Dele, og jeg kunde ikke bifalde ham; Pryglemethoden ville vi nu ikke engang tale om. Jeg vilde et Par Gange vovet at træde frem *qvasi adversarii partes sustinens*. Men jeg turde ikke. Ak, Domine! Hvad kan jeg videre fortælle eder! *repetere memoriam rerum harum neque possum neque — — Dolores acuo! Sed strictim tetigisse sufficiat.* Næste Morgen efter at jeg for Rectori og Collegis havde gjort min Hilsen og af den første var indført i min Klasse, stillede jeg mig op paa mit Katheder og skrev paa den sorte Trætavle som en Art Indvielse:

Studia in administrando munere.

Af disse Ord tog jeg Anledning til *interrogando* at komme under Vejr med mine Disciples grammatikalske Kundskab. Saa langt gik det vel. Men da jeg skulde forhøre, hvor min Formand havde sluppet sin pludselig afbrudte Undervisning, og man slog mig op *Cicero in Catilinam* den fjerde, det fjerde Kapitel imod Enden: da kom mig en Gysen over. Jeg tænkte paa, hvad jeg igaar af Blom havde hørt, og hvad jeg i et og alt ikke kunde bifalde, og, jo ganske

rigtigt! *mirum si norim!* Blom sad der, hvor jeg havde siddet Natten før! »Ærbødige Tjener!« raabte jeg uvilkaarlig og bukkede paa Kathedéret til den stille Mand. Alle Drengene vendte sig forbausede over. De saa ikke ham mere, end jeg var bleven seet af Alster, Bloch og Cranch.

Da skød jeg Mod i Livet.

»*Tu contra audacior ito!*« skreg jeg; »hvor staar det, Drenge?« Og da de nu i Munden paa hverandre havde citeret Autor og Bog og Ode, saa slog jeg i Brættet og svor, at jeg skulde forfegte Sandheden, trods alle gjengaaende Scholarcher i den hele Verden. Tydelig kunde jeg mærke paa Blom, at han blev forknyt; og det undte jeg ham vel; thi i Nat havde jeg været Fux; nu var Turen til ham. Men de Satans Drenge, af hvilke jeg ikke tog synderlig Notis, fordi jeg vilde overbevise Blom, de — — — O, Doktor, Doktor! Den skikkelige Luther kastede Blækhuset efter Djævelen, og dog har endnu ingen erklæret ham *mente privatum*, og mig! — og der er dog paa et Par nymodens *sacerdotuli* nær, *sit venia verbo!* ingen, som sætter mere i den chaldæiske Overtro end i mit Syn for Sagn.

Qvid multa! Hver Nat var jeg Bloms Tilhører, hver Dag maatte han døje, at jeg nedrev ham. Han kunde ikke overtale sig til at forsømme mine Timer, mærkede jeg, og til skyldig Gjengjeld kom jeg, skjønt det ofte udmattede mig, til ham. Vore Meddisciple, *num intelligis? invicem* — bleve os stedse mere ligegyldige. Vi henvendte almindelig altid vor Tale direkte til hinanden. En af vore ivrigste Disputer gik løs paa Værdien af Horats, Virgil og Ovid. Jeg kaldte Virgil en Oversætter, han en Poet.

Jeg elskede Horats — han kaldte ham en Sybarit.
Jeg satte Ovid over begge — han drev Spot med hans brogede Fantasier.

Dette blev værre og værre. En Dag havde jeg dog saa omhyggelig udbredt mig, med saa gode Grunde belagt min Paastand om Ovids Fortræffelighed, at jeg haabede Blom skulde overbevises. Da gjorde han, hvad jeg aldrig havde gjort til ham, og hvad han heller ikke før havde gjort til mig: han skar Ansigter, *dilectissime!* Ansigter skar han, der havde Lighed med en Bastard af en Satyr og gamle Gunhild, af en Abekat og en Furie, Miltons Djævel og Virgils Harpy.

Jeg skar med, og han skar med, og alle Gutterne skare

med; og han skreg og lo, og jeg skreg og lo, og alle Gutterne skrege og lo. Han sprang frem, og jeg sprang frem, og alle Gutterne sprang frem; og endelig havde jeg ham i Haartoppen, men vips var han borte.

»*Mehercule! invitus te hodie e manibus emitto!*« brølte jeg. Da traadte Rektoren ind, bestyrtset over den Larm, der var opkommen. I min Forbitrelse tog jeg ham for Blom og — — Men mig synes, I ligner baade Rektoren og Blom; og Blom var Rektor, og Rektoren var Blom, og I, min gode Doktor, er ingen anden end dem begge to og mig med!«

Angsten gav mig Kræfter. Jeg vred mig løs og sprang op paa Gulvet, rev Døren op og vilde drive den Gale ud. Men han for som et Lyn ud paa den mørke Gang. Da jeg havde slaaet Døren i Laas, tændte jeg skjælvende ved Ovnens ulmende Gløder mit Lys og kastede mig i Klæderne. Jeg lyttede ved Døren. Der lod sig intet høre. Synderlig Lyst til at gaa ud i Gangen havde jeg ikke, og kalde Folk op betænkte jeg mig paa for min syge Verts Skyld. Ildtørstig greb jeg til Ølflasken for at undersøge, om der endnu var levnet Draabe. Forunderligt! Den var ganske fuld! I Glasset fandtes ikke Spor til Øl! Langt om længe opnaaede jeg den Vished, Læseren maaske forlængst har havt, at min ophidsede Fantasi havde spillet mig et Puds.

Det var langt over Midnat. Jeg havde ikke Mod til atter at gaa en saadan Drøm i Møde og listede mig heller ned i min Vens Sygestue, hvor hans Livs Huldgudinde med et søsterligt Smil kom mig i Møde, fortalte, hvor rolig han sov, og takkede for min Omhu. Jeg hjalp hende at skjænke Kaffeen, betragtede af og til min slumrende Ven, hvis Sygdoms-Krisis var overstaaet, og kastede saa et Blik paa de i Sideværelset hvilende Smaaengle.

Naar jeg nu lægger til, at —z— inden min Afrejse næste Eftermiddag var fuldkommen rask, saa rask, at jeg kunde fortælle ham mit Natte-Eventyr, saa kan jeg slutte denne Bagatel.

Cicisbeatet.

(1833.)

Meinet Ihr, es rege sich, es strebe, es zücke weniger in dem Mikrokosmus der Seele eines Bürgers als in dem, der Seele eines Fürsten und Helden? O, wendet euch nur nicht so vornehm hinweg! Es ist im Inneren des alltäglichen Lebens so alltäglich nicht. J. Paul.

»Hvorledes maa en fyrstelig Person være tilmode, naar han spaserer omkring i sin tilkommende Gemalindes Værelser og venter den ubekjendte Prinsesses Indtrædelse!« sagde jeg til min Ven, Mægleren, idet jeg langsomt vendte Øjet fra Vinduet og hen paa ham.

»En fyrstelig Person plejer just ikke at spasere i sin Bruds Værelser, naar hun ventes. I øvrigt er Lignelsen passende, det tilstaar jeg«.

»Lignelsen?« spurgte jeg; »nej, nu har jeg dog aldrig hørt, nogen har havt et saadant Begreb om Lignelse! *Primum* og *tertium comparationis* kan jeg finde, men *secundum* mangler«.

Mægleren lo og mente, at jeg havde forudsat *secundum*, naar jeg tilstod *tertium*; for efter to kommer dog først tre.

»Fanden tage mig, naar jeg har hørt Mage til Pølsesnak!« raabte Presten skoggerleende og lagde Servietten fra sig. »Men hvorledes er det muligt at komme efter Meningen af disse Gaader?«

»Om en Gaade, kjære Prest, maa man altid forudsætte, at den har Mening; men man søger egentlig efter Opløsningen«.

»Naa, saa gid Du faa en Ulykke, Du mest tingstudiske af alle Mæglere! Du er en Parodi paa dit Embeds-Navn!«

svarede Presten, idet han truende med Haanden sprang fra Bordet. Mægleren sad endnu paa sin Plads og skrællede et Æble; jeg havde alt længe taget min Position i Vinduet og maatte gjøre Vold paa mig selv for at vise noget af den Interesse, mine to Bordkammerater kunde vente af mig. Sammenhængen var denne. Imod Middag indfandt jeg mig efter en temmelig lang Rejse i Drammen og tog ind i det dengang eneste Gjestgiversted. Saa snart jeg havde aflagt Rejseklæderne og var traadt ind i Selskabs- og Spisestuen, mødte mig min gamle, muntre Ven, Mægler Malthe, med et hjerteligt Haandslag. Vi havde siddet paa Bænk sammen fra Sinkelektien (Cinquelektien, paastod Mægleren) og siden op ad, indtil vi ved Mesterlektiens Gitterverk toge Afsked baade med Minervas Ugle og med hinanden. Merkurs Fane havde vi begge viet os; men jeg fulgte Gudens Kald i Norden, han i Syden; det vil sige, jeg kom paa Grossererer Leuchs Kontor i Kristiania, han til en Agent i Jylland. Efter mange Skjebnens Omskiftelser stødte vi da engang sammen, og der blev en Glæde, som kun fattes af dem, der have befundet sig i vor Stilling. Den gamle Tid gjorde sin Ret gjeldende, og vi havde neppe visket den ufrivillige Gjensynstaare af Øjet, førend vi begyndte paa vore gamle Drillerier. Under drøjt Spøg, saaledes som det plejede at falde imellem de lange Drenge, havde vi tømt en Flaske Portvin og udvexlet en Del fortrolige Meddelelser, da Mægleren pludselig afbrød en udtværet Spas.

»Men, kjære gamle Henrik, hvad fører Dig da egentlig hid til denne Bændelorm af en Stad? Vel ved jeg von Hørensagen, at Du engang havde dygtigt Maskepi med Damer og Kornleverancer i denne Egn; men, hvad det Første angaar —«

»Naa, kom nu ikke ind paa dine Yndlingsmaterier, Hans. Mit Erinde her er af en saa alvorlig Beskaffenhed, at jeg forud vil stoppe dine Sluser ved i al Simpelhed at fortælle«.

»Hille Morten! sagde min Principal i Randers, naar han fik et Brev med tre Ssgl for; fortæl, sødeste Ven, og Du, Ole eller Per, skaf os hid en ny Flaske og pak Dig saa«.

»Jeg har en Søn, Henrik —«

»O, det tror jeg gjerne; desværre for Sæderne, at Du ikke kan sige det samme om en Kone. Jeg havde saamænd engang en Kone, men ingen Søn«.

»Sæderne have intet med min Søn at skaffe; han blev mig tildel saa at sige paa Landevejen«.

»Ha, ha, ha! Der er Sæder nok! — I Krattet Lise Hvile tager ‚en Arm laa hist, en anden her«, sang han med den samme falske Tone, med hvilken han i sin Tid forstyrrede Musiken ved Barnedaab og Bryllup.

»Ja, fjas nu, saa længe Du vil. Men sig mig til, naar Du bliver alvorlig; thi jeg vilde gjerne meddele Dig, hvad der nu er mig det vigtigste, det kjæreste her i Livet, hvad der forsoner mig med mine Ungdomsdaarskaber og giver mit usle Pebersvendeliv Værd for mig«.

»Kjære Henrik, gaar det fra den Kant, saa ingen Fjas mere. Fortæl mig! men se, der er Vinen. Staa ikke og maab længere, Markør! kom hid med Korketrækkeren. Naa Broder Langboldt (det var mit gamle Øgenavn)!«

»Det er ikke nogen pyntelig Roman, Multebær! For fjorten Aar siden tog jeg til mig en fattig fader- og moderløs Gut, som tilhørte Drammens Fattigvæsen. I Førstningen bankede han mine Klæder og pudsede mine Støvler; men da Drengen viste Nemme og havde et fortræffeligt Gemyt, forandrede jeg min Plan med ham, lod ham lære, hvad en af os —«

»Burde have lært — — nej, bliv ved!«

»Tog ham med mig paa mine Rejser og satte ham endelig i Handelsskole i England«.

»Naa, Du?«

»Det er snart fortalt, Broder Malthe; min Andreas er bleven en flink, brav Yngling, der gjør sin Stand Ære; han vender nu tilbage for at deltage i min Handel, om han vil; i alle Fald for at glæde mine gamle Dage. Jeg er rejst ham i Møde og venter ham hvert Øjeblik«.

»Hvad heder han?«

»Jeg har givet ham mit Navn, Andreas Balle; han er min Arving«.

»Se, se! Hvad faar saa Kirken og Fattigkassen? Er det længe, siden Du saa Knøsen?«

»Adskillige Aar, de Aar, som forvandle Drenge til Mænd. Han er nu omtrent et og tyve Aar«.

»Og det er derfor, Du kommer hid? Nu, allerede Grunde nok for mig til at holde en Klat af Personen. Balle! Gud

velsigne Dig, gamle Dreng! og give Dig glade Dage med din Plejesøn! Han være Dig værdig!«

Vi stødte vore Glas sammen, og jeg rejste mig mildt bevæget. — I det samme gik Døren op, og en Rejsende traadte ind, hilste kort og lagde Frakken af. Vi gjengjeldte tause hans Kompliment og satte os utilfredse ved vor Flaske. Efter at have vexlet et Par tvære Ord om Vejr og Føre for min Ven op imod den indtrædende Betjent.

»Er der da ikke mere end en Gjestestue i denne Kro, siden man stuver os sammen som Æsler og Faar i Noahs Ark?«

»Du er vel Faaret, Markør; jeg er Hyrde; følg med mig, at de andre Dyr kunne blive i sit eget Rum«, sagde den Fremmede med et sarkastisk Smil.

Vi to Æsler bleve grumme forlegne og vilde til at gjøre en Undskyldning for den djerve Fremmede, der gav Raat for Usødet. Men han gjorde et pudserligt Buk og vendte om i Døren med et: »God Dag, Langboldt og Multebær!«

»Montane, Montane!« brølede Mægleren og styrtede løs paa Manden. Et Øjeblik, og jeg istemte: »Berg! Er det muligt! Er det virkelig Dig!«

Presten rystede vore Hænder, og til Markørens Forbauselse begyndte Malthe at synge: »Skjære, skjære Havre!« og drage os rundt om i Stuen.

»*Tempora mutamur et nos mutantur in illis!*« deklamerede Malthe med komisk Pathos, idet han mønstrede sig selv og sine to Skolekammerater.

»Min Tro er han ikke lige saa stiv i Grammatiken, som da salig Monrad raabte ak og ve over ham!« sagde Berg leende.

»*Menin alide Thea, gracili modulatus, Mæcenas!*« brølede Mægleren og krystede os op til sig, hverken paa fransk eller spansk, men saa det knagede i vore Rygge.

Jeg ved ikke, hvor længe denne overgivne Scene havde varet, da jeg tilfældigvis i Spejlet blev var den fortvivlede Markør, hvis højst naragtige Skikkelse bragte mig i den heftigste Latter. Jeg meddelte mine Hjertensvenner Aarsagen, og vi fandt det nødvendigt at holde inde med vore Løjer. — Prestemanden fortalte os om sin Rejses Hensigt, sin Families Størrelse o. s. v., og vi satte os glade om Bordet, der imidlertid var blevet dækket for Tre. — Saa snart den første

Glædesrus var over, optog igjen min inderlig elskede Andreas sin Del af mine Tanker, og efter endt Maaltid stillede jeg mig hen i Vinduet og gjorde den Bemærkning, hvormed disse Blade begynde.

»Men«, sagde Presten, da jeg havde forklaret ham det andet Sammenligningsled, det vil sige mit Forhold til Andreas, — »men hvad er nu herved for os at gjøre? Du Malte! Vi kunne dog ikke bære over os at rejse bort fra Langboldt i Dag. Vil Du som jeg, saa afbestille vi Skydsen; Du kommer en Dag senere til Dine Prakkere der ude i Fjorden, og jeg lader min Hjord længes til i Overmorgen. Her er, synes mig, godt at være«.

Malthe havde intet at indvende, og jeg takkede af Hjertet mine gamle Venner for deres Deltagelse.

Min gamle Vane at tage en Middagssøvn gjorde sin Ret gjeldende til Trods for min Længsel efter Andreas og min Glæde over det uventede Sammenstød. Mine Venner overtalte mig da til at gaa ind i det tilstødende Sideværelse, hvis Døre vare forsynede med Glasruder, og der inde kaste mig paa en Sofa. Imidlertid vilde de spille et Parti Schach. En Times Tid havde jeg maaske slumret, da jeg vaagnede ved en højrøstet Samtale. »Det er vist ham!« tænkte jeg og tog i Døren. Men de slemme Spasfugle havde lukket den af. I Førstningen bød min Utaalmodighed mig at raabe. Men snart fattede jeg mig, gik ind i deres Plan og blev useet Vidne til min Søns Debut; thi det var virkelig Andreas, der stod rank og kraftfuld inde i Stuen, samtalende med de to Herrer. Disse, enten det nu var for at drille mig eller prøve ham, satte hans Aandsnærværelse og Dannelse paa temmelig haarde Prøver. Han skilte sig fra alt som en ung Mand af Verden og Besindighed. I Anledning af hans Navn spurgte de ham iblandt andet, om han kjendte sin Navne, den besynderlige, gamle Grillenfænger, Henrik Balle, hvis Kontor var det mest portative, man kjendte, siden Bions Tider. Med ædel Uvilje begyndte Ynglingen at forsvare sin faderlige Vens Karakter. Men det blev naturligvis værre og værre fra Kompagniets Side. Pludselig tilvender den Hjertensdreng dem et Blik, der lig en Sonde for ind bagom deres listige Øjenkroge.

»De maa uden Tvivl være Grosserer Balles fortrolige Venner, mine Herrer; thi om den Mand har ingen Fiende tænkt, end sige talt saaledes«. Det maa have trukket noget

i de gode Folks Ansigtsmuskler; for Fyren fattede Mistanke og saa skarpt omkring i Stuen.

»Næsten skulde jeg mene, at Manden selv var i Nærheden; thi sandt at sige falder det mig vanskeligt at tro, at han kunde blive saaledes omtalt, naar han var fraværende«.

»Kom her ud, Broder! Til Lykke med din Apologist, han huer mig paa min Sjel!« raabte Berg mig i Møde, imedens Mægleren tog ham om Hovedet og gav det stakkels Menneske et dygtigt Farbroderkys. Saa snart jeg havde vexlet de første Velkomstord med Drengen, var det mig om at gjøre at betage ham den Mening, der naturligvis maatte paatvinge sig ham, at jeg havde ladet indrette en Kotzebuisk Nyreprøve paa ham. Jeg præsenterede ham mine Venner med behørig Karakteristik, der var udført i samme Maner, hvori de nylig havde behandlet mit Portræt. Andreas satte sig med megen Lethed ind i vort Forhold, uden et Øjeblik at glemme, hvad han skyldte deres Alder og min Person.

Men da vi gjorde Mine til at lejre os ret »mageligt og behageligt«, som Malthe sagde, rykkede min Andreas i sit Uhrkjede og fik travlt. Han havde en syg Ven ombord, en Englænder, og havde lovet at blive hos denne Natten over. Jeg husker nu ikke mere de motiverende Omstændigheder, nok Drengen maatte handle som han handlede, saa nødig han, som det syntes, vilde forlade mig og mine kjære Venner, og saa nødig vi lode ham gaa fra os.

»Hvad tage vi os nu til?« var Spørgsmaalet, da Thevandet var drukket. »Promenere?« vrængede Mægleren »og bese Stadens Beaumonde?«

Jeg betakkede mig og foreslog et Parti L'Hombre.

»Nej«, bandte Presten, »skal jeg spille i Kvel, saa skal det være Imperial eller Scherwenzel! Husker Du, Langboldt, den Gang vi spillede om Pedellens Æbler?«

»Ja, som vi fiskede op med Krog og Snøre igjennem Kjeldergluggen!«

»Aa, Sligt huske I nok paa, I Krabater!« lagde Malthe til; »men kan I erindre den Straffepræken, som fulgte paa?«

»Jomænd, og den Straf, som kom over den arme Svingliben (det var Pedellens Øgenavn), fordi han angav os«.

»Det har jeg glemt«.

»Vi viklede Kortene i hans store blaarudede Lommetørklæde og fik ham til at rive det op i Rektorens Nærværelse

for at viske Tavlen af, da vi havde puttet Svampen til Side«.

Saaledes gik det Slag i Slag, og vi tre gamle Kammerater trængte hverken til Kort eller Promenade. Da det led lidt ud paa Aftenen, og Punschen var bedømt, og de kosteligste Skoleløjer opkogte, forlangte Mægleren en nøjere Forklaring over, hvorledes jeg var kommen til Andreas. Denne gav jeg omtrent saaledes.

»Den mørkeste Periode af mit Liv var indtraadt nogle Aar forud for den lille Begivenhed, I forlange Underretning om. I omtrent fire Aar havde jeg skjændts med mig selv og med min Skjæbne, følt mig udygtig til alt og været uden Deltagelse for noget. Da det hverken lykkedes mit bitre Humør eller et Par Snigfebre at faa Livet af mig, og jeg ikke troede mig selv berettiget til at hente Jomfruen med Saxen, kom jeg paa det Indfald at gifte mig for dog at hænge mig ved et Væsen i Verden. Men ved Valget havde jeg mange Betænkeligheder. Min Tilkommende maatte endelig være styg, dernæst have været ulykkelig; de øvrige Egenskaber ville I skjænke mig. Endelig traf mit Valg en gammel Jomfru paa Strømsø. Det kan være jer det samme, hvad hun hed; Fornavnet var Mette. Min Frieras varede ikke længe, jeg fik ja; og jeg blev ligesaa forskrækket ved dette ja, som andre blive ved et nej. Min Dydsirede gjorde den eneste Betingelse, at vor i Himlen fra Adams Tid noterede Forbindelse skulde blive en Hemmelighed paa Jorden, indtil alle Tilberedelser vare gjorte til Egteskabets Fuldbyrdelse. Mette bød, og jeg lød. Iblandt de smaa Skrøbeligheder, jeg maatte tilstaa mig selv, at min Udvalgte var betynget med, hørte disse to: hun pimpede vel sterkt og var ubeskrivelig sladderagtig. Alle Rendekjærlinger havde sin Kaffedag hos hende, og paa visse Tider af Dagen var hun usynlig for alle andre, selv for mig, hendes ømme Sjeleven. Jeg lod det gaa hen; hvad ventede jeg mig vel forud af denne Forbindelse! men paa en Gang begyndte man at ymte derom i Byen, og fra nu af fik jeg snart paa en, snart paa en anden Maade Advarsler, dem jeg alle slog hen i Vejr og Vind. Men en Eftermiddag fik jeg paa en saa besynderlig Maade en Billet, at den, da ogsaa dens Indhold var yderst besynderligt, tiltvang sig min Opmærksomhed. Jeg blev paa det indstændigste tilraadet at besøge min Kjæreste samme Aften ved et

bestemt Klokkeslet. Man lovede mig, at jeg vilde blive den ubekjendte Forfatter Tak skyldig o. s. v. Billetten virkede; jeg besluttede at følge Kaldet. Om Aftenen i Skumringen gaar jeg da hen til min Skat; Gadedøren var i Laas; et Tegn, at hun ikke var hjemme for mig. Men idet jeg ganske ligegyldig vil gaa bort, faar jeg se, at en liden Mutter i en sort Kaabe pusler hen til den ellers altid lukkede Port og skyder op den i samme indskaarne Laagedør. »Kan hun komme ind, saa kan jeg vel ogsaa«, tænkte jeg og skjød paa Laagen. Den gav lige saa let efter for min Haand; og nu stod jeg i det halvmørke Gaardsrum. Den stønnende Hex betegnede mig Vejen ved sin hivende Hoste, og jeg saa hende smutte ind i Mettes Bagstue. Nysgjerrig blev jeg staaende og hørte paa en lige saa taabelig som ondskabsfuld Passiar om Byens Folk, hvorved heller ikke jeg blev sparet. Under denne Samtale klirrede Kaffetøjet, og paa en Gang hed det: »Naa sæt jer nu, Mor. Nu er min Kop, som den skal være«.

At min ubekjendte Forfatter af Billetten dermed havde til Hensigt at vise mig min Forlovede fra hendes Skyggeside, var mig klart, og jeg troede ikke bedre at kunne følge Vinket end ved at lægge Haanden paa Klinken og træde ind.

Meget bestyrtset og heftig fortørnet traadte Mette hèn imod mig. Jeg slog alt hen i Spøg og nødte hende til at tage sin Plads igjen foran Bordet, hvorpaa Skillingspraasen sparsomt oplyste Scenen.

»Her bliver spaaet i Kaffe, ser jeg; spaa mig en Gang, Sibylle«.

»Hvorfor ikke det?« svarede Kjærlingen, »hvis Jomfruen tillader. Denne Kop skal jeg hvælve for ham«. Jeg bragte den vrantne Mette til at tie, og Hexen begyndte. — Men, ved I hvad, Godtfolk! jeg vil spare os for Spaadommen, som jeg desuden ikke mere mindes; men det ved jeg, at Hexen først gjennemgik mit foregaaende Livs Hovedpunkter med en forbausende Sandhed og advarede mig for Egteskab, men endte med, at ingen uden Sven Vægter, en mig temmelig ubekjendt Person, kunde skaffe mig det, der skulde give mig Fred for mine Synder.

Rasende fløj min Jomfru i Vejret, saa snart hun ret mærkede, hvad den Gamle halv sagte forkyndte. Jeg var bleven underlig tilmode; men da jeg maatte holde min Elskedes Harme fra at gjøre Overlast og saaledes kom til at beskjef-

tige mig et Øjeblik med hende alene, pustede Hexen Lyset ud og tøflede uden Adieu afsted. De Sødheder, der i Mørke og Mulm vexledes imellem Mette og mig, vare tilstrækkelige til at bringe Himlen og os paa andre Tanker, og jeg anbefalede mig uden Afskedskys.

Hjemme røgte jeg en Pibe eller to paa denne Historie og besluttede endelig at følge den Gamles Invitation til Sven Vægter. Da jeg kom til den lave Dør, mødte mit Øre et gjennemtrængende Skraal af et Barn og derimellem Slagene af en Pisk og en raa Mandsrøst, hvis Ord ikke faldt venlige. Jeg rev Døren op, og Scenen antog strax et andet Udseende. Verten, Sven, kom mig forlegen imøde; Gjenstanden for hans Vrede trak sig bag Ovnen.

Sven begyndte, da jeg spurgte om Aarsagen til denne Straffescene, at fortælle. »Drengen der, ved Navn Andreas, havde tilhørt hans salig Søster og var af Drammens Fattigvæsen sat ud fra sin spædeste Alder af. Nu, da Gutten var sine syv, aatte Aar, og han begyndte at blive brugbar til noget, vilde Fattigdirektionen ikke betale Stort for ham og havde formaaet Sven, som hans Morbroder, til at tage ham til sig«.

Andreas traadte frem og fæstede sine store, forgrædte Øjne dristig paa mig. »Jeg gjør gjerne alt det, Sven siger, men gaa om og tigge det vil jeg ikke«.

»Du lyver, din Hundehvalp! O, I kan ikke tro, men er det ikke Hr. Balle? Naa, nu kjender jeg Dem først; nej, De kan ikke tro, hvor slem den Knegt er —«.

»Skaal, Kammerater! jeg snakker mig hæs«. Under disse og lignende Repliker krøb et Væsen frem, som jeg hidtil havde overseet, nemlig Hexen med Kaffekoppen. Hun talte Drengens Sag og bad mig for mine Synders Skyld tage ham til mig. — »Lad saa være! jeg tager ham til mig og skal sørge redelig for ham; men paa et Vilkaar: I, Sven, bringer ham til mig i Morgen, og saa fra den Tid af ikke det ringeste med Andreas at bestille, — og I, gamle Agnete, sætter aldrig jer Fod over min Tærskel og ser ikke til den Side, hvor Drengen gaar«.

Agnete bøjede med et ubeskriveligt Udtryk sit rynkede Ansigt ned i de tørre Hænder; derpaa kyssede hun, inden jeg kunde forhindre det, min Haand og udtalede et Slags Velsignelse over mig og Drengen.

Se saa Børn! Der have I den ganske Geschichte. — —«

»Saa! det var meget! men hvorledes kom Du til Navnet Agnete? hvad var det for et Bekjendtskab?«

»Hm, ja!« vedblev jeg noget forlegen; »ja, rigtignok havde jeg et gammelt Bekjendtskab til hende«.

»Det var vel et fra dine Vildkattedage; den Gang var hendes Hud maaske ikke saa rynket«, mente Presten.

»I ere paa galt Spor, Gutter. Nu vel da, ser til Glassene, imedens jeg gaar ind paa mit Kammer efter noget«. — Jeg kom tilbage med et lidet Manuskript og betroede mine Venner, at jeg en Gang i en Skriveraptus havde udarbejdet et Brudstykke af min Biografi.

»Saamænd, det havde jeg ikke troet, at Du var Forfatter!«

»Hidindtil skyede min Muse Selskab; i Aften skal hun første Gang fremtræde. Eller ville I heller slaa en Sladder af, saa kunne I ved Lejlighed — —«

»*Occasio depicta fronte cavalcata* — siger Phædrus. Læs Du, Langboldt«.

Jeg lagde Piben, tog mit Glas Punsch og oplæste mit

Manuskript.

Mange Aar ere henrundne siden den smukke Vinterdag, der i dette Øjeblik stiller sig frem for min Erindring, den Vinterdag, da jeg første Gang fra Kragebakken skuede ned over den mærkværdige Bjergstad, Kongsberg. Jeg var i den kraftfulde Alders Morgen. Trods den bidende Kulde rundt om mig, der rimede den omhyggelig plejede Bakkenbart, pulsede Livets Sommervarme i mit Bryst og paa mine Kinder. Med glad Nysgjerrighed lod jeg Øjet opsamle de Gjenstande, der oplivede det hvide Landskab, som udbredte sig i den Dal, hvori den spejlblanke Laugen hvilede, omkrandset af en snetækket Gruppe Huse, hvis rygende Skorstene forraadte et travlt Liv, der behageligen kontrasterede imod den øde Strækning, jeg nys havde tilbagelagt.

»Ogsaa her tumler sig en Verden, fuld af Smil og Taarer; ogsaa her opgaa store og smaa Bestræbelser for snart at hendø eller at modnes for Tid og Fremtid. 4000 Mennesker leve i denne Verden, alle ubekjendte for mig, som jeg for dem!« det var den maaske forslidte Tankerække, der nu beskjeftigede

mig og gav min Munterhed et vist behagelig-vemodigt Anstrøg. Ved Bakkens Fod eller rettere Bjergryggens Repos trykkede jeg Tømmen op til mig og vendte mig imod Skydsdrengen med Spørgsmaal om det bedste Logis. Han nævnte mig, jeg tror, Zimmermann; men da jeg tillige spurgte efter en Jomfru Olsen, til hvem jeg i Drammen havde faaet en liden Pakke, foreslog han mig at kjøre hen til hende, da Moderen modtog Rejsende. »Lige meget; vis mig Vejen, naar jeg kommer ned i Gaden!« Det gik i rask Trav hen over Egermoen og over Nybroen, der allerede ovenfor havde modtaget sin Tribut ved den paa Fjeldet anbragte Bom. Det muntre Bjeldespil opløste sig i et uharmonisk Virvar, idet min Skydshest rystede sin Manke og lod sig trække ind i et snevert Gaardsrum. Med en elegant Suffisance trampede jeg ind i Forstuen og lod mig anvise et Værelse. Pigen lagde i Kakkelovnen og gjorde Undskyldning for, at man maatte føre mig ind i et koldt Kammer; min Skydsdreng bar Kufferten ind og fik sin Betaling. Jeg havde kastet Pelsen af og aandede paa den frosne Rude, da et venligt »Vær saa artig!« lød bag min Ryg. En allerkjæreste Pigeskabning stod for mig med en rygende Kop Kaffe paa en blank Messingbakke. Jeg blev behagelig overrasket og udbrød, idet jeg dristig mønstrede den skjønne Hebe, der var tæt indhyllet i et stort Sjal og havde en pen Kappe om det blomstrende Ansigt. »Ih, det var jo fortræffeligt! Man roser ellers det Gjestgiveri, hvor den Rejsendes Forlangende snart opfyldes; men her faar man ikke engang Tid til at forlange. De mere end gjetter mit Ønske; det har virkelig ikke engang udviklet sig hos mig«.

»Det skal være mig kjært, om det nu udvikler sig«, svarede Jomfruen og nejede; »men maaske The havde været Dem behageligere«.

»Ingenlunde, jeg holder meget af Kaffe, og af denne Haand tog jeg endog med Fornøjelse Rhabarbra«, svarede jeg galant og lagde næsvis nok min Haand om hendes smækre Midje.

Pigen veg et Skridt tilbage og kastede et straffende Blik paa den Dristige.

Jeg bukkede undskyldende og spurgte, om det var Jomfru Olsen, jeg havde den Fornøjelse at se, og rakte hende, da hun med et Nik besvarede Spørgsmaalet, den hende adresserede Pakke.

»Jeg er Dem meget forbunden for Deres Ulejlighed, min Herre; den er særdeles velkommen«. Hun befølte Pakkens bløde Indhold og stod just i Begreb med at forlade Værelset. Jeg opholdt hende derved, at jeg spøgede med hendes Nysgjerrighed.

»O, De tager fejl; jeg ved meget vel, hvad Pakken indeholder; men dens Indhold giver mig rigtignok lidt at bestille. Har De noget for Øjeblikket at befale? Hvis ikke, behager De, saa snart De ønsker noget, at trække i denne Streng«. Hun nejede og gik ud. — Jomfru Olsen havde gjort et Indtryk paa mig af det Slags, som frembringer en halv behagelig, halv smertelig Stemning. Hun var virkelig af de kvindelige Væsener, som en ung Mand ikke ustraffet første Gang hefter sit Øje paa. Imidlertid plejer Straffen ikke at vare længe, og Tryllekraften aftager som oftest ved det andet eller tredie Blik. Med denne opmuntrende Formening aabnede jeg min Kuffert og udtog deKlæder, med hvilke jeg ombyttede min Rejsedragt. Mine Forretninger i Bjergstaden vare af en temmelig ubestemt Beskaffenhed. Tilsyneladende skulde jeg kun bese mig, underhaanden havde jeg en Handelsplan fore, og det var mig af Vigtighed at tøle de saakaldte Sølvverks-Leverandører paa Tænderne. For det første skulde Oberberghauptmanden opvartes og dernæst en Visit aflægges til en gammel Fætter ved Navn Røst, der havde en Betjening ved Sølvverket. Saa snart jeg var færdig med mit Toilet, spurgte jeg høflig efter min Vertinde og hendes Datter for at hilse paa dem, inden jeg forlod Huset. Den aldrende Madame Olsen, en artig, omstændelig Matrone, modtog mig dybt nejende, anviste mig Plads paa den grønne plydsbetrukne Ottoman og bragte med Færdighed paa Bane adskillige interessante Materier, saasom om Vejret, de korte Dage og de dyre Tider. Derefter begyndte hun med sømmelig Anstand at klemme mig med Nysgjerrighedens Knibetang. Imidlertid var jeg saa bepansret, at hun snart blev kjed deraf og holdt op at fritte. Jeg frygtede et nyt Torturinstrument, rejste mig og spurgte om Vejen til Torvet, hvor jeg vidste, at Berghauptmanden boede.

»Oberberghauptmanden! Ja, det forstaar sig, Hr. Balle, han bor paa Stortorvet, skraas for Seminariebygningen, som ligger midt over for Kirken. Ja, det forstaar sig. Men det kommer an paa, om han just modtager Visiter i Dag, for jeg skal sige Dem, de skal have stort Bal der i Aften«.

»Naa, da var det vel, jeg fik det at vide; saa opsætter jeg Besøget til i Morgen. Men hav den Godhed at underrette mig om, hvor Hr. Røst bor«.

Sluserne aabnedes paa nyt. Jeg fik ikke alene fuldstændig Efterretning om Hr. Røst, men ogsaa om hans Forhold til Jomfru Olsen, der stod i Begreb med at indgaa Egteskab med Enkemanden og blive Moder for hans lille Peter. I Løbet af Samtalen fik jeg da ogsaa at vide, at Jomfru Olsen pyntede sig til Ballet, og at hendes Forlovelse skulde formodentlig erindres ved Aftensbordet hos Hr. Oberberghauptmanden.

Denne Efterretning bragte mig, jeg vidste ikke selv hvorfor, i et mindre godt Humør, men indgav mig tillige Lyst til at deltage i Selskabet. Jeg anbefalede mig derfor, og min første Gang var til Oberberghauptmanden, til hvem jeg overgav mit Anbefalingsbrev, og blev, som jeg havde gjort Regning paa, indbuden til Ballet. Derefter opsøgte jeg Røst, hvem jeg fandt en indskrænket, men godmodig gammel Mand, som med forekommende Venlighed optog mig ved den noget uegentlige Benævnelse, Fætter, i sin Familie. Med uskrømtet Vemod talte han om sin fromme salig Petronelle og kjælede for den lille, vakre treaarsgamle Dreng, hun havde efterladt ham; men snart gik han over i en muntrere Stemning og fortalte mig med glad Snaksomhed om sin Kjæreste, den søde Benedikte, der nu strøede sit Morgenguld paa hans Sølvhaar. Manden var saare forlibt og ikke mindre forfængelig over sin unge, smukke Brud. Jeg ved ikke, hvorledes det egentlig saa ud i mit Indre. En Smule Misundelse og Medlidenhed blandede sig maaske sammen hos mig; men denne Blanding gav mine Forestillinger en uhyggelig, profetisk Karakter. Da jeg forlod Manden, for i mit Logis at omklæde mig til Bal, svævede et uheldvarslende Ord paa Tungen; og neppe var jeg kommen ind paa mit Værelse, førend Misfølelsen greb mig saaledes, at jeg udbrød ganske højt: »Det gaar aldrig godt!«

Hen imod Selskabstid holdt en Slæde udenfor Huset, og Røst traadte ind til mig.

»Jeg kommer ikke for at aflægge min Kontravisit, Hr. Fætter; thi dertil maa Tiden bedre iagttages; her i Byen er Visitdagene Søndag, Tirsdag og Thorsdag. Men da jeg skal afhente min Kjæreste, tog jeg mig den Frihed, foreløbig at hilse paa Dem for at tilbyde min Slæde, enten De behager nu strax, eller naar jeg har kjørt til Selskabet med min Benedikte«.

Jeg takkede, overrasket ved hans Artighed, og foreslog ham at kjøre først. Imidlertid kom der Bud inde fra Stuen, at Benedikte ikke blev færdig paa en halv Time. Røst vuggede lidt utaalmodig med Hovedet.

»Jeg har lovet Myntmesteren og Geschworneren at komme betids til l'Hombre-Bordet; men de gode Damer, — ja det er nu, saa længe de ere Piger — de pynte sig altid saa længe. Kom da, Hr. Fætter, og sæt Dem med mig i Bredslæden. Eller vil De maaske heller bie og kjøre med Benedikte?«

Mandens godmodige Artighed satte mig lidt i Forlegenhed, maaske netop fordi Tilbudet var mit let fængelige Hjerte alt for behageligt. Jeg nærede desuden nogen Tvivl om, at Jomfru Olsen fandt sig tilfreds med dette Arrangement, især ved Erindringen om min noget ubeskedne Introduktion hos hende. Det naturligste havde været at rejse med ham; men jeg havde ikke Lyst til at afslaa det andet Tilbud. Min Ventilation blev afbrudt ved Tjenestepigen, der kaldte Røst ind til Kjæresten. Han gik med min Fuldmagt, at lade det vigtige Anliggende angaaende Kjøreturen bestemme af Jomfruen selv. Imod min Forventning antog Jomfruen mig til sin Ledsager, og Røst rejste. Jeg udbrød i en Latter over Menneskenes Vigtighed i Bagateller, undrede mig over Hr. Fætterens Arrangements og pressede min venstre Haand op imod Brystet, saa ofte jeg tænkte paa den desværre alt for korte Kjøretur i Bredslæden. Jomfru Olsen lod mig ikke længe fantasere; Tjenestepigen anmodede mig om at komme ind i Stuen til Madamen og Jomfruen.

»Min kjære Røst har mange Indfald, Hr. Balle; saaledes nu det, at prakke mig paa Dem«. Imedens jeg besvarede disse Ord med en passende Artighed, gik Moderen ud af Værelset, og rask greb hun min Haand, idet hun halvhøjt og hurtig fortsatte Samtalen. »Jeg vil sige Dem i al Hast, min Herre, at Røst har handlet efter højere Ordre. Jeg selv lod ham indfinde sig her og gjøre Dem Forslaget at ledsage mig. Hvilke Grunde jeg har givet min tilkommende Egteherre, kan være Dem ligegyldigt at vide; men hvilke jeg vil give Dem for denne besynderlige Handlemaade, det vedkommer Dem nærmere. Min Moder vil strax komme ind, og saaledes kan jeg ikke tale her inde; men jeg har sørget for, at vi skulle blive uforstyrrede paa Vejen«.

»Naar Hr. Balle saa behager«, sagde den indtrædende Matrone, »saa er rigtignok Røsts Hest her udenfor«.

Benedikte iførte sig Rejsetøjet, og jeg kastede min Kappe om. »Gud bedre mig!« klynkede Tjenestepigen ved Døren; »jeg har da nok gjort galt; for jeg sendte Drengen et Erinde ned i Møllen«.

»Gud Fader bevare mig! hvor har Du din Samling, Agnete? Hvem skal da føre Hesten hjem til Røst?« raabte Madamen.

Benedikte mente, det blev ikke saa vanskeligt at faa en Karl fat hos Oberberghauptmandens, kyssede sin Moder, nikkede til mig og steg rask ind i den ventende Slæde. Agnete rakte mig Tømmen med en næsvis Nikken til sit unge Herskab; Moderen nejede med Lyset i Haanden, jeg saluterede med Svøben og drejede om Hjørnet.

»Lad De mig kjøre lidt, indtil vi kommer i den Tur, jeg vil have«. Hun greb Tømmen og drejede af fra den sædvanlige Vej til Torvet. Jeg var hel forundret ved dette Eventyr og taug, fordi jeg ikke vidste, i hvilken Tone jeg skulde tiltale min Skjønne. En liden Bakke ned, og vi befandt os paa Isen. Alt begunstigede en vinterlig tête à tête. Vejret havde slaaet sig; et mildt, let Snefog dryssede ligesom spøgende sine Liljer paa vore Rejseklæder og paa den sorte Feld; Maanen udbredte gjennem dette Snefog en ganske svag Belysning; den endnu for faa Timer siden spejlblanke Is tilbød en mindre farlig Bane for vor Slæde, der manglede Styrekarl.

Benedikte stansede og vendte, idet hun rakte mig Tømmen, sit Ansigt imod mig. »Dersom De intet har derimod, saa tage vi os en Tur op ad Laugen, medens jeg paatvinger Dem min Fortrolighed«. Da vi vare komne i Lave, og Hesten var sat i et langsomt Trav, vedblev hun saaledes:

»Først maa De vide, at det er Deres gode Vertinde, Madame Weyer, som har givet mig en Skildring af Deres Karakter, uden hvilken jeg ikke skulde have været saa fri eller saa uforsigtig at tilvende den ubekjendte Mand min Fortrolighed. Men min snille Mor Weyer, fra hvem De var saa god at bringe mig Pakken, har betrygget mig aldeles, og jeg vil nu tale ganske oprigtig med Dem. — Da min skikkelige, fromme Røst begjærede min Haand, havde jeg ingen Grund til at søge lang Betænkningstid. Han er en brav Mand, kan vel ernære en Familie, og han holder overmaade meget af

mig. Min Moder, min Formynder, alle mine Bekjendte, som jeg til Overflod raadførte mig med, vare enige deri, at jeg, en fattig og ubetydelig Pige, kom til at gjøre et fordelagtigt Parti. Heri har rigtignok endnu ingen forandret sine Tanker; men —. Ja lad mig nu se, jeg kan forklare mig, uden at falde Dem besværlig ved alt for stor Vidtløftighed. Røst er i Familie med nogle af Storfolkene her paa Byen; og saaledes har han adskillige, der tage sig af hans Person. Nu er jeg en fattig Enkes Datter, som har levet af min Synaal. Paa engang har Røst, og det uden Familiens Vidende, foretrukket mig for et Par Damer af Velten, der bleve ham tilbudne. Saaledes er jeg nu udsat for et Had, som man ytrer dels i Ringeagt og Fornærmelser imod mig, dels i lumpen Bagvaskelse, hvormed man søger at indtage min rigtignok enfoldige Kjæreste imod mig. Hidtil har jeg holdt mig imod mine talrige Fiender; men netop i Dag, den første Gang jeg, uvant som jeg er til den store Verden, skal paradere som Nyforlovet for den hele kongsbergske Noblesse, frygter jeg at tabe alt eller — maaske, hvis De vil staa mig bi, at vinde alt«.

Jeg spurgte med Deltagelse og Iver om Maaden, paa hvilken jeg kunde understøtte Skjønhedens og Uskyldighedens Sag.

Hr. Balle! Idet jeg fuldkommen stoler paa Deres Diskretion, vil jeg modigen fremkomme med min Plan. De skal være min afgjorte Tilbeder paa Ballet og slet ikke lade Dem afskrække ved min ængstelige Tilbageholdenhed; De skal desuden ved den Indflydelse, en saa galant Fremmed maa have paa vor Ravnekrog, bringe mig i Mode hos de unge Herrer. Imidlertid maa De ikke forsømme alt ridderligt Galanteri imod visse Damer, som jeg nærmere skal udpege paa Ballet. Endelig skal De fortælle Vertinden, at den gamle Madame Weyer gjør meget af min Huslighed m. m., og at De saa smaat er underrettet om, at jeg er betænkt i hendes Testamente. Forstaar De mig nu, min Herre?«

Der sad jeg, udsat for et elektrisk Batteri, som alle Øjeblikke gød sine Strømme over min venstre Side lige fra Taaen til Skulderen og fra Skulderen igjennem min Arm, der, en Følge af Slædens Smalhed, omfattede — Fadningen, overladende den højre at holde de slappe Tømmer. Jeg havde kun en dristig Betingelse, som uden Vægring opfyldtes. — Bene-

dikte lod nu vende og gav mig endnu med Hensyn paa Røst en Del Regler, idet hun paaskyndte Tilbagefarten.

Da jeg traadte ind i de oplyste Sale med min Dame, sporede jeg let paa de fleste Ansigter, at Stemningen ej var hende gunstig. Terpsichores hvidklædte Prestinder rynkede Næserne og hviskede til hinanden med Haanblik; det aldrende Iagttagelseskorps langs ad Væggene stak Hovedtøjerne imod hinanden og begyndte at demonstrere med Hænderne; de unge Herrer, instruerede af deres Tilbedte, viste hende iøjnefaldende Ligegyldighed; de gamle Herrer — nu ja, de spillede Kort. Fruen i Huset afknappede alt, hvad Sømmelighed tillod, i sin Hilsen. Desto heldigere var jeg ved min Indtrædelse i det fremmede Selskab. Mit moderne Tilsnit, min elegante Dragt, min enhver bekjendte uafhængige Stilling, og — nu vel! jeg er jo nu en gammel, rundrygget Mand — mit veldannede Legeme gjorde mig lettelig til den mærkeligste Person i Selskabet. Saa snart jeg var mig min Overlegenhed bevidst, begyndte jeg at virke for Benedikte og med et Held, som overgik mit Haab. Ikke aldeles viste jeg mig, som hun havde tænkt sig Rollen; jeg bragte hemmeligen Tilbedere sammen om den i Sandhed yndefulde Pige, men uden at jeg selv traadte imellem disse. Uden Tvil handlede jeg deri klogt: dog vil jeg oprigtig tilstaa, at ikke Klogskab saa meget bestemte mig til mest i Frastand at beundre Benedikte. Jeg følte første Gang i mit Liv en heftig Kjærlighed, og imellem alle Elskovsgudens Luner stikker ogsaa den, at gjøre os frygtsomme i den Elskedes Nærværelse. Min djervt fremsatte Formodning om Jomfru Olsens tilkommende Arvepart blev af Matronerne optagen med megen Opmærksomhed. Jeg vil ikke trætte Læseren med fortsatte Details; det være nok, naar jeg tilføjer, at Røst, da han efter afspillede Beter trak sig op i Dansesalen for at glæde sine Øjne ved Synet af den unge Elskede, fandt sig behagelig overrasket ved den Opmærksomhed og Hyldest, der overalt vistes Benedikte.

Vi rejste os fra det vel besatte Taffel, og jeg havde bortskyllet min Forlegenhed og oppustet mine Flammer. Under Borddansen, som jeg førte op med Jomfru Olsen, tilkjendegav mange sagte Haandtryk, at hun var tilfreds med mig; men da jeg omtalte Hjemturen, underrettede hun mig om, at hun strax efter Dansens Slutning vilde lade sig kjøre hjem af sin Kjæreste. »Se dog ikke saa surt!« lagde hun til; »De vil

dog ikke rive ned, hvad De selv har bygget op? Tag nu ikke mere Notice af mig, men gjør Kur til Frøkenen med det røde Sjal«.

Ballet havde imidlertid tabt sit Trylleri for mig, og jeg tog Del i et temmelig raskt Hasardspil, indtil de fremrykkende Morgentimer erindrede os om at bryde op. Ved min Hjemkomst i mit Logis aabnede Tjenestepigen Døren og fulgte mig ind paa Kammeret for at hjælpe mig Rejsetøjet af. Med næsvis Snaksomhed underholdt Ternen mig med Forsikringer om, hvor meget Jomfruen var mig forbunden, og hvor lykkelig hun havde været den hele Aften, fordi jeg havde taget hendes Parti imod alle de slemme Tunger. Mig forekom den magre, stygge, sladderagtige Agnete som den modbydeligste af alle Soubretter fra Plauti og Terenti Tider af og til Molieres og Holbergs. At vide min og Benediktes Hemmelighed i dette katteagtige Væsens Vold var mig pinligt, og jeg maatte gjøre Vold paa mig for ikke at lægge min Uvilje for Dagen. Imidlertid troede jeg det upassende og — skal jeg tilstaa det, uklogt at fornærme den, der delte Benediktes Fortrolighed. Hun forlod mig da endelig, og jeg overlod mig til Hvilen.

Klokken havde afringet tolv, da jeg lagde Skeen over min Kaffekop og rejste mig for i Hast at gjøre mit Toilette. Inde i Stuen ventede Moder og Datter mig med den tidlige Middagsmad og bragte Indbydelse til Aften fra Røst, der for længe siden havde hilset paa sin Kjæreste. »Hr. Balle er nu saa god at tage tiltakke hos Røst«, sagde Matronen, »saaledes som han kan have det, Stakkel. Der, hvor Konen mangler, mangler det overalt; det forstaar sig. Men Du, Benedikte, gaar vel derhen retnu for at se til Huset. Kanske Hr. Balle skal ud i Byen? De har nu hverken seet Kirken, Mynten eller Hytten. Naar Klokken er saa ved Lag sex, kan Du sende Røsts Hest efter mig, Barn«. Under Moderens snaksomme Arrangement aftalede vi to andre ved et Sideblik at mødes til en Spadsertur.

Efter en dygtig Omvej, der for mig gjerne maatte have været længere, stode vi ved Røsts Gadedør og lode Dørhammeren falde. Han var endnu paa Kontoret udenfor Huset, og vi traadte ind i den lune Dagligstue. Benedikte ringede med husmoderlig Myndighed og lod Lysene tænde.

»Hvor er Peter? Er han ikke pyntet endnu?«

»Jo, Jomfru; men han vil ikke komme ind«

»Hvad skal det betyde? Drengen skal strax komme, hører Du!« svarede Benedikte strengt, og Pigen gik.

»Der skal De se min værste Fiende, kjære Balle. Drengen, Stakkel, er uskyldig deri, det ved jeg nok; imidlertid kan jeg ikke uden Overvindelse være kjærlig imod det Væsen, som er og vil blive Aarsag i meget ondt for mig«. Benedikte holdt Tørklædet op til Øjnene. Jeg bad om Forklaring, idet jeg trykkede hendes Haand.

»Ak, det er lidet at tale om; jeg gjør nu engang ikke ret af Børn, og Peter er et forvænt, ustyrligt Barn. Røst er ligesaa forgabet i hans Fejl som i hans Dyder; og der have de nu fundet det bedste Middel til at lægge Ondt for mig hos Røst ved at indgive Gutten Uvilje imod sin tilkommende Stedmoder. De skulde ikke tro, hvor det treaarige Barn er opsat imod mig. Naa, der have vi ham«.

Døren gik op fra Kjøkkenet, og den Lille blev under modstræbende Bevægelser skudt ind i Stuen. Der blev han staaende med en Blanding af Frygtsomhed og Trods og taug til de gode og onde Ord, Benedikte anvendte for at faa ham hen til os. Jeg mærkede, at Drengen stedse blev trodsigere og Benedikte stedse hidsigere og formaaede hende til at lade være at tale til ham. »Ja, nu ser De, hvad der venter mig i min fremtidige Stilling«, sagde hun sukkende; »her kan De ikke hjelpe mig, min Ven«.

Med oprigtig Deltagelse overvejede jeg Benediktes Forhold. Det forekom mig dog, som en Nærmelse manglede fra hendes Side til Barnet saa vel som, at dette maatte kunne tales tilrette. Jeg bad hende lade mig være alene med Barnet, hvis store, blaa Øjne snart heftede sig fortroligere paa mig, da jeg indledede en Samtale om hans Gyngehest og om Faders store Hest, om hans Sludde og om Faders Slæde. Mine sokratisk-pestalozziske Forsøg skulde kun maadelig underholde den ærede Læser, og jeg indskrænker mig til at berette Resultatet af første Lektion: Peter sprang grædende imod Benedikte, da hun traadte ind, og bad med en sød, indsmigrende Stemme: »Du maa ikke være vred paa mig, Moder! Peter holder af dig«.

Taarerne kom Benedikte i Øjnene, og med et taknemmeligt Forundringsblik paa mig tog hun Drengen i sine Arme og kyssede ham. I det samme gik Døren op, og Røst betrag-

tede med glad Studsen den lille Husscene, saa at han endog glemte Velkomsthilsenen.

Da jeg efter et Par behagelige Dages Forløb atter befandt mig paa Landevejen og fra Højden kastede mit Blik tilbage paa de utydelige Omrids af den vinterlig tilhyllede Stad, kom jeg med Tilfredshed i Hu, hvad jeg havde tænkt, da jeg sidste Gang holdt stille paa samme Sted. Nu var denne lille Verden mig ikke længere aldeles fremmed; jeg havde endogsaa med Velvilje erholdt et Slags aandeligt Borgerskab der, og Mennesker erindrede mig med Venskab og Taknemmelighed. Mine Følelser for den smukke Jomfru Olsen vare ikke de samme, som da jeg første Gang ridderlig antog hendes Farve. Jeg nærede mere en Beskytters Varme for hende end en Elskers Lue, uagtet jeg grant nok mærkede, at hun havde indrømmet mig en Hovedplads i sit Hjerte. Det var mig muligt klart at se hendes Karakterfejl, og dette formaar ingen Elsker.

Saa snart jeg kom til Drammen, hvor jeg logerede hos den omtalte Madame Weyer, var det min første og vigtigste Beskjeftigelse at udrette Benediktes hemmelige Kommissioner, der alle gik ud paa at sætte hendes Person i den fordelagtigste Belysning hos de Mennesker, der igjen kunde virke paa Kongsbergenserne. Hos Madame Weyer fandt mine Lovtaler mindst Indgang. Den gode Kone ytrede sig saaledes:

»Jeg kjender hende, reverenter talt, Hr. Balle; hun var i mit Hus i to Aar, medens hun frekventerede i Syskolen paa Bragerøen. En admirabel Fornuft har hun; Gud har gjort det vel nok; men saa forskrækkelig ekvivalent, Far, ret en Michaviel i Rænker. Dertil kommer nu hendes arritable Gemyt, som ikke kan styre sig. Nej, jeg kondemnerer virkelig den gode Hr. Røst med dette Parti, — og hende med, det er ikke derfor. Thi den, som ikke gjør lykkelig, den gjøres ikke lykkelig; det er nu min Expektance i Verden«.

Det faldt mig ovenfor af Pennen, at min Rejse til Kongsberg var foranlediget af en Handelsspekulation. Dennes uvisse men sandsynlige Fremgang bestemte mig til for en ubestemt Tid at vælge Drammen til mit Opholdssted. Da i Begyndelsen af næste Foraar Røst fejrede sit Bryllup, kan man saaledes let vide, at jeg hørte til Bryllupsgjesterne. Fra den Tid af blev min Forbindelse med Leverandørerne ogsaa nøjere, og jeg befandt mig regelmæssig en Gang hveranden Uge i Bjerg-

staden. I Fætterens Hus var jeg da ganske som hjemme og for begge Egtefæller en uundværlig Raadgiver, Mægler eller hvad Omstændighederne fordrede. Mit Forhold til Benedikte syntes vistnok at være farligt for hende; men foruden det snart Strenge, snart Listige i hendes Miner havde hun to Væsener om sig, der altid frembragte en Kulde hos mig, skjønt paa en meget forskjellig Maade. Den sledske Agnete, hvis Øjekast vækkede en Blanding af Skræk og Afsky i mit Indre, forekom mig stedse som Benediktes sorte Genius; og at dette Væsen var den tredie i enhver liden eller større Hemmelighed imellem den smukke Kone og mig, betog mig ofte Lysten til at underholde mig uforbeholdent med Benedikte. Den lille, snart kjække, snart forskræmte Peter var paa en ganske anden Maner Aarsag i, at mit Forhold til Madame Røst beholdt en koldere Beskaffenhed. Jeg kunde slet ikke finde mig i hendes Omgang med Barnet, og idet jeg ikke uden Strenghed benyttede min Indflydelse hos Stedmoderen til Drengens Forsvar, bortduftede gjerne Elskovs lette Arom. Røst holdt saare meget af mig og havde den mest ubegrænsede Tillid til mit Retsind og min Klogskab. Undertiden tillod han sig for mig en enkelt Ytring af Utilfredshed med Benedikte, men altid med den godmodige Tilsætning: »Det er kun Dem, jeg betror saadant, fordi De er Benediktes Ven lige saavel som min«.

En vis ubehagelig Tomhed opfyldte stedse mere min Sjæl; jeg fandt mere Anledning til Utilfredshed end til Nydelse i mit Bekjendtskab med den kongsbergske Familie, og jeg maatte derhos tilstaa mig selv, at jeg som Handelsmand, og det i Besiddelse saavel af Kundskaber som Penge, førte et næsten uvirksomt Liv. Med Fornøjelse optog jeg derfor et hæderfuldt Forslag fra et udenlandsk Handelshus, der tilbød mig en meget lovende Forbindelse. Det var ved Aarets Slutning, og i Begyndelsen af Februar skulde jeg ifølge mine nye Forretningers Natur tiltræde en Rejse til Sverige.

I min travle Virksomhed for at berede alt til Rejsen havde jeg enten forglemt eller søgt at forglemme det ubehagelige i Afskeden fra Røst og hans Kone. Som jeg endelig en Dag, det var Dagen førend Kongens Geburtsdag, overvejede, hvorledes jeg dog paa bedste Maade skulde sige mine Venner det uventede Farvel, kom et Bud ind til mig fra Røst. Han bebrejdede mig venlig, at jeg i flere Uger syntes ganske at have glemt dem, og bad mig være hans Gjest og Benediktes

Kavaler paa det til næste Dag arrangerede Klubbal. En inderlig Længsel og Vemod betog mig. I den hele Verden havde jeg kun disse Mennesker, der af Hjertet elskede mig; og nu havde jeg tænkt at forlade deres Kreds uden anden Hilsen end ved et Brev. Hurtig skrev jeg tilbage og modtog Indbydelsen. For at undgaa nogen Forklaring inden Afskedens Øjeblik udsatte jeg mit Komme til Kl. 7 om Aftenen og bad spøgende Madame Røst have en rygende Kop The færdig til mig, da jeg ventelig kom til at behøve at optøes vel. Virkelig var Kulden saa bidende, at gamle Folk ikke kunde mindes en saa streng Januar.

Klokken syv præcis svingede jeg ind i Gaarden hos Røst og overgav min Hest til Karlen med Befaling at gnide den med Halmvisker o. s. v. Kjøkkendøren aabnede sig, og — ikke den forhadte Agnete, men min elskværdige Veninde modtog mig med et hjerteligt: »Kom ind, kom ind, kjære Balle! Saa, ikke længere. Kast af Dem her ude i Kjøkkenet; det er for varmt i Stuen«. Benedikte trykkede sine varme Læber paa min kolde Mund (Velkomstkysset var en hævdet Skik) og rakte mig derefter et Glas Porter. Jeg vilde formaa hende til at gaa ind i den varme Stue, men hun viste paa den omkastede Pels og hjalp mig af Rejseklæderne.

»Nu kan De komme ind uden Skade for Næse og Øren«.

Hun aabnede Døren og sagde, idet hun kastede Silkepelsen af: »Røst er Direktør i Aften og kunde ikke forsømme sine vigtige Pligter; men her er jeg Direktrice. Sæt Dem nu ned i Sofaen og lad mig tø Dem op«.

Aldrig havde Benedikte været yndigere, aldrig ømmere. Den smagfulde Dragt — men jeg er en gammel Daare, som dvæler ved Billeder, der kun skulde minde mig om den menneskelige Naturs Jammerlighed. Dengang, kjære Læser, var jeg en ung Daare, desværre. Benediktes Øjne løb over, da jeg i Fidopastor-Maneren betroede hende vor forestaaende lange Adskillelse, og jeg bortkyssede Taarerne fra de skjønne Kinder. — Den foran Vinduerne fremkjørte Hest vakte mig først til Besindelse, og jeg slog Rejsetøjet om min blussende Elskede og førte hende ud i Slæden. I en lidenskabelig Storm tilbragte jeg Balnatten, tog Afsked med Bekjendte og Ubekjendte, drak Dus med Fremmede, omfavnede ved Morgengry Røst og pressede hans Kones Haand til mine bævende Læber og

kastede mig derpaa i Slæden for til bestemt Tid at være i Drammen, hvor en Rejsefælle ventede mig.

Med usikker, skjælvende Haand har jeg optrukket de sidste Linjer af mit Cicisbeatliv, medens Angerstaarer liste sig ned over mine rynkede Kinder.

Vinteren og den hele Sommer hengled under Rejser og mange Slags Handelsforretninger. Jeg nød Livet med ungdommelig Munterhed og tænkte snarere med Længsel end Uro paa min kongsbergske Veninde. Endelig, det var langt ud paa Høsten, kom jeg atter til Drammen. Madame Weyer var bortflyttet, og jeg tog ind hos Gjestgiveren. En ung Handelsven besøgte mig strax og fortalte, at han i flere Uger havde havt et Brev i Forvaring til mig. Det blev hentet, og jeg læste med yderste Bestyrtelse.

»Balle! har De nogen Barmhjertighed med en ulykkelig Veninde, saa vis den deri, at De ikke igjen kommer til Kongsberg. Tungere er aldrig en Kvinde bleven straffet, end jeg er det; men til Dem staar det endnu at sønderknuse mig ganske, dersom De er grusom nok til ikke at høre min sidste Bøn. — Himmelen velsigne Dem, og skjænke Dem den Lykke, De fortjener! Spørg ikke efter Benedikte«.

Lænet til Vinduet havde jeg i den regnfulde Høstefter-middags Skumring læst denne rystende Billet, og min Tilstand under Læsningen var saaledes undgaaet den intet anende Overbringer. En tilfældig Omstændighed bortvendte fremdeles hans Opmærksomhed, og han forlod mig med et muntert *à revoir!*

»*A revoir! à revoir!*« stammede jeg halv bevidstløs og overførte Ordene paa Gjenstanden for alle mine Tanker, hvis jeg ellers kunde kalde de Glimt, der skøde gjennem min Sjæl, Tanker. Jeg kunde neppe bære mit Legeme og turde ikke kaste mig paa Sengen af Frygt for at give efter for en Feber og røbe, hvad der foregik i mit Inderste. Endelig vaklede jeg ud og strejfede op og ned ad den endeløse Gade, snart standsende foran en Bekjendts Gadedør, snart ilende forbi en Mødende, af hvem jeg frygtede at blive kjendt. Det blev Nat; Lamperne tindrede over de øde Gader; Vægterne trampede paa den ujevne Brolægning.

»I er nok vildfarende!« sagde en af disse Nattens Sønner til mig, da han formodentlig længe havde iagttaget min natlige Færd.

Jeg blev bange for at mistænkes for Nattesværmen og blive Gjenstand for nogen Offentlighed. Under den Tvang, jeg derfor paalagde mig, søgte jeg at knytte en Samtale med Vægteren. Det gik an; snart vendte jeg Talen paa Kongsberg og begyndte med Spørgsmaal om forskjellige Familier.

»Ja jeg er lidet bekjendt der«, svarede han; »men der kommer just en Vægter, som kan sige jer Besked. Hej, Sven! Her er en fremmed Herre, som spørger om Nyt fra Bjergstaden«.

Sven modtog en Drikkeskilling og svarede nøjagtig paa mine Spørgsmaal. Endelig tog jeg Mod til mig og nævnede Røst.

»Aa Herregud! Kjender I den stakkels Mand! Ham har Vorherre straffet haardt her i Verden. Ja, det er en brav Mand, og en snil Kone er hun saamænd ogsaa; Gud gaa ikke i Rette med vore Synder!«

Min Utaalmodighed drev ham endelig forbi disse dræbende Omsvøb.

Forrige Vinter, var Resultatet af hans Fortælling, havde Ulvene, som i den strenge Kulde skarevis lode sig se paa Isen, ynkelig sønderrevet den lille Peter. Madamen var derover bleven som vanvittig, og den gamle Fader havde ikke en Helsedag mere. — Vel gøs jeg ved den sørgelige Beretning; men nu vidste jeg dog, hvad det frygtelige var: Benedikte tænkte sig altsaa en Guds Straf i Barnets Død, en Tanke, som det maaske dog kunde lykkes mig at bortvise. Fattet gjorde jeg endnu nogle ligegyldige Spørgsmaal og forlod mine Stjernemænd.

Med Vilje oppebiede jeg næste Middag, inden jeg kjørte fra Drammen, og ilede ikke med at komme til Kongsberg.

Det var, som jeg vilde have, mørk Regnaften, da jeg under et fremmed Navn tog ind hos en Husnæringsholder. Bange som en Misdæder sneg jeg mig, indsvøbt i en graa Uvejrskappe, igjennem Gaderne og stod i mørk Ubestemthed foran det Hus, hvor jeg for faa Maaneder siden havde været som hjemme. Alt forekom mig saa uhyggeligt, alt, ogsaa Livet. Den enstonende Fos, der lød uforandret i mit Øre, saaledes som da jeg første Gang hørte den, forekom mig som den ubarmhjertige Tid, der suser uforstyrret afsted forbi de

jublende, blødende og forblødte Menneskehjerter. Et svagt Lys skinnede i Sovekammeret. Langsomt bevægede en Skygge sig hen over Rullegardinet; det var vist Benedikte. En lydelig Stønnen kom fra det Indre af Stuen; det var fra min syge Ven. Pludselig gik Lampen ud; »det var fra Peter!« lagde min sygelige Fantasi til, og jeg gik hulkende bort. Regnen skyllede ned i Strømme, men havde ingen Indflydelse paa min Gang eller Holdning; jeg hørte kun den Syges Stønnen, saa Skyggen paa Gardinet og den udgaaende Lampe. Endelig blev jeg dog opmærksom paa en Strammen i min Kappekrave og vendte mig om.

»Om Forladelse, hvis jeg tager fejl!« lød en hæs Kvindestemme; »men er det ikke Dem, Hr. Balle?« Jeg gjenkjendte paa Røsten den fæle Agnete, der i dette Øjeblik, trods min Modbydelighed for hende, var mig et saare velkomment Møde.

»Ja Herregud, hvor Tiderne i en Hast kan forvendes, Hr. Balle! Hvo skulde tænkt, at De gik saaledes fra det Hus? Gamle Agnete har ogsaa fundet Skjebnens Omskiftelse. Jeg kjendte Dem strax, da De kom igjennem Byen, og saa vidste jeg intet sikrere Sted at træffe Dem paa end ved dette ulykkelige Hus. Jeg krøb da der hen og ventede, at De vilde gaa ind«.

»Tjener Du ikke længere Madame Røst?«

»Var det ligt det! Nej, jeg sidder nu paa min egen Haand og slider igjennem surt og ilde. Men jeg ved vist, De vil ikke forholde mig en liden Hjælp for gammelt Kjendskabs Skyld«.

»Lad mig komme ind under et Tag og fortæl mig oprigtig, hvorledes alt er gaaet til«.

»Hjertelig gjerne, Hr. Balle! Vil De følge med mig i min Hytte; der skal ingen forstyrre os«.

Med tungt Hjerte fulgte jeg Hexen gjennem et Par snevre Stræder. Ved et lidet Hus stansede hun og famlede over Døren efter en Nøgle. Jeg traadte ind med bøjet Ryg og kastede mig ned paa en Bænk, imedens hun pustede i Gløderne og fik tændt en Tyristikke. — Hendes Beretning var, alle Omsvøb og Episoder fraregnede, af kort men sørgeligt Indhold. Jeg foretrækker min Stil for hendes og fremsætter Tildragelsen saaledes, som jeg dels fra hendes Mund, dels ved min egen Kundskab om andre Omstændigheder kjender den.

»Benediktes Kjærlighed til mig var bleven en heftig Lidenskab, der netop antog en hel sydlig Karakter derved,

at jeg mødte den snarere med et Venskab, der fordrede at høres, naar den mindede om Pligter, end med en lignende Lidenskab. Mine Advarsler imod hendes Fortrolighed til Agnete vare hende mindre betydelige; thi saa snart hun havde bragt mig dette modbydelige Menneske af Sigte, slog jeg ikke paa den Streng. Mod Røst var hun alt for omhyggelig, i det mindste i min Nærværelse, til at frygte Dadel af mig over hendes Forhold som Kone. Men Peter, min erklærede Yndling, var Tornen i vort Rosenbaand. Barnets og Moderens Forhold var nu engang saa uhyre forstemt, at ethvert Forsøg, som i min Nærværelse anstilledes paa en noksaa temporær Harmoni, mislykkedes ved en skjærende Dissonans, som rigtignok det uforbeholdne Barn altid først angav, men som strax forøgedes fra Benediktes Side. Mine sjeldnere Besøg havde længe foruroliget hende; min Bestemmelse at komme saa sent var hende velkommen. Agnete gik efter fælles Aftale til en Slægtning og skulde have Peter med sig, for at ikke Drengen skulde forstyrre den gode Forstaaelse. Men da Planen nærmede sig til Udførelse, da Baldirektøren Røst har med sit fromme Egtemandskys forladt Huset, strander alt paa Peters Halstarrighed. Han vil slet ikke følge med Agnete, der nylig har slaaet ham; han vil bie paa Onkel, der har Mandler og Æbler med i sin Frakkelomme til ham. Endelig finder hun sig deri og lader Pigen gaa efter at have besørget hendes Toilette. Lille Peter bliver smigret og trakteret med et Glas Mjød for ret at komme i Lune. Desværre havde denne Behandling et uheldigt Udfald; netop ved min Ankomst havde Drengen i Vildskab og Rus slaaet et Glas over Moderens Kjole og foranlediget en Scene, der ikke var skikket til Vidner. Hans høje Vræl syntes at overdøve Bjeldeklangen, — og mindre opbragt end forskrækket over det Indtryk, der beredtes den Indtrædende, tog Benedikte det modstræbende, skrigende Barn ved Armen og kastede ham ind paa en afsides liggende Vedbod. — Aftenscenen har jeg forhen punkteret. Jeg førte min blussende Elskede i Slæden. — Timerne løb af paa Sekundviseren. Vi toge Afsked. Lidenskab og Champagne vuggede den ulykkelige, glemsomme Moder i Slummer.

Hun vaagnede; igjennem Gaarsdagens brogede Billeder fremtraadte ogsaa den forglemte Lille. Røst er forlængst gaaet paa Kontoret, og hun ringer efter Agnete.

»Hvor er Peter?«

»Peter, Madame?«

Blegnende kaster hun om sig og iler med skjælvende Knæ til den ulykkelige Vedbod. Pigen følger med spørgende Blikke. Skrækkelige Syn! Ihjelfrossen ligger han der, henstrakt over en Brændestabel, de fromme Taarer over Kinderne! — Jamrende laa Moderen over hans udstrakte Legeme; hun frøs ikke; thi et Helvede ophededе hendes blødende Barm.

»Slip mig! slip mig! lad mig dø her over ham; det er min bedste Udsigt!«

Med beundringsværdig Fatning begreb den forhærdede Terne, hvad her var at gjøre. Hendes levende Forestillinger bedøvede den fortvivlede Kvindes Smerte, og hun rejste sig i Vejret for at lytte til Agnetes Raad.

»Dødt er dødt! Vorherre har ham! Dræb nu ogsaa deres Mand og synk med Fortvilelse og Foragt og Skam i Graven! Nej, Madame! Hør heller paa en tro gammel Tjeners Raad. Endnu kan alt blive godt«.

»Alt godt! Og Engelen der?«

»Ja, just fordi han nu er en Engel hos Gud, skal vi huske paa, at vi ere Mennesker, Madame. Ham skaffe vi ikke Livet i. Kom nu, kom, inden det bliver for sent. Gaa ned i Stuen og tag Kamferdraaber. Jeg skal sørge for, at ingen Mistanke falder paa Dem«.

En stivnende Kulde afløste Kampen i den arme Kones Bryst; viljeløs lod hun sig lede af den koldblodige Raadgiverinde. — Da Røst havde Forretninger hos Oberberghauptmanden i Anledning af Bjergmaanedens Udgang, vidste man, at han spiste hos ham til Middag og ikke kom hjem førend imod Aften. Saa snart det altsaa blev mørkt, tog Agnete det døde Barn og hans Kjelke og satte ham paa denne udenfor Huset ved en liden Bakke, der bærer ned mod Elven. Røst blev modtagen med ængstelige Spørgsmaal om Barnet; han, dølgende sin Uro for den blege, fortvivlede Moders Skyld, sætter alt i Bevægelse. Peter er borte, selv til Agnetes Forundring; thi ved Kjelken findes ej hans Legeme. Næste Morgen laa imidlertid Barnets Hue og Klæder der, og de tætte Ulvespor tilkjendegave, at disse have fundet den Døde.

Saa snart Agnete havde bragt sin Beretning til Ende, havde jeg kun tilbage at skaffe mig Underretning om de arme Forældres Tilstand. Røst kjendte ingen Grænser for sin Sorg, og da Benedikte, fortæret af de skrækkeligste Nag,

var ude af Stand til at mildne hans Kummer, angreb den snart den aldrende Mands Livsgejster og trak ham vældigen ned imod den ventende Grav. Stille vandrede hun om, et levende Billede paa Haabløshed. Hendes sidste Kraftytring viste sig deri, at hun imod en betydelig Understøttelse skaffede sig Agnete fra Øjnene. Hvad jeg endnu som Fortæller kunde tro mig forpligtet til at berette, vilde ske paa Læserens Bekostning saavel som paa min; og jeg holder derfor her op.

Mich aber trieb ein verworrenes Streben
Blind und sinnlos durch's wüste Leben,

som det heder hos Schiller. Ikke turde, ikke burde, ikke kunde jeg træde indenfor mine ulykkelige Venners Dørtærskel. Ud, ud i Verden! — Ensom i Vrimmelen, men dog i en Vrimmel maatte jeg tumle mig. — Tiden læger alle Saar; den lægte ogsaa mit. Men for et husligt Liv var jeg tabt; jeg blev, som jeg altid bliver, Pebersvend.

Da jeg havde læst mit Manuskript til Ende, forbleve vi alle tre nogen Tid tause. Jeg var saa langt fra at vente med nogen Forfatterbegjærlighed, hvad mine Venner vilde dømme om det Læste, at jeg tvert imod aldeles glemte mine Omgivelser og stirrede vemodig ind i den henrundne Tids Billedverden.

»Er alt dette gaaet saaledes til, eller har Du fixeret os som en alamodisk Forfatter?« spurgte Malthe med et alvorligt Smil. Jeg forsikrede ham om, at om end Ord og Vendinger kunde bære Spor af et æsthethisk Forsøg, Sagen dog indtil de mindste Details var tagen ud af Livet, af mit eget Liv. Berg var enstavelset, men hans kjærlige Medfølelse malede sig i hvert hans Træk. Vi spiste, røgte vor Aftenpibe sammen og gik hver til sit med den Aftale at samles ved Thebordet næste Morgen.

Endnu laa jeg i min Seng og udkastede Planer for min og min Plejesøns Samliv, da det bankede paa Døren, og Presten Berg traadte ind.

»God Morgen Balle!« sagde han med et eget Udtryk, idet han tog Plads lige over for Sengen paa en Sofa. »Jeg kommer maaske saa tidlig, at jeg forstyrrer din Søvn; men

det faar Du finde Dig i, da Du har forstyrret min for hele Natten. Mit Erinde her i Byen staar maaske i en nøje Forbindelse med din Plejesøn, kjære Broder. Her har jeg just et Brev, som jeg i Dag tænkte at overlevere til Øvrigheden her paa Stedet, men som for det første skal puttes i Lommen, indtil vi to have undersøgt dets Indhold. Jeg tror, det angaar din Andreas«.

»Hvorledes?« raabte jeg og sprang med et Omforladelse i Klæderne. »Han har dog vel aldrig forløbet sig eller vel endog gjort noget Slemt?«

»Ingenlunde. Men Sagen er denne. For nogle Dage siden blev jeg kaldet i Sognebud til et Lægdslem, et gammelt Kvindemenneske. Hun fik Sakramentet og gik kort efter over til en anden Verden. Men hendes Meddelelse til Presten var af den Beskaffenhed, at jeg strax maatte føre den i Pennen, og mit Erinde her var selv at overlevere den til Magistraten. Elen Braaten, det var Kvindemenneskets Navn, betroede mig, at hun for fjorten Aar siden havde et Barn fra Drammens Fattigvæsen til Forplejelse. Barnet hed Andreas, Moderen, et Almisselem her paa Stedet, var død. I en streng Vinter vandrede hun med Fireaarsglutten paa Betleri Bygd imellem, og Barnet, enten det nu kom af Kulde eller Mangel, døde imellem Hænderne paa hende i Nærheden af Kongsberg. Konen, som frygtede Ansvar, berettede grædende sin Ulykke for en gammel Bjergmand, hos hvem hun var tagen ind. I hans Hytte befandt sig hans Datter, der tjente i Byen, og hvis Navn jeg tror var Agnete. Denne, som var meget urolig og forstemt, hørte en Stund paa Konens Klager, trak derpaa den gamle Mand til Side og kom endelig frem med en grædende Dreng af omtrent samme Alder, der, som hun fortalte, var funden stivfrossen paa Isen. Man foreslog Elen at tage ham i den Dødes Sted, og Drengen selv forlangte intet andet, end at man ej vilde føre ham hjem til Moder. Hvem han var, fik hun ikke at vide, men svøbte efter en kort Betænkning sine Pjalter om Barnet og trak afsted med ham til Hjemstavnen. Regelmæssig modtog hun sine Maanedspenge fra Fattigvæsenet og havde, da man efter nogle Aars Forløb affordrede hende Barnet, ikke Mod til at opdage Bedrageriet. — Du kan ikke tro, Broder, hvorledes jeg blev til Mode, da Du forelæste os dine Blade igaar; jeg kunde neppe tie; imidlertid fandt jeg det utilladeligt at indvie nogen Trediemand i

Forhold, som Du først selv bør undersøge, og som maaske i ethvert Tilfælde bør blive din og din Søns Hemmelighed«.

Med unævnelige Følelser hørte jeg paa Vennens simple, rolige Foredrag. Det var os næsten umuligt at tvile om Sammenhængen; men jeg takkede ham for hans sindige Diskretion. — Med Utaalmodighed oppebiede jeg min Plejesøns Ankomst og underrettede ham om, at jeg ønskede hans Følge paa en liden Forretningsrejse til Bjergstaden. Efter faa Timers Forløb tog jeg Afsked med mine Ungdomsvenner og rullede afsted med Andreas ved min Side. Denne elskværdige unge Mand lagde ved enhver Lejlighed en inderlig, ja en flammende Hengivenhed for Dagen for sin Plejefader og gjentog ofte og med et tindrende Blik det kjæreste Navn, han kunde give mig. Om Anledningen til min Rejse vilde jeg ikke tale et Ord, da jeg saa lidt vidste dens Udfald og ej engang kunde komme paa det Rene med mig selv om, hvorledes jeg skulde tage min Sag fat. Andreas glædede sig ret til at bese den mærkelige Stad, og vi underholdt os paa Vejen med Betragtninger over Sølvverkets forskjellige Skjebner. Ikke uden Følelse kastede jeg atter efter saa mange Aars Forløb for første Gang mit Blik ud over Staden, idet jeg holdt stille i Kragebakken. Mange Scener gik forbi min rørte Sjæl. Andreas kunde ikke ane mine Følelser og gjorde sine muntre Reflexioner og Spørgsmaal.

Enken, Madame Røst, modtog mig, da jeg meldte mig som en gammel Ven af hende. Hun stirrede et Øjeblik paa den Indtrædende og rakte mig derpaa med nogen Skjælven den tørre Haand. »Balle! Skal jeg se Dem endnu en Gang i dette Liv? Det angriber mig, undskyld min Opførsel, men De er i Sandhed velkommen. De har vel ondt for at kjende mig igjen?«

Jeg vil ikke være vidtløftig. Den lidende, blege, højst forandrede Benedikte røbede efterhaanden mere og mere, at mit Besøg var hende kjært; og lidt efter lidt tog en blid Fortrolighed Plads for den første blandede Følelse. Vi samtalede stedse muntrere om gammelt og nyt og ofrede vor hedengangne Ven et smerteligt Suk. Hun omtalte ikke Peter; jeg heller ikke. Efter et Par Timers Forløb, hvori jeg havde fortalt hende om mit Liv og min nuværende Stilling, ogsaa om min Plejesøn, Andreas, tog jeg Afsked og tilsagde mig til Aften hos hende med min Søn.

Adspredt fulgte jeg ham til Gruben og i nogle Besøg, og med bankende Hjerte førte jeg ham imod Mørkningen ind til min gamle Veninde.

Det eneste, jeg om Andreas har at berette, er det, at han ved Indtrædelsen i den lille Bolig paa engang følte sig beklemt. Om det kom af en dunkel Erindring, om det var den saakaldte Blodets Røst eller kun et Tilfælde, det vil jeg, der just ingen Elsker er af det Mystiske, lade staa ved sit Værd.

Benedikte fandt megen Behag i den unge Mand og underholdt sig med megen Interessse med ham, der ligeledes blev greben af den ærværdige Kvindes ædle Holdning.

Lysene bleve tændte, og nu opgik en Scene, som evig bliver mig uforglemmelig. Vi talte om Husets Beskaffenhed, om Udsigten fra Salen o. s. v. Paa engang rejser min Søn sig og sagde i en magnetisk Clairvoyance:

»Jeg synes, jeg kjender enhver Krog her i Huset! Der er et Sted, som jeg gjerne vilde besøge! Om Forladelse, maa jeg gaa derhen?«

Benedikte saa forundret paa ham; mig rislede Blodet hedt og atter koldt igjennem alle Aarer. Drengen gik, som dreven af en uforklarlig Drift, ud af Stuen, og jeg fulgte ham. Benedikte vidste ikke ret, hvad hun skulde gjøre, men greb min Arm og gik efter. Andreas steg en Trappe op og fulgte Gangen indtil en uanseelig Dør. »Det er nok Vedboden?« spurgte han og gik ind. Forbauset traadte Benedikte forbi mig og efter ham. Ved en Brændestabel saa han sig næsten fortvivlet om; blegnende udstrakte han sine Arme »Her har jeg været! O Gud! om dette Sted har jeg ofte drømt«. — »Peter! Min Peter!« raabte Moderen og sank i hans Arme. »Store Gud! hvad lader Du mig opleve!«

»Ja, Peter var mit Navn! Nu erindrer jeg det!« svarede Ynglingen, endnu imellem en drømmende og en vaagen Tilstand.

Det var paa Tide, at jeg med Livets Sandhed gav disse Syner Betydning. Jeg førte Moder og Søn hinanden i Møde og bragte dem derpaa bort fra den for hende saa skrækkelige Skueplads. Forklaringsscenen, uendelig interessant at opleve, vilde kun mat fremstille sig ved min Pen. Det var en mageløs Aften.

Her ophører den gode Grosserer Balles Optegnelser. Meddeleren af disse Blade ved ikkun lidet at tilføje. Faa Dage efter det her fortalte Besøg, om hvis Sammenhæng Madame Røst ikke indlod sig paa nogen Forklaring, rejste hun bort, som det hed paa nogle Uger; men efter længere Tids Forløb tilmeldte hun Øvrigheden, at hun havde besluttet at flytte til Sverige og gjorde Afkald paa sin Pension. Det er mer end sandsynligt, at hun levede hos sin Peter eller Andreas, hvad vi nu ville kalde ham.

Balle blev en gammel munter Ungkarl og besøgte oftere Mægleren og Presten, naar han paa sine Rejser kom i Nærheden af deres Arnesteder. Sit Rejseliv opgav han aldrig, skjønt Handelsskabet nok var Bisagen ved samme. — Da i øvrigt ingen af de omhandlede Personer ere i Live, har jeg ej taget i Betænkning at offentliggjøre Balles efterladte Optegnelser.

Fru Birthe.

(1834.)

Carl Møllmann til Staud.

Gaarden Petraborg paa Eker, Juli.

Jeg skriver Dig dette Brev til fra Paradis, min Ven, og jeg ønskede at kunne henlægge paa Papiret, om det saa var Skyggen selv af dette Paradis. Alle Beskrivelser ere matte; med et eneste: »dejligt!« kommer man længere, — og en Interjektion er den reneste, sandeste, men desværre utydeligste Betegnelse for vore Følelser. O kom dog selv, kom selv og se! Staa med mig paa min Altan og nyd i den friske Morgenvind Synet af de to yndige Landskaber hist til venstre og højre! Vestfos-Elven, som den underlig nok kaldes, forbinder begge. Den flyder stille og fredelig tæt nedenfor Bakken, paa hvilken Petraborgs vakre Bygning er anlagt; dens skovklædte Strand lægger sig lidt trykkende op imod vort Blik. Men lad dette vende sig til Siden, først, om Du vil, til højre imod Vestfossen. Landskabet er nok ikke ordnet for Penselen, saa vidt jeg forstaar mig paa Malerkunst, men visselig for Øjet. Den lille Gruppe af Huse forekommer os, idet den synes at dækkes af Fosseholms Bygninger og af en Række frodige Graner, som om den var Forstaden til en større By — et Blændværk, hvortil hint blaatækte Lysthus udenfor Granerne ret paa en gjekkende Maade bidrager. I de tækkeligste Formationer højner sig nu Baggrunden; grønlige Sletter drage sig op ad fjernere og fjernere hen til venstre, hvor den øverste dukker sig ned imellem den nærmere mørkegrønne og den fjerneste graalig-blaa Baggrund — og medtager din Længsel.

Lader os da træde over til den anden Side, fra C Dur til A Mol; lad Øjet langsomt glide hen over den let krusede,

dunkelt blaa Vandflade. Det er Fiskumvandet. Nærmest os danner det ved Udløbet af Vestfoselven en tynd flad Landtunge, der med sine to Smaabygninger, sine afsondret staaende Løvtræer og sin Fiskerbaad minder mig om en dansk Odde af Issefjorden. Men amfitheatralsk buer sig om Indsøen den jevnt op ad stigende Bygd, der endelig indhyller sig i sit brede Belte af Skov. Idyllisk ligger nær imod Vandet Fiskum Kirke. Prestegaarden kommer ikke ret tilsyne; men man tror at opdage dens Tage i Smaaskoven bag om Kirken; og gjerne dvæler Tanken ved det lykkelige Liv, der maa føres i den fredsomme Prestebolig. Ogsaa Rudstøen drager Blikket hen til sig, enskjønt Morgenen og Afstanden dølge de hvide Plankestabler og det driftige Handelsliv. Fra Rudstøen af svinger Vejen sig raskt op ad, og de omstrøede Gaarde betegne i korte Mellemrum dens Retninger, indtil den forsvinder i det brede Skovbelte. Lidt maa Øjet hvile paa dette, indtil det drages opad imod et lyst Punkt; det er Pukverket Korset, hvorpaa Kongsbergerens Øje ogsaa plejer at hvile. Det staar da der som et fælles Punkt for Dig og dine Venner hist bag Fjeldryggen ved Laugens Bredder, og minder Dig komisk om Maanen, der i den Siegwartske Periode brugtes af fjerne Elskende som en Tavle, paa hvilken den ene skrev med Taareskrift, hvad den anden færdigen læste og med samme Alfabet prompte besvarede. Højest rager op i Horisonten en stor, parabolisk Fjeldpynt. Det er Knuden, hvorhen mange norske og jeg tror endnu flere engelske Par Ben have slæbt sig møjsomt op for at nyde en Udsigt, der ofte skuffer dem, som Udsigten fra Münstertaarnet skuffede salig Baggesen; han kom op, og saa — lutter Taage.

Men imedens jeg morer mig selv, falder jeg Dig besværlig, kjære Ven, da Du ikke selv har seet mine Landskaber *in natura* og saaledes vel neppe føler Lyst til at lade Fantasien længere bære Dig her over. Men, hvad skal jeg gjøre? — *mihi res, non me rebus subjungere conor;* men her lader det sig virkelig ikke gjøre; Gjenstanden behersker mig og jeg underkaster mig den. — Det er nu just Morgen, som jeg ovenfor sagde; og derfor fik Du, som naturligt er, et Morgenlandskab. Maaske skulde min Egn fremstilles som et Aftenstykke. Ja Du kan ikke tro, hvor behagelig Aftenen er her oppe paa den frie Altan, som rask fremspringende bærer paa fire doriske Søjler Husets Frontespice. Dog er det kun her

ovenfra, at den synes at springe frem; den hviler ganske tryg med sin hele Basis paa et Karnap i Stue-Etagen. Dette Karnap har Glasdøre til en rundt om bøjet aaben Gang, der ved Sidetrapper fører ned til — den fordum saa blomstrende Have. Ja, for ikke saa mange Aar tilbage traadte man fra Trappen ned paa de sirlige, singelstrøede Gange imellem Hækker af *Spirea, Ilex aqvifolium* og *Buxus sempervivens.* Indenfor disse svingede sig paa en Grund af hvid Sand et kunstigt Løvverk af Græs eller Isop; og i vide Mellemrum hævede sig fra de store, grønmalede Træpotter den dunbladede *Lonicera xylosteum* og den finnaalede *Taxus baccata.*

Igjennem Karnappets, dengang Havestuens, vidt aabnede Døre skuede den hulde Kvinde, for hvem dette Paradis smilede, ud over sit Blomsterbed, i hvis store Rotunda stode smagfuldt ordnede ved Blomsterstokke eller i Grupper den brogede Caryophyl, den kamæleontiske Tulipan, her en dobbelt Ildlilje, hist vajende Fritelarier, dobbelte Levkøjer, Hyacinther og prangende Gyldenlakker.

Til venstre stod paa en liden Forhøjning i nedgraven Potte den elskeligste af alle Blomster, det skjønneste af alle Sindbilleder, en *Rosa muscosa,* omringet af en beskeden Ring af Amaranther. Til højre hævede den stolte Damascenerrose sig som Blomsterdronning over det hele Rige og udaandede sin uendelige Vellugt. Gangen, der bøjede sig om den store Rotunda, løber atter lige ud; den sænker sig ved brede, stenlagte Trin fra Blomster-Terrassen og gaar skraat ned ad imellem de rødmende Jordbærbed indtil Havens Gitterdøre. En *Populus italica* stod rank paa hver Side ved Udgangen. Dørene ere aabne; Vejen fortsætter sit Løb igjennem Kratskoven nedover den jevne Skraaplan til Elvebredden, hvor en Stenbrygge optager den. Dersom vi ej træde ud igjennem Gitterdørene, indbyder os til højre en Alle af den villige Coryl, til venstre en liden Skov af Kirsebærtræer; og vi føres ind i Pomonas venlige Rige. Paa det store, grønne Teppe blomstre i passende Afstand Æble-, Pære- og Blommetrærne. Caviller, Pigeons, Borsdorfer, Isæbler afvexle i den første Kvadrat, i den anden Virgouleusen, Bergamotten og Crasanen; i den tredje udmærke sig to smukke Stammer med fyldige Kroner; det var Madame Omsteds Yndlingstræer; de bare store, gule Mirabeller. — Vi have atter vendt os imod Huset; Væggene ere ikke nøgne; Ribs- og Stikkelsbær-, Solbær- og Bringebærhækkene

omringe alle Gjerder, alle Vægge. Men om Karnappet strækker sig, frygtsomt for Klimaet, en *Prunus armeniaca* bag sit Espalier — strakte sig, vilde jeg sagt; men Indbildningen gjøglede. Nu er der intet, fast intet tilbage af den smukke Have. Et Kaalbed, omringet af *Rosa centifolia* i en uordentlig Hæk, en vild Lund af gamle og unge Kirsebærtræer, nogle Hasler, en Gruppe Jasminbuske, der giver Formodning om et Lysthus. Lige for Havestuen staar i en uskjøn Busk *Tanacetum vulgare;* Buskadser af Ribs og Stikkelsbær kjæmpe med en Underskov af *Ptetris* og *Carduus*. — Saaledes nu!

Men saaledes bør det være. Denne Have bør netop se saaledes ud. Den er et Gravmonument for den skjønne, herligt begavede Kvinde, under hvis Smil alt dette stod i Blomst og Frugt. Hun blegnede, og det sank alt sammen tilbage, et Legeme uden Aand. — Dog er det ikke blot Haven, som minder om det svundne; ethvert af de smagfuldt og bekvemt sammenrækkede Værelser peger mere eller mindre stærkt hen paa en skjønnere Tid. Saaledes bærer det rødmalede Gulv Spor af Føddernes Slid omkring et stort, bredt Spisebord. Borte er Bordet med det Damaskes Dækketøj og Sølvterrinen og Platmenagen, med de krusede Frugtkurve, den uhyre Bispebolle og den slebne Glaspokal, med Bunteraden af venligsmilende Damer og lystig støjende Mandfolk. *Sic transit!*

Men det var ikke den forledne Herlighed, jeg just nu havde bestemt mig til at opmane; Tankernes Strøm rev mig med sig; jeg vandrede i et nordisk Pompeji. Jeg vilde vist Dig mit Aftenlandskab saaledes, som det var igaar, og som jeg uden Tvivl vil finde det i Aften. To Fiskerbaade gynge sig i nogen Afstand fra hinanden her lige ned for mig. Garnet er udspændt, og Fisken jages ind i det ved visse dertil indrettede Spær. Lidt længere imod Fiskumvandet holder en Baad stille i det tætte Siv; der stanges Aal. Menneskene i disse Baade ere ikke som andetsteds her i Landet, saaledes som Fiskerne ved Fjordene, Bønderne i Dalstrøgene; de ere glade, Du, som Franskmænd, højrøstede som Tydskere og syngende som Italienere. Deres Dont er dem let; den er dem ikke ubehagelig; den morer dem endogsaa. Se der en velbemandet Baad fra Vestfossen! Kvinder sidde i Midten og fjase med de to Roende. Følgen er, at Turen bliver overmaade langvarig, men ogsaa overmaade fornøjelig. Hel langsomt arbejder sig op ad Strømmen en hvidbuget Baad, hvis

Skrog sænker sig dybt under Vandets Niveau. Denne er ladet med henved tyve Tønder Korn i Sække. Det er Korn fra Drammen, som siden kjøres over Fjeldryggen til Kongsbergs Magasin. En bredskuldret Karl, hvis Aarepar knagende bøjer sig i Vandfladen, har Plads paa Midttoften. Han taler til de magelige Fiskere og spotter deres uheldige Dræt; de svare ham leende og gjengjelde hans Vittigheder.

Det begynder at blæse noget; men i Elven mærkes ikke stort dertil, fordi den høje Strand stemmer sig skjærmende op imod Luftstrømningen. Udenfor derimod paa Fiskumvandet hule sig ordentlig Bølgerne og kaste det hvide Skum hen for sig. To Sejlbaade stikke ud fra Rudstøen. De have god Bør. Mon de føre nogen af mine Venner herhid? — Imidlertid er en stor, hvidgul Flade fremgleden paa Vandsletten. Et Par store Buske vaje paa den forreste Del af den flydende Ø. De skulle opfange Vinden og bringe Tømmerflaaden frem. Paa Midten hæver sig dog en Mast med et stort Gaffelsejl; det trækker vel bedre, tænker jeg. Ubekymrede ligge et Par Karle paa Flaaden og sove. Nu har den naaet Elven; Sejlet strammes ikke mere, Buskene optage ingen Luftstrøm. Op da, I to dovne Karle! Det gjelder om at bruge Aarerne. Men de ankre og vade i Land. Jeg spurgte om Aarsagen. »Jo«, svarede man mig; »de kunne ikke passere Flodsengen endnu; thi Cappelens Malmjagt kommer op efter Elven og skal først forbi«. Virkelig, der kommer det tunge, kluntede, paddeformede Floduhyre, og jeg, som desværre mere beherskes af Indtrykket, end jeg behersker dette ved Forstanden, jeg troede i min Enfoldighed, at denne Jagt var støbt af Malm. Siden fik jeg Vished om, at den er af Furutræ, men optager Jernmalmen i sit trofaste Skjød og bringer den op igjennem Elven, Fiskumvandet og Ekernsøen til Ejdsfos. — Saa befolket er mit Tableau, der endnu oplives af Faareflokken, som har banet sig Vej i den grønne Ager, af en Flok Kjør, som svømmer over til min danske Odde, og af to Vildgjæs, som dukkende gjekke Jægeren, der fra Stranden retter sit Mordinstrument imod dem. Aftensolen synker imidlertid bag den høje Aas; Sky-Maleriernes Mangfoldighed i Skikkelse og Kolorit drager Øjet op fra Elv og Sø og Strand. Himmelen er skjønnere end Jorden! — Da klinge i en temmelig Afstand Klarinettens karakteristiske, til Baadmusik saa egnede, klare Toner. I en liden Baad, roet af en Smaagut, sidder eller rettere ligger

Kunstneren op til Agtersnuden og opfylder under Takten af det dæmpede Aareslag det rolige Landskab med Velklang. Det er virkelig en dannet Musikus, uden Tvivl er det ogsaa et dannet Menneske; thi han spiller ikke blot bekjendte Stykker med Smag; han fantaserer ogsaa med Følelse og sætter, som mig synes, Aftenen selv i Musik.

Dette skrives imidlertid, maa jeg erindre mig selv om, ikke ved Aftenstid, men i en Morgentime, som snart gaar over til sin næste Nabo, og den har andet Krav paa mig. Jeg afbryder altsaa.

Nils Otto Omsted har øpført Bygningen Petraborg af Kjærlighed til sin unge, elskværdige Mage. Denne Omsteds Forældre havde ved Testamente arvet Fossesholm med underliggende Gaarde og Herligheder efter den barnløse Enkemand, Etatsraad Cappelen, en Mand, om hvem gamle Folk i Bygden gjerne tale, men dog stedse med en vis sky Ærbødighed. De fleste anse »Ætatsraaden« for et Proprium; en Skoleholder underrettede mig imidlertid om, at det ikke forholdt sig saaledes, men at Titelen var en høj, kongelig Gave, som af hemmelige Aarsager var bleven Manden tildelt. For dog fra Ydersiden af at gjøre denne saa meget og dertil med Hensyn til Indholdet saa lidet omtalte Etatsraad Cappelens Bekjendtskab begav jeg mig forleden Dag til Gaarden Fossesholm og bad om Tilladelse til at tage Storstuen i Øjesyn. Jeg søgte og fandt strax min Etatsraad afbildet paa Tapetseriet, ridende ud af sin Port. En anselig, fed Herre, iført en stadselig rød Klædning efter Datidens Brug og med massive Rytterstøvler paa Benene, vender med en vis medlidende Kulde Hovedet imod en temmelig vel klædt Tigger, der med Hatten i Haand er saa dristig at nærme sig og at opholde Etatsraadens Morgenridt. Nogle fortælle, at denne Scene efter den gamle Herres egen Invention er anbragt her for at tilkjendegive hans Afsky for Tiggeri; andre paastaa, at hans Godgjørenhed her skal foreviges. Med Hensyn til den Stilling, Kunstneren har givet hans Arm, maa jeg holde mig til den første og som jeg hører, almindeligste Mening, og jeg giver ikke en Skilling for den Gave, der vil falde i Tiggerens Hat. Noget bagenfor Etats-

raaden fremstiller sig en anden, simplere klædt Rytter. Jeg troede i denne Figur, som for Resten har et temmelig flaut og enfoldigt Fysiognomi, at se en vel betroet Tjeners Kontrafej; men vel underrettede Folk have sagt mig, at Figuren forestiller Etatsraadens Broder, der var almindelig bekjendt under Navnet: Farbroder. Denne »Farbroder« var ikke rigtig forvaret; han havde aldrig lært eller kunnet lære noget og havde sit Kammer og sit Ophold hos Broderen. Hver Morgen Klokken 6 om Sommeren og 8 om Vinteren red, gik eller kjørte Etatsraaden ud af denne Port med sin Broder ved Siden for at besøge sine Brug i Vestfossen. Den gjøende og opspringende Hund foran Hesten skal, saa fortæller man, præcis ligne Trosvend, saaledes som den gik og sprang og stod her i Verden. Porten, hvorigjennem vore Ryttere ere dragne, er tæt udenfor Stuen at se *in natura*, men er her paa Væggen en liden Smule idealiseret og forsynet med nogen blaa Skov, som hverken findes bag Porten eller, saa vidt jeg tror, bag eller foran nogen anden Port i hele Verden. Malerens Navn er opbevaret; han hed Thurmach (i det mindste efter min Referents Udtale) og er den samme, der har sammensmurt Malerierne i Kongsbergs Kirke.

Efter længe nok at have betragtet Etatsraadens Fysiognomi, der, som jeg synes, ikke just udtaler noget Stort, og efter at have mønstret hans Broder, hvis Ansigt er for dumt for en Forrykt, vendte jeg mig til de øvrige Partier af Stuens Tapetseri. Paa Siderne af Hovedmaleriet findes et Par skrækkelige Karrikaturer af Gesznerske Hyrdescener, og da de arkitektoniske Partier pege paa udenlandsk om ellers nogetlandsk Egn, lod jeg mig snart nøje og gik videre. Et Jagtparti udbreder sig for Tilskueren. Mageløse Færdighed! En Herre fælder sin Hare, idet han uden at tage Sigte skyder baglængs fra Hesten, imedens en anden i fuld Kariere med dragen Sabel forfølger en Ditto. Etatsraaden selv er formodentlig den tredje Figur, der holder i Forgrunden, og af hvis glade og beundrende Ansigt jeg ved en dristig Konjektur staver et jublende: »todt, Monfrère!« Tæt ved ham holder en fæl Madame paa sin Ganger og vender med sømmelig Afsky sit Blik fra de haardhjertede Mænds vilde Spil. Midt paa Forgrunden paraderer et Fjog af en herskabelig Jæger med to Harer hængende ned over sig. En anden Væg har en ulyksalig slet Afbildning af Vestfossens Sagbrug. Derpaa følger

en lige saa fortvivlet Fremstilling af Agerdyrkningsarbejder. — Jeg troede at være færdig og vilde kun endnu en Gang kaste et Blik paa Stuens historiske Hovedperson, da jeg blev var et Tableau, som jeg hidtil havde overseet, men som den indtrædende Bondekone forklarede mig. Det forestiller en gammel, bøjet Kvinde, hvis Stilling synes at være en Dansendes, men skal, efter hvad jeg hører, betegne, at hun er halt. Hun er i Begreb med at give Hønsene, der gruppere sig om hende, Æde. Dette Maleri skal være Kunstnerens og Kunstens Triumf; thi netop saaledes var den mærkværdige Halte-Birthes Udseende; netop saaledes sad hendes Forklæde, saaledes strakte hun Hagen frem, saaledes kaldte hun paa Top og Tippe!

»Men hvo var da Halte-Birthe?«

Indholdet af dette og paafølgende Spørgsmaales Besvarelse kan jeg meddele Dig i faa Linjer. Birthe har været i Etatsraadens og forhen i hans Faders Tjeneste, saa længe nogen kunde mindes, og ingen kunde erindre, at nogen Forandring var foregaaen med hende, førend den sidste, som vi alle ere underkastede. Hun gik klædt som et Tyende, men havde i sin Dragkiste Klæder og fine Stoffer; hun spiste med Tyendet, men satte sig, naar det behagede hende, inde hos den ellers pedantisk fornemme Etatsraad. Hendes Arbejde var aldeles frivilligt; undertiden var hun meget flittig, undertiden sad hun hele Dage uvirksom eller lunkede afsted over Marken til en Sten, hvorfra man ser ud over Ekernsøen. At hun ikke var ved Forstandens fulde Brug, lod sig lettelig slutte fra hendes Tale og Manerer, men aldrig fra hendes Gjerning. Mangt sært Ord om tidlige Dages Herlighed undslap ligesom imod hendes Vilje den fjantede gamle Pige. Etatsraaden blev vred, naar nogen af de Fremmede, der af og til besøgte ham, foretog sig at udfritte hende. Hun blev drillet af Folkene, men dog med en vis Varsomhed; thi man frygtede hendes underlige, hemmelighedsfulde Væsen, og hun blev desuden protegeret af Cappelen. — Se der, min Ven, har Du Relationen og i det hele mit Udbytte af Besøget paa Fossesholm.

Da jeg i Gaar havde sat mit Punktum ved Fossesholm, tog jeg Hat og Stok og trak afsted, denne Gang ikke for at betragte Cappelens Herligheder, men for at gjøre mig bekjendt med Skovegnen bag Petraborg. Jeg havde ikke gaaet langt, førend en frit staaende Bygning paa to Stokverk drog min Opmærksomhed til sig fornemmelig ved sin afblegede grønlige Farve og en vis Regelmæssighed i Vinduernes Stilling, hvorved den tilkjendegav sig som en fordums Villa. At den nu var Husmandsbolig, og at den var Residens i Pladsen Ødegaard, fik jeg snart vide; men jeg ønskede Efterretning om den tidligere Besidder, og da hed det Etatsraadens Fader og endnu et Navn, hvorved jeg spidsede Øren, og som bragte mig til at forkorte Spadsereturen. Det er da ikke nok, at Halte-Birthes Fysiognomi altid staar for min Indbildning; nu forfølger hendes Skygge mig ogsaa paa den historiske Vej. Jeg er just ikke bange for Spøgelser. Men lad mig nu komme til at referere.

Ganske uventet maatte jeg begynde Bekjendtskabet med en ny Person, paa hvem jeg aldeles ikke havde tænkt, med Etatsraadens Fader, Seign. Gabriel v. Cappelen, om hvem man fortæller, at han i sine unge Dage havde ført et temmelig lystigt Liv baade hjemme og i fremmede Lande. Men efter at han var bleven gift med den dydsirede Inger Paulsdatter Fossesholm og derefter bleven Besidder af den halve Del af Godset, slog han sig til Rolighed og førte et strengt Husregimente. Han opdrog sine tvende Sønner, Jørgen og Laurits, til Bogen. Men da den sidstes Sløvhed og Svækkelse tog til med Aarene, maatte Faderen forandre sin Plan med ham og overlade ham Opsynet med Brugene og Gaardsdriften, hvorved den stakkels Laurits imidlertid skal have skilt sig middelmaadig nok. Jørgen derimod var en jevn, fornuftig ung Person, der allerede tidlig deponerede ved Kjøbenhavns Universitet og derefter gjorde en Rejse i Udlandet. Ved Aaret 1738 maa han være kommen hjem. Gabriel, som imidlertid var bleven Enkemand, modtog sin kjære Søn med megen Glæde og dertil med en Pragt og Offentlighed, som var overenstemmende med Rigmandens Brug paa de Tider. I Vestfossen mødtes den unge Herre af Laurits, som, saa godt han formaaede, presenterede »hjerte Monfrère« de festlig paraderende Brugsfolk og i sit eget Navn bød ham en smuk, opsadlet Ridehest til Velkomstgave. Jørgen undskyldte sig, at

han ej kunde gjengjelde »hjerte Broders særbehagelige Present«, førend hans Tøj var ankommet og udpakket, hvorpaa han med Ynde og Værdighed svingede sig i Sadelen og ledsaget af Laurits ilede til Gaarden. Her var alt indrettet, som om en kongelig Over-Ceremonimester havde været konsuleret. Dog vil man sige, at den aldrende Herre kom ud af Lektien, da han saa sin Yndling stige af i Gaarden. Favntaget skede strax midt paa Stentrappen i Stedet for i den store Stue.

»Dersom I nu, min kjære Søn, ikke netop haver Kongebud at fremføre, saa lade vi alle andre Forretninger, samt alvorlige Spørgsmaale og Besvarelser bie, indtil Gud giver os Morgendagen. Her omkring os befinde sig velbyrdige, mandhaftige og lærde, hæderlige høj- og velfornemme Gjester, hvilke alle have bevist mig det Venskab og den Ære her at være forsamlede ved eders heldige Ankomst, min kjære Jørgen. Derfor ville vi nu med hverandre glæde os, det bedste vi kunne«.

Efter denne Tale tog Selskabeligheden sin Begyndelse, og den for hundrede Aar siden noget mere afmaalte Selskabstone syntes ikke at udelukke Frihed og uskrømtet Glæde. Evans Gaver tog sig ikke slettere ud i massive Pokaler og i Sølverteriner, end i vore Krystalglasse.

»Men en Hilsen maa jeg dog endnu i Dag bringe hjerte Papa, eftersom jeg paa Punktlighed i dette Stykke haver givet min Parole«.

»Ej, ej, Jørgen; kom kun dermed. Den har vist intet med Affaires at skaffe, men giver Occasion til at erindre en fraværende Vens Velgaaende«.

»Hilsenen kommer fra en hannoveransk Officer, en Major Schlanbusch, som han kaldte sig min Hr. Faders Ungdomsven. Da han hørte mit Navn og erfarede, at jeg var Søn af Gabriel von Cappelen, var han færdig at kysse mig. Som sagt, jeg bringer hans hjertelige Hilsen og dertil endnu Brev og Pakke, men hvormed der dog bør bero til i Morgen efter hjerte Papas gunstige Vilje og Ordonnance«.

Gabriel erkjendte Majoren for sin gamle og gode Ven, modtog Hilsenen og drak med sine Gjester hans Skaal. Imidlertid var der kommen en vis Uro over ham; han greb sig selv i at tromme med Fingrene eller smaanynne. Endelig kunde han ikke bare sig, men hviskede til Sønnen:

»Hør, Jørgen, dersom jeg ikke volder Dig alt for megen

Uleilighed, saa vil jeg bede Dig tage frem Brevet fra Schlanbusch. Jeg er dog kuriøs at vide, hvad den ærede Ven og Ungdomskammerat har skrevet«.

Cappelen trak sig til Side med sit Brev og den dermed fulgte Pakke. Da han atter tog Del i Selskabet, var han synlig forstemt eller dog foruroliget af Tanker, som han forgjeves søgte at forjage.

»Den ubesindige Ungdom trækker Vexler paa Alderdommen«, slap ham af Munden, idet han foldede Brev og Pakke sammen, og gik ind i sit Skatol med begge Dele.

Den følgende Morgen var Jørgen beskjeftiget paa sit Kammer med at udpakke af Kufferter og Kasser. Laurits hjalp ham med nysgjerrig Travlhed og gjorde sine tildels træffende Bemærkninger over de forskjellige udenlandske Rariteter. Tankefuld, med Øjnene heftede paa et Papir, traadte Faderen ind og ønskede Jørgen en god Morgen.

»Det tilkom mig, hjerte Papa, saa vel at bringe eder min Morgenkompliment som ogsaa at aflægge min skyldige og hjertelige Taksigelse for den store Artighed, hvormed Papa i Gaar — —«.

»Ja vel, min kjære Jørgen. Men lad os nu sætte Komplimenterne til Side. Din Hjemkomst er mig visselig en stor Glæde, det maa Du tro og vide. Men ligesom nu ingen Ting i Verden skal være ublandet, hverken det gode eller det onde, saa har Du ogsaa nu, skjønt uden at vide eller ville, taget med en Portion Bittert«.

»Min hjerte Papa, I alarmerer mig«.

»Nu, nu, om ikke just Bittert, saa dog i alle Fald noget Surt. Dette Brev, min Søn, som Du havde med, har saamænd givet mig Stof baade til Tanker og Forsætter. Der har jeg i mine unge Dage engang taget Del i en taabelig Handel. Desværre maa min Samvittighed tillægge mig en vigtig Del i samme. Nu kommer min Tro en Svite, som jeg for tyve Aar siden ikke tænkte paa. Jeg var rigtignok nær ved mine Tredive, ældre end Du nu er, og dertil Mand og Fader. Men — det var ogsaa andre Tider, lystige og vilde. Jeg vil fortælle Dig den hele Sammenhæng. Uagtet jeg hverken har krænket Guds eller Kongens Lov, har jeg dog svar Del i, at et Fruentimmer er blevet bedraget og ulykkeligt«.

I det samme gjorde den lyttende Laurits en ufrivillig Bevægelse, hvorved han vakte Gabriels Opmærksomhed.

»Ej, din Slyngel! Ligger Du her paa Lur? Hvad har Du der at bestille? Afsted med Dig, Knegt!«

Den forskrækkede Laurits skyndte sig ud af Værelset. Men imedens Fader og Søn trøstede sig ved hans Enfoldighed, havde han dog skrevet det hørte bag Øre og betroede det siden til enhver, som hos ham søgte Underretning om Halte-Birthes Historie. Thi idet han stedse fastholdt Erindringen om denne Morgenscene, viste han i det Følgende snildelig at bringe den i Forbindelse med hendes Person.

Hvad der fortsattes, efter at Laurits havde forladt Værelset, ved ingen at fortælle. Jørgen, senere i Tiden vor Etatsraad og Herre til Fossesholm, foretog sig kort efter en hemmelighedsfuld Rejse inde i Landet og havde efter Hjemkomsten mange Konferencer med Faderen.

Strax derpaa udbredte sig den Nyhed over hele Eker, at Gabriel, som hidtil havde ladet alt gaa hen i den gamle Orden, som det gik i salig Ingers Tid, fik travlt med at opføre en stadselig Bygning paa den efterhaanden opryddede Strækning, der dominerer en liden Del af Ekernsøen. Med en hos ham usædvanlig Livlighed og med et ligesaa usædvanligt Slør af Hemmelighedsfuldhed lod han Bygningsarbejdet ved Sønnens Hjælp fremmes. Vaaningshuset havde to Stokværk, nedenunder en rummelig Stue og Kjøkken, hvorved dog alt havde Lighed med Indredningen i et Bondehus, ovenpaa derimod en eneste stor, efter de Tider magnifik Sal. »Farbroder« gjorde den kuriøse Anmærkning, som endnu lever i gamle Folks Minde som et Ordsprog: »Ødegaardens Loft er ligesom en Drejelsvæv; nedenunder er Vrangen, ovenpaa Retten«. Den Travlhed, hvormed Cappelen drev paa Arbejdet, var imidlertid ingenlunde forbunden med Munterhed. »Den ubesindige Ungdom trækker Vexler paa Alderdommen!« var det mystiske Udbrud, hvormed han betraadte den nye Bygning, da den stod der fix og færdig. Aar og Dag gik imidlertid hen, og det øde Hus stod der, svarende til sit Navn, som en Gaade, hvis Opløsning ingen mere havde brudt sig om, naar ikke Gabriel havde af og til fornyet Erindringen ved at foretage en eller anden Forandring og Forskjønnelse ved Huset og den store Sal.

Endelig, en Høstaften, kalder han sit Husgesinde for sig og fortæller, at en fremmed Frue agter at nedsætte sig paa hans Gaard og skal bebo Ødegaarden. Han paalagde enhver

at udvise Agtelse imod den Fremmede, som under Navn af Fru Birthe med det første vilde indfinde sig, og foreslog en gammel Tjener og en Pige, to af hans paalideligste Folk, at gaa over i Fruens Tjeneste. Dagen derpaa red han med sin Søn Jørgen ud imod Ekernstranden og oppebiede til den sene Nat det vigtige Øjeblik, da Fru Birthe traadte ud af Baaden og lod sig ledsage op i sin nye Bolig.

Slemme Folk havde allerede udfundet en Skyggeside ved Gabriels uhørte Opmærksomhed for den Ubekjendte; men Synet af den lange, gule Knokkelgestalt, der optraadte i en falmet rød Damaskes Trøje med blaat, stukket Skjørt, bragte Bagtalernes Tunge til Taushed. Fru Birthe var ingenlunde elskværdig. Med en vis Gravitet modtog hun vel i Førstningen den fornemme Beskytters og hans Sønners frivillige Hylding og Tjenerskabets paatvungne Ærbødighed. Men det gik hende som den forhexede Prinsese i Eventyret, der ikke kunde glemme sin Kattenatur ved at se en Mus. Birthe viste sig snart saa plump og forkert i Sæder og Sprog, at ingen kunde holde det ud med hende, og at den gamle Æresmand maatte trække sig tilbage fra det Forhold af en agtelsesfuld Beskytter, som han, saa længe det kun var muligt, søgte at vedligeholde. Birthe var og blev raa, og den fine Behandling frembragte alene usømmelige Fordringer og utaalelige Indgreb i hans strenge Orden og Regelmæssighed. Den ene Klage fulgte efter den anden over Fru Birthes Opførsel saavel imod hendes egne Tjenestefolk som imod Gaardens øvrige Tyende. Da Hundedagene kom, blev hun formelig gal, for op paa Gaarden til den aldrende Herre og skjeldte ham Huden fuld, idet hun tillige erklærede, at hun ikke længere vilde være Frue og hans Nar. »Naar hendes Gemal kom tilbage fra Tyrken, var det tids nok at tage Dormeuse og Pocher paa; til den Tid agtede hun at være Birthe slet og ret, som hun havde været vant til«.

»Hendes Vilje ske!« sagde Gabriel Cappelen, yderst ømfindtlig over den Opmærksomhed, han havde spildt paa den Egensindige, og vel endnu mere over den famøse Eclat, som denne Opførsel vakte hos alle paa Gaarden og i Omegnen. Den stakkels Farbroder vovede frygtsomt at foreslaa, at man skulde sende hende til Kristiania i Dolhuset. Men dertil svarede Broderen bittert, at han kunde flytte til Ødegaarden og bebo den med Birthe, saa havde ogsaa Eker en Daarekiste.

Siden, da den værste Raptus var gaaen over, levede Birthe med Tilnavnet Halte- paa Fossesholm, paatog sig efterhaanden en Tjeners Skikkelse, gav Hønsene Æde, skar sit Maal i Høsten og fejede om Sommeren Gaardsrummet udenfor Trappen og den lange Svalegang.

Ved Aaret 1760 døde, saavidt jeg kan formode, Gabriel von Cappelen, overladende sin elskede Jørgen og hans Hustro sine betydelige Ejendomme og en fyldt Pengekiste samt som Inventarium den stakkels godmodige »Farbroder«. Den anden Del af Godset havde siden 1697 tilhørt Justitsraad og Assessor i Overhofretten, Gjord Andersen og hans Arvinger. Nu blev denne Del tilfals, og vor Etatsraad samlede det hele Fossesholm med underliggende Herligheder Aar 1763. Dertil sigter det paa den i Storstuen malede Port anbragte Aarstal. Paa Birthes Stilling havde hverken Gabriels Død eller Ejendommens Forøgelse nogen Indflydelse.

I mange Aar levede hun til Folkenes Løjer og Plage og døde endelig 1785, et Par Uger førend hendes høje Beskytter sagde Godset og Verden Valet. Der, min Kjære, har Du Halte-Birthes ufuldstændige Historie, hvoraf vi omtrent blive saa kloge, som vi forhen vare.

Og nu farvel for denne Sinde!

Carl Møllmann til Staud.

Petraborg, Juli.

Det er noget erkjendt og almindeligt, at Mennesket alene af alle Dyr har Drift til at fastholde den forbigangne Tid. Enhver ved, at det er saaledes; og dog er det med denne som med enhver nok saa triviel Tanke; den vinder Nyhed og Interesse ved at optages med nogen større Opmærksomhed. Filosoferne maa længe nok erklære Nuet for et intet, en fingeret Linje i den forbiflyvende Tid; Nuet er saa alligevel efter den menneskelige Anskuelse den magelige eller umagelige Rejsevogn, i hvilken vi agte at gjennemfare Æonerne. Rigtigere sammenligner jeg os maaske med et Vandhjul, der drives altid

af »det samme Vand«, skjønt ingen Draabe to Gange berører dets Periferi. Uagtet vi nu stedse nyde og lide i dette saa omtvistede Nu, saa driver dog dels Instinktet dels den Erfaringskundskab, at det følgende Nu bestemmes af det nærværende, Dyret i Almindelighed og Mennesket i Særdeleshed til at arbejde for det Kommende eller i det mindste møde det med Forventning, og bringe den sidste tillige til at udforske det Kommende. Men at det Forbigangne skulde endnu engang kunne drages frem for at virke paa Nutid og paa Fremtid, det fatter kun Mennesket og det over de første Livsfornødenheder hævede Menneske. Dog fatter han først sent denne Eftervirkning; det er et vist højere Instinkt, som længe før bringer ham til at spørge efter de gamle Dage og tilegne sig Fædrenes Tid. Derfor se vi Kjærligheden til Historie og Sagn mere levende og almindeligere paa et vist Barnetrin eller Ynglingstrin af Kultur, hvor endnu Instinktet kan ytre sig, end hos den Del af Mennesker og Nationer, hvis Kultur har naaet Manddom. Der regjerer Forstanden, og der elskes Historien, naar den elskes, formedelst klare Begreber om dens Værd; der sættes den derimod vilkaarlig til Side, naar Forstanden foretrækker at danne sine Begreber af andre Materialier.

Jeg kom ind paa denne Tankerække ved at spørge mig selv, hvorfor Personerne paa Fossesholms gamle Tapeter interesserede mig saa meget, og ved derfra at gjøre det Spørgsmaal, hvad der overhoved bringer os til at have den fremfarne Tid saa kjær. Men mit Instinkt og min Forstand alene bevirke her ingenlunde alt; der gives andre Aarsager til Interessen for det gamle, — Kontrasterne f. Ex. i Sæder og Tænkemaade, under hvilke det dog altid sig selv lige Menneskebarn fremtræder i de forskjellige Tidsrum, — Vanskeligheden af at bringe et helt ud af det fra Fortiden overleverede, hvorved igjen Fantasien og Skaberkraften erholde frit Spillerum, — en Art af vemodig Medlidenhedsfølelse med den Slægt, der nu forlængst har afnydt Verdens Goder, og som maatte give os og vore Samtidige Plads. Disse og maaske flere Aarsager samvirke, som mig synes, til at gjøre os de gamle Dage mærkværdige. Dertil udfordres altsaa ingenlunde, at det er Helte og Heltinder, som opmanes fra Skyggernes Land; nej, det er ikke saa meget Figurerne, der vinde vor Deltagelse, som den Tidsalder, de bringe med sig hen over til os. Dersom Etatsraad Cappelen endnu som for hundrede

Aar siden red paa sin gamle Hest til Vestfossen og paa Vejen gav en Tigger Penge eller Moraler, jeg vilde vist ikke ulejlige Mandens forrige Naboers og Tjeneres Efterkommere med nysgjerrige Spørgsmaale om ham. Lige saa lidt tror jeg, at Halte-Birthe fra først af havde givet mig Anledning til Spørgsmaale om hendes Herkomst og Skjæbne. Imidlertid kunde det, hvad denne Figur angaar, ikke fejle, at jeg, dersom jeg først havde erfaret noget om hende, maatte have følt Lyst til et nærmere Bekjendtskab til hendes Historie. Thi ganske almindelig kunde den neppe være. Hvad Under altsaa, at jeg nu har besluttet ej at lade Halte-Birthe med Ro i hendes Grav, men at forfølge det engang erholdte Spor, saa vidt det vil lykkes mig?

Jeg kommer just fra Ødegaarden, hvor Husmandskonen Mari har ladet sig examinere. Hendes og den gamle Gaardbruger Bessebergs Relationer sætter mig i Stand til at berette Dig følgende heller ikke tilfredsstillende Stump af Birthes Biografi. Angaaende mine Hjemmelsmænd kun dette, at Mari var otte Aar (nu er hun to og tres), da Etatsraaden døde. Hun mindes bedre sin Faders Fortællinger. Denne var hin Jæger, hvis Figur prunker paa Jagtstykket med Harerne ned over Ryggen. Amund Besseberg, en af Bygdens rigeste og gjæveste Bønder, erindrer endnu langt bedre Etatsraaden og hans Omgivelser, da han har kjendt Cappelen i sin voxne Alder, hvortil endnu kommer, at denne godt kunde lide den unge Gaardmandssøn, tog ham ind i sin Stue, naar han kom til Gaarden med sin Skattebog, og bød ham et Glas Krydddervin, naar det var koldt. Og nu til Sagen.

I et Skov-Annex til Lier (eller ogsaa i Røken Sogn) ligger en Bondegaard ved Navn Grimknadden, nu udstykket mellem flere Ejere og forarmet, engang, for halvandet og endnu for et Aarhundrede siden, forenet og en anselig og rig Families Besiddelse. Paa den Tid, da Tolvte Carl gjorde sine tvende Besøg her i Landet, beboedes Gaarden af en Enkemand, Guttorm Helgesen, hvis eneste Søn var Soldat og dræbtes i Garnisonen i Fredrikstad derved, at en Krudtkjerre sprang. Guttorm havde to Døtre, Else og Birthe, som han elskede højt; men ak! hvad erstattede den arme Fader hans Odelsbaarne, hans vakre, kraftfulde Helge! »Og havde det enda været i Slagets Hede, han, kjæmpende paa Fædrenes Vis, havde segnet paa Valen! Men saadan en Vaadedød!«

En dyb Melankoli bemægtigede sig den alderstegne Gubbe. Hvad der holdt ham i Vejret, var Sorgen og Omsorgen for de tvende smukke Døtre, paa hvilke hans Haab nu hvilede. De skulde skaffe ham et Par værdige Svigersønner; han vilde da dele sine Ejendomme i to lige Dele, forbeholde sig en Skovhytte, som Helge havde tømret for sin gamle Barnepige, leve der i de forsvundne Dages Erindring, kalde sine Børn og Børnebørn om sig, naar Timen kom, og dø. Saaledes omtrent var den Tankestrøm, der daglig flød forbi hans Sjæl, naar han sad med Haand under Kind udenfor Husets Dør. Imidlertid var han for kraftfuld og stolt til at overgive sig til en ørkesløs Kummer. Tvertimod laa der en vis trodsig Modsigelse i hans Vedhængen ved alt, hvad der stod i Forbindelse med Familiens Velstand og Ære. Saaledes var intet af de Tilbud, den ældste Datter havde havt, anseligt nok for Faderen, og da han engang bemærkede, at hun fortrolig rakte Husmandssønnen Kristofer sin Haand, kaldte han hende med lynende Blik ind i Stuen og havde nær mishandlet Pigen. Fra dette Øjeblik af var hans Tillid til Else forsvunden; Frygten for, at hun skulde bringe Skam over sig og sine, plagede den hypokondriske gamle Mand og gjorde ham mørkere end før og saare vanskelig at omgaaes. Den arme Else fortjente vist ikke Tiendedelen af de Bebrejdelser og Bekymringer, hun daglig maatte taale. Birthe stod sig meget bedre hos den Gamle. Hun havde et koldt, stolt og tilbageholdende Væsen, iagttog altid et vist Dekorum og var for Resten punktlig i alt, hvad hun havde at forrette. Else stod nu i disse Stykker langt tilbage for Søsteren; i hendes fyrige, brune Øje luede Livslyst og Munterhed; det faldt hende aldrig besværligt at arbejde, men vel at arbejde efter Klokkeslet og Regel. »Hun skal, hun maa tæmmes!« sagde Guttorm ofte til sig selv, naar en eller anden Uregelmæssighed havde opvakt hans Uvilje. Faderen tog vistnok fejl i den Tro, at Else skulde tæmmes. Blødere og ømmere Gemyt kunde ikke skjule sig under den letsindige Jovialitet, hvorom hendes Blik og ofte lunefulde Svar vidnede. Men endnu mere fejlede han i den Beslutning, at sætte den yngre Søster Birthe til at passe paa og hovmestre den ældre. Birthe var alt for stolt af Faderens Berømmelse og Tillid og alt for tilbøjelig til at herske til at trække sig tilbage fra det tildelte Regimente, og — det er paafaldende, hvor let haarde og stærke Sjæle vinde Herredømmet fra de bøjelige og sang-

vinske Gemytter — den stakkels Else blev et frygtsomt, afhængigt Væsen, der kun havde Taarer og Bønner at sætte imod den strenge Fader og den herskesyge Søster. Den, der vandt ved al den Haardhed, Else maatte døje, var unegtelig hendes Barndomsven og Konfirmationskammerat, Kristoffer, hvis beskedne, stadige Kjærlighed allerede vovede at forene sig med Ytringer af Medlidenhed og med gode Raad og Fortrøstninger. Uagtet Døtrene stedse vare saa at sige foran Faderens Øjne, og uagtet Birthe med skadefro Mistænkelighed iagttog Søsteren, blev det dog muligt for denne paa en yderst romantisk Maade at vedligeholde en Forstaaelse med Kristoffer, saaledes at Birthe vel havde en Anelse om samme, men aldrig var i Stand til at overraske Parret.

Sætertiden forestod. Hidtil havde Søstrene under den gamle Moster Kirstis Varetægt fulgtes ad paa det muntre Fjeldtog, og Guttorm havde, idet han blev de nedarvede Skikke tro, fundet sig i for et Par Sommermaaneder at savne sine Døtre. Men nu var Helge borte, som kunde tilse den gamle Fader, og Moster Kirsti var død. Der blev holdt Raad i den lille Republiks Senat, d. e. imellem Faderen og den yngste Datter, om de Forholdsregler, der skulde tages. Birthe gav ikke uden Overvindelse Slip paa Sommerturen; men en af dem vilde den Gamle beholde hjemme, og en af dem maatte nødvendig tilse den betydelige Sæterhusholdning. At lade Else tilbage hos den gamle Fader i Nærheden af Husmandssønnen ansaa hun for at være en alt for betænkelig Sag; derimod troede hun at kjende sin Søster alt for vel til at befrygte Fare for hendes Hjerte fra nogen anden Kant og betænkte sig saaledes ej paa at tilraade, at Else antog Sætertogets Bestyrelse. Beslutningen forkyndtes Else, der med barnlig Glæde tænkte sig en Rad af lykkelige Uger, som skulde henleves i Uafhængighed og huslig Fredsomhed.

Allerede Elses første, ufrivillige Glædesytringer stak Birthe en Smule i Brystet. »Der skulde altsaa den letsindige Pige ordentlig belønnes, fordi hun opførte sig ilde; og hun, et Dydsmønster, skulde opofre den største Fornøjelse, det hele Aar førte med sig, bare for o. s. v.« Men jo nærmere Afrejsens Tid kom, desto lystigere blev Else, saaledes at hun endogsaa iblandt aflokkede den alvorlige Gamle et Smil, og desto mere utilfreds begyndte Birthe at beregne Størrelsen af sit Offer. — En Aften, den sidste i Ploug-Aannen, stod hun ved

Skorstenen, beskjeftiget ved den store Madgryde. Gutter og Husmænd begyndte at samle sig om det lange Bord. Else sad i Kammeret og slog raske Slag i Væven. Der havde hun paa faa Alen nær sit Værken nede, et dejligt broget Stykke Tøj, som skulde tilskjæres til en staselig Sæterklædning. Kammerdøren stod aaben, og den fra Gaarden indtrædende Kristoffer vidste saa vel at passe sit Snit, at han kom til at sidde paa den eneste Udkant af den lange Bordside, hvorfra man kunde se ind i Kammeret.

Den Gamle havde lagt sig ovenpaa, og derfor gik Konversationen om Bordet muntrere end sædvanlig. Da Birthe havde baaret de store Grødfade frem, vilde hun gaa ind til Søsteren. Men i det samme blev der en Latter ved Bordet, og en af Pigerne sagde til sin Nabo: »Naa da, Krestaver! Skal vi to komme til at lede om Ko sammen, enda Du slutter her paa Gaarden?«

»Det kan nok være muligt det«, lagde Kristoffers gamle Fader til; »for hans Husbond har arvet Ret til Havning i Almenningen i vor Sæter«.

»Nej, lur mig Fanten, Du«, hviskede en Pige til en anden; »det er en Jutul til ful Karl, den Krestaver. Ikke havde han taget Tjeneste hos Mikkel Aasen minders*); det skjønner jeg grant nu«.

»Hvad er det, I le ad?« spurgte Birthe, som ogsaa havde hørt, hvad der blev hvisket.

»Den, letvint ler, han letvint græder!« svarede Kristoffer forlegen; »Dorthes Ske mødte min i Melkekoppen«.

Birthe taug stille; Blodet strømmede hende op i Kinderne, og hun vendte sig imod Skorstenen for at skjule sin Harme. »De drive sit Spil midt for min Næse«, sagde hun opbragt ved sig selv. »Saa han skal i Tjeneste hos Mikkel for at gjøre hende Selskab paa Sæteren! Det er intet Under, at hun traller og synger den hele Dag. Ja, bi Du kun, jeg skal spare Dig for at koge Flødegrød i Sæteren«.

Med betvungen Vrede traadte Birthe ind i Kammeret og lukkede Døren. Else slog ubekymret sin Bom og traadte ....

»Kors, hvor Du er flittig, Else! Der kommer da vel en Dag i Morgen ogsaa. Desuden, forstod jeg Fader ret i Dag, kan Du faa Tid nok til at væve Vadmelet til Julefrakken«.

---

*) D. e. ellers, af anden Grund.

»Hvorledes det, Birthe?«

»Jo, for Fader vil ikke af med Dig, nu, Du er bleven saa fuld af Moro. Han vil, at jeg skal rejse til Sæters«.

»Hvad for noget!« raabte Else og blev bleg af Forskrækkelse. »Det er for længe siden aftalt«.

»Ja, hvad er ikke aftalt? Du har nok aftalt mange Ting med Kristoffer, som hverken Fader eller jeg ved det mindste af. Nej se, hvor hellig hun er!«

Det kom snart til Forklaring, Else forsøgte i Førstningen at undvige. Men Birthe var alt for vis i sin Sag, og den godmodige Else alt for ligefrem til at kunne udholde den overlegne Birthes Angreb. Under en Taarestrøm ydmygede hun sig for den stolte, kolde Søster, tilstod sin Kjærlighed for Kristoffer, og bad med rørende Ord Birthe om Skaansel og Taushed.

»Ak, sig dog intet til Fader! Det, som er gjort, kan ikke omgjøres. Bliver jeg en Husmandskone, saa er Skammen min, og ikke Skaden din. Jeg afstaar Dig gjerne min Del i Gaarden. Lad mig rejse, og lad det gaa mig, som jeg har stellet mig til. Kjære Birthe, lad mig bare rejse«.

»Nej«, svarede Birthe; »det kan jeg ikke forsvare. Jeg maa sige Fader Sandheden; og saa vil han vel lære Dig af med slig Underfundighed«.

»Ak, Birthe! Din Tid tør ogsaa komme. Du skulde ikke være saa haard imod din stakkels Søster«. Else græd bitterlig. Men Birthe slog med Nakken og gik ud i Gaarden for at opsøge sin Fortrolige, den kloge Ingeborg.

Ingeborg hørte med Opmærksomhed paa den opbragte Piges vidtløftige Demonstrationer.

»Du skulde ikke forhaste Dig, Birthe. Det er Vrange paa alt, uden paa Glas. Ferskt Øl er ikke godt at drikke. Husk paa, at Du har to Øjne under Panden, men intet i Nakken. Det nytter ikke at sige: stat stille, min Kalv, til jeg kommer atte med min Klave. Nej, ikke vilde jeg rejse til Sæters i dine Klæder, og lade Else hjemme ved Madskabet. Den Stol, jeg sidder varm i Kveld, er kold i Morgen. Rejs Du og kom saa igjen og se, om Maanen gaar op bag den samme Aas, naar Du er kommen tilbage. Skjønner Du ikke, at den, som har Sleven, skummer Rømmen? Var Du Dig, Barn, inden Du flyr den fra Dig. Nu har Du ham, som Du vil; bliver Else alene med ham, saa faar hun ham, som *hun* vil.

Bedre var det, Du blev hjemme, og lod mig fare med Bølingen«.

»Ja vist! Nej, nu skal Du se, jeg gjør det!«

»Naa, naa! Saa meget har jeg før været betroet. Men det er ikke derfor jeg hikker, fordi jeg er tørstig. Jeg er ikke saa glad i Prim, at jeg løber til Skogs efter den«.

»Ej, vær da ikke saa hidsig, Ingeborg! Men det ved Du, lige saa vel som jeg, at Fader ikke betror andre end mig eller Else Bølingen«.

»Saa kan I jo rejse begge to; dertil vil fire Sko. Den Gamle løber ikke fra Grimknadden og ikke Grimknadden længere fra ham. Du kan saa ikke lukke Klæggen ud, for det Du sætter Krogen paa Fjøsdøren. Jeg holder heller Sauden fast i mit Hosebaand, end slipper den med Helle paa. Fandt Kristoffer Vejen til Mikkel ved Dagen, saa famler han sig nok tilbage til Guttorm om Natten. Men gjør, som Du vil, sagde Presten, da han havde vist dem Vejen til vor Herre. Hver laver sin Pølse bedst, mente Sippethor, han tog Talg for Ister«.

»Ja, det er godt nok, og jeg kunde vel have stor Lyst til at følge dit Raad. Men hvad skal jeg vel sige til Fader?«

»Hør, Birthe, jeg vil sige Dig noget. Du skal øse med en Slev og tvære med en Turu. En er nok til at spinde, men der skal to til at tvinde. Lad mig snakke med Gamlingen. Jeg vil lirke ved ham som ved en rusten Laas. Det er ikke værdt at kjøre for meget Gang i Kagedejgen; lidt gjør det. Faar han vide nu, at Kristoffer er Ræven, saa skyder han paa for langt Hold. Jeg skal bare gjøre ham urolig. Ingeborg har brygget hedgaaet Øl før; men ingen brændte sig«.

Berthe nikkede og lovede den kloge Pige Ulden af sin spanske Buk. Ingeborg havde ikke lovet for meget. Thi da Afrejsens Dag brød frem, stode begge Søstre rejsefærdige med sine Bylter og Tiner og Guttorm alvorlig foran dem.

»Saa drager da afsted med Gud, i vor Herres Jesu Navn! Kommer ærlige og dydige tilbage til eders graahærdede Fader. Husk paa, naar Vildfarelsen lokker, at han sidder her i sin ensomme Stue og beder for Eder. Jeg haaber, Else, at Du, naar Du igjen træder ind under vort Tag, skal finde en Brudgom, som Du og jeg ere tjente med. Og Du, Birthe, skal indestaa mig for, at din Søster ingen Daarlighed begaar,

imedens I ere Eder selv overladte. Jeg ved meget vel, at Kristoffer skal i Fjeldet med sin Husbondes Bøling. Men Gud naade Dig, om Du lader ham stane under Sætertaget. Birthe skal have fri Raadighed til at vise ham bort, om han kommer, og det baade med Mandshjelp og med Pasop. Nu har jeg sagt Eder Besked. Gud bevare Eder«. Toget ordnede sig til den muntre Sæterrejse. Den Gamle kyssede sine Piger og løftede dem op i Sadlerne. Det tunge Afskedsord lød dæmpet fra de mildt bevægede Døtres bævende Læber. Ved deres Side skred den stille, paalidelige Jakob; efter dem slentrede tre Heste, belæssede paa begge Sider med Kjørlerne, Takken og den store Ystegryde; derefter kom Bølingen, den gamle Bjeldeko i Spidsen. Toget sluttedes af to lystig syngende Budejer og et Par Julinger med lange Piske i Hænderne.

Saa langt kom jeg i Gaar med min Beretning og begynder i Dag igjen, hvor jeg slap, efter at jeg har gjort en Morgenvisit hos den gamle Far Besseberg for at styrke min Hukommelse og forsyne mig med nye Materialier. Ved at gjennemløbe det skrevne falder det mig ind, at Du maaske vil spørge, hvor meget der af Detaljen hører mine Referenter til, og hvor meget der skylder min Fantasi sin Tilværelse. Maaske mistænker Du mig for, ligesom den store Trediveaarskrigens Fortæller, at være for meget Digter og for lidet Biograf. I Stedet for *fronte urbana* at forlange at troes, indtil det modsatte bevises, vil jeg kun anføre, at Mari har meddelt mig alt, hvad Ingeborgs Person og Tale angik, saaledes som hun af sin Moder har hørt det, og at denne Moder var en fortrolig Veninde af hin ordsprogrige Kvinde. Tjenestedrengen Jakob var derimod en god Ven af Amund Bessebergs Farbroder, og igjennem denne Kanal har jeg fornemmelig den Scene, jeg nu staar i Begreb med saa tro som muligt at fremstille, ligesom ogsaa de noget ufuldstændigere Noticer om, hvad der senere tildrog sig. Enhver, som tvivler om min Fremstillings Nøjagtighed, kan for Resten selv undersøge mine Kilder; men jeg vil raade ham at passe den belejlige Tid. Thi gamle Folk ere sære, og det er ikke enhver givet at bringe dem i Aande.

Vi ville da indhente vor Karavane. Ved Middagstide førte Vejen over Exercerpladsen, og her mødte nogen Vanskelighed. Dragonerne sprængte hen over Sletten med flyvende Standart og støjende Pauker. Kommando-Raabene blandede sig vildt i Larmen, og de fredsomme Kreature bleve ikke mindre bestyrtsede end deres lige saa fredelige Førere. Snart adsplittedes den rædde Buskab og trængte sig forskrækket og forvildet ind imellem det tunge Kavalleri. Officererne bandede og befalede Mandskabet at gjøre ryddeligt med Pallask og Karabin og atter at slutte de aabnede Geleder. Eder paa den ene Side, Bønner og Veskrig paa den anden opfyldte Luften. I et Telt stod Chefen med et Par unge Officerer ved Siden og lo ad den lystige Forvirring, men gjentog imidlertid Befalingen at bringe Bondehæren, som han kaldte den, til at rømme Pladsen. Dragonerne følte en barnagtig Lyst til at vise sin Manddom som fordum den berømmelige Ridder af Mancha, og da Skraalet og Pallaskens Brug kun gjorde Ondt værre, behagede en nidkjær Kornet at nedlægge en af de ubændigste Kjør.

»Det bliver for galt! Endnu er der Lands Lov og Ret!« raabte Birthe med Vredesgraad og satte modig sin Hest i Galop hen til Chefens Telt. Rask svingende sig af Sadelen, traadte hun nejende frem imod den aldrende Oberst, hvis Blik med Velbehag fæstede sig paa den opbragte Skjønhed, imedens de unge Herrer nysgjerrige og begjærlige trængte sig til. Dejlig var hun i sin Vrede, den ungdommelige norske Fjeldpige; det hvide Linned sammenheftet med smaa Søljer, derover et rødt, smukt udsyet Livstykke; den blaa korte Trøje i fine Læg og den sorte, korte Stak i brede Folder, dølgende den ungdommelige, smækre Skabning. Tørklædet var gledet ned over Hovedet, og de rige, gyldne Fletninger fløde halvløste hen over den hvide Nakke. Den trodsige Mine klædte saa usigelig vel det af Hede og Harme blussende Ansigt, hvis mørkeblaa Øjne havde noget vildt og bydende, der mindede om en opbragt Minerva. Ikke meget anderledes end en Anna Kolbjørnsens Spørgsmaal til Svensken gav Birthes Tale at forstaa, at hun ventede andre Heltegjerninger af norske Krigere end at fælde Kvæg.

»Bravo, Pige! Du taler vel lidt djervt; men det maa sagtens undskyldes, om den, som har lidt Skade, tager sin Regres i drøje Ord. Vi skulle se at raade Bod paa Sagen.

Det er desuden Hviletid. Adjutant, lad Dragonerne sidde af og sørg for, at de stakkels Mennesker faa sit Kvæg samlet! Din Ko, mit Barn, skal blive taxeret og prompte betalt. Hvad heder Du, raske Pige?«

Et venligere Forhold indtraadte nu imellem de to Hære, og disses Anførerinder maatte, hvad enten de vilde eller ikke, træde ind i Teltet og dele de galante Ridderes Middagsbrød, imedens det øvrige tobenede Mandskab lod sig beværte udenfor. En rund Godtgjørelse for det nedlagte Kvægstykke blev optalt, og spøgende paalagde Obersten den alt for ivrige Kornet med en ridderlig Undskyldning at overlevere Pengene til den forlegne Amazone. Ikke uden Følelse af tilfredsstillet Ærgjerrighed red Birthe atter i Spidsen for Karavanen, der uden flere Eventyr naaede den store Sæterslette.

Dagenes Rund dannede Uger, og Ugerne vexlede. Hvad der udfyldte Tiden i de lange Sommeraftener for vore Nomader, er mig ubekjendt og var det ligesaa for de to Hyrdinders tjenende Personale. Imidlertid syntes en større Fortrolighed og et kjærligere Forhold at befæstes imellem de to Søstre. Venligen ginge de Arm i Arm hen ad Skovsletterne. Snart kom den ene, snart den anden alene tilbage og besørgede i Stilhed begges Aftenforretninger, modtog og hensatte Melken, kogte Prim og paasaa, at Kjerner og Ringer bleve udbagede, eller vejede Smørret og Osten og uddelede Befalinger for Morgendagen.

»Nu først er det Hugnad at tjene jer!« sagde Jakob og glædede sig over den Enighed, der herskede imellem de smukke Søstre. Dog fandt man endnu en Forandring hos Birthe. Hun klædte sig omhyggeligere og bar endogsaa Prydelser, som man hverken før havde seet hos hende eller fandt passende til hendes Stand. Hun antog noget Fornemt i sit Væsen og fandt sig ofte stødt ved den undertiden lidt djerve Spas, som falder imellem Bønderne.

Sætertiden var til Ende, og med Taarer i Øjnene, tause eller fordybede i en hemmelighedsfuld Samtale, rede Søstrene ved Siden af hinanden. Med Bekymring betragtede den gamle Guttorm sine Smaapigers blege, modfaldne Ansigter.

»Ere I syge, Piger? Eller hvad skader eder?« Men de forsikrede med nedslagne Øjne, at alt var vel. Jakob blev tagen til Side og nøje udspurgt. Men den ærlige Karl forstod sig vistnok bedre paa sin Ploug end paa Pigehjerter og Even-

tyr. Han vidste intet. — Imod Julen indfandt sig en Frier til Else; det var en Karl efter Guttorms Ønske, og han havde længe staaet i Underhandling med den unge Mands Familie angaaende Partiet. Frieren blev imidlertid ikke saa vel modtagen af Datter som af Fader, og selv syntes han at finde noget betænkeligt ved sin tilkommende Brud. Det lod sig da heller ikke længere dølge, hvad der hist og her var mumlet om i Bygden, at Else var frugtsommelig. Hun tilstod under bitre Taarer, at Kjærlighed til Kristoffer havde bragt hende til at glemme Faderens Strenghed og Ærens Bud; og den dybt krænkede Olding maatte med smertelig Resignation finde sig i at optage Husmandssønnen i sin Familie. Kristoffer var en retskaffen, arbejdsom ung Mand af en inderlig elskværdig Karakter. Uagtet alle sine Fordomme maatte Guttorm tilstaa, at han til ingen bedre Maag kunde overlade Gaard og Odel, naar Kristoffer bare havde været en Gaardmandssøn.

Men en langt bitrere Skaal ventede den gamle Mand. Ogsaa Birthe var frugtsommelig. Med en underlig Blanding af Ydmyghed og stolt Trods vedgik hun sin Tilstand, men med den bestemte Erklæring, at hun var gift. »Hendes Mand var«, sagde hun, »af ædel Byrd, en Mand, hvis Navn skulde udbrede en uventet Glans over deres Familie. Kun turde og kunde hun ikke nævne ham endnu«. Dette var mere, end Oldingen formaaede at bære. Han anvendte Trusler og Bønner; han havde Pigen og hendes Søster for sig i Enrum, og han lod Presten hente. Standhaftig vægrede hun sig for at forklare sig nærmere angaaende sin Forbindelse. Guttorms Harme og Fortvilelse var ubeskrivelig. Han spærrede Pigen inde, han mishandlede hende, han tog atter sin Tilflugt til Bønner og Taarer. Endelig lod det dog, som om han havde faaet udvristet den ulykkelige Birthes Hemmelighed; thi der kom paa een Gang Liv, et mørkt Uvejrsliv, i det furede Aasyn.

Han lod spænde for sin Kirkeslæde og lavede sig til en Rejse. Med et dybt Suk rakte han sine Døtre og Kristoffer den skjelvende Haand, afslog haardnakket at medtage nogen Styresvend, vinkede endnu en Gang fra Slæden og jog afsted. Birthe drog hulkende sin Søster med sig ind i Kammeret.

Her ophører pludselig enhver Efterretning om Birthe. Man formoder, at hun nedkom med et dødt Barn, og at hun i Barselsengen fik det Tilfælde, der bragte hende til at halte

sit øvrige Liv igjennem. Men det er kun Formodninger. Nu har jeg aflæsset mine Efterretninger, og Papiret byder mig at slutte denne lange Skrivelse.

Carl Møllmann til Staud.

Gaarden Berg.

Coelum non animum mutant, qui trans mare currunt. Ja mange Tak, Fader Horats! Du har godt ved at synge. Men jeg føler ret vel hos mig selv, at jeg skifter Sind med Himmel, ja mangen Gang med Stue og med Skrivebord. Ak, hvor jeg var vel til Mode paa min Altan i den lyseblaa Taftes Sommermorgen, og hvor jeg er træg og tvær og tung om Hjertet her i den af Kakelovnsrøg og Tobakssmøg mørke, lille, lavloftede Stue paa Berg paa denne staalgraa Vadmels Vinterdag! Ingen Ting vil gaa mig fra Haanden; jeg er ikke mere den samme. Det gaar saa vidt med min Forvandling, at jeg morer mig ved et Bostonparti og har Lyst til at læse Aviser. Nu bliver Du vist forskrækket for mig. Men det gaar vel over. — Det var ikke uden Hensigt, at jeg krøb sammen i denne afsides Bygd. Jeg havde en Anelse om, at det vilde lykkes mig her at fortsætte mine Efterforskninger angaaende vor Halte-Birthe; og man skal ikke forkaste Troen paa Anelser. Hør nu kun.

En Ungdomsven af mig, Bygdens nys ankomne Prest, besøgte for nogle Uger siden min Vert. Vi talede, som det plejer ske, om løst og fast og kom iblandt andet paa hemmeligt Skriftemaal og hvad ellers hemmeligen kan betroes en Sjælesørger. Der blev opstillet kasuistiske Tilfælde. Nu kunde og vilde jeg ingenlunde negte det ophøjede og velsignede i den Forestilling, at det betrængte Menneskebryst tør uden Frygt for den øvrige Verden udøse sig i en anden Menneskebarm og saaledes dels lette sig fra en Byrde, som voxer til Centnertyngde, saa længe den indesluttes, dels hente Raad og Vejledning til at gjenvinde den maaske tabte Fred med sig selv. Men med andre Hensyn havde jeg adskilligt at ind-

vende og deriblandt dette, at Historien har Krav paa alt, hvad der tildrager sig i Verden, og at derfor i det mindste en Udsigt burde aabnes til den betroede Hemmeligheds Opklarelse, naar engang de prekære Forholde ere løste. Min gejstlige Ven vilde ikke gjerne indlade sig paa saa verdslige Hensyn i Sager, der maatte vedkomme Samvittigheden og Himmelen. Imidlertid tilstod han dog Muligheden af at forene mit Forlangende med den Skriftendes Tarv og anførte til den Ende et gammelt Bilag til sin Ministerialbog, hvilket han lovede at sende mig i Afskrift. Just nu har Prestemanden indfriet sit Løfte, og jeg iler at meddele dig mit Fund, da det upaatvileligt angaar vor Halte Birthe og ingen nærmere.

Først maa Du vide, Ministerialbogen har under 17de Juli 1718 Følgende:

»*I. N. J.!* Wdj annexet Copuleret Welbyrdig oc Mandhafftig HEr Cornett wdj Hs. Kgl. May. s. Kriigs-Hær, HEr Hans Dittmar von Schlanbusch oc Froicken Birthe . . . met Kongebref forsjunet sampt forlovere, som vare: for Brudgommen HEr Capitaine Rottenburg av Hannover oc for Bruuden Seign. Gabriel von Cappelen til Foss. NB. Hertill vil efter min Tid findis en opklarende commentarius vedfoyed».

Nu følger salig Pastorens Kommentær. Men da den ikke er afskreven med Mandens Ortografi og, som jeg maa formode, endogsaa paa nogle Steder sammendragen og derved Stilen forvansket, lægger jeg den til Side efter vel at have gjennemlæst den og fortæller Indholdet i den Stil, som falder mig bekvemmest.

Den velærværdige og højlærde Hr. Pastor havde om Aftenen den 17de Juli 1718 netop pakket sin kjære Egtefælle op i den magelige, med Kalesje forsynede Bredekariol, tilkastede hende et hjerteligt Fingerkys og gik derpaa gravitetisk tilbage til Huset, efter at han dog endnu en Gang havde formanet den bagpaa opspringende Lars til Forsigtighed med at vende i Svingningen.

»Mor faar Gud være lovet et smukt Rejsevejr, Faster!« raabte han til sin gamle, døve Søster, som stod i Dørkarmen.

»Men Du skal se, Jochum, det bliver koldt til Natten. Jeg kan ikke finde mig i denne Afvigelse fra god Skik og na-

turlig Orden. Dagen er af Gud bestemt til at gjøre Dagsens Dont og Natten til at sove».

»Baade Natten og Dagen ere Vorherres, Faster; og naar den gode Gud sender os Hede om Middagen og kvægende Køling om Aftenen, saa bruge vi retteligen Aftenen og Natten til at rejse og Dagen til at hvile. Det er Pligt baade imod Folk og Fæ«.

Men Faster vedblev at smaaknurre og mente, at Natten er ingen Mands Ven. »Og nu oven i Kjøbet, da der aldrig er sikkert for de ugudelige Soldater. Tænk om din Kone blev omringet af disse vilde Gjester!«

»Ha, ha, ha, Faster! Og hvad Ondt mener Du saa vel de vilde gjøre den gamle Matrone?« Monstro de vilde kysse hende? Altid skal det gaa ud over de røde Trøjer«.

»Det klæder ilde for en Guds Mand at tage Parti med disse vilde Hærskarer, af hvis Mund udgaar Bespottelse, og hvis Hænder ryge af Blod«, svarede Magdalene med Strenghed og Salvelse og ikke uden at broddes af den gamle Lyst til at angribe Broderens Forkjærlighed for Soldaterstanden. Presten havde i sin Ungdom været Kavalleri-Officer og var først sent kommen i den sorte Kjole, der virkelig sommetider syntes at trænge Manden lidt om Halsen. Dog skulde ingen kunne betvile hans kristelige Nidkjærhed og rene Lære alt efter den augsburgske Konfession.

»Ej, ej, Faster! hvor Du er ivrig. Lad nu det være godt, og se til, vi faa holdt Petit og Present inde hele Aftenen. Mantille er for doven til at forlade sin Pude. Skal Faster ikke have en liden Draabe Krusemynte?« vedblev Presten, idet han tog sig en Snaps og snittede en Sektorflade af en stor Fleskepandekage. »Jeg mener, vi gjøre vort Maaltid nu med det samme, saa slipper Du at tage af Bordet og dække paa igjen«.

«Ak Herre Gud Fader min i Himmerig! Men hvor det vil blive langsomt og traurigt efter Mette! Maatte hun da træffe alt vel derinde hos Benedicte og komme sund og frisk tilbage?«

«Ja, Faster! Og med en glad og stolt Bedstemoder-Mine til, ikke sandt?«

Aftenen hengled hurtigere, end det gamle i Grunden noget nedslagne Søskendepar havde haabet. Faster stillede Vækkeren paa Femslaget og satte Prestens Melkeblande ind i

hans Sovekammer, der stødte til Dagligstuen. Derpaa nikkede hun et venligt: »god Nat, Far!« og lovede paa Vejen til sit Kammer at raabe paa Jens, at han skulde komme ind og gjøre Aften-Opvartningen.

»Nej Tak, Faster! Jeg tror, jeg gaar først lidt over i mit Studerekammer. Jeg lod nok i Skyndingen, da Mor skulde afsted, Skabdørene staa aabne. God Nat, god Nat«.

Presten tog Tobakskardusen og Piben under Arm og skred over Gaardsrummet hen i den fraliggende Sidebygning, hvori han havde sit saakaldte Studerekammer. Han følte sig ikke vel tilmode og havde ingen Lyst til at gaa til Sengs. Aldrig før i deres lange Egteskab havde Moder været en Nat ude af Prestegaarden; og nu skulde hun blive borte en hel Uge i det aller mindste! Det var den Ide, som sysselsatte den gode Prest. Han fulgte i Tankerne den gamle grønne Hesteplage hen efter Landevejen.

»Nu er hun da næst Guds Hjelp kommen til Tufstad, og derfra er vel ikke mere end en kort Mil til Kongevejen. Jeg vilde dog ønske, at hun var der, endskjønt jeg just ikke deler Fasters Frygt for de vilde Soldater. Hm! Soldaten holder rigtignok ofte et slemt Hus og tænker blot paa det nærværende Liv; men — der rører sig dog i hans Bryst mangen herlig Følelse, der ikke er saa langt fra Gud, som Faster mener. Og naar alt kommer til alt, saa er den Time, Handelsherren anvender i sin Bod eller Landmanden paa sin Laave, ikke mere indviet til Evigheden end den Glædesstund, hvori Soldaten giver sin Munterhed Tøjlen. Og vi Prestefolk! Ja vi maa nu sætte sømmelige Miner op under Parykken og over den hvide Krave; men Gud gaa ikke for strengt i Rette med os for vore Tanker, om vi saa sidde i Sakristiet. — Vistnok er der noget ikke blot Betydningsfuldt men ogsaa Indvirkende paa Gemyttet i Ens Klædedragt. Den sorte Farve og det lange Svøb gjør alvorlig, ydmyg-stolt, lidt umandig — — nej for Fan —! nær havde jeg bandet! Manden sidder i Barmen og løber ikke ud under Skjørtet! Jeg føler dog, Gud ske Lov, lige varmt for Konge og Fædreland, som da den karmosinrøde Kjole sad mig om Livet og Sporerne klirrede mig paa Hælene. Men hvad var Tjenesten den Gang i Fredens milde Dage? De kraftige Slag i Prædikestolen hovede mig bedre, og iført Troens Skjold og Aandens Sverd, vilde jeg heller i Sandhed føre Kamp med Hel-

vede end med letsindige Ord udfordre Djævelen. Ja nu! Ja nu! nu gad jeg nok sidde op i Eskadronen og kommandere et Choc.

Ej, Du est en gammel Nar, Jochum! gak hen og læg dig! Eller tag din Nathue paa og læs Aftenkapitlet!«

Uanseet dette Selvraad, førte Fødderne ham dog hen til det fra Stuen afpanelede Klædekammer. Med smilende Blik betragtede han sin gamle Stadsuniform, i hvilken han havde saluteret for højsalige Kongen. Den hang paa den inderste Knag, bedækket af et tykt Støvlagen. I Krogen stod Pallasken, og paa en gammel Rok hang den højpullede Hat med en uhyre Hanefjær.

»Der kommer jo ingen!« smiskede hans højhjertede Velærværdighed; jeg maa min Sandten prøve den gamle Stads«. Gesvindt smækkede han Døren i og skød Rammen for det Vindu, som vendte ud imod Gaardsrummet.

Nu gav han sig ifærd med at banke det værste Støv af Uniformen, trak den saa paa, spændte Sabelen om og trykkede Hatten fast paa det graalokkede Hoved.

»Ej, Konig Karl, kom an! Den gamle Løjtnant byder Dig sin Kaardespidse! —« Længe løde hans kraftige Skridt paa det knagende Gulv, idet han med en fast ungdommelig Fantasi drømte sig ind i Slagets Tummel og hørte Paukernes Hvirvler og Karabinernes Knalden. Træt af at bevæge sig med saadan Heftighed, men ej af at drømme, kastede han sig hen i Lænestolen og lukkede Øjnene for ikke at forstyrres af de i den dæmrende Nat endnu synlige Boghylder og Skabe. En Bivouak-Scene fremtraadte for hans indre Øje. Udmattet af en nylig holdt Skjærmydsel, lænede Helten sig til sin Hest og lyttede til de omkring Ilden liggende Dragoners lystige Skjemt. Paa en Gang hvirvlede Paukerne fra et Baghold. Alle sprang i Vejret. »Et Overfald! Nu gjelder det at fatte sig«. Tummelen i og udenfor Bivouaken tiltog. Det ydre Øre kom virkelig det indre saa djervt til Hjelp, at Prestemanden slog Øjnene op, og med draget Sverd ilede hen imod det Sted, hvor Paukerne løde. Det var det Vindu, som vendte ud imod Skovvejen. Udenfor hørtes tunge Trin og dæmpede Stemmer; paa Rammen under Vinduet efterlignede endnu fremdeles en dygtig Næve Paukeslaget.

»Velkommen, Kammerater!« raabte Presten, for hvem Scenen vel havde flytter sig bort fra Skovpladsen, men som

endnu slet ikke var kommen ud af de krigerske Drømme. »Velkommen, Kammerater!« gjentog han og rev Vinduet op.

»Hvad Djævelen og hans største Muskedunder! Ligger Verden paa sit sidste! Du, Jochum i Mundering? Heisan! gamle Kammerat! Her har du honorabelt Selskab!« Og med et var en gigantisk Dragonofficer midt inde i Stuen. Ham fulgte noget langsommere opklavrende en anden, og udenfor saluterede en simpel Dragon med sin Klinge.

»Nej, Jochum! herlige gamle Knegt! Du har da kastet Svartebogen og det Stoffes Skjørt! Død og Liv og Djævelens største Muskedunder! Du vil være med os imod Svensken?«

Spørgsmaal og Omarmelser og Exklamationer toge sent Ende, og den halv forlegne, halv henrevne Prest havde Møje med at gjøre sine to gamle Krigskammerater bekjendte med de Omstændigheder, hvorunder han var kommen i den bestøvede Heltedragt. De vare begge hans Ungdomsvenner, og Glæden over Gjensynet aabnede Hjerter og Munde.

»Ja, men her i Mørket kunne vi dog ikke blive siddende, kjære Vennerne mine; kom, kom! Jeg skal strax kalde Folkene op, at I kunne faa lidt Varmt i Livet«.

»Behøves ikke, Bror! Har Du en Dram og en Slurk Øl til Slukefter, saa kom hid med dem. Men lad os ikke volde Bryderi«.

»Ej hvad, Bryderi!« svarede deu muntre Vert og tog, forglemmende sit Antræk, i den tillaasede Dør for at ile ud.

»Stop, stop, Hjertensmand! Ritmesteren taler nu altid i den fine Kavalertone, ser Du; det volder, han har været til Hove. Nej vil Du høre Meningen, saa er det Død og Liv den, at vi bryder os Fanden ikke om at bryde dine Folk, dersom vi ellers havde Tid til at vende op og ned paa dit Kjøkken og din Kjelder. Men du maa vide, vi komme incognito, Jochum, som til et natligt Eventyr. Har du noget her ved Haanden, saa træk det kun frem; Natten er vel noget fugtig tænker jeg«.

Presten strøg sig et Øjeblik langs med Overlæben i Tanke, at han legede med sin Knebelsbart. »Jeg har det! Følg med mig, I Natugler. Heldigvis har jeg Nøglen til Madboden. Der er Flesk, Fladbrød og Brændevin«.

»Nej, nej!« afbrød Ritmesteren; »det duer ikke. Vi ere ikke komne denne Gang for at slaa os til Ro. Lad mig nu raade«. Han raabte ud af Vinduet: »No. 19!« — »Her!«

brølede Dragonen. — »Gaa hen til Hestene og hent den Sorte!«

Ritmesteren saa paa sin Kammerat; denne nikkede og opmuntrede ham til at vedblive.

»Vort Erinde er ellers halv til Jochum Prest og halv til Prest Jochum. Vi behøve en Prest og dertil en Ven i en Person. Kast nu din Samaritan, eller hvad den heder, over disse Klæder, saa bedækker Presten Vennen«.

»Der er Dragonen med den Sorte. Se der, Prest, begynd Du; det er oprigtige Sager. Vi tage os en Slurk for Maven, og Du følger med og sidder op. Aldrig ved Djævelen og hans største Muskedunder vil du negte os den lille Føjelighed«.

»Men hvad ville I mig da, Gutter!« spurgte Presten utaalmodig.

De to Kammerater forklarede sig ikke nøje, men lovede paa Vejen at sætte Manden ind i den Sags Sammenhæng, hvortil hans Mellemkomst nu forlangtes. Jochum kunde ikke uden Udseende af Kujoneri negte at betro sig til Dragonerne; han pakkede i Hast sin Ornat sammen, ombyttede Munderingskjolen med en Frakke og lod sig ved Dragonens Hjelp bringe ud af Vinduet.

»Vi rede«, skrive Presten, »ret skarpt; mine gamle, stivnede Lemmer tykkedes temmelig ilde om dette umagelige Ridt, aller helst da Vejen eller rettere Stien krummede sig som en Snog og med Nød og neppe var saa bred, at Hest og Rytter kunde passere. Imidlertid tog jeg mig i Agt for at lade se nogen Utilfredshed eller Fatigue. Et Par Gange gjorde vi Holdt og tog en Slurk af den Sorte, som de kaldte Flasken. Endelig — — det var nu alt lyst omkring os, holdt vi stille ved en stor Bygning midt inde i den tykke Skov. Bygningen var aldeles bedækket af Granbar og bestod, som jeg siden erfarede, da jeg udenfra betragtede den, kun af Spærrer, dækkede med Grankviste. Da jeg nu med mine Rejsefæller steg af, førte de mig ind i Salonen. Aldrig har jeg været saa forvirret. Lys, jeg tror ved et tusinde, vare befæstede ved de grønne Vægge og under det grønne Tag. Da jeg efter i nogen Tid uvilkaarlig at have holdt begge Hænder for Øjnene igjen saa mig om, traadte nogle mig ubekjendte Officerer mig i Møde og gave mig med Artighed og Venlighed Haanden. Man bød nogen Forfriskning om, og endelig rykkede en af mine forhen omtalte Venner ud med

Sproget, idet de toge imellem sig en ung høflig Mand, som blev mig præsenteret under Navn af Kornet von Schlanbusch. Sagen var da denne, at jeg skulde vie den unge Officer til en Dame, hvilken jeg nu først blev var at sidde besløret i det ene Hjørne af Salen. Jeg gjorde vistnok mange Indvendinger, og da Kongebrev præsenteredes mig, savnede jeg Brudens Tilnavn. »Bruden«, hed det, »var ligesom Schlanbusch fra Hannover. Den stakkels Pige havde noget ubesindigt fulgt sin Kjæreste her op, og det stod nu til mig at redde hendes Ære og Lykke, da hun kun som Fru Schlanbusch kunde rejse tilbage og vise sig for sin Familie«.

»Alt sammen er vel og tydeligt nok for mig«, svarede jeg med et Buk til Selskabet; «men jeg indser ikke, hvortil denne Hemmelighedsfuldhed. Naar Hr. Kornetten vil kjendes ved sin Brud og meddele hende sit Navn samt dertil har forhvervet sig Hans Majestæts aller naadigste Tilladelse, hvortil da dette Mummeri?» Man svarede, at det for Fruens Ære her havde været nødvendigt allerede i lang Tid at lade hende passere for ægteviet, og at denne Handling derfor ikke kunde foretages uden i de fortroligste Venners Nærværelse.

«Jeg forretter alligevel ikke Vielsen», svarede jeg med Bestemthed, »førend man fremstiller saadanne Forlovere for begge Parter, som jeg efter min Samvittighed kan tage for gyldige. Jeg kjender af det hele høje Selskab kun tvende Personer; velan, deres Ord er mig tilstrækkelig Legitimation for Hr. Kornettens Person: men den ærede Brud, der desuden fremstilles uden Tilnavn —«

Den Forlegenhed og tillige Uvilje, som min Vægring foraarsagede, frembragte adskillige Grupper i Salen. Nogle syntes at overlægge med hverandre, andre saa mig an med en truende Mine. Jeg havde givet min Erklæring og havde Tid til at betragte det hel ualmindelige Optog. Endelig gik en Herre hen imod mig. Jeg havde forhen ikke nøjere iagttaget ham, men troet, at han, ligesom alle de øvrige Mænd i Salen, var Officer, eftersom han var indsvøbt i en stor rød Kappe. Da han nu kom tæt ind til mig og rakte mig Haanden, kjendte jeg i ham, rigtignok til min store Forundring, Seigneur Gabriel von Cappelen, Svigersøn af Hr. Jørgen til Foss. Da den unge Cappelen gav mig sin Parole paa, at han kjendte Damen og indestod for alt, hvad hende angik, saa troede jeg rigtignok at maatte dertil. Dog erklærede jeg, at jeg ønskede at

tale et Par Ord først med Bruden for at være vis i min Sag angaaende hendes gode Vilje og Samtykke. Til den Ende traadte jeg med et dybt Buk hen imod Damen, der rejste sig og slog sit Slør tilbage. Det sømmer sig hverken for min Stand eller min Alder at beskrive, hvor dejlig, ja fast underdejlig hun tykkedes mig at være. Jeg gik ganske fra Koncepterne og fremstammede noget, der skulde være Tysk. Men i Stedet for lagde hun med venlig Mine sin Haand paa min Arm og omslyngede med den anden sin Kjæreste, til hvis Barm hun lagde den blomstrende Kind.

»Ja, her er vel intet at betænke videre«, tænkte jeg, bukkede, fulgte en Vejviser ud i en Afdeling af Salen, hvor jeg tog Ornaten paa, og gik nu tilbage. Da Vielsen var færdig, forvandledes den forrige Stilhed og Regelmæssighed til en travl Uro. Man vilde gjerne have mig afsted, og jeg var ikke mindre lysten efter at komme hjem fra dette Uvæsen og især urolig for, at Klokken kunde blive saa mange, saa man savnede mig paa Prestegaarden. Førend jeg imidlertid skildtes fra Selskabet, bleve adskillige gjensidige Løfter om Taushed givne, ligesom jeg og forsynede mig med behørige Legitimationer til min Sikkerhed*). Jeg kom endelig vel hjem, ledsaget af mine to Venner indtil Prestegaards-Grinden, hvor jeg steg af og listede mig ind i Huset. Mit Arbejde og min Nattero blev godt betalt; thi ved min Hjemkomst fandt jeg i Vestelommen en Tut hollandske Dukater, indsvøbt i et Papir, hvori stod: »Tak for i Nat«.

Saaledes, min Ven, har jeg været heldig nok til at finde næsten overalt Traaden, der gjennemløber Halte-Birthes uheldige Skjebne. At komme efter Cappelens Forhold i denne Sag vil vel være en Umulighed, ligesom ogsaa Birthes Liv i de tyve Aar, som forløb imellem hendes Vielse og hendes Optagelse paa Fossesholm, neppe kan efterspores. Om den

---

*) *Postscriptum*: De fornævnte Papirer ere mig underlig nok frakomne; men siden saa mange Aar ere hengangne, bliver der vel heller intet Spørgsmaal efter Bevisligheder.

letsindige Kornet eller Major kunde man ønske sig nogen nærmere Efterretning. Men et Aarhundrede ligger imellem hine Tildragelser, og de grebe for lidt ind i den øvrige Verdens Hjul til i den belejlige Tid at finde en Samler. Saturnus opæder jo sine Børn.

Med det første forlader jeg denne Egn. Vintermaanederne vil jeg tilbringe i Christiania, hvor jeg venter at finde Brev fra Dig. Skriv mig til, om Du tror, at Birthes Historie kan egne sig til at meddeles Publikum. Finder Du dette, saa kunde Du gjennemse mine sidste Breve, udelade det deraf, som vedkommer vore private Anliggender og overgive Resten til Pressen.

Din
C. Møllmann.

Da Forfatteren senere har erholdt nærmere Oplysninger om Fru Birthe, meddeles disse her til Fortællingens videre Udvikling.

Paa en Stenhelle ved Siden af Landevejen førte et Par unge Officerer en temmelig livlig Samtale i det tyske Sprog. Den nedgaaende Sol forgyldede de vestlige Aaser; Bækken rislede muntert ved deres Fødder; i det Fjerne løde Lurtoner og Kobjelder. Ikke langt fra de Samtalende græssede deres opsadlede Heste under Tilsynet af en graahærdet Dragon, der nynnede en Krigssang og pudsede sin Karabin.

»Ja, Barnfeldt!« udbrød den yngste og fyrigste af de to Krigere, idet han sprang op, »og det Blik, hvormed hun modtog Pengene! Det saa Du ikke. Man beskylder disse Mennesker for Egennytte; ved Himmelen, hun agtede ikke Summen som Penge, men som Æreserstatning, som Retfærdighedens Sold; hun tog den med Heftighed, og fra Modtagelsens Øjeblik havde den intet Værd for hende. Men jeg vil betro Dig noget, Broder. Hendes Blik var ikke ligegyldigt, da det sænkede sig mod Jorden. Jeg tror, min Ild greb hendes Hjerte; hun mere end tilgav«.

»Nu vel, Schlanbusch, den Erobring var da ikke din

første. Under, om den Yngling, der vandt Damernes Hjerter i Paris og Berlin, kunde saare en Bondepige!«

»Bondepige! Og vil Du tro, jeg vilde være stoltere af at elskes af denne Naturens Datter end af en Prinsesse. O, at jeg kunde forfølge dette Eventyr! Jeg opgav for mit hele Liv ethvert andet«.

»Du sværmer i de norske Ørkener, som ved Rhinens Bredder. Du er uforbederlig. Din Fader skikker dig op i Bjørnelandet for at afkjøle dit Blod, og Du er værre end før. Tænk paa din dejlige Emilie og lad slige Daarskaber fare. Kjære Schlanbusch! Jeg holder meget af dig; men just derfor maa jeg modsige Dig. Denne stolte, indbildske Tøs fortjener rigtig ikke, at Du hænger med Hovedet. Desuden, til Eventyr er her hverken Tid eller Lejlighed; vi faa andet at tage vare. Du er Regimentets Ceremonimester, som Obersten kalder Dig; lad mig nu se, Du indlægger Dig Ære som en Ridder uden Daddel ved Arrangementet for Generalen og hans Damer«.

»Lad mig i Fred med Ceremonimesterskabet. Jeg bryder mig Fanden om Generalens Damer. Hvad kan jeg arrangere her med to tomme Hænder i en halvvild Egn?«

»Jo ringere Midlerne, desto mere udvikler sig din Skaberkraft. Husk paa, om otte Dage skal Revuen finde Sted, og da gjelder det at gjøre Eclat. Det kan dog ikke første Gang i dit Liv være Dig ligegyldigt, hvorledes et Par ædle Damer, hvis Modtagelse er Dig betroet, ville finde sig tilfredse. Men Klokken bliver mange; lad os sidde op, min Ven. Jeg maa til min Ridtmester, og Du skal tilbage til Teltvagten«.

Med et fortrædent Ansigt trykkede Schlanbusch Hatten ned i Panden og fulgte den ældre Vaabenbroder hen til Hestene. Løjtnanten sad allerede i Sadlen, og den gamle Dragon holdt ventende sin egen og Kornettens Hest ved Tøjlerne.

»Naa, Farvel da, Barnfeldt! Velkommen paa en Karvesnaps i Morgen i mit Telt!« Med usædvanlig Langsomhed besteg han sin Hest, og neppe var den alvorlige Mentor indhyllet i Støvskyen, førend han steg af og befalede Dragonen at ride alene tilbage til Exercerpladsen og melde, at han fulgte Løjtnant Barnfeldt et længere Stykke paa Vejen.

»Nu er jeg da et Øjeblik Herre over mine Tanker, om jeg ogsaa ikke er det over min Skjæbne. Det er afskyeligt at høre, hvorledes disse Træmænd tænke og tale. Emilie,

aldrig andet end Emilie! Jeg tror, min Fader betaler ham for hver Gang, han kan sige at have repeteret mig dette Navn. Jeg ved jo, at hun er baade smuk og klog og rig og, hvad der nu skal være det allerfortræffeligste, af det ældste Hus i det hele Hannoverske. Men jeg kan nu engang ikke lide den Sukkerpære. Nej, lad mig ikke plage mig med fortrædelige Erindringer! Bertha, Bertha! Himmelske Væsen! Du opfylder mit Hjerte, Du skal ogsaa opfylde min Sjæl i Ensomheden. Kornetten kastede den lange Tøjle om sin Arm og skred, efterfulgt af sin Ganger, langsomt hen ad Landevejen, opfyldt af krydsende Forestillinger og Planer. »Bare jeg vidste Vejen!« udbrød han pludselig og standsede, greben af en dristig Ide. Da hørtes tunge og langsomme Hovslag. Uvillig saa han sig om. Det var en Bondekvinde paa Tversadel; en halvvoxen Gut slentrede ved Siden af det magre Dyr. Kvinden syntes ubehagelig overrasket ved Synet af den væbnede Rødkjole. Hun standsede og saa urolig til sin Ledsager. Efter et Par Minutters Betænkning slog hun paa Hesten og travede ham forbi med et kort »Guds Fred, Hr. Løjtnant!«

»Hvor skal I hen, Mor!« faldt Kornetten af Munden.

»Til Sæteren, Hr. Løjtnant!« Og med det samme bøjede Rytterskeu af imod en Sidevej.

»Til Sæteren! Nu ja, der er vel mange Sætere. Imidlertid — hvo kan vide?«

Han lagde en Haand paa Sadelen og sad op. Bondehesten var øjeblikkelig indhentet, og Kvinden befandt sig imod sin Vilje i den unge Krigers Selskab. Hendes Frygt tabte sig imidlertid snart, da Schlanbusch med en godmodig Stemme indledede indledede en Samtale. Han fandt sig mere end tilfredsstillet ved det uventede Sammentræf; thi inden kort Tid havde han erfaret, at Fruentimmeret tjente paa Gaarden Grimknadden og var af den gamle Husbonde sendt afsted for at høre, hvorledes det hang sammen med den under mange Tilsætninger fortalte Begivenhed paa Exercerpladsen. Schlanbusch gjorde sig Umage for at bibringe hende en rigtigere Forestilling om Sagen, tilstod, at han og ingen anden var den ubetænksomme Skytte, men undlod ikke at beskrive, hvorledes alt var løbet af til begge Parters Tilfredshed og udbrød i begeistrede Lovtaler over hendes skjønne Herskab.

»Ja, ser I, Løjtnant, Sneen falder nu altid lige hvid, enten den ligger paa Bondens Stald eller paa Taarnepall. Grønt

Græs er altid grønt, og Vorherre tog ikke to Ribben af en Mands Side. Men hver er nu god for sig, sagde Aslak, han gav Presten Mjød og Klokkeren Brændevin«.

»Den norske Nyperose er lige saa smuk som Rosenbusken i Kongens Have, og den har ligesaa hvasse Torne«, svarede den unge livlige Mand, idet han med Smidighed gik ind paa Ingeborgs brogede Billedsprog.

»Ha, ha, ha!« smaalo den listige Pige; »Herrer med Hjortelæders Handsker stikker sig ikke saa let, skjønner jeg vel«.

»Kom hid med din Haand, og føl, om jeg er haardhudet«, sagde han rask og trak Handsken af sin smukke Højre. Ingehorg gjettede, hvad Haandtrykket skulde betyde, og var ikke sen med at strække ham sin gule Knoglehaand i Møde. Haandtrykkets Indhold maatte have overgaaet hendes Forventning; thi hun lagde ved sin Mine for Dagen, at hun var gjennemtrængt af Taknemmelighed.

Kornetten havde hende skarpt i Kikkerten for at komme efter Virkningen af det blanke Sølv, og da han blev overtydet om, at Ingeborg var fuldkommen vunden, betænkte han sig ikke paa at forlange, at hun skulde skille sig af med den besværlige Trediemand.

»For ham kan I være tryg, hvad Hørelsen angaar; for han har to Øjne mere end Øren; og der, intet kommer ind, derfra kommer intet ud, sagde Konen, hun lukkede Staburet«.

Kornetten gjorde Drengen et Par højrøstede Spørgsmaale, uden at denne bevægede Hovedet.

»Forsigtighed er en god Ting, mente Skomageren, han slog to Knuder paa Traaden. Snak I kun, Hr. Løjtnant«.

»Ingeborg! Jeg vil med to Ord sige Dig, hvad der ligger mig paa Hjertet. Jeg elsker Birthe; Du maa skaffe mig Adgang til hendes Sæter og til hendes Velvilje«.

»Der gaar tre Drammer paa en Halvpægl, og Tønden har otte Skjepper. Jeg synes, Løjtnanten lægger to Kugler i Bøssepiben«.

»Tro Du mig, Ladningen bliver passet derefter«, svarede Kornetten og pegede paa sin Lomme.

»Ja, ja, jeg skjønner nok, at jeg har med en vakker Herre at gjøre. Men som Gutten sagde, da Mari bankede ham til at lægge sig: I kan prygle mig snart i Seng, men

sent i Søvn. Jeg kan nok vise jer Grinden; men I faar selv lukke op«.

»Men sig mig da, Ingeborg, tror Du, Birthe blev vred, om jeg kom paa en sømmelig Maade ind til hende? især, hvis Du talte vel for mig?«

»En Busk staar højere paa Fjeld, end Furuen ved Fossevæld. Bondepigens Søljer holde ligesaa fast som Frøkenens Guldspænde. Bondekarl jager Ren paa Ski, som gaar Herremandens Bøsse forbi«.

»Er hun da forlovet? Sig mig for Guds Skyld, har hun en Kjæreste?«

»Flint giver ikke Varme for Bondens Uld; heller ikke for Junkers Guld«.

»Men for Staal da, Ingeborg. Ved Himmelen, mit Hjerte svulmer mig i Brystet som Staal«.

»Underlig Tale høres i de Stores Sale. Kniven min er staalsat, Far, men i Æsken har jeg Smør«.

»Aa, gid Du faa en Ulykke! Smør eller Staal, saa skal Du skaffe mig Adgang til Birthe! I Overmorgen kan jeg rive mig løs fra mine Forretninger. Da skal Du lade den døve Slyngel møde mig her og føre mig op til Sæteren, og saa maa Du have forberedt Birthe paa, at jeg vil komme for af hendes egen Mund at erfare, at hun tilgiver mig min Forseelse«.

»I Rad! I Rad! sagde Konen, hun havde en Ko. Han var snart færdig med Kathekismussen, mente Rasmus, da han kunde det første Bud. Gud bevare os for en brat Død og for hastige Officerer! Nej, Hr. Løjtnant! Jeg vil være ærlig, skjønt jeg har faaet Penge. Jeg kan slaa Vand for jer i en Bytte i Maaneskin og sige: der har Du Maanen. Men I bliver vaad, om I leder efter den; den staar s'gu lige rat paa Himmelen«.

Kornetten bandede paa Tysk og Fransk og stødte Sporerne i Siden paa den arme Hest. Men i Tide holdt han Ederne inde og Tøjlen stram, knyttede atter Samtalen med den ordrige Terne og tog endelig Afsked med hende ved Foden af den stejle Klev, ikke aldeles tilfreds med hendes Betænkeligheder og Varselsord, men dog fuld af Haab og med Mod til efter to Dages Forløb at foretage det værdige Riddertog til en stakkels Bondepiges Sæterhytte.

Den besværlige Sæterrejse med den anseelige Buskab var lykkelig tilendebragt Dagen efter Eventyret paa Exercerpladsen. Rundt omkring Sæterboligen hvilede, udmattede af Klevvejen, Heste og Kvæg. Med travl Virksomhed sysselsatte alle Hænder sig med Aflæsning og Udpakning. Else, der som den ældste Datter bar Nøgleknippet, aabnede Døren til Sælen, hvis Størrelse og Indredning udmærkede den fra de sædvanlige Sæterhytter. Lige for Døren var Skorstenen, endnu besat med de tørrede Løvbuske fra forrige Aar. Solen skinnede klart ind igjennem den aabnede Dør og de paa begge Sider anbragte smaa Vinduer. Foran det ene stod en sammenslagen Sengebænk, foran det andet et massivt Egebord med faste Bænke omkring de tre Sider. Et Kammer til Venstre, bestemt for Tjenestefolkene og til at hensætte Bøtter, Kar og Kjerne, førte igjen ud til det rummelige Fæhus; og til højre laa den med hvide, brede Hylder rundt besatte Melkebod. Allerede denne Indredning var fuldstændigere end den i Landets øvrige Sæler; men hertil kom endnu en pen liden Stue, hvortil Døren var anbragt ved Siden af Skorstenen lige over for Hovedindgangen. Denne Stue var Søstrenes egentlige Bolig, forsynet med alle en velstaaende Bondefamilies Bekvemmeligheder. Flere Timer medgik, inden alt var bragt i Orden; Roligheden afløste endelig den travle og høirøstede Virksomhed i vor Republik. Folkene strakte sig paa sit Leje, dels inde i Huset, dels paa Solbakken. Kun Else var beskjeftiget ved Grødgryden til Aftensmaaltidet. Birthe sad paa Sengekanten i den indre Stue og stirrede ud for sig. Ensomheden var hende velkommen; thi nye og besynderlige Følelser gjennemskjøde hendes Sjæl. En rolig Stolthed havde hidtil bestemt alle Birthes Tanker og Følelser. Odelsdatter, smuk, dygtig i Dont, i Tale overlegen sine Jævnlige, Prestens forroste Yndling, Pigernes misundte Mynster, de gjæveste Ungersvendes uopnaaede Maal, sin Faders Stolthed, — havde hun indtil for faa Timer siden seet ned paa den øvrige Verden. Et nyt Teppe oprullede for det indskrænkede Blik paa Exercerpladsen og i Oberstens Telt. Der var dog altsaa noget andet, noget Højere til end hendes Bygdeliv. Og dette Højere havde ved at bøje sig for hendes Heltesind bøjet dette og overlæsset det med brogede, ydmygende og inciterende Billeder. Den unge, skjønne Helt, optrædende som hendes Fiende, havde ydmyget sig for hende og midt under Ydmygelsen overlegen, med Over-

mandens Sikkerhed trukket hende til sig ved et Øjekast. »Bønder ere Bønder! Hvilket Svælg imellem os og den ringeste af disse Storfolk! Jeg er Bygdens første Pige, og han kunde ikke rumme den Tanke, at — — Og hvorfor er just jeg fordømt til at være en ringe Bondepige?«

Else afbrød ved sin frygtsomme Indtrædelse den bittert oprørte Søster.

»Ak, Else, hvad er jeg og Du og vi allesammen! Pak, Bondepak ere vi? Man beser os som vakre Smaadyr, kaster Penge til os og ler os ud«.

Else blev forbauset staaende; saaledes havde hun aldrig seet sin Søster. Det blev hende vanskeligt at fatte, hvad der foregik i den højsindede Piges Indre.

»Men Birthe! Har Du da ikke i Dag nydt Ære nok? Du alene vandt Ret over de vilde Soldater. De stode alle ærbødigen omkring Dig; den fornemme Oberst rakte Dig sin Haand, tog os ind i Teltet, trakterede os og tvang den unge, vilde Løjtnant eller, hvad han kaldtes, til at bede Dig paa en Maade om Forladelse. Før har Du været anseet af Høje og Lave; hvad tror Du nu, Du kommer til at gjælde i Bygden?«

»Ja i Bygden!« svarede Birthe spodsk og fulgte taus Elses Indbydelse til Grødfadet, hvorom Husgesindet i en langt muntrere Stemning allerede samlede sig. Den mærkelige Begivenhed fra Gaardsdagen kom naturligvis atter paa Tale; dels var Stoffet i sig selv rigt, dels havde Vandringen hidtil hindret en almindelig Meddelelse imellem alle Republikens Medlemmer. Birthe hørte for det meste taus til og bearbejdede hos sig selv de forskjellige Bemærkninger, der bleve gjorte af Selskabet. Da Søstrene igjen vare alene fortsatte hun Samtalen saaledes:

»Kan Du ikke forstaa, Else, at den store Ære, I alle sammen finde, der er bevist os, giver tilkjende, hvor ringe vi selv anse os og maa anse os! Aa Du, jeg mærker saa grant, at der findes to ganske forskjellige Slags Folk i Verden, som er skilte himmelvidt fra hinanden; det er Smaafolk og Storfolk«.

»Ikke plejer Du tænke saa, Birthe, og ikke er det rigtigt heller. Der er store Trin imellem Indlæg eller Indsidder — og Husmand eller Tjener og imellem Husmand eller Tjener og Gaardbruger; ogsaa er det andet at være Bygselmand og at være Odelsbonde. Ligesaa ved vi jo, der er store Trin imellem Løjtnanten og Generalen, Presten og Bispen og imellem alle andre Mennesker og Kongen«.

»Det er ganske rigtigt, at nogen Forskjel findes overalt i Rang og Stand; men det har intet at betyde imod den store, store Forskjel. Stoltest Væder og fedest Sau kommer lidt op imod sadlet Ganger. Saadan er det omtrent. Indsidder og Opsidder, Fjøsjente og Madmoder have Lader og Tale og Tro og Mening sammen; saaledes ere sikkert ogsaa baade ringere og højere Storfolk, ja maaske den højeste, Kongen, ens i dette og andet saadant, som gjør den store Deling imellem os og dem«.

»Du synes da ikke længere, at den stakkels Kristoffer er saa meget ringere end vi?« tog Else med en vis frygtsom Hastighed Ordet.

Birthe rykkede Hovedet noget i Vejret og trak den smukke Mund op ad. »Du passer dit Snit, kan jeg høre. Men bild Dig ikke ind, at jeg kalder Husmanden Svoger, fordi jeg indser, at vi høre til samme Stamme som han. Kan man ikke komme højere, lavere skal man ikke gaa. Tog Du Husmandssønnen, saa beviste Du sagtens, at Du fortjente at være Bondepige«.

Der var noget Modereret i disse Birthes Ord angaaende det sædvanlige Stridspunkt imellem Søstrene. Else havde derfor gjerne fortsat Samtalen i samme Retning. Men Birthe havde ingen Lyst til at tale mere derom, og begge overlode sig til sine forskjellige Tanker.

Et Par Dage efter sad Birthe ved Siden af den nylig ankomne Ingeborg, beskjeftiget med et husligt Arbejde. Alle Folkene vare tilligemed Else ude paa de vidtløftige Græsgange, ifærd med at kjerve Løv. Den hos Bønderne paa de Tider sjeldne Kaffe kogte paa Skorstenen under Ingeborgs omhyggelige Tilsyn. Hendes Fingre bevægede hurtigt de fem Staalpinde, imedens den fast endnu mobilere Tunge stræbte at forkorte hende selv og hendes fortrolige Herskab Tiden. Man vil let formode, at Gjenstanden for Underholdningen ikke meget fjernede sig fra den Begivenhed, der havde gjort et saa dybt Indtryk paa Birthe, og hvis Rygte havde bestemt den Gamle til at sende Ingeborg i det nærværende Besøg; saa meget snarere maatte denne Begivenhed komme paa Bane, som Ingeborg endnu ikke havde fundet Lejlighed til at forberede Birthe paa Schlanbuschs Besøg, som just samme Eftermiddag forestod Grimknaddens højhjertede Beherskerinde. Det var langt fra, at Birthe betroede Ingeborg den Tankegang,

hun havde meddelt sin Søster. Hun var alt for stolt til frivillig at ydmyge sig for en Underordnet. Saaledes var det naturligt, at Birthe kun afgav en liden Del til Samtalen, saa at den snedige Ingeborg havde al sin Kunst nødig for at vedligeholde den og henlede den saaledes, som hun fandt fornødent for sin Plan.

»Ja Gud undres mig, hvorledes Far tager Godtgjørelsen op for Koen, nu, Dorthe er kommen hjem med Besked. Det var snilt af Dig, Barn, at Du sendte hende og lod mig hvile ud. Dog tror jeg ikke, hun fanger Utak, som bærer Sølv hjem i Uldstak; Guttorm skjænker gjerne rundt, naar han har slagtet vel«.

»Da han ved, ingen af os er kommen noget til, saa maa han vel være fornøjet med Erstatningen«.

»Ja; han vil ikke være saa vanskelig som adelig Jomfru Marsellis til Foss i gamle Dage. Men store Damer gaa paa høje Hæle, og gjør mig det Spring efter, sagde Folen til Grisen«.

»Hvad var det for et Spring, Du? Jeg har hørt tale om den smukke og stolte Alhed Marsellis«.

«Hun var til Gjest paa Buskerud hos Fru Margrethe Wilders, og der var baade Grev Gyldenløve og Feltmarskalk Wedel og mangfoldige Fruer og Herrer. En ung Ridder fra Spanien eller Britanien var i Følge med Greven af Tønsberg, ja det var da den samme, som ogsaa hed Gyldenløve, for Furu og Toll giver samme Ildsmaal, og nogle sige Mysu og andre sige Prim. Den Gang, de skulde rejse hver til Sit, kom den fremmede Ridder til at træde paa Alheds Skjødehund; den blev arrig og for i Foden paa ham, Ridderen sparkede da til Dyret og kastede sig paa sin Hest. Ridderens Spore gjør grovt Bakkelse, kan jeg tro, og den var døvhørt, som ikke forstod Alheds Sørgesang, da Hunden laa der saa død, som før den blev fød. Nu blev der Ophævelser og Beklagelser. Gyldenløves Frue forærede Jomfru Marsellis en levende Hund, den kom hjem igjen; saa en af støbt Sølv, den kom ogsaa tilbage. Endelig rejste Statholder Gyldenløve selv til Foss og bad Alhed glemme den skede Skade. Men hun nejede og svarede: »Eders høje Naade haver intet imod mig forsyndet; jeg har saaledes intet eder at forlade. Men ikke mere træder jeg som Gjest i noget Hus uden i Guds, og aldrig tager jeg som Vertinde imod nogen Mand i min Faders Stue, førend Ridderen

indfinder sig selv, rede til at give mig Oprejsning«. Saaledes skede det og. Der gik Bud fra Grev Tønsberg til Albanien eller Spanien, og han kom selv og bøjede Knæ for Jomfruen«.

»Fy!« sagde Birthe indigneret; »jeg vilde ikke være i den fornemme Jomfrues Sted; førend jeg skulde tigge mig til slig Erstatning! Hvad havde hun for det? Spot og Harm af Høj og Lav, tænker jeg«.

»Elsket blev hun vel ikke; men Æren lugter godt, sagde Mor Hvam, de glemte hende ved Spisebordet hos Prestens. Men naar jeg ret betænker mig, fik Du baade Suppe og Musik, som Kalvestegen, da Stegevenderen peb. Den unge Løjtnant, Gud bevare mine Øjne for Surt og Salt og min Ære for Gevalt! men det var —«

»Hvad mener Du med ham nu?« spurgte Birthe med paatagen Enfoldighed.

»Jeg mener, han var den Ridder, som uden Bud og Brev gjorde Jer sin Afbigt, vakre Jomfru Birthe!« sagde Ingeborg med Lune.

Birthe rødmede og vendte sig til Siden. »Snik Snak! Hvad han gjorde, skede efter Oberstens Ordre; desuden, jeg forlanger ikke saadan Ære«.

»Nej, deri bestaar Forskjellen paa faa og forlange, at Prutningsmonen ligger imellem. Men Alting har sin Aarsag, undtagen Lopper og Støv, som kommer af sig selv. Klokkeren bukker ikke lige dybt for alle paa Offerdagen, og —« Ingeborg blev afbrudt i sin Snak ved Indtrædelsen af en Person, som bragte Birthe til at forglemme baade Exercerplads og Adelsstand, og som vakte hos Ingeborg lige saa megen Forundring som Misnøje. Det var Husmandssønnen Kristoffer, hvem ethvert Sæterbesøg paa det strengeste var forment. Den gode Svend kjendte nu meget vel det mislige i sin Stilling og behøvede i saa Henseende ikke først at udspejde Betydningen af Birthes alvorlige Blik. Han forekom viselig enhver Tiltale ved selv at føre Ordet.

»Jeg er lejet Vejviser for en fremmed Mand, som for vild i vor Almenning, og som jeg maatte bringe hid. Han har et vigtigt Ord at sige Dig, Birthe«.

»Mig?« svarede Pigen; »Gud bevares! Det maa være galt hjemme! Hvor er han?« Hun skød sig rask forbi Kristoffer og stod som forstenet lige over for — Læseren ved hvem.

Imedens Schlanbusch paa det heldigste benyttede sig af den Stemning, hvori den Fortrolige havde bragt Birthe, — imedens hans naturlige Talenter og smukke Udvortes vandt uimodstaaelig Sejr ved det sande Indtryk af en heftig Lidenskab: forklarede Kristoffer i faa Ord det lykkelige Træf, hvorved han under Officerens Beskyttelse turde nærme sig sine Ønskers Tempel. Ogsaa han var heldig med sin Tale; Ingeborg tilsagde ham højtidelig sin Hjelp i hans Hjertensanliggende. Imidlertid ordnede hun Kaffebordet i Søsterens lille Kammer og indbød til Birthes store Forlegenhed begge paa en Kop. Schlanbusch lod sig ikke to Gange invitere, men vidste ved et bønligt Blik at formilde det Djerve i at modtage det gamle Tyendes Indbydelse i hendes Herskabs Nærværelse. Kristoffer blev ved Skorstenen med Ingeborg, der var uenig med sig selv om, hvorledes hun fremdeles skulde styre Intrigen. Rigtignok var det endnu langt til Aftentimen; men let kunde dog et eller andet Tilfælde bringe nogen af Folkene hjem. Og netop dette vilde den snedige Koblerske ikke have. Birthe derimod ønskede intet mere, end at Kornetten, siden han nu engang var kommen, maatte blive, indtil Folkene kom hjem, for at dette Æresbesøg kunde blive officielt. Hun fremsatte derfor med venlig Gjestfrihed Melkeringen, og hvad Sælen ellers havde af gode Sager. Schlanbusch var imidlertid Beskedenheden selv. Neppe tillod han et stjaalent Blik at forraade en ømmere Følelse: hans Tale gik ud paa en underholdende Fremstilling af det Liv, der i den sidste Tid havde tiltrukket sig Bondepigens hele Interesse. Da nu ogsaa Ingeborg nærmede sig den aabne Kammerdør, henvendte han sig vexelvis til dem begge og fortalte med Nøjagtighed om den Fest, det var ham paalagt at ordne for Generalen og hans Damer.

Endelig undslap Birthe Ytringen af det Ønske, en Gang at kunne se et saadant Optog. Dette havde han netop ventet paa.

»Intet er lettere, kjære Birthe. Det falder mig just nu ganske tydelig ind, hvorledes Du uden den ringeste Opsigt kunde faa at se i det mindste lidt af Stadsen. En halv Mils Vej herfra skulle Damerne tage Middagshvile paa en Plads i Skoven, som jeg har udseet dertil. Ingeborg skal jo rejse hjem i Overmorgen. Følg hende det Stykke til Hest, saa falder Resten af sig selv«.

Birthe gjorde Indvendinger; men Ideen havde grebet hende, og Ingeborgs Overtalelse gjorde Udslaget.

»Men saa vil jeg rigtignok raade, at Løjtnanten gaar bort nu ligesaa ubemærket, som han er kommen. For ellers falder det let Folkene ind, at vi have gjort Aftale«.

»Nu, og hvad saa?« spurgte Birthe lidt ængstelig.

»Aa, Du ved nok, hvordan den Gamle har det; han kunde synes ilde om, at Du rejste«.

»Kanske med god Grund«, svarede Birthe eftertænksom. Men hun fik ikke Tid til Overlæg. Den lykkelige Kristoffer havde den Ære at blive indkaldt og at indvies i Hemmeligheden, en Fordel, hvis Følger for ham og hans Else ikke vare tvivlsomme. Kort efter brød Kornetten op tilligemed sin Ledsager, og Birthe vidste ikke, om hun drømte eller vaagede, da hun atter befandt sig alene med Ingeborg.

Birthes Forlegenhed om Aftenen, da hun skulde betro Søsteren det underlige Eventyr, er let at tænke sig. Imidlertid var der nu intet andet for, da Kristoffer var kommen ind i de Fortroliges Kreds. Med Henrykkelse sprang Else op fra Bænken og takkede og velsignede sin Søster, Ingeborg, Kornetten og den hele lykkelige Omvexling.

Paa Braklid-Sletten, der næsten overalt er omringet af Skoven, vare otte høje, stærke Træstammer nedrammede, deres Toppe forbundne ved et Spærverk og derover hængt et pynteligt Sejldugstag. Støtterne vare omvundne med røde Kapper, og imellem hvert Par hang røde Festons. I Stedet for Gulv var den jevnede Jordflade bedækket med fin Sand og derover strøet Grønt og Blomster. I Midten af Pavillonen stod et dækket Spisebord med sirlig arrangerede Fade. Underlig adskilte sig fra det hele tempelagtige Udseende en Halvcirkel af højryggede Lænestole; men der maatte sørges ogsaa for Bekvemmelighed; de ventede Gudinder fremstode jo i menneskelig Skikkelse. I nogen Afstand fra Pavillonen vare i symmetrisk Orden adskillige Telte anbragte, dels til Brug for Følget, dels for Schlanbusch og hans Anretning. Udenfor

den hele Teltby holdt Dragonerne*). Midt paa Pladsen stod vor Kornet ved Siden af Birthe og Ingeborg og delte mesterlig sin Opmærksomhed mellem sine Forretninger og sin Dame. Den første Forlegenhed havde forladt Birthe. Den Omstændighed, at ingen af Dragonerne var fra hendes Egn, og at hun saaledes var aldeles ubekjendt, gav hende Mod. Dertil den unge Krigers gentile Opførsel og denne hos Schlanbusch saavel som hos hans Folk mærkelige Spænding ved Forestillingen om den kommende Time; alt bragte Birthe til at glemme det Uoverlagte i denne hemmelige Rejse fra Sæteren, hvorved hun havde maattet betro sig til Else og dermed paa en Gang og for stedse forandret det hele Forhold imellem dem. Ogsaa i Ingeborgs Vold havde hun givet sig. O, naar man staar udenfor Tryllekredsen, ser man nok, at Birthe, just Birthe fremfor nogen i hendes Sted var forloren.

»Kom nu, søde Birthe, kom Ingeborg og tag en Smule til Livs! Jeg har ladet dække lidt op i mit Telt, siden bliver det ingen Tid til at faa en ordentlig Bid Mad«. Han nødte sine Gjester til at træde ind og prøve de forskjellige Retter, hvoraf man bragte ham Portioner fra Kjøkkenteltet. Birthe rørte ved alt med et vist prøvende Alvor.

»Dette er altsaa Chokolade!« tænkte hun; »saaledes smager den altsaa i de Stores Mund. Sukkerpledskener kaldes disse Kager. Mon det er rigtigt at dyppe dem i Koppen eller at spise dem tørre? Ingeborg! Kan Du sige mig, hvad dette er her inde i den varme Terte? Det maa vist være Fisk. — Mon den skal tages ud og spises for sig selv? Kanarisekt eller Muskatvin! hvad mon de nu helst drikke?«

Vi ville ikke ulejlige Læseren med Birthes hemmelige Undersøgelser og Spørgsmaal. Hun nød af alt med en Mine som den, der var ubekjendt med Forholdene, maatte have antaget for en Gourmands Kjendermine; hun spurgte Kornetten om alt med en Iver, som glædede ham hemmelig. Pludselig løde Hovslag af et Par gallopperende Heste. Birthe for sammen og trak sig med Udraabet: »Der ere de!« tilbage imod Teltets Baggrund.

---

*) *Petit Voyage de Madame la Comtesse de W., escrit par sa Nièce et dedié à Mons. le Comte de W., Maréchal-Lieutenant-de-camp, Colonel à cheval et à pied, Chevalier de l'ordre d'Eléphant.* I Manuskriptet uden Aarstal; se Manuskriptsamlingen i det Deichmannske Bibliothek.

»Nej, vist ikke, Birthe; men hold Dig kun med Ingeborg inde i Teltet; det er vor Ridtmester, som kommer fra Mønsterpladsen for at modtage Generalinden«.

Rytteren, efterfulgt af en Ordonance, sprængte frem fra Skovvejen og sprang af Hesten. Schlanbusch ilede ham i Møde og modtog med den Subalternes Mine og Bøjning de Lovtaler, Ritmesteren syntes at tildele den unge Mands Arrangement.

Fra det Indre af Teltet iagttog Birthe med spændt Opmærksomhed, hvad der foregik, og uagtet hun ikke kunde høre Ordene, begreb hun meget vel baade Ridtmesterens smigrende Lovprisning og den Respektsmine, medhvilken de bleve modtagne. Nye Anledninger altsaa til Reflektioner over Standsforskjel. Ved et bekjendt psychisk Spil forekom hun i Indbildningen nu i nærmere Berørelse med Kornetten og tog som Part i Sagen med Glæde imod Veteranens Bifaldsytringer.

Da begge Herrerne havde opholdt sig lidt i Pavillonen, skrede de omkring paa Pladsen, og Ridtmesteren gav sig ifærd nu med en, nu med en anden af Dragonerne, snart for at rette paa hans Stilling, snart for at tildele ham en Befaling. Schlanbusch kastede et Par forlegne Blik imod det lille Officerstelt, og skjønt han ikke saa Bønderpigerne, havde Birthe dog tydelig nok iagttaget disse Blik for at vide, at Kornetten ikke vilde have hende opdaget. Hun trak derfor Ingeborg med sig ud i Yderteltet og satte sig paa en Kuffert.

Schlanbusch, der i sin Elskovstummel forhen aldeles havde glemt, at Birthes Besøg vilde forekomme Ridtmesteren upassende, traadte yderst forlegen ind med den aldrende Kriger og saa med Glæde, at de havde skjult sig.

»Ej, ej!« sagde Ridtmesteren; »jeg ser, De har allerede spist en dygtig Frokost; jeg vil saamænd ogsaa med Deres Tilladelse smage paa en Pastet Hvad har De paa denne Flaske? Det er mig for sødt, Hr. Broder. Kan man ikke præstere en ren Dram?«

»Strax, Hr. Ridtmester!« og i et Nu var Løjtnanten ude i Yderteltet, greb første Gang rask Birthe om den smale Midje og stod igjen for sin Superiør med den blinkende Flaske. Blodet strømmede mildt om Pigens Hjerte; hun vendte sig rødmende fra Ingeborg og trak et dybt Suk.

Krigerne snakkede sammen om forskjellige Gjenstande. Da lød et Pistolskud. »Ha! Der have vi dem! Ordonnance!

min Hest? Farvel, Hr. Kornet; lad se, at Sabelsalutten sker med Anstand af Skildvagterne! Om ti Minutter begynder Deres Ceremonimesterskab«. Han sad op, trykkede Sporerne i Hestens Side og for afsted.

»Kom nu, min kjære Birthe! Det er bedst, Du og Ingeborg tage Plads her udenfor Kredsen, hvor Eders Heste staa. Hold Dig tæt til den gamle Dragon der borte. Skulde nogen spørge om Dig, saa heder det, at Du just er kommen forbi og vilde se paa Stadsen«.

Denne saa simple og naturlige Bestemmelse betog paa en Gang Birthe al hendes Ængstelighed, og hun ilede at tage sin Position. Imidlertid opkom en anden mindre behagelig Følelse i den stolte Piges Sjæl. Hendes Gjesterolle var altsaa udspillet. Hun, Odelsdatteren, turde ikke vedkjendes af Adelsmanden. Ved Siden af sit Tyende maatte hun indtage en Tilskuers beskedne og ubemærkede Plads. Birthe fik kun liden Tid til at anstille disse Betragtninger; thi en Støvsky forkyndte de høje Gjesters Ankomst. Under en Salut af Karabiner standsede Damernes Tog. Ridtmesteren sprængte foran og stod i et Øjeblik ved Siden af en høj, anselig Dame, der med Lethed lod sin isabellefarvede Hest parere og af den galante Kriger med ridderlig Grace blev løftet af. Kornetten, som hidtil med sænket Sabel havde staaet ved Indgangen til den vide Rotunde, slog rask Sverdet i Balgen og ilede imod den ved Generalindens Side fremdansende Ganger og rakte sin Arm imod en nedspringende ung Sylfeskabning, Comtesse Eleonore. Venlig bøjede hun sig imod den ridderlige Yngling og rakte ham det yderste af Fingrene, som han med aftrukken Handske og med et dybt Buk modtog, idet han ledsagede hende imod Pavillonen, tæt bag efter Generalinden, der paa samme Maade lod sig føre af Ridtmesteren. Et Par aldrende Herrer fulgte gravitetisk bag efter, og et kvindeligt Tyende fik tilligemed en Betjent Plads ved det nær staaende Telt. Birthe tabte ikke Hovedpersonerne af Sigte. »Saaledes hilse de; saaledes bukke Herrerne; saaledes neje Damerne; saaledes sætte de sig til Bords. De bruge altsaa ikke Bordbøn; de sidde tæt indtil Bordet; de forlange selv det, de ville have, af Tjenerne. Den unge Jomfru ser Løjtnanten lige i Ansigtet og ler; Generalinden slaar ham over Armen med sin Vifte; Gud ved, hvad det er, de snakke om; de tale højt nok, naar det bare var Norsk. Jomfruen drikker ikke Vin, men bare Vand.

Jo, nu nøder Løjtnanten hende til at slaa Vin i. Den gamle Frue dypper Sukkerbrød i Vinen. Jomfruen lægger selv Steg paa Talerkenen for den gamle Ridtmester. Nu klinke de«. Kornetten viftede med sit Tørklæde, og en Salve blev affyret. »Nu rejser Ridtmesteren sig; alle Mandfolkene staa med Glassene i Haanden; Generalinden bøjer sit Hoved; Jomfruen nipper til Glasset«.

Vore Læsere kunne intet Nyt lære af Birthes Bemærkninger; og de vide nu omtrent, hvorledes disse vare beskafne. Naar ikke en eller anden paafaldende Bevægelse hos Selskabet beskjeftigede hendes Opmærksomhed, dvælede denne med en Blanding af Beundring og Misundelse ved de stadselige Damers smagfulde Rejsedragter. Især maatte hun med en saadan Blanding af Følelser mønstre den i Sandhed dejlige Comtesses Udvortes. Denne forunderlige Forbindelse af Frihed og Ceremoniel, af Fortrolighed og Ærbødighed hos Herrerne, især hos Kornetten, gjorde et dybt Indtryk paa Pigen. Damen tabte en Handske; Schlanbusch bukkede sig ned, førte den til sine Læber og rakte hende den; hun tog den med et let Smil fra ham og lagde den ved Siden af sig.

»Kragemaal er svært at forstaa!« sagde Ingeborg; men Birthe hørte hverken denne eller et Dusin andre Talemaader, hvorved Ternen gav sin Forundring Luft. At disse Mennesker havde stjaalet Ild fra Himmelen og kopierede de Saliges Liv, var den underlige Ide, der beskjeftigede Bondepigen. Et saadant Mahomeds-Paradis ventede maaske ogsaa hende — efter Døden. Her nede tilhørte det allerede disse Lykkens Yndlinger. »Nu tænker han sagtens ikke mere paa mig; dertil er han alt for lykkelig!« Neppe havde Birthe udtalt, førend Kornetten sprang op fra sin Stol og ilede fra Pavillonen hen imod sit Telt lige forbi Birthe og hendes Ledsagerinde. Han hentede en Tegning, men standsede et Øjeblik foran Birthe.

»Jeg greb et Paaskud, kjære Pige, for at slippe et Øjeblik bort fra den store Stads og spørge Dig, hvorledes Du har det. Kjære Birthe, Du keder Dig nok forskrækkeligt; men nu tænker jeg, det langvarige Maaltid faar Ende«.

Birthe fik ikke Tid til at svare; Kornetten var allerede med faa Spring inde i Pavillonen og rakte forbindtlig det sammenrullede Papir til Comtessen. Birthe følte sig paa det behageligste smigret ved den Opmærksomhed, hendes elskværdige Ridder havde vist hende paa hendes Rivalindes Bekost-

ning. Thi uden at Pigen var sig det bevidst, var det saaledes, hun betragtede den skjønne Dame.

Maaltidet sluttedes; Kaffeen blev serveret ved Bordet. Paa en Gang kom en urolig Travlhed over Tjenerskabet og Ordonnancerne. Generalinden, hed det, var fatigueret af Rejsen og Dagens Hede; hun ønskede at tage Middagshvile. Schlanbusch kom, ledsaget af en Tjener, ilsomt forbi Birthes Plads, løb ind i sit Telt og atter tilbage, denne Gang uden at have Tid til at tænke paa andet end Arrangement. Med ængstelig Deltagelse iagttog Birthe den unge Mands Uro og Tvivlraadighed. Men imedens hendes Øje snart fulgte ham, snart de øvrige ivrig beskjeftigede Mennesker, forandredes paa en Gang Pavillonen for hendes forbausede Blik. Som ved et Trylleverk vare de vide Rum imellem Støtterne udfyldte. Et Par raskt nedtagne Telte forskaffede Sejldug til tætte Vegge. Bordet med Levningerne af Maaltidet stod udenfor. Hvorledes Sengen blev tilvejebragt og redet, vidste Birthe ikke at forklare sig; men inden faa Minutter ilede Comtessen fornøjet ud imod Kornetten og takkede ham for hans Møje. Kun Kammerjomfruen blev inde hos Matronen; de gamle Herrer søgte Hvile i et Telt, Ridtmesteren tændte sin Pibe og lagde sig under et Træ. Ogsaa Betjenterne fulgte dette Exempel. Men Comtessen hængte fortroligere end før ved den unge Helts Arm og spadserede under munter Snakken om med ham paa den grønne Plan.

»Tiden gaar, Klokken slaar! Stat stille Sol, sagde Gideon; men siden gik hun. Jo senere Du løfter Klinken, desto senere smelder Du Døren igjen. Langt Farvel kan let fare ilde. Nu maa jeg afsted«. Under disse og flere Ordsprog kravlede Ingeborg ved en Dragons Hjelp op paa sin Hest, og Birthe stod tvivlraadig, om hun skulde følge Pigens Exempel eller oppebie det Øjeblik, da hun kunde tilkaste den beskjeftigede Schlanbusch et forbindtligt Afskedssuk.

»Din Vej er ikke min, sagde Fanten, han løb fra Vægteren. Vi skal jo skilles ad som Melk i Ostegryden. Bi Du kun, til Du faar Følge, som Løjtnanten lovede Dig. Jeg skal hilse Far derfra, jeg ikke kom sidst«.

Birthe følte sig ilde tilmode, da den Fortrolige var borte, og hun stod der saa ganske alene i den fremmede Verden. Endnu fulgte hun den Bortdragende med Øjnene, da en venlig Stemme tiltalede hende. Det var Comtessen, der ved Siden

af Schlanbusch traadte hen til den forvirrede. Damen vedblev at tale i en saa venlig Tone, at Birthe fattede Mod til at svare et Par Ord.

»Hr. von Schlanbusch har fortalt mig om Dig, smukke Pige. Jeg kjender Historien paa Exercerpladsen. Du er en allerkjæreste Heltinde. Gaa nu, Schlanbusch, De trænger til at hvile Dem efter al Deres uendelige Opmærksomhed i Dag. Jeg tager Birthe ind med mig i Deres Telt; jeg maa endelig snakke lidt med den elskværdige Naturdatter«.

Schlanbusch adlød med en artig Kompliment, og de to unge Fruentimmer traadte ind i det kølige Telt. Birthe forstod ikke ret den fornemme Dame, og denne havde lige saa vanskelig for at forstaa Dølepigens Dialekt. Imidlertid morede netop denne Vanskelighed Comtessen. Hun havde hundrede Ting at spørge om, og Birthes Svar blev stedse bestemtere, udførligere og friere. Endelig begyndte Comtessen at bryde den stakkels Pige for Kornetten.

Birthe følte sig fornærmet, saa meget mere kanske, som hendes Selvbevidsthed allerede havde gjort hende Bebrejdelser. I et noget fremfusende Svar vendte hun derfor Spøgen imod Comtessen.

»Naar man spiser Kirsebær med de Store &c.« vilde Ingeborg ved denne Lejlighed have sagt, dersom hun havde kjendt dette gode Ordsprog. Comtessen antog denne Anstand, der udelukkende tilhører de højere Stænder, der saa ofte er det Palladium, hvormed Paafuglekræ sætter sig i Sikkerhed imod Forstand og Fortjeneste, men som ogsaa, understøttet af sandt Sjæleværd, er en Kobbermur mod Sansculotteri og dum Borgerstolthed. Birthe blegnede og slog sit Blik imod Jorden. Der opstod en Pause, i hvilken Comtessens naturlige Godmodighed kjæmpede med Følelsen af Bondepigens Fornærmelse.

»Nu, lad det være godt, Birthe; Du mente det ikke saa ilde; men jeg taaler ingen Uartighed«.

Det gik længe om i den stolte Bondepiges Sjæl; endelig tog hun Mod til sig og svarede stammende: »Lidet forstaar jeg mig paa at tale med Storfolk; men naar jeg skal sige min Mening, saa var det ikke nogen Skam for Comtessen i det, som jeg sagde. Løjtnanten kunde alene volde min Vanære, om jeg som en ringe Bondepige holdt mig til ham; men hun er hans Jævnlige og kunde være det bekjendt for al Verden«.

Comtessen var en klog Pige og satte sig let ind i Birthes

Forestilling. Imidlertid stak Stoltheden eller rettere i dette Tilfælde Forfængeligheden hende nok for at ville hæve sig saa højt som muligt i Bondepigens Øjne. Hun nedlod sig derfor igjen til en fortrolig Tone og forsikrede Birthe, at et Parti imellem en Comtesse og en simpel Adelsmand var umuligt. »Du er jo en adelsbaaren Pige, siger Schlanbusch, eller, som det heder paa Norsk, odelsbaaren. Du staar ham saaledes langt nærmere end han mig. Min Fader var Greve, og med vor Familie kan kun Baroner, Grever eller Prinser tænke paa at forene sig«.

Imedens Comtessen saaledes smigrede sin egen Forfænge lighed, drømte hun ikke om, hvilke Forestillinger, der opkom i den bedaarede Gaardmandsdatters Sjæl.

»O, gid Du maatte blive Prinsesse eller Dronning! og jeg Adelsfrue!« tænkte hun og tabte sig i Forestillinger, der bragte hendes Blod i heftig Bevægelse.

Comtessen, langt fra at ane Birthes Planer, tænkte kun paa igjen at berolige den stakkels Pige og søgte at fortsætte den afbrudte Samtale om det norske Landliv og Fjeldbondens Sæder og Skikke. Birthe havde Kraft nok til at betvinge sig selv, og saaledes kom igjen en fortrolig Underholdning i Stand. Da Schlanbusch igjen beskeden nærmede sig for at fortælle, at Kammerjomfruen havde anmeldt Generalindens Ønske at bryde op, havde Comtessen just ombyttet en Brystnaal med en af Birthes Søljer og forsikrede ham, at hun havde fundet Birthe allerkjæreste.

Tæpperne bleve slagne til Side i Pavillonen, Damen ilede med en hjertelig Hilsen bort fra Birthe og sluttede sig til Tanten; alt kom i Bevægelse, og Kornetten, der skulde følge de høje Herskaber tilveje, fik netop Tid til at anbefale Birthe til den gamle Dragons Varetægt paa Hjemtoget til Sæteren.

Uden Interesse betragtede Birthe Ceremoniellet ved Afrejsen. Da de høje Rejsende vare borte og Dragonerne forlode sine Poster og begyndte at dele Drikkepengene, steg hun taus op i sin Bomsadel og saa sig om efter sin gamle Følgesvend. Denne, en Udlænding, var ikke skikket til at forstyrre hende i de Betragtninger, hvortil den brogede Dag og især Samtalen med den unge Dame havde givet hende et saa rigt Stof. I langsom Skridtgang bevægede Hestene sig, og Birthe lagde neppe Mærke til de sammentrækkende Skyer, der fremskyndede Aftenens Tusmørke, førend Dragonen gjorde hende

opmærksom paa den overhængende Regn og raadede til et raskere Ridt. De enkelte, tungt nedfaldende Draaber bekræftede hans Varsel; hun trak Tørklædet tættere omkring Ansigtet og drev paa sin Hest. Vejen bratnede og slyngede sig i mange Bugter op ad imellem de skovbegroede Fjelde. Birthe hørte sin Ledsagers Hest puste bag ved sig, men saa kun fremad efter Stien og kastede stundom et Blik imod den stedse mørknende Himmel, der nu rigelig udtømte sine Skysamlinger. Endelig havde hun naaet op til en vidtgrenet gammel Furu og søgte derunder Ly og Hvile for Hesten.

»Her vil jeg puste ud et Øjeblik«, sagde hun og greb i Sadelbommen for at springe af. Men en behændig Arm omslyngede hende og svingede Pigen rask ned. Hun saa forundret op paa den høflige Dragon. Hvilken Forvandling! Det var Kornetten.

Birthe var paa en smigrende Maade overrasket; men hendes jomfruelige Følelse tilsagde hende at skjule sin Tilfredshed under en alvorlig Bebrejdelse. Kornetten besvarede med fin Skaansomhed Pigens strenge Ord og vidste snart at erhverve sig Tilgivelse. Men nu takkede Birthe for al hende bevist Artighed og frabad sig videre Følge paa den vel bekjendte Vej. Schlanbusch gjorde forgjeves Indvendinger. Han maatte finde sig i at vende tilbage, men aflokkede dog Pigen en halv Tilladelse til om nogle Dage at turde aflægge hende et Afskedsbesøg, inden han for evig forlod denne »uforglemmelige« Egn.

De nærmere Omstændigheder ved dette »Afskedsbesøg« ere os ikke bekjendte; men vi kunne af det Foregaaende slutte os til, at Birthes romantiske Ideer om Fruelivet og Kornettens blinde Lidenskab forledte ham til det utilgivelige Skridt, ved et formelt Ægteskab at styrte Pigen i Jammer og Ulykke.

Den muntre, letsindige Gabriel von Cappelen havde i Drammen opfrisket et løseligt Ungdomsbekjendtskab med Kornet Schlanbusch og et Par af dennes Kammerater. Han havde vel i nogle Aar levet et roligt og simpelt Liv ved sin fromme Ingers Side paa Fossesholm og under landlig Virksomhed søgt

at glemme sit Hang til lystig Kommers. Men med fordoblet Lidenskabelighed opvaagnede den gamle Tilbøjelighed, da han sad ved Punschebollen i den vilde Soldaterkreds, som fortalte om virkelige og mulige Eventyr, snart tagne af Heltelivet snart fra Elskovsgudens Rige.

»Jeg maa min Sjæl besøge Eder en Gang og prøve, hvorledes disse Strabadser ere!«

»Top, Broder! Det var et Ord! Naar vil Du besøge os?«

»Aa, jeg ved ikke ret. Men med Forord, at I derefter følge med mig til Foss og smager paa Ingers Øl«.

»Det skulle vi. Men husk paa, at Dragonen er en løs og ledig Nation; vi maa sidde op, naar Trompeten skralder. Altsaa jo før, jo hellere«.

»Skal ikke manquere. Nu er min Tur tll at traktere; bare en halv Bolle, Karle!«

Dog, ikke et Ord mere af denne flaue Samtale! Den maatte antydes, og dermed kjender man tilfulde Genus og Species. Et Par Dage derefter, da Cappelen havde endt sine Forretninger i Drammen og omliggende Kjøbstæder, befandt han sig paa Hjemvejen til sit ensomme Foss, ledsaget af sin Tjener. Den ellers raske Rytter syntes denne Gang med Vilje at trække den lille Rest af Rejsen i Langdrag. Grunden hertil var vistnok denne, at Seign. Cappelen stedse ventede at støde paa en eller anden forbifarende Dragonofficer og saaledes paa en god Maade at kunne lade sig optage. Tjeneren skulde da sendes hjem og berette, hvorlunde hans Herre slet aldeles var bleven persvaderet til at opholde sig paa Vejen. Det led allerede imod Aften, og Gabriel begyndte at filosofere over huslig Lyksalighed og de sure Druer, da hans Blik falder paa en opsadlet Militærhest udenfor et Hus ved Landevejen.

»Jeg maa min Tro have en Drik Melkeblande; jeg tørster paa de fede Sild hos Mægleren. Du har vel ogsaa Lyst paa en Dram, Aslak?«

»Nej Tak! Far skal ikke koste mere Brændevin paa mig nu«, svarede Aslak og steg hurtig af sin Hest for at tage Herrens ved Hovedet. At Aslak med sit Nej mente Ja, er ikke meget forunderligere, end naar Tyskeren siger: »Jeg takker!« og ikke vil have.

Cappelen var vis paa at træffe en Dragonofficer; men hans Forhaabning blev langt overtruffen, da det var den kjære,

lystige, artige Kornet Schlanbusch selv, som befandt sig i Stuen. Med et Udraab af Fornøjelse traadte Gabriel nærmere og rystede Vennens Haand. Synlig forlegen besvarede Kornetten den varme Hilsen og spurgte efter Cappelens Rejse og Hjem, som om han hvert Øjeblik vilde minde ham om begge Dele.

»Men skal vi da ikke følges ad et Stykke paa Vejen? Du bier vel ikke længe her; eller har Du maaske Forretninger, Monfrère?«

»Aa — ja saamænd; jeg venter efter en Kurer, som — nok vil give mig fuldt op at bestille«.

»Jeg skal ikke være til Ulejlighed«, svarede Cappelen stødt og traadte ind i Sidekammeret for at nyde sin Melk. Med Ryggen imod den aabne Dør lænede han sig op til Vindusposten og betragtede utaalmodig sin Hest, der gjorde sig tilgode med Havre og Vand. »Tilpas! Naar en sat Mand giver sig af med slige Fugle, har han fortjent at — —«.

Paa en skumdækket Hest jog en Rytter frem under Vinduet og stod i to Spring i den ydre Stue. »Død og Liv! Est Du der, din Flødeskjæg! Se, her er Papirer! Ser Du, hvad en gammel Praktikus kan udrette! For Djævelen og hans største Muskedunder, Schlanbusch! Der var flere Vanskeligheder, end jeg havde tænkt. Men der er Kongebrevet; det var jo Hovedsagen. Jeg og Ridtmesteren tage nu Presten paa vor Samvittighed; Du har ikke andet at gjøre end at hente Tøsen og siden efter —«

»Gid Du da faa Last og Skam, saa se Dig dog om Menneske!« sagde Kornetten halv højt og pegede til Sideværelset; — »kjære Broder, paa Ære og Samvittighed, jeg føler Taknemmelighed i hver Nerve; Du er en Hædersmand, en Helvedesbrand, en — men var det da nødvendigt at skraale saa højt? Det er ikke din, men Tilfældets Skyld, at Stuen der inde for en halv Time siden blev ryddig for Bønder, og at Husfolkene ere i Marken. Men alligevel var din Skrigen fordømt ubelejlig; Gabriel Cappelen sidder der inde og maa have hørt hvert Ord«.

»Død og Liv! Men han er jo vor gode Ven«, svarede den gamle Løjtnant med dæmpet Røst.

»Det er vel nok; Fyren er ganske antagelig til at være af de Graa; men Guds Død, i den Affære vil han vist ikke blive at spøge med. Der hører Soldater — —«

»Hvad for Noget? Soldater — —«

»Soldatersamvittighed til at begaa en saadan Nederdrægtighed!« svarede Schlanbusch ude af sig selv, trykkede Tørklædet for Øjnene og styrtede ud af Stuen.

»Naa, saa gid Djævelen i Blaat og Gult og hans største Muskedunder i Sort og Hvidt komme efter slige Snottepoge, slige voxindsatte Ulddotter! — — god Dag, god Dag, min gode Cappelen! Om Forladelse, jeg bandede nok en Smule for mig selv; men ved Djævelen! Hør, Bror Gabriel! Er her ikke en Slurk at faa for Brystet?«

»I have underlige Historier fore, kan jeg mærke«, sagde Cappelen, hvis Ærgrelse var forlængst gaaen over til levende Nysgjerrighed.

»Hys, Du! Det er ikke min Hemmelighed, og Kavalier og Parole. Men Du hørte nok, den unge Spirrevip er kuriøs i Hovedet. Død og Liv! Først faar han gamle, adstadige Folk til at agere — — og saa — Hør, Cappelen! gaa Du ud til Kjærlingen paa Marken der borte tvers over Vejen og rekvirer os noget Varmt. Jeg vil imidlertid opsøge den Flødeskjæg, den voxindsatte Ulddot og bringe ham til Raison eller ogsaa slaaes med ham«.

Ingen halv Time var forløben, førend en rygende Bolle stod paa Bordet, og de tre Herrer havde taget Plads rundt om samme, hver med et dygtigt Glas for ved sig. Schlanbusch havde jaget sine Samvittighedsskrupler paa Døren og skjænkede flittig i Cappelens Glas. Endelig troede han, at denne var nogenledes stemt for at høre et halv sandfærdigt, halv udpyntet Skriftemaal. Han betroede da Vennen, hvad der var igjære, og forsikrede, at hans Hensigt var, saa snart Familiearrangements vare bragte i Orden, at erkjende Birthe offentlig for sin Hustro.

»Her i Landet kan jeg ikke være Partiet bekjendt, indser Du nok, min Hjertens Ven. Men der hjemme i Hannover præsenterer jeg den Odelsbaarne og giver hende al den Familie, der behøves for at gjøre Partiet standsmæssigt. Hendes Sprog og Sæder ere norske; der forstaar man sig ikke mere paa Eders Adelsfruers Maal end paa Dølepigens. Hun lærer med Tiden at tale Højtysk og neje som en Baronesse«.

»Død og Liv! Og dejlig er hun som Eva, der, som bekjendt, ikke havde en eneste Ane«, sluttede Løjtnanten. Gabriel rakte sin Højre til Eventyrerne og var vunden for Spillet.

Af den i Møllmanns Breve indførte Beretning fra den gamle Prest vil Læseren indse Forbindelsen imellem dette Møde og Egteskabsforhandlingen paa Barkli-Sletten, hvorved Cappelen spillede en kort, men vigtig Rolle. Den følgende Middag spiste en Del af de Indviede paa Fossesholm, og der aftalede Kornetten og Gabriel, hvad der for Fremtiden skulde ske. Cappelen smigrede sig med, at denne Handling, hvis Strafværdighed han dybt følede, dog tilsidst skulde faa et hæderligt Udfald. Han bedrog sig, som vi vide. Schlanbusch blev efter sluttet Felttog kaldt tilbage til sin Familie og berettede i et langt Brev med mange Omsvøb, at han var nødt til at indgaa en standsmæssig Forbindelse med en Dame, som hans Fader havde bestemt ham. Iøvrigt ønskede han, at Cappelen vilde være den stakkels Birthes Skytsaand og, om muligt, bibringe hende den Mening, at Schlanbusch var falden i et Slag.

Det har ikke været os muligt at komme efter om, og i saa Tilfælde hvorledes Hr. von Cappelen har opfyldt dette den troløse Udlændings Paalæg. Derimod vide vi, at Birthes Fader efter en Vinterrejse, hvorom Møllmann taler, kom hjem kraftesløs og syg og kort efter døde. Birthe styrtede sig i Fortvivlelse og Forvildelse ud af et Vindu, hvorved hun blev halt for sin Livstid og nedkom med et dødt Barn. Hendes Forstand var borte. Kristoffer og Else plejede hende med usigelig Ømhed og Opofrelse. De føjede sig i alle hendes urimelige og naragtige Fordringer. Saaledes indrettede de for hende et eget Værelse, hvori hun levede paa en Slags standsmæssig Vis, stedse efterlignende Comtessens Dragt og Manerer.

Tyve Aar vare forløbne efter den ulykkelige og for Ophavsmændene skammelige Katastrofe, da den hjemkomne Jørgen Cappelen bragte Brev og Pakke fra Major Schlanbusch. Barnløs Enkemand og gigtbruden Krøbling gjenkaldte han sig med bittert Nag sin Ungdoms vildeste Streg. Det var hans høieste Ønske atter at gjøre det godt, som var gjort ilde, og han anmodede til den Ende Cappelen om at skaffe ham Underretning om hans arme bedragne Kone og sørge paa det bedste for hende, indtil det blev muligt for Majoren at slæbe sig op til Norge.

Cappelens Bestræbelser for at bringe Birthe tilbage til en Tilstand, hvori hun kunde føres i Schlanbuschs Arme, vare

og bleve forgjeves. Kort efter at hun var indflyttet paa Ødegaarden, kom der Efterretning om Majorens Død. Gabriel kaldte hende i fortrolig Samtale med Sønnen sin Syndearv og overdrog den Ulykkelige til Jørgens Omhu, da han forlod Verden.

Alle disse Mennesker havde efterhaanden forladt Verdens Skueplads. Men saa længe endnu Tapetfiguren paa Fossesholm bliver staaende, vil en og anden Rejsende dvæle ved Erindringen om den stakkels Halte-Birthe, hvis Levnetsomrids her er leveret.

De trende Kusiner.

(1835.)

De trende Kunstler

(1835.)

Jeg var udnævnt til Medlem af en Kommission, der skulde rejse i offentlige Forretninger. Ung, munter, en Gjek efter selskabelige Fornøjelser og fremfor alt etter Forandringer, ansaa jeg den Udnævnelse, hvorved jeg pengeløse stakkels Sagfører paa en Gang forvandledes til Hr. Kommissarius, for den lykkeligste, skjønneste Befordring. Fri Rejse var allerede en Herlighed; men nu dertil Diætpenge, som jeg i Sammenligning med min sædvanlige Diæt maatte finde overflødige, og Vished oven i Kjøbet om et anstændigt Salarium! O! aldrig før havde Themis forekommet mig saa yndig, — aldrig før havde Fogtmanns Reskriptsamling med saa megen Forgyldning paa Ryggen smilet til mig fra min Boghylde. Jeg gjorde i from Begejstring det Løfte at bekoste nyt Bind paa mit Exemplar af Kristian den Femtes Lov, og da min Søster kom op til mig med Thevandet, greb jeg hende om Livet og fejede afsted med den bestyrtsede Pige i en Art Gallopade rundt om det grønne Bord, hvor Akter og Erklæringer delte Plads med poetiske Rariteter.

»Men saa hold da op en Gang med det Fjas, Adolf! Jeg synes, Du kunde blive adstadig engang. Dersom Du ellers skulde trænge til et afkjølende Middel, saa har jeg her forsynet mig med et«.

Søster Constance viste mig med et vemodigt Smil den kvitterede Regning for det sidste Halvaars Husleje.

»Meget vel! vil Du være saa god at levere Budet den tilbage og bede ham komme igjen i Eftermiddag, saa skal den Bagatel blive afgjort«.

»Letsindig er Du altid, Adolf! Hvad nytter det at lade sine Kreditorer rende April?«

Nu fremviste jeg da det kongelige Kommissorium, og Constance slog Hænderne sammen af Glæde og Forundring. Men da mine Læsere vel ikke kjende min ejegode, brave Søster og neppe have hørt Tale om min den Gang endnu levende fromme, ærværdige Moder, saa forsynder jeg mig imod den gode Tone ved at opholde mig ved Scener, der ikke kunne tjene til andet end til at forskaffe Læseren tre Silhouetter af Personer, som han ikke bekymrer sig om. Altsaa — ikke et Ord mere om mit tarvelige Hjem og om de to Væsener, som vare mit Hjerte de dyrebareste i Verden. — Jeg havde aflagt min Visit hos min ældre Medkommissær og derefter optaget det højst velkomne Forskud, — havde ordnet og indpakket min med nogle nye Klædningsstykker forøgede Garderobe, — havde lejet mig en Kariol og stod i Aftendæmringen fix og færdig til ved Solopgang næste Morgen at tiltræde min Rejse.

»Dersom Du opholder Dig saa længe i Sund«, sagde min Moder ved Aftensbordet »saa burde Du gjøre en Visit til den gamle Frøken Dahl; det er dog et Slags Tante af Dig«.

»Hu, nej gjør ikke det!« svarede Constance, »naar jeg bare tænker paa den Dame, maa jeg gyse. I det mindste skal Du love mig, at Du ikke logerer hos hende«.

Min Moder forsikrede beroligende, at Constance kunde være ganske sikker i den Henseende; Frøken Julianes Gjestfrihed strakte sig ikke saa vidt«.

Jeg lovede imidlertid saa meget hellere at hilse paa den gamle Frøken, som jeg følte en vis uhjemlig og derved pirrende Sky for dette Menneske, som jeg hidtil alene kjendte fra min Moders Fortællinger. Disse bragte mig almindelig i en Stemning, som den, hvori adskillige af Kruses Noveller sætte Læseren, og da nu Lejligheden uventet tilbød sig for mig til at gjøre det maaske kun i mine Øjne interessante Fruentimmers personlige Bekjendtskab, optog Tanken om hin Visit i den Grad Pladsen i min Hjerne, at jeg glemte, at min Rejse havde et andet og vigtigere Maal.

Førend jeg beder mine ærede Læsere om Følge paa min Rejse, maa jeg forklare mig over Navnet Sund, som her betegner det Sted, hvor Frøken Juliane Dahl boede, hvor jeg nu selv har boet i en Række af Aar, og hvor jeg formodentlig bliver til min Død. Jeg har altid havt Uvilje imod Pseudonymitet og stod virkelig længe i Beraad med mig selv, om

jeg ikke gjorde bedre i at nedskrive Navnet ligefrem paa den lille godmodige norske Søstad, der var Skuepladsen for den Hændelse, jeg i al Simpelhed vil berette. Men der er noget i mit Indre, som modsætter sig denne Aabenhjertighed, og saa kalder jeg Stedet Sund (egentlig skulde jeg skrive —sund).

Det var en vakker Sommerdag, da min Medkommissær og jeg stege af i Gjestgiverstedet i Sund og forlangte et Værelse og Middagsmad. For at anvende Tiden paa det mest økonomiske kastede vi os i vore Spadserefrakker og gik strax ud, han for at hilse paa en Ungdomsven, jeg for at aflægge Frøken Dahl en Visit. Nu stod jeg da foran Huset; det var en lang, mørkegrøn Bygning paa to Etager. De mange Vinduer bestode af disse smaa Ruder, der, som bekjendt, afløste Fortidens blyindfattede Glas. Papir-Rammer mødte Øjet næsten fra alle Fag. Baade Port og Gadedør vare lukkede, og intet Tegn til Mennesker eller Dyr lod sig opdage. Længe stod jeg i en taabelig Tvivlraadighed, indtil en Forbigaaende gav mig det simple Raad at gaa op ad Gadedørstrappen og ringe paa. De gamle Trin gave saaledes efter for mine Fødder, at jeg ventede, de skulde gaa i Stykker. Endelig fik jeg Klokkestrengen fat og tog i, først med passelig Forsigtighed og i Intervaller, som det sømmer sig en Herre, der ringer paa ved Indgangen til en Dames Hus; men da Sømmelighed veg for Utaalmodighed, kimede jeg af alle Kræfter. Saa aabnedes da omsider Døren; et aldrende kvindeligt Tyende lukkede op og spurgte om mit Navn og Ærinde. Pigen viste mig høflig ind i et Værelse, hvor jeg nysgjerrig lod Øjnene løbe omkring for af Omgivelserne at gjøre Slutninger angaaende Tanten, hvilken Benævnelse jeg havde besluttet at betjene mig af. Mine Iagttagelser syntes ikke at love synderligt Resultat. Værelset var dekoreret, som et Visitværelse fra forrige Tider plejer at være det; Kaffetøjet paa et Bord i Stuens ene Ende, et lakeret Bord med bevægelige Skiver, den ene under den anden, paa en Fod, — et Clavicymbal, et mægtigt Stueur, der syntes at byde mig velkommen ved strax at sætte sine Klokker i Bevægelse til et Kvarterspil; — se, dette er omtrent, hvad jeg iagttog i nogle Minutter. Thi da kom allerede Tjenestepigen ud og formeldte Frøkenens Kompliment. Hun takkede for den hende tiltænkte Ære, men o. s. v. Jeg blev saa ærgerlig, at jeg ganske uhøflig smækkede med Tungen og traadte raskt ud i Forstuen og derpaa med et Slags Spring fra Gade-

dørstærskelen ned — ikke paa Trappen — men i Trappen! Dens Platform aabnede bragende en Afgrund, der pludselig opslugte min hele Person lige til Hagen. Der stod jeg i en i Sandhed lige saa fortvivlet som pudserlig Situation. Det var mig positiv umuligt at komme op uden Hjelp, og det saa ikke ud, som om Hjelpen vilde være mig nær. Det første, jeg foretog mig, var at skoggerle og derpaa at skraale af fuld Hals om Hjelp. Det varede dog ikke længe, førend tvende Karle traadte hen til mig under Anførsel af den før omtalte Tjenestepige. Uden Vanskelighed var jeg oppe og søgte i mine Vestelommer efter Smaapenge, da et nyt Væsen tiltalte mig fra Gadedøren. Hun havde Ordre fra Frøkenen at spørge, hvorledes jeg befandt mig; Frøkenen beklagede hjertelig det forskrækkelige Tilfælde, som min Artighed og hendes Trappes Brøstfældighed havde foraarsaget, og indbød mig til at lade mig lede ind i Stuen, imedens hun skikkede Bud efter Lægen. Under denne Tale indskød en Aand mig den Underfundighed, at spille den Kvæstede. Jeg lod mig slæbe ind og blev sat paa en Ottoman. De to kvindelige Personer tilbøde mig mere Behvemmelighed, end jeg ønskede. Medens jeg overlagde, hvorledes jeg skulde bære mig ad, kom allerede Lægen ind af Døren. Han var en Ungdomsbekjendt af mig; og jeg tog ikke i Betænkning at betro ham det lille Bedrageri, men som sandsynligvis ikke vilde hjælpe mig til at faa den Grusomme at se. Doktoren lovede at understøtte mig, hvis det blev nødvendigt, og skrev til den Ende en Recept. Jeg sendte Bud til Gjestgiverstedet og bad min Kollega afhente mig, naar han vilde afsted. Endelig — jeg havde siddet alene en Stund i utaalmodig Forventning — endelig kom Pigen ind og spurgte, om mit Befindende tillod mig at modtage Frøkenens Visit. Blodet sprang mig i Kinderne, og jeg havde nær glemt min Rolle. Damen traadte ind, bøjede sig med en meget stiv Holdning, gav mig et advarende Tegn med Haanden, da jeg gjorde Mine til at staa op og satte sig i nogen Afstand fra mit Sæde. Jeg iler at give et Omrids af Frøkenens Udvortes, saaledes som jeg endnu i Erindringen ser hende. Aldrig har jeg seet noget kvindeligt Ansigt, hvori Alvor i den Grad var fremherskende. Jeg fandt ingen af disse Træk, som Lidenskaberne indgrave, Sjelens Rolighed syntes tvert imod at have bevaret hendes Ansigts rene Oval imod Tidens Angreb. Men dette Alvor, dette dybe, smerte-

løse og glædeløse Alvor gav hende det gespenstagtige, som jeg havde ventet, som jeg havde længtes saa meget efter, men som dog nu ikke ganske svarede til min Forventning, Det blev mig klart, at det Indtryk, Frøkenens Ansigt gjorde, maatte være ganske anderledes hos Lægen og enhver anden, som ikke netop vidste saa bestemt som jeg, hvilken ulykkelig Hændelse der havde forvandlet den fine Verdensdame til en Nonne. Øjnene vare brune og forraadte en Livlighed i Forstandens Funktioner mere end nogen Bevægelighed af Følelserne.

En høj, smækker Skabning, faa, men korrekte Armbevægelser, og et noget svagt, men rigtig betonet Sprog i dansk Dialekt — høre endnu til Beskrivelsen.

Underholdningen hverken var eller kunde være levende. Frøkenen beklagede mit Fald o. s. v. og erkyndigede sig med Høflighed om min Moder og vor Familie. Tjenestepigen lod sig se i Døren og gav sin Dame et Vink.

»Ja, min Hr. Fætter! Det tarvelige Maaltid er serveret. Jeg er, som De nok af alle Ting mærker, ikke mere i Forbindelse med Verden. Saaledes er hverken Hus eller Bord indrettet til at modtage Gjester. Men i det Haab, at De sætter Dem ind i Omstændighederne, byder jeg Dem uden en eneste Kompliment mere, hvad Kjøkkenet har formaaet. Bringer nu kun Bordet ind, Børn«.

Strax kom de to Terner ind med et lidet Bord, der paa det punktligste var dækket til to Personer, og satte det paa Frøkenens Vink foran mig.

Jo mere Agtelse, jeg ved hvert Ord og hver Mine fik for Frøken Juliane, desto fatalere blev mig den Rolle, jeg nu engang havde overtaget. Den gjorde mig forlegen og ordknap. Meget velkommen var mig derfor den fortræffelige Mad, der skaffede mig Lejlighed til at tie uden at begaa nogen Fejl imod Levemaaden. Med hvert Minut steg mit Begreb om Tanten. Hun var dannet, smagfuld, ja saa gentil, at neppe noget Fruentimmer i den store Verden skulde kunnet føre et bedre Sprog. Min Forundring bragte mig forbi min Forlegenhed. Foran mig stod en Flaske meget god Bordvin, hvilken hun jævnlig erindrede mig om at tiltale; selv drak hun Rhinskvin og Vand.

»Deres ædle Moders Velgaaende!«

Der laa noget i Betoningen af Ordet »ædle«, som til-

kjendegav mere end et *Epitheton ornans*. En behagelig, varm Følelse rørte sig i min Sjæl, og jeg takkede med et Udtryk af Hjertelighed, som maa have fundet Gjenklang hos hende; thi hun blev mig synlig god fra det samme Øjeblik. En Times Tid forløb næsten ved Bordet, hvor Kaffen serveredes. Jeg maatte tilstaa, at Tante Juliane i Virkeligheden var en ganske anden Person, end den Juliane, jeg fra Barnsben havde dannet mig en Ide om, der i Førstningen højligen blev understøttet af Omstændighederne ved min Indtrædelse og af det gammeldags Værelses Karakter. Kontrasten imellem det moderne hos Frøkenen, hun viste sig nemlig som en gammel Dame plejer i vore Cirkler, og Spisestuen vedblev at mane mig, og jeg kunde ikke afholde mig fra at tale om det Antike rundt om os.

»Ja nu, De taler derom, kan jeg ogsaa se det; men da det for tredive Aar siden forekom mig saa gammeldags, som det nu forekommer Dem, saa er det naturligt, at det ikke mere falder mig saaledes ind. Det er overhoved en Forestilling, som hører Ungdommen til, at Forandringen i Brugen er saa betydelig«.

»Det vil jeg gjerne indrømme, Tante; thi en længere Erfaring viser, at det, der til enhver Tid ansees for gammeldags, atter med en Smule Modifikation kommer i Mode. Saaledes med vor Klædedragt, saaledes ogsaa med vore Møbler«.

»Ogsaa det, imidlertid vilde jeg have sagt noget andet med mit 'Betydelig'. Jeg mente nemlig, at Mennesket i sit Indre bliver sig saa temmelig ligt til alle Tider. Under den gammelfranske Skikkelse, hvori de Folk viste sig, der i min Ungdom vare gammeldags, under den Form, som den Gang var den moderne, og i de Dage, da Deres Ungdom blomstrer, have Folk følt og tænkt omtrent paa samme Maade«.

»Jeg ved dog ikke, med Deres Tilladelse, om man kan negte, at Tidsalderen har en mægtig Foranderlighed til Følge i vore Begreber f. Ex. i politisk og religiøs Henseende«.

»Ja, men tror De ikke, den samme Menneskenatur stikker frem, Tror De f. Ex. ikke, Taaren løb lige saa hed, Brystet bevægede sig lige saa højt, da man nød Racines Athalie eller Florians Stella, eller Ewalds Rolf Krake, som nu ved Deres Tidsalders Digtere? Tror De ikke, den forsømte Aftenbøn bragte en lige saadan Følelse af Uret over mine Forældre, som en maaske noget mere fremtrædende Forseelse

imod Gud over mig? De samme Hjerteklap og Hjernebevægelser herske, tænker jeg, til alle Tider; kun er det Udvortes, der frembringer dem, anderledes«.

Der var noget nyt, noget utydeligt for mig i den elskværdige Tænkerindes Foredrag. Jeg vilde nødig opgive Themaet. »Men dersom jeg nu læser Racine, kjære Tante, og paa samme Tid Schiller —«

»Ja De, min Ven! Men læser De Racine saaledes, som Racines Samtidige? Vil han til Gjengjeld læse Schiller saaledes som De? Vore Forfædre berusede sig i Mjød, deres Efterkommere i den sydlige Drue. Rusen var for den ene, hvad den er for den anden. En Menuet bragte min Bedstemoders unge Hjerte i samme glade Stemning, som en Vals bragte mig, og — ja undskyld mig — ja maaske det nuomstunder er Figaro eller en yngre Søster«.

»Ja, nu har jeg forstaaet Dem, Tante! Det er, som Schiller siger, at alle Hjerter ere ens; kun Hovederne ere forskjellige«.

»De slipper mig ikke endnu. Jeg vil heller ikke indrømme Dem Hovedernes Forskjel. Da en af de gamle Filosofer udfandt de fire Elementer, spændtes hans Tænkekraft, glødede hans Interesse lige saa meget, som Lavoisiers eller hvilken nyere Lærd De med Deres bedre Bekjendtskab til Videnskaberne vil tænke Dem, ved den nyeste Opdagelse. Nu ere de Ældres og de Seneres Kraftytringer enhver Ynglings Ejendom; nu kunne de ikke mere vække denne Spænding, Aandens lykkeligste Marter. Min unge Fætter ved bedre, end hans gamle Tante, hvad der nu skal til. — Men det er barnagtigt af en gammel Pige at udsætte sig for Ungdommens Kritik. Jeg vil ende med en Sammenligning, som hører Spindesiden til: min Moder brugte Safran i den Suppe, De i Dag har spist; jeg krydrer med Muskat«.

Min Stemning lader sig ikke beskrive. Med en næsten forelsket Begejstring hvilte mit Blik paa de smale, blegrøde Læber, der i det behageligste, frieste Foredrag fremsatte halv som Paradox, halv som naturlig Sandhed sine Paastande.

En Vogn raslede udenfor, og man meldte mig, at Kommissæren var rejsefærdig. Med inderlig Ulyst rejste jeg mig og trykkede den mærkværdige Eneboerskes endnu skjønne Haand til min Læbe. Jeg vilde sige hende noget Forbindtligt; men jeg kunde ikke ret finde Ordene, og var det i Følelsen af, at

jeg i mine forud nærede Forestillinger havde gjort hende Uret, eller var det den forbifarende Erindring om hendes udstandne Lidelser? jeg ved ikke at forklare det; men mit Hjerte pressede mig i Brystet, og jeg brast pludselig ud i en heftig Graad.

»Hvad er det! Hvad fejler Dem? Maaske en Følge af Faldet! Min Gud, Fætter, sæt Dem ned! Inger, bring mine Nervedraaber!« Der var en bekymret Omhyggelighed og dog bag samme en vis rolig, kold Tilbagetrækken, som lod mig ane, at hun ikke antog Faldet for Aarsagen til denne Bevægelse. Jeg beroligede Tanten, viste Ingers Hjelp bort, bøjede mig endnu en Gang med sømmelig Anstand og satte mig bortgaaende ind i den Hinkendes Rolle.

Nogle Uger vare henrundne, i hvilke Afvexlingen af Forretninger, Aftenunderholdninger i fremmede, men gjestmilde Kredse og Rejser havde sysselsat mig ved lutter momentane Indtrykke. Paa Hjemrejsen kjørte jeg atter igjennem Sund og kom i Høstaftenens Skumring til Gjestgiverstedet. Min Medkommissær havde valgt en anden Vej, og jeg var saaledes aldeles min egen Herre. Det var min Hensigt næste Morgen at gjøre Tanten min Opvartning og at lade det komme an paa hendes Modtagelse, om jeg strax eller først ud paa Dagen skulde fortsætte min Rejse til de kjære Mennesker, hvis Savn med hvert Øjeblik blev føleligere for mit Hjerte. Men neppe var jeg kommen op paa Gjesteværelset, førend man bragte mig et Brev, der, som Vertinden sagde, havde ligget en hel Uge og ventet efter min Ankomst. »Fra Moder og Constance!» udbrød jeg glad og rev Seglet op uden at kaste Øje paa Udskriften. Jeg havde taget fejl. Brevet var fra Frøken Juliane og lød saaledes:

»Højstærede, kjære Hr. Fætter! Hvis De ikke anser min Anmodning paatrængende og dens Opfyldelse besværlig, ønsker jeg, at De vil tage til Takke med mit Hus under Deres Ophold her i Byen. Deres Deltagelse har paa det behageligste bevæget mig og bragt mig til at ønske endnu at knytte min Interesse til Mennesker udenfor mig. Ikke skal dette mit Ønske imidlertid lægge noget Baand paa Dem. Saa gjerne jeg vilde forlænge Deres Ophold her til flere Dage, kan jeg dog ikke vente, at De i den Grad vil opofre Deres Tid for et gammelt, Dem ukjendt Menneske. De skal aldeles anse mit Hus som et Gjestgiversted i denne Henseende. Men nogle Timer vil

De dog alligevel opholde Dem her, og ved at tilbringe dem hos mig vil De særdeles forbinde Deres gamle Tante

Juliane v. Dahl«.

Min Egenkjærlighed ikke mindre end min Interesse for den elskværdige gamle Jomfru bragte mig til med Glæde at modtage et saa venligt Tilbud. Kun havde jeg nogen Betænkelighed med Hensyn til Klokken, da jeg frygtede for at volde Ulejlighed ved at komme saa sildig ud paa Aftenen. Jeg stod endnu i Betænkning, om jeg skulde bie til næste Morgen med at modtage Indbydelsen, da den gamle Inger bankede paa min Dør og udbad sig Svar fra Frøkenen. Paa hendes Ord, at jeg var velkommen strax, lod jeg mit Tøj bringe efter mig og befandt mig inden faa Minutter udenfor det store, mørke Hus.

Denne Gang havde jeg intet at befrygte af Trappen. De nye endnu umalede Trin skinnede frem i Tusmørket. Gadedøren aabnedes, og jeg blev ført op igjennem en magelig Trappe til et smagfuldt Værelse, der var oplyst af et Par Lys i Armstager og opfyldt af Vellugt. En hvid Seng, Mahognimøbler, et stort Spejl fuldendte det behagelige Indtryk af smagfuld Elegance. Inger underrettede mig om, at Frøkenen ventede mig i sin Dagligstue med The og Aftensmad, hvis jeg ikke var alt for træt og heller ønskede serveret paa mit Værelse. Naturligvis, jeg ilede ned til den gjestfri Vertinde.

Dog, lad mig ikke af Lyst til at gjenkalde mig selv disse behagelige Erindringer falde mine Læsere besværlig. Tante Juliane modtog mig som en gammel Bekjendt, eller snarere som en længe ventet Ven. Aftenen og hele den følgende Dag henflød paa det behageligste. Det var den Dag, jeg skyldte en fortrolig Meddelelse af hendes Skjæbne, hvilken jeg nu har i Sinde at betro Læseren, skjønt jeg forud indser, at jeg ikke hos Fremmede kan vække den Interesse, der vaktes hos mig, da jeg af den gode Dame selv underrettedes om Begivenheder, som i det Dunkle havde gjøglet for det nysgjerrige Barns og den drømmende Ynglings Indbildning. Af denne Grund føler jeg heller ikke Lyst til at nedskrive Fortællingen, som den blev mig meddelt, med Julianes egne Ord. Jeg har tillige Data fra min Moder, og endelig staar jeg ved Enden af Begivenhederne paa et Punkt, fra hvilket jeg har tydeligere Overblik over det hele, end selv Tanten havde, da hun fortalte.

Inspektør Dahl sad i sin Dagligstue med Benene overkors og lod sit Blik hvile paa to unge Piger, der havde sin Plads ved et lidet Sybord i Nærheden af Vinduet. Den ene af dem var min Moder, fra hvem jeg har denne Scene; den anden var Inspektørens eneste Datter, Ursula, eller, som hun plejede at kaldes, Aasille. Paa hans Knæ laa en opslagen Bog, hvis Indhold tydelig krydsede indenfor den furede Pande, imedens det udvortes Øje dvælede paa de smukke, netop voxne Piger, der vexlede mangt et halvt højt Ord og tilkastede hinanden mangt et skjemtsomt Smil.

»Ursula, *mon enfant! quelle fut la réponse de mons. le pasteur?*«

»Han lovede at komue«, svarede Aasille kort og med et af disse Træk om Munden, som klæde unge Mennesker og især en ung Pige saa ilde. Rigtignok vidste hun megel vel, at Faderen ikke fra sin Plads kunde se den uartige Grimace.

Inspektøren blev imidlertid misfornøjet med Svaret; det saa min Moder tydelig; han rejste sig, gik et Par Gange op og ned ad Gulvet og blev derpaa venlig staaende foran hende.

»*Que vous êtes diligeante aujourd'hui, ma petite niéce!*«

»*Oh, mon cher oncle! vous êtes très bon*«, svarede min Moder stammende, idet en mørkerød Purpurstrøm flød over hendes Ansigt og Hals. Hun havde første Gang i sit just ikke lange Liv prøvet paa at tale Fransk, og hendes Beholdning af Ord var virkelig ogsaa næsten udtømt.

»Du er en liden god Pige!» sagde Inspektøren og klappede den blussende Kind. «Saaledes skulle I være, Børn, saaledes! Ingen Prætensioner, men heller ingen Særhed. Ursula, Du kan meget godt Fransk og kunde inden en Maaned parlere, naar Du kun vilde. Men Jomfru Ursula vil ikke glæde sin Fader. Karen har jo neppe lært et Par hundrede Vokabler, og hun giver mig strax Svar for at gjøre din Uret god«.

Kontorbetjenten kom ind med nogle Papirer; Inspektøren løb dem igjennem og skrev under.

»Ja, ved Gud var det at gjøre min Uret, som han kalder det, god! Du er nu altid saa snil og føjelig, Karen. Hu! hvor Du er falsk!«

»Falsk?« svarede min uskyldige Moder og blev lige saa bleg, som hun før havde været rød. »Ak, kjære Ursula! Jeg forsikrer Dig, det var saa ganske uden Hensigt — jeg vidste

ikke selv, hvorfor — men det kom saaledes af sig selv!« Min Moders Øjne løb over; Taarerne trillede ned over hendes Fingre og paa Sytøjet.

»Tys! Vær da ikke saa barnagtig! Saa var det Dumhed i det mindste; det maa Du tilstaa«.

»Jeg ved ikke, hvorfor Du vil kalde det Dumhed«, svarede den sagtmodige Karen; »det var i det højeste Mangel paa Overlæg«.

»Vil Du endelig have en anden Forklaring, min bedste, saa var det Forfængelighed; thi det er altid et Tegn paa Forfængelighed at ville gjøre stor Figur med ganske lidet«. Min Moder følede sig dybt krænket og bøjede sig taus over sit Sytøj. Snart toge hendes Tanker en anden Retning; de opsøgte det fattige, men fredsomme Hjem, fra hvilket hun ret nødig havde løsrevet sig for at tilbringe nogle Uger i Onkelens Hus. Hans venlige Omgang, den Overflod, der herskede i den rige Mands Hus, de Fornøjelser, Egnen gav Anledning til at nyde, kunde kun ufuldkomment give den fromme, bløde Pige Erstatning for det elskede Hjem; thi Ursulas Egoisme og skaanselløse Heftighed forbitrede hendes Omgivelser enhver Nydelse. Udfald, som det ovenfor beskrevne, vare aldeles ikke sjeldne, imidlertid havde dette efterladt en mere end almindelig Bitterhed hos min Moder. Hendes Længsel efter at komme ud fra et Sted, hvor hun hver Time paa Dagen var udsat for en andens mørke Luner, gik lidt efter lidt over til den faste Beslutning at forkorte Opholdet til Dage i Stedet for Maaneder.

Udførelsen var imidlertid ikke saa let. Ursula vilde nødig undvære den eneste, hun kunde kalde Veninde; thi Byens unge Piger kunde lige saa lidet lide hende som hun dem. Og hvad nu Inspektøren angik, saa ansaa han den elskværdige Karens Ophold hver Sommer i hans Hus som en Livsnydelse for ham selv og et vigtigt Gode for Ursula.

Inspektør Dahl var en retskaffen og i Grunden ogsaa en meget fornuftig Mand; men en besynderlig Lyst til netop mest at beskjeftige sig med det, der laa længst udenfor hans Sfære, havde tidlig givet ham et noget adspredt og forkert Væsen, som med Aarene antog Farve af Pedanteri og undertiden Affektation. Skjønt han var bestemt fra Ungdommen af til Handelen, gav han sig tidlig ifærd med de døde Sprog og den klassiske Literatur. Da hans Formynder troede at burde

føje sig efter den unge Dahls Tilbøjelighed, lod han ham studere. Men fra nu af maatte de gamle vige for de nyere Klassikere. Aarene løb hen, og Dahl blev en gammel Akademikus. Ked af et ufrugtbart og midt i Studiernes Afvexling dog ensformigt Liv, besluttede Dahl endelig at træde ind i en offentlig Stilling. Om den Post, han beklædte i Sund, var den første eller hørte længere ned i en Række, derom er mig intet bekjendt. Skjønt han som Embedsmand fornemmelig studerede den praktiske Filosofi og Psykologien, kom han dog til en Gang at forelske sig, og det i et ungt Pigebarn, der var dejlig som den første Rosenknop, men ogsaa kun dejlig. Filosofen fortrød nok snart sin Daarlighed; men da hans unge Kone skjænkede ham den underskjønne Spæde, som blev opkaldt, Himlen veed om efter Polarbjørnen eller den norske, saa fandt Inspektøren sig i at være mindre lykkelig som Mand, naar han blot kunde blive det saa meget mere som Fader. Han anskaffede sig alle pædagogiske Verker fra Cyropædien, der beskjeftiger sig med Prinser, til — jeg veed ikke hvilken Autor, der sidst havde ladet en Levana komme for Lyset. At den gode Fader ingenlunde opnaaede at danne et kvindeligt Ideal i den lille Ursula, det have vi sagtens seet. Om Moderen, der levede til Aasilles tolvte Aar, havde væsentligt modarbejdet Faderens systematiske Opdragelsesplan, eller han maaske selv forkvaklede den, kan ikke med Vished afgjøres. Kun saameget endnu af dette tørre Referat: Ursula var netop fjorten Aar og konfirmeret, da det her anførte Besøg af min Moder fandt Sted. Dahl havde ofte anstillet Sammenligning imellem sin Datter og den i højeste Grad usystematisk opdragne Karen, der omtrent var af samme Alder; og han slog flere Gange paa en Streng, som i det hele behagede Aasille bedre end hendes Kusine: han vilde udbede sig Karens bestandige Selskab for sin Datter.

Da Inspektøren var færdig med sine Expeditioner og Betjenten havde forladt Værelset, satte han sig venlig hen til Pigerne og begyndte en meget vidtløftig Demonstration angaaende Vigtigheden af det franske Sprog for Fruentimmer. Med ærbødig Opmærksomhed hørte min Moder paa den gode Onkel, imedens Aasllef rokkede frem og tilbage paa sit Sæde.

Den indbudne P rest, der var Inspektørens eneste Omgangsven, bankede paa Døren og frembragte en behagelig Diversion. Pastor Tanning var en ung, tækkelig Mand, som

med Alvor og Værdighed forbandt en Verdensmands Høflighed og Opmærksomhed. Paa en Gang var Ursula forvandlet. Intet Spor viste sig af Lune eller Forstemthed; et sødt drømmende Smil var udbredt over det skjønne Aasyn; beskeden, men let besvarede hun Prestens venlige Spørgsmaale, og hun syntes at se paa sin Faders Øjne, hvad han ønskede Med tilgivende Faderglæde nikkede Inspektøren til sit gode Barn, der nu havde erkjendt sin Fejl og ved saa megen Elskværdighed vidste at gjøre den god igjen. Men hos min Moder, som uden Tvivl rigtigere bedømte Aasilles Forvandling, opkom en Uvilje, den hun kun ufuldkommen kunde beherske. Hun blev ordknap, og hendes, som det syntes, udeltagende Væsen forhøjede Kusinens Triumf. Tanning var ganske indtagen af Aasilles Elskværdighed og gjorde Faderen den ene smigrende Kompliment efter den anden over det skjønne Resultat af hans Opdragelsessystem, hvilket Presten saa ofte før havde maattet døje i den hele tørre Vidtløftighed, hvormed Inspektøren altid plejede at udbrede sig over sit Yndlingsemne. Dersom nu Faderen med Tilfredshed i al Troskyldighed modtog og besvarede Prestens Ros, vidste Ursula uden Tvivl at tage den bedste Del for sig. Hun følede første Gang sine kvindelige Yndigheders Triumf og foresatte sig at forfølge dem.

Da Pigerne om Aftenen vare alene paa sit Værelse, udbrød Aasille i en Strøm af Lovtaler over den søde Tanning og betroede sin Kusine, at hun elskede ham lidenskabelig.

Min Moder var alt for god til at erindre en Fornærmelse, naar man paa nyt viste hende et venligt Ansigt; men hun var ogsaa alt for rolig, fornuftig og fri for Sværmeri til at være skikket for en Fortroligs almindelige Rolle ved en Lejlighed som denne. Med Venlighed forestillede hun Aasille, at den gode Prests Artighed imod en Pige, som han vel endnu betragtede som et Konfirmationsbarn, ikke strax maatte optages som Kjærlighed Det er let at begribe, hvor ilde denne Formaningstale blev optagen. Ursula slog med Nakken, talte om visse Folks Misundelse og krænkede Forfængelighed og forsikrede, at Tanning skulde blive hendes til Trods for min Moder.

Presten var imidlertid virkelig skudt i den opblomstrende Mø. Uagtet al den Møje, han anvendte paa at dølge sine Følelser, bleve de dog daglig mere synlige, og selv Inspektøren, som ellers af bare Theori plejede overalt at fejle i An-

vendelsen, mærkede, at Tanning havde et godt Øje til Ursula. Denne Opdagelse, som han tilskrev sin Skarpsindighed uden at drømme om, hvor meget han delede den med alle i Huset, glædede ham højlig. Thi Tanning var en saare agtværdig Mand og ret efter hans Hjerte. Da det nu ikke var Dahl givet at bære paa en Hemmelighed af dette Slags, greb han med indiskret Haand ind imellem de fine Traade, hvorved den første Kjærlighed sødt indspinder et Par ungdommelige Hjerter. Min Moder, der nu var bleven mindre nødvendig for Onkelen, havde efter nogle Vanskeligheder faaet sin Afrejse bestemt. Aftenen, førend hun skulde tiltræde den, var der et lidet Selskab især af unge Mennesker hos Inspektøren. Presten, som naturligvis ikke manglede, havde, uden at glemme det Hensyn, han skyldte sin Stand, med aabent Hjerte hengivet sig til Munterhed og Selskabelighed og dansede med Liv og Sjæl Dog vogtede han sig vel for at udmærke paa nogen paafaldende Maade den Pige, hvis Ynde havde fængslet ham. Dahl var overmaade oprømt; han havde, hvad der hos ham var et næsten useet Tilfælde, endogsaa en liden Rus. Ud paa Aftenen følede min Moder sig ikke ganske vel og gik derfor ind i et mørkt, til Dansesalen stødende Værelse, hvor hun lagde sig paa en Seng. Kort efter traadte Presten ind ved en ærværdig Matrones Arm, en Kone, hvis Forstand og Erfaring gave hende den Ret, hun ogsaa gjerne tog sig, at sige den yngre Slægt Sandheden. Neppe havde de Indtrædende paa Damens Opfordring taget Plads, førend hun begyndte.

»De undrer Dem nok over, hvad en gammel Kone har at sige Dem, kjære Hr. Pastor, idet hun saa indiskret opfordrer Dem her paa Ballet til en Samtale i Enrum. De vil endnu mere undre Dem, naar jeg siger Dem Aarsagen; gid De kun ikke maa blive vred, for det vilde jeg alt for nødig have«.

Da Tanning havde givet hendé den Forsikring, som Omstændighederne opfordrede ham til, gik hun Manden paa Klingen og bragte ham til at tilstaa, hvor godt de gamle Øjne havde seet, hvad der foregik i hans Hjerte med Hensyn til den unge Ursula Dahl.

»Nu da, Hr. Pastor, De elsker min lille Guddatter, og deri finder jeg intet at undres over. Det er en smuk Pige, vittig, munter og ret flink i sit Hus. Hun har en retskaffen Fader og vil faa et rundeligt Udstyr. Men det, jeg vil sige, er: forhast Dem ikke! De kjender ikke Barnet endnu; ja,

Barn er hun jo, om hun ogsaa er voxen af Legeme og konfirmeret. Se Dem vel for! Jeg vil ikke nedsætte Pigen, men hun har virkelig store Fejl, og det er muligt — jeg paastaar det ikke — men det er muligt, De ikke finder det hos hende, som De nu tror at se, eller snarere, at De finder det, som De ikke ventede at finde«.

Tanning blev ømfindtlig og mente, at han var Mand nok til at bruge sine Øjne, og at han desuden slet ikke havde tænkt at forlove sig med et endnu saa ungt Fruentimmer. Heller ikke mente han, at hans Opførsel tydede hen paa noget ubesindigt Skridt. Uagtet han ikke befrygtede at finde Ursula anderledes om et Par Aar, end hun efter hans nærværende Bekjendtskab havde vist sig, saa var det dog noget, han erkjendte at skylde baade sin og hendes Lykke og tillige sin Stand, ikke at knytte en Forbindelse med en fjortenaarig Pige.

»Fortreffeligt, min gode Prest! Nu har jeg Dem der, hvor jeg vil. Vær nu kun længe nok stødt paa den gamle, ubeskedne Madame, som blander sig i Deres Elskovsanliggender. Men bliv bare smukt ved det Forsæt ikke at træde et Skridt nærmere, inden De har ladet Ursula udvikle sin Karakter i et Par Aar. Der er en Ting, min brave Hr. Tanning, som jeg er saa bange for; det er, at en Mand skal falde paa den Ide, at danne sin unge Kjæreste eller Kone. Fader og Moder og fremfor alt Verden kan danne hende, men for Gud, det lykkes ikke Manden. Han er forelsket, og da bliver han Slave af en ubesindig Tyran; eller han er ikke forelsket; da bliver han den stakkels Kvindes alt for besindige Tyran«.

Tanning overvandt sin Misfornøjelse og kyssede den velmenende Fru Soldings Haand med et venligt og forbindtligt Svar. I det samme blev der spurgt efter Presten.

»Gaa De nu ind; jeg kommer efter. Man maa min Tro ikke finde os sammen. Gud bevares, hvad vilde Folk tænke?« sagde Konen spøgende og lod ham gaa.

»Ja, havde det været hendes Søskendebarn, min lille fromme Karen, saa skulde jeg saamænd ikke have stillet mig i Vejen«, sagde Matronen ved sig selv, idet hun rejste sig og gik ind. Hvad ikke min Moder forhen havde følt sig forlegen ved den Stilling, i hvilken Tilfældet havde bragt hende, det følte hun sig da nu under denne lille Monolog. Med blussende Kinder sprang hun op fra Sengeteppet og ilede ud igjennem en Tapetdør. Hendes Migraine var rigtignok for-

svunden; men hun turde ikke se paa den gamle Frue eller paa Presten den hele Nat igjennem. — Tanning var bleven alvorlig. En let Sky svævede over hans ærlige Ansigt, og med større Tilbageholdenhed deltog han i Selskabet.

»Hvad gaar der af Dem, Prest?« spurgte Inspektøren imod Slutningen af Ballet og tog Tanning under Armen. »Skal jeg fortælle Dem, hvor Skoen trykker? Kom hid til Skjænkebordet, saa skal jeg oplade Deres Øjne«. Disse Ord hørte min Moder i Forbigaaende, og en indvortes Skjælven overfaldt hende. Tanning fulgte forlegen den oprømte Vert, og uden Tvil var det alene hin Samtale med Matronen, der bevirkede, at en offentlig Erklæring ikke fandt Sted.

Næste Formiddag rejste min Moder; men det første Brev, hun erholdt fra Aasille, indeholdt den Efterretning, at denne var med sin Faders Samtykke hemmelig forlovet med Presten. Et Brudstykke af et senere Brev til min Moder, formodentlig skrevet i det mindste et halvt Aar efter Forlovelsen, afskrives her.

»Dersom Du saa mig i min nærværende Stilling, Karen, saa vilde Du vist have ondt af mig. Vare alle Forlovelser saa fri for Behageligheder som min, saa tror jeg i det mindste, enhver vogtede sig for at blive forlovet anden Gang. Før maatte jeg rette mig efter min Faders virkelig ikke ubillige Fordringer; og derved kom det dog mest an paa at lade, som man efterkom hans Vilje. Men nu har jeg faaet en utaalelig, streng Hovmester i min saakaldte Kjæreste, hvis Moraler ere ganske uudstaaelige, og han, kan Du tro, lader sig ikke nøje med Snak. Det synes underligt, at jeg skulde lade mig beherske af en Kjæreste, jeg, som dog har vidst saa temmelig at beholde min Frihed endogsaa i mine Barneaar. Imidlertid maa jeg tilstaa det, for Tannings alvorlige Venlighed eller venlige Alvor, hvad det er, bliver jeg aldeles til Barn. Og tænk, hvilket ømt Forhold: han siger De til mig og jeg naturligvis ligesaa til ham! Jeg tror virkelig, den hele Forhexelse ligger i det taabelige De. Derved bliver jeg mere fremmed for ham end for min Fader, som jeg da siger Du til, og naar jeg har gjort ham vred eller vil have noget frem, kan springe om Halsen og give et Kys.

Men det er ordentlig, som om jeg modtog en Belønning for Flid og gode Sæder, naar jeg skal kysses af min Prest. Hver Eftermiddag Kl. fem slaar min Kjærlighedsklokke. Da

jeg ikke har den Trøst at kunne fortælle Dig Ansigt til Ansigt, eller se Dig selv overvære disse Timer, saa skal jeg dog nu en Gang tilfredsstille min Længsel efter Deltagelse og give Dig et lidet Billede af dem. Altsaa Klokken fem, naar Tanning er færdig paa Borgerskolen, kommer han præcis. Da sidder jeg allerede ved Examensbordet. Naar han er kommen ind (det er sandt, da faar jeg et Kys, hvis ingen anden end Fader er inde), saa skal min franske og tyske Stil rettes. Det kan nu nok gaa an; dels er det under Navn af Informator, han saaledes daglig kan komme, og ved enhver Maske er der noget Underholdende: dels morer det mig nu at skrive disse Stile. Jeg skal sige Dig, det Franske forstaar jeg mere af end Tanning, og hans Rettelser ere kun affattede i et beskedent »Mon ikke saaledes?« eller »Mon dette skulde være rigtigt, kjære Ursula?« Ved disse Spørgsmaale gjør jeg da, hvad jeg synes. Hvad nu det Tyske angaar, da ejer jeg netop den tyske Original til den Oversættelse, hvoraf min Skolemester dikterer Stilen. Klokken sex skjænker jeg The og maa nu den hele Aften enten snakke, læse, spadsere eller spise med disse to Mænd. Før, Herre Gud, da var jeg hjemme, fordi jeg ikke netop havde noget at gaa ud efter. Men nu skal jeg være hjemme, hvis jeg ikke netop kan angive saadant et noget. Før hørte *meget* mig til, hvoraf jeg intet brugte; nu har jeg givet Slip paa *alt*. Karen! Jeg føler mig meget ulykkelig. Har Du Barmhjertighed med mig, saa kom at dele mit Bur for nogen Tid. — — —«

Aasille var virkelig at beklage, naar man satte sig ind i den Maade hvorpaa hun optog sit Situationskort. Imidlertid var Skylden, saa vidt mig er fortalt, ingenlunde hos Tanning. Han elskede virkelig sin Kjærelse, og det med en Lidenskab, som vilde have luet langt stærkere, end Ursulas Hjerte nogensinde havde kunnet besvare den, dersom hun havde været nogle Aar ældre. Men Tanning vilde bevare hendes Barndoms stille Fred. Efter hans Overbevisning kunde blot ved en saadan Omgang fra hans Side det Skridt gjøres uskadeligt, som den ubetænksomme Fader havde fremledet saa meget før Tiden. Havde den gode Prest anet en vis liden forbifarende Elskovshistories Tilværelse imellem Aasille og et ungt Menneske fra Hovedstaden, saa vilde han maaske rigtigere bedømt hende. Den gamle Frues Advarsel imod Elskerens Opdragelsesplaner gik ham ikke af Minde, og han foresatte sig saa

lidet som muligt at træde frem i en Opdragers Skikkelse. Men det var ham ingen let Sag at undgaa undertiden at gjøre sin letsindige Kjæreste Erindringer, der for det meste bleve ilde optagne. Inspektøren rystede ofte paa Hovedet over sin kjære Datter. Jo mere han lærte at agte og elske Tanning, jo mere han erkjendte, med hvilken værdig Selvbeherskelse han omgikkes sin Elskede og søgte at vinde hende for alt godt og ædelt, desto mere blev han ogsaa var den Mangel paa Modtagelighed og paa Oprigtighed, der fandtes hos Pigen. Nu forstod han sig ikke, uagtet al sin formentlige Menneskekundskab, paa at jevne Misforholdet, men gjorde det større ved ligefrem at træde over paa Tannings Side imod hende.

En Høstaften sade Dahl og Tanning alene ved Kaminen. Aasille var beskjeftiget med huslige Sysler og viste sig kun af og til i Stuen.

»Jeg vilde ønske«, sagde Inspektøren, »at her gaves mere Anledning for vor Ursula til kvindelig Omgang, naturligvis af det bedste Slags. Hvad mener De, om jeg sendte hende til min Broder i Danmark? Han har en fortræffelig Datter, der netop er saa meget ældre end Ursula, at hun kunde vejlede hende med sin Erfaring og højere Dannelse uden at staa hende saa fjernt som en Plejemoder«.

Tanning ængstedes ved Tanken om at overlade den flygtige og egensindige Pige til Fremmede og derved, som han synes, egentlig til sig selv alene. Imidlertid betvang han sin Frygt og den smertelige Tanke at skulle savne sin Elskede i hele Aar. Han søgte med Rolighed at overveje Faderens Forslag. — Postbudet afbrød dem og bragte Breve og Aviser.

»Fra min Broder!« raabte Dahl, »og sort Lak! Hvad kan det betyde?« Hurtig rev han Brevet op, stirrede bestyrtset paa Indholdet og lænede sig med et smerteligt Udraab tilbage i Sofaen.

»For Guds Skyld, Hr. Inspektør! Hvad er det? Deres Broder?«

»Er død, min kjære Ven«, sukkede Inspektøren og trykkede Tørklædet for Øjnene. »Nu er jeg den eneste af os mange Søskende. Det var en brav Dreng; Fred med hans Støv! Vi have ikke seet hinanden i en lang Række af Aar, og vi ventede ikke heller at sees mere. Imidlertid — det er dog en anden Sag at vide sig adskilt ved det store Forhæng

Nu, nu! Det maatte saa være. Læs De Brevet op for mig; det er fra hans stakkels Juliane«.

Rørt læste Presten den korte Skrivelse, der aandede dyb Vemod mere end fortvivlet Sorg. Med faa Ord skildrede Datteren sin Faders Lidelser, udbredte sig over hans stille gudhengivne Sind og berettede endelig, at han intet havde efterladt hende uden sin Velsignelse og en Undervisning, der satte hende i Stand til med Resignation at gaa Fremtiden imøde. »Jeg kan«, sluttede hun, »fortjene min Underholdning som Guvernante eller Bestyrerinde af et Hus. Har min gode Onkel Anvendelse for mine faa Talenter, saa vilde jeg foretrække Deres Hus for ethvert andet. I modsat Fald tager jeg for det første til en Familie, der just behøver en Lærerinde«.

»Guds Finger!« sagde Presten med et lysere Blik og lagde sin Haand paa den bedrøvede Inspektørs Arm.

»Hvorledes?« svarede denne med et mørkt Smil; »tror De, Vor Herre har taget min Broder til sig for at skaffe os Juliane hid?«

»Misforstaa mig dog ikke; det var ikke saaledes ment».

»Nej, nej! Jeg ved det nok. Men det forstaar sig, nu bliver Juliane vor. Ursula vil finde en herlig Vejlederinde i min nye Datter. Vis De hende Brevet, kjære Søn, og tal med hende. Jeg ønsker at ofre min Broders Minde en ensom Time«. Inspektøren trykkede Vennens Haand og tog sin Hat.

Med Skaansomhed bibragte Tanning sin Elskede en Efterretning, hvis Indtryk paa Broderen havde meddelt sig til hans eget følsomme Bryst. Ursula hørte med temmelig Kulde den sørgelige Begivenhed, men ytrede dog sin Bekymring over den Sorg, der vilde betage hendes Fader. Da hun havde læst Brevet, foldede hun det rolig sammen med de Ord, at »den dydige Juliane sagtens ingen Nød vilde have for at finde Udkomme«.

»Men falder det Dem da ikke ind, kjære Aasille, hvor Juliane nu maa have sit Udkomme, som De siger?«

Pigen fæstede forbauset sine Øjne paa ham. »Fader vil altsaa —?«

»Ja, hvor kan min gode, kjære Pige spørge derom? Her har hun jo en Søster, ved hvis Barm hun kan udgræde sin Sorg«.

»Hm! Jeg mente dog — hun knnde bedre anvende sine

»Talenter« i Kjøbenhavn. En Hovedstadens Frøken, og vort stille Hus! Ja, ja, for mig gjerne eller ikke gjerne. Men for Guvernanten bliver jeg dog vel fri; jeg tænker, jeg faar nok i Kusinen«.

Tanning følte sit Bryst bevæget af en gnavende Smerte. Ursulas Opførsel i dette Øjeblik gjorde ham saa ondt. at han maatte vende sig bort for at skjule sin Uvilje.

»Er De nu vred paa mig igjen, Tanning! Gud hvor ubillig De dog kan være. Kan De da ikke tænke Dem den Ulyst, der maa overkomme en stakkels Pige i min Stilling ved Tanken om at blive afhængig af en saadan Dame? — Jeg synes, jeg har Hovmestere nok,« lagde hun heftig til og rev et Vindu op.

»Ursula! Fortjener jeg — fortjener din Fader dette Udbrud? Er det Kjærlighed for Kjærlighed?«

Aasille syntes at betænke sig; endelig overvandt han sin Misfornøjelse og vendte sig mod den retskafne Mand med et sagte »Tilgiv mig!«

Heftig sluttede han hende i sine Arme. Det var første Gang, Tanning havde omarmet sin Elskede med saadan Varme. En mild Følelse gjennembævede Pigen; hun klyngede sine Arme om hans Hals og pressede fyrig sine Læber til hans. Elskeren glemte sine kolde Skranker; han gav hende de ømmeste Navne og legede med de guldgule Lokker.

Minutterne henfløj paa Sekundviseren, og først da Inspektørens langsomme Fodtrin løde fra Forstuen, erindrede de Elskende sig de Omstændigheder, der indbøde dem til Deltagelse i helt andre Følelser.

Ud paa Foraaret fik min Moder et Brev fra Aasille, fuldt af de indstændigste Bønner om at tilbringe nogle Uger i Sund. »Jeg venter«, hedte det, »om fjorten Dage den fatale Mamselle. Saaledes kalder man jo Françaiser, Guvernanter; kjært Barn har mange Navne, skal jeg sige os. At min Frøken Kusine skal være min Vejlederinde paa den Visdoms og Dyds Bane, der om nogle Aar skal føre mig ind i en Kapellans ærværdige Kjøkken, det forstaar jeg grant. Men, Karen, ingen af dem forstaar, hvorledes det gjærer i mit Inderste. Jeg føler det: Juliane er Gjenstanden for mit Had; enhver Tanke om hende gjør hende giftigere, og ethvert Blik paa hende, ethvert Ord til og fra hende, enhver konventionel Berørelse med hende — vil forøge og ædre mit Had. Og dog skulde jeg elske, til-

bede hende, i et, et eneste muligt Tilfælde: maaske lader hun sig bringe til at indse, hvor lidt jeg passer for Tanning, og bruger sin Indflydelse hos min Fader for at løse mig af disse fatale Baand«.

»Karen skal rejse og det i Morgen den Dag!« sagde min Bedstefader, da Brevet var læst, og min Bedstemoder og Moder sad tause og forfærdede over Indholdet. Det gik med Ursulas Breve, som med saa mangen anden Brevskrivers, de tilhørte et Familie-Publikum og ikke den enkelte Person, for hvem de alene vare skrevne. »Karen skal rejse. Naar jeg stod i et fortroligere Forhold til den gode Hr. Inspektør, saa ved jeg nok, hvad jeg gjorde«.

»For alting, Du vil vel dog ikke blande Dig i de Historier, Fatter?«

»Nej, vist ikke; det hører Du jo. Men Karen skal blande sig i dem. Hun er en fornuftig Pige og ser snart, hvorledes de egentlig have det. Først, mit Barn, holder Du Dig til dit Søskendebarn; maaske Du med fornuftige Grunde og fromme Formaninger kan bringe hende til det Gode. 'Dersom et Menneske bliver overilet af nogen Brøst', siger Paulus, 'da hjelper ham til Rette, I Aandelige, med Sagtmodigheds Aand'«.

»Hvad følger derpaa, Fatter? glem ikke de Ord: 'Men se til Dig selv, at ikke ogsaa Du bliver fristet'. Jeg for min Del vil nødig sende vor Karen afsted i dette Daarskabs Hus. Jeg kalder det ret saaledes; en forvildet, ja forhærdet Datter, en ufornuftig Fader og en egennyttig Brudgom! 'Ond Omgang fordærver gode Sæder', siger den samme Apostel. Og hvad skal Karen udrette? Daarlighed er jo bunden til den Unges Hjerte?«

»Hvad hun kan udrette, det ved hverken Du eller jeg, Mutter. Naar vi saa og plante, saa maa vi jo overlade Herren Resten. Jeg mener kortelig som saa: Karen forsøger at formilde Aasilles Gemyt, dersom den største Fejl findes der; er det anderledes, saa betror hun Sagen til Frøkenen eller hjelper i alle Fald Aasille til Gehør hos denne Dame, af hvem jeg ikke venter meget Godt. I det værste Fald maa Karen tage Mod til sig og henvende sig til Præsten. Er han en brav Mand — — —«

Min Moder gjorde ængstelige Forestillinger; men hendes gamle Fader bevæbnede sig med bibelske og andre Argumenter,

og hun maatte virkelig love at træde op som en Fredsgenius i det Dahlske Hus. Selv erkjendte hun meget vel, hvor lidt hun var en saadan Rolle voxen. Men i de Gamles Øjne gjældte min Moder for et Under af et ungt Fruentimmer. Ligesom hun var Mester i Skræddersøm og Linsøm, i at brygge og bage, saaledes overgik hun baade sine Forældre og deres indskrænkede Bekjendtskab i boglige Kunster og fine Sæder. At den vel belæste Karen allerede i Sund passerede for en godmodig, ubetydelig Landspige, at hun der kun havde Mod til at tale ret ud, naar hun var alene med Ursula, det drømte de slet ikke om. Uden Tvivl satte de Gamle hende for højt, den Sundske Beaumonde for lavt. Den, som indtil det anførte Tidspunkt rigtigst bedømte min Moder, var vistnok Inspektøren. Dog, Læseren mærker mig min Svaghed af; jeg beder om Forladelse; jeg skal ikke snakke saa meget om min Moder.

»Hr. Inspektør! Kaptein Larsens Slup har ankret i Thorshavn!« meldte en Røjert. Tanning var just paa Slaget fem kommen ind for at begynde sin Information. Hurtig greb Inspektøren sin Hat med et »kom, kom!« Presten skød Bogen til Side og greb efter Ursulas Haand.

»Gaa De med Fader! vi komme bagefter«, sagde hun og vendte sit blegnende Aasyn fra ham og hen imod min Moder.

»Gud bevares, hvor de have travlt?« sagde Aasille, da Pigerne vare alene. »Skulde man ikke tro, det var en længe savnet Hovedperson i Familien? Men nu gjelder det just for mig at modtage hende paa den rette Maade: høflig, forekommende, gunstig; ja gunstig, Karen, det er det rette Ord. Hun maa fra først af føle sin Afhængighed; ellers vil hun komme til at beherske mig aldeles«.

Min gode Moder var kommen saa temmelig over paa Aasilles Side; hun ventede at finde et besværligt, herskende Væsen i den danske Frøken og beklagede af Hjertet sin stakkels Veninde. Forholdet imellem de to unge Piger var langt anderledes end i de forrige Aaringer. Ursula var tildels bleven vant til at beherske Udbruddet af sine Følelser; desuden trængte hun mere end før til en Fortrolig, og endelig havde hun en forhadt Gjenstand i Juliane, der optog det bitreste Stof i hendes Sjæl.

Det er en erkjendt Sandhed, at et vredagtigt Væsen behøver en Gjenstand til at øve sin Harme paa — og er om-

gjængeligere, ja mild og kjærlig imod andre, saa længe denne egger det. Inden jeg igjen griber Fortællingens Traad, maa jeg underrette Læseren om, at min Moder fandt Forholdet imellem Aasille og hendes Kjæreste langt bedre, end hun havde forestillet sig samme. Det enkelte Brev eller den enkelte mundtlige Meddelelse har altid noget karrikaturmæssigt. Dels med Vilje, dels greben af Øjeblikkets mere umiddelbare Indflydelse refererer man alt fra et Punkt, med en Belysning. I Livets vexlende Situationer ser Alting anderledes ud. Slagskyggen viser sig formildende, og en Tilskuer har Lov til at bruge sit upartiske Blik. Naar nu hertil kom, at man let ser, hvad man vil se, og at min Moder intet ønskede mere end at turde befri sig fra den farlige og utaknemmelige Mediatørpost, som var hende overdragen af hendes Fader: saa bliver det let at begribe, at hun søgte at tilfredsstille sig og sine Forældre ved en lysere Anskuelse af de Forlovedes Forhold.

Aasille fandt let saa meget at ordne og forberede til Kusinens Ankomst, at hun og Karen bleve opholdte, indtil Juliane og de to Mænd traadte ind i Huset. Først i Gadedøren modtog Ursula sin Frænde og ønskede hende som Vertinde med en vel studeret Hilsen velkommen til deres simple Bopæl. Da hun havde ophørt at tale, fæstede hun sit Øje paa den uvelkomne Gjest. Høj, skjøn og med et uendeligt Tække stod Juliane foran hende i sin dybe Sørgedragt. Der var noget i Kusinens Væsen, som bragte Ursula ud af sin tiltvungne Fatning, medens denne langsom og i en fast Tone hilste hende saaledes:

»Din Fader har allerede skjænket mig det skjønne Navn »Datter«, kjære Ursula! og saaledes tør jeg omfavne Dig som min yngre Søster. Jeg indvier mig i dette Øjeblik til det dobbelte Kald, at dele med Dig en taknemmelig Datters Pligter — og at være Dig en øm og trofast ældre Søster. At opfylde mit Kald som Datter, det skal Du lære mig, kjære Barn, og vi skulle begge lære hverandre at være ret gode Søstre for hinanden«.

Jeg vil just ikke paastaa, at Frøken Julianes Indtrædelsesord vare aldeles extemporerede; dog bleve de udtalte med en Sandhed og en Rørelse, som gav dem Udseende deraf og paa Aasille havde en mægtig, skjønt ikke behagelig Virkning. Til at træde op i en Beskytterindes Rolle imod dette selvstændige Væsen følte hun sig alt for svag. Hun blev stum

og gav sig ifærd med de Beskjeftigelser, hvortil Thebordet kaldte hende.

Min Moder spillede, som hun plejede, en Tilskuers ubemærkede Person. Men var hun taus, saa var hendes Blik derfor ikke sløvt. Med fremsynt Aand opfattede hun den fremmede Kusine og de omgivende Personer. Inspektøren overlod sig ganske til det behagelige Indtryk, Niecen gjorde paa ham, iagttog med glad Beundring hendes virkelig ualmindelige Tække i Bevægelser og Tale — og overførte begge Dele i Haabet paa sin Ursula.

Mindre henreven, men med Interesse indlod Presten sig i Samtale med Frøkenen; hun behagede ham, og hans venlige Sideblik til Aasille indeholdt et opmuntrende: »lær at blive som Juliane!«

»Maatte Du nu ikke alt for meget savne de Behageligheder, hvorpaa din Ungdom hidtil har været saa rig, min kjære Juliane«, sagde Dahl i Samtalens Løb.

»Ja«, lagde Presten til, »og Nydelser, som vist ikke hos Dem have været tomme Adspredelser, men givet Stoffet til Deres Aands Dannelse«.

»Dersom de virkelig have det, Hr. Pastor, som De er saa god at antage, saa bør jeg lettest kunne undvære dem. Naar man først har lært at drage Næringsstof for Aanden af sine Omgivelser, saa finder man vist Stof overalt. Jeg tænker, det gaar et Menneske som en Plante; den kan godt trives i forskjellig Jord, naar den kun har Varme. Og derfor borger mig den Hjertelighed, hvormed jeg Fremmede er bleven modtagen, at jeg nok skal trives«. Hun fæstede rørt sit Blik paa Onkelen og saa derpaa venlig, men ligesom opfordrende paa hans Datter.

Aasille betvang sig og smilede forbindtlig.

Nu blev Frøkenens Tøj bragt ind i Huset, og Aasille fulgte hende op paa det hende bestemte Værelse. Det var en Hjørnesal, virkelig et af de behageligste Værelser i Huset. Fra det ene Hjørnevindu ser man ud over den smukke Have, der i Terrasser sænker sig ned i Elven, som strid stryger forbi og danner smaa Kaskader. Et smukt, hvidt Lysthus med blaat, glimmerstrøet Tag ligger romantisk for Enden af Havens lange Linde-Alle og indbyder mere end noget andet Lysthus i Verden til at betrædes.

»O, her er dejligt! Ursula, ikke sandt, der nede i Lysthuset er rart at sidde med sin Bog eller sit Sytøj?«

»Jeg opholder mig kun sjelden der; jeg ved ikke selv hvorfor. Men Udsigten fra Lysthusets Vinduer, der vende ud imod det brusende Vandfald, er saa ublid, synes mig«.

»O Du! Men en dansk Pige kan ikke saa snart se sig mæt paa Eders Vandfald; og naar man lader Lysthusdøren staa aaben, saa har man jo den hele duftende Flora foran sig«.

»Det skal være mig en Fornøjelse at lade Lysthuset bringe i Orden for Dig, Kusine, hvis Du vil opslaa din Sommerresidens der«, sagde Aasille med en Vertindes Forekommenhed.

Juliane fæstede det store, betydningsfulde Øje paa Kusinen, der rødmede og vendte sig til Vinduet; »Du vil dog vel ikke forvise mig til Lysthuset, min søde Pige; jeg forudsætter, at Du intet har imod, at vi herefter, naar Vejret tillader det, tilbringe Dagen sammen der ude; — antaget, at Fader kan lide det«.

»O, da kjender Du ikke din Onkel ret«, sagde Ursula spids; »han generer ingen. Enhver af os her i Huset har sin Frihed, saa vidt som det kan bestaa med et Helt. Middagstiden samler os først, derpaa Thevandet Kl. sex og endelig Aftensbordet Kl. ni. Andre Arrangementer gjelde kun for en Del af Personalet. Saaledes giver jeg præcis Kl. fem min Kjæreste Audiens.

»Din Kjæreste? hvem er det, Du kalder saa?« spurgte Frøkenen ganske uskyldig med det lette Smil, hvormed man plejer gaa en Spøg i Møde.

»Om Forladelse«, svarede Ursula med paatagen Air; »i Travlheden ved din Ankomst glemte jeg at presentere Dig min Forlovede. Sandt at sige troede jeg ogsaa, min Fader havde paa Vejen fra Bryggen underrettet Dig om Tannings Forhold til os«.

Den uventede Efterretning om, at den unge Pige var forlovet, overraskede synlig Juliane, der ifølge Onkelens Brev og Indbydelse fra først af havde dannet sig et Begreb om sit Forhold til Ursula, som nu det ene Ord »Forlovet« forandrede i alle Figurer. Med hemmelig Glæde iagttog Aasille Virkningen af sin Nyhed. Frøken Dahl var imidlertid ikke det Fruentimmer, som let sattes i Forlegenhed, og mindst kunde det lykkes en saa manqueret liden Dame som Aasille at bringe hende ud af Fatning.

Juliane sagde i en Hast noget passende og venligt i An-

ledning af den meddelte Efterretning og besluttede med Forsigtighed at rekognoscere Terrænet, inden hun selv indtog nogen bestemt Stilling paa samme. Hendes Uvished varede heller ikke længe. Inspektøren indbød allerede den følgende Dag sin Niece til en Morgen-Spadseretur og vidste paa en god Maade at holde de to andre Piger fast ved en Hussyssel. Disse tilkastede hinanden et hemmeligt Blik, og neppe vare de alene, førend Aasille heftig omfavnede min Moder med de Ord: »Forlad mig ikke, Du min eneste Allierede! Hjelp mig at sætte List imod List og Magt imod Magt«.

»Lad os nu rolig tænke os om, Aasille«, svarede den altid venlige Karen, »saa at vi kunne komme paa det rene med din Stilling. Hvad vil din Fader, hvad vil Juliane, og hvad vil Tanning?«

»Hvad de ville? smukt Spørgsmaal! indgaa en Trippelalliance til at plage og pine mig paa Sjæl og Legeme, at jeg med Tiden maa blive lige saa affekteret som den kjøbenhavnske Betlerske og lige saa moralsk som min Udvalgte«.

»Saadanne Udbrud føre til ingen Ting. Vær fornuftig! Hvad vil din Fader? Intet uden din Lykke, som efter hans Mening bestaar i, at Du ved alt det, Kusine Juliane ved. Til ham bør Du gaa hen med barnlig Tillid og forestille ham, at Du paaskjønner Julianes Talenter og vil benytte hendes Anvisning; men at din Fader maa erindre, Du er en voxen Pige, for hvem Afhængighed af en Frænde vil være krænkende og utaalelig. Han maa ikke glemme, at Du er hans Datter og Juliane Eders Paarørende«.

Ursulas Øjne straalede af Tilfredshed. »Gode, kjære Karen, Du taler som en Professor! Jeg forstaar Dig meget vel; det er just den Tone, hvorved Papa skal vindes. Altsaa, jeg forlanger af Fader, at Juliane ikke maa indblande sig i mit Husvæsen; thi har jeg ved Husholderskens Hjelp styret det nu over et Aar, saa — —; fremdeles skal han lade mig selv bestemme, hvad og naar jeg vil arbejde under Julianes Vejledning. Jeg har det, Du; men lad mig nu se! det andet Spørgsmaal var: hvad vil Juliane? Ja, tal Du, som er sindig og kan være upartisk«.

»Juliane vil efter min Mening være Dig og din Fader saa gavnlig som muligt, dels af naturlig Velvillighed og Taknemmelighed, dels ogsaa for at skaffe sig en hæderlig Existense. Men jeg tror rigtignok ogsaa, at hun vil anvende sin

Overlegenhed imod Dig. Derfor antager jeg nok, Du har al Opmærksomhed nødig i Henseende til hende«.

»Ja tilvisse; det gjelder om at holde paa enhver Fodsbred«.

»Men, mon Du ikke tager fejl ved at anvende Haardhed og Bitterhed? Vær altid blid, altid artig imod hende, saa afvæbner Du hende og giver desuden ingen Anledning, til at hun kan klage Dig an. Skyd Dig altid bag din Fader, naar Du vil have noget frem«.

»Jeg skal forsøge det, Karen; dit Raad er forstandigt. Men hvad mener Du med det Spørgsmaal om Tanning?«

»Sandt at sige tror jeg, Du var bedst tjent med, at din Forbindelse med ham gik overstyr. Du holder jo ikke af ham, Aasille, og han er saa aldrig ret fornøjet med Dig. Mig synes, Juliane var bedre tjent med ham«.

»Nej aldrig!« raabte Aasille og skiftede Farve. »Tak skal Du have, Karen, at Du bragte mig i Tide til at indse denne Mulighed. Jeg skulde gaa tilbage for hende! Jeg skulde se ham i Julianes Arme! Han skulde takke mig for en Frihed, hvis Værd hendes Besiddelse skulde lære ham paa min Bekostning! — Nej, da var jeg solgt! Da blev jeg først en Dukke for dem begge to. Min Forlovelse skal staa ved Magt; den bliver Pantet paa min Selvstændighed. Men Du skal ikke have aabnet mine Øjne forgjæves. Hidtil har Tanning behandlet mig som et Barn, og det var min egen Skyld. At han ogsaa har Følelse, den Træmand, har jeg dog en Gang erfaret. Tro mig, jeg skal nok lære ham at elske og derved at lyde«.

Man ser, Ursule fortjente ikke at kaldes et uvidende Barn. Hun havde allerede et temmelig frit Blik paa Verden. Ogsaa min Moder viser et Talent for Intrigen, som man ikke skulde vente hos den stille, blye Landspige. Dog havde hendes Hjerte ingen Skam af den kloge Plan, hun udkastede for Veninden Det var naturligt, at hun heldede til Aasilles Parti, og hendes eneste Hensigt var at stifte Fred imellem de, som hun troede, stridende Parter.

Hvad der imidlertid var forefaldet imellem de to Spadserende, ved jeg ikke at anføre, Rimeligvis havde ikke Ursulas Fremtid udgjort den eneste Gjenstand for deres Samtale. Juliane meddelte vistnok Træk af sin forklarede Faders Liv og søgte en sød Trøst i at tale om ham med den eneste

efterladte Broder, som han havde elsket høit, og hos hvem han ofte havde ønsket at tilbringe sine sidste Dage.

Det lod virkelig, som om enhver af de angjeldende Personer snart var bleven enig med sig selv om det Forhold, der bedst konvenerede ham selv og de øvrige. Min Moder forsikrede, at der fra nu af herskede en behageligere Tone end nogensinde i Dahls Hus. Hvorledes Juliane *middelbart* ved sin Tilkomst var Aarsag hertil, have vi seet; men det kan da heller ikke betvivles, at hun ogsaa *umiddelbart* virkede til et forædlet Forhold. En regelmæssig *Inddeling* af Dagen havde altid fundet Sted i Familien; den hørte med til Inspektørens Lovgivning. Men dermed havde ikke fulgt en regelmæssig *Anvendelse* af hver Dagens Del; i denne Henseende havde Frøken Dahl en betydelig Indflydelse. Hos hende havde enhver Ting sin Tid, der ikke saa meget rettede sig efter Klokkeslettet, som meget mere efter dens naturlige Gang; men kunde en anden Ting ske samtidig, saa maatte den ikke forsømmes. Saaledes ledsagede en eller anden aandig Sysselsættelse altid Fruentimmernes Haandarbejde; ved Værelsernes bekvemmere Afbenyttelse, ved et Bords eller en Sofas Anskaffelse bleve altid tillige Smagens Fordringer iagttagne. Juliane ledede, uden at tiltage sig det mindste, inden kort Tid Familien som fra et Centralpunkt; og alle befandt sig vel derved.

»Jeg forlader Dig med et langt lettere Sind, end det, hvormed jeg kom til Dig«, sagde min Moder, da Tiden nærmede sig til hendes Hjemrejse. »Kusine Juliane er dog en ganske anden Pige, end vi havde ventet os. Jeg er hende taknemmelig for det meget, jeg har lært af hende, men jeg holder endnu langt mere af hende for hendes venlige Omgangs Skyld«.

»O, hun er en Fe, Karen, just saadant et Tryllevæsen, som ved Hjelp af en Talisman bøjer alles Sind og vinder alles Hjerter. Jeg ønskede alene at kunne ligne hende; og ved Du vel, jeg tror, jeg skal lære hende den meste Kunst af. Det er utroligt, hvad man lærer ved at hade. Du ser saa vist paa mig, Karen. Ja Du, jeg hader hende med min hele Sjæl. O, naar hun sidder der ved Klaveret og spiller saa dejlig, eller hun ved Tegne-Brettet og Broder-Rammen »strør Roser ud med Haanden«, som Tanning i Gaar meget poetisk udtrykkede sig: saa kunde jeg briste. Men jeg har lært

at smile venlig dertil; thi Juliane har fuldkommen Ret: Kvindens første udvortes Egenskab er Blidhed«.

Min Moder blev saare forskrækket over denne uventede Tilstaaelse. Hendes Bevægelse var saa stor, at Ursula fortrød at have tilfredsstillet sin Egenkjærlighed ved det pathetiske Udbrud; thi hun stræbte at formilde de engang undslupne Ord.

Nogle Dage derefter syntes Aasille at have glemt den Venlighed, hun paastod at have vænnet sig til. Selskabet, som var forøget med et Par Fruentimmer af Nabolaget, sad i Fortrolighed omkring det afdækkede Aftensbord og morede sig med at opgive eller recensere Gaader og Charader.

»Der er flere Love for en saadan liden Tingest, end man just falder paa«, sagde Inspektøren. »Deriblandt er ogsaa en, som manglede Hr. Pastorens nylig: den maa være tilgjængelig for Skarpsindigheden uden at grunde sig paa en maaske kun af faa erhvervet Kundskab om dens Gjenstand. Hvor urimelig er f. Ex. ikke den af Samson fremsatte Gaade om det Søde og det Stærke, hvis Opløsning nødvendig forudsatte, at man vidste Sammenhængen mellem Honningen og Løven!«

»Ja, saadanne Gaader kan jeg snart gjøre«, sagde Aasille og fremsatte spøgende en mørk Tale, hvortil alene min Moder kunde have Nøglen. Spøgen blev fortsat, og Juliane opgav i sin Tur: »Hvad heder den sidst bekransede Digter?«

»Den Gaade er fortræffelig«, sagde Ursula. »Jeg vedder Verden paa, at kun jeg kan løse den«.

»Naa, saa giv os Opløsningen!« tog Inspektøren Ordet; »det er jo givet, at vi andre ikke kunne være med«.

»Det er saamænd Schiller. Vi to pyntede op i Lysthuset, da I andre vare ude ved Bryggen, og da hængte jeg en Krans om hans Portræt.

»Fejl gjettet! Verden er min!« svarede Juliane smilende, idet hun drejede Presten om paa Stolen. Rundt om hans Krave laa en i Hast udklippet Papirkrans. Tanning blev rød, da man vidste ham den, og Ursula sprang opbragt op fra Stolen. »Det maa jeg sige, den Opløsning var uventet! Honningen er meget frisk; men jeg vidste heller ikke, at Hr. Tanning var Løven?«

»Ja, dersom Du nu ogsaa kan bevise, at Presten er Poet«, sagde Dahl, »saa har jo Gaaden sin Rigtighed«

Formodentlig var det Aasilles barnagtige Vrede, der eggede Juliane til at vedblive sit Drilleri. »Jeg er just i Besid-

delse af et pent Digt fra Prestens egen Haand; men da det er skrevet for mig, forbeholder jeg mig en anden Lejlighed til at vise det frem«.

Ursulas Jalousi var bragt i stormende Bevægelse, og hendes Opførsel fortjente mildest Navn af Uartighed. Selskabet opløste sig tilsidst i lutter Dissonancer.

Den følgende Morgen viste endnu Skyer paa alle Ansigter, og Inspektøren, der ved denne Lejlighed i nogen Maade tog sin Datters Parti, forlangte Julianes Forklaring angaaende Digtet. Med en urolig Mine fremtog hun en ny Tobakspung, hvorpaa hun havde syet et Par rimede Linjer.

»Jeg maa da sige Dem, kjære Fader, og Eder, mine gode Kusiner, at jeg har en Kjæreste i Danmark, Søløjtnant Loft, en god Gut, som jeg haaber gjør Flaget Ære. Denne Pose har jeg syet og broderet til hans Fødselsdag, og Presten var saa god at hjelpe mig til Inskriptionen«.

»Ej, men hvorfor skulde der da hvile en saadan Hemmelighed derover?« spurgte Dahl.

»Fordi jeg rigtig ikke vidste nogen Grund til at tale om Versene, da min Forlovelse ikke har været omtalt før«.

»Nu Smaapiger! Vi ville lade denne slemme Versegaade være glemt — og i Stedet gratulere Juliane med Kjæresten. Men hvorfor har Du fortiet dine bedste Venner noget, som vi jo alle maatte tage kjærligt Del i?«

»Det skal jeg sige Dem, Fader. Loft er et meget ungt Menneske, og efter min salig Faders Ønske skulde vort Forhold for det første forblive uomtalt. Sandsynligvis forskaffer han sig Permission til Vinteren; og jeg vilde gjerne holde min Forlovelse hemmelig, indtil Loft ved sine egne Kvaliteter havde forsøgt at vinde sin tilkommende Familie for sig. Vær nu ikke vred paa mig, gode, kjære Fader og Søster! Fra nu af har jeg ingen Hemmelighed for Eder«.

Skinsygens Dæmon var bortvegen fra Aasille; men hun kunde dog ikke i sit Hjerte tilgive Juliane, der havde bragt hende til den foregaaende Aften at forløbe sig saaledes.

Min Moders Afrejse var forhaanden. Tankefuld pakkede hun sit Tøj i Kufferten, og langt fra hende var den Munterhed, hvormed hun plejede at berede sig til den lille Rejse. Den Delikatesse, hvormed min gode Moder endnu i sin Alderdom behandlede dette Punkt, forbyder mig at udbrede mig pragmatisk derover. Med et Ord, hun anede, at Kapellanen

holdt mere af hende end af Aasille. Dette er just det simple Udtryk, hvormed jeg har denne Nyhed. For Resten maatte det være let at kommentere over den.

Ingen Dag var gaaen forbi under min Moders Ophold i Sund, uden at Tanning havde Lejlighed til ogsaa imod sin Vilje at anstille Sammenligning imellem Hjertensgodhed og Egoisme, uskyldig Oprigtighed og Forstillelse, Beskedenhed og Prætensioner. Da han Aftenen forud sagde hende Farvel, udtalede der sig i hans faa, men hjertelige Afskedsord en Følelse, som dybt greb den unge Pige. Vel tror jeg ikke, min Moder nærede mere end Agtelse og Venskab for sin Kusines Forlovede; men man maa lidet have iagttaget Menneskene for at tvivle paa, at visse Strenge frembringe om ogsaa et svagt Unisono i Ungmøens Bryst.

»Gode Karen!« sagde den indtrædende Juliane; »Du rejser nu til dine Forældre, og det forekommer mig, som vi aldrig mere skulle sees. Det er maaske kun en mørk Tanke, saadan en, som gjerne slutter sig til Smerten over, at et kjært Menneske skal forlade os. Men i hvordan det er, jeg maa sige Dig mit Farvel nu, vi ere alene. Jeg maa sige Dig, at jeg holder ret hjertelig af Dig, Du rene Sjæl, som uden Fordringer, uden at tænke paa dit eget Jeg lever for den Kreds, hvori Du befinder Dig. Bevar denne Karakter, der gjør Dig saa elskværdig, der vil bringe Fred over dine Dage! Gode Pige! vi talede saa sjelden sammen i Fortrolighed. Jeg er saa tidlig bleven vant til at indeslutte mig i mig selv, at det altid koster mig at meddele mig til andre. Nu, Du skal bort, angrer jeg det Forsømte. Der er ingen Tid til at indhente det; og herefter staar jeg alene. Tænk paa mig med Venskab og bliv lykkeligere, end jeg vil blive«.

Disse Ord rørte min Moder dybt, skjønt hun ikke ret forstod deres Grund. Hun besvarede dem med milde Taarer.

Fra nu af henløb nogle Maaneder for Familien, i denne huslige Ensformighed, der bestaar af en Mængde smaa Omvexlinger, hvis Resultater ingenlunde ere saa ubetydelige, som det Stof er lidet, de tilbyde Iagttageren. Man begyndte at vente Julianes Kjæreste, hvem Inspektøren velvillig havde ladet tilbyde sit Hus. Aasille følte mere Nysgjerrighed end just Interesse for den danske Søhelt. At han var Julianes Forlovede, bibragte hende Forestillinger om hans højere Dannelse og om

et vist Alvor, der rimeligvis ikke vilde bidrage til at gjøre deres Cirkel muntrere. Imidlertid var det dog et nyt Individ, hvis Tilkomst maatte bringe et nyt Farvespil i det ensformige Liv, de førte. Naar hun var oprømt, frittede hun ofte Kusinen om hans Udseende og Væsen, og Juliane smilede gjerne hovedrystende over det poetiske Udkast, Aasille forelagde hende til den unge Sømands Person.

Endelig indfandt han sig. Loft var en kraftfuld Yngling, hvis brændende Øjne straalede af Livsfylde og Lidenskab. En let Skygge af Bakkenbart omgav de trinde, rødmossede Kinder. Han var lidt under Middelstørrelse, men den brede Skulderbygning gav ham Udseende af at være noget ældre, end han virkelig var. Loft havde tilegnet sig det ugenerede undertiden lidt upolerede, men trohjertige Væsen, som plejer at karakterisere Søofficeren.

»Jeg kan godt lide det unge Menneske«, sagde Inspektøren strax efter hans Ankomst til Tanning; »men det forekommer mig, som om han umulig kan passe for vor Juliane. Han er desuden meget yngre end hun. Nu vel! deres Hjerter have jo fundet hinanden, og saa falder Resten af sig selv«. Tanning glædede sig ved Synet af den muntre, sunde Mand og satte sig for ret at holde af ham. Ursula blev behagelig overrasket ved at finde ham saa forskjellig fra det Billede, hun af Julianes rolige, for det meste afmaalte Væsen havde abstraheret sig i Tankerne.

»Naa, Ursula«, sagde Frøken Dahl venlig, da Selskabet den første Aften havde lejret sig om Thebordet, »svarer Kristian til dit Luftbillede? Du maa vide, min Ven, at Kusine har havt den Godhed at udkaste sig dit Kontrafej for længe siden«.

»Jeg tvivler ikke paa«, svarede Loft, »at min rare Juliane har laant Dem en hel Del prægtige Farver at male med«.

»Det kan jeg slet ikke sige«, svarede Juliane med let Lune.

»Ja, da burde Du dog, min Skat. Men des bedre, for ellers vilde jeg falde for stærkt igjennem. Det har Du maaske betænkt«.

»Deres Beskedenhed, Hr. Løjtnant, fortjener, at jeg tilstaar Dem, hvad jeg ikke ellers havde gjort saa let: De staar slet ikke tilbage for mit Udkast«.

»Se, det var jo allerede meget. Thi jeg kan begribe,

at De ikke kunde have de værste Tanker om Frøken Julianes Allerkjæreste. Hun har Smag, hun«.

»Men jeg kan just ikke rose din Smag, hvad Anledningen angaar til at berømme min«.

»Ja saa! Og jeg griber enhver Anledning til at rose Dig, om jeg saa bliver nødt til at exponere mig selv. Men saaledes lønnes min Fromhed«.

Juliane kunde nu engang ikke lide dette Slags Plaisanteri og gav derfor Samtalen en alvorligere Vending, idet hun indblandede Onkelen og Presten i deres Underholdning.

»Sølivet har en meget tiltrækkende Yderside i det mindste«, faldt Prestens Ord i Samtalens Løb. »Naar jeg ser en Sejler for fulde Sejl, overkommer mig stundom en sand Længsel efter at lade mig bære af den stolte Søfugl«.

»Ja, min Salighed, er det noget andet, Prest, end at kommandere i en gammel, raadden Kirke. Om Forladelse! jeg mente ikke noget ondt dermed«.

»Nej, hvor kan De tro, man vilde mistænke Dem for overhoved at *mene* noget med deslige Ord«.

»Snertet var vel anbragt, min gode, kjære Hr. Løjtnant!« sagde Inspektøren leende. »Men lad nu være med Repliker og Dupliker; thi uagtet jeg godt kan lide en Smule Ordstrid i al Venskabelighed, ønskede jeg dog den klareste Fredshimmel i Aften, da der skal saluteres med tre Gange tre for Fætter Loft«.

Døren gik op, og en gammel Hebe traadte ind med den rygende Mugge.

»Om Forladelse, Hr. Kommandant! Men naar det saa skal være, saa vil De tillade mig, at jeg som en velbefaren Mand iagttager min Skyldighed og fyrer først«. I det samme greb Løjtnanten et Glas, fyldte det og stillede sig ved Døren. »Salut for Fæstningen! — Nummer en: Julianes Onkel! Nummer to: Julianes Kusine! Nummer tre: min Juliane!«

»Bravo! Hr. Admiral! det kan jeg lide. Men ifølge Skik og Brug kan De ikke vente stort mere af en hel Fæstning, end et for tre. Hr. Pastor! mine Damer, De ville behage at betjene Deres Kanoner. Vi give en Salve til Ære for den vakre Orlogsmand. Løjtnant Loft! Velkommen! gid De maa finde en hyggelig Ankerplads under vore Kanoner«.

Den saaledes begyndte Aften henflød i ublandet Munterhed.

Den unge Officer var, som naturligt, Hovedpersonen, og han vidste vel at skikke sig som saadan. Vel faldt iblandt hans Spøg en Smule massiv; men hvad tilgiver man ikke en tækkelig Fremmed, for hvem man forud er venskabelig stemt?

Den følgende Morgen foretog »det danske Par« sig en Spadseretur for, som det hedte, at bese Byen og Omegnen, naturligvis i Grunden for at meddele sig hinanden efter den længere Adskillelse. Det var Juliane yderst magtpaaliggende at give sin ubetænksomme Ven de nødvendigste Leveregler for at tækkes hendes norske Familie. Med den hende egne Finhed søgte hun at meddele disse under Form af en Karakteristik af Familien.

»Ved Du hvad, min Skat! dersom det ikke netop var Dig, som havde ført Journalen, saa vilde jeg svoret paa, den var falsk. Inspektøren for det første, han synes mig nu saa ligefrem som en Fordevind; lider godt et rummeligt Dæk og er med, hvor det skal være. Jeg kan min Salighed ikke tro, der behøves Lod for at sejle i det Farvand«.

»Da forsikrer jeg Dig, at han, skjønt Du ikke læste det i hans Øjne, ikke var saa ganske tilfreds med et Par af dine Ytringer i Gaar, kjære Kristian«.

»Aa Snak! det var nu det, jeg sagde til den kjedelige Prest. Inspektøren lod rigtignok, som han tog den andens Parti; men jeg forstod hans Latter saa godt, som jeg kjender Signalerne«.

»Onkel er en alt for artig Vert til at lide, at nogen Ytring af Misfornøjelse med en Gjest bliver lydelig. Men naar Du nu efterhaanden lærer ham at kjende i det daglige, skal Du erfare, han er indtil Ængstelighed varsom i Omgang, især hvor det angaar politiske, religiøse og Standsmeninger, og at han fordrer en lignende Delikatesse hos andre«.

»Jeg tror, Du gjør Manden Uret; men hvad mig angaar, saa skal Du se, jeg skal gjøre ham tilpas, om han saa bare er dit Skjermbret, Du slemme Tøs!« Loft greb hende om Livet og kyssede hende midt paa Gaden. Da det derpaa følgende Uvejr lykkelig var fordelt, og Juliane, skjønt højst ømfindtlig over sin Forlovedes Vildskab i det lille Ravnkrogs Presence, igjen havde paa fordelagtige Fredsbetingelser givet ham Armen, kom de til at omtale Tanning. Loft erklærede, at der var noget Forkjert, Borneret o. s. v. hos Manden, og at Ursula var en alt for elskværdig Pige for den Pedant.

Frøken Dahl blev vred, og det saa vred, at hun ikke værdigede den selvvise Herre et Ord til Svar. Han ærgrede sig derover og svor paa, at han ikke mente det ilde, at Præsten gjerne kunde være en brav Mand, og at det var rimeligt, Juliane kjendte Grundene bedre end han.

»Gud, hvor Du er en Stymper, Loft! Er det en Mands Vis at tale paa? Enten agter Du mig ringe eller Dig selv endnu langt ringere«.

»Ved Flaget, Juliane! Du dømmer mig alt for strengt. Aldrig skal nogen sige, jeg har været Stymper imod en Mand; men naar man først har faaet uredt Taug med jer Fruentimmer — — det er jo ingen Skam at lavere for en Dames Skyld, og for din Skyld, søde Pige, vilde jeg splejse min arme Sjæl — —«

»Aa fy, Matros! saa hold dog op med dine ækle Talemaader! Du vil altsaa for min Skyld erklære løst og fast, hvad jeg behager, enten det er din Mening eller ej; Du vil uden Forskjel bedrage mig eller sige mig Sandhed, som det bedst falder i min Smag?«

»Jeg gjør Dig herved den, som jeg tror, satisfaiserende Erklæring, at jeg paa Tilspørgsel agter herefter som før at sige Dig min Mening, men at jeg forstaar mig for lidt paa Fysiognomier og Psykologier til at ville tillægge min Dom om en Person nogen Realitet, naar den bliver modsagt af Dig; hvorfor jeg i en Anledning som denne meget gjerne kan tilstaa, at jeg formodentlig har dømt galt, uden at fornærme enten Dig eller mig«.

»Ja, naar Du taler saaledes, Christian, saa kan jeg holde af Dig, endskjønt jeg maa tilstaa, Du behøvede ikke at udsætte Dig for noget Tilfælde, hvori Du skulde frafalde noget imod mig. Hvorfor fælder Du uden tilstrækkelig Kundskab en umoden Dom? Dit Blik er alt for lyst til at bedømme Mennesker saa urigtigt, som Du nys gjorde, saa snart Du giver Dig Tid«.

Udsoningen kom endelig i Stand, og Parret fulgtes til Bryggen. Løjtnanten havde en Forretning paa Toldboden, og Juliane vendte langsomt og i dybe Tanker omkring Hjørnet for at gaa den nærmeste Vej hjem.

»God Morgen, Frøken Dahl«, lød Prestens venlige Stemme tæt ved hende; »saa alene? Jeg træffer formodentlig Deres muntre Løjtnant hjemme? Det er ham min Visit gjelder i Formiddag«.

»Han er i dette Øjeblik paa Toldboden; men vær saa god at følge ind med, Tanning. Han vil nok strax være her«.

De stode ved Haveporten. »Maa jeg vise Dem mit Orangeri?«

Villig traadte Presten ind. Under Vandringen i den store Have faldt Samtalen paa Loft. Med den Tilbøjelighed, vi have, til for ligesom at formilde en fraværende Vens Fejl at berøre den for andre, klagede Juliane over den Raahed, hun nu mere end før syntes at bemærke hos Loft. Tanning paatog sig hans Forsvar og det med Varme.

»Vi maa ikke maale noget andet Menneske end os selv med vor egen Maalestok, kjære Frøken; han skal maales med sin egen. De elsker en ung, flink Søkriger med Hoved og Hjerte. Han skal ikke bedømmes efter en Prototyp for en Statsmand, en Handelsmand eller en Skolelærer. Mener De ikke, denne Anskuelse er rigtig?«

»De staar Dem vel ved Anskuelsen, Tanning; De viser Dem nu ligesom altid som en sand Prest. Loft har ikke fortjent Deres kjærlige Forsvar af Dem«.

»Tror De, jeg skulde være vred paa ham, fordi han vilde min lange Kjole til Livs, gode Juliane? Nej, naar jeg var saa ensidig, saa fortjente jeg virkelig at ansees af ham for en stor Pedant«.

Juliane slog Øjnene forlegen til Jorden. Med dette Prædikat havde Løjtnanten jo netop betegnet sin vakre Forsvarer. Han tabte ikke lidet i dette Øjeblik hos hende.

»Siden vi nu engang ere komne ud paa dette Kapitel«, vedblev Tanning efter en Pause, »saa tillad mig at benytte den Fortrolighed, jeg som Deres Ven tror at turde tage. Skulde De ikke være paa Vejen til at komme i et vist uheldigt Misforhold med Deres Kjæreste? Og var det saa, mon De da selv ikke vilde have den største Skyld deri? Jeg taler saa meget desto aabenhjertigere, fordi ogsaa jeg føler, at jeg med Hensyn til min kjære Ursula trænger til Paamindelse. Vi ere nok begge omtrent i samme Stilling til vore Kjærester. Vi betragte nemlig begge mange Ting fra et strengere Synspunkt end andre og navnligen end vore to Kjære. Skulle vi ikke love hinanden at give mere efter, at paalægge dem mindre Tvang ved at vise større Deltagelse i deres muntrere Stemning?«

»Jeg er ikke saaledes Herre over mig selv, som De, min

Ven. Men om De ogsaa har Grund til i dette Fald at paaminde mig, — Dem selv, Tanning, gjør De Uret. O Gud! hvorledes er ikke De i Deres Omgang med min Kusine! Sandelig, hvis hun ikke paaskjønner Deres Værd og sin sjeldne Lykke, saa — —«

»Nej, kjære Juliane, lad os ikke opfordre hinanden til at sige smukke Ting; jeg kommer til kort, og hvad værre er, vi fordærve hos hinanden vor redelige Vilje. Jeg bliver ved mit: lad os passe paa os selv!«

»Maaske sætter Skjæbnen os ogsaa paa Prøve, Tanning!« svarede Juliane med et eget Eftertryk, idet hun vendte sig halv bort fra sin Ledsager. — De vare traadte op paa Terassen udenfor Huset og stode ved Glasdørene, som førte til Havestuen. Indenfor lød en høj Latter. Loft var ifærd med at udstaffere Aasille med sine Epauletter, hun havde omgjordet sig med hans Vaaben og sat den trekantede Hat paa Hovedet.

»Ej, ej«, sagde den indtrædende Tanning, »har De enrouleret min lille Ursula? God Morgen, mine Herrer!«

Juliane behøvede kun at *ville* for at *være*. Uagtet hun ikke hos sig selv gav Tanning Ret, havde hun dog besluttet at rette sig efter den retskafne og ømt følende Hædersmands Vink. Hun spøgede derfor over Ursulas Antræk og roste hendes Holdning, der vist kunde tjene hendes rundryggede Kammerat til et gavnligt Mønster.

Underholdningens Munterhed hendøde ved den barnagtige Forvirring, hvormed Aasille modtog de Indtrædende. Fra nylig at have leet højt gik hun nu over til en forlegen Forklaring, som ingen fandt paa at fordre. Paa Lofts aabne Aasyn kunde man strax se, at han ikke var sig noget Uretfærdigt bevidst; men lige saa tydelig lagde det Kolde og Slappe i hans Ansigtsmuskler for Dagen, at han ikke interesserede sig længere for Scenen.

Fra denne Formiddag daterer sig en Misstemning i det Dahlske Hus, som vedvarede, indtil en uventet Katastrofe bragte Freden tilbage paa Tilfredshedens Ruiner.

Vinteren var forlængst hengleden, og Søfarten igjen aabnet. Loft talte ofte om at maatte rejse; han kunde ikke vedblive at misbruge Inspektørens Artighed og burde desuden ikke benytte sig længere af sin Permission, der rigtignok lød paa ubestemt Tid — o. s. v. Saadanne Ytringer bleve naturligvis af den høflige Dahl besvarede med Artigheder; Ursula vidste ogsaa

altid at anbringe et venligt: »Det har jo ingen Hast; er De allerede kjed af os?« Juliane gad heller ikke være den, der forjagede Mennesket, endskjønt hun troede, at hans Bortfjernelse vilde være gavnlig for dem alle. Men en Aften fremkom hun paa en Spadseretur saa venlig som muligt med det Ønske, at han snart vilde ombytte dette uvirksomme Liv iblandt Fremmede med Opfyldelsen af sine Tjenestepligter.

»Juliane, min Skat! Der er ingen Ting paa begge Sider af Ækvator, som giver saadan hul Sø og saadanne Benauelser som denne Satans Forhaling. En synes, i Morgen er ogsaa en Dag; men det bliver dermed, som hold mig den Streg et Glas eller to; da gaar hun min Salighed et net Stykke«.

»Jeg forstaar Dig uden disse besynderlige Omsvøb; Du opsætter fra Tid til Tid at tage din Beslutning. At jeg i visse Maader er Dig forbunden derfor, Christian, at jeg under andre Omstændigheder —«

»Ja, for at Du nu ikke skal give for langt Taug, saa stop nu og vid med et: min Opsættelse af Rejsen er bare Følgen af en anden Opsættelse; og den — ja den er saa gammel, som siden den Dag i Fjor, da jeg krystede Dig i disse mine Arme der ude ved det gamle Birketræ«.

»Naar var det? Ak, det var den Dag, Du kom. Men min Gud! hvad har Du fortiet for mig i den hele Tid igjennem! Pin mig da ikke længere!«

»Jeg vil begynde med — saa for den mørkeblaa Djævel! — Nu da! Der var en vis Person og saa jeg; — dumme Streger, forstaar Du. Han var det, han er og det, han bliver: en Flyndre i sit højrøde Skind, sine Snorer og Sporer. Jeg blev hed og han blev vred. — Hør, jeg tror, min Salighed, jeg gjør Vers. Havde jeg nu bare stukket ham ihjel der ude paa Hveen eller et andet berømt Sted, eller han havde kommet i Skade for mig paa samme Maade: se, saa havde baade Arme og Flaade taget os det vel op begge to. Men jeg gjorde det af med Næverne, for jeg havde ingen Dolk, end sige Sabel, og saa sandt som han er en tysk Prins, maatte han paa Hovedet ud igjennem en Stykport paa vor gode Fregat Thetis«.

»O Himmel! Du er altsaa en Morder!« raabte Juliane og slog Hænderne for Ansigtet.

»Nej, nej! giv Dig tilfreds, min Pige! Der er ingen Ting saa slem, at den jo kunde være værre. Det Ordsprog gjælder

baade paa Landet og i Vandet. Nej, hans Durchlauchtighed fejler min Salighed ingen Ting uden lidt Førlighed i Bagbordside, men jeg — —«

»Nu — tal ud? er Du kasseret?«

»Nej, giv Dig atter tilfreds min Pige! Takkelagen er forreven, men Skroget er dog helt. Man vil for det første ikke have mig i Tjenesten; der har Du Sammenhængen med den ubestemte Permission«.

»Og hvad vil man da for det andet?«

»Give mig et civilt Haandverk«. Han sukkede.

Juliane gik langsomt hen ad Landevejen ved hans Side. Løjtnanten iagttog hende i ængstlig Forventning. Da hun havde samlet sig noget, rakte hun ham Haanden og bad ham give hende en tro og uforbeholden Underretning om det forefaldne.

Denne Affære ligger vistnok aldeles udenfor min Hensigt med disse Blade, og jeg anfører den kun i Forbigaaende, fordi den griber saa betydeligen ind i Familiens Begivenheder. Loft havde nok ingen Skam af sin noget umilitæriske Fremgangsmaade imod Landofficeren. Han blev derfor ikke afskediget, men alene bortskikket, og det blev ham betydet, at han skulde søge sig ud af Etaten.

Denne Bekjendelses Nøjagtighed bekræftedes ved Breve, som han Vinteren igjennem havde modtaget af sine danske Venner. Af disse blev det ogsaa begribeligt, at han saa let havde baaret og med det muntreste Ansigt bevaret den slemme Hemmelighed. Thi de første Breve førte alle med sig det bedste Haab, at den hele Affære vilde blive glemt i kort Tid, og at han ikke behøvede at tænke paa at søge sig ud af Standen. De sildigere og alvorligere Efterretninger havde vel rystet ham, men da han nu engang havde begyndt at fortie Sagen, saa indsees let, at han nødig og sent gik til den ubehagelige Bekjendelse. — Nu var den da overstaaet. Frøken Dahl trykkede tilgivende hans Haand og ønskede næste Dag at tale nærmere om Sagen. Imidlertid opsøgte hun Presten og betroede ham Hemmeligheden for at hente Raad hos den forstandige og deltagende Ven. Netop vidste Tanning Raad, og det et saadant, som aldeles maatte opfylde de Angjeldendes Ønsker for den nærmeste Tid.

En aldrende og sygelig Enroullingschef, som boede i en af de større Byer nogle Mile fra Sund, havde mistet sin pri-

vat engagerede Fuldmægtig. Da denne havde været Søkriger, var man næsten kommen ind paa at anse denne Fuldmægtigs Engagement som et militært. Dette skaffede vor Prest den forlegne Flygtning, og saaledes kom han nu i en Virksomhed, der afvendte ethvert Spørgsmaal om, hvorfor han blev saa længe fra sit Skib.

Inspektøren, som virkelig havde begyndt at finde dette uvirksomme Ophold besynderligt og upassende, var igjen vunden for den unge, godlidende Mand og paalagde ham saa ofte som muligt at besøge sin Juliane og sine øvrige Sundske Venner.

Et Træk af Tungsind, der var hidtil useet hos den muntre Loft, omtaagede ham ved Afskeden. Juliane og Tanning undredes vistnok ikke derover; det var dem derimod kjært, at den Letsindige ikke uden Bevægelse gjorde det første Skridt udenfor sin militære Bane. Ursula tog sig hans Afrejse nærmere, end hun vilde være bekjendt. Inspektøren selv mærkede det og ærgrede sig lidt derover, især for Prestens Skyld. Men denne syntes ikke at se det. — —

Læseren indbydes nu til min Moders fredsomme Hjem. Det er ikke alene Tanken om denne Elskelige, som bevæger mig til denne Diskursion; det er Fortællingens naturlige Gang, der medfører dette Besøg. — En Søndags Eftermiddag i Høsten sad min Moder ved Kaffebordet og skjenkede for de to kjære Gamle. Et uheldigt Benbrud havde i mange Uger holdt min Bedstemoder ved Sengen; Bedstefader sad med Postillen foran sig og læste højt. Da raslede en Voiture udenfor Vinduerne, og Tjenestepigen anmeldte en Rejsende, som spurgte efter Jomfru Karen.

»Ej, hvem kan det være?« sagde Oldingen; »lad ham gaa ind i Storstuen, Lisbet, og Du, Karen, skynd Dig da! hvad fejler Dig? Venter Du maaske en Frier, siden Du bliver saa konsterneret?«

Min Moder kunde aldrig glemme den Bevægelse, hvori Budskabet om den Fremmede satte hende. Hun anførte altid dette Tilfælde, naar Talen var om Anelser. Faderens Erindringer bragte hende til Besindelse, og hun gik med bange Forventning ud i Storstuen.

»Pastor Tanning! Er det virkelig Dem! O, velkommen, velkommen! Nej bliv da ikke staaende her, kjære Prest! kom ind i den lune Stue!«

I sin glade Travlhed blev hun ikke strax opmærksom paa Tannings Udseende. Endelig afbrød han hende med en svag, næsten skjælvende Røst:

»Kjære Karen! Jeg kan ikke ret besvare Deres venlige Velkommen; jeg befinder mig ikke ganske vel. Men for ikke at gjøre Deres gamle Forældre urolige, saa lad mig kun hilse paa dem. Siden, gode Pige, saa snart det kan ske, maa jeg tale alene med Dem«.

Forbauset kastede min Moder et Blik paa den blege, forstyrrede Mand, paa hvis Pande store Sveddraaber perlede.

»Hvad er det dog! Hvad fejler Dem?«

Den indtrædende Gamle forhindrede et Svar. Saa snart han havde hørt sin Datters glade Udraab, rokkede han afsted for at modtage Prestemanden, som han vel ikke forhen havde seet, men holdt hjertelig af og agtede som en af de værdigste i den Stand, han i det hele bar den dybeste Ærefrygt for. Ham kunde naturligvis Prestens blege Udseende ikke paafalde, om end de gamle Øjne havde været mindre svage. Snart sad Tanning i Dagligstuens Højsæde, paa det kjærligste modtagen af det patriarkalske Egtepar. Imedens min Moder med skjælvende Hænder bragte ham en Kop Kaffe, bragte Oldingen ham sin bedste Pibe. Min Bedstemoder fortalte ham imidlertid med fortrolig Snaksomhed, hvormeget de holdt af ham, hvor hjertelig han opbyggede sin Menighed, hvor meget min Moder skyldte ham for alt det, han havde lært hende.

Enten Manden vilde eller ikke, maatte han lade sig lede ind i disse Menneskers blide Uskyldsverden. Han pressede Haanden et Par Gange op imod Brystet og syntes at ville for et Øjeblik afvælte den Centnervegt, der betyngede det.

»Men maa jeg nu ikke lade Deres Hest trække ind, Hr. Pastor. De slaar Dem vel til Ro hos os. Vi have et ganske anstændigt Gjesteværelse, og hvad mere er, et oprigtigt Velkommen at byde Dem«.

»I gode, kjære Mennesker!« svarede Presten bevæget; »jeg kan ikke modtage — eller maaske jeg dog bliver nødt dertil! Jeg er bleven syg«.

»Ak, den arme Mand!« raabte min Bedstemoder; »ja nu ser jeg min Sandten nok, De ikke er vel. Tilforladelig om De maa rejse fra os. Karen sørger for Dem, som om De var hendes Broder. Barn! min Wunderessents! eller maaske Hjortetak-Draaberne!«

»O, snille Madame! lad mig heller end at volde Dem mere Uro betro Dem min Kummer. Karen! Veninde! Ursula — er pludselig død«.

Min Moder skiftede Farve; overvældet af den uforberedte Efterretning støttede hun sig imod Dragkisten. Prestens Taarer fremkaldte ogsaa hendes. De to Gamle toge en Del i den unge Mands Kummer, som syntes at lette den. Venlig lyttede han til min Bedstefaders fromme Citationer. Han tilnikkede Oldingen Bifald; tale kunde han ej. Min Moder troede, at den Efterretning, Presten vilde bringe hende, nu var meddelt og hastede ikke med at føre ham op paa hans Værelse. Ingen vilde forøge hans Smerte ved at spørge om de nærmere Omstændigheder ved hendes Sygdom. Tilsidst bad Tanning om at maatte hvile sig lidt paa en Seng og kastede derved et betydende Blik paa min Moder.

I Stedet for at lade den dybt rystede Mand fortælle, ville vi berette Historien saaledes, som den havde udbredt sig, og som den var kommen Presten for Øre en halv Mils Vej fra mine Bedsteforældres Hjem, da han fra et kort Ophold i Stiftsstaden befandt sig paa Hjemturen.

Kun sjelden besøgte Løjtnant Loft Familien i Sund. Inspektøren skjendte venlig paa ham, fordi han, en ung Krigsmand, ansaa nogle faa Mile som en Hindring fra hver Uge at se til sin Kjæreste. Loft angav imidlertid saa gyldige Grunde for Sjeldenheden af »det ham saa kjære Besøg«, at derimod intet kunde indvendes. Men den gode Inspektør havde oftere, end han troede, den Ære at huse Løjtnanten. Dette observerede den gamle Nils Lods og hans listige Margrethe. Deres Hytte laa ved Elvebredden noget nedenfor det Fossefald, der bruser forbi Haven. Fra de klistrede Ruder kunde de godt se, hvorledes en formummet Skikkelse i Aftenens Stilhed listede sig op igjennem den smale Sti under Elvbreddens udhængende Skrent, og i Skikkelsen meget vel kjende den danske Løjtnant. Ved Hjørnet af Havemuren er en Laage, som skjønt den ellers plejede at være tillukket indenfra, dog aldrig imodstod den hemmelighedsfulde Vandringsmands larmfrie Anstrengelse. Samtidig med dette Fænomen var et andet, nemlig Glimtet af et Lys fra Vinduerne i det ensomme Lysthus.

»Naa du Verden!« sagde Margrethe til sin nysgjerrige Mage, da de første Gang iagttoge denne Nattescene; »de fine

Storfolk ere dog af samme Slægt som vi; det skjønnes bedst ved Maaneskin, Du. Hvem skulde troet, at Frøkenen, der ser saa strunk og retfærdig ud, tager imod sin Kjæreste i Nattrøjen? I Morgen, Du, naar han ringer paa Gadedøren og kysser hende paa Haanden, saa er det ikke ham«.

Nils morede sig fortræffelig over sin Kones spidse Bemærkning, og de betroede i al Hemmelighed til en og anden lige saa taus Nabo eller Naboerske, hvad de havde opdaget. Saa længe den lyse Sommer varede, fandt de hemmelige Besøg kun sjeldnere Sted og i de mørkeste Timer, især naar de temmelig hyppig indtrufne Regnnætter indhyllede Egnen. Men med den tidlig indtrufne Høsthimmel indfandt Løjtnanten sig hyppigere og vovede dristigere sit Spil. Nyheden havde nu tabt sig for de i Førstningen flittige Lurere, og Parret i Hytten gad ikke mere opofre sin Nattero for at se den samme ubetydelige Scene gjentagen.

En Dag blev Inspektøren mere end sædvanlig angreben af en kronisk Sygdom. Ursula tilbød sig vel at vaage hos Faderen; men da hun ikke befandt sig ganske vel, modtog hun Julianes Tilbud, at blive Natten over i hans Værelse. Imidlertid vilde han desuden have Vaagekone, og Husmandskonen Margrethe blev, som sædvanligt i saadant Tilfælde, hentet. Juliane bragte Kjærlingen en Spølkum Kaffe og satte sig, da Inspektøren var falden i Søvn, ved Bordet hos hende med sit Strikketøj. Det var just ikke Julianes sædvanlige Skik at snakke meget med Folk af Margrethes Slags. Denne Aften forekom hende imidlertid saa kjedsom, at hun gav sig ifærd med Konen og lod sig fortælle løst og fast. Margrethe var snaksom og paa en vis Maade underholdende. Hun kunde dog ikke bare sig for at komme med smaa Hentydninger og Vittigheder angaaende den vakre Løjtnant og hans Fraværelse. Men dels bleve disse ikke forstaaede, dels afledede. Margrethe »vidste nok, hvad hun vidste«, men holdt sig inden Beskedenheds Skranke. Da hun næste Morgen med Forklædet fuldt af Levnetsmidler vendte tilbage til sit Hjem, mødte Nils hende grinende i Døren.

»Naa, igaar har da Frøkenen vel brugt Nymaanen og Lejligheden!«

»Hvad vil Du sige med det?«

»Aa, intet videre, end at hun, imedens Du og Jomfru

Ursula passede den Syge, har passet sin Kjæreste op og trakteret med Vin og Steg i Lysthuset«.

»Det løjst Du, som en Hund, Nils. For jeg ved, jeg sover ikke, naar jeg skal vaage, og Frøken Juliane har ikke været længere fra mig, end jeg nu er fra Dig. Nej, igaar fik han en lang Næse, Stakkel, ifald han var paa de Veje«.

Men Nils, der for Alvor blev vred, fortalte under alle Slags Forsikringer at Frøkenen først var gaaen ud igjennem Laagen og forbi hans Hus. Det havde endnu ikke været saa mørkt, at han jo havde seet hendes hvide Kjole. Lidt efter kom hun Arm i Arm tilbage med Kjæresten, og nu smuttede de ind i Haven. Nysgjerrigheden drev Nils efter nogen Tids Forløb ud af Hytten. Han fandt den lille Port paa Klem og krøb imellem Hækkerne hen til Lysthuset, hvor han vilde have hørt Klinken og Tallerken-Raslen samt en halvsagte, lystig Samtale.

»Er Du gal, Nils! Har Du seet og hørt alt dette?«

Nils bandede paa nyt. »Naa du Verden! Det har en underlig Sammenhæng, det, Du. Saa, saa! det var derfor, Jomfruen havde Tandverk og Øreflugt! Nej, vil nogen se Magen!«

Sporet var der, et Spor, som mine Læsere uden Tvil længe siden have fundet. En skadefro Lyst til at more sig over Næstens Daarlighededer bragte Margrethe og hendes Husbonde til atter med Omhyggelighed at efterforske Eventyrerne i Haven. Deres Kundskabs Sluse var snart fuld, var overfyldt. Rygtet berettede kun, at Margrethe eller en anden tjenstfærdig Aand aabnede den bedragne Julianes Øjne, uden at det tilføjede de nærmere Omstændigheder ved Angivelsen. Vi ville laane Øre til Famas Røst. »Den Middag, da Juliane havde tømt den bitre Giftskaal, ilede hun med forgrædte Øjne ud i det Fri. Snart stod hun stille foran Prestens Hus, men erindrende, at han endnu ikke var kommen hjem fra sin Rejse, gik hun med Tørklædet for Øjnene videre og endelig op til en gammel Enkefrue, netop den samme Fru Solding, som vi forhen have omtalt ved Tannings overilede Forlovelse. Formodentlig havde den gode Dame endnu mere ophidset Frøken Dahl. Thi med flyvende Skridt styrtede hun, vridende sine Hænder, hjem, og spurgte harmkvalt efter Synderinden. Ursula var i Haven. Hvad nu egentlig foregik imellem de to Kusiner, var ingen bekjendt; dog havde en Tjenestepige fra et Vindu seet,

at Ursula græd og syntes at bede for sig, imedens Juliane trak hende afsted ved Armen, først imod Huset, men dernæst ligesom efter et Øjebliks Betænkning blev staaende. Paa en Gang tog Ursula Benene fat og ilede til Lysthuset; Frøkenen bag efter. Den svagelige Inspektør havde, forskrækket ved de lydelige Stemmer, i Slobrok og Tøfler skyndt sig ud igjennem Glasdørene. Bleg og forvirret var Juliane endelig kommen den Raabende i Møde. »Hvor er hun? hvor er mit arme Barn!« havde han raabt. Frøkenen stod skjælvende foran ham med Lysthusnøglen i Haanden. Den rev han fra hende og hinkede ned ad Alleen, fulgt af den vaklende Juliane. Et Par Tjenestepiger vovede at blande sig i Scenen for at komme til Hjælp, om nogen var bleven syg. Da de kom til Lysthuset, laa Inspektøren bevidstløs paa Sofaen, og Frøkenen stod tvilraadig og skjælvende ved hans Side. Lysthusvinduet var ikke blot oprevet men endogsaa nedstødt, saa at det hang sønderslaget paa en Gren, der bøjer sig ud over det vildt brusende Vandfald«.

»Hvad vil Du mig, Juliane! lad mig nu ogsaa dø!« vare de hjerteskjærende Ord, der først igjen kom over den fortvilede gamle Mands Læber. Kraftig rejste han sig i Vejret og stirrede ud igjennem Vinduet med udstrakte Hænder imod den vilde Fos.

»Se I noget, Piger? se, o se! dog nej, lad det være! Juliane! kald Folkene sammen! Hendes Legeme skal Du skaffe mig!« Et almindeligt Veraab opfyldte snart Haven og Strandbredden. Men den voldsomme Strøm, der paa den Aarstid vælter sig i rigelige Masser over Klippestykkerne, maatte allerede have bemægtiget sig sit skjønne Bytte. Med stum Fortvilelse lod Inspektøren sig imod Aften lede ind i Huset og bringe til Sengs. Forfærdede stirrede alle paa den ulykkelige Morderske. Thi at hun var det, viste sig alt for tydelig. Man mumlede om Øvrigheden og Arrest. Imidlertid — saa længe Faderen intet foretog imod Synderinden, taug ogsaa Retfærdigheden. Dahl laa fremdeles til Sengs; ingen kom til ham uden den gamle Huslæge og den forstokkede Juliane, der naturligvis ved sin Omhyggelighed og sin paatagne Fasthed søgte at blænde Publikum, idet hun med Fripostighed beklagede det ulykkelige Tilfælde, hvorved den kjære Aasille havde tabt Balancen, formodentlig, idet hun vilde aabne Vinduet«.

Med en vis ufuldstændig Ilsomhed har jeg, næsten uden at ville det, efterlignet Rygtets aforistiske eller dog løst sammenhængende Beretninger. Omtrent i denne Form vare disse bibragte vor rejsende Prestemand. Da han var bleven alene med min Moder, meddelte han hende alt, hvad han havde hørt.

»Hvad er nu sandt heraf?« sagde min Moder, da hun endelig havde udgrædt de første Strømme af den bitre Smertes og Angsts Taarer.

»O, Karen; De tager Spørsmaalet ud af mit Bryst! Ja, hvad er sandt heraf? Det er dette Spørsmaal, som holder mig i Vejret, som driver mig ud igjen, saa snart jeg har samlet Kræfter efter at have meddelt Dem, ædle, fromme Pige, min og mines navnløse Ulykke. De gjetter maaske, hvorfor jeg var saa grusom at bringe Dem den sørgelige Tidende, inden de maatte faa den fra andres Mund. Desværre, min Hensigt, mit store Ønske kan De ikke opfylde; Deres Forældre ser jeg nok behøve Dem om sig«.

»Jeg forstaar Dem, gode Prest. Ja visselig, jeg skulde ikke betænke mig paa at følge Dem til det ulykkelige Hus, dersom det var muligt for mig. Men min Moder — —«.

»Det ser jeg jo; De maa blive, gode Datter, hvor Deres helligste Kald binder Dem. Dog var min Rejse herom ikke forgjeves. Jeg føler igjen Kraft til at fortsætte Vejen, til at møde de Ulykkelige. Men, Karen! hvad venter mig ikke! hvilken Scene! — og hvad skal jeg foretage?«

»Fredens Mand! De finder det snart selv«.

»Hør! lad os tage Mod til os og ikke gaa rundt om Sagen. Jeg vil nu tale lige ud, skjønt det er, som om min Tunge brændte under Ordene«.

»Min unge, muntre, skjønne Ursula har endt sit korte Jordliv, er borte fra os, fra mig og mit Fremtidshaab, fra sin gamle, ærværdige Fader — fra os alle, fra den lyse Sol og den grønne Eng —« saaledes vedblev han med et smerteligt, sværmeriskt Udtryk og syntes at henrives i den Retning, hans Tanker nu engang havde taget. Min Moder havde foldet sine Hænder, og de varme Taarer fløde ned over Barmen. Efterhaanden sagtnedes hans Røst; kun bevægede Læberne sig og tilkjendegave saaledes, at han endnu beherskedes af Forestillinger, som han ikke selv ledede med nogen Hensigt

at meddele dem. Endelig rejste han sig fra sin Stol og tog min Moders Hænder.

»Jeg kom bort fra det, vi skulde tale om. Undskyld mig, Karen. Dog, jeg behøver ikke at bede om Undskyldning; de Taarer, vi fælde over den bortfaldne, ere søde imod dem, der skulle udpresses os for de tilbageblevne. Men lad os nu vende vort Blik ned til os selv, til Forvirringens, til Forvildelsens Dal. De spurgte mig: »hvad er sandt heraf?« Nu vel, et kan ikke betviles: Ursulas Død, og Død i Vandet. Men Dødsmaaden, kjære Veninde?«

»Hun kunde have strækket sig ud over Vinduskarmen for at trække Vinduet til sig«, sagde min Moder med et nedslaget Blik og i en vis Tone, hvorved det næsten synes, som man sagde det modsatte.

»Men saaledes er det naturligvis ikke. Det er ikke værdt at standse ved umulige Muligheder. Enten har hendes Død været frivillig, eller Juliane har — —«.

»Selvmord!« raabte min Moder blegnende og hævede begge Arme foran sit Ansigt.

»Ja, kjære Karen! det er jo et skrækkeligt Ord, skjønt noget af dets Betydning falder bort, naar man betragter Handlingen, som den næsten altid er, nemlig som Virkning af en unaturlig og sygelig Kraftytring. Men hvortil behøves denne Betragtning nu? Det er mig efter mit Bekjendtskab til Ursula fuldkommen tydeligt, at hun ikke havde den Art af Sjælsstyrke, som denne Forvildelse forudsætter. Hun var ikke stor nok til at gribe et saadant fortvilet Middel«.

»Og hun var jo heller ikke i en saa fortvilet Forfatning, Tanning?« sagde min Moder med et trøsteligt Blik, idet hun slog det taarefyldte Øje op.

»Nej, jeg synes ikke. Vel var hendes Svaghed stor, vel havde hun handlet saare letsindig imod — imod os arme Bedragne —; men lad denne Forestilling fare; Selvmorderske kan hun ikke være. Og saa — Karen, hvad er da sandt?«

»Skrækkeligt! Skulde da Juliane, denne store, rene Sjæl —? Tanning! Juliane kan ikke være Morderske!«

»Og dog — min Gud! tilgiv mig, om jeg er uretfærdig imod min Medkristen! dog forener alt sig imod Juliane: hendes billige Harme, Jalousien, denne mægtige Dæmon, der bemægtiger sig Forstand og Vilje; nu dertil Sammenstødet af Sted og Personer —«

»Derpaa tror jeg ikke, vi vide nok af et forvirret Rygte«.

»Men i Hovedsagen vil dog Rygtet uden Tvivl bekræfte sig. De tier saa stille, Karen! Hvad tænker De paa?«

»Ak, jeg veed ikke; det er maaske en urimelig Mening; men jeg maa alligevel fremsætte den. Lysthusvinduet er, som De vist erindrer, overmaade lavt, og der staar en Bænk lige under det. De har aldrig seet Ursula ret opbragt. Det er nu ikke Grund til at dølge noget, som kan lede til Formodning. Jeg maa da sige Dem, at hun undertiden bar sig ad som et opirret Barn og slog om sig. Sæt altsaa, at Julianes Vrede og maaske ilde valgte Udtryk have bragt Aasille saaledes ud af sig selv, at begge Fruentimmerne — ja det er rigtignok en uædel Formodning — —«

»Altsaa, De tænker Dem en Art Brydning, hvorunder Ursula fra Skammelen styrtede baglængs imod det gamle Vindu, tabte Ligevægten og med Ryggen rev det op?«

Min Moder nikkede.

»Nej, kjære Veninde, den Forklaring er dog alt for usandsynlig. Snarere vender jeg atter tilbage til min nylig forkastede Mening om Muligheden af, at Julianes Bebrejdelser og Trudsler have bragt hende til det ulykkelige Skridt, at springe ud. Det, De siger om hendes Heftighed, hvis Grad var mig ubekjendt, tvinger os til at holde fast herved. — Gid det var saaledes!«

»Kunde De ønske det, kjæreste Prest? For Guds Skyld, hendes arme Sjæl!«

»Deres Begreber om denne Handling ere ensidige, min fromme, gudfrygtige Pige. Gud dømmer ingen Selvmorder for hans sidste Handling, det erklærer jeg Dem ved min Tro paa den hellige Religion, Endnu engang: gid det var saaledes! Men nu, lev vel! Himlen bevare Dem Deres skjønne Fred i Hjertet; den kan alle udvortes Uheld ikke forstyrre. Er det muligt, da lad ikke Rygterne forurolige Deres ædle Gamle før Tiden. De skal høre fra mig med næste Post«. De to gode Mennesker rakte hinanden Haanden; i nogle Sekunder stode de saaledes lige overfor hinanden og nøde det rene Venskabs himmelske Lægedom.

»Se, nu har jeg Kraft til at drage afsted og møde min Skjebne!« sagde Presten med fast Stemme. »Lad os nu gaa ned!«

Sund den 30te September.

Min ædle Veninde! Postdagen er forhaanden og erindrer mig om mit Løfte, at skrive Dem til og give Dem Underretning om vor Ulykke og dens Grænser. Dersom jeg ikke var bunden ved mit Ord, saa havde jeg vistnok ikke endnu skrevet, — saa venlig endog den Forestilling er mig at kunne dele mine Sorger med Dem, blide, fromme Karen! Nej jeg ønskede, at jeg ikke havde lovet at skrive, ikke fordi jeg — o, det maa De have ventet af min Begyndelse! — just har den frygteligste af vore Formodninger at bekræfte som virkelig, men fordi jeg omspændes af en Uvished, der er saa meget mere martrende, som den er uforandret ligesom et evigt Tagdryp, siden den opkom hos mig under vor Samtale.

Jeg maatte begynde med at sige dem dette; og nu skal jeg samle mig saa godt, jeg kan det, og lade Dem høre, hvorledes jeg fandt og finder det om mig og i mig. De veed af min Rejsetid fra Dem, at jeg maatte indtræffe Dagen efter i Skumringen. Ængstelig som en Forbryder, steg jeg af i Baggaden og ilede ind paa mine Værelser. Det var mig kjært at høre, at min gode Provst ikke var hjemme; thi ellers havde jeg maattet gaa ind til ham, og dertil var jeg lidet stemt. Hellère lod jeg den døve Jakob uanmodet fortælle paa sin Maade den sørgelige Tildragelse. Ogsaa i hans Mund vendte alt sig imod Juliane. Han undrede sig kun over, at hun endnu ikke var sat fast. »Men Retfærdigheden har altid Respekt for de Fornemme!« var hans harmfulde Udraab; »dog vente vi alle en anden Gang i Tingene ved Deres Velærværdigheds Hjemkomst. For det er da nok bekjendt iblandt os, at De var forlovet med salig Jomfruen«.

»Mit Kald er Fred og ikke Forfølgelse, Jakob«, svarede jeg bestyrtset over denne Tiltale; »men Retfærdigheden behøver vel ikke min Arm, dersom den overhoved har med denne Sag at bestille. Men Du og I andre, hvem I saa ere, dømme efter Skinnet; Frøken Dahl er maaske lige saa uskyldig som Du i det ulykkelige Tilfælde«.

»Men hvor kan Presten vide noget om dette? Vi have jo hørt og seet —«

»I have hørt og seet alt det, I indbilde eder, Godtfolk. Jomfru Dahls Død var et ulykkeligt Tilfælde, hvori Frøkenen ingen Del kunde have. Ellers havde Inspektøren ikke taalt hende et Øjeblik for sine Øjne. Kan Du ikke indse det?

Gjør mig nu den Tjeneste at bringe dine Rygtemagere til at tie saa længe med deres indbildte Syner. Sandheden kommer snart for Dagen«.

Jakob stirrede paa mig med dum Forundring. »Ja, Præsten er nu anderledes klog end vi andre, og naar De allerede kan vide, hvad der er skeet, saa maa De vel ogsaa vide Sammenhængen bedre. Det vil jeg sige til Folk«.

»Ja, gjør Du det, min ærlige Jakob. Og giv mig nu min Lygte«.

»Ja, ja! det kan vel være, som De siger. Men saa se Gud i Naade til hendes Sjæl, den vakre, unge Jomfru!«

Jeg var tilfreds over at have givet hans Ideer en anden Retning; men hvor vidt jeg for mit eget Vedkommende var beroliget, derom kan De selv dømme. Med bange Forventning blev jeg seet af Tyendet i Dahls Hus. Man førte mig strax ind til den syge og i Sorg nedsænkede Fader. Da han ved Lampens Skin blev mig var, rakte han mig med stille Resignation Haanden.

»God Aften! skulde jeg sige, Tanning; men Gud bedre det, vi have ingen god Aften til Dem. De veed — at Ursula —« den gamle Mand skjulte sit Ansigt med den Venstre, imedens han endnu krampagtig omfattede min Haand. »Juliane! Min Datter! hvor er Du?«

Med rolig Smerte i det ædle Ansigt traadte Juliane ind fra det mørke Sideværelse. Jeg bævede, idet jeg modtog hendes tause Hilsen. Det var mig ikke muligt, længere at blive rolig. Jeg sprang op og lagde Haanden paa det bristefærdige Bryst. »Sig mig, *hvorledes* er denne Ulykke skeet!« raabte jeg med en Stemme, der bragte mig selv til at gyse.

»Hvorledes har man fortalt Dem om Ursulas Død, Tanning?« spurgte Juliane med et skarpt Blik paa mig.

»Hvorfor opfordrer De mig til at fremsætte et forvirret Rygte, Frøken Dahl? Det er her, jeg venter en sandfærdig Forklaring«.

»Ak, Barn, han har Ret. Tal Du; jeg formaar det ikke«.

»De skal erfare det, min Ven. Vi ville nu ikke bebrejde enten den Afdøde eller den letsindige Loft, hvad der er skeet imod os. Vi toge begge Fejl i det Haab, at vi vare elskede. For faa Dage siden aabnedes mine Øjne over et Forhold, der ikke kunde bestaa med vore Forbindelser. Intet om mine Følelser ved den rigtignok ikke uventede Opdagelse! Men

da jeg kom til roligere Eftertanke, — da jeg indsaa, at jeg maatte handle i mit eget og den fraværende Vens Navn paa en os begge værdig Maade, saa tog jeg Ursula for mig i Enrum. Til unyttige Bebrejdelser var jeg baade for stolt og for medlidende. Jeg aflokkede hende let en Tilstaaelse, som intet Nyt indeholdt for mig, og erklærede, at jeg fra nu af ansaa Loft som fri fra sit Løfte til mig. Over Deres Ret kunde jeg vel ikke disponere; men det faldt jo af sig selv, at De maatte opgive den Person, der havde opgivet Dem. Da nu Ursulas Forstaaelse med Loft allerede var Gjenstand for Bytale, imedens Deres Forbindelse med hende maatte ansees for en Hemmelighed, i det mindste for en ikke afgjort Sag for Publikum: saa troede jeg, at alene en hurtig offentlig Forlovelse imellem de to kunde gjengive det Dekorum, vi alle maatte ønske. Jeg antog, at vi ikke engang burde oppebie Deres Tilbagekomst. Til sidst forlangte jeg Ursulas Samtykke til at optræde som Mægler i denne Sag og uden Opsættelse at fortælle Fader, hvorledes den forholdt sig. — Jeg har nu omtrent sagt Dem, hvorledes mit Forhold har været, Ved Gud forsikrer jeg Dem, ingen Haardhed, ja intet umildt Ord kom fra min Mund. Men Ursula optog alt ganske anderledes, end jeg havde ventet. Hendes hele Sjæl oprørtes ved Tanken om at forlade Dem og tilhøre Loft. Hun besvor mig at glemme og dølge det Forefaldne; hun vilde aldrig se ham mere. Alt skulde igjen blive som før. Dertil kunde jeg jo ikke bekvemme mig. Det havde været at lege med de helligste Følelser og med vor egen Ære. Med Bestemthed paastod jeg at indlade alt for vor ædle Faders Dom. Jeg besvor hende i Lysthuset at oppebie min Tilbagekomst og lovede hende forud den ømmeste Faders Tilgivelse«.

»Saaledes var det, min kjære Søn! Juliane kom ind til mig og talede sin Søsters Sag. De kan vide, hvilket Indtryk en saa krænkende Efterretning gjorde paa mig svage Mand. Jeg maatte imidlertid give Juliane Ret. Dog besluttede jeg at lade Rygte være Rygte, indtil De kom tilbage, uden hvis Minde intet burde foretages. Ved min Julianes Hjelp kom jeg i Klæderne og gik den tunge Gang ned i Haven, da jeg frygtede for Opsigt, om mit arme, forgrædte Barn var kommen ind i Huset, inden den første Storm havde lagt sig i hendes Indre. Ja, tung var min Gang — tungere var den, jeg havde at gjøre, inden jeg kom tilbage som en barnløs

Olding. Den Ulykkelige! hun har mistvivlet om sin Faders Hjerte, eller rettere, hun kunde ikke overleve den Tanke at have tabt Dem. Visselig, Tanning, i al sin Forvildelse elskede hun Dem«.

Den velsignede Gamles dybe Sorg og inderlige Kjærlighed rørte mig saare. Men endnu var jeg ikke i Stand til at overlade mig til Sorgen alene. Der var endnu alt for mange Tvivl uopløste; og jeg kunde, jeg kan ikke tænke mig Ursula i Stand til, især under saa mildnende Omstændigheder, at have drukket af Fortvivlelsens Lethe. Kan De, Karen, kan De? Juliane syntes at have forberedet sig paa sin Beretning til mig. Thi alt, hvad jeg endnu vilde vide, blev meddelt mig paa en tilbageholdende, forsigtig Maade, som maatte være den mest Umistænkelige paafaldende. Paa mit Spørgsmaal om Nøglen, som hun havde taget af Døren, svarede hun forbauset: »Hvo har sagt Dem, at jeg havde lukket hende inde? Nu, om saa var, jeg erindrer det virkelig ej, saa er det skeet i Forvirringen. Tror De, jeg var saa ganske rolig i et saadant Øjeblik?« — Siden, da jeg atter talte om denne Indelukken, erklærede hun, at Ursula havde villet løbe ud og maatte prostitueret sig. Jeg fortalte, at Rygtet havde sagt, Inspektøren var af sig selv kommen ud i Haven og havde mødt hende.

»Nu ja«, svarede han, »det er sandt, Du løb foran, Juliane, for at forberede hende, var det ikke saa?«

»Og da jeg fandt Døren lukket og ikke besindede mig, at jeg havde Nøglen selv, ilede jeg tilbage. Saa mødte jeg Dem«.

»Hvorledes? De ilede tilbage? Ventede De at finde Nøglen i Huset? Det var underligt, at De ikke blev staaende og kaldte paa Aasille, Ja i Sandhed! thi nu falder det mig ind, at Døren kan oplukkes inden fra«.

»Naar saa er, min Herre, hvortil da det gjentagne Spørgsmaal om en intetsigende Nøgle? Min Fader! Har Du maaske ogsaa den skrækkelige Mistanke til mig, som dette uretfærdige Menneske deler med et ufornuftigt Publikum?« Hun knælede ned ved den Syges Seng og bøjede sit Hoved imod Teppet.

»Mit gode, kjære Barn! Tilgiv vor ulykkelige Ven; hans Smerte tillader ham ikke at dømme ret. Tanning! Hvorledes kan en lav Mistanke finde Plads i Deres ellers saa veltænkende Sjæl? Se dog paa denne Engel! Tror De, jeg nu velsigner mit Barns Morderske!. Ja, Juliane! jeg velsigner

Dig! Kun jeg ved, hvor ophøjet, hvor ædelt Du handlede og handler imod min tabte Ursula? Og De, kjære Prest, De maa fatte andre Tanker; De maa ikke lade Sorgen udøve en saa fremmed Vælde over Dem«.

Saaledes talede den Ærværdige. Ak, gode Karen! Gid De var her hos os! En kvælende Misfølelse tilslutter vore Hjerter. De, fromme Kvinde, De vilde maaske vide at fordele den. Kun De, tror jeg, kunde gjengive mig til mig selv. Jeg beder Dem ikke hilse Deres værdige Gamle; thi dette Brev er jo kun for Dem. Glem os ikke, og kan De om nogeu Tid, saa kom!«

Min Moder kom ikke. Hendes Forældres tiltagende Svagelighed udfordrede Datterens udelte Omhu. Vinteren led, og i Foraaret hensov den ene af mine Bedsteforældre, efter nogle Maaneders Forløb den anden. Min Fader havde i dette Mellemrum lært at kjende, ære og elske den sjeldne Karen. Dette Tilbud fra en retskaffen og stræbsom Mand maatte være den fattige forældreløse Pige velkomment. Dog vare visse søde Erindringer ikke blevne fremmede for hendes Hjerte. Tanning maatte i det mindste vide, at hun maaske vilde forene sin Skjæbne med en andens. Til den Ende besluttede min Moder at følge sit rene Hjertes ligefremme Tilskyndelse. Da hendes Onkel for Aar og Dag siden var død, kunde hun ikke ved et Brev til ham underrette Tanning, og at skrive til Juliane, som hun aldrig havde vexlet Brev med før, og som hun efter de indtrufne Begivenheder betragtede med en fremmed, sky Følelse, — forekom hende saa meget mindre behageligt, som en dunkel Anelse tilhviskede hende, at Prestens ædle Karakter kunde have gjort et dybt Indtryk paa Juliane under Omstændigheder, der nu vare forandrede til Fordel for et saadant Indtryk. »Maaske«, tænkte hun, »har Tanning efterhaanden overbevist sig om, at Juliane er aldeles uskyldig, og hans tidligere Agtelse og Venskab for hende er gaaet over til Kjærlighed. Altsaa — lad mig se med egne Øjne!«

Et Par Dage efter denne Beslutning rullede min Moders Kariol igjennem Sund. En ubeskrivelig Ængstelighed overfaldt hende, og hun havde nær kjørt ind i Gjestgiveriet for ikke at komme uforberedt til Kusinen. Dog fattede hun Mod og gav igjen sin Hest Tømmen. Nølende steg hun op af Trapperne, imedens Skydskarlen ventende holdt ved den tillaasede Port. Et fremmed Tyende lukkede op, førte hende

ind i Visitværelset og bragte hendes Navn til sit Herskab. Inden et Minut sprang Døren op, og Juliane traadte ilsomt ind med et umiskjendeligt Udtryk af Glæde og tog min Moder i sine Arme. Gjensynets Følelser antoge stedse en smerteligere Natur, og de to Kusiner græde længe tause ved hinandens Bryst. Men saa snart denne Storm havde lagt sig, antog Julianes Ansigt sin sædvanlige alvorlige Rolighed, der dog nu havde noget Skarpt og Frastødende, som i en vis Grad fjernede min Moder fra hende. Saa snart de fremsatte Forfriskninger vare nydte og Rejsedragten ombyttet, tog Juliane Ordet, idet hun satte sig hos sin Gjest.

»Du kunde med Rette fordret, at jeg skulde skrevet Dig til, min gode Karen, om ikke før, saa efter vor Onkels Død, da jeg ved hans Testamente var bleven hans Universal-Arving. Men du maa tilgive mig. Engang var jeg ikke saa træg til at skrive; men siden Ulykkens Dag er det, som om baade Pennens og Tungens Brug er mig ukjær. Du har jo mistet dine Forældre, min kjære Karen; o, fortæl mig, hvorledes Du har havt det, og hvorledes Du har det? Saa vænner jeg mig atter til at tale og til din fortrolige Stemme«.

Min Moder havde snart meddelt sine faa Begivenheders Række, saa meget desto snarere, da hun ikke var synderlig oplagt til paa dette Sted og med sit Maal for Rejsen at dvæle saa længe ved sine egne Livspartier. — Nu var da Raden til Juliane, som uden at vente paa Opfordring, gjentog med en noget større Udførlighed, hvad min Moder i mere end et Aar havde vidst af Prestens Brev. Jo længere hun talede, desto mere blev det hele klart for Tilhørerinden. Et Fruentimmer af denne smækre, aldeles ikke stærke Bygning skulde med Vold have styrtet den fyldige, undersatte Ursula ud igjennem et trangt Vindue? Og dernæst denne fine, fra enhver plump Handling og Tanke lige fravendte Sjæl skulde tilfredsstille sin Harme, sit Had eller hvilken som helst Lidenskab ved en saa udvortes-grov Misgjerning? — Men derimod dette kongelige Aasyn, dette Elisabeth-Blik, denne i Vredens Øjeblik uden Tvivl alt nedtrykkende Tale; vistnok vred Ursula sig fornedret og sønderrevet som Ormen i Støv. Tanning vilde fradømme hende Mod; hun behøvede det ikke mere; med en større Elendighed end Dødssmerte havde Julianes kolde Højhed gjennemtrængt hendes Hjerte. Viljeløs gik hun bort, udvist ved Julianes Blik fra Livet og Lyset. — Det gik min Moder,

som det saa ofte gaar os Mennesker; vi kunne have seet og vidst noget i hele Aar, og dog træder det os først paa en Gang i en vis Gjennemsigtighed for Øjet. Det er det samme og dog noget ganske nyt. Ved at sammenholde i Erindringen Tannings Meddelelse med Julianes blev hun opmærksom paa den Omstændighed, at Julianes Forsikring, ej at have sagt et haardt, et umildt Ord, netop indførtes, inden Ursulas Svar og kort inden Slutningen af Samtalen i Lysthuset blev beretet; — »Altsaa tilsidst rejste sig den fornærmede Pallas i sin hele fortærende Majestæt! —« Juliane stod fra dette Øjeblik af som et ængstende, mystisk Væsen for min Moder, og i Aarenes lange Rad tabte dette Billede intet af dette Uhjemlige, hvormed det endog blev overført i min Søsters og min unge Fantasi.

»Men hvorledes er det siden blevet med Loft?« spurgte min Moder, fordi hun ikke vilde spørge om Presten; »jeg har ikke hørt hans Navn nævne ved eller efter den ulykkelige Katastrofe«.

»Og jeg, min kjære Karen, heller ikke. At han ikke havde Mod til at træde den arme Fader eller mig for Øjne, kunde jeg vente, og det var mig kjært. Dog havde jeg troet, at han i et Brev vilde udtalt de Nag, som dog vist gjennemtrængte hans Bryst; thi sandelig, Kristian er intet slet Menneske. Men den uformodentlige Straffedom, der fulgte paa det svage Menneskes Brøde, maa have sammentrykt al Kraft hos ham. »Bort! bort herfra, hvor Du har udbredt Jammer, krænket Gjestevenskab og tabt Dines Agtelse!« dette har været den Røst i hans Indre, som har jaget ham over Hav og Land. Thi, som jeg ved, frasagde han sig strax sine Forretninger hos Enrulleringschefen og rejste — formodentlig til Danmark, til sin Familie. Jeg har ikke efterladt mig Ven eller Frænde der nede, med hvem jeg førte eller fører Brevvexling, og saaledes har heller ingen uanmodet forsynet mig med Efterretning om et Menneske, som jeg naturligvis ikke selv spørger efter«.

»Hvorledes lever Tanning?« spurgte min Moder med kort Aande og stræbte at skjule sin Forvirring. Men uagtet hun netop under saadanne Omstændigheder var mindst skikket til at iagttage nogen anden, kunde det dog ingenlunde undgaa hende, at Juliane blev endnu langt mere forvirret ved

Spørgsmaalet, saa forvirret, som denne verdenserfarne og gentile Dame aldrig før havde vist sig«.

»Du vil maaske faa ham at se i denne Dag, jeg formoder næsten, han gjør mig en Visit i Eftermiddag«. Disse Ord forekom min gode Moder i Forening med den Forvirring, der fulgte dem, at indeholde en tilstrækkelig Forklaring over det Forhold, som fandt Sted imellem Juliane og Presten. I hvor meget hun end havde formodet dette, ja endog selv villet rejse Visheden derom imøde, saa blev hun dog nu heftig rystet og skiftede Farve.

»Hvorledes er det med dig, Barn?« spurgte Juliane med et fast, næsten stirrende Blik. »tager Du saa levende Del i Presten Tannings Person, at hans Komme forvirrer Dig?«

»O«, svarede min Moder, ængstlig ved Inkvisitionen, men tillige noget uvillig over det Uskaansomme i Maaden. »Tannings Person staar i en nærmere Forbindelse med mine Erindringer om Ursula, end Du maaske ved. Det var hans Mund, der først meddelte mig Rygtet«.

Juliane studsede og syntes ikke gjerne at erfare det Besøg, Presten havde aflagt hos Karen. Denne blev stedse ømfindtligere, brød pludselig af og fortalte som noget, der aldeles ikke vedkom det forhen Omtalte, at et Egteskabsforslag var hende gjort fra en meget agtværdig Mand, og at hun saa temmelig desangaaende havde beraadt sig med Gud og sit Hjerte.

»Nej virkelig! Jeg ønsker Dig hjertelig, o hjertelig Lykke, Du gode, kjære Karen! Gud give, den sande, milde, rolige Kjærlighedsflamme maa gjennemvarme dit Fremtidshjem!« Juliane kyssede min Moder og talte saa meget og saa gjerne om denne nye Materie, at hendes mindre ordrige Veninde ikke fandt Lejlighed til at berigtige hendes Formening om det Afgjorte i denne Sag.

»Du venter Tanning, sagde Du«, henkastede min Moder nu med større Raskhed; intet var hende vigtigere, end at komme jo før jo heller efter, hvorledes Forholdet var. Den Maade, paa hvilken Juliane greb den første Ide om sin Kusines Forlovelse, kunde ikke andet end opvække en Ængstelighed hos min Moder, som man omtrent føler den ved at ro ned ad en Strøm. »Du venter Tanning; tager jeg maaske fejl, naar jeg formoder, at han vil erstatte Dig Tabet af en uværdig Elsker?«

»Jeg skylder Dig Oprigtighed, min kjære Karen. Fra

det Øjeblik af, da vor salig Onkel kaldte mig sin eneste Datter, var det hans inderligste Ønske at beholde Tanning som Søn. Hvor vidt han ytrede dette Ønske for Presten, ved jeg ikke; at jeg, uagtet jeg gjerne gav Tanning min Haand, ingenlunde søgte at befordre Faders Plan, det vil Du vide uden min Forsikring. Imidlertid var det mig pinligt, at Tanning synlig undgik enhver fortsat Omgang med os, da jeg desværre alt for vel maatte begribe, hvilken afskyelig Mistanke, der fjernede ham. Det forekom mig stedse og forekommer mig endnu, som min Ære fordrer en Oprejsning ved ham; det dunkle Rygte, der fortærer mit Liv, kan kun paa den Maade forsvinde i sit Intet. Thi at Tannings Brud ej kan have bevirket hans første Kjærestes Død, vil enhver føle; men denne Sky for at nærme sig til mig, hvormed han hidtil stedse krænkede mig, maa have givet Rygtet Næring, det indser Du. Den gamle Fru Solding, Du kjender hende, blander sig gjerne med venlig Sedulitet i Andres Affærer. Det er ikke hendes Skyld, at en Hemmelighed, som jeg deler med hende, endnu er bevaret. Paa dens Bekostning skulde jeg maaske have vundet hans Tillid for længe siden. Du ser saa opfordrende paa mig, min kjære! Lad mig beholde min Hemmelighed! Dens Bevarelse udgjør min Stolthed nu, da jeg med den kunde kjøbe min Lykke. I Gaar fik jeg en Billet fra Fru Solding; der har Du den.

»Min ærede Frøken! Tilgiv, at jeg tager en virksommere Del i Deres Vel, end De enten forlanger eller billiger! Men at Dyden skal gaa under, fordi den er Dyd, kan mit gamle, medfølende Hjerte ikke taale. Deres Hemmelighed har jeg æret; men jeg tror dog at have adspredt vor Tannings uværdige Tvivl. Rigtignok forstaar jeg mig ikke paa Manden; han vedbliver at indeslutte sig for mig. Dog er hans Følelse bragt i Bevægelse, og han indser sin Uret imod Dem. Han gik meget bevæget fra mig, og jeg tror, han havde opdaget mig, hvad hans Hjerte er fuldt af, dersom ikke en importun Visit havde forstyrret os. Hvad kunde det være andet, end at De besjæler ham? Sikkert hører De snart fra Manden.

Deres Veninde
sal. Solding«.

»Der ser Du, min Karen, hvorledes Sagerne staa. Lidt førend Du overraskede mig ved din Ankomst, fik jeg Bud fra Tanning med Anmodning om en Samtale i Eftermiddag. Jeg

venter ham hvert Øjeblik, og rigtignok i en højst urolig Stemning. Maaske kommer Du til at dele den skjønneste Aften i mit Liv«.

Det ringede. Juliane kastede et betydende Blik paa min Moder og ilede ud i Forværelset. Ogsaa min Moder var saare bevæget. Hun havde altsaa ikke opgivet Tanning, men han hende. Og dog fortrød det hende, at Juliane nu vilde fortælle, at Karen havde valgt sit Livs Ledsager. — Døren til Forværelset stod paa Klem. Uden at kunne høre den Samtale, der blev ført udenfor, fornam hun dog enkelte Ord, som udtaltes i en lidenskabelig Tone.

»Ja«, sagde Tanning rørt og med højere Stemme: »jeg beder Dem glemme den tause Fornærmelse, jeg saa længe har gjort mig skyldig i; fra nu af skal min hele aabne Færd imod Dem overtyde Verden om, at jeg ikke tillægger Dem nogen Del i det ulykkelige Tilfælde. Mit Hjerte er lettet ved denne Forsikring og ved Visheden om, at De har tilgivet mig. Vi skulle igjen knytte den brudte Venskabstraad, min ærede Veninde, og den ubarmhjertige Opinion skal tie. Mit første Offer paa Venskabets Alter skal være Fortrolighed. Jeg staar i Begreb med at gjøre en vigtig Rejse; giv mig Deres Venskab med til Karen. Som jeg haaber, er hun mig god«.

Mere fornam ikke min Moder; en bedøvende Taage hvirvlede om hendes Øjne; Blodet standsede sit Kredsløb om Hjertet, og hun sank afmægtig om paa Gulvet. — Da hun atter slog Øjnene op, befandt hun sig i Sengen og ved Siden sad Juliane med Tørklædet for det blege, taarevædte Aasyn.

»Vi have begge tabt ham, eller rettere, Du har tabt ham, Karen; jeg havde alene drømt«.

»Jeg har ikke tabt ham!« lød det med hundrede Stemmer i min Moders Sjæl; men hun havde ikke Kraft eller Mod nok til at tale. Resigneret overlod hun sig til Skjæbnen. Kjæmpende med Delikatesse, var hun i Begreb med at sige Juliane, at hun ej var forlovet; at hun elskede Tanning tro. Dog, Juliane var i en alt for mørk Stemning til at bære en saadan Tilstaaelse af den foretrukne Rivalinde. Heller vilde min Moder skrive til Presten og ligefrem fortælle ham Sammenhængen. Med denne Beslutning henvaagede hun Natten. Da hun temmelig rask paa Legemet næste Morgen stod op, sagde man hende, at Tanning var afreist til Stiftstaden. Juliane

havde tilvundet sig sin sædvanlige Holdning, men var taus og indesluttet. Gulvet brændte under min Moders Fødder. Hun maatte afsted til sit Hjem: maaske haabede hun at træffe Tanning paa Vejen. Det lykkedes ikke. Han var, erfarede hun, med et sejlfærdigt Skib rejst til Danmark. Der nede blev han, indtil han fik Ansættelse som Prest paa Færøerne; han kom aldrig mere til Norge.

Tidens Lægedom helbredede snart min Moders naturlige, sunde Sind. Hun egtede min Fader og blev en lykkelig Kone og Moder.

I det foregaaende Afsnit har jeg søgt at give Læseren en Udsigt over den vigtigste Episode af de trende Kusiners Liv, saaledes som jeg af foregaaende Fortællinger kjendte den. At deri indblandede sig meget, som først af Julianes Mund blev mig fortalt, kunde ikke undgaaes, hvis jeg ikke skulde givet en alt for ufuldstændig Beretning. Rigtigst udtrykker jeg mig ved at sige, at Begivenhederne stode saaledes, som her ere anførte, for min Forestilling, da jeg ved hint Besøg hos Tanten havde Dagen efter min Ankomst havt en lang Samtale med hende, i hvilken jeg vistnok med skaansom Tilbageholdenhed havde ogsaa meddelt mine Supplementer.

Vi sade en Stund tause lige over for hinanden. Der var noget i den gamle Dames Øjesyn og Bevægelser, som tilkjendegav mig, at hun endnu havde i Sinde at tilføje en Efterretning. Jeg vovede at opfordre hende ved et spørgende Blik.

»I hine Ulykkesdage«, tog hun endelig Ordet, »gjorde jeg mig selv et Taushedsløfte; men det gjældte egentlig Tanning og Samtidens Personer. Jeg opfyldes i dette Øjeblik af en ubeskrivelig Længsel efter især i Deres fortræffelige Moders Øjne at staa saa ren for Mistanke om nogen Brøde, som jeg er det for den alvidende Gud. Lad derfør den gamle Hemmelighed ophøre. Til den Ende skal De endnu en Gang følge mig tilbage i Tiden. Det Rygte, min unge Ven, at Konen Margrethe eller nogen af hendes Sladderselskab skulde have fortalt mig om Scener i Lysthuset, er aldeles falskt. Vel erindrer jeg, at Margrete hin Nat tillod sig adskillige Hentyd-

ninger, som forøgede min Mistanke om et upassende Forhold imellem Ursula og min daværende Forlovede; men derved bestemtes jeg alene til at holde et mere vaagent Øje med dem. Sagen forholder sig noget anderledes«.

Ved disse Ord havde Frøkenen, ikke uden Kamp med sig selv, gjort Begyndelsen til den Meddelelse, jeg nu skylder mine Læsere.

En Dag gik hun forbi den gamle Velynderske af Familien, Fru Soldings Bolig. Matronen aabnede Vinduet og bad hende venlig træde indenfor, da hun »havde et Par Ord at tale med Frøkenen«. Efter nogle Høfligheds-Spørgsmaale til Inspektørens Helbred o. s. v. kom den Gamle ind paa at tale om Presten Tanning og hans Rejse.

»Mon den gode Prest ikke har i Sinde at ordne sine Ting til Bryllup? De maa dog vist vide noget derom, gode Frøken Dahl?«

Juliane forsikrede det Modsatte og »troede slet ikke, han tænkte paa at gifte sig som Kapellan«.

»Da synes mig dog — Hør en Gang, min bedste! jeg blander mig nødig i andres Affærer; enhver kan have nok med sine egne Sager. Men naar jeg mærker, at Ungdommen i sin Vildfarelse og Uvidenhed trænger til et gammelt Menneskes Vink, saa holder jeg det for min Pligt at give det, om jeg ogsaa falder besværlig. Saa Presten virkelig ikke tænker paa Bryllup? Men Deres gode Kusine? — Kjære Frøken, jeg maa sige Dem, at de to unge Folk løbe med lukkede Øjne i Fordærvelsen«. Efter mange Omsvøb kom da Fru Solding frem med den uventede Forsikring, at Ursula var frugtsommelig.

Juliane stirrede med Forskrækkelse paa den Gamle. Men i den fuldeste Tillid til Tannings Karakter og hele Forhold til sin Forlovede tog hun ej i Betænkning bestemt at paastaa, at det var en Umulighed.

»Lær De mig ikke at bruge mine Briller, kjære Frøken! Hvad jeg siger Dem forholder sig desværre fuldkommen saaledes. De kjender, Gud ske Lov, heller ikke den svage Menneskenatur fra denne Side, min Bedste. Ogsaa Prester ere Mennesker. Men i Stedet for at gaa i Rette med Skrøbeligheder, opholder jeg mig nu alene over, at den forstandige Mand kan være saa letsindig, at han overlader sig og sin Kjærestes Velfærd til Lykken. Skulde han ikke, naar galt var skeet, uopholdelig raade Bod derpaa!«

»Jeg forsikrer Dem, ingen Ytring fra Ursula har kunnet lede mig til at fatte en saadan Formodning«.

»Ja, det vil ikke sige stort. Exempler paa det Slags Forbindelse mangle ej. Men for Guds Skyld, tag De Dem med Deres Klogskab af disse Mennesker. Se at faa det nødvendige arrangeret Endnu kan jeg ikke tro andet, end at Prestens Rejse har et hastigt Giftermaal til Hensigt«.

»Men De kjender ikke Tanning, gode Frue, naar De kan tænke Dem dette; De kjender ikke hans Forhold til Ursula. Intet Du, ingen fortrolig Spadseregang, intet —«

»Aa Snak, Frøken; brug bedre Deres kloge Øjne! Vil De nu følge mit Raad, saa gaa strax hjem og giv Agt paa Pigen. Et Blik vil nu være Dem nok. Indret Dem saa derefter. Vi ville ikke tale et Ord mere om Sagen; men jeg venter Dem ganske sikkert i Morgen; og da taler De af en anden Tone«. Den gamle Frue var stødt, men rakte dog Juliane godmodig Haanden, da denne rejste sig og med en Blanding af Urolighed og Mistillid tog Afsked.

Langsomt skred Juliane ned igjennem Gaden. Hun gjennemgik i Tankerne Tannings Opførsel i den hele Tid, i hvilken hun daglig havde omgaaets ham og seet ham omgaaes Ursula. »Ja, havde Talen været om min letsindige Kristian!« Der slog Lynet ned! »Skulde det være muligt! — Ja det er muligt, det er sandsynligt!« Og nu aabnede Erindringen andre Situationer for den stakkels Pige. Nu saa hun meget i et nyt Lys. Nu kom Margretes Snak hende vejvisende til Hjelp. Da fik hendes Fødder Vinger. Ikke at hun, som Rygtet vilde, for grædende og forvirret afsted; men i en udsædvanlig indvortes og udvortes Bevægelse ilede hun rigtignok til Hjemmet og opsøgte Ursula i Haven. Indhyllet som for Høstluften og med et Kindklæde om det noget afblegede Ansigt traadte denne hende med paatagen Raskhed i Møde. Fru Solding havde Ret; nu var et Blik tilstrækkeligt. Juliane havde ikke Rolighed nok til at give sin Tale nogen Indledning. Med Bestemthed erklærede hun sig for den pludselig blegnende Kusine. Men snart afvæbnedes hendes Harme. Hun saa kun den Ulykkelige, ikke den Skyldige; hun tænkte kun paa at hjelpe, ikke paa at straffe. Denne Mildhed smeltede Aasilles haarde Sind. Hun kastede sig hulkende i Julianes Arme og bad om Tilgivelse. Paa Julianes Opfordring gik de ind i Lysthuset for uforstyrrede at overlægge, hvad

der nu var at gjøre. Men jo mildere Veninden talede, jo mere hun udsatte fra hinanden Nødvendigheden af først at betro Faderen alt, dernæst at vælge de hurtigste Forholdsregler: desto mere vendte Ursulas stridige Natur tilbage. Med usømmelig Hidsighed afviste hun den forraadte Kusines opofrende Velvilje. Hun forlangte alene Taushed af Juliane, og da denne forestillede, hvor hensigtsløst og taabeligt det vilde være nu at tie, gik hun over til Bønner og Besværgelser om Opsættelse af det skrækkelige Øjeblik, da Faderen skulde erfare hendes Ulykke. »Tænk dog paa, at han endnu er syg! Kun nogle Dage, Juliane, kun en Dag, at jeg kan fatte mig«.

»Og at imidlertid din Vanære kan blive Gjenstand for hver Mands Underholdning, og Efterretningen komme igjennem Publikum til din ømme Fader og til den værdige Prest«.

»Vanære! Du vælger et haardt Udtryk, Kusine! Jeg har elsket en Mand, som fattede Kjærlighed for mig. Hverken han eller jeg vare af disse Himlens Udvalgte, som Du og Tanning; vi passede ikke for Eder; vi maatte gjøre og blive ulykkelige«.

»Alt dette kan Du ræsonnere over en anden Gang. Jeg er jo rede til at befordre Eders Ønsker; men for at befri Dig fra Vanære maa vi handle, ikke tale. Jeg gaar til Fader. Vil Du ikke blive her i Lysthuset for at komme lidt mere i Rolighed, inden Du gaar igjennem Haven og Huset. Nogen Tid maa Du tilstaa mig til med Forsigtighed at bibringe ham en saadan rystende Efterretning. Men snart kommer jeg tilbage for at bringe Dig til vor gode, kjære Faders Bryst«. Juliane strakte venlig sin Haand imod hende. Ursula sad taus, og Øjnene stirrede paa en Plet.

»Nu vel da, saa bered et ret rørende Tableau i Kotzebues Stil! Men hør, Kusine, vær saa god at tage Nøglen af Lysthusdøren. Det kunde falde nogen ind at afbryde min Ensomhed«.

Oprørende var Aasilles Opførsel. Der var noget forhærdet, noget aldeles ondt i ethvert Ord, enhver Mine. Juliane forbausedes mere, end hun vrededes. Fast besluttet imidlertid at gjøre alt sit for at redde, hvad der kunde reddes, spildte hun intet Ord mere, men lukkede Døren, stak Nøglen til sig efter Aasilles Ønske og ilede til Inspektøren. Med en lys Forstands og ren Viljes klare Bevidsthed indledede og ledede hun den vanskelige Samtale med Faderen. Han kom Juliane

til hendes Overraskelse i Førstningen paa Halvvejen i Møde. Han havde nemlig hos sig selv ønsket at omsætte de to Par, saa at Presten blev Julianes og Loft Ursulas. Naar nu, som han af Julianes Indledning syntes at forstaa, et Slags Valgforvandtskab imellem de to allerede var paa Veje til at finde Sted, saa fulgte, mente han, det andet Par efter. Det slemmeste var rigtignok, at Lofts Forlovelse med Juliane var offentlig. Men med Udførelsen havde det ingen Hast, og naar man saa i al Fredsommelighed kom overens fra alle Sider, og de to Par om etAarstid eller senere paa en Gang præsenterede sig offentlig — saa o. s. v. Helt anderledes blev den gode Mand tilmode, da Juliane ganske havde udført sin tunge Forretning. Med hans strenge Begreber om Ære, Sædelighed og Troskab maatte den elskede Ursulas Fald gjøre en overordentlig voldsom Virkning paa hans svækkede Legeme.

»Det kan jeg ikke overleve!« stønnede han og sank som tilintetgjort tilbage i Lænestolen.

Visselig maatte Julianes moralske Kraft udholde en streng Prøve. Under Omstændigheder som de beskrevne at tale varmt for den Utaknemmelige, selv martret af flerdobbelt Krænkelse at jevne alt, berolige enhver Tvivl, formilde enhver smertelig Forestilling!

»Ja, ja! hun er dog min Datter; men Du er en Engel! lad mig gaa ned til hende, den arme, sønderknuste Pige! hun skal ikke vente længere«.

Juliane troede nu at have bragt det vanskeligste i Orden. Hun vilde, saa snart hun havde bragt Rolighed og Besindelse tilbage hos Fader og Datter, sende en Stafette efter Løjtnant Loft, saa at han kunde indtræffe den næste Morgen, inden man endnu ventede Tanning hjem. Faderen gjorde sig stærk, dels fordi Kjærlighed indskjød ham en ængstelig Ømhed og Deltagelse, der modvejede den haardt betyngede Stolthed, dels vel ogsaa, fordi han i intet Livets Tilfælde plejede aldeles at glemme, at han var Filosof. Ved Lysthusdøren skjalv de gamle Knæ, og han støttede sig til Væggen, imedens Juliane med et trøstbringende: »her kommer din ejegode Fader, Ursula!« vred Laasen om og aabnede Døren.

Vi ville ikke for at opnaa en eller anden Biomstændighed gjentage det forhen Fortalte. Derimod turde det være passende at gjøre Læseren opmærksom paa, at den Prøve, hvorpaa Skjebnen havde sat Julianes Karakterfasthed, nu for

det første maa ansees endt. En i det mindste for Øjeblikket ingenlunde elsket Medbejlerindes Død var ikke noget stærkt Slag, omendogsaa Dødsmaaden opvakte Gru; ogsaa det bedste Menneske har Modtagelighed for saavel den utilfredsstillede som den tilfredsstillede Hevns Følelse Juliane var hevnet. Det skulde den letsindige Loft snart erkjende. Endelig, i hvilken Renhed stod hun ikke imellem de Levende og den Døde! Dog, Julianes Triumf bestod ikke i en egoistisk Selvbeskuelse: den bestod i at tænke og handle for de øvrige. Hendes første Bestræbelse gik ud paa at holde Inspektørens Livsaander i Bevægelse, Hun frygtede, og Lægen med hende, for den Lethargi, der syntes at have afløst hans Nervers Spænding. »Nu er alt mig det samme!« gav han til Svar, naar man spurgte ham om noget.

»Kjære Onkel! Hvad er det, De siger! Er alt Dem det samme? Tør vi være ligegyldige om vor Ursulas efterladte Rygte? Det forekommer mig klart, at hun har havt den Tillid til Dem og mig, at vi vilde sørge for hendes gode Navn. Hvad hun frygtede, var vist ikke Deres Haardhed, men Verdens«.

Denne Tiltale forfejlede ikke sin Virkning paa den Syge. Han rejste sig op og trak Julianes Haand til sig. »Tal, mit Barn! Hvad forlanger Ursulas Skygge af mig?«

»At De med den største Opmærksomhed paa Dem selv vaager over ethvert Ord angaaende Ursulas Død. Naar jeg har sagt Fru Solding Sammenhængen, og det skylde vi i det mindste en Person, saa kunne vi antage, at alene hun og vi to aldeles indse, hvorfor Ursula har ophørt at leve. Den hele øvrige Verden vil svæve imellem Formodninger, hvoraf en Vaadedød er en lige saa naturlig som de øvrige«.

»Men Tanning? Ham skylder jeg fuldkommen Oprigtighed. Ingen, selv ikke Du, Juliane, er saaledes fornærmet, som han«.

»Men følger deraf, at han af ubarmhjertig Oprigtighed skal saares, naar det kan undgaaes? Hos hvem, kjære Fader, er godt Navn, godt Omdømme os vigtigst? Mon hos Hundreder af Pøbel fremfor hos en eneste Ædel? Og tro De, Tannings Dom faldt, saa mildt som hans Hjerte er, dog haard, haardere end De kunde taale at læse den i hans lidende Blik. O, min Fader! skulde vi love Ursulas Aand

aldrig at lade Tanning vide, hvad der bestemte hende til det sørgelige Skridt?«

Saaledes aflokkede hun Dahl et Løfte, som snart faldt ham tungt at holde; thi kun alt for tydeligt viste det sig, at den paa samme Tid omsatte Efterretning om Lofts hemmelige Besøg i Lysthuset gav Anledning til den skrækkelige Mistanke imod Juliane. Naturligvis erfarede hun lidet deraf, og Inspektøren, som sjelden mere forlod Stuen, end mindre. Men da Tanning tvivlede om Julianes Uskyldighed og krænkede hende ved sine strenge Spørgsmaale, da var det kun hendes bønlige Blik og Dahls Agtelse for ethvert Løftes Hellighed, som holdt ham tilbage fra at sige Tanning alt.

»O, min Fader! Alt hænger jo i en Traad! Findes det afsjælede Legeme i Elven eller udenfor imellem Klipperne, saa er jo vor Møje spildt, saa falder Sammenhængen enhver i Øjnene. Vil derimod Forsynet skaane hendes Legeme og lægge det stille ned paa den mørke Bund, saa bør vi ikke røbe, hvad der kunde skjules, og mindst for Tanning. Han kan ikke længe have mig mistænkt«.

Det syntes, som om Inspektøren havde faaet sin Helbred tilbage. Han kunde igjen besørge sine Forretninger, gjorde sin Promenade med Juliane, læste Aviser, snakkede gjerne med Presten, naar denne iblandt kom; — men, Naturen fordrede sin Ret over det syge Bryst. I Begyndelsen af December samme Aar hensov han i sin uforlignelige Julianes Arme.

Den ædle Kvinde havde sluttet denne yderligere Meddelelse, og hun foreslog mig en Vandring i den skjønne Egn. »Ak, her vandrede jeg ofte med Deres elskværdige Moder. Disse Timer have paa nyt oprullet de henfarne Dage for mig, kjære Fætter! skulde det ikke lade sig gjøre, at hun endnu engang delte nogle Dage med mig?«

Jeg anførte uden Forbeholdenhed den eneste Hindring, jeg kunde forudse, hendes smaa Kaar. Juliane vuggede eftertænksomt Hovedet og sukkede dybt.

»Hvor Ulykken dog kan gjøre et Menneske forkjert! Der har mit Testamente ligget i mere end tyve Aar forglemt. Det var mig, da jeg forfattede det, en kjær Tanke, at Deres Moder skulde efter min Død erfare, at hun havde været mig nærmest af de Gjenlevende. Hvor meget har jeg ikke fejlet, at jeg, uden at spørge til hendes Forfatning, lagde Renter til Kapitalen for at efterlade hende, maaske alt for sent, det

overflødige, der faldt i min Lod. Hun og hendes Børn ere mine eneste Arvinger. Lad mig da endnu, imedens det er Tid, gjøre noget af min Fejl godt igjen. Endnu i Dag staar en Sum til Deres Disposition, min unge Ven. Jeg beder Dem fra nu af at henvende Dem til mig i ethvert Tilfælde, hvori De eller Deres Moder og Søster kan behøve Penge«.

Min Taknemmelighed fattedes Ord. Uden Betænkning modtog jeg paa min trængende Moders Vegne den ædle Tantes runde Gavmildhed, og hun glædede sig igjennem milde Taarer over min Tak.

Da vi igjen stode ved Huset, ønskede jeg at se Haven. Den er ikke synderlig vedligeholdt. Et Par Blomsterbede under salig Onkels Vinduer fraregnede, har den været anvendt til Kjøkken-Urter. Maaske gjør De Dem en liden Tur i Haven, imedens jeg besørger nogle Smaating til Deres Rejse. Jeg takkede og vilde gaa ind.

»Det er sandt«, vedblev hun med et mørkt Smil; »De har vist i Sinde at træde ind i Lysthuset. Jeg skal opsøge Nøglen og skikke den ud til Dem. Den har ellers ikke været brugt i henved tredive Aar; thi siden den ulykkelige Dag har jeg ikke sat min Fod paa det Sted. — Min Utaalmodighed tillod mig neppe at takke; snart stod jeg i den store, forsømte Have, hvor Hækkerne havde udbredt sig som et vildt Krat, over hvilket hist og her fremragede et fortørret Frugttræ, eller hvor en Skov af vildvoxne Kirsebærtræer gjorde Gjennemgangen vanskelig. En mægtig Alle af Lindetrær havde sammenflettet sine Grene over den i mange Aar ubetraadte Gang; under det tætte Bladdække havde kun enkelte Græsvæxter fundet Næring. Med bøjet Hoved, Nøglen i den Højre, skyndte jeg mig ned ad, hvor den brusende Fos mødte mit Øre. Der stod jeg da ved det ensomme Lysthus, hvis endnu glindsende blaa Tag bøje de sig over de gamle graanede Trævægge. Selv Trappens tvende Stenheller havde lidt af Tiden. Nølende stod jeg ved Familietemplet, der havde en saa mørk Betydning for dette Hus. Endelig overvandt jeg min barnagtige Ængstelighed og drejede med nogen Kraftanvendelse Nøglen om i det rustne Laas. Da forekom det mig paa en

Gang, som om noget sukkede indenfor. Jeg blev forfærdet og havde nær vendt om. »Skam Dig dog, Adolf, gamle Barn!« raabte jeg højt og rev Døren op paa vid Væg. Dagen fulgte ind gjennem Dørkarmen med mig. En Trælem fyldte Vinduet paa den modsatte Væg. Den løftede jeg af, og det paa en Gang indstrømmende Sollys syntes underlig at forene sig med den frigivne Lyd af Fossen under Vinduskarmen. I et Par Minutter holdt jeg Haanden for Øjnene eller Ørerne, jeg ved ikke ret, hvilket. Nu var da den stærke Fortryllelse over, og jeg begyndte at se mig om. Ud ad drog sig for det første mit Blik. Af de udrevne Vindusgrinder og sønderslagne Ruder laa endnu Ruiner imellem Fordybningerne af det Klippestykke, hvorpaa Lysthuset var bygget. Vældig kogte Fossen rundt om og knustes i Støvskyer paa de i Terasser opstablede Skjær. En underlig Kontrast til den vilde Rasen var en rolig smilende Regnbue, der dannede sig i Vandstøvet. »Saaledes smiler den frigjorte Psyke over sin Grav!« Derpaa vendte jeg mig om for at mønstre det lille, smagfulde, grønne Værelse. Paa den ene Væg hang en bestøvet Guittar og derunder stod et lidet Bord, hvorpaa en Bog, en Rulle Musikalier og et Strikketøj. Jeg blæste Støvet af Bogen; det var Florians Galathe. Paa Smudstitelen stod med sirlige Træk »Ursula Dahl«. »Du er min Relikvi!« sagde jeg og stak Bogen i Lommen. I Krogen stod en Voxstabel og en Kardus paa en Hjørnehylde, og derunder hang en gammel, udbrændt Merskumspibe. Laaget bar Inspektørens Navn. Ogsaa dette Erindringstegn bemægtigede jeg mig. Mit Øje faldt paa den modsatte Væg. Den var prydet med Kobbere af tyske, danske, franske og engelske Digtere. Med inderlig Rørelse saa jeg en næsten hensmuldret Krans omhængt Schillers Portræt. »Maaske det var denne Krans, der engang gav Anledning til Splid imellem Juliane og Ursula?« Ved denne Væg stod en gammel Sofa. Jeg slog Støvet af med mit Tørklæde og satte mig, opfyldt af vemodige Tanker. »Hvis har dette Strikketøj været? Maaske Julianes? Hvor underligt det ligger der, ret som om det kun var henlagt, imedens den flittige hentede sig en Blomst eller et Kirsebær i Haven? Du skal ogsaa følge med mig«. Jeg vilde rulle det sammen. Da blev jeg et sammenfoldet Papir var, som Strikketøjet netop havde bedækket. Jeg aabner det; indeni laa et forseglet Brev; Udskriften er: »Frøken Dahl«. »Besynderligt nok! I Forvirringen har hun

glemt et ulæst Brev«. Jeg kaster Øjet paa det omfoldede Papir, og hvad ligner min Forbauselse ved at læse disse med Blyantspen og med en flygtig Haand udjagede Linjer:

»Øjeblikket er gunstigt. Jeg maa afsted. Forhaabentlig finder Du ikke saa snart, hvad jeg betror dit Strikketøj at gjemme. Du mener mig det vistnok vel; men min Plan er lagt og er moden. Meddel Fader det indlagte Brev i Enrum; saa kunne I tage den Beslutning, I finde for godt. Jeg river Vinduet op for at give Eder et Vink om den simpleste Maade at tilfredsstille Verden paa. Vil Du opfylde mit Ønske, da lad Tanning blive i samme Tro. Tilgiv mig, hvis Du virkelig anser det for et Tab at have mistet en Mand, som ikke kunde gjøre Dig lykkelig. Han venter mig ikke førend Midnat; men jeg vil heller gaa ham i Møde paa uvejsom Sti end oppebie den pinlige Scene, Du vil berede os alle tre, og som ikke nytter til noget, da jeg ikke kan udholde at leve med Eder eller i denne Egn efter et saadant Optrin. Gid Fader ikke bliver alt for angreben af den Skræk, jeg til vores alles Vel maa for en kort Tid sætte ham i. Snart vil han indse, at denne Udvej var den rigtigste. — Lever vel«.

Disse iskolde Linjer, der dog maaske vare skrevne i Angstens stivnede Taarer, laa længe foran mig, en Gjenstand for en Forbauselse og Overraskelse, hvortil intet Sprog har Udtryk. Det forekom mig, som om jeg drømte, som om en af disse Fantasi-Visioner, der stundom kunne være levende nok, spillede med mig. Endelig faldt den Tanke mig ind, at »nogen af fræk Spøg eller af nogen bedre Grund havde fingeret Billetten. Dog, Lysthuset havde staaet tillaaset i trende Decennier og desuden, hvo var den dristige Person, som kunde være Ophavsmand til et saadant Bedrageri, og som dog ikke engang i den lange Tid havde hjulpet sin Billet frem for Lyset?«

Om mit Dokuments Egthed og om Værdien af det indesluttede forseglede Papir kunde jeg da ikke tvivle. Jeg styrtede mere, end jeg gik, ud af Lysthuset, skød afsted igjennem Alleen, rev mig blodig paa Tornehækkerne. Idet jeg stødte Havestuens Glasdøre op, stod Juliane for mig.

»Tante! Læs!« var alt, hvad der kom ud over mine bævende Læber. Og hun læste og læste atter! Jeg ser hende endnu, hvorledes hun sad foran mig med det store Øje hævet imod Himmelen, med højt gaaende Bryst, med foldede Hæn-

der. Efterhaanden syntes hun at blive fortroligere med det Uventede, og da fik de blidere Følelser Overhaand.

»O, tillad mig min dyrebare Ven, et Øjeblik i Enrum at opfatte den Velgjerning, Forsynet ved Dem har skjænket mit gamle Hjerte!« Hun rakte mig den heftigt skjælvende Haand og gik ind i Sideværelset for at aabne Brevet.

Jeg havde Tid nok til Reflexioner; thi Frøkenen lod sig undskylde til Maaltidet og lovede at se mig til Afsked. Da jeg havde kastet mig i Rejsefrakken, og min Hest var kjørt frem, ventede jeg kun et Øjeblik, inden Juliane kom ind. I hendes Væsen var den sædvanlige Rolighed, dog udbredte et Udtryk af Sjælefryd sig over det ædle Aasyn.

»De maa ikke tro, min kjære Fætter, at jeg har været aldeles betagen paa Sjæl og Legeme i de Par Timer, hvori jeg lod Dem ene. Min Glæde er stor, men den gjelder fornemmelig den Tanke, at Ursulas Livstraad ikke paa en saa ublid Maade er overrykket; men ak, hvilken úbestemt Fremtid ilede ikke hun og hendes lige saa ubetænksomme Elsker i Møde! Og denne Tid ligger nu langt, langt tilbage, altsaa ikke mere i Haabets Farve, men afsluttet! — Paa min Skjæbne har Ursulas Maade at forsvinde paa havt en Indflydelse, som greb ind i mit hele indre og ydre Væsen. Hvad der er tabt, er tabt og kan ikke mere gjengives. — Ved saadanne Reflexioner maa vel en Overrraskelse som denne, i hvor kjær den end er Hjertet, være lettere at bære. Altsaa, det var ikke af Svaghed, at jeg blev borte fra Dem, men fordi jeg hverken vilde udmatte Dem eller mig med den lange, lidet sigende Samtale, som maatte udspindes fra disse Breve. Derimod har jeg brugt Tiden til at skrive et Glædesbrev og Søsterbrev til min gamle Karen, der nu endelig, endelig maa med den kjære Constance deltage i min Aftens uventede Klarhed. Lov mig at overtale de gode Mennesker til snart at komme, og De, kjæreste Ven, som Skjæbnen gav Ret til at aabne det dunkle Gjemme for en trediveaarig Hemmelighed, De maa endelig følge. Ursulas Skrivelse leverer jeg Dem tilligemed mit Brev til Karen. Læs den paa Vejen, eller naar De kommer hjem; men glem ikke at tage den med tilbage«. Efter en hjertelig Afsked fra den gode Tante kastede jeg mig i mit Kjøretøj og ilede opfyldt af vemodig Glæde til mine Kjæreste paa Jorden, min fromme, velsignede Moder og min hulde Constance.

eg forelægger nu Læseren Ursulas Skrivelse, ikke saa

meget for de enkelte Forklaringspunkter, som deri indeholdes, da disse paa nogen Maade kunde undværes eller dog med et Par Ord meddeles; men mere, fordi Brevet viser, med hvilken Forstand og Orden, hun forstod at udvikle sine Tanker, naar det var hende om at gjøre, og i hvilken Grad hendes Lidenskab havde forhøjet et i det daglige Liv ikke udmærket Talents Ytringer. At dette Brev for Resten var i egentlig Forstand *udarbejdet*, ser man let.

»Min ædle, højst agtede Kusine! Med denne Overskrift maa jeg begynde et Brev, ved hvis Læsning din Sjælsstemning ej vilde harmonere med en ømmere, hvori mit Hjerte dog just nu var saa villigt til at udgyde sig. Hos Dig, Juliane, var stedse Fornuften herskende over Følelsen, og uagtet mine Følelser nu mere end nogensinde storme, vil jeg dog bekjæmpe dem med al den Kraft, jeg besidder, og alene henvende mig til Fornuften.

Omstændigheder, som det var uhensigtsmæssigt her at fremkalde i Erindringen, have bragt en udvortes Forbindelse tilveje imellem Dig og Løjtnant Loft; imellem mig og Pastor Tanning. Hvor vidt en indvortes Forening dermed var forbunden overlader jeg til din egen Bedømmelse at afgjøre. En saadan Forening maa fremkomme af sand Agtelse og inderlig Kjærlighed. Men kan Agtelse bestaa med Utilfredshed med en Andens Tænkemaade, kan Kjærlighed være, uden Længsel efter at tilegne sig en Andens hele Jeg, uden at ville saa at sige bytte Person med en Anden, ejes og eje? Disse Spørgsmaale ere jo ikke hentede af min egen ringe Uvidenhed; de ere Sandheder, indklædte i et Spørgsmaal. Hvorledes dømmer Du altsaa om vore Forbindelser? De ere, eller rettere de *vare* unegtelig, som forhen sagt, *udvortes*. Og disse Baand skulde vi lade Kirken og en selvvalgt Nødvendighed gjøre uopløselige? Hvad andet end Utilfredshed have de endnu løst omkastede Baand frembragt? hvad andet end Anger skulde de udpresse af vore Hjerter i Dagenes Løb?

Det manglede mig ikke paa Vilje, men vel paa Mod til at sige Eder dette for længe siden. Maaske er det gaaet Eder Andre ligeledes. Men det er vist, at Konveniensen ikke blot behersker vore fremmede Verdensforholde; den hersker imellem Mand og Kvinde, Fader og Søn, Søster og Broder.

Et Lyn, mægtigere end Menneskets svage Afledere, slog denne Konveniensens Bariere ned imellem Loft og mig. Jeg

vilde ikke være mit Løfte til Tanning utro, Loft lige saa lidt sit Løfte til Dig. Dersom vi begge havde anseet disse Løfter for mindre bindende, da skulde ikke den Udgang, der nu alene er os tilbage, have vist sig for os. Vi havde en Gang meddelt hinanden vore Tanker, og vi besluttede ogsaa at meddele hinanden et af Venskab og Fortrolighed hentet Mod til at bære vor Del af de Lænker, som ingen af os tænkte paa at bryde. Men jo renere den Atmosfære er, hvori Fortroligheden aander, desto friere udvider den vort Bryst. Forestil Dig nu uden Hensyn til Navne en Mand og en Kvinde, som aande i en saadan Atmosfære og befinde sig alene deri, — forestil Dig, at de hos hinanden finde alle disse Overensstemmelser, hvorpaa Agtelse og Kjærlighed bero, forestil Dig, at de ved ethvert stille Møde medbringer Hjerter, som deres øvrige Forholde have bragt til at bløde nu af et, nu af et andet Tornerift! Juliane! jeg henskyder mig fremdeles under Dommen af din Fornuft, hvilken jeg alene har villet tiltale. Ere disse to ikke snart uadskillelig forbundne? Have de anden Udsigt, end, saa længe det er muligt, at fremkunstle en Kulde, der stedse formindskes af den mægtige Lue, Lidenskaben har antændt? Denne Kulde, Klogskabens Kunstverk, maa tilsidst forsvinde. Min Kusine, der har Du det Tilfælde, i hvilket Loft og jeg befinde os. Vi tilhøre hinanden for Livet, og ingen Guddom kan give os tilbage til det Punkt, da Skillevejen stod os aaben. Vi have nu Valget imellem to Udveje. Den ene er en pinlig Hverdagsopløsning, der til ingen Nytte skulde afpresse de Angjeldende Undseelses, Undskyldnings og Tilgivelses Taarer, og Verden Spot og Smil og Ringeagt. Den anden er et raskt Spring fra det hele Theater. Fortvivlelsen skulde aabnet os begge den store Luge til Underverdenen. Men her er ingen Grund til Fortvivlelse. Det er nok, at et Par Personer, som ikke mere kunne spille med i det samme Stykke som de øvrige, træde ud fra Bredderne og opsøge sig en anden Skueplads. Jeg elsker min Fader, ja nu, da ingen smertelig Sten presses op imod mit Bryst af de trange Baand, kan jeg af et oprigtigt Hjerte sige: jeg elsker Dig, Tanning og den hele Verden. Men en helligere Følelse, i hvilken min hele Sjæl vugger sig, gjør mig Afskeden let, især da Overbevisningen kommer til, at just saaledes Eders Alles Lykke befordres. Tanning og Du ere hinanden nærmere, end I selv ville tilstaa Eder det. I Eders lykkelige Kjærlighed skal min

gode Faders Aftensol nedgaa, kun overviftet af en let Vemodssky, som jeg ikke vilde undvære at tænke mig.

For min og Lofts Fremtid er der ingen Grund til at frygte. Han har uventet arvet en Onkel i Amerika, og hvis vi ere saa heldige at slippe ubemærkede fra Norges Kyst, aabner den nye Verden sig ret venlig for os. Ved indlagte Papir, som Du, om fornødent gjøres, kan benytte, fraskrive Loft og jeg os enhver Ret til Arv. Behold, min gode Søster, hvad der tilfulde vil tilkomme Dig, i hvis Arme jeg overlader min ærværdige Fader.

Elskede Fader! Det var min Hensigt at skrive Dig til. Men ak! mit Mod forlader mig. For Dig har jeg kun to Ord, der udstrømmer brændende, som de Taarer, hvori mine Skrifttræk flyde ud: *Tilgiv mig! Lev vel!*«

I et Postskriptum stod et Par Afskedsord til Tanning i temmelig almindelige Udtryk.

I adskillige Aar havde denne Beretning, med Overskrift: de trende Kusiner, hvilet i min Pult. Af og til havde jeg fremtaget den, naar en eller anden Ungdomsven besøgte mig. For min Moder og for Tante Juliane turde jeg ikke læse den; men min kjære Constance fandt Fornøjelse i at høre til, naar den i det omtalte Tilfælde oplæstes, efter at de Gamle vare gaaede tilsengs. Den manglede for Resten en Slutning, hvori jeg skulde fremstille det stille, fredsomme Liv, jeg og mine førte i den gamle grønne Gaard. Men dermed havde det ingen Hast, da Fortællingen, saa længe det fortræffelige Veninde-Par levede, ej turde tilhøre Offentligheden. Højst uventet indtraf endnu en liden Begivenhed, som jeg nu tilfører, i Stedet for at fortælle om mig selv, hvad der alligevel lidet kan interessere Læseren.

En Vinteraften sade vi alle i Dagligstuen, hver paa sin Vis. Tante Juliane læste, min Moder spandt, Constance syede paa sin Bordekjole, og jeg skrev paa en Athandling over Grundloven. En Bjeldeklang udenfor Vinduerne bragte os ud af vore Folder. Det ringede paa Gadedøren; jeg tog et Lys og gik den Indtrædende i Møde. Fruentimmerne undrede sig over det sildige Besøg; men da det rimeligvis kun vedkom

mig, toge de ingen synderlig Notice deraf, og Constance sagde mig blot, idet jeg gik ud, at mit Kontor var varmt og forsynet med utændte Lys. Jeg førte da min Fremmede der ind og lavede mig til at hjelpe ham Pelsen af. Det var en aldrende Mand af høj Vext og med et magert, skarpt, men højst ædelt Aasyn.

»Meget forbunden, min Herre!« sagde han, idet han afviste min Hjelp; »men jeg skal maaske ikke dvæle saalænge. Mit Besøg paa denne Tid af Aftenen er rigtignok ikke saa ganske passende. Det var ogsaa min Hensigt at kjøre hen i Auberget; men da jeg kom fordi dette Hus og saa de venlige Lys fra Stuen, saa kunde jeg ikke bie længere. Tør jeg spørge — hvem bebor dette Hus?«

Mandens Tone var saa blød, saa varm, at jeg blev underlig stemt. Jeg nævnede ham mit Navn. Han studsede og saa mig fast Øjnene. »O, maaske dog en Beslægtet af mit Hjerte! Er De kanske — Karens Søn?«

»Ja!«

»Virkelig! Naa, saa!« — han undertrykkede en Bevægelse med Armene. »Med Tilladelse! lever hun endnu? lever hun her?«

Neppe havde han mit Svar, førend han med Heftighed greb mine Hænder.

»Unge Mand! Vil De hilse hende fra en gammel Ungdomsven, fra Presten Tanning?«

»Tanning!« udbrød jeg stormende og vilde styrte ud af Døren.

»Bi lidt, kjære, unge Ven! Varmen presser mig; bi et Øjeblik, at jeg faar Luft«. Jeg rev ham Pelsen af og førte den skjælvende Mand til Sofaen.

»Og De kjender mit Navn! Deres Moder har talt om mig. Ja, jeg troede nok, hun ikke havde glemt mig af sit Venskab. Gaa da, min Søn. Men endnu et: er Frøken Dahl ikke mere i Live?«

»Jo, dyrebare Hr. Pastor!« raabte jeg med Glædestaarer; De finder begge deres ædle Veninder her samlede ved et Bord, i en Stue!«

»O, saa gaa, saa gaa! Eller maa jeg følge med Dem?«

Jeg gav ham Haanden og — med travl Ilsomhed skød han mig foran sig ud i Forstuen og hen til Dagligstuedøren.

Kjære Læser! Jeg vil ikke forsøge paa at beskrive den rørende Gjensynsscene, hvori Alderdommens højtidelige Alvor blandede sig med de endnu ungdommelige Hjerters Varme.

Snart sad den højværdige Prest i Lænestolen midt imellem sine ædle Veninder; Constance gik grædende og smilende omkring i Stuen og fremsatte Aftensmaden; jeg havde afskediget Skydsen og givet Ordre til hans Natteleje, og i ærbødig Taushed iagttog jeg de tre elskværdige Gamles salige Smil og hjertelige Meddelelser. Constance løste Lakket fra en Flaske Hochheimer og bøjede sig med barnlig Ømhed for de lykkelige Gamle.

»Ja, ja, Du søde Pige! i Aften maa jeg gjøre en Undtagelse; i Aften taaler jeg baade Steg og Vin. Juliane, Karen! Saa vilde den algode Gud skjænke os endnu en saadan Aften!«

De gamle Aars Ejendom, den stille Fred, havde efterhaanden udbredt en roligere Tilfredshed paa alles Aasyn, i alles Hjerter. Endnu forestod der Tanning en stor og behagelig Overraskelse- Kun et Par Gange havde han nævnt Ursulas Navn og syntes at undgaa med noget Ord at berøre den smertelige Erindring om den Ulykkelige, hvis Skjæbne havde virket saa forstyrrende paa dem alle. Juliane gav os et betydningsfuldt Vink, og ingen ilede med at bringe den gamle, stærkt rystede Mand en Efterretning, som, i hvor glædelig den maatte blive ham, dog syntes for stærkt at maatte bevæge de svage Nerver. Først da Bordet var afdækket, da Tanning havde erholdt Rolighed nok til at tænde sin Aftenpibe og havde ombyttet den spillende Drue med sin Yndlingsdrik, et Glas tyndt Øl, først da et Par muntre Spørsmaale om de unge Børns Kjærester gave tilkjende, at hans første Spænding var forbi: tog Juliane det gamle Brev frem af Skabet og meddelte ham, hvad vi vide om Ursulas Flugt. Med foldede Hænder og taarefyldte Øjne hørte han til. Lidt efter lidt forsvandt Forbauselsens og Overraskelsens Træk i det ædle Apostel-Aasyn, og en overjordisk Fryd skinnede af de mod Himlen hævede Øjne.

»Naa, i Sandhed! Denne er en Dag, rig paa Glæde, rig paa Velsignelse. Men at jeg ikke skal være den eneste, som modtager glade Nyheder, saa hører nu, mine Elskelige, ogsaa af min Mund en mærkelig Efterretning. Siden Ursula

altsaa blev i Live, saa er det ogsaa vist, at jeg med disse mine Øjne har seet hende for femten Aar siden«.

»Hvorledes?« raabte vi alle paa een Gang: »De vidste altsaa? — —«

»Nej, jeg vidste ikke, men nu veed jeg«, afbrød han venlig. »I Sommer var det femten Aar, siden jeg forlod Færøerne for at tiltræde et Kald i Danmark, hvor jeg nu er Amtsprovst. Da der just gik en Skibslejlighed til England, valgte jeg den, og gik siden fra London til min nye Bestemmelse. Som jeg nu levede hel ensom i den store Verdensstad, faldt det mig en Aften ind at besøge et af de berømteste Theatre. Mine Øjne faldt tilfældigvis paa en Loge, lige over for den Plads, hvorpaa jeg sad I samme blev jeg var en elegant Dame af Midalder og ved hendes Side et overordentlig smukt ungt Fruentimmer, hvis Ansigt havde en forbausende Lighed med min tabte Ursula. Det var mig umuligt at vende Øjnene fra Pigen; hendes Haar, hendes Smil, selv hendes Armbevægelser gav mig en tro Kopi af Ursula. Meget bevæget rejste jeg mig i Vejret, og glemte Stykket og alle Omgivelser. Damen maa have bemærket min Stirren; thi hun vendte sig til Ladyen og pegede hen imod min Plads. Nu rakte denne sig ogsaa frem og slog et Slør til Side, som havde hindret mig i forhen at se hendes Ansigt. Hun var en meget før Kone, og hendes Træk viste tydelig, at hun var Pigens Moder. Imidlertid fandt jeg ikke her en saa paafaldende Lighed, naturligvis fordi Datteren havde indtaget Moderens Alder i de Aar, da jeg kjendte Ursula. Thi nu ved jeg med Vished, at det var hende. Neppe havde hun seet mig, førend hun hastig lod Sløret falde og trak sig tilbage. Jeg spurgte forbauset en Nabo, hvem disse Damer vare, idet just en før Søofficer viste sig i Logens Baggrund«.

»Kommodore Lafts Gemalinde og Datter«, lød Svaret.

»Laft?« gjentog jeg. Den fremmede Udtale skuffede mig. Desuden, hvor kunde jeg tænke mig Muligheden af denne Forvandling? Vel søgte jeg næste Dag at indhente Underretning om denne Lady Laft; men man kunde ingen Oplysning give mig, og snart gyngede jeg paa Nordsøen med mangen gjenopvakt Erindring, og ofte dvælede jeg ved Tanken om det besynderlige Naturspil, der saa tydelig afkopierede de skjønne Former. Altsaa, dyrebare Veninder, vor Ursula levede i Velstand og Ære, endnu for femten Aar siden, og saaledes

lever hun, vil jeg haabe, endnu for sig og Sine, skjønt vi have tabt hende«.

Med denne Tilgift vil jeg nu forlade Læseren, der vel kan vide, med hvilken Interesse vi hørte den kjære Tannings Fortælling. Han rejste efter et Besøg af nogle Uger tilbage til sit Hjem, og at min Moder og Tante Juliane ikke mere vandre paa denne skrøbelige Jord, det skjønnes sagtens deraf, at disse Blade have forladt min Pult.

Pastelmaleriet.

(1836.)

Det var i Markedsugen. Det fortræffelige Vejr og Føre havde samlet en ualmindelig Mængde Rejsende til Kristiania, og mangt et Par Venner, der ikke havde seet hinanden i lange Aar, rystede uventet hinandens Hænder paa det mylrende Torv eller i Aubergernes Konversationsværelser og Spisesale. I hvert andet Hus saa man fremmede Ansigter. Hist var Bedstemoder kommen ind fra Landet og sad vel tilmode paa sine kjære Børns pyntelige Divan, omringet af surrende Børnebørn. Her kom en venlig Landmand ind til sin staselige Fætters; hans Paryk var lidt rødagtig; Kjolen sad, som om Bygdeskrædderen selv havde syet den; hans Tale var lidt manieret og komplimentøs; men Munterhed og Hjertensgodhed blinkede ham af Øjnene. Der sad en gammel Jomfru fra Oplandet; hun sled i det bevægelige Vindusspejl og vilde gjerne se baade op efter og ned efter Gaden. Hist et Par Smaadamer, der ængstelig kopierede Kusinens friere Manerer. Her en Privatskolar fra Omegnen, som plagede sin Byesven med uophørlig at ville have ham med paa Torvet og se paa alt det Rare i Boderne. Der — — maaske Læseren frabeder sig flere saadanne profilerede Henkast, som i Maneren ligne de hundrede Næser, alle imod Venstre, hvormed en Skoledreng besmører Bindet paa sine Bøger. Jeg skal holde op dermed.

Ogsaa Grosserer Bech havde Markeds-Fremmede; et Par unge Piger fra Holmestrand, Veninder af den velsignede, morsomme, vakre Fru Bech (Manden er Løjtnant ved Borgerskabet), vare komne ind for at bese Markedet. Bechs Hus er, som mange vide, et saare behageligt Hus, hvori der hersker Dannelse uden Affektation, og hvor de selskabelige Talenter forskjønne Livet uden at forsire det.

Fru Bech skjænkede Theen, og omkring det store, runde Mahognibord sad et lidet muntert Selskab, alle gode Venner og, paa de to Pigebørn nær, daglige Bekjendte — men dog specielt indbudne for Aftenen. Vi ville blot betegne de to vigtigste af Kavalerpersonalet. Thi Karaktermaleriet er nu saa umaadelig i Moden, at man bliver kjed af det, som af »der Zeitgenoszen« Portrætsamling. Prokurator Steimann var en ikke høj, temmelig bredbygget ung Mand med et grovt, men højst karakteristisk Ansigt. Over de livlige, blaagraa Øjne laa et Par buskede, lige Øjenbryn. Den brede, men ikke korte Næse bar et Par højst nødvendige Briller, der syntes at udgjøre en integrerende Del af hans Fysiognomi. En lang, bred, kniggisk Hage skjød sig frem over det tykke Lag af Halstørklæder. Om Munden spillede et uendelig interessant Smil, som snart udtrykte den fine Satire, snart den dybe, mandige Rørelse, hvorom hans ofte melodiske Stemme vidnede. Han var proper, men simpel. En Haarbrystnaal, et Par store Guldsigneter ved Uhrkjeden — udgjorde hans Prydelser. Det lysebrune Haar hævede sig over Panden i en Hanekam, som han uvilkaarlig plejede at purre, saa snart en livlig Tanke gjennemfløj det lyse Hoved. Gjerne kurtiserede Steimann Damerne, og hans lette Tilbedelse bragte mangt et Kvindehjerte til at bevæge sig i glad Uro, imedens hans fine Skjemt sysselsatte deres Forstand. Han havde, som han plejede, taget sin Plads paa Sofaen, hos Husets elskværdige Dame, og havde den smukkeste af de to fremmede Smaapiger ved den anden Side.

Den anden Hovedperson af Herrerne var Auditør Bastrup, en temmelig høj, slank Figur, med et skjønt Apolloansigt. Ravnsorte Lokker rullede ned over den høje Pande; et flammende Falkeblik heftede sig, let afficeret paa enhver skjøn Gjenstand. Hans Stemme var kort, tør og Sproget mere livligt og korrekt end skjønt; men naar han sang, trængte den bløde, melodiske Tenor igjennem ethvert Hjerte. Bastrup sad ved Fortepianoet, og med sjelden Færdighed bevægede hans lange, tynde Fingre sig hen over Tangenterne i de vanskeligste Løb. Det var hans Kaprice at frembringe og løse Dissonancer i Musikens som i Konversationens Verden. En Briljant-Ring paa den midterste Finger spillede i Straalerne af Voxlysene paa Instrumentet. Foruden denne Prydelse udmærkede intet hans temmelig skjødesløse Paaklædning.

Netop havde Bastrup endt en af sine nydelige Komposi-

tioner og vendt sig halv om paa Stolen imod Selskabet for at slaa et pudserligt Slag ind i den under Steimanns Auspicier førte Samtale, imedens hans Højre endnu ligesom paa egen Haand slog sagte an et Par Akkorder: da Døren aabnedes og Løjtnant, Grosserer Bech traadte ind.

»Ak Herre Gud, Leonard! Kommer Du da engang!« sagde Fruen mildt bebrejdende. »Hvad er det dog for et Indfald at blive hængende paa den dumme Auktion saa længe, naar Du ved, vi sidde her og vente Dig. Nu er Du gaaen glip af Bastrups nyeste Romance og af Steimanns allerkjæreste Beskrivelse over Markedsfolkene«.

»Ja, det gjør mig meget ondt, min bedste, og endnu mere, at Du gjør mig vel fortjente Bebrejdelser. Men jeg kunde ikke rigtig komme afsted, for jeg maatte oppebie Dækketøjet, som Du havde sat Kryds ved. Nu har jeg baade den Skat og en Del andre Herligheder, som Isaak slæber hjem. Velkommen, mine Damer og Herrer!«

»Hvad har De da kjøbt Altsammen, Hr. Bech! Kan vi ikke faa alle Deres Skatte at se?«

»Aa ja! Hr. Bech! Lad os faa det her ind Altsammen! Saa skal vi dømme, om De har forkjøbt Dem«.

»Det forstaar sig; mit Selskabs Ønsker ere Love. Men det bliver vanskeligt at faa Plads. Først skal jeg have den Fornøjelse at præsentere en Ploug efter Overlærer Sverdrups Konstruktion — —«

»Aa Fjas!«

»— — Og en Harv, to Spader og en Møgvogn. Naa, naa! jeg skal være skikkelig, Moder. Dækketøjet er der«.

Isaak kom ind, stønnende under Byrden af en svær Kurv. Damerne gave sig ifærd med at betragte Stjernemønsteret.

»Naa Bech, og hvad mere?«

Paa et Vink af Grossereren bragte Isaak ind et Taffeluhr, et Par Armlysestager o.s.v. Tilsidst kom han med to gamle, uanseelige Vindus-Rammer.

»Hvad vil De med det Skrab?«

»*Par Curiosité*. Jeg kjøbte dem for denne Figurs Skyld«. Han vendte den ene Ramme om. Den var bemalet med en i lette Strøg henkastet Figur, der vakte almindelig Interesse og bragte det hele øvrige Kjøbmandskab i Forglemmelse. Det var en Brystfigur i naturlig Størrelse. En rudet Slobrok indhyllede i vide Folder en tynd Skikkelse. Et stort, blommet Tørklæde

var knytttet om Halsen, og en uhyre Nathue bedækkede Panden lige til Øjnene. En lang Tobakspibe hang ned fra Figurens Mund, og syntes ved sin Stilling at forudsætte et Hvilepunkt langt udenfor Figuren. Der var noget underligt i Udtrykket af denne formummede Skikkelse, hvis Fremstilling røbede en virkelig Kunstner.

Enhver havde en Bemærkning at gjøre. Kun Steimann og Bastrup bleve tause, skjønt opmærksomme Tilskuere. Steimanns Fingre spillede paa en ham ejendommelig Maade under hans Næse; Bastrup derimod viste en paafaldende Forbauselse ved Synet af Pasteltegningen.

»Hvad tænker De paa?« spurgte Verten, »har De maaske Bekjendtskab til dette pudserlige Stykke?«

»Det kunde hænde sig. Jeg kan ikke saa lige vide det. Stykket selv kjender jeg vel ikke; men, o ihr Götter! der opstaar en Erindring hos mig om Originalen. Ja, jeg kunde nok fortælle Dem noget om den. Men det er ikke værdt. Lad de Døde med Fred! Jeg kunde komme til at mane ham ud fra Lærredet, og det var Skade, hvis han saa forgik i et Luftsyn. Hvad havde De saa igjen, naar Auktionsregningen kommer?«

»Som om ikke Deres Fortælling var Pastelmaleriet værdt!« svarede Verten forbindtlig.

»Kjære, fortæl, fortæl!«

»Ja fortæl!«

»Kom Bastrup! og sæt Dem her hos mig i Sofaen!«

Nødtvungen lod Auditøren sig bringe til Sæde og begyndte:

»Det gjør mig ondt, om Deres Forventninger blive skuffede. Maaske tager jeg desuden fejl af Originalen; men siden De endelig befale, saa vil jeg fortælle Dem en Anekdote, som skal hede:

Grillefængeren.

Jeg havde tilbragt et Par af de fataleste Dage i mit Liv paa en smertelig Rejse til Christiania i Anledning af en forvreden Fod, som jeg hellere vilde betro til Stadsfysikusen i Hovedstaden end til den skikkelige Kompagnifeltskjær i vor Bygd. Det var senhøstes, og jeg havde under ulidelige Smerter i Foden og hele Benet tilbagelagt de sidste fire Mil i et Føre, som det,

der plejer at karakterisere Vejen mellem Ejdsvold og Christiania i de vaade Høstmaaneder. Til den Jammer at ælte igjennem den ensformigt plaskende Søle kom endnu, at Rengnskur afløste Regnskur, at Gjestgiveren paa Trøgstad var grov, — at jeg ikke kunde faa drikkeligt Vand paa Mo, at jeg maatte vente paa Skrimstad i tre Timer efter Skyds og imidlertid holde til i en Svinesti af en Stue hos en fuld So af en Kjærling, — at jeg fik en lam Hest og en døv Skydskarl paa Grorud, og tilsidst, at der var ildløst i en Rønne i Lakkegaden, da jeg kom forbi, hvorved jeg nær slet ikke var kommen forbi.

Salig Thoms var en meget brav Mand og havde sørget ret vel for de Rejsendes Bekvemmeligheder. Imidlertid plejede jeg dog altid, skjønt jeg dog rigtig ikke er vanskelig, at have Adskilligt at udsætte paa Adskilligt, naar jeg logerede hos ham. Men denne Gang, da jeg i min højst ubehagelige Situation og efter den saa fatale Rejse mere end nogensinde trængte til at have det godt og bekvemt og hyggeligt, var Alting forkjert. Værelserne nedenunder vare allesammen tagne i Beslag, og uagtet jeg forsikrede, at jeg ingen Døgnflue var, men agtede at opholde mig mindst en Maaned, fik jeg dog ikke Monsieur David til at skaffe mig et Værelse i Stue-Etagen; Thoms var ikke hjemme, og jeg maatte hinke op ved to Menneskers Hjelp i et Kammer, som rigtignok havde en pen Udsigt, en god Sofa, et lyst Betræk og pyntelige Gardiner, men som dog — var et Overværelse. Det varede ikke saa længe, som til min første Pibe var udrøgt, endnu mindre saa længe, indtil Hr. Doktoren opfyldte min indstændige Begjæring at komme saa snart muligt, førend jeg fandt to grundige Aarsager til at klage over mit Logis. Min Sofa, hvori jeg desværre havde maattet tage Plads efter Længden, fulgte den ene Væg fra Vinduet til Kakkelovnen, og umiddelbart indenfor Væggen befandt sig en tysk Portrætmaler, som havde den forbandede, ubehøvlede Maner at fløjte med Munden, og hvis Støvler havde den endnu mere zu verabscheuende Natur at knirke, hver Gang de bare sin musikalske Herre hen over Gulvet. Mine medlidende Venner ville formodentlig tro, at de have erfaret begge Aarsagerne til min Klage. Ak nej! jeg var taalmodig nok til at regne disse to Onder sammen, som henhørende til, hvad jeg havde at klage over paa den ene Side. Paa den anden Side — Men jeg vil afbryde.

Overstandne Lidelser skulle være behagelige at erindre; det ved jeg just ikke; men for at de skulle være behagelige at høre, maa de jo være betegnede med Blod, Dødskvaler, Anelser og Deslige. Jeg vil forandre min hele Fortællemaade og udelade alle de Fatalia, der mødte mig paa dette ufrivillige Besøg i Hovedstaden, eller, som den i de Dage med et mere beskedent Navn kaldtes, Stiftsstaden.

Doktoren var — han er død for en Del Aar siden — en meget snild Mand og en duelig Mand — men af et frastødende Udvortes og besad slet ikke det Talent, der anbefaler Hofmedici og Damelæger. Jeg er langt fra vrippen, men jeg maa tilstaa, min Doktors Maner at omgaaes en Patient paa i min Forfatning udfordrede en højere Grad af Taalmodighed hos Patienten, end jeg troede at være i Besiddelse af. At han lo mig op i Øjnene, naar jeg beskrev ham mine Lidelser, at han irettesatte mig, naar jeg fremførte mine Klager over slet Opvartning var endnu ikke nok. Han paastod, at mit syge Ben var en Bagatel imod mine Sjælssygdomme og forsikrede, at jeg trængte mere til en moralsk Læge end en Plastersmører, som han lige saa høflig imod sig selv, som han var imod mig, behagede at kalde sig. En Aften, idet han tog Hat og Stok og vilde ønske mig en rolig Nat, standsede han paa en Gang og famlede i sin Kavajlomme.

»Det er min Sjæl sandt, Far; De klagede over, at Diurendahls Lejebibliothek ikke duer, og at De omkommer af Mangel paa Lekture. En Doktor maa nok slaa Folk ihjel, især naar han, som jeg, er *rite promotus;* men han maa min Salighed ikke lade Dem dø af Kjedsommelighed. Her har jeg taget en Bog med til Dem, som skal forkorte Dem et Par Dage, naar De ikke vil tage alt for svære Doses til Dem. Lov mig at læse en Biografi ad Gangen og smukt reflektere over den, inden De begynder paa den næste. Der, vær saa god! Adjø!«

Saa snart min Anders (en stor Dosmer, *in parenthesi,* som man havde skaffet mig til Opvarter) havde stillet mine Lys rigtig og givet mig den grønne Skjerm, tog jeg Bogen i Haand, ikke uden Forventning. Titelen saa mig noget mistænkelig ud: »Grillefængeres Biografier«. Uden i mindste Maade at anse mig selv for en Grillefænger, kjendte jeg dog tilstrækkelig min Æskulap og havde desuden noksom hans behagelige Spotterier i Minde, for intet Øjeblik at drage i

Tvivl, at han havde den Godhed at persiflere over min Person ved Valget af denne Bog til min Underholdning. Den første Virkning af det Indtryk, Bogens Titel gjorde hos mig, var den, at Anders fik den i sit Fuldmaanefjæs.

»Ja strax!« svarede Faaret og sprang med en Kalvs Behændighed afsted efter min Pibe med Guldmedaljen i Laaget.

»Fordømte Bængel! tror Du, jeg hænger en Pibe i hver Mundvig? Ser Du ikke, at jeg endnu ryger af »Souvenir«? Tag mig Bogen op og læg den aller længst bort paa Bordet der henne. Saa skal han ikke have den Revange. at jeg har seet i den«. Det taabelige i at ville bilde Manden sligt ind randt mig i Øjeblikket i Tanke, og Nødvendigheden af at forslaa Tiden, da jeg havde læst ud Fru Badens lille Fortsættelse af Grandison, bragte mig snart Grillefængerbiografierne i Haanden. Indholdet af i det Mindste et Par af disse Biografier forsonede mig baade med Bogen og med Doktoren, og da ingen af de der beskrevne fjantede Personer havde den ringeste Lighed med mig, selv om jeg var den Underlige, hvortil Doktoren vilde gjøre mig, lagde jeg den kun bort for at spise mit Smørrebrød og tog den atter fat, indtil Anders's Gaben og Vægterens: »Befaler Eder Gud i Vold!« mindede mig om at trække Uhret op og krybe op, imedens Madratsen blev rystet og vendt.

Da jeg vaagnede næste Morgen, erindrede jeg en Drøm om en af Grillefængerne, som jeg under Falænernes kredsende Flugt havde udstyret paa det Pikanteste. Han stod endnu for mig, en liden, udtørret Mandsling, med en rudet Slobrok og en uhyre Nathue paa Hovedet, halv bortvendt ved et aabent Vindu, langsomt gestikulerende med en lang Hollandsk-Pibe. I Aar og Dag havde han ikke forladt sit Værelse eller talt et Ord med et Menneske. Og dog stod han ved Korrespondens i fortroligt Forhold til hans Hellighed i Rom, til Solens Broder i Konstantinopel og til Overgraveren ved »Vor Frelsers Kirke«, den gravitetiske Brøcker. Han noterede Kursen for det hele Grossererskab og havde dog ikke betraadt sit Kontor i de sidste ti Aar. Hans Plan til en forbedret Landhusholdning var fordelagtig recenseret i engelske Journaler, og han havde ikke seet sin Løkke tæt udenfor Byen, siden hans nærværende Forvalter var et Barn. Han gav Pestalozzi gode Raad og havde Andel i Institutets Indretning i

Schneppenthal, og dog blev hans Datters Opdragelse overladt til fjerne Slægtninger.

Endnu morede jeg mig med at udmale det Drømte og det, jeg kunde have drømt, da Doktoren traadte ind og rakte mig Haanden med det sædvanlige Spørgsmaal til mit Befindende.

Jeg var saa oprømt, at han blev overrasket derved.

»Naa! har De læst i Bogen?« spurgte han med en listig Mine, da det nye Omslag var anlagt og behørig vædet med Blyvand. Jeg tilstod ham, at jeg havde læst den fra Begyndelsen til Enden, og lovede ham endnu et Tillæg af mig selv, hvis han vilde drikke et Glas Portvin med mig.

Nej saa min Sjæl vil jeg ikke drikke med *Dem!* De skal ikke nyde Vin førend til Middag; det ved De jo, og det enda bare et lidet Gias.

Men kom kun op med et Glas Portvin, Anders, kun et Glas, hører Du? og en Bid Brød til, ikke andet, ja saa, min kjære Bastrup, saa De gjør Pønitense! Og der skal være Glæde i Himmelen! Naa lad mig da høre Tillægget om Dem selv!«

»*Om* mig selv?« spurgte jeg fornærmet; »da vil jeg først oppebie Deres Autobiografi«.

»Mange Tak! De vil vende Pilen om. Men den træffer min Salighed ikke, Herre! Dersom jeg er en Grillefænger, saa bestaar det i, at jeg tager mine Griller fangen, til jeg kan slippe dem ud af Vinduet eller drukne dem for Exempel i et Glas Portvin. Død og Kritte! Det var en excellent Draabe! Men jeg vil ikke pine Dem med Lugten. Se saa, nu er det tomt. Tag det bort, Anders, og spørg, hvor Thoms har faaet den Vin fra. Naa, lille Bastrup! Kom med Historien; vi ville ikke disputere om Konjunktionen om eller af«.

»Præpositionen! Hr. Doktor, *rite promotus!*«

»Pedanteri! En anden Gang skal jeg bevise, at Præpositioner og Konjunktioner ere de samme. Kom med Historien!«

Jeg fortalte ham nu med velbehagelig Vidtløftighed, hvad jeg troede at have drømt.

»De er en Poet, kan jeg mærke. Det er jo med behørig Overdrivelse, for deri bestaar al Poesi, Agentens Geschichte. Der staar han lige over for os i Vinduet og takker Ulejligheden«.

»Hvorledes? Agent Løchting?« raabte jeg forundret og

strakte mig i Vejret for at se over Gaden til min Gjenbo. Det blev mig paa en Gang klart, at min Drøm var Dichtung und Wahrheit, og at jeg havde sammensat min Beskrivelse af de Ytringer, jeg tilfældigvis havde hørt om Agenten, i Forening med Indtrykket af hans Figur, som jeg hver Morgen og Middag havde foran mig i den rudede Slobrok og den uhyre Nathue med den lange Hollandsk-Pibe i Haanden. Doktoren lo og sagde Godmorgen, efter at han havde strøget mit Navn ud paa sin Jourliste for Formiddagen.

Texten til min Drøm var bleven interessant, og jeg vedblev at iagttage den gamle Agent. Udbyttet var i Virkeligheden magert. Fravendt Vinduet stod han længe ubevægelig og stirrede, som det lod, paa et Papir eller i en Bog. Piben var gaaen ud, skjønt han holdt den i Munden; thi selv med væbnet Øje kunde jeg ikke opdage en nok saa let Tobakssky. Paa en Gang skred eller, som det snarere syntes, gled han hen over Gulvet og forsvandt i et Hjørne. Strax efter gik Døren op lige for Vinduet; en sortklædt, midaldrende Mand med en Protokol under Armen syntes at henvende sig til den Gamle og lukkede derpaa Vinduet i.

Det varede ikke længe, førend Malerens Støvler begyndte at knirke en Duet til hans infame Fløjten, førend Anders gjorde dumme Streger, og førend mit gode Lune var gaaet over i den sludfulde Himmelkulør. Et Par flaue Visiter tvang mig det gefællige Konvenienssmil om Munden, og jeg modtog og gjengjeldte de interessante Bemærkninger over Vejret og Føret. Thoms trakterede til Middag med Kjød med Løgsauce, som jeg aldrig fordrager, og derefter med en Beef, der var stegt, som om det var Fuglevildt. Fra min Nabos Vinduer skimrede et Lampeskjer igjennem Rullegardinet, og mit Mismod tiltog i høj Grad, da Doktoren udeblev længe efter den sædvanlige Eftermiddags-Visittid. Anders havde løbet sig Aanden ud af Halsen for at skaffe mig den sidste *Morning Chronicle* laant og kom tilsidst tomhændet hjem. Fra Diurendahl havde han bragt Tusind og en Nat, der saa ud, som om den havde ligget i en Suppeterrin. Allerede vilde jeg gribe til det afskyelige Middel at lægge Kabale; men ak! der var kun et og halvtredsindstyve Kort!

Da trampede det op ad Trapperne, og Doktoren rev paa sin sædvanlige Vis Døren op, uden at banke paa. Skjønt jeg blev overmaade glad ved hans Ankomst, satte jeg dog et pas-

sende vrantent Ansigt op, fordi han havde ladet mig ligge der saa længe med alle mine Plager.

»Guds Død, Far! Hvor De er sur! De ser ud som bare Fortrædelighed. Naa, saa vil jeg alene se til Labben og derpaa anbefale mig. Jeg havde ellers havt i Sinde at invitere mig til Gjest hos Dem i Aften«.

»O, De er en Guldmand af en Doktor!« raabte jeg pludselig forvandlet. »Er det Deres Alvor! kjære, bedste Doktor! Lad mig bare snakke et Ord med Anders?«

»Om Anretningen? Behøves ikke. Jeg har været i Kjøkkenet. Vi faa en dejlig Ret Torsk, som spiller i Baljen. De skal faa Lov at drikke Lemonade, min Far, for jeg skal have et Glas Toddy. Ser De, jeg er baade Doktor for Maven og for Benet. Anders kan stoppe min Pibe; jeg har den i Kavajen. Men kom nu hid først, min Gut, med Bindsel og Flaske«.

Doktoren fortalte mig paa sin lystige Maade, at hans Frue skulde gjøre Furore i en værdig Moders Rolle paa Theatret, og hendes Datter skulde være hendes Datter; men da han ved denne Lejlighed hverken skulde være Mand eller Fader, havde han foretrukket mit Selskab og agtede at blive hos mig, til Stykket var ude.

Han tilbød mig et Parti Schach, og Spillet blev hentet op fra Verten.

»De spiller mig alt for slet«, sagde min Gjest, da han havde sat mig Schach med Dronning og Løber; »lad os heller snakke om Byens Bedste«.

Talen faldt snart paa min Gjenbo, og jeg bad Doktoren fortælle mig, hvordan den gamle Eremit havde det.

»Saa min Sjæl om jeg ved stort at fortælle om ham, Far. Men hvad jeg ved, staar til Tjeneste. Kanske De i Morgen kan fortælle mig det igjen mit Umständen. Hans Velbyrdighed derover har den Ære at være mit Byesbarn. Jeg løb med Bøger i Rem i Aalborgs Latinskole, da han og hans Broder, nuværende Etatsraad Løchting i Kjøbenhavn, gjeldte for de to anseligste Partier i den hele Aalborgs By. Hans Løchting, nu Agenten, spekulerede i Aktier, i Jordegods og levede for Resten meget indgetogent; den yngre Broder, Lukas, var et Slags Auscultant og gik med Diplomaten i Maven. Men derhos var han en *jeune homme comme il faut* og knækkede Halsen paa et Par Flasker Champagne til Frokost, kjørte grassat med Damer om Eftermiddagen, spillede Basset

inden lukkede Døre om Natten og gjorde sig al Umag for at passere for en Roué. Jeg tror, det lykkedes saa vel, at han endnu paa sine gamle Dage har et Ord for at være Libertin og, det er ganske vist, er en stor Ødeland og har derhos en rummelig Samvittighed. Han bor, som sagt, i Kjøbenhavn og fører Krig med sine Kreditorer. Hans Kone skal være et meget agtværdigt Fruentimmer«.

»Og Agenten?«

»Han var i et og alt det modsatte af Broderen. Alt var fra Barnsben Spekulation hos ham. Paa Spekulation giftede han sig da ogsaa med en rig Pige her oppe, og Folk sige, at han paa Spekulation pinte Livet af hende. Hans eneste Datter er eller var i det mindste en allerkjæreste Glut, ejegod og vakker; men maaske lidt gauchet. Lad gaa! derfor skal Manden række Kvinden sin Højre. Da jeg kom her op som Stadsfysikus, gjorde jeg ham min Reverence og blev modtagen ret venskabelig, lappede paa hans Krop, han laborerede *ex renibus*, og fik mit aarlige Honorar. En Særling var han rigtignok. imidlertid ikke til at bruge Helleborus. Han udvidede stedse sin Handel og indskrænkede derimod sin Omgang med Verden. Dog saa man ham, og han saa nu og da Folk hos sig. Anders! Lidt Sukker! Saa, Klodrian! Skal jeg tage med venstre Haand! Han havde og har en ganske udmærket Karl af en Bogholder, en Plöck fra Holsten. Ja, ham har De sagtens seet. Efter Konens Død gav han sig i Huset hos Plöck, hvis Kone er en stor Husholderske. De have en Søn, en Satans rask Gut, ja nu maa vor Herre vide, hvor han er. Denne unge Herre, jeg tror han heder August, nej, Gustav; det er Fanden, hvor de to Navne altid krydse hinanden i min Erindring! ja denne Gustav og saa Hr. Agentens Jomfru Datter, Tomine, der begyndte ogsaa at spekulere, skjønt hun ikke var stort andet end et Barn. Pløck og hans Kone, saa sagde man i det mindste, lagde ingen Tømmerstokke i Vejen, og Mama ved De nok, har altid et bredt Skjørt, naar hun vil agere Skjermbret. Kort at fortælle, Forbindelsen var bekjendt for Gud og Verden med den eneste Undtagelse af min Ven og Velynder, Hr. Agenten. Men hvad sker! En tjenstagtig Aand, det var min Sjæl ikke mig, for jeg har kun blandet mig i en daarlig Kjærlighedshistorie, og det var min egen — Fyr ikke saa djævleblændt i Kakkelovnen, Du Trompeter! De maa lære ham at forstaa Baro-

meteret, Bastrnp! Ja, der laa da et Hevedes Hus kan jeg tro. Havde ikke Plöck været Agenten saa uundværlig, som det ene Øje, saa havde han vel vist den hele Familie Vintervejen. Nu blev Freden gjenoprettet paa de billige Vilkaar, at Monsieur Gustav skulde gaa som Superkargo til Ostindien og Jomfruen til Presten. Jeg bryr mig just ikke meget om et Par vaade Pigeøjne; men saa min Sjæl tog det ikke slemt paa Pigebarnet. Tomine svandt hen som en Skygge, og jeg kludrede forgjeves med mine Piller og Mixturer. Det var øjensynligt, at hun ikke kunde komme sig hjemme, helst med den Omgang, den gamle Knark brugte. Han blev vred, naar jeg gjorde ham Forestillinger, og han plagede Barnet ret methodisk. Tilsidst — dette var nu gaaet saa hen i halvandet eller to Aar, tilsidst tog jeg min Myndighed i Agt og læste den gamle Herre Texten. Han gav sig noget; men Mariagen vilde han nu slet ikke vide af. Saa blev det da bestemt, at Tomine skulde for det første gjøre en Adspredelsestur til Onkelen i Kjøbenhavn, og der har han ladet hende blive siden.

Aldrig har jeg seet nogen Mand — i de Aar, som Agenten — tage sig en Forandring i sine Omgivelser saa nær. Jeg havde ikke troet, at den Mand havde noget andet Slags Hjerte, end den store Muskel i den venstre Side bag det femte eller sjette Ribben. Men det har han dog nok. Thi fra det Øjeblik af, da Pigen var borte, krøb han sammen som en Mumie. Mager og bleg var han før, men — Anders! Stop din Herres Pibe! Jeg havde Medlidenhed med ham, og da nu Plöck bad mig om at tage mig af Sagen, og jeg rigtig troede, at en Mariage var den bedste Opløsning paa Knuden, saa slog jeg paa de Strenge. Død og al Landsens Ulykke! Nej før skulde hun gjøres arveløs, førend hun skulde have hans Bogholders Søn! Saa mente jeg, han maatte hente Datseren hjem til en Prøve. Det vilde han da heller ikke, men betroede mig, at han havde lovet hende til Etatsraadens Søn, en ung Laps for Resten. Hvorledes det gik med de i denne Anledning plejede Underhandlinger, ved jeg ikke; for jeg er ikke den, som uden Nødvendighed falder Folk besværlig med at blande deres Kort. Jeg trak mig tilbage. Ifjor ved disse Tider blev jeg hentet til Agenten, der rigtignok saa temmelig konfiskabel ud. Han var saare nedslagen og klagede over, at han midt i sin Rigdom var en fattig Mand.

»Det er Deres egen Skyld!« for jeg op; »og De har endnu Rigdom nok i Deres gode Datter, naar De vil bekvemme Dem til at være Fader«.

Det var at præke for døve Øren. Tilsidst sagde han, at hun var forlovet med hans Brodersøn, og at hun skulde komme her op som hans Kone til Foraaret, »Ja, for at besøge din Grav«, tænkte jeg; men jeg sagde det just ikke; og havde jeg sagt det, saa vilde Deres gamle Nabo endnu i Dag gjort Nar af mig, da jeg gik under hans Vinduer. Alvorlig talt, jeg har aldrig været narret mere af min Kunsts Prognostikon. Ifjor i Markedet sad jeg ved hans Seng; den brave Plöck og hans Kone syslede deltagende om den Syge. De havde min bestemte Erklæring, at han vilde sejle af om Natten! Han var højst urolig, gjorde Tegn paa Teppet, pegede imod Vinduet og nikkede, da jeg spurgte, om han vilde lade noget skrive op. Med travl Hurtighed bragte man Papir, og jeg tænkte paa at hente ham 1/8 Gran Fosfordraaber for at opfriske den udbrendte Vege. Imidlertid lod jeg det være, og da jeg blev hentet til en Barselkone, sagde jeg ham i Hjertet Valet for dette Liv og sprang i Kariolen.

Den følgende Formiddag gik jeg derhen, da jeg ikke havde faaet Dødsbud, og forundrede mig ikke lidet over at høre, at han imod Morgenstunden var falden i en rolig Søvn og fremdeles sov. »Ja, ja«, sagde jeg, »saa kan jeg se her ind i Eftermiddag«. Jeg vilde just ikke saa lige frem erklære, hvor den lange Søvn efter min Overbevisning vilde bære hen. Forestil Dem nu, om De kan, min Herre, hvorledes jeg blev tilmode ved min Indtrædelse i Forstuen derover, da de fortalte mig, at Agenten var vaagnet sund og frisk, havde klædt sig paa og var i dette Øjeblik, vel indpakket kjørt ud i sin Slædevogn. Jeg troede, man vilde have mig til bedste, saa utroligt, ja saa umuligt forekom det mig, dette til Døden hjemfaldne Bytte — Om Forladelse! skal Du sige, Anders, naar Du kommer til at bære Dig saa klodset ad; Tølper! Tænd Lyset ved en Stikke og stik mig ikke den rygende Tande i Næsen! Veed De hvad, Hr. Bastrup! De er en velstaaende Ungkarl; De burde brænde Voxlys. Det er langt behageligere, og jeg ved ikke, om jeg skal antage, at de ere synderlig dyrere, naar man bestiller dem fra første Haand«.

»Jeg skal tænke paa det, Doktor; men lav Dem nu et Glas til og bliv saa ved at fortælle om Deres Patient».

»Tak ikke mere! *Est modus in rebus.* Ak! ja hvad skal jeg fortælle videre? Nu er Munden kommen i Baglaas. Kort sagt, den gamle Nathue, eller rettere den gamle med Nathuen havde taget sin Myndighed i Agt og drevet baade Bogholderens og Bogholderindens Betænkeligheder paa Døren. Han var frisk, han vilde være frisk, han vilde nyde den friske Luft. Plöck maatte følge med ham paa en langsom Kjøretur over Torvet. Imidlertid skulde Sygeværelset udluftes og ordnes. Jeg vidste ikke, om jeg skulde le eller ærgre mig, og drejede mig utaalmodig paa en Sadelstol i Kontoret. Jeg vilde dog vente paa ham. »Er Madame Plöck derover i Dagligstuen?« spurgte jeg; jeg havde dog Lyst at høre de nærmere Omstændigheder af hendes Mund. Stakkels Kjærling; hun havde passet Øjeblikket og var sprunget ud paa Gaden for at trække den sunde Vinterluft engang. Det var da ikke at fortænke hende i. Som jeg sidder der og studerer paa, hvor ofte Naturen gjør de groveste Misgreb tvert imod vor ædle Videnskabs mest gjeldende Systemer, kommer der Bud fra min Kone, at Agenten sidder der hjemme og venter paa mig. Jeg afsted! Da jeg kom hjem, laa hans Visitbillet; Tiden var falden ham lang, han og hans Ledsager vare allerede kjørte afsted.

»Men hvorledes saa han da ud? Kunde han gaa? kunde han snakke? Hvad sagde han? Alle mine Spørsmaale bleve ubesvarede. Agenten og Bogholderen havde taget Plads i min Audiensstue udenfor Studerekammeret, og min Kone havde til ingen Nytte formindsket lidt af den huslige Uorden i Dagligstuen og inviteret dem derind. Næste Morgen fik jeg en Billet, omtrent saa lydende:

»Min Hr. Doktor! Jeg har saa at sige været indenfor Dødens Rige og er kommen ud igjen. Imidlertid er jeg ikke ganske kommen ud. Den nærværende Agent Løchting ønsker ikke at forbyttes med den forrige. Paa den forriges Vegne sendes Dem med Tak for omhyggelig Pleje vedlagte Honorar. Den gamle Mand, der undertegner dette Papir, vil alene leve for at dø; han ønsker ikke at knytte nogen Forbindelse med Verden. Lev De vel, Doktor! Beviset paa, at De anser Dem tilfreds med den forrige Løchtings Opgjør af hans Debet, skal bestaa i en stiltiende Kvittance fra Dem. Jeg har den Ære at undertegne mig —«

Saaledes lød paa det nærmeste Brevet. En Hundrede-

dalers-Seddel kompletterede Indholdet. Da Agenten dog ikke kunde forbyde mig at besøge Bogholderen, begav jeg mig derover. Plöck rystede med et alvorligt Smil paa Hovedet og mente, at den Gamles Grille vel vilde gaa over snart. Men den gik ikke over. Et Par Gange har han været i Kirke, siger man, og undertiden tager han sig om Aftenen en Kjøretur. Han har i Vinter aflagt et Par Stadsvisitter, naar han vidste, at ingen var hjemme. Ja, mig har han da ikke gjort den Ære. Plöck er Mellemledet imellem ham og den øvrige Menneskeslægt. En sjelden Gang skal en eller anden Kontorist være bleven benaadet med et Glimt af hans Mumiefjæs og har da modtaget et gehaltigt Tegn paa Principalens Tilfredshed. Forresten bestemmes Husets levende Handels hele Gang i hans geheime Kabinet, ganske som De fortalte det i Deres Drøm. Se nu er Krøniken ude, og jeg ved min Sjæl ikke et Ord mere om Personen. Men der har vi den lille Kathrine med Fisken. Skynd dig, Anders! dæk op!«

»En Flaske Vin, Kathrine!«

»Aa nej, Kjære! Lad det blive ved en Snaps. Jeg holder ikke af Vin om Aftenen, og De har slet ikke godt af den«.

Naar man har en meget indholdsrig Materie at udbrede sig over, er det en vanskelig Sag at skrive med behørig Klarhed og Sindighed; har man derimod et magert Stof, for Exempel en Sygehistorie, saa er det vanskeligt nok ikke at forfalde til en spædende og for Rimets Skyld kjedende Udtværen. Jeg synes, oprigtig talt, at mærke, min Suppe bliver for tynd. Lad mig da holde inde itide og fortælle, saa koncentreret som muligt, at jeg fik Foden under mig igjen, at jeg efter at have hinket om ved en Stok i mit Fængsel fik Lov af Slutteren at tage en liden Promenade, og at jeg efter en, for mig i det mindste, alt for lang Arrest bekom min fuldkomne Frihed. Min Doktor tog en venlig Afsked med mig; vi havde faaet hinanden kjær. Han havde virkelig overbevist mig om, at jeg i min i mange Henseender heldige Stilling i Livet kunde nyde det bedre, naar jeg selv vilde. Min rette Doktor indfandt sig endnu inden Vinterens Ende. Det var den lille Knøs med Buen og Koggeret.

Saa vil jeg da paa en Gang flytte Scenen ned til den gode By Fredriksstad, hvor jeg plukkede Elskovs Majroser midt i Martsmaaneds Snefog. Min elskværdige Magdalene havde

vendt op og ned paa mig, og jeg kunde taale at høre knirkende Sko, spise Oxekjød med Løgsauce, ja endogsaa spille Schach med hendes Broder, der dog havde den formaledidede Vane at synge eller vel endog fløjte ved ethvert betænkeligt Træk. Efter et Par velsignede Uger maatte jeg for flere Maaneder skilles fra min søde Pige. *Ter limen tetigi* osv. Hesten var forspændt; gamle Fatter slog Proppen til paa Maderaflasken efter at Afskedsglasset var tømt, og Magdalene stak Flasken i Læderfutteralet paa Slædeskjermen. Snart flaggede Forklædet i hendes hvide Haand, og jeg trak heftig i Tømmerne for at gjøre Pinen kort. Det var et dejligt Føre; Fatters Hest, som skydsede mig til Kjølbergbro i Onsø, behøvede ikke stærkere Opmuntring og slog an i et raskt Trav. I Kjølbergbro dimitterede jeg den pyntelige Jon paa en for en bortdragende Elsker passende Maade, idet jeg stak ham en Daler i Haanden og derhos en Billet, som i flygtige Blyantstræk aandede Længsel og Elskov. Det gik ikke slet saa fort til Karlshuset, og her begyndte Hverdagslivets prosaiske Plager at vise sig i Form af en glemsom Skydsskaffer, der havde ladet min Forbudsseddel ligge i Skydsbogen. I høj Grad opbragt, rev jeg Bogen hen til mig, og dyppede den tykke, stumpede Pen i det ølfarvede Blæk for at smøre en Klage op, som skulde have Neb og Klør. »Krigsassessor Løchtings Forbud; to løse Heste at skydse til Dillingen«, læste jeg. Løchting! Det Navn var mig paafaldende og fremkaldte Erindringen om min gamle Gjenbo med den store Nathue. Skydsskafferen gik ængstelig omkring Bordet og gjorde mig, idet han saa ud af Vinduet, det Forslag, at tage en af de to Heste, som just kom pustende hen imod Huset.

»De ere rigtignok bestilte; men maaske komme de Rejsende ikke saa snart, og —«

O, du sublunariske Verden! Naar vi Mennesker bare kunne faa Opsættelse, saa tro vi at have vundet alt. Der vilde han nu skille sig af med en Plage for at udsætte sig for maaske om et Kvarter at faa eu værre Djævel paa Halsen. Jeg besluttede strax ej at modtage Tilbudet, men lagde forsonet Pennen bort og bestilte Kaffe. Det varede ikke længe, førend et Par udkjørte Heste holdt udenfor, hver forspændt en dygtig oppakket Rejseslæde.

»Der komme de, som have bestilt Skydsen!« sagde Verten og traadte ud.

En elegant Herre sprang af Slæden og ilede hen imod den anden, hvoraf en i en uhyre Silkepels, i en foret Fløjlshue med Slør og en mægtig Hagepude indsvøbt Dame langsomt krøb ud.

»Vær saa god at tage mig ved Haanden, Tomine!« raabte den Elegante og slæbte den indhyllede Dame ind i Stuen.

Navnet Tomine lovede mig Bekjendtskab med den underlige Agents gaucherede Datter. Jeg erindrede fuldkommen Doktorens Udtryk. »Mere Kaffe!« raabte jeg og sprang ud efter min Madera. Snart sad Glutten der, befriet for den vanklædende Rejsedragt. Det var en vakker Pige, men om hun var begavet med Stemme, kunde jeg for det første ikke afgjøre. Desto flinkere snærrede den unge Kjøbenhavners Tunge. Han afslog ikke min Proviant og bad med ædel Frihed sin Skjønne at tage den Kop Kaffe, som jeg bød hende.

»Du maa ved Gud nyde noget, Tomine; og naar denne Herre tilbyder Dig en Kop Kaffe, kan Du gjerne tage den«.

»Derom har jeg ikke tvivlet«, svarede Damen spids, »ogsaa uden din Belærelse. Men jeg skal bede Konen om at koge lidt Melk op«.

»Slabberas! Melk duer ikke; den slimer. Drik Kaffe, Tomine«.

»Dersom jeg turde anbefale Dem en liden Draabe Vin, Jomfru Løchting«, sagde jeg høflig; »den findes ikke bedre i Deres Hr. Faders, Agentens, Kjelder«.

Pigen satte et Par store Øjne paa mig, og disse Øjne vare saa blaa, saa svømmende, saa dejlige, at jeg nær havde glemt, jeg havde svoret til de brune.

»Hvorledes?« spurgte den Incroyable og nippede i de uskyldige, spæde Bakkenbarter, der vare saa gule som en nyklækket Gaaseunges Dun. »De kjender min Kjæreste?«

»Deres Kusine, Hr. Krigsassessor; ja det forstaar sig«.

»De' var maiet, de'! ja de' var sku! Hvorfra, om jeg tør spørre. — Og mig med? Har De da væ't i Kø'ha'?«

»Nej saamænd«, svarede jeg tørt. »Men jeg har en vis Divinationsgave; og dersom De ikke er Søn af en Etatsraad, og selv er for ikke ret længe siden bleven Krigsassessor, maa jeg tage meget fejl«.

»Ih, men Du godeste Gud; De er jo en Hexemester!«

»Tør jeg spørge Dem«, sagde Jomfru Løchting med et

venligt Blik, »hvorledes min Fader befinder sig; jeg kan høre, at De kjender ham«.

»Ja, se de' var de'; Du er en grumme rar Pi'e, Tomine- Nu ka' jeg sku hitte Re'e i'et. De er maaske Bogholder Plöck?«

Tomine rystede paa Hovedet, imedens jeg benegtede. Desværre kunde jeg kun saare ufuldstændig tilfredsstille den smukke Tomines levende Ønske at vide, hvorledes den gamle Fader havde det. Jeg havde ikke uden paa Gjennemrejse været i Christiania siden mit lange Ophold hos Thoms, og i den Grad havde Agentens Erindring ikke grebet mig, at jeg skulde fraværende have erkyndiget mig om ham. Det faldt imidlertid Krigsassessoren ind at gjengjelde min Opmærksomhed, og han fik paa en Gang travlt med at hente Madvarer ind fra Slæderne.

»Undskyld mig, min Herre«, sagde Jomfru Løchting med ængstelig Hastverk, idet han traadte ud; »De er mig fremmed; jeg har ikke engang den Ære at kjende Dem af Navn. Men da det er mig overmaade vigtigt at vide —«

Assessoren vimsede ind med Gaasebryst og Skinke i fedtet og forkrøllet Papir. »Vil De nu barestens bie en lille Kenne, saa skal det være goert altsammel!« Vips var han ude. Tomine var saa klog ej at spilde Tiden med at gjentage Indledningen og vedblev — »om det er sandt, at min Fader har optaget til Handelskompagnon — en Søn af — af sin Bogholder?« Jeg kunde neppe faa mit intetsigende Svar anbragt, førend Kavaleren var inde, denne Gang med Tvebakker og Brød i de af Vanterne smudsige Hænder og med et lidet Flaskefoder under Armen.

»Nu skal vi arrangere os! Ser der er jo Melken, søde Tomine! Befaler De en *Anisette* eller *Parfaite amour*, eller maaske en lille Kaneel?« Vær saa god!« Vi toge til de smaa forgyldte Glasse.

»Vi skulde udvexle Navne; men da De er i Besiddelse af mit, kan jeg forlange Deres uden Gjengjeld«.

Efter at have opfyldt den unge Herres billige Begjæring, og vi havde nydt lidt af Goutéen, kom min Hest, de to Rejsendes vare forlængst forspændte, og der blev pakket ind. Tomine fik atter stukket til mig et Par Ord og lovede at fortsætte paa næste Skifte. Thi at vi skulle følges ad til Christiania, havde jeg allerede fortalt. Den venlige Pige havde ind-

taget mig, saa meget som det kunde bestaa med min ridderlige Troskab til mit Hjertes Udkaarne. Det smigrede mig, at mit simple, upaatrængende Væsen havde vundet hendes Tillid, skjønt jeg vistnok mere havde hendes betrængte og ængstelige Tilstand end mine ubekjendte Meriter at takke for denne Fortrolighed. For ikke at ennuyere Læserne ved unødvendige Detaljer være det nok at meddele, hvad jeg vidste, dels af halve, dels af hele Ytringer, inden vi adskiltes om Aftenen midt paa Christiania Torv.

Agenten havde skrevet til og efter sin Datter, uden at forlange, at Kjæresten skulde følge med, hvilket man imidlertid ansaa for en Selvfølge. Madame Plöck havde ledsaget Brevet med en hemmelig Billet, der indeholdt Opmuntringer og Udsigter, som Tomine forlængst havde opgivet, men hvis mystiske Indhold hun ikke kunde dechifrere. Agenten var meget forandret; han vilde gjøre sin Haardhed god igjen. Den unge Plöck var kommen hjem. Han var allerede eller blev med det allerførste Associé i Handelshuset, og Alting syntes at faa en god Vending. Kun maatte Tomine være ganske taus og forsigtig og ikke forandre noget i sit udvortes Forhold. Heller ikke maatte hun komme lige hjem, men blive i det hende bestemte Logis, indtil Madame Plöck havde talt med hende.

Jeg havde paataget mig at ile til Bogholderens, inden den unge Herre stormede derhen, og at underrette dem om Begges Ankomst. Uagtet Klokken allerede var mange, betænkte jeg mig ikke paa under disse Omstændigheder at skynde mig over Gaden, saa snart jeg havde taget min Stue i Besiddelse hos Thoms. Paa Vejen kastede jeg Øjet op til min Gjenboes Vindu i Over-Etagen. Det var mørkt. Plöck sad alene i Kontoret foran sine Bøger og hilste mig afmaalt. Mit Budskab bragte en livlig Bevægelse i det kolde, blege Ansigt, der saa ud som bare Bogholderi.

»Jeg er Dem meget forbunden, min Herre. Hvad De har havt den Godhed at bevise imod min Principals Datter, ansees, som om det var mig selv bevist. Tør jeg bed Dem trine ind i Dagligstuen til min Kone?«

Madamen skiftede Farve ved den med Forsigtighed af Bogholderen meddelte Efterretning; hun nejede den ene Gang efter den anden og kunde længe ikke faa Tungen paa Glid. Men da dette nu tilsidst lykkedes hende, maatte jeg i en hel

Time snakke og svare og drikke Thevand. Plöck sad med Haanden under Kind og hørte med sit stive Blik heftet til Jorden paa alt, hvad Konen pumpede ud af mig. Langsomt rejste han sig i Vejret.

»De er mig kun af Deres hæderlige Renomée bekjendt, Hr. Bastrup. Men paa Grund af Deres gode Deltagelse for Jomfru Tomine tager jeg ikke i Betænkning al anmode Dem om at hjelpe os i en liden Forlegenhed«.

Han oppebiede mit Svar og vedblev. »Min Principal er en svag Mand og har længe været det paa Legeme og Sjæl. Jeg tager mig den Frihed at præsentere Dem et Papir, som han vel ikke har skrevet selv, men som jeg paa Tro og Love kan forsikre Dem at være nedskrevet konform hans Vilje i Et og Alt«.

Papiret lød saaledes:

»Da jeg er kommen til den Overbevisning, at min Datter vil blive lykkelig med den unge Gustav Plöck, hvis Kjærlighed hun i flere Aar har gjengjeldt, saa giver jeg mit faderlige Samtykke til, at hun maa afbryde den Forbindelse, der var paatænkt imellem hende og min Brodersøn, Arnold Løchting, og forenes med førnævnte Gustav Plöck, hvem jeg herved optager som Associé i min Handel«.

»Papiret er, som De ser, ikke underskrevet; men da det er min Principals fuldkomne Vilje, er Underskriften befunden unødvendig, saasom han selv mundtlig kan stadfæste sine Ord. Nu er den gamle Herre, som De let vil indse, bange for Optøjer og vilde nødig for det første udsættes for Familiens Udfald, eftersom denne mest af økonomiske Grunde er ivrig indtagen for Partiet med Krigsassessoren. Vi havde haabet, at Tomine var kommen herop med en anden Ledsagelse. De er en Mand af Karakter« (jeg bukkede), »og dersom De tog Parti med os under Form af en Ven af Agenten, saa vilde De vistnok med mindre Vanskelighed end jeg og min Søn, der ere saa nøje interesserede i Sagen, kunne virke paa Krigsassessoren«.

»Jeg forstaar Dem og skal med Fornøjelse tage en Rolle i et saa ærligt Spil, saa meget mere, som jeg allerede for længe siden har vidst og beklaget, at en saa elskværdig Pige som Jomfru Tomine Løchting skulde være Offer for en Spekulation fra den ene og en misforstaaet Omsorg fra den anden Side.

I Morgen tidlig vil De altsaa formodentlig have den Godhed at præsentere mig for den ærede Agent«.

Madamen vilde svare noget; men Plöck afbrød hende med et kort:

»Det forstaar sig«.

Næste Morgen var jeg paa Pletten og blev ført ind i en Stadsstue. Et Frokostbord var opdækket, og Hr. Bogholderen underholdt mig med forskjellige ligegyldige Materier, indtil hans Kone kom ned med en temmelig forlegen Mine og lod mig hilse fra Agenten, at han vilde være mig meget forbunden om jeg paa bedste Maade antog mig den delikate Affære. Han skulde have den Fornøjelse at se mig ved Middagsbordet, naar Alting var jevnet. Strax derpaa blev den unge Plöck mig præsenteret. Det var et vakkert, dannet Menneske. Han tog mig varmt i Haanden og sagde noget om sine Hensigters Renhed, om sit Ubekjendtskab til Kabaler og — kort, jeg forstod ham ikke, og han vilde heller ikke forstaaes. Kling, Kling! ringede det paa Gadedøren, og de Tilstedeværende for sammen. Det var ganske rigtigt Hr. Assessoren i en meget elegant Morgendragt. Der blev hverken sparet paa Komplimenter eller Vin, og neppe mærkede jeg, at min Kontrapart fandt Maderaen god, førend jeg gav ham det glatte Lag, uden Aftale, understøttet af Plöck, Fader og Søn, og af en gammel Kontorist, som ikke var borte i den Krig.

Madame Plöck stak til mig et Brev, paa hvis Udskrift jeg let gjettede Indholdet. Inden jeg tog Mod til mig for at levere ham Tomines Brev, greb Bogholderen med gravitetisk Mine sit Glas (at Krigsassessorens Velkomst forud var drukket, forstaar sig selv).

»Paa min Principals Vegne og efter Ordre har jeg herved den Fornøjelse, idet jeg overleverer disse Papirer, at gratulere Dig, min kjære Søn, som Agent Løchtings Handelskompagnon. Firmaet: Løchting & Plöck leve!«

»Det forstaar sig! Firmaet Løchting & Plöck! Hvorfor ikke Løchting, Løchting & Plöck!« stammede den begejstrede Krigsassessor og intonerede et Hurra!

Nu bleve de øvrige Kontorister indkaldte, og lidt efter samledes, Gud veed efter hvilket Arrangement, adskillige Herrer, der med Fornøjelse fugtede den udsøgte Bayonneskinke.

»Men hvor bliver Tomine af? Vi skulde dog følges ad til den Gamle!« raabte Assessoren. Da trak jeg ham i Armen og fik ham ud i et Sidekabinet. Jeg forsøgte at sukre Pillen; men da han havde brækket Brevet og fundet den i samme, var ethvert formildende Ord Olje i Ilden. Jeg gider ikke skildre denne Scene, hvori Menneskets raa Lidenskabelighed i Forening med Frokostens Virkninger overskred alle Sømmelighedens Grænser. Paa mit bestemte Forlangende til den tililende Familie blev Tomine kaldt frem, og hendes rolige Værdighed og Opfordring til ham at sige, om hun nogensinde havde skjenket ham sit Hjerte, bevirkede, at han i taus Fortvivlelse forlod Huset. Vi sørgede for, at han blev ført hjem, og nu deklarerede man Tomines og Gustav Plöcks Forlovelse.

»Nu faar jeg dog vel Lov at komme op til min Fader?« sagde den af sine Følelser overvældede Pige med et bønligt Blik til sin tilkommende Svigermoder. Villig fulgte denne hende ud.

»Efter Agentens Ønske«, hviskede Bogholderen til mig, »skal Brylluppet foregaa endnu i Dag. Maaske De er saa god i Eftermiddag at møde i Kirken? Men, da Alting skal gaa af i Stilhed, vil De da have den Godhed ikke at tale derom til nogen«.

Jeg anbefalede mig og lagde mit tunge Hoved paa Sengen med Ordre til at blive vækket til bestemt Tid, og ikke ganske udsovet indfandt jeg mig i Kirken, hvor Vielsen foregik i sin Orden. Da jeg fulgte Bruden til Vogns igjen, trykkede hun min Haand og hviskede:

»Et stort Savn føler jeg midt i min Lykke. Tænk engang, min Ven, endnu har jeg ikke faaet Lov at se og kysse min gamle Fader«.

»Han er dog virkelig en stor Grillefænger«, tænkte jeg og gjorde Plads for den underlig nedstemte Brudgom. Vi kom da hjem, drak The, røgte, snakkede, fik Punsch og — ja enhver ved, hvorledes det gaar til ved et Bryllup. Den unge Løchting indfandt sig ganske uventet. Han havde ikke alene sovet sin Rus ud, men ogsaa sin Kjærlighed og tog et fornuftigere Part, end jeg havde tiltroet ham. Ved sin godmodige Opførsel forsonede han sig med os alle og var virkelig Aarsag i, at en større Munterhed udbredte sig over Selskabet.

Lidt førend vi skulde gaa tilbords, raslede Bruden mig forbi i sin nysselige Silkekjole og hviskede mig sagte i Øret:

»Endelig har min Fader havt Bud efter os? O, Gud! Nu vil jeg først kunne glæde mig«.

Jeg fulgte med et ret hjerteligt Blik den gode Datter, der ilsomt drog sin alvorlige Brudgom ud med sig.

»Jeg har et Nys om, at Agenten vil overraske os ved Aftensbordet!« sagde en af Selskabet til mig. Det havde jeg ogsaa halvt om halvt formodet af Grillefængeren. Men inden vi tænkte derpaa, bleve Dørene oprevne, og man kaldte os tilbords. Brudeparret stod allerede bag sine Pladse. Tomine bleg og med voldsom neddæmpet Bevægelse, Plöck ængstlig beskjæftiget med hende.

»Hun har fundet ham svagere, end hun havde tænkt, Stakkel!« sagde min Nabo.

»Kan tænke, at denne Scene maa have rystet den gamle, svage Mand!« mente en Anden.

»Men han vil komme ned, det ved jeg«, forsikrede en Tredie; «ser De, hans Plads staar aaben ved Brudens Side«.

Den unge Løchting overtog uanmodet en Ceremonimesters Forretning, og snart vendte et, om ogsaa tvungent, Smil tilbage paa Brudens Ansigt, et Signal til, at Munterheden skulde gjøre sin Ret gjeldende. En Lejlighedspoet iblandt Kontorpersonalet havde betænkt Parret med en Vise, og den blev skraalet i en skjøn Disharmoni; da jeg ikke kan synge, forsøgte jeg at knirke en Stemme med mine nye Støvler. Kransekagen — fik vi ikke smage, kjære Læser, ligesaalidt som Crême, Konfektyrer og Kapsvinen. Thi et afskyeligt: »Brand!« lød pludselig under Vinduerne og rev alle op fra Bordet. Vandkar, Skraalen, Kommando, Piber! et skrækkeligt Hurlumhej. Og da nu Vinduet blev revet op, tonede det med tyve Stemmer fra Gaden, mødt af de indstyrtende Tjenere i Salen: »her i Huset! I Baggaarden! Bryggerhus-Skorstenen!«

»Til Kontoret!« raabte Bogholderen fattet og ilede ud. Tomine, Madame Plöck og de øvrige Damer daanede eller omringede de daanede, det ved jeg ikke. Gjesterne fore ud af Værelserne og til Gaardsrummet. Tjenerne huskede ikke engang paa at forsyne sig af de bugnende Fade. Men jeg tog uden lang Betænkning mit Parti. Ikke havde jeg for intet vemodig og nysgjerrig tænkt den hele Aften paa den underlige Gamle, som midt i denne Tummel sad udeltagende,

eller maaske dog deltagende, ved sin ensomme Lampe. Han var nu min eneste Tanke, og idet jeg stødte Alt afvejen til højre og venstre, for jeg op igjennem Trappen og den lange Gang, der tilstrækkelig oplystes af den blodrøde Flamme fra Bryggerhus-Skorstenen. Ubekjendt med Terrænet, kunde jeg dog i den ikke meget sammensatte Bygning let slutte mig til, hvor Agentens Værelse maatte være. Den tilsluttede Dør sprængte jeg op ved et eneste Tryk. Derved kom jeg kun ind i en mørk Forstue, hvor jeg snublede over alskens Skramleri. Døren foran mig maatte føre ind til den Gamle. Den var lukket Jeg raabte. Uden at jeg tydelig kunde høre, hvad der blev sagt, lød det dog som et Svar indenfra.

»Hr. Agent! Luk Døren op! —«

»Strax, strax!« fik jeg til Svar. Men derved blev det.

»For Guds Skyld, Hr. Agent!«

Virkelig syntes Faren at stige betydelig; i det mindste slog Luen vildt hen over Taget fra den voldsomt brændende Bryggerhus-Skorsten. Vistnok kunde jeg gaaet tilbage og tilkaldt nogen af Husets Folk; men hvo besinder sig just paa det lemfældigste Middel i Farens Stund? Jeg angreb, uden at tænke paa at skaane den svage Olding, hans vel laasede Dør med en Sperre, som just mødte min Haand, da jeg vendte mig efter et Angrebsvaaben. Den gjorde kun kort Modstand, og nu stod jeg da der i Værelset, der til min Forbauselse var ligesaa mørkt som koldt.

»Her kan Manden da umuligt være!« Lysningen fra Gaarden, der faldt ind igjennem de to efter hinanden opslagne Døre, var tilstrækkelig til at vise mig Gjenstandene i Kammeret. En Topseng med rødt Damaskes Betræk skinnede underlig og ligesom glødende i det sparsomt indladte Ildskjær. Der maatte jeg da søge Staklen, der syntes forglemt paa den travle Glædesdag af Guder og Mennesker. Jeg rev Gardinet tilside! Jo rigtignok sad han der tvers over Sengen, i sin rudede Sloprok og hvide Nathue, rolig foroverbøjet og saa ikke engang op, da jeg greb ham i Armen. Jeg fik ikke Tid til at tale eller høre; thi et Skraal ude fra Gaden bragte mig paa den Tro, at ogsaa Hovedbygningen var antændt og at Loftet maaske i næste Minut vilde styrte ind over mig. Saa greb jeg da den lette Byrde paa Armen og skyndte mig ud igjennem begge Døre.

Et Blus lyste mig endnu, idet jeg satte Foden ud paa Gangen; derpaa forsvandt det pludseligt; en tyk Røgsøjle dampede op imod den rolige Himmel; »slukket! Det er ingen Fare mere! Herud med Jer!« og flere lignende Raab hørtes imellem de udkjørende Kars og Sprøjters Larm. Paa mig havde min usædvanlige Kraftanstrængelse i Forbindelse med Angsten gjort et saa voldsomt Indtryk, at jeg ved denne uventet indtraadte pludselige Vending blev ligesom lammet paa mit hele Legeme, og satte mig bedøvet ned paa en Bænk med den gamle Mand paa Skjødet. Han havde omklamret mig paa en yderst ubehagelig Maade, og jeg følede hans visne Kind ved min. Alt, hvad jeg hørte af ham, var en underlig Hvinen.

»Men for Himlens Skyld! Hvad bestiller De der?« raabte Bogholderen og slog mig paa Skulderen, idet han vendte Glasset af en Lygte hen imod mig.

»Deres Fader, Hr. Bogholder! Hr. Agent, vilde jeg sige! jeg maatte redde ham —«

»Kjære Hr. Bastrup! Er det Spøg eller Alvor? Vil De prostituere Dem selv eller mig! Slæng da denne Dukke fra Dem og kom ned til Selskabet. Der er ikke Spor af Fare. Men hvad Fanden havde De at bestille i Agentens — Pulterkammer?«

Ja jeg saa da rigtignok nu, at jeg sad der med en ledet Dukkemand imellem Hænderne, og gav mig ikke Tid til at reflektere over, hvorfra denne Hvinen kunde komme, som jeg naturligvis ganske ugrundet havde lagt min Dukke til Last.

»Gamle Fatters Legetøj, Hr. Bastrup; tal nu ikke om det. De har ment det vel. Tillad mig at slænge den indenfor. Se saa; nu gaa vi ned og lade som Ingenting var«.

Ærgerlig over mig selv, ærgerlig over Agentens Narrestreger, Plöcks Irettesættelse, Ildebranden, Brylluppet, Selskabet, forvirret og mat, kom jeg ned i Stuerne. Man syntes heldigvis ikke at have savnet mig, og uagtet Vertens og Vertindens Bønner og Forslag var enhver betænkt paa at anbefale sig. Selskabeligheden var nu sagtens forbi for den øvrige Del af Aftenen, og Husets Folk saa vist i Grunden med Tilfredshed, at enhver Overtalelse var spildt.

Da jeg var kommen over i mit Logis, fandt jeg det umuligt at gaa tilsengs. Den dumme Dukke. — En Tanke

kunde jeg ikke blive kvit. Det gik mig langt om længe, som det formodentlig længe har gaaet Læseren; jeg anede, at det havde so seine eigene Bewandniss med denne Dukke. Men der gives Anelser, som man anser sig forpligtet til af Agtelse for andre at blæse fra sig med Tobaksrøgen eller paa andre Maader. Jeg havde ikke siddet eller spadseret længe, førend det ringede paa Gadedøren og derefter bankede paa min Dør.

»Om Forladelse, Hr. Bastrup! Jeg saa Lys i Deres Værelse, og saa tog jeg mig den Frihed —«

»Ej, velkommen, Hr. Brudgom! Naa, De var da den sidste, af hvem jeg kunde vente Besøg i Aften. Hav den Godhed at tage Plads«.

»Der er hændet noget nyt der over, og ingen tænker saa snart paa at gaa til Ro. Min Svigerfader er som en Følge, siges der, af Forskrækkelse over Ilden pludselig død. Ja, De ser mig saa stivt i Ansigtet, min Ven. Det er saavel paa mine egne som min kjære Tomines Vegne, at jeg meddeler Dem et ikke altfor tilladeligt Bedrageri, hvori jeg nødtvungen har maattet tage en rigtignok aldeles uvirksom Del«.

Dog jeg vil foretrække den episke Fortællemaade. — Min Ven Doktorens Prognostikon var ikke saa falskt enda. Agentens Livslys slukkedes virkelig samme Nat, da Doktoren havde opgivet ham. Men før sin Død havde han nogle særdeles lyse Øjeblikke, i hvilke hans Tanker mestendels vare henvendte paa den fjerne Datter. Den Gamle fortrød, eller ytrede, hvad han maaske længe havde fortrudt, at han havde været haard imod de to Elskende. Han sukkede over den Daarskab, der havde bevæget ham til at gjøre sin Broder et højst uoverlagt Løfte, og siden uagtet Tomines Taarer, uagtet alt, hvad han erfarede om Familiens Ødselhed og Forfængelighed, at holde fast paa dets Opfyldelse. Da Agenten talede saaledes, blev Madame Plöck bevæget i Sjæl og Hjerte; hun beskrev Tomines og Gustavs Kjærlighed med rørende Farver, Gustavs Dygtighed, Sparsommelighed og Sædelighed og begræd hans sørgelige Forvisning til Pestens og Tigerens Land.

»Gid jeg maa leve saa længe, at jeg kan lægge Deres Hænder sammen!« sukkede den Gamle. Han vinkede Plöck hen til sig og lod ham optegne hans sidste Vilje. Bogholderen begyndte; men Livs-Oljen var fortæret. »Sørg for at —

Tomine og Gustav. — Det er min sidste Vilje — min Velsignelse — Jeg faar ikke Ro i min Grav, dersom ikke — Eders Hænder derpaa! Nu saa Gud velsigne Eder! —«

»Gud ske Lov, han forandrede sit haarde Sind i sin sidste Stund!« sagde Madame Plöck og tørrede sine Øjne med Forklædet, da hun havde trykket den Dødes Øjne til. »Nu ved vi da, hvad vi skulle gjøre«.

»Virkelig?« svarede Bogholderen med et lidt spottende Smil. »Du taler som et Barn, Kone«.

Det faldt ham ikke vanskelig at forklare Konen, hvor lidt der vilde tages Notice af det af ham skrevne Papir og af dets Forklaring. Det ene Ord tog det andet, den ene Plan afløste den anden; og tilsidst vovede Ægteparret, tilskyndet af Kjærlighed til Børnene, Troskab imod den afdøde Principal og — hvorfor ikke tilstaa det — af Egennytte, til at spille et i Sandhed lige saa besværligt og vanskeligt som højt og farligt Spil.

Agenten havde i flere Aar havt sin dobbelte Ligkiste staaende i sit Kabinet. Om det fortørrede Legeme blev nedlagt med Klorkalk eller med ægyptiske Salver, derom ved jeg Intet at fortælle. Den første Vanskelighed var nu at blive af med Doktoren, og til den Ende maatte Madame Plöck om Eftermiddagen, saasnart det begyndte at mørknes, i formummet Skikkelse ledsage sin Mand i Slædevognen. Til et eneste Menneske, en gammel, taus Kontorist, vovede Ægteparret at betro sig. Ved hans Hjelp blev det dem muligt at spille en Farce, som fordrede den ængstligste Forsigtighed. Dukken blev inventeret for at spare Madame Plöck fra at spille Komedie hver Dag i Vinduet. Handelen gik naturligvis ligesaa godt efter Agentens Død, som den havde gaaet under hans lange Svaghed. Det var den gamle Kontorists Mesterstykke, at de yngre Betjentere bragtes til gjensidigen at indbilde hinanden, at de vare beærede med personlig Audiens hos Principalen.

Det vilde blive lige saa trættende for Selskabet, som for mig, om jeg meddelte alle de Maskinerier, der bleve anvendte for at blende Tjenestefolk, Kontorister, Fejerdrenge, Besøgende. Madame Plöcks Ansigt ældedes daglig under ængstlige Sorger for at udføre det alt for uoverlagt paatagne Hverv, og Bogholderens graanede Haar og furede Pande vidnede ikke min-

dre om, hvad dette Skuespil kostede ham at opføre. Maaned fulgte paa Maaned, uden at den kjære Søn lod høre fra sig, og Plöck forsømte ingen Lejlighed til at kalde ham hjem. Det var aldeles nødvendigt at holde den uskyldige Tomine borte, indtil Gustav var kommen og alt kunne udføres med et eneste raskt Ryk i Traadene. Imidlertid forsømte Moder Plöck ikke ved hemmelige Breve at styrke Pigen imod den danske Families Overtalelser. Snart havde Agenten sagt et, snart et andet Ord, hvoraf det lod sig vente« o. s. v.

Da den unge Mand i Korthed havde bibragt mig denne Underretning, der saa temmelig stemte overens med mine Formodninger, fulgte jeg ham over for ogsaa at bidrage mit til, at de sidste Scener skulde finde Sted uden Uvedkommendes Mistanke. En Fremmed kan give et umistænkeligt Raad ved en saadan Lejlighed. Saaledes paastod jeg, at man burde lægge det gamle Legeme uafklædt i Kisten, og siden, at den strax maatte slaaes til.

Samvittigheden syntes undertiden at være omtrent det samme som Frygt, for en overhængende Fare som Følge af Ens Handlemaade. Naar Faren er over, er Samvittigheden rolig. Kun den unge, elskværdige Tomine Plöck kunde først sent overvinde det Uhyggelige i den Maade, hvorpaa hun havde fundet sin Lykke. — Hvor disse Folk (jeg har af gode Grunde ændret lidt paa Navnene) for Tiden opholde sig, er *maaske* en og anden af Selskabet bekjendt. Det vilde være mindre delikat af mig, om jeg uden Skaansel paapegede dem.

Hvad Maleriet paa Rammen angaar, da tager jeg mig den Frihed, at gjøre en Konjektur. Maaske have disse gamle Vindues-Rammer i sin Tid tilhørt salig Thoms. De have staaet i min Nabo, den tyske Portrætmalers Værelse, og han har følt samme Nysgjerrighed og Interesse som jeg ved at se den stilfærdige Gjenbo i den rudede Sloprok og den store Nathue staa der lige over i Vinduet hver evige Morgen. En Dag har han havt Griffelen i Haanden, just idet Agentens Skikkelse viste sig for det aabne Vindu. Hvad mere? Han vender Rammen paa Bagsiden og gjør smilende sit Udkast. Det er kun en Konjektur, mine Damer og Herrer. Men den synes mig ikke saa urimelig.

En Fortæller kan vel neppe ønske sig en veltalende Ytring af Tilfredshed. Den lange Pause i Selskabet udtrykker

langt mere. Er man kun tilfreds, da vanke Buk og Lovtaler og Forsikringer; er man utilfreds, da frempines en Kompliment, og den alt for længe undertrykte Snaksomhed gjør sin Ret gjeldende med fornyet Styrke. Dersom Tilhøreren derimod gribes af Fortællingens Nyhed og Mærkelighed, bliver Taushed den naturlige Tribut. Dette følte Bastrup ikke uden Tilfredsstillelse, da han havde endt sit med livlig Stemme vedligeholdte Foredrag, og uden at se sig om til de i sig selv sluttede Omgivelser tømte han i et langt Drag det fremrakte Punscheglas.

Efter en liden Tids Forløb, i hvilken Herrerne havde forsynet sig med Mellemmaden og Damerne med Madame Werners Bonbons fra Markedspladsen, begyngte Prokurator Steimann efter nogle lette Bevægelser med Fingrene under Næsen. »Jeg ved ikke, hvad jeg skal sige om dette Maleri og dets saare sandsynlige Sammenhæng med din mærkværdige Anekdote, kjære Bastrup! Dersom Du ikke med saa stor Sandsynlighed havde godtgjort, at det betegner den salige Agent, *sit illi terra levis!* saa vilde jeg svoret paa, at det stod i Forbindelse med et ganske andet Eventyr«.

Man betragtede hani med et nysgjerrigt Blik, og Auditøren rykkede Hovedet tilbage, idet han med et eget listigt og næsten forlegent Smil fixerede sin Ven.

»Jeg har nemlig for ikke ret længe siden erfaret en liden Historie, som har tildraget sig i Nærheden af Christiania«, tog Steimann Ordet; »og at jeg ikke sidder her og støber Klokker, skal jeg let bevise, dersom Isack maa springe hjem i mit Logis og hente et Hefte, som ligger paa min Pult«. Imedens Tjeneren paa Værtens Befaling gjorde Vejen kort, fortalte Steimann, at han ved en Hændelse var bleven indviet i en Familiegeschichte, som havde forekommet ham at fortjene Opbevarelse. Han havde derfor havt isinde at meddele Publikum samme i en fri Behandling og vilde nu med Selskabets Tilladelse gjøre den første Brug af sit Manuskript, da han formodede, at det vilde give Anledning til en ny Gisning over hint Pastelmaleris egentlige Betydning. Manuskriptet var der, Steimann viskede sine Brilleglas af og trak Lysene til sig.

Paa Veien til et af de smukkeste Landsteder i Nærheden af Byen ligger ved Foden af en Bakke et lidet, høist ubetydeligt Hus, hvis Bygningsmaade kun bliver paafaldende ved den søgte Lighed med en Overdækskahytte, en Lighed, som dog alene i Afstand er kjendelig, da Huset, som indeholder flere Smaastuer, er meget for stort til at passere for en Kahytte. Dette Navn bar imidlertid Boligen, der, som man let kan formode, maatte tilhøre eller have tilhørt en Sømand. Nu er Navnet forsvundet, da Huset med sit lille Jordsmon udenfor hører til det nærmeste Landsted, som paa alle Sider har arsonderet sit Territorium.

Kahyttens Eier i Begyndelsen af dette Aarhundrede var en gammel, godmodig Koffardikaptein ved Navn Tobias Smelck. Han havde lagt sig Endel til Bedste og tilbyttede sig for den uvisse Brugsret af Havets vilde Flade den lille sikkre Krog af Jorden, paa hvilken han havde ladet opføre sin Kahytte. Smelck havde medbragt endnu Mere end Velstand fra de fjerne Verdensegne; han havde nemlig paa sine gamle Dage fundet sig en Kone i Orangernes Land, hvilken ei havde taget i Betænkning med sin halvvoxne Datter at forlade Mallorkas Olivenskove for at gjøre en gammel trofast Søgut Livet behageligt i det høje Norden. Madame Smelck pleiede med den egne Accent, der betegnede hendes yderst maadelige norske Tale, at benytte sig af den ovenfor anførte Frase, hvorved hendes kjære Ægtefælle gjerne gav Tobaksskyen omkring sig en hvirvlende Bevægelse, imedens den fremmede Tilhører søgte at dølge et Smil. Thi at forestille sig huslig Lykke indflyttet med Madame Smelck maatte falde vanskeligt for den, der kun i nogle Øieblikke iagttog Damen. Farven af hendes lange, smale Ansigt og tynde Arme og Hænder erindrede visselig om hine Sydfrugter, hvorved hun pleiede at karakterisere sit Fædreneland. Et evigt Smil, der ved mindste Anledning gik over fra Honningsødme til bitter Haan, — et Par ligesom udbrændte, sorte Øine, der syntes momentant at oplives ved en snart igjen udslukt Gnist, en hæs, modbydelig, næsten hviskende Røst, dertil et yderst malpropert Antræk — visselig, med Madame Smelck kunde den huslige Lykke ikke være indflyttet i den nordiske Skippers Kahytte.

Langtfra dog, at Tobias Smelck var ulykkelig. Hans uforstyrrede Flegma, understøttet af den Fordel, at være dygtig døv, sikrede Mandens Rolighed endnu mere, end den

Inddeling af Kahytten, der afgav en Fjerdedel til hans egen Disposition. Naar han sad i sit Lukaf paa Styrbordside med en Reisebeskrivelse foran sig, Piben i Munden og Porterflasken paa Bordet, i sin rudede Slobrok med den store, forede Nathue paa Hovedet, saa bekymrede han sig ikke om anden Lyksalighed. Til Afvexling morede han sig med at overhøre sin lille Steddatter i hendes Lectier eller med at lære hende at kjende de forskjellige Flag og Fartøierne, som viste sig ude i Fjorden.

Julietta Smelck (man gav hende Stedfaderens Navn) havde saa Lidet tilfælles med Moderen, at man, selv efter alt rimeligt Fradrag af Aarenes mægtige Indvirkning paa den kvindelige Skjønhed, neppe var istand til at antage Slægtskabet. Gratierne syntes at have optaget den unge Pige i sit Søsterforbund; hendes Ynde var virkelig aldeles ubeskrivelig, Stemmen saa melodisk, det mørke Stjernepars Blik saa formildet af et let, vemodigt Træk af Øiemusklerne, den nydelige Mund saa fint hendragen i et Smil, hvori Uskyld, Glæde og drømmende Længsler udtalede sig; — kort, Julietta var i sit trettende eller fjortende Aar saa henrivende, at kun Forældrenes afsondrede Levemaade og simple Stand kunde forklare den Dunkelhed, som omsvævede den tidlig blomstrende Spanierinde, og det uagtet hun sang og spillede Guitar, om end uregelmæssig og middelmaadig, dog, som ved Alt, hvad hun foretog, med Inderlighed og Ynde.

»Jeg gaar ikke mere til Præsten! Jeg vil ikke konfirmeres!« sagde Julietta med en af Graad og Vrede halv kvalt Røst, da hun kom hjem om Middagen efter første Gang at have været med Konfirmationsungdommen. »Moder er ikke konfirmeret, og naar jeg vil være katholsk som hun, saa kan jeg ogsaa slippe det«.

»Hvad har man da gjort dig, du arme Barn?« spurgte Moderen forbauset, og Smelck lagde Bogen hen og skjød Brillerne i Veiret.

»O, intet Andet, end leet mig ud i Et væk, saasnart jeg begyndte at læse af den Bog, Præsten holdt hen til mig. Nej, kjære Moder! derhen faar du mig ikke oftere«.

»Det er dog nødvendigt, at du bliver konfirmeret, min Pige«, sagde Faderen.

»I have ingen Mulæsler i Eders Land. Aa du min Gud!

I ere selv Mulæsler! Min stakkels Julietta! — Men den Gamle har dog Ret; konfirmeres maa du«.

Samtalen blev afbrudt ved et indtrædende Bud, som bragte en Billet fra Præsten.

»Immer dog Noget!« mente Moderen; »han ved dog at bede om Forladelse«.

Madame Smelck havde taget fejl. Præstens Billet indeholdt en Klage over »den usømmelige Opførsel, Kaptejnens Datter nylig havde vist, da hun uden at respektere Lærerens Nærværelse havde betjent sig af de mest upassende Udtrykke imod de øvrige unge Piger, fordi disse af meget undskyldende Aarsager smilede over hendes urigtige Pronunciation«. Han raadede tilsidst Kaptejnen, »at lade Pigen endnu et Aarstid øve sig i at tale og læse Norsk«.

Julietta svarede ikke et eneste Ord; men stedse mørkere og mørkere bleve hendes Kinder, vilde Lyn skjøde ud af de ellers saa milde Øjne, Smilet omkring hendes fine Mund fortrak sig i det Haantræk, der var Moderen saa naturligt. Selv Fader Smelck studsede over denne ualmindelige Grad af Heftighed, og Tjeneren betragtede Ungmøen med en Blanding af Forskrækkelse og Nysgjerrighed.

»Hr. Pastoren skal faa Svar i denne Eftermiddag«, sagde Moderen, der følede, at man maatte have Tid til at fatte sig, inden et Svar især et skriftligt kunde gives. En lang og heftig Underholdning paafulgte, i hvilken en Fjerde deltog, den gamle Marie nemlig, deres eneste Tyende, som havde fulgt Madamen fra hendes Fædreneland, og som ved sin raske Maade at tage enhver Ting paa plejede at have en vis Overlegenhed i Familieraadet. Dennegang behøvedes just ingen ualmindelig Beslutning. Den bestod i, at Julietta paa den ene Side skulde følge Præstens Raad og tage daglig Undervisning hos en Skolelærer i Pebervigen, for at blive sikret for Ubehageligheder som de, hun nylig havde været udsat for; men at man derhos ogsaa skulde henvende sig til en anden Præst angaaende det kjære Barns Konfirmation.

Den egentlige Anledning til, at Julietta, som ellers med sin vistnok fremmede Accent læste ret flydende, dengang var kommen saa aldeles ud af Fatning, at hun havde paadraget sig de Øvriges Latter, var, ligesom ogsaa Grunden til, at denne Latter havde bragt hende i et saa heftigt Oprør, hvori hun ubesindig havde fornærmet Præsten — denne Anledning

var Juliettas egen, dybtbevarede Hemmelighed, som hun for ingen Pris havde forraadt. For at meddele Læseren den er det nødvendigt at aabne et nyt Felt for vor Fortælling.

Der var paa den Tid et Par eller flere Huse i London, som havde udkastet en temmmelig omfattende Handelsplan med Hensyn til visse norske Produkter. Man besluttede at stifte et Etablissement nordenfjelds og holde et Par Handelsagenter i de sydlige Dele af Landet. Charles Blount, en fyrig Yngling med Hovedet fuldt af Eventyr, overhængte sin Onkel, Sir Henry Blount, en af det paa Norge henvendte Handelskompagnis Formænd, om at maatte gjøre en Sommertur med den til Christiania bestemte Agent. Sir Henry samtykkede saa meget heller i dette Ønske, som han havde tænkt, hvis Foretagendet erholdt den forhaabede Vigtighed, i sin Tid at bringe sin kjære Charles i Spidsen for det Hele og derved sikre ham en formaaende Existense. Udrustet med Anbefalinger til Ankers og Colletts Huse, betraadte den smukke, elegante og talentfulde Charles Blount norsk Grund. Hans personlige Elskværdighed ikke mindre end hans Kommitenters Navn aabnede ham den mest forekommende Modtagelse, og den unge Britte skulde befundet sig fortræffelig i Norge, dersom han ikke fra Begyndelsen af havde følt den Skranke, Sprogene trak imellem ham og den Kreds, i hvilken han fremtraadte. Længe nok blev han tiltalt og kunde, saa ofte han vilde, meddele sig i sit Modersmaal eller i det franske Sprog, som han fra Barnsben var vant til at tale; — han hørte dog et andet, ham næsten uforstaaeligt Sprog rundt om sig og maatte staa udenfor de Øvriges Kreds, naar ikke En eller Anden ved at træde ud af denne optog ham eller snarere lod sig optage i hans Tankeverden. Denne Følelse gjorde ham det fra først af kun for faa Uger bestemte Ophold ensomt og ubehageligt, og han længtes efter sit Hjem. Allerede talte han Dagene til sin Afrejse, da et uventet Uheld tvang ham til at forlænge sit Sommerophold. Vor Britte var nemlig en lidenskabelig Rytter, og den vildeste Hest var ham den kjæreste. Saaledes hændte det sig en Morgen, at han havde foretaget sig en Promenade paa en af hans Handelsvenners væligste Paradehingster. I Nærheden af Aggers Prestegaard blev Hesten sky og stejlede. Den kjække Rytter pressede Sporerne i Siden paa Dyret og gav den et Slag imellem Ørerne med Ridepisken; men idet han istedetfor at slappe Tøjlen i sin Ivrighed holdt

den an, trak han Hesten over og styrtede med den. Man kom ham øjeblikkelig til Hjelp; men den stakkels Græsrytter laa udstrakt paa Vejen og pegede med et af Smerte fortrukket Ansigt paa sin højre Arm, som var brukket. Presten ilede til, og Blount blev omhyggelig baaren ind i Prestegaarden. Heldig midt i sit Uheld, fandt han i sin Vært en Mand, der var det engelske Sprog mægtig, og der plejede at modtage Udlændinger, især Engelskmænd, i Huset for at undervise dem i det Norske. Norges berømmeligste Kirurg blev øjeblikkelig hentet, og denne fortalte med sin sædvanlige Tørhed, at den unge Mand maatte finde sig i at lære Norsk og Taalmodighed paa Prestegaarden i 6 Uger. Efter paa denne Maade at have fulgt den unge Charles i Prestens Gjesteseng, kunne vi opsøge Julietta paa hendes Vandring til Aggers Prestegaard, hvor hun skulde prøves og antages til Konfirmationsundervisning, hvilken fandt Sted nogen Tid efter Blounts uheldige Promenade.

Julietta havde sjelden forladt det ensomme Hjem og aldrig uden i sin Moders Følge. Hun havde ikke en eneste Omgangsveninde, og vidste netop Vejen til Prestegaarden. Intet Under derfor, at hun gik afsondret fra den lystige Hob unge Piger, hvis Vej og Erinde ogsaa var hendes. Imedens de Øvrige gave sig god Tid og vel endog tillode sig en og anden Bemærkning over det Fremmede i Skipperdatterens Udvortes, skyndte hun sig som en flygtig Gazelle forbi dem og ankom aandeløs til Prestegaarden, hvor Presten, beskjæftiget i Gaarden med sine Høns og Duer, ved et Nik hilste hende og pegede paa Døren til Forsamlingsværelset. Med en ængstelig Følelse af sin forladte Tilstand stod Pigen alene i den store Studerestue De lange, tomme Bænke stode ved Væggene foran Bogreolerne. I Baggrunden var det grønbetrukne Bord, bag hvilket Prestens stoppede Lænestol. Den tause Lærdom fra de mange Bøger, Sokrateshovedet og et Gallsk Gibshoved, det store Globepar og de udstoppede Fugle beskjæftigede hendes Opmærksomhed. Endelig faldt Pigens Øjne paa det ovale Spejl, som hang paa Væggen bag Prestens Stol. Instinktmæssig opsøgte hun deri sit Billede og vilde rette paa sit Tørklæde, da hun med Et blev overrasket ved Synet af et Ansigt, som med et nysgjerrigt Smil fæstede sit Blik lige paa hende. Hun slog forskrækket Øjet imod Jorden. Men da hun igjen imod sin Vilje maatte se hen til Spejlet, mødte

hendes Blik atter et Par talende, blaa Øjne, hvis Lige hun aldrig havde seet. De smilede hende venlig imøde fra et ungdommelig skjønt, blegt Ansigt. En rig, lys Lokkefylde faldt ned til begge Sider af den aabne Pande. Hovedet hvilede paa en snehvid Haand, og om den blottede Hals og Skulder bøjede sig et fint foldet Linned. Atter sænkede Julietta sit rødmende Ansigt; atter hævede hun det, trukket iveiret ved en usynlig Magt. Endelig, som naar Jernet og Magneten mødes, blev hendes Blik fastheftet paa Skikkelsen, som uden Ophør havde fixeret hende. Den Ubekjendtes søde Smil fremkaldte ogsaa Tryllesmil om Juliettas Mund, og uden at vide, hvad hun gjorde, gjengav hun et Nik og tilsidst endog en Fingerbevægelse imod Læberne. Da aabnedes Døren; den hele Skare af Piger traadte ind, og Julietta, voldsomt kastet tilbage fra sit Livs første poetiske Moment, drog sig som greben i en Forbrydelse hen til Enden af den Bænk, hvorved hun havde staaet. Frygtsom saa hun sig om. Endnu havde det ikke faldt hende ind at søge Originalen til det venlige Tryllebillede. Hun havde ikke engang tænkt sig noget andet udenfor Spejlet. Da blev hun var, at Døren paa den modsatte Væg stod paaklem, og hun vidste nu, at den blege Yngling med de talende Øjne befandt sig derinde. Da blev hendes Forvirring fuldkommen, og hun ønskede sig hjem i sin Faders Kahytte. Presten kom ind, hilste venlig og satte sig i Lænestolen. »Gid han dog vilde lukke Døren«, tænkte Julietta og trykkede det hvide Lommetørklæde til sine blussende Kinder. Men Døren blev staaende som før, og hun saa meget vel, at Presten kastede et fortroligt Blik ud igjennem den. Den ene af Pigerne efter den anden blev opfordret til at læse højt og at forklare sig over det Læste. Julietta bævede ved enhver Lyd og var næsten segnet om, da hendes Navn blev nævnet. Hvor ilde det gik Julietta, da Raden kom til hende, er let at forestille sig. Anstrengelsen for at skille sig ved sin Examen kostede hende den sidste Kraft, og da Udfaldet bragte de overgivneste af Pigerne til at le, brast hun i Taarer. At blive prostitueret for ham derinde, maaske ogsaa beleet af ham var en Tanke, som bragte hendes hele Væsen i Oprør. Og da nu Presten med et godmodigt Smil kastede et hemmeligt Blik til Døren, imedens han med et Par Ord som til et Barn søgte at opmuntre den Stammende, gik Sydlænderindens Heftighed over i et Udbrud, der forekom de Tilstedeværende og

den alvorlige Lærer saa meget ubegribeligere, som de ikke kunde forstaa hendes underlige Henpegen paa en uvedkommende Tilhører.

Følgerne af denne Session have vi tildels berørt. Dog kunde vi forhen ikke forklare, hvilket uudsletteligt bittert Indtryk den voldsomme Scene havde gjort paa Julietta. Hendes hele Væsen var i lang, lang Tid forvandlet. Den smertelige Erindring vilde ikke formildnes uden i de Øjeblikke, hvori hun forestillede sig sin stille Tete à Tete med Billedet i Spejlet. For at nyde Mindet om de skjønne Øjeblikke stillede hun sig ofte hen foran et Spejl og efterlignede de Bevægelser, hun havde gjort. Men ak! hver Gang maatte hun bittert lide for Øjeblikkets skuffende Henrykkelse. Thi hver Gang fremstillede den paafølgende Scene sig for hende. At hun uden Venner og Fortrolige og uden Mod til at nævne Aggers Prestegaard ikke fik at vide, hvem det unge venlige Væsen var med de himmelske Øjne, det kan let indsees.

Et Aarstid eller to kunde være henrundne siden Juliettas Møde i Spejlet med den unge Englænder, og hun var da sagtens i den Mellemtid bleven en i alle Henseender voxen Jomfru. Med Smelcks Husform var der foregaaen en ikke liden Forandring. Fatter Tobias havde nemlig engang imod al Sædvane fanget en ny Ide, og Mutter havde, endnu mere udenfor al Sædvane, fundet den antagelig.

»Kahytten«, sagde han noget frygtsomt, »ligger saa kjøligt og vel til for de Spadserende. Der ude paa Grønningen sætter nu et Par sig ned; og sommetider kommer der en Anmodning til gamle Marie om en Spølkum Vand. Du plejer da give Vandringsmanden et Glas Øl eller vel endog af din dejlige Limonade. Hvad mener Du, om vi imod en billig Betaling rakte Enhver, som trængte dertil, en Lædskedrik, en Cigar og saa videre«.

»Ha, ha, ha! Du gider neppe trække Proppen af en Flaske for din egen Mund, og dog vil Du være Værtshusmand! Naa det forstaar sig, Indtægten gad Du havt, fri Konversation og din Kone og Datter, de skulde have Læsset. Ja saaledes ere I Mandfolk her i det uciviliserede Norden. Men hvorfor ikke? Min Onkel, Senor Gonlave Leon Maria di Marcia, havde en respektabel Taverne. Ja Du stakkels Smelck! En saadan Taverne og Jere Herbergerhuse! Der findes, som det hedder i et Ordsprog hos os, baade Kræmmerhuse og Kræmmeres Huse.

Men hvorfor ikke, siger jeg. Her er langsomt ude i denne Ørken, og dit Selskab skal hverken kunne opmuntre den dannede Dame eller danne den muntre, som den guddommelige Servantes siger. Hvad mener Du Julietta om Din Faders Forslag? Gad Du vel være over Indkjøb og Regnskab? thi Marie maa gjøre Opvartning; det forstaar sig. Og saa lade vi den ydre Stue være fælles for Gjæster og Husfolk. Her i Baggrunden ere vort Kammer og Kjøkkenet, til Siden den Gamles Kabysse, hvorfra han igjennem sin Glasrude kan bese de Fremmede, og, om han vil, gaa ind til dem. Hvad mener Du er Priskurant?«

»Skriv op Artiklerne, Julietta!« sagde Smelck og gned fornøjet sine Hænder. Fortegnelsen over Øl, Porter, Akvavit, Rom, Konjak, Rhinskvin, Graves, Smørrebrød, Thevand, Tobak, — — var endnu ikke færdig, end mindre Priserne bestemte, da det bankede paa Indgangsdøren, og en liden pyntelig Mand i lyseblaa Kjole med hvide Demetes Benklæder traadte ind.

»Om Forladelse, hvis jeg gaar fejl!« sagde den lille magre Person i en høflig Tone, idet han vexelvis fæstede sine blinkende Øjne paa Husets trende Hovedpersoner og Maries just indtrædende Biperson. »Jeg er saa overmaade tørstig, og det forekom mig, som — —«

Damernes Holdning, eller hvad det nu var, bragte Manden i Vildrede. Men Julietta, der ikke mindre end hendes Forældre overraskedes ved dette uventede Auspicium just i det Øjeblik, da et saadant syntes mest at forkynde en *numinis præsentiam*, nedtog i sin Overgivenhed Guitaren fra Væggen, slog Remmen over den hvide Skulder, præluderede og sang:

Mal os et Skilt, min gode Mand;
Det til vort Værtshus blot mankerer;
Vin, Kaffe, Øl, Punsch, Sukkervand,
Alt vi til billigst Pris serverer;
Ak naar vi kun havde Skilt til vor Dør!
Ved han ej Raad dertil, Monsør?

Gruppen afgav forskjellige Ansigtsudtrykke. Gamle Smelck lo, saa han maatte holde sig over Maven, Madamen blev forlegen og indigneret over Datterens usømmelige Aabenhjertethed og Nedladenhed imod den Ubekjendte, men følte sig paa den anden Side saa overrasket over det hende ubekjendte Impro-

visationstalent hos Julietta, at hun ikke kunde komme tilorde; Julietta havde spillet sit Mod bort tilligemed Overgivenheden og vendte sit blussende Ansigt til Væggen, idet hun famlede efter Spigeren, hvorpaa Instrumentet skulde hænge. Ternen Marie tog, som naturligt, ingen Notice af Juliettas Smil, men trykkede de rynkede Øjebryn tættere sammen for at skjærpe det nysgjerrige Bliks af Alderen svækkede Kraft. Den Fremmede, hvem vi i al Hast ville tilstaa hans Navn og Plads i Samfundet, Handskemager Flaatten fra Aasgaardstrand, stod lænet mod Væggen i en højst pudserlig Attitude. Kroppen var forover bøjet, Hovedet hældede imod den ene Skulder, og Øjnene vrængende som paa en døende Kalv imod den himmelske Musa, Hænderne, de indre Flader sammenpressede, opadstillede som paa en Nürnbergerhelgen. »Dejligt, dejligt!« sukkede han som Baggesen, men ikke nær saa canort.

»Men D-strengen er ustemt, højstærede, kjære Jomfru. Dersom De gunstigst tillader — —«

Handskemageren trak den fine brandliljefarvede Handske af sin venstre Haand (den højre var blottet) og strakte den ud efter Instrumentet, hvilket Julietta med et forbindtligt Smil rakte ham. Han stemte under mange besynderlige Fagter Juliettas Guitarre og rakte hende den derefter med et talende Anmodningsblik. Den Gamle underrettede ham imidlertid om, at han var den Første, der betraadte Kahytten, efterat den nye Erhvervskilde var aabnet, og haabede han saaledes, at den ærede Herre vilde give god Handsel. Madame Smelck rynkede Panden over hendes raa Ægtefælles plumpe Fremgangsmaade og erklærede, »at hun ansaa Hr. —?—

»Handskemager Flaatten til Tjeneste —«

Flatten som deres behagelige Gjest om Aftenen, da de Gudskelov o. s. v.

Efterat Flaatten med pertentlig Smaamundethed havde nydt, hvad der blev fremsat, og Tiden led til Afsked, udbad han sig med et graciøst Buk Jomfruens Guitarre og spillede og sang med søde Cadencer:

Aftenens Omstændigheder
Gjør, at jeg forlader Eder.
Tak for Grog og Mad!
Tak for godt Behag!
Tak for alle Artigheder!

Julietta fandt Hr. Flaatten meget pudserlig og morede sig den følgende Dag med at efterabe hans Sang og Manerer, hvori Kaptejnen fandt megen Fornøjelse. Derimod mente Madame Smelck, »at det dog var et artigt ungt Menneske for en Nordmand at være, og at han bar nette Klæder og fint Linned. Dersom det forholdt sig efter hans eget Udsigende, saa havde han lidt tilbedste allerede og sad desuden i en god Levevej«.

»Kanske Du spekulerer paa at gifte mig bort, lille Moder, og vil have Handskemageren til Svigersøn?« spurgte Julietta lidt mut og kastede Hovedet i Vejret.

»Hm! Du gjorde i det Mindste ikke slettere Parti, end det, din Moder har ladet sig nøje med, Mamsel! Sammenlign Handskemagerens Person med din gode Fader der borte i Lænestolen«.

Ingen kan vel undres over, at denne højst enfoldige, selv i Spøg ufordragelige Sammenstilling indignerede den smukke Julietta. Hendes Uvilje flød imidlertid kun hen over de mørkt blussende Kinder. Hun pressede Læberne sammen og tog sit Haandarbejde med den Beslutning at sørge for, at Handskemageren ikke skulde falde paa de Forestillinger, der syntes at have faaet Indpas hos hendes Moder.

Forsvoret gaar hastigt for sig, siger det forslidte Ordsprog. Otte Dage senere var Julietta Flaattens Forlovede. Hvorledes det dermed gik til, kunde jeg med en temmelig Grad af Fuldstændighed referere. Men jeg vil gjøre mine Læsere (eller Tilhørere) den Tjeneste at forbigaa de ikke interessante Details ved denne Anledning. Kun skal jeg berette, at Handskemageren var en saare skikkelig Karl,som i visse Maader, naar man tog Tingen ret prosaisk, var et godt Parti for den fattige Julietta, — men som med al sin forelskede Forekommenhed imod sin smukke Kjæreste — dog var en lidet behagelig Elsker. Dette faldt imidlertid slet ikke Jeremias Flaatten ind i Drømme engang. Han besad ved Siden af sin næsten krybende Eftergivenhed og Artighed en dygtig Portion Selvtilfredshed, og han tvivlede intet Øjeblik om, at Julietta ansaa sig som en af Skjæbnen begunstiget Pige ved Besiddelsen af hans Hjerte. Smelcks Traktørsted var netop begyndt at besøges, da den varme Elsker med Løfte om snart at se til sin Elskede tog en øm Afsked for at vende tilbage til sine

Forretninger i Aasgaardstrand, hvorfra han lovede hver Uge at udfylde Juliettas ømme Savn ved kjærlige Breve.

I den lille Familie var foregaaen en betydelig Forandring. Man saa daglig fremmede Ansigter, især om Helligdagene, naar Vejret var godt. Smelck, som temmelig snart følede sig træt og kjed af dette Indtryk, trak sig mestendels tilbage til sin Kahytte, fra hvis med en Rude forsynede Dør han, naar han vilde, kunde betragte de Fremmede.

Julietta erholdt en vis Selvstændighed, dels en Følge af hendes Alder, dels af Forlovelsen. De mange Herrers Besøg var hende ikke altid behageligt; imidlertid voldte det dog nogen Adspredelse. Moderen fandt sig mest og længst fornøjet ved Sommergjesterne. Hendes Samtaleforraad var temmelig snart udtømt, og hun saa derfor helst, at Personer vexlede.

Flaattens Moder, en gammel, sygelig Enke, levede i en af Kristianias Forstæder. Saa snart Julietta havde modtaget Handskemagerens Hjerte og Ring, maatte hun naturligvis gjøre et datterligt Bekjendtskab til den tilkommende Svigermama, og da denne godt kunde lide den smukke, venlige Pige, maatte hun desuden love at komme i det Mindste en Gang om Ugen til den Gamle. Dette Løfte faldt Julietta lidt surt at aflægge og hun gav det ogsaa under tilstrækkelige Indskrænkninger og med Forbeholdenhed, Men efterhaanden fandt hun Behag i at tilbringe en Eftermiddag udenfor Hjemmet. Den gamle Madame Flaatten beboede et Bagværelse i Huset hos en Enke, som holdt Skrædderskole; og med nogle af de unge Piger i Skolen sluttede Julietta snart et Bekjendtskab, der uden at gaa over til Fortrolighed eller Venskab dog foranledigede Spadsereture og nu og da et Besøg. Saaledes traf det vel endog, at Mor Flaattens Navn blev brugt som almindelig Benævnelse paaa en liden Udflugt.

En Søndags Eftermiddag ved Vinterens Begyndelse var forløben temmelig trist for Julietta hos den gamle Kone. Tidligere end sædvanlig brød hun op under et antageligt Paaskud og afslog et Tyendes Ledsagelse, da hun vilde gaa indom en af sine Bekjendte og tage denne med sig hjem. Neppe var hun kommen udenfor det snevre Stræde, førend en Slædevogn majestætisk trak sig hen igjennem Gaden med sine skinnende Lanterner. Forsigtig traadte Pigen ud i Sneen for at lade den passere. Faa Skridt foran hende gjorde Kudsken Holdt, og

en Person, der sad ved Siden af ham paa Bukken, sprang ned og gik henimod hende.

»Godaften, Jomfru Smelck! Det er maaske uartigt; men jeg og min Kammerat tænkte, da vi saa Dem, at De kanske, dersom De skal hjem, heller vil sætte Dem op i den tomme Vogn. Vi have kjørt Herskabet paa Komedie og skal nu lige forbi Deres Hus«.

Julietta studsede ved dette ligesaa artige som uventede Tilbud, og spurgte, hvis Ekvipage det var. Tjeneren forsikrede, at hans Herskab vist ikke vilde blive vred, om det ogsaa fik det at vide, førte den Dvælende med mange Komplimenter til og i Vognen og slog Døren i. En Smule ængstelig, men med barnlig Fornøjelse tog Julietta sin Plads paa det vuggende Bagsæde og lo af Henrykkelse, da Vognen begyndte sin jevne Fart. Trækvinduerne vare optrukne, foran det brede Forvindu sad den i Pelsen indhyllede Kudsk med sin Kammerat. Saaledes havde hun ikke synderlig Kommunikation med Yderverdenen. Men dertil trængte hun da heller ikke for Øjeblikket; Bevægelsen var saa behagelig, Luften i Kareten saa lun og opfyldt med Vellugt, Glimtet fra de udadvendte Lygter gav en saa magisk Belysning! — »Ak! gid Vejen var længere!« sukkede hun, idet hun trykkede Hovedet tilbage i Hjørnets Silkepude. Virkelig forekom det hende, som om hendes Ønske paa en uforklarlig Maade blev bønhørt; thi uagtet Tiden syntes at staa stille under den ensformige Fremgliden af den tunge Vogn, maatte hun dog antage, at hun tilfods vilde have tilendebragt Turen for længe siden. Paa engang blev hun ængstelig ved Tanken om, at Tjenerne maaske dreve sit Spas med hende. Hun greb efter Dørlaasen. Den var ikke til at lukke op. Hun bankede paa det forreste Vindu; hun raabte højt. Omsonst! Ubevægelige sade som Automater de to Mennesker paa den høje Buk. Nu blev hun for Alvor forskrækket, sprang op og stirrede igjennem de smaa i Skudderne anbragte Ruder. Det var alt for galt! Farten, der stedse blev stærkere, gik over en Skovvej, som hun slet ikke kunde gjenkjende. Ligesom hin Sikulertyrannens Smigrer, da han blev Sværdet var over sit Hoved, forbandede hun den hele Herlighed og gav sig til at græde af Angest og Harme.

Enhver Rejse, selv den længste, har sit Maal, og denne var vistnok ikke af de længste. Thi efter en Times Kjørsel

standsede Vognen, Døren blev reven op, og den høflige Tjener rakte hende Haanden for at føre hende ud.

»Hvad betyder dette? Hvor er jeg? hvor have I ført mig hen?« spurgte Julietta med bankende Bryst, og, erkjendende sin Afhængighed af de fremmede Mænd, vovede hun ikke at give sin Forbitrelse Luft.

»De maa ikke være vred paa mig, Jomfru«, vedblev den artige Mand; »jeg har handlet efter Herskabets Ordre. Alt vil formodentlig opklares til Deres Tilfredshed. Vær saa god at trine ind i denne Stue«.

Viljeløs og skjælvende traadte Julietta ind igjennem de oprevne Fløjdøre, hvor en pragtfuld og oplyst Sal mødte det blændede Øje.

»Men hvor er jeg da ført hen, Menneske!« raabte Pigen mere overrasket end frygtsom.

»Her er endnu ingen Dame«, sagde Tjeneren med et listigt Eftertryk og med tilsyneladende Forundring. »Ja i dette Tilfælde har jeg Befaling at bede Jomfruen sidde ned i Divanen og nyde Lidt efter den lange Kjøretur«. I et Nu forsvandt Mennesket og lod Julietta ene i det smukke med prægtige Gardiner, indlagte Mahognimøbler, Broncefigurer og Blomstervaser prydede Værelse. Divanbordet var forsynet med indbydende Retter og blinkende Karafler, og en Sølvpokal var fyldt, som det syntes med Vand. Begjerlig greb hun den, plaget af Tørst og Angest. Men hvilket Vand! Allerede havde Julietta tømt dens halve Indhold, førend hun vidste, at denne Drik var noget ganske andet end Vand. Vel satte hun Bægeret forskrækket fra sig; men uagtet Champagnen ikke havde befundet sig i det for dens Kræfter fordelagtige Krystal, gjød den dog endnu sin milde altoplivende Ild i hendes Aarer.

»Altsaa er jeg i et Feslot! Altsaa gives der saadanne! Nu velan! Jeg har intet Ondt gjort: og naar jeg raaber i Jesu Navn, saa kan ingen Fe eller Trold krumme mig et Haar!« Modigere lod hun sit Øje dvæle ved de indbydende Skaaler og Fade. De bævrende Geleer, den nydelige Blancmanger, overskaarne Apelsiner, Melonskiver; Alt saa færdigt, saa vinkende! Ved de forgyldte Porcelænsassietter laa Elfenbens Frugtknive og Sølvgafler — — Vil De tro det eller ikke, mine Damer? Julietta vovede at spise af sit Fædrelands skjønneste Frembringelser; ja hun satte endog igjen sine Rosen-

læber til det straalende Bæger. En ny Overraskelse bragte hende til at springe op fra Sofaen. Thi se! en ubeskrivelig dejlig Melodi begyndte at gjennembæve Salen. Det var en smeltende Adagio. Julietta kjendte den; hun spillede og sang den ofte. Men saaledes lød ingen Guitarre, ingen Harpe! Om disse Toner svingede sig fra Glasklokke eller Staalfjedre, kunne vi ikke afgjøre; men vist er det, at de hensatte den overvældede Pige i en Henrykkelse, som hverken lod Rum til Frygt eller Overvejelse. Hun hævede sine Arme, som om hun vilde flyve bort i den himmelske Toneæter; og nu tvivlede hun ej længere paa, at et fortryllet Slots Behersker havde optaget hende. Musiken holdt inde, og en underlig Raslen bragte hende til at betragte et ligeoverfor anbragt Silkegardin, der langsomt, ligesom ved usynlige Hænder, rullede sig op over et stort ovalt Spejl. Og hvad viste sig vel i Spejlet? Hvad uden det aldrig glemte Skue af et Ansigt, som med et nysgjerrigt Smil fæstede sit Blik lige paa hende. Et Par talende, blaa Øjne, hvis Lige hun kun en Gang havde seet, smilede hende imøde fra et ungdommelig skjønt, blussende Ansigt. En rig, lys Lokkefylde faldt ned paa en snehvid Haand, og om den blottede Hals og Skulder bøjede sig et fint foldet Linned. Betagen af jomfruelig Forlegenhed og dog af ubeskrivelig Henrykkelse, sænkede Julietta sit rødmende Ansigt for atter at hæve det trukken ivejret ved den usynlige Magt. Endelig, som naar Jernet og Magneten mødes, blev hendes Blik fastheftet paa Skikkelsen, som uden Ophør havde fixeret hende. Den Ubekjendtes Tryllesmil fremkaldte ogsaa Smilet om Juliettas Mund, og uden at vide, hvad hun gjorde, gjentagende uvilkaarlig en ofte drømt Handling, gjengav hun et Nik og tilsidst endog en Fingerbevægelse imod Læberne.

Da aabnedes Døren og en fantastisk klædt Yngling styrtede ind og kastede sig, paa gammelfransk Riddervis, for Juliettas Fødder.

»Tilgivelse, min dejlige Julietta! Tilgivelse er Alt, hvad jeg beder Dig om! For endnu engang at være lykkelig, for endnu engang at glemme min Skjæbne i den saligste Nydelse af din uendelige Elskværdighed har jeg vovet at indskrænke din Frihed«.

»Min Herre!« sagde den af saa mange Overraskelser betagne Pige, og forgjeves stræbte hun at føje en passende

Sætning til denne højst passende Begyndelse. Et saadant »Min Herre« er den superbeste Intimation for en Pige i Julietas Tilfælde, hvad enten hun er Prindsesse eller Skipperdatter. Men det gjælder i alle Tilfælde at kunne fortsætte.

Vor Sir Charles fandt Indgangspausen for lang, rejste sig og vedblev i en smigrende Tale at bede hende om Tilgivelse, idet han forsikrede, at denne saa kunstig foranstaltede Trylle-scene var et uskyldigt Forsøg paa at erfare, om Julietta endnu mindedes hint for ham saa lyksalige Sammentræf. Det arme Barn kunde slet ikke finde et Ord til at besvare enten med Godt eller Ondt hans Svada, og han maatte i en stedse mere imod Dagliglivet dalende Enetale fortælle, at han var hendes evige Tilbeder og forresten Charles Blount, — at denne hans Lyksalighed nu var tilende, naar hun befalede, — at nemlig hans Slædevogn holdt udenfor og skulde bringe hende hjem, uden at Nogen fik Nys om, hvor hun havde været.

Den bedste Del af Trylleriet var da løst, og Juliettas Erindring om Hjemmet, om det Upassende i dette Ophold, om de formodentlig ængstelig ventende Forældre — bragte hende til at lade Alt, hvad der burde besvares, blive ubesvaret og alene fordre at komme afsted.

»Vognen holder forspændt. Men et Tegn paa Din Tilgivelse!« Hvad skulde hun gjøre? Han havde grebet begge hendes Hænder og saa hende ømt bedende i Øjet. Hun vendte Hovedet først tilside, det forstaar sig; men lidt efter lidt bevægede det sig dog imod ham; hendes Læber berørte i et Sekund hans; og nu sprang hun som den forfulgte Hind ud af Salen. Julietta vidste ikke selv, hvorledes hun var kommen i Vognen og befandt sig snarere i en bedøvet end drømmende Tilstand endnu længe efter, at Kareten havde arbejdet sg frem paa den noget ujevne Skovvej. Ved at vende ud paa den brede Landevej stødte den imod en Grindstolpe og bibragtes derved et Stød, som vippede Julietta over imod Forsædet og aftvang hende et Forskrækkelsesskrig. Flux blev Døren reven op, og den fra Fremturen kjendte, artige Mand beroligede hende over det fareløse Tilstød.

»Det var ham selv! o min Gud, det er ham selv!« udraabte Pigen, da den formentlige Tjener havde lukket og indtaget sit beskedne Sæde hos Kudsken. »O han er sød! han er mageløs! Hvorledes skal jeg bære mig ad for at være vred paa ham?« Den øvrige korte Tid blev anvendt til at

finde en passende Forklaring til den vistnok urolig ventende Moder. Et Stykke fra Huset holdt Vognen stille. Julietta traadte forlegen ud. Hun ventede og befrygtede, at Charles skulde afkaste sit Inkognito. Men dertil var han alt for fin, og med et høfligt Tjenerbuk blev han staaende ved Vognen og sparede hende enhver Forlegenhed.

Det er let at begribe, at den i sit Slags eneste Aftenunderholdning maatte gjøre et uudsletteligt Indtryk paa vor Heltinde. Det virkelige Liv omgav som en mørk, smudsig Ramme det fantastiske Billede, som uophørlig beskjeftigede hendes Fantasi. Nogle Uger løb eller snarere krøb afsted for den arme Pige, med hvis Rolighed en Libertin saa grusomt havde spøget. Enten var det Mangel paa Mod eller en udstuderet dyb Plan, der bevirkede, at Blount syntes aldeles at tabe Byttet for sin Lidenskab afsigte. Henimod Julen kom hendes nu mere end nogensinde ubehagelige Handskemager i et Besøg. Hvilken Kontrast maatte han ikke afgive, naar han sad ved det smale Lys i Kahytten, underholdende sin Kjæreste med sin Handskehandels Fremgang, dampende af den korte Lerpibe ved Ølkruset! eller naar han præluderede paa Guitarren og med et venligt Grin sang: »Samelet her i en fortrolig Klynge«, eller med forlibte Øjekast:

»Du Naturens Mesterstykke,
Du, hvis Smil udgjør min Lykke!
Ehehelsk mig, saasom jeg ehehelsker Dig!
Ehehelsk mig, saasom jeg elsker Dig!«

En Eftermiddag, — Madame Smelck havde travlt i Kjøkkenet, Fatter var endnu ikke færdig med sin drøje Middagssøvn, — bankedes der paa Døren, og Handskemageren lagde hurtig Guitarren paa Bordet, imedens Julietta, glad ved at se den musikalske Underholdning afbrudt, ilede den Indtrædende imøde. Overraskelsen farvede hendes Kinder, da hun saa Charles staa foran sig, og hun formaaede ikke at gjengjelde den belevne unge Herres ærbødige Hilsen.

»Det gjør mig Ondt, hvis jeg forstyrrer en behagelig Underholdning«, sagde han med et, som det syntes, ømfindtligt Sideblik til Jeremias Flaatten. »Jeg har gaaet mig varm og ønskede en Kop The og en lun Stue«.

»Begge Dele staa til Tjeneste!« svarede Julietta med usikker Stemme og trak en Stol frem. Den indtrædende Matrone

tog Ordet og befalede Datteren at bringe Thevand. Aldrig havde Julietta brugt længere Tid for at besætte en Præsenterbakke med de behørige Kopper, at fylde Sukkerkoppen og skive Smørret til det ferske Hvedebrød. Endelig traadte hun ind, ledsaget af det gamle Tyende, og gav sig taus ifærd med den tækkelige Forretning, hvorved Blount fulgte hendes Bevægelser, imedens han, som det lod, fuldkommen var inde i Samtalen med Madame Smelck, som beskrev paa det Nøjagtigste, hvorledes hendes Onkel, Senor Gonlave Leon Maria di Marcias uovertræffelige Taverne var indrettet. Nu kom ogsaa den gamle Slobrokmand ind; Samtalen blev ved den Fremmedes Kunst snart almindelig, og Julietta, beroliget ved Blounts beskedne Fremmedladen, vovede at lægge et Ord til. Snart opstod det interessante Spil, som kun den dannede Verdensmand kan med Held udføre, hvori de ligegyldigste Udtrykke henkastes med underforstaaet Dobbeltbetydning. Charles vidste under Beskrivelsen af sit Fædrenehjem at fremtrylle for Julietta deres korte idylliske Samliv. Han talede med Begeistring om de uforglemmelige Minder fra Norge, der skulde forskjønne hans Liv, naar han atter, desværre om faa Uger, var vendt tilbage til den travle Verdensstad.

»Saa De agter Dem saa snart tilbage til Lunden, Hr. Skveir«, sagde Sømanden, idet han høflig præsenterede en Pibe, som Englænderen med en artig Bevægelse afslog.

»Ja, Hr. Kaptejn, desværre alt for snart. Kun en, kun en eneste Forretning holder mig endnu tilbage. Mit Livs Rolighed beror paa en Sammenkomst med et Menneske, hvis Levvel jeg ikke kan undvære; og dette Menneske —«

»Er maaske bortrejst?« sagde Flaatten med en pudserlig Bølgebevægelse af Overkroppen.

»Det just ikke; men dette Menneske vil neppe overtale sig til at opofre en halv Time for at forsøde mig mit hele Liv. Madame! En ædel Dames Bønner formaa meget; og jeg nærer en maaske overtroisk Tillid til Deres Indflydelse paa Skjæbnen. Tillad mig at hverve Dem for mig, og hav den Godhed at tage denne Ring i Forvaring, indtil jeg har udfordret Skjæbnen. Bliver den mit fromme, uskyldige Haab gunstig, saa bærer De den til et Bevis paa, at Deres Bønner for mit Vel ere hørte!«

Med disse Ord rakte han et lidet Saffiansfuteral til Julietta,

som stod ham nærmest, og hun bragte det nødtvungen og med blussende Kinder til Moderen.

»Maria og Jose! Det er en kostbar Ring! Kjære Herre! Det er jo Deres behagelige Skjærts. Saadanne Foræringer —«

»Det er ingen Foræring, min bedste Fru Smelck! Det er et Spil med Skjæbnen. Ved De ikke nok, at vi Englændere ere hengivne til alle Hasardspil? Nu tror jeg engang, at Deres Velvilje for mig kan virke velgjørende for mit kjæreste, mit højeste Ønske. Jomfru! Hjælp mig dog at overtale Deres Moder!«

»Det synes mig, som denne Kontrakt har ingen Fare!« sagde Jeremias og lod sine Øjne begjærlig hvile paa den funklende Brillant.

»I min Moders Sted vilde jeg levere Ringen tilbage og forsikre, at et saadant Spil med Skjæbnen var den visseste Maade til at forskjærtse dens Gunst«, sagde Pigen med en vis *air noble* og en Stemme, der forbausede de Øvrige, paa En nær.

Denne Ene tog rødmende Ordet og afvendte itide det Uvejr, der ved hans Uforsigtighed hemmelig havde trukket sig op paa hans Elskovshimmel. Eftermiddagsbesøget faldt ud til hans fuldkomne Tilfredshed. Uagtet Juliettas Hovedrysten havde den begjærlige Madame Smelck under tusinde Komplimenter modtaget den gavmilde Brittes Ring »som betroet Gods, til han fordrede den tilbage«; og Julietta havde i Dobbeltsvar og Dobbelttale ikke aldeles nægtet Muligheden af, at hun vilde tillade ham at give hende tilfældigt Følge, naar hun en af Dagene gik alene til eller fra Byen.

»Det er mærkeligt«, sagde Handskemageren dybsindig efter Blounts Bortgang; »det er mærkeligt, hvorledes Overtro kan findes forenet med saa megen Kultivatsion og Dannelse. At nu en saadan Mand kan bilde sig ind ved dette Middel at binde Skjæbnen! Det maa høre til Splensygen, som kommer af Stenkulsdamp og Porter«.

»Porter! Hvilken Fandens Snak!« sagde Kaptejnen med en hos ham ganske ualmindelig Heftighed; »Porter er den sundeste Drik, og Stenkulsdampen kan alene skade en blegnebbet Svindsotkræmmer. Men Splen, som De kalder det, Splin siger man i Lunden, kommer af Bifstek, min Far, og Plumpbudding, ha, ha, ha!«

»Du er en plump Bøf, Smelck!« svarede Madamen; »og

Du lærer aldrig at sige Din Mening, hvis Du ellers har nogen, uden at fornærme. Men tror De ikke denne Diamant er ægte, Hr. Flaatten? Jeg har seet nok af Dem i mit Fædreland; Diamanter af det klareste Vand og Diamanter af den skjønneste Vin«.

»Saavidt jeg skjønner, er denne en Vindiamant, hjerte Madame«, erklærede Jeremias med en sirlig Haandbevægelse.

Julietta var saa stille og alvorlig, at hun paadrog sig sin kjærlige Elskers sentimentale Bebrejdelser, hvilke imidlertid syntes at være af liden Virkning. Hun havde Hovedpine og afkortede Aftenen ved at ytre, at hun ønskede at gaa til Hvile.

Da Julietta havde overladt sig til sine ensomme Betragtninger, gjorde hun sig bitre Bebrejdelser over sin uforsigtige Fortrolighed til den fremmede unge Mand, med hvem ethvert hemmelighedsfuldt Forhold var lige saa upassende og utilladeligt, som det var yderst farligt for hendes gode Navn. Hun indslumrede med det fornuftige Forsæt, at sky enhver Lejlighed til Sammentræf med ham. De travle Forberedelser til Julehøjtiden, som formedelst Flaattens daglige Nærværelse skulde tages paa en mere splendid Maade end sædvanlig, adspredte hende velgjørende. Desto kjedsommeligere fandt hun de indtrædende Festdage. Fra Morgen til Aften blev hun underholdt af den højst indskrænkede og naragtige Kjæreste, som enten plagede hende med at synge sine gamle forslidte Arier eller med at slæbe hende til Byen til den gamle Moder. Den Beroligelse, hun fandt i, at Blount slet ikke lod sig se, blandede sig imod hendes Vilje med en krænket Kvindefølelse af at have været en passager Gjenstand for den fornemme Herres forelskede Lune.

Søndagen imellem Jul og Nytaar var Juliettas Fødselsdag. Flaatten havde besluttet at fejre den ret højtidelig, og Intet kunde komme ham velkomnere, end en offentlig Koncert, som samme Dag blev givet af en rejsende Virtuos med Assistance af Liebhabere. Ud paa Formiddagen indfandt den vimse Elsker sig i sin bedste Puds og sang med en Buket i den ene Haand og et Par hvide Handsker i den anden disse erotiske Strofer:

»Ved disse Blomster Du fornøje
O Alleryndigste, dit Øje!
De ligne Dig, de søde smaa,
Saa gule, grønne og saa blaa.

Modtag saa disse Handsker fine,
Syet af min Haand for at bli Dine!
Hver Handske bliver atter min,
Naar den faar Plads paa Haanden Din.

Naar næste Gang igjen frembryder
Din Fødselsdag, blandt egne Gryder
Du skal udi vort Aasgaardstrand
Bekomme Blomster fra Din Mand.
Da skal Du nye Handsker bære,
Som jeg skal glædelig tilskjære,
Men som Du selv, o hvilken Fryd!
Har paa vort eget Værksted syet«.

Med et tvungent Smil modtog Dagens Dronning disse velmente Festensgaver og gjengjeldte dem med et formelt Kys. Madamen klappede med et artigt, »De er en sand Kavallero!« den glade Jeremias paa Skulderen, og Fader Smelck bandte paa, at Flaatten havde nødig en dygtig Dram paa sin Anstrengelse. Ved Middagsbordet gik det paa en vis Maade lystig til; det vil sige, de to Herrer drammede dygtig og drak derimellem et Glas Vin med Damerne. Det var slet ikke Handskemagerens Vane at pimpe; tvertimod havde han i Drik som i andre Henseender et Kyllingehoved. Men hvad gjør man ikke paa en glad Dag, begejstret af Poesi og Kjærlighed og desuden stemt til Føjelighed imod en kjærlig Svigerfader? Den galante Flaatten havde bestilt en Bredslæde for at føre Moder og Datter til Koncerten. Selv vilde han spadsere til Byen med Fatter. Denne undslog sig imidlertid fra at gjøre en saadan Afvigelse fra sit sædvanlige Liv, og Madame Smelck, som i Førstningen havde bestemt sig til at benytte Flaattens Indbydelse, befandt sig, vi vove ikke at conjicere over Aarsagen, ikke aldeles vel. De to Elskende satte sig da i Slæden; men Jeremias lovede ikke at bringe sin Kjæreste hjem før Midnat, da han havde arrangeret en Aftensmaus hos sin Moder »i det nu forsvundne Haab ogsaa at kunne beværte sine kjære Svigerforældre«.

Efter en meget ubehagelig Kjøretur med den temmelig berusede og derfor indiskrete Kjæreste, befandt Julietta sig i Theaterbygningen i Grændsehaven.

Julietta havde taget sin Plads paa en af de bageste Bænke. Saa gjerne hun for at blive af med den højst fortrædelige Ledsager vilde søgt ind paa Bænken, maatte hun dog, da

den var besat, sidde paa den yderste Plads og taale, at den henrykte Elsker placerede sig tæt ved hende. Inden Koncerten begyndte, blev hun rødmende var den unge Englænder, der, lænet til en af de Søjler, hvorpaa Galleriet hviler, med urolig Mine gjennem Lorgnetten mønstrede de lange Rækker af snaksomme, muntre og forventningsfulde Skjønne.

»Gid han ikke maatte faa Øje paa mig!« var det ene Ønske, som hævede Juliettas bankende Barm. Det andet var saa forskjelligt derfra, at det viste den Inkonsekvense, der er den menneskelige Natur egen. Det varede ikke længe, førend Blounts væbnede Blik strøg hen over den Bænk, paa hvilken Julietta befandt sig! og o Himmel! det ene af de to Ønsker var forgjæves! Det mønstrende, hidtil stedse bevægede Blik maatte have fundet den søgte Gjenstand; thi med Et blev det fast og ubevægeligt. Julietta vilde ikke se op; men hun vidste alligevel, at Charles fixerede hende. Med det oprullende Teppe strømmede Ouverturens Tonehav frem med en Alle henrivende Kraft, og Julietta blev udreven fra sin smaalige Forlegenhed. Dog den hele Koncertaftens Historie, forsaavidt den vedkommer vore Personer, lader sig kortelig opfatte saaledes. Blount fornyede »det behagelige« Bekjendtskab med Jeremias Flaatten og drak ham tæt til i Punschværelset, hvorved Britten fik Hjælp hos sine Venner, der med Lethed opfattede den ikke ganske originale Spas at drikke halvfulde Folk den sidste Rest af Menneskeligt bort. Den arme Handskemager blev baaren ned til Theaterværten og befandt sig i en Forfatning, der ingen Tvivl efterlod om, at han først efter den udsovede Rus vilde komme sin Dame ihu. — Da Medbejleren saaledes var ryddet af Vejen, indtog Charles med let Anstand hans Plads, nærmede sig med yderste Delikatesse og med en Naturlighed, som sikrede ham fra de Omstaaendes eller Omsiddendes Mistanke om nogen Hensigt. Under en af de sidste Afdelinger blev der ved et Par Damers Bortgang Plads ledig ved Juliettas Side; hun gav efter for et bønligt Blik og flyttede ind paa Bænken, hvorved da den lykkelige Charles vovede at indtage den yderste Plads. Hvad de to talede om eller overhovedet, om de talede, derom ved jeg ingen Besked; og det er knap min Pligt — at vide Sligt; men det er mig vitterligt, at Julietta ved Koncertens Slutning lod sig lede ud igjennem Trængselen af Blount og halv tvungen, halv villig satte sig i en i nogen Afstand fra Vognene ventende Spids-

slæde. Blount rev Tømmerne fra sin Tjener, stillede sig paa Mejerne og berørte Traverens Ryg med Silkesnerten.

Det er dennesinde ikke alene paa Grund af den episke Fortællers Rettighed til efter Behag at lade Tiden gaa eller standse den i Flugten, at jeg paa engang hensætter Fortællingens Tidsrum i den varmeste Sommertid. Jeg mangler virkelig i den Grad enhver Efterretning om de mellemløbende Maaneder, at jeg ikke uden med de mest ubegrundede Gisninger vilde være istand til at udfylde Mellemrummet.

En farlig Epidemi havde udbredt sig i Christiania og dens Omegn; Unge og Gamle bleve henkastede paa Sygelejet, og Døden fik rigeligt Bytte. Lægerne krydsede tilfods og tilvogns paa Gader og Landeveje, og en trykkende Stillestaaen i Forretningslivet og i den selskabelige Omgang var udbredt over den hele Egn. Da foretog vor gode Handskemager sig, ikke uden Ængstelighed for sin egen kjære Person, en Rejse til Christiania for at formaa sin Kjæreste til at forlade Hjemmet og søge et Asyl i det af Sygdommen uangrebne Aasgaardstrand. Han var, uagtet alle økonomiske Betænkeligheder, bestemt til, hvis det var nødvendigt, ogsaa at føre Juliettas Forældre med sig, og bankede utaalmodig paa Kahyttens lukkede Døre.

»Er det Dem, Hr. Flaatten?« sagde den gamle Marie. »Ak Herregud! De kommer ikke i noget muntert Hus; men De er vist saare velkommen!«

»Hvad er paafærde? Er her syge Folk?« spurgte Jeremias frygtsom og trak Foden tilbage fra Tærskelen.

»Ja visselig, Hr. Flaatten. Vor gode Jomfru er angreben og befinder sig meget slet. Doktoren var her for en Time siden og rystede betænkelig paa Hovedet. Men Gudskelov, De er kommen; det vil maaske hjælpe hende bedre end alle Mixturer, og det vil trøste de Gamle. Fatter er ogsaa syg«.

Sveden stod den arme Handskemager paa Panden. Han elskede af ganske Hjerte sin smukke Kjæreste; men han havde ogsaa sit unge Liv kjært; og kun Følelsen af Skam afholdt ham fra at tage Benene fat. Med skjælvende Trin fulgte han Ternen ind i Stuen, hvor han fandt Madame Smelck beskjeftiget med en huslig Syssel.

»Gud, hvorledes staar det til her i Huset, hjerte Madame?«

»Som De har hørt af Marie, min gode Flaatten. Julietta er meget syg. Men kom med mig! Eller bi — jeg vil underrette hende om, at hendes kjære Ven er kommen«.

»Ak hun dør! og jeg kommer heller ikke levende herfra!« hulkede den forsagte Mester og aabnede Døren for at bringe frisk Luft ind i den kvalme Stue.

»Velkommen, Sønneken!« lød den langsomt indtrædende Kaptejns svage Stemme. »Men Kjære, luk dog Døren! det trækker«.

»De er da ikke syg?« vilde Flaatten sige, trøstet over i det Mindste fra denne Kant at være fri for Smitte. Men da han havde vendt sig om og kastet et Blik paa den blege, magre Skikkelse, der med Nathuen over Øjnene, med det store Halstørklæde over det indfaldne Aasyn, i den afblegede Slobrok saa ud som en Gjenganger, for han tilbage og kunde ikke aabne Læberne.

»Fat Sig, fat Sig! min Kjære! Hvor der er Liv, er der Haab. Hun kan endnu staa det over. Kom ind at faa Sig et Glas Brown Stout!«

»Men De er jo ogsaa syg?«

»Lapperi! Lidt Forkjølelse, min Kjære, og saa Nattevogt. Jeg havde i Førstningen min Vagt hos Julietta ligesom de Andre. Men det bekommer mig ikke vel. Nu er jeg nødt at lade det være, og det er bravt gjort af Ham, at Han kommer og tager Kommandoen. Drik nu et Glas og følg saa ind til det lille Nor«. Jeremias havde heller drukket Søvand af den hule Haand end delt den spøgelseagtige Gamles Bæger. Men han var frygtsom til at sige Nej. Et Øjeblik efter traadte Madame Smelck ind og vinkede ham efter sig.

Julietta laa mat og med et smerteligt Udtryk i det skjønne Ansigt paa sit Leje. En stærk Rødme flød over hendes Kinder, da hun rakte den Indtrædende Haanden. Den gode Handskemager forglemte sin Frygt for Smitte og kyssede under Taarer den magre Haand.

»Græd ikke for mig, gode Jeremias; jeg fortjener ikke Saameget af Dig. Men Gud vil velsigne Dig for Din Godhed og Deltagelse. Snart er det forbi med mit Liv. Du finder altid en Pige, som vil bedre skjønne paa Din retskafne Tænkemaade, end jeg har gjort. Men Et skal Du love mig: forlad ikke ganske mine Forældre, naar jeg er borte«.

Flaatten henflød i Taarer og bad hende forjage saa mørke Forestillinger. Moderen skjendte, men med brudt Stemme, og den gamle Skipper kunde ikke holde det ud inde i Stuen, men listede sig afsted til sit snevre Kammer.

Da den første Storm var forbi, begyndte Ængstelsen at indfinde sig igjen hos Jeremias, og han fandt sig i, at Julietta afslog hans Tilbud, at vaage hos hende. Lægens Ankomst forandrede Scenen noget, og efter et ømt »Godnat« fulgte Flaatten ham til Byen.

»Belav Dem paa det Værste!« var Lægens sørgelige Raad. »Efter al Sandsynlighed har De seet Deres Kjæreste sidste Gang. Hun lever neppe til Morgendagen. Fat Dem dog, Mand! En Nat venter os Alle, og Dødens Vej skal engang betrædes«.

Den følgende Morgen vandrede Handskemageren med centnertung Barm til Kahytten. Udenfor modtog Marie ham med Tørklædet for Øjnene.

»Er hun —? er hun —«

Marie nikkede grædende og holdt ham tilbage ved Armen.

»Bliv herude lidt. Jeg skal hilse Dem fra hende. Hendes sidste Ord var Deres Navn. Her har jeg Deres Ring; hun tog den selv af Fingeren og flyede mig den en Time førend —«

Jeremias pressede sine Læber paa det dyrebare Minde og vilde ikke lade sig holde længere tilbage. I Døren mødte han et Par Snedkerdrenge, som Madame Smelck lukkede ud. Matronen modtog ham med stille Sørgmodighed og tvang ham til at sætte sig. Der var altid noget Bydende i hendes Væsen, som beherskede Enhver af hendes Omgivelser, og som paa den kraftløse Flaatten ikke undlod at udøve sin Vælde.

»Baade Doktor og Politi har Kommando i denne Sorgens Tid, Hr. Flaatten. Neppe havde min salig Datter udsukket, førend vi havde Snedkeren i Huset. Nu er allerede Kisten tilspigret. Vil De komme igjen i Eftermiddag og opfylde den sidste Pligt imod den Hensovede? Fatter er rent ude af det. »Kom ind lidt, Smelck!« Hun gik hen til hans lille Lukaf og aabnede Døren. Den Gamle vendte sig halv om paa Stolen og rystede med Hovedet, idet han gjorde en venlig Haandbevægelse imod den bedrøvede Jeremias.

Om Eftermiodagen, da denne indfandt sig, kom allerede Vognen ham imøde, hvorpaa den Kiste stod, der indesluttede den arme Handskemagers afsjælede Elskede. Ingen fulgte fra Huset, da Skipperen var for svag til at forlade sin Stue. Begravelsesceremonierne foregik fra et Hus i Forstaden; hvidklædte Piger, Veninder af den tidlig segnede Blomst, bekrandsede Kisten, og Presten holdt en vakker Tale. Næste Dag

tog Flaatten Afsked i Kahytten under hede Taarer og drog til sit ensomme Hjem. I lang Tid sad han sørgmodig paa sit lille Værksted eller vandrede drømmende omkring i Eng og Mark. Først efter Aar og Dag aabnede hans Bryst sig paa ny for et muntrere Livshaab, og rimeligvis havde han aldrig mere tænkt paa at sy Brudehandsker, dersom ikke en vakker og velstaaende Enke i Nabolauget var kommen ham imøde lidt over Halvvejen. Saaledes kom da Guitarren og Poesien frem igjen, og Flaatten fandt i sin Enke en venlig Egtefælle og Moder for raske Børn. Til Christiania kom han aldrig mere, men vedligeholdt af og til en Korrespondance med den gamle Skipper og sendte ham aarlig en venlig Foræring.

Med Værtskabet i Kahytten var det forbi. Skiltet var borte. En og anden Gang kunde en Spadserende falde paa at se op til Huset og fik da et Nik af gamle Smelck, som gjerne stod i Vinduet imod Vejen. Vilde han af Nysgjerrighed eller for at tænde sin Pibe træde indenfor, saa sad Madame Smelck og Marie ved Rokken, og den Første havde endnu Lyst til at slaa en Sladder af og fortælle om den berømmelige Senor Gonlave Leon di Marcias fortræffelige Taverne. Kaptejnen lod sig netop se i Døren, naar hans Pibe var slukket eller Porterflasken tom. Den aldrende Kone havde, maaske for at raade Bod paa de knappe Indtægter, paataget sig at opfostre et Par Smaabørn, som Fattigvæsenet havde betroet hende.

Men jeg erkjender det Nedslaaende i denne Fortælling, som har en saa utilfredsstillende Gang. Mit Emne var saaledes tilskaaret, og jeg kan alene henskyde mig under Livets almindelige Vendinger, naar jeg har, som det synes, knyttet flere Traade, som hensigtsløst grebe ind i Væven for uden Virkning at overrives.

Omtrent to Aar længere hen i Tiden holdt en elegant Ekvipage paa Landevejen lidet udenfor Kahytten. En rig, velklædt Mand sprang ud og gik med hastige Fjed imod Huset. Her blev han staaende og syntes at betænke sig. Da blev han var i Vinduet en Figur i Nathue og Slobrok. Figuren havde vendt sig med Ryggen til Vindusposten og syntes beskjæftiget med en Gjenstand foran sig. »Ak, han lever endnu!« raabte den Rejsende og skyndte sig til Døren. Den gamle Marie aabnede den med et spørgende Blik.

»Vil Herren tale med Madamen?«

»Javist, javist!« Heftig skjød den Fremmede hende til-side og stod nu foran den høflig nejende Matrone.

»De kjender mig vist ikke mere, Madame Smelck?«

»Jeg synes nok, jeg skulde —«

»Jeg er en Mand, som har en svær Forpligtelse paa sig imod Dem. Maaske ved De ikke — nej De ved vist ikke, hvad jeg har at gjøre godt her i Huset. Mit Navn er Charles Blount. De studser, De ved altsaa — Sæt Dem, Madame; tillad mig at sætte mig og hør rolig paa mig. Hvad De ved eller ikke, saa lad mig uforstyrret forklare mig for Dem. Eller, hvis De tillader, bed Deres værdige Gamle om at træde ind, saa at jeg paa en Gang kan sige Eder begge, hvad der ligger mig paa Hjerte«.

»Min Herre!« svarede Matronen, ikke uden Ængstelighed; »De maa undskylde ham. Han er nu baade døv og sløv. Behag imidlertid at sige mig, hvad — der forskaffer vort Hus den uventede Ære —«

»Nu vel. De havde en Gang en Datter, én elskværdig Pige, en himmelsk Engel. Ak Julietta!« — Madame Smelck taug forlegen. »Jeg saa hende, jeg saa hende under saare interessante Omstændigheder; jeg elskede hende. Hun — o jeg ser vel, at De ved det, hun elskede mig igjen. Ve mig! blændet som jeg var af Stand og Rigdom, vant til at følge mine Tilbøjeligheder, søgte jeg hendes Kjærlighed uden at tænke paa en alvorligere Forbindelse. Hun var, trøstede jeg mig, forlovet, og hendes Elsker var netop god nok til Mand. Nedstød mig ikke ved Deres strenge Blik; jeg har nok i min Samvittighed. Julietta opofrede mig Alt; hendes Troskyldighed formodede intet Andet, end at jeg skulde træde frem og forlange hendes Haand, da jeg havde — røvet — hendes Hjerte. Jeg Usling trak mig tilbage; og da hun betroede mig, at hun maatte blive Moder, henviste jeg hende nedrig til den Forlovede! — og rejste. Straffen fulgte mig i Hælene. Fra London af erfarede jeg, at Julietta var bortreven af en smitsom Sygdom. O jeg stræbte forgjeves at tro det. Den store, stolte Sjæl! Madame Smelck! fornærmede, ulykkelige Moder! Forband mig, men tilstaa mig: Julietta døde frivillig!«

»Julietta bar sit Kors med et tilgivende Sind, Hr. Blount; hun døde ikke som Selvmorderske; for det Ansvar er De fri!«

sagde Madame Smelck i en højtidelig Tone. »Men hvad vil De da den Moderløse?«

»Gjøre Lidt af det meget Onde godt igjen, være Juliettas Forældre en Søn, en angrende Søn, dele alt Mit med Eder! Derfor er jeg kommen hid«. Madame Smelck hulkede og vilde rejse sig.

»Nej bi endnu et Øjeblik. Jeg vil fortælle Dem Resten Ved min Hjemkomst indtraadte jeg i et af min Familie længe projekteret Egteskab med en Dame af høj Byrd og i Besiddelse af rige Godser. Hun var ikke elskværdig; jeg var heller ikke istand til at give hende et oprigtigt Hjerte. Efter et kort, men højst ulykkeligt Egteskab lode vi Lovene adskille os. Nu er jeg fri —; nu er jeg ogsaa ene. Med stor Formue, med et agtet Navn, med Ungdom og Sundhed — er jeg ulykkelig; thi jeg er og bliver stedse ene. Mit eneste Haab var og er at gjengjelde hende. O forstød ikke den Angrende!«

Da sprang Døren op fra Sidekammeret, og Julietta styrtede frem med et Barn ved hver Haand. Hun var endnu iført den rudede Slobrok, men det skjønne Haar bølgede frit over det endnu dejlige, i Taarer svømmende Ansigt. »Der har Du dine Børn, Charles! og her er din Julietta! Denne Times Fryd udsletter hele Aars Lidelser!«

Forbauselse, Glæde, Anger, Henrykkelse stormede med næsten ødelæggende Heftighed i Blounts Sjæl. Ude af sig selv styrtede han i Juliettas Arme, pressede det skjønne Tvillingpar til sit Bryst, omfavnede Madame Smelck, græd, lo og snakkede Engelsk med den forsonede Himmel.

Det gamle Inventarium, Marie, indfandt sig ogsaa og prisede Gud i et fromt Ave, imedens hun optog de forskrækkede Børn i sine Arme. Det tilhørte Madame Smelcks roligere Fatning at bortsende Blounts ved Vejen holdende Ekvipage. De Elskende havde kun Øje og Øre for hinanden og for sine Børn, som endnu i Gjensynets første Time maatte lære at sige »Fader«.

Endelig formaaede Julietta at fortælle sin Charles, hvorledes hun havde kjæmpet med Tanken om at ende sit Liv, efterat han saa ukjærlig og troløs havde foreslaaet hende at bedrage den oprigtige Jeremias, — hvorledes den herskende Typus havde angrebet hende og indgydt hende den Trøst paa en Gang at borttage hende fra Skammen og fra Ulykken, —

hvorledes hun ved sit Livs formentlige Slutning havde betroet sig til sin Moder, — hvorledes hun, da Sygdommens Krisis var overgaaen samme Nat, som Alderdomsdøden bortkaldte Fader Smelck, fattede det Forsæt, at bytte Navn og Levemaade med den Døde, — hvorledes den tro Marie havde staaet dem bi fra Først til Sidst, — hvorledes hun havde født sine Tvillinger til Verden under Taarer og Angst for dem og for sig selv, — hvorledes den gode Gud havde styrket hende, — hvorledes —«

Og nu behøver jeg vel ikke at tilføje, at de lykkelig Gjenforenede lige saa forsigtig som hastig forlode Kahytten, Christiania og Norge. Mistress Blount optraadte ved sin Mands Side med Anstand i Londons bedste Cirkler, og Madame Smelck talede Meget om sine Børnebørn, men aldrig mere om Senor Gonlave Leon di Marcias fortræffelige Taverne«.

Forelæseren holdt inde, stak hurtig sit Manuskript i Lommen og tømte et rygende Glas af den aromatiske Punsch. Behørige Komplimenter bleve fordelte mellem de to Digtere; imidlertid havde Auditørens mundtlige Foredrag deri et væsentligt Fortrin, at det knyttede en rimeligvis fuldkommen sandfærdig Anekdot til et efter al Sandsynlighed virkelig til samme henhørende Karikaturstykke; da man dog maatte tilstaa, at Prokuratorens Fortælling, der, sand eller ikke sand, altid var artig nok at høre paa, dog kun med Vold og Magt kunde bringes i Forbindelse med denne Pastelfigur selv i det Tilfælde, at der ikke allerede i Forvejen var lagt Beslag paa den.

Virkelig syntes Steimann at føle dette mere, end han vilde lade sig mærke med, og begyndte at slaa ind paa andre Gjenstande. Men Bastrup kunde ikke saa ganske negte sig den Moro at drille sin Ven for hans Forsøg paa at tilegne sig Agentens Kontrafej. Han stillede sig derfor hen foran den stærkt belyste Vinduesramme, idet han, med Hovedet lidt imod den ene Skulder og Lorgnetten for Øjet, udbrød.

»Ja ved Gud! jeg indser min Vildfarelse! *O sancta simplicitas!* Denne Næse, som jeg Daare ansaa for en gammel Melankolikers Snydeskaft! hvor net og liden, hvor spansk,

hvor Juliettisk! Og disse hulde Kinder, i hvis bløde Smilehul Amor skjuler sig! og disse sværmende, hulde, svømmende Øjne! og denne Rosenmund! O Steimann! ja jeg siger nu som før: —«

»Man maa tilstaa«, sagde Steimann med sin sædvanlige godslige Smilen, »at Maleren har idealiseret sin Gjenstand, hvad enten den skal forestille en eftergjort Agent eller en fremmanet Skipper. Bevis imidlertid først —«

»Probe majorem!« —

»— at Madame, hvad var det hun hedte? Plöck kunde fortrække sit Ansigt i en saadan Snabel? Mig synes, det er noget Poetisk i, at Maleren fremstiller Ideen om den Person, som efterlignes, saaledes som denne skulde have været fremstillet af den Formummede, om det havde været denne muligt«.

»*Davus sum, non Oedippus!* Det er mig for højt. Det kommer mig ligesaa overpoetisk for, som naar Lichtenberg i sine Forklaringer til Hogarths Karikaturer fortæller os, hvorfor Væguhret i Svirescenen staar paa otte, skjønt Handlingen forestilles ved Midnat«.

»Ja«, sagde Værten, »det har jeg netop med Forundring bemærket paa Chodowieckis Kobber. Det skal vel betyde, at Ingen har tænkt paa at trække Uhret op«.

»Jeg vilde snarere tro, at Maleren har overseet en saadan Bagatel«. mente en af Selskabet.

»Mit Nichtem! Nej Lichtenberg alene kan skaffe Lys her«, vedblev Auditøren. »Viseren peger im Voraus paa den Tid, da Selskabet vil komme til at bryde op. Se det kalder jeg Poesi!«

»Men«, sagde en af de to unge Damer fra Landet med en Smule Ængstelighed og nærmede sig Rammen med sit hvide Tørklæde; »denne Næse er jo ikke saaledes malet. Der er bestemt kommen noget tilfældigt Smuds paa Tegningen«. Alle kastede et opmærksomt Blik til Stykket, og den smukke Pige viftede med Snippen af sit Lommetørklæde hen paa Figuren. Virkelig blev den strax noget forandret. Værten ømmedes ved dette Angreb paa de ubestandige Farver. Men den unge Dame havde nu engang, som det lod, efter en Andens Tilskyndelse, begyndt at arbejde paa salig Agentens eller salig Kaptejnens Næse, og se, Næsens Bue, Hagens skarpe Karnap, de fremspringende Kindbakker, ja selv Nathuens uhyre Snehætte glede ud og gave Plads for — et yndigt, ungdom-

meligt Fruentimmeransigt, hvis Lokkefylde rullede ud over den rudede Slobrok.

Overraskelsen var almindelig; kun Bastrup blev et Øjeblik forstemt og vendte sig om til Bordet, hvor hans Pibe laa. Steimann blev ilde tilmode over, at Spøgen havde ærgret hans Ven. Men efter et Minuts Forløb satte Auditøren sig med et lystigt Ansigt paa Stolen ved Fortepianoet, kastede Piben over den venstre Arm, præluderede og sang med komisk Pathos og med et højst originalt Akkompagnement imedens han vuggede med Hovedet:

In novas fert animus mutatas dicere formas
Corpora, la la la, la, — la la la, la la la, la.

Og Freden var gjenoprettet mellem de to Digtere. Tjenerens Melding, at Aftensbordet var serveret, afbrød den af det hele Selskab æskede Forklaring, der fandt Sted ved de blinkende Bægre under Spøg og Vid og Skaaler.

Vi skylde endnu Læseren en saadan Forklaring. Dagen førend det nylig omtalte Aftenselskab spadserede Auditør Bastrup om Formiddagen omkring paa Christianias Gader uden for Øjeblikket at have nogen bestemt Hensigt med sin Gang. Idet han drejede om Hjørnet af en gammel Gaard, hvori en bekjendt Skomagers Enke boede, blev han opmærksom ved en travl Syslen i den aabne Forstue og fandt den opfyldt af Sengesteder og Møbler.

»Skal Peinteren flytte?« sagde han ved sig selv og traadte ind. Den stejle, brøstfældige Trappe førte ham op til Peinterens, det vil sige Landskabsmaler V—s lavloftede, men rummelige Værelse. Et Anapæstslag paa Døren blev besvaret ved et lignende, og Auditøren eller, som han til Dagligbrug kaldtes, Literaten, traadte ind.

I blændende hvide Skjorteærmer, det brede Kalvekryds aabent over det haarrige Bryst, sad den noget egne Kunstner foran sit Staffeli og nikkede skjødesløst til den Indtrædende.

»Hvad fører din Ranglefant saa tidlig ud?« spurgte Kunstneren og skrabede med rask Haand de tørre Pastelfarver, som det lod, vildt hen over en gammel Vindusramme.

»Hvad Fanden er det for Krimskrams?« tog Bastrup Ordet uden at besvare den høflige Velkomst.

»*Procul, procul estus profanus!*«

»Du skulde ikke indlade Dig paa Pedanteri og Latin,

Peintre; for det kommer Du ilde fra. Men hvad har Du der fore?«

»Aa Intet! Jeg vil sætte mine gamle Rammer paa Auktion imorgen; og saa skal de faa Øjne at se med«.

Maleren vedblev sit Arbejde med en Alvorlighed, som om han malede sit »Krogkleven«. Bastrup lo og gav sig til at smøre Ansigter op paa et Ark Papir. Paa engang sprang han op.

»Peintre! se paa det Fjæs! Hvem skal det forestille?«

»Du skulde ikke indlade Dig paa Pedanteri og Tegning, Literat; for det kommer Du ikke fra«, sagde Maleren og fortrak Læben i et skurilt Smil.

»Men se dog paa Fjæset! Det er Fanden i spansk Kostume!«

»Hvor er Kostumet?«

»I min Fantasi. Hør, Peintre, sæt den Figur der paa din Ramme!«

»Hvorfor det?«

»Jeg skal gjøre en Historie om den«.

Det ene Ord tog det andet. Auditøren udkastede sin Plan. Han vilde indvie Grosseren i Hemmeligheden og lade ham kjøbe Rammen. V— gik ind i Spøgen, Bastrup bankede sin Pibe ud og forlod ham for i det Fri at spekulere paa en Helt, der kunde staa bag Vinduet i den rudede Slobrok med Nathuen over Panden. Paa Vejen mødte han sin Ven, Grossereren, og lovede ham Aftenunderholdning næste Dag, naar han vilde kjøbe Rammen paa Enkens Auktion. Lidt efter stødte den fornøjede Handelsherre paa Prokurator Steimann, hvem han indbød til Morgendagen paa The og Konversation.

Steimann afslog først Indbydelsen; og saa maatte Hemmeligheden frem. Da forstaar det sig, han kom snart paa andre Tanker og lovede at afsige et tidligere bestemt Engagement. Nysgjerrig tog Prokuratoren derefter Vejen til V— og overraskede den mutte Kunstner, som, sit Ord tro, vilde stikke Rammen tilside. Steimann fik den imidlertid snart frem, og Lysten til at spille Auditøren et Puds gjennemfor det lyse Hoved. Uden endnu at vide, hvorledes Spøgen skulde formes, formaaede han V— til at viske det gamle Ansigt bort og med fastere Farver at male et Pigeansigt, over hvilket siden Kridtet blev ført efter det forrige Udkast.

»Jeg er et føjeligt Skrog«, sagde Peinteren halv vranten.

»Naar jeg endda kunde være med i Kommersen. Men jeg skal ud til Esquiren imorgen«.

»Det var forbandet!« svarede Steimann; »men din Løn skal ikke udeblive. Vi skulle betale din Kunst — med Vers, med et Akrostikon«.

»Jeg har Gudsketak et kort Navn«.

»Desto kostbarere falder Versene, ved Du nok. Men nu maa jeg hjem og anraabe Muserne«.

»Vær saa god at hilse dem fra mig!«

Udfaldet af denne Viddets Væddekamp er meddelt paa de foregaaende Blade. At den lille Pige fra Landet stod i Ledtog med Prokuratoren, da hun vidskede de tørre Farver bort, indsees let.

Og hermed sluttes Beretningen om den muntre Markedsaften med venlig Hilsen og Tilegnelse til Auditør Bastrup og Prokurator Steimann fra deres Ungdomsven

M. C. Hansen.

Datteren.

(1837.)

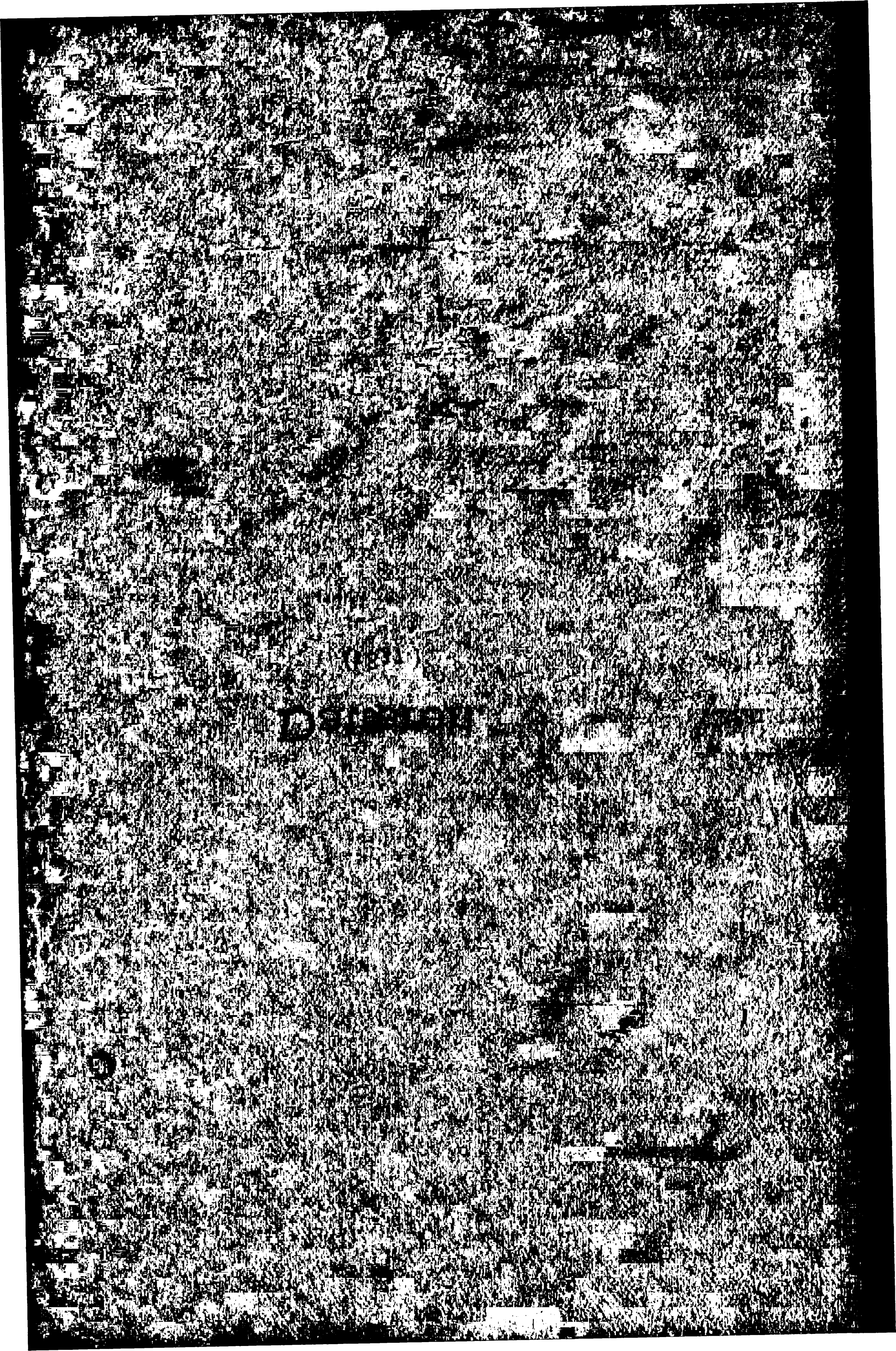

Der gives Mennesker, som have det ulykkelige Fortrin, at de staa som en Art truende, fremmedartede Væsener iblandt sine Omgivelser, af dem nyde en Art Tilbedelse, omtrent som den, hvormed Indianerne efter Sigende hylde den saakaldte Djævel. De ere ikke lykkelige ved denne Apotheose, og de føle sig dog smigrede ved den. De vilde ikke bortgive den, og de kunde det heller ikke — uden at nedsynke til noget ynkværdigt Lidet. Det er Naturen selv, som understøtter deres underlige, uhjemlige Tilværelse. Et koldt, frastødende, bittert Udvortes et sarkastisk Sprog, Forstand paa Formernes Finhed i de selskabelige og borgerlige Forholde, Forsigtighed i at meddele sig, og den Omstændighed, at de aldrig i et varmere Øjeblik aabne Hjertets Folder, skjenke dem det sørgelige Fortrin at være ensomme Bussemænd i sin Kreds. Og dog ere disse uhyggelige Gaver, naar vi træde vore Marmormænd nærmere, ofte mindre deres Naturs Ejendommelighed end Resultater af en Hjertet sammenkrympende Opdragelse eller ogsaa fremkomne ved Livs-Storme, der have forvildet den Ulykkeliges Forhold til Menneskene. I Stedet for sky at rykke os bort fra ham, vilde vi med Vemod træde ham nærmere, dersom vi kjendte hans Livs Vendepunkt, og, maa der dog lægges til, dersom han ellers vilde tillade, at vi kom ham nærmere. Forhadte, som disse ubegrebne Væsener ere af sine Omgivelser, hvilke de ringeagte og, skjønt selv frygtede, dog frygte, betragter Psykologen dem med en høj Grad af Interesse, ikke ulig den, som Naturforskeren nærer, naar han har fundet et stygt Misfoster og analyserer dets Abnormiteter.

Der levede for en Del Aar siden en Oberstløjtnant Hedebrandt paa en stor Ejendom i det søndenfjeldske Norge. Det er denne Mands Billede, som har fremkaldt de foregaaende

Bemærkninger. Hedebrandt var en høj, anseelig Mand, der maaske i sine unge Dage maatte have seet vel ud. Men som han stod der imod sine Treds med den mørke, foldede Pande, med de matte, dybt liggende Øjne under buskede, graalige Øjenbryn, med den vandkolde, blege, foldede Ansigtshud, med de lange, magre Hænder, med de krumbøjede, blege Negle og med den truende, stramme Holdning, indgød han enhver anden Følelse end Velvilje og Fortrolighed. Man fortalte, at han var bleven miskjendt og tilsidesat i sin militære Løbebane, — at han ved paa Tjenestens Bekostning at have reddet sin frugtsommelige Bruds Ære, idet han forlod Lejren uden Tilladelse under det ubetydelige Felttog 1788 for at egte hende, havde paadraget sig en Afsked i Unaade, — at han siden havde høstet liden huslig Løn for sit uhyre Offer af Pligt imod Pligt. Noget vist var Krøniken dog ej i Besiddelse af, og den i sig selv indesluttede Enkemand havde ingen Tilbøjelighed til at oplyse den yngre Slægt om de ældre Forholde. En fornem Kulde stødte enhver Fremmed og Ligemand fra ham, og en tyrannisk, mistroisk Behandling fjernede enhver af hans Undergivende. Det eneste Væsen, han syntes at have Godhed, og i hendes voxne Aar nogen Agtelse for, var hans Datter Henriette, der ved Siden af kvindelig Ungdomsynde havde arvet ikke lidet af Faderens Ejendommelighed. Henriettes ranke, ædle Figur, hendes behagelige Sprog, hendes talende Øje tiltrak sig den Fremmedes Opmærksomhed og Interesse. Det ildrøde Haar, der i rige Lokker krøllede sig om den fine Hud og rullede ned over en skjønt dannet Nakke, gjorde intet ubehageligt Indtryk paa Iagttageren. Snarere stødtes han ved den ofte ukvindelige Lidenskabelighed, hvormed hun udbredte sig over enhver Gjenstand, og over det bitre Smil, der saa ofte ledsagede hendes for det meste treffende Bemærkninger. Med punktlig Nøjagtighed besørgede hun sin Faders Husvæsen, og en mere i naturlig Sands grundet, end ved udvortes Dannelsesmidler udviklet Takt for det Passende og Smagfulde hævede Frøken Hedebrandt til et Mønster for By og Bygd i at føre et Hus og at omgaaes Høje og Lave. Henriette var omtrent sine syv og tyve Aar og havde tildels efter Faderens Vilje afslaaet et Par anstændige Tilbud, da følgende Samtale forefaldt imellem Fader og Datter ved Morgen-Theen.

»Man morede sig, lod det til, igaar hos Prestens; eller

tog jeg feil maaske? Jeg syntes fra Spillebordet af at høre megen Latter«.

»Ja, min Fader! Der var virkelig usædvanlig livligt der«.

»Naa, saa jeg havde Ret. Men Selskabet var dog det sædvanlige — — — ja det er sandt, der var rigtignok en Fremmed imellem dem. Var det ham maaske, der fordrev Eder Tiden saa behagelig?«

»Kandidat Bolten? Ja, jeg tror det næsten. Det er et meget godlidende Menneske, og han ved saa vel at benytte sig af det i Barndomsminderne indvævede Bekjendtskab, hvori han staar til de fleste af os yngre Folk her i Bygden«.

»Bah! En meget luftig Grund at basere paa. Men forstaar sig, det hele Konversationsliv er af en let Natur. Hvorledes forholder det sig ellers med dette Barndoms-Bekjendtskab? Jeg tror saamænd, det var intimest imellem Dig og ham?«

Henriette blev rød, men fattede strax Samtalens Traad. »De erindrer nok, min Fader, at Li-Jordet var den fælles Legeplads for Prestens Børn, hvortil da dengang Bolten regnedes, og for os to. Ja jeg mener — —«

»Du mener ikke mig, vil Du sige. Naa! jeg husker meget vel den viltre Krabat med de smukke Øjne. Ja, dem har han maaske endnu«.

»Det formoder jeg«, svarede Henriette ømfindtlig. »Jeg tror ikke, min Fader beskylder mig for at studere de unge Herrers Fysiognomier saa nøje«.

»Ih bevares! Hvor snart man kan støde Damerne! Jeg skal beflitte mig paa større Delikatesse herefter. Men uden at fornærme Dig kan jeg dog nok lade mig forlyde med, at den unge Herre behager mig mere end andre af hans Alder, og jeg skal slet ikke have noget imod at fornye det Bekjendtskab, som Du forsmaar«.

»Hvor falder min Fader derpaa?«

»Det forekom mig, som om jeg blev ledet ind derpaa. Jeg tog maaske fejl. Men, hvad jeg nu vil sige; skulde Bolten, som jo er muligt, skjønt det langt fra ikke er hans Skyldighed, komme her over i Formiddag i Visit, saa ønskede jeg, at Du øjeblikkelig sendte, som om det forhen var skikket, forstaar sig, et Bud over til Prestegaarden med Invitation til Aften paa — hvad dit Kjøkken formaar. Jeg kom saaledes nemt til at undgaa en Kontravisit, for han skal jo snart rejse«.

Henrielte bukkede med Hovedet og lod Thetøjet tage bort. Oberstløjtnanten fløjtede af en gammel Marsch den første Repetition, hvilken indeholdt hans hele Musikforraad. Stueuret faldt i til Slag, og udreven af sine Betragtninger, rykkede han i Klokkestrengen

Lars traadte ind. «Naa, er Hesten forspændt?«

»Nej, Herre! Jeg vidste ikke —?«

»At jeg skal i Forligelses-Kommissonen? Er det noget Nyt det?«

»Men Herren plejer — —«

»Hvad for noget? plejer? Ræsonnerer din Slubbert over mine Sædvaner? Kariolen strax forspændt og for Døren! Om jeg vil benytte den eller ikke, det faar vel blive min Sag, ikke din«.

Da Lars var gaaen, tog Henriette sig den Frihed spøgende at bemærke, at Lars vist denne Gang havde sat sig i Hovedet at formaa Oberstløjtnanten til at kjøre; thi det havde vist tre Gange været Tilfældet, at han, naar Kariolen stod parat, havde forlangt sin Spadserestok.

»Mener Frøkenen?« var Svaret. En halv Time derefter begav Oberstløjtnant og Forligelseskommissær von Hedebrandt sig paa sin korte Forretningsreise, — hverken kjørende eller gaaende, men ridende, — Lars løbende bag efter, pustende under Vegten af den tunge, messingbeslagne Portefølje.

Morgen-Samtalen efterlod et vist Indtryk paa Henriette. At Faderen ikke tilfældigvis havde bragt Samtalen hen paa Bolten, — at han ikke uden særdeles Grunde indbød Prestefamilien for den unge Mands Skyld, det vidste hun vel. Og hvilken anden Grund lod sig tænke, end den, der desuden tydelig nok skimtede igjennem hans Tale? Oberstløjtnanten var ikke den Mand, som gav efter for en pludselig paakommende Velvillighedsfølelse; et selskabeligt Arrangement, lidet eller stort, fordrede altid hos ham en ret overvejende Aarsag. Den unge, behagelige Andreas Bolten var hende heller ikke saa aldeles ligegyldig, og han var som Kandidat i Theologien og dertil ikke uformuende altid et antageligt Parti, om ogsaa et simpelt Parti. Med Barndoms-Bekjendtskabet forholdt det sig for Resten paa følgende Maade. Den da værende Sognepræst, Hussings Formand havde taget Andreas Bolten til sig af Medlidenhed med det faderløse Barn, maaske ogsaa paa Grund af Bekjendtskab til hans Forældre. Presten havde

to eller tre Børn, og Andreas blev en Art Mellemvæsen imellem Legekammerat og Tjener hos disse. I denne dobbelte Skikkelse gjorde han paa det Oberstløjtnanten tilhørende Li-Jorde det første Bekjendtskab med Henriette og hendes Legesøster Kathrine, hvis Forhold til Frøkenen omtrent kunde sammenlignes med hans Forhold til Prestebørnene. Den lille Kreds af fremvoxende unge Mennesker nød i større eller mindre Fylde Fordelene af en utvungen Omgang, saaledes som den kun, og det ikke altid, findes paa Landet. Netop begyndte Kredsens indre Forholde at lide den Forandring, som Alderen uvægerlig medbringer, da en ydre Omvexling aldeles opløste den. Presten flyttede med sin Familie, altsaa ogsaa med Andreas, til et andet Kald i en Stiftsstad. Ingen af de unge Mennesker var ligegyldige ved Adskillelsen; dog gik den vel de to underordnede Personer, Kathrine og Andreas, nærmest. Hos disse havde lige Skjæbne, maaske ogsaa Lighed i Karakter, frembragt en stille, fortrolig Hengivenhed, som gør Hjertet saa vel i enhver Alder og i enhver Stilling, men neppe i nogen anden i større Grad end i disse to Menneskers Forholde, hver til Sine. Den, der var tilfreds med Adskillelsen, var derimod Oberstløjtnanten, som i den senere Tid med betænkelige Blikke havde seet paa og ikke uden Knur havde tilladt at fortsættes den gamle Fortrolighed, ihvorvel meget, indtil Valget af Pronominal-Betegnelser, var forandret i det sidste Aars Tid.

Under Erindringer fra de henrundne Dage og under et og andet Henblik paa de nærværende sad Henriette ved sit Vindu med Sytøjet foran sig. Det før omtalte Li-Jorde kunde ikke sees fra Vinduet, men vel en Grind, som aabnede Vejen til Jordet. Og ved denne Grind stod, da Henriette just kastede Øjet derhen, Andreas Bolten, lænende sig paa begge Arme og med Ryggen imod hende. »Vore Tanker have mødt hinanden; det er jeg da vis paa nu. Og just derfor vil det koste mig mere Overvindelse at tale med ham i Dag end igaar«.

Henriette, som ingen Grund havde til at betvivle, at Bolten befandt sig paa Vejen til Gaarden, ringede for at give Ordre til Stafetten, der skulde indbyde Prestens, og traadte hen for Spejlet. Endnu altid blev Mennesket staaende; endelig vendte han sig dog, trykkede Tørklædet et Par Gange for Ansigtet og skyndte sig imod Huset.

»God Morgen, Hr. Bolten! Jeg har saamænd ventet Dem

en god Stund. Ja, det vil naturligvis kun sige, fra den Tid, jeg blev Dem var der borte ved Ledet. Snart skulde man falde paa, at det Forbigangne havde hos Dem ligesom hos Poeterne bemægtiget sig al Interesse, ogsaa paa det Nærværendes Bekostning«.

»Ak, Frøken! Om det saa kun var af Taknemmelighed, saa maatte jeg jo dvæle ved den forbigangne Tid, den jeg skylder alt i den nærværende, ogsaa den Lykke at staa her ikke som den aldeles Fremmede«. Han gjorde en forbindtlig Bøjning, og Henriette rødmede.

»Hvor mange Aar er det, siden De forlod os, Bolten?«

»Netop halvanden Aartier, Frøken«.

»De har oplevet meget i disse femten Aar; vi have ikke havt Lejlighed til at skjelne den ene Dag fra den anden, saa ensformig løb og løber vort Liv hen«.

»O, denne lykkelige Ensformighed! hvor længes jeg efter igjen at opnaa den! Det var jo latterligt, kjære Frøken, om jeg i anden end subjektiv Henseende vilde tillægge mit Liv nogen mærkelig Afvexling«.

»Da De rejste herfra? —« opfordrede Henriette ham venlig.

»— Var jeg først ret paa Vejen til at indse, hvad Forskjellen imellem min graa Vadmelstrøje og mine snille Barndomsvenners brune Klædesjakker havde at betyde. Men det varede ikke længe efter, førend min Skjæbne vendte en anden Side ud. Tilgiv mig, naar jeg iler forbi disse Aar, i hvilke min Velgjører maatte friste den Skjæbne at miste nu en, nu en anden af sine Børn, og at jeg ikke fortæller Dem, hvorledes ethvert af disse sørgelige Tilfælde bragte mig nærmere til den Gamles Hjerte. Mit Skoleliv var kort, og jeg overraskede min Velgjører med den Efterretning, at man havde fundet mig moden til Universitetet, da den gamle Mand neppe havde vidst, at jeg deltog i Undervisningen ogsaa i de saa kaldte lærde Sprog. Med velvillig Gavmildhed udsendte han mig fra Hjemmet, hvor hans eneste tilbageblevne Søn førte et sygeligt og næsten uvirksomt Liv«.

»Da begyndte Deres Onkel, Presten Hussing, at omtale Dem for os; og De kan tro, det var med en Art hemmelig Triumf, vi hørte Lovtalerne over vor Barndomsven«.

Dette »Vi« var vistnok at oversætte med »Jeg«. Men da det bragte Bolten til anden eller tredje Gang i Samtalen

at vende sit Blik spejdende om til Arbejdsbordet, Syrammen i Krogen, Kjøkkendøren og den under Vinduerne anlagte Have: saa blev derved en Standsning, som gjorde Henriette forlegen og maaske fortrydelig. Bolten fandt det upassende at lade sin Sjæls Spørgsmaal komme ud i Ord og fortalte kortelig, hvorledes han havde tilbragt sine Universitetsaar i Kjøbenhavn, og siden, som den barnløse gamle Prests eneste Arving, havde seet sig i Stand til at gjøre en behagelig Rejse i Udlandet.

»Og nu?« spurgte Henriette; »De er jo en rig Mand og behøver vel ikke just at være Prest«.

Bolten fandt noget Stødende i denne Tiltale. Hvad enten det var af Tilbøjelighed eller som Brødstudium alene, at han havde valgt Theologien, var den Tanke bleven ham kjær at henleve sine Dage i en norsk Dal som Prestemand; og om han ikke havde næret de høje Begreber, som han virkelig havde, om det ædle og værdige i Religionslærerens Kald, kunde han ikke uden Ømfindtlighed mærke, at den Stand, hvortil han regnede sig, blev seet en Smule ned paa af den unge Dame. Denne Ømfindtlighed bragte ham til med temmelig levende Farver at fremstille Lærerstandens Fortrin. Henriette hørte venlig smilende paa ham, ej alene af Høflighed. men fordi denne Varme klædte den unge Mand saa vel.

»Men forlad mig!« afbrød han sig selv; »jeg gjør en ganske ubeskeden Fordring paa Deres Overbærelse, min Frøken. Gjenstanden og visselig ogsaa den Lykke at turde underholde mig med Dem — —«

Endelig var Bolten bleven underretter om, at Oberstløjtnanten ikke var tilstede, og fandt det paa Tide at anbefale sig. Ja i Eftermiddag sees vi igjen, haaber jeg«, sagde Frøken Hedebrandt og nikkede endnu en Gang til Kandidaten.

»Nej, jeg maa dog faa det Spørsmaal frem!« sagde Bolten til sig selv og vendte om paa Tærskelen.

»Nær havde jeg glemt at spørge efter vor Legekammerat, den lille Kathrine. Hun er maaske —«

«Bolten!« sagde Henriette med tilbageholdt Heftighed, »gjør mig og Dem selv den Tjeneste ikke at tale om den stakkels Pige! Hun kom tidligt paa Afveje, og min Faders og min Overbærelse blev ilde lønnet. Tilsidst — det gjorde mig virkelig ondt, maatte vi lade hende søge sig en anden

Tjeneste langt herfra. Gid hun maa have forbedret sig; jeg ønsker hende alt Godt!«

Et smilende Landskab, hvor Engen i Solglandsen er iført sit lyseste Grønt og dens Blomster sine ømmeste Nuancer af spillende Farver, træder pludselig over i en mørk, melankolsk Karakter, naar Uvejrsskyen dækker den Alting besjælende, Alting Belysning givende Himmelkugle. Længe nok er Egnen endnu grøn, og Blomsterne have alle sine Farver; Træerne vugge sine fyldige Grene, og Bækken risler syngende forbi. — Ak! det er dog ikke mere det samme!

Saaledes saa netop Engen ud for Bolten, da han havde vendt Huset Ryggen; og det, hvad enten man i egentlig eller figurlig Bemærkelse vil tage Ordene. Koldt og uhyggeligt var ham det hele Landskab, og det faldt ham ikke ind atter at hvile sig med Armene paa Grinden. Mere end han selv maaske havde været sig bevidst, var det for Kathrines Skyld, han havde gjort dette Besøg i sin Føde-Egn. Langsomt og med bøjet Hoved vandrede han hen efter den støvede Landevej og glemte at vælge Stien, som kort og behagelig havde ført ham igjennem Kløvereng eller Birkekrat til Prestgaarden.

Hans Velværdighed sad i sit Studerekammer, imellem sine Bøger. Han var en af de Faa, som bringe Lysten for Kollegiestudierne med sig i det praktiske Embedsliv, og med uskyldig om ogsaa unyttig Smaalighed arbejdede han paa at forøge Parallelstederne i de kritiske Noter til Klassikerne. Mor Hussing befandt sig derimod i Dagligstuen, beskjeftiget med at stryge en af Fatters Kraver i Anledning af Indbydelsen fra Hedebrandts. Bolten traadte ind og hilste venlig, men med en paafaldende Alvorlighed.

»Hvordan staar det til, min kjære Bolten! Du ser mig ganske malkontant ud. Igaar saa Aspekterne min Tro anderledes ud, og enten Du nu vil tro mig eller ej, men, ja saa sandt, som Du ser mig her for dine Øjne, en Synderinde for Gud, har ikke Fatter, da han var her nede i retnu for at tænde sin Pibe, for det skjønne Brændeglasstænk, det har han da bare i Lærdom traadt i Stykker i Dag, og jeg vilde saa urimelig gjerne skaffe ham saadant et Glas igjen, den stakkels Mand, naar det bare var at faa, af det, at Du selv ved, hvorledes

En kan lægge Elsk til saadan en Ting, naar En har havt det, ja, som nu der din Morbroder, har han ikke havt den lille pudsige Ting, siden han lærte at røge Tobak, siger han selv, Du —« Strygebolten skulde vexles, og derved blev der en pludselig Ende paa denne Periode, der var sammensat som Madame Hussings fleste Perioder. — »Du ved vel af Oberstløjtnantens egen Mund«, vedblev Matronen, »at Du skal derhen i Eftermiddag med os, som rigtignok er længe siden, at vi havde den Ære, for det skal man da just ikke sige om den Mand, at han har det med Hospitalitet, og Gud forlade mig, tror jeg ikke ogsaa, det er, som din Morbroder sagde i retnu, da han var her nede, at det vist ikke var Oberstløjtnanten imod, om Du blev Kapellan hos Fatter; for vi har dog næsten saa halvt om halvt taget den Beslutning, som jeg ikke ved, om han har sagt Dig selv endnu, ved det han nu baade, ser Du, Vennen min, er svagelig, saa at jeg heller ikke synes for Aarenes Skyld, da han er en gammel Mand at regne for, at det kunde være nogen Skam for ham, hvad siger Du? Ja, dersom han ellers fik en Kapellan, som han kunde lide, forstaar Du, og som spiste al Slags Mad, som Du nu ser, min snille, gode, Andreas Bolten, at jeg ikke kan med at kræse op; men god, simpel, sund og rentlavet, og det har jeg været vant til af min Moder, og saaledes i alle de Aar, vi har været gifte. Men jeg ved nok, Gud bevares, hvordan en Ting skal være og kan være, saa jeg tror, naar jeg selv skal sige det, at den Fiskebudding, Dere fik igaar Aftes, den var nu jo intet Mesterstykke, og det giver jeg mig slet ikke ud for, kjære Bolten —«

»Med Tilladelse, Tante!« sagde Kandidaten og greb i hendes Ærme; »det var en Edderkop«. Vi tro, oprigtigt sagt, slet ikke, at Bolten hverken saa eller søgte nogen Edderkop. Men han fik Tid til, inden Madamen havde sat Tungen igjen i Bevægelse, at fortælle med mindst mulige Mellemrum, hvorledes hans Visit var løben af, og tilsidst den utilfredsstillende Maade, hvorpaa Henriette havde besvaret hans Spørsmaal om Kathrine.

Efterat Tanten med sædvanlig Vidløftighed i de skrækkeligste Anakoluthier havde sat Kandidatens Taalmodighed paa Prøve, forlod han hende endelig for i det Frie at grunde paa de utilstrækkelige Efterretninger.

Disse Efterretninger gik omtrent ud paa følgende: De

tilvoxende Piger vare nu mere end før om Oberstløjtnantens Person og skiftedes efter hans Bestemmelse i de huslige Forretninger paa den sædvanlige Maade, saa at Stuen og Kjøkkenet havde ugentlig ny Chef. Hedebrandt syntes vel ikke at værdige de to unge Piger nogen synderlig Opmærksomhed, undtagen naar de have begaaet nogen Fejl. Men mangt løselig henkastet Ord, snart til en af dem, snart i deres Nærværelse om en af dem, tilkjendegav tydelig, hvor fast den klart seende, oftest tause Mand havde dem i Kikkerten. I nogen Tid blev det derved, og Tjenerne saavel som Fremmede havde mangen Gang ondt, nu af Frøkenen, nu af den tilbageholdne Kathrine, naar der vankede skaanselløse Irettesættelser, som oftest anbragt under de Omgivelser og i de Udtrykke, der mest maatte saare den Straffede. Da viste sig en mærkelig Forandring i Oberstløjtnantens Adfærd imod Pigebørnene; Henriette blev, hvor det lod sig gjøre, tilbagetrængt, og Kathrine fremhævet. Den sidstes Garderobe blev forsynet lige med Datterens, og Oberstløjtnanten lagde tydelig for Dagen, at han vilde have begge de unge Piger behandlede paa samme Maade. Oftere undfaldt ham haanende Ord om Fødselens Tilfældighed, om den Dumhed at lægge Døbeattester frem i Stedet for Vidnesbyrd om Karakter og Duelighed. Denne Oberstløjtnantens forandrede Maade at behandle de to unge Piger paa opvakte og maatte opvække Forundring i Egnen, da man hidtil mere havde anseet Kathrine for Frøkenens fortrolige Tjenestepige end for en Jomfru i Huset, der nu oven i Kjøbet skulde holdes lige med den unge Dame selv. Imidlertid kunde man egentlig ikke dadle denne Lighed i Behandlingen; Kathrine havde omtrent lært det samme, som Henriette, talte fra Barnsben et ligesaa kultiveret Sprog og kunde saaledes, naar nu engang den formuende Mand vilde koste paa at holde hende som sin anden Datter, gjøre Regning paa et Parti efter den Stand, hvori hun optraadte. For hvem, som vilde vide det, blev det, fremdeles ingen Hemmelighed, at hun var Datter af en Dragon-Vagtmester, der havde været gift med en Husmandsdatter og boet paa Oberstløjtnantens Gaard. Kathrines Moder døde i Barselseng, og Fru Hedebrandt, der havde ondt af det forladte Barn, overtalte Manden til at tage det i Huset og opdrage det med deres lille Henriette. Derefter kom ogsaa Faderen til at flytte fra sin Plads og erholdt en Slags fortrolig Tjeners Rolle hos

Hedebrandts. I nogle Aar syntes det at gaa ret godt mellem Oberstløjtnanten og hans Vagtmester. Men engang kom der en Kurre paa Traaden; den vilde ikke lade sig udjevne, og Vagtmester Øken anbefalede sig. Dette havde ingen skadelig Følge for Kathrine. Hun, som hos den raa, tvære Vagtmester aldrig havde fundet noget Faderligt, og som neppe uden tilfældigt talede med ham den hele Dag igjennem, kunde naturligvis ikke savne ham, og hverken Oberstløjtnanten eller Fruen lod hende mangle, hvad hun forhen havde erholdt.

Lidt efter lidt ere vi gledne ud i en forklarende Episode. Om alt dette vidste Bolten Besked. Men hvad han ikke vidste, var, at Kathrine, som, da han forlod Egnen, syntes saa ganske hans Lige i Stilling, senere havde certeret med sin unge Dame, og — hvad derpaa fulgte.

Imedens hele Bygden beundrede Oberstløjtnantens Ædelmodighed, og Kathrine ved et blidt, fordringsfrit Væsen syntes at retfærdiggjøre denne hos Hedebrandt ikke almindelige Velgjørenhed, var der et Væsen, som i sit Inderste oprørtes over denne hans Handlemaade. Det var ikke barnagtigt Hovmod, der foraarsagede Henriettes Harme; det var heller ikke Frygt for at blive stillet i Skyggen af Kathrines Udvortes. Thi den blege, lille og ubetydelige Kathrine kunde slet ikke fordunkle den virkelig smukke og frodig fremvoxende Henriette. Men hvad var da Aarsagen? Iblandt de mange, uden mindste Sandsynlighed anførte Hypotheser var da ogsaa den, at hun skulde frygte en tilkommende Stedmoder i den ligeaarige Husmandsdatter. For at give en saadan Forestilling Indpas, maatte man lidet have iagttaget Hedebrandts Karakter, Ytringer og hele Maade at være paa. Om den Mand maatte man uden Tvivl antage, at kun en eneste Lidenskab laa sammenfoldet i hans fortørrede Inderste, som kun under i de Tider utrolige Omstændigheder kunde bringes til Virksomhed; og denne Lidenskab, der i enkelte Gnister skjød frem af den kolde Sten-Figur, hvis Krystallisation dog selv antydede Princippet for dens Dannelse, var Ærgjerrighed. Madame Hussing havde ganske for sig selv en Mening, som hun kun halvt lod Bolten mærke: at nemlig han var den uskyldige Aarsag i Henriettes Forbitrelse imod Kathrine. Vist var det, at Kathrine altid med levende Interesse omtalte deres Barndomsven. Men det usandsynlige i denne Grund til Jalousi blev da rigtignok indlysende, naar man erindrede sig, hvilken underordnet Rolle

i Samfundet det unge, ubetydelige Menneske syntes at maatte komme til at spille, og at intet saa lidenskabeligt Forhold endnu ved Andreas's Ophold kunde have fundet Sted, hvorover den fremblomstrende, rige og smukke Frøken skulde kunne ønske engang i Tiden at kapre en saadan Elsker fra den stakkels Husmandsdatter, for hvem han maaske netop kunde blive et passende Parti. — De her anførte Gisninger maa staa der for det hele Forraad af lige saa usandsynlige, med hvilke Tanten i sin uendelige Vidtløftighed plagede Bolten. At Kathrines Bedstemoder, den gamle Enke, Malene, maatte have en væsentlig Del i det huslige Misforhold, som efterhaanden opstod ved Oberstløjtnantens Godhed for den forældreløse Pige og Henriettes Uvilje imod hende, lod sig vel slutte, men ingenlunde forklare af den Omstændighed, at den gamle Malene var bleven et Indlæg i Huset efter at have fraflyttet sin Plads, just ved den Tid, da Forholdet imellem Pigerne blev spændt. Henriette syntes nu at hade, nu at elske den gamle, stille Kone, som ved sit underlige, sagtfærdige, hemmelighedsfulde Væsen gav alle Mennesker nok at tale om. Oberstløjtnanten havde ingen Godhed for den svagelige Gamle, men han havde stedse baaret en vis Omhu for hende, og han spurgte ofte om hende, gav hende regelmæssig til Højtiderne en Gave og viste hende, efter at han havde anvist hende Bolig og Ophold i Huset, en Omhu, som ikke stemte overens med den Maade, hvorpaa Manden ellers behandlede sit Tyende.

Malene havde aldrig været de øvrige Folk tilpas, og, efter at hun kom paa Gaarden, blev hun dem endnu mere forhadt. At hun havde megen Indflydelse hos Henriette, var klart; men desto ubegribeligere maatte det synes, at denne Indflydelse kunde geraade hendes egen Datterdatter til Fordærvelse. Det være nu dermed, som det vil: Kathrines Udstødelse af Familien skrev sig, hvad Omstændighederne lod formode, fra den gamle Kones Indpas.

»Men hvilken Brøde skulde da den stakkels, forfulgte Pige have begaaet?« havde Bolten spurgt sin Tante, da hun under en Dynge af halvt udførte Meninger var kommen til dette Punkt af Fortællingen. Her vare Efterretningerne dels saare ufuldstændige, dels utrolige. Henriette havde i nogen Tid havt Mistanke om, at Kathrine havde en hemmelig Sammenkomst i Skoven hver Aften. For at komme efter Sam-

menhængen dermed, lod hun en slu og hende hengiven Pige holde sig skjult i Gaarden og følge efter Kathrine, der ved det frembrudte Høstmørke ilsomt forlod Huset. Pigen havde da fundet Jomfruen i en fortrolig Samtale med en i Kappe indhyllet Mandsperson, men kunde ikke komme nær nok for at høre, hvad de sagde. Oberstløjtnanten, som den følgende Dag blev underrettet om dette Møde, tog Kathrine strengt i Forhør, uden dog at faa ud af hende, hvem den Person var, som hun saaledes havde indladt sig med. Kathrine vedblev haardnakket sin Taushed eller gav i alt Fald en meget utilfredsstillende Forklaring. For saa vidt var da Efterretningen i det mindste simpel. Men derefter fulgte krydsende Relationer om Indbrud og Tyverier, hvorved Kathrine skulde have været Medhjelper. Et forvildet ungt Menneske paa den i Egnen boende Fogeds Kontor forsvandt pludselig, og da Kathrine ved samme Tid kom ud af Hedebrandts Hus, blev det i Almindelighed antaget, at Kontoristens og Kathrines Historie hørte nær sammen. Bolten sukkede og fandt, at det, som Sagerne stode, var rigtigst at følge Henriettes Formaning og desuden jo før jo heller at burde bortjage en sørgelig Erindring om den tabte Barndomsveninde.

Af Boltens Papirer. Hvor mange Gange har jeg ikke begyndt paa at føre en Dagbog, og hvor snart blev den ikke hver Gang afbrudt! Det er ogsaa noget affekteret og derfor i Længden trættende, saaledes at holde Konversation med sig selv. Men jeg ved en Udvej, siden jeg dog engang har sat mig for at gjøre et nyt Forsøg. Jeg vil skrive til Dig, min kjære Ernst Welsted, naar jeg skriver paa min Dagbog; og fortjener dens Indhold end ikke, at jeg gjennem ministerielle Veje eller gjennem, jeg ved ikke hvilket, Generalkonsulat skikker den over til en fremmed Verdensdel, saa kan den smukt ligge og vente paa den Dag, da Du atter ombytter den tropiske Hede med Danmarks kjølige, friske Luft. Saa vil jeg sende Dig den, eller vel endog selv bringe Dig den. Denne er altsaa Dedikationen. Nu kommer Forerindringen eller Indledningen, hvad Du helst vil kalde den.

Jeg var igaar i et Selskab, hvor vi Unge bleve enige om at forslaa Tiden med Selskabslege. Et Par Matroner sade i økonomiske Diskurser i Sofaen, og indenfor i et mindre Værelse politiserede under en langsom Spadseren op og ned med Hænderne paa Ryggen tre aldrende Herrer. En Gjette-Leg proponeredes, og Lodden var min at gaa udenfor, imedens Gjenstanden valgtes, der af de Deltagendes Forklaring skulde gjettes. Ved min Indtrædelse fandt jeg ikke blot det yngre Personale, men ogsaa de ældre Damer og Herrer som Deltagere, formodentlig i særdeles Regarde af den fremmede Kandidats Person, for hvem nu ogsaa Gildet var gjort rigtignok. Med behørige Buk henvendte jeg mig da først til Kammerraadinde Askerholt, som sad i Sofaens venstre Hjørne, og vedblev saa i Kredsen, indtil jeg atter sluttede med Sofaens højre Hjørne, hvor min Tante havde sin Plads.

Kammerraadinden (en ædel Matroneskabning, simpel i Sprog og Sæder, men klog og værdig). Jo, det skal jeg saamænd beskriv' en, min Far, og det paa Timen. Nyttig for den Sejlende — men ogsaa for den Fejlende.

Madame Kortsen (en Enke, jeg ved ikke mere om hende). Herrerne forlange Pen, dog lade de Rejsende sig nøje med Blyant; men vi Koner hjelpe os med Kridt eller i Nødsfald med Kul. Jeg ved ikke, om det er rigtig sagt.

Presten Hussing (min Onkel, en brav Mand og meget forstandig, især paa sine Bøger). Excerpter af og Randgloser til et episk Digt.

Jomfru Lydia (en vakker Gjæsling). Det er noget, som jeg slet ikke vilde vise Dem, det kan jeg sige Dem; skjønt der er ikke det mindste rart ved det.

Oberstløjtnant Hedebrandt (i hvis Hus Selskabet var; streng, frastødende, men vist en forstandig Mand). Koketterispejl for unge Personer, Snusdaaser med Mærker i for satte Folk.

Kammerraad Askerholt (en snil Mand, Du). Mager Underholdning for den Læsende og ringe Erstatning for den Skrivende; Bonden til Fortræd, Øvrigheden til Bryderi. Men den er Skam faa mig baade nyttig og nødvendig. Ha! ha! ha! Kan Dem nu gjette?

Henriette Hedebrandt (uden Parenthes; den vilde ellers blive for lang). Vore vigtigste Blomsters Potpurrikrukke.

Jomfru Olava Rummi (en aldrende Dame, men meget ungdommelig og moderne og frygtelig sentimal). Den bringer

mig i Erindringen en Engel, en Mand, et Fornavn som Deres, og en Prest og en Forfatter.

— Denne Replik foranledigede en betydelig Pause, der udfyldtes af Smil, kvalt Latter, en Forundringsinterjektion, Hosten eller vel endogsaa Nysen. Jeg, hvis Navn og tilkommende Stand var bragt i Forbindelse med Engelen! Den hele uforstaaelige Anvendelse af dette Charivari paa Gjenstanden, hvorom jeg naturligvis for længe siden havde faaet tilstrækkelig Underretning; nej, paa dette Sted maa jeg betjene mig af min Tantes . . . . . Periodebygning; den slutter altid med Anakoluthon.

»Har Jomfruen det ofte saaledes?« spurgte Oberstløjtnanten halv højt sin Datter, idet han med en Slags Deltagelse lod Pegefingeren vibrere mod Tindingen. Jeg skyndte mig hen til Kammerraadens Kontorist, hvis Forklaring jeg lige saa lidt mindes, som hvad de to følgende Smaapiger sagde. Endelig kom jeg til min gode Tante.

Madame Hussing. Den ser ud som en anden Bog uden paa, men indeni ligesom en Kogebog, saa finder Du nok paa det, kjære Bolten; for de har Synd af at konfrudere Mennesket med saadanne Forklaringer, som bare er til at føre ham paa Vildstraa.

Saa snart jeg til Selskabets Tilfredshed havde løst Gaaden, var det mig om at gjøre at faa en anden til at løse mig af; men min gamle Onkel vilde dog først vide, hvorledes det hang sammen med Jomfru Rummis Ide-Association imellem en Dagbog og Mænd, Engle, Prester og Poeter og saa tilsidst Navnet Andreas.

»Andreas?« spurgte Olava studsende, »heder De da ikke Karl?«

Jeg maatte benegte det, og den gode Jomfru kom lidt ud af Koncepterne. Hun havde absolut faaet i Hovedet, at jeg hedte Karl.

Oberstløjtnanten. Det forekommer mig, som lidet er forandret i Realiteten; Jomfruen erindres da herefter om Andreas, ikke om Karl. Maaske Navnet er fejl indført i Dagbogen.

Nu mærkede hun først, Stakkel, at man havde misforstaaet hende saa slemt, og idet hun furten rejste sig, sagde hun: »Jeg mente, at Ordet erindrede mig om en stor For-

fatter, en sjelden Prest, nemlig August Lafontaine, og et af hans dejligste Værker, nemlig Karl Engelmands Dagbog«.

Følgen af denne Leg, som for Resten afløstes af flere, var da den, at Henriette forærede mig et smukt indbunden Kvartbind, som hun i lang Tid havde havt liggende med den stedse opsatte og tilsidst forkastede Ide at skrive en Dagbog. Paa første Blad er skrevet med smukke Bogstaver — ja Du ser den jo her — »Dagbog«. Og jeg tør ikke andet end indfri mit Ord at benytte den efter Gavens Hensigt. Se her har jeg da Fortalen, min kjære Ernst.

Det var min Mening kun i faa Uger at opholde mig her, og derefter skynde mig tilbage til Kjøbenhavn for at søge en Ansættelse ved det »Store Kongens Bibliothek«. Men min gode Onkel er bleven hjemsøgt af et Sygdomstilfælde og ønsker, at jeg skal præke for ham og besørge hans øvrige Forretninger, for saa vidt som min Ringhed kan gjøre det. Det er visselig et Offer af Pieteten; thi her er saare trivielt. Onkels Bogsamling og hans lærde Demonstrationer skulde for en anden ung Mand, som mere end jeg følte Interesse for Filologien, frembyde Fordele og Behageligheder, der kunde opveje imod et ensomt Landliv og en yderst, til Fortvivlelse kjedsommelig Husfrue. Mine Aftener har jeg viseligen, som i en Slags Kontrakt, forbeholdt mig selv til uindskrænket Disposition, og de fleste kommer jeg da nok til at tilbringe hos Hedebrandts, hvor jeg engang for alle er indbuden som daglig Gjest. Men ogsaa der finder jeg mig ikke vel. Oberstløjtnantens Omgang er, skjønt han er forekommende og ofte meget underholdende, dog uhyggelig. Henriette har mange elskværdige Sider; hun er smuk, vittig, ikke uden Læsning og forstaar fortræffelig at bringe Liv i Underholdningen. Imidlertid savner jeg noget blidt og kvindeligt hos hende, og jeg kunde aldrig blive ret fortrolig med hende, det er jeg vis paa. Men naar hun sidder ved sit Sybord og let bevæger de smukke Fingre over det fine Broderi, livlig og sandt taler om Livet, om Menneskene, om Barnets uskyldige Glæder og saa af og til, snart i Form af et Spørgsmaal, snart af en Tankestreg, afbryder og hefter det dunkleblaa Øje paa mig, da er jeg underlig vel til Mode,

da gribes jeg af en Interesse, som forjager min naturlige Tilbageholdenhed, og jeg føler, at jeg er en Smule forelsket. Dog det kan og skal ikke komme videre end til denne Bekjendelse for mig selv. Maaske vilde mit Tilbud ikke blive afvist. Henriette synes at interessere sig noget for mig, og jeg tror, hendes Fader vil finde sig i, at hans Datter gjorde et saa simpelt Parti. Men nej, nej!

Igaar havde jeg en lang Samtale med Oberstløjtnanten; den karakteriserer Manden, synes mig, og jeg vil gjentage, hvad jeg husker deraf. — Talen faldt paa en fattig Dreng, som viser udmærkede Anlæg, især til Mekanik, og som jeg troede, man burde tage sig af.

»Hvorfor det, med Tilladelse?«

»Naturligvis for at give ham Anledning til at udvikle sine Evner —«

»Og mener De da, at han vil blive et saa stort Lys i Verden? saa forbausende ere dog ikke de Prøver, han hidtil har aflagt«.

»Men der er dog neppe Tvivl paa, Hr. Oberstløjtnant, at han vilde komme til at hævde sin Plads i den kultiverede Del af Samfundet; han vilde om faa Aar være —«

»Officer, Prest, Prokurator, Bergmester, ikke sandt; Men tør jeg spørge Hr. Kandidaten, hvad var saa vundet? Er det Staten, De vigerer for, eller Personen? Staten har Forgemaks-Personale nok, tænker jeg«.

»Ofte kom dog den Dueligste fra en Krog, alene fremstukket ved Omstændighederne. Men oprigtig talt: det er Drengen og hans lyse Hoved, som interesserer mig, og jeg vilde gjerne bidrage noget til hans Vel«.

»Ha, ha! Der har vi det! hans Vel! Saa De tror, en Prokurator eller Bergmester er lykkeligere end en Bonde?«

»Ih nu — lykkeligere ved jeg ikke; Lykken beror paa Sindet; men dog i en heldigere Stilling —«

»Ordgyderi, med Tilladelse, Hr. Kandidat? ikke lykkeligere just, men heldigere? hvad vil det sige? eller ikke just lykkelig, men dog i en lykkelig Stilling?«

»Hver Stand har sine Fordele; men enhver foretrækker dog at naa den højere Stilling i Staten; og for at naa en Krone ansees det ikke engang for lastværdigt at afsværge sin Tro«.

»Gud bevares, hvor Theologen tog i! Nej, langt større Forbrydelser, end den, begaaes for et mindre Smykke end Kongehuen! Men det beviser intet. Lige saa lidet, at en

Skrædder med Fornøjelse bytter Kaar med Generalen, denne derimod slet ikke med Skrædderen. Alt hvad der vindes ved den udvortes Lykkes Gunst, er næsten tabt i det Øjeblik, det erholdes: thi det er Erhvervelsen, ikke Besiddelsen, som glæder os derved«.

»Saa meget som jeg maa give Dem Ret i alt, Hr. Oberstløjtnant, saa tillad mig dog et Forsvar for den Mening, at vi gjorde vel imod Mikkel ved at sørge for hans Undervisning. De borgerlige Forhold tilsidesatte, har da ikke Kulturen og Kundskaberne et Værd, som vistnok kun den kan paaskjønne, der besidder dem, men som han ikke for al Verden vilde give Slip paa«.

»Naturligvis, — lige saa lidt som paa de borgerlige Forrettigheder eller paa andre udvortes Goder. Men derfor er Deres Paastand ikke mindre fejlagtig og egoistisk. De ser altsaa medynksomt ned paa Fruentimmer og Lægfolk, med et Suk paa Landmanden og med grædende Taarer paa den aldeles forsømte Arbejdsmand og Tjener?«

»Jeg erkjender, at Dyden er al Menneskelykkes eneste faste Grundvold; men derfor kan jeg dog ikke negte —«

»Bah, med Dyden og Kundskaben! Al Respekt for begge Dele, den dydigste kan have Spleen og den lærdeste være Misanthrop«.

»Hvori bestaar da efter Deres Mening Lykken?«

»Den er lykkelig, som er netop det, han ifølge sin individuelle Stilling skal være, ikke mere, ikke mindre, ikke noget andet. En Kandestøber, som politiserer, en romantisk Bogholder, en lærd Husmoder —«

Manden blev længe saaledes ved og stedse med synderligere Sammensætninger. Deriblandt var da ogsaa: en »blødhjertet Bøddel«.

»Her maa jeg gjøre en Bemærkning; der er flere af de Stillinger, Hr, Oberstløjtnanten anførte, som forekomme mig lidet ønskelige og lidet tilfredsstillende for et almindeligt, men ufordærvet Menneske. Dog standser jeg især ved Bøddelen. Kan nogen overtale sig til at udføre saa sørgelige og Menneskeligheden oprørende Forretninger uden at staa paa et yderst miserabelt Trin af Moralitet?«

»Aa, det ved jeg ikke for vist. Men det er da ikke derom Talen drejer sig. Jeg siger bare: er han en dygtig Bøddel af Tilbøjelighed og med Haandlag, og har han ingen anden æsthetisk, etisk eller forfængelig Attraa, saa er han lykkelig«.

»Paa den Maade maa Djævelen ogsaa være lykkelig«.

»Ja, kan De tvivle derpaa? Ikke rettere, end jeg skjønner, har man under dette Navn personificeret det Ondes Ide«.

»Ja det er maaske Oberstløjtnantens Djævel«, sagde jeg lidt varm; »men Skriftens Djævel var en falden, oprindelig god Aand og altsaa —«

»Og altsaa er Skriftens Djævel en ussel Djævel, en Stymper, som vi ikke kunne bruge til nogen Ting. Men lad ham nu være, Stakkel; formodentlig tør De som en god Theolog ikke andet end forsvare ham for det hele Systems Skyld; ved nok, ved nok! Al Respekt for Konsekvense!«

Henriette har et livsfrodigt, hjertesundt Udtryk i sit hele Væsen; og dog har jeg seet derover et enkelt Vift af det diaboliske, der ret tydelig taler ud af Faderens gnistrende Blik. Kan hun derfor, den Stakkel? Fædrenes Ondskab, siger Skriften nedarves; hvor meget mere maa det ikke gjelde om Fædrenes Træk! Dersom jeg nu ogsaa med Fysiognomerne vil antage, at Individets Karakter støber for en Del dets Udvortes, saa maa jeg dog forudsætte, at det meste af dets Udvortes er ensartet med Forældrenes. Saaledes sætter jeg det karakteristiske hos Individet deri, hvor dets Former afvige fra, ikke, hvor de have dannet sig efter Faderens eller Moderens.

Dette fiendske, hvis Indtryk ikke lader sig beskrive, har jeg kun to Gange seet ret tydelig hos Henriette; den ene Gang var, da en Tjenestepige havde nedrevet en Blomstervase, som Oberstløjtnanten holdt i Hævd som Arvegods. Vi kom just ind sammen fra Haven og hørte i Døren Vasens Fald. Tjenestepigen stod der med Støvkosten i Armen og et »Gud bære mig!« paa tværs i den aabne Mund. Henriettes Taushed bragte mig til at iagttage hende og ikke Potteskaarene eller Synderinden. Rødmen var borte fra den hvide Hud, og den syntes paa en Gang at faa det kolde, pergamentne Udseende, som er saa paafaldende i Oberstløjtnantens Ansigt. Hendes Læber bleve smale og trak sig heftig tilbage mod begge Sider, og et Par Lyn fore frem af de nylig forud saa venlige Øjne. Men det hele Uvejr gik pludselig over, Blodet strømmede tilbage, rigtignok med en forøget Varmegrad i

Ansigtet, Øjnene sænkede de fine Laag, som for at afbryde Lynet, og med passende Ord, kun i en lidt skjælvende Tone beklagede hun den skete Ulykke og forestillede Pigen, hvilken uerstattelig Skede hendes Uforsigtighed havde foraarsaget. Visselig havde Henriette ikke overdrevet den Virkning, Tabet af Vasen vilde gjøre paa Oberstløjtnanten. Han blev ude af sig selv, og Pigen maatte ikke vise sig for hans Øje. Endnu efter flere Dages Forløb gaar det i ham, naar hans Blik falder paa det Sted over Skatolskabet, hvorpaa Vasen stod. Dog, det er ikke om ham, jeg vil skrive for Øjeblikket. Den anden Gang, jeg har seet Henriette forvàndlet fra indtagende til frygtelig, var igaar Aftes, og de dermed forbundne Omstændigheder, synes jeg, høre hjemme i min paa Mærkværdigheder kun altfor fattige Dagbog.

Paa Hedebrandts Gaard er tæt ved Landevejen et Jorde, som i sin Tid var Theater for en glad Børnefloks Aftenmorskab; og da baade Frøken Henriette og jeg have hørt til denne Flok, gjøre vi gjerne en Spadseretur hen over Sletten, sætte os paa en liden Høj, hvor der er anbragt en Bænk under et Par gamle Hasler, som danne en Smule Lund, og — snakke om Smaating fra Smaabørnetiden eller tænke i det mindste paa den, medens vi lytte efter Fuglenes Sang, Kildens Rislen og de fjerne Bjelder fra den lige over for liggende Havneli. Igaar Aftes kom jeg hjemmefra og vilde som sædvanligt besøge Hedebrandts. Men da jeg naaede Grinden, som fører fra Vejen og ud til det omtalte Jorde, skimtede jeg en Damekjole indenfor og tog ikke i Betænkning at gaa ind. Det var ikke en, men to Damer, nemlig Frøken Hedebrandt og en ung, ubetydelig Pige fra en Nabogaard, Lydia Monsen.

Lydia. Naa, det maa jeg sige, De ved at finde Jomfruerne i det Grønne. Nu snakkede just Henriette om, at dersom De kom, saa fandt De ingen hjemme.

Henriette. Min Fader er rejst ud i Dag. Men jeg havde givet Pigen Besked til Dem, hvis vi havde den Fornøjelse —

Lydia. Som vi nu netop har, Henriette. Men nu maa De være morsom Bolten; for jeg ved De kan være forskrækkelig morsom; det siger Henriette.

Henriette (rødmende fortrydelig). Det har jeg ved Gud ikke sagt, Lydia.

Lydia. Naa, saa sagde Du interessant da; ja saa ved

Gud gjorde Du saa; og det kommer ud paa Et. Er det ikke sandt, jeg siger, Bolten, morsomt og interessant er det Samme.

Den lille Sladderhank var saa hjertelig naiv, at hun ikke vel kunde gjøre nogen forlegen med sin Tjadren. At jeg ikke var ligegyldig ved Lydias Forsikring, at Henriette havde talt med Interesse om mig, forstaar sig selv. Men det var mig ogsaa om at gjøre, at Henriette skulde beholde sine gode Tanker om mig ved denne delikate Lejlighed, og jeg søgte derfor med muligste Lethed at bringe Samtalen over paa noget andet, medens jeg dog ikke troede at burde undgaa ved en netop mærkelig Henspillen at lade Henriette vide, hvor meget hendes venlige Ytring smigrede mig. I vort lille Selskab toges enstemmig den Beslutning, at lade Thekjedel og Aftensmad bringe ud i Lunden. En forbigaaende Gjetergut blev Merkurius, og snart kom det forlangte i Stand. Jeg ved ikke ret at forklare det, men der opkommer altid en Art større Fortrolighed imellem to Personer, der have noget at opholde sig over hos en tredje, og Lydia gav os hvert Øjeblik Anledning til at smile af hendes tildels ret gode Indfald.

»Ja, I le af mig, Godtfolk, I ere nu saa bedagelige og sidde der, som Egteper og hans Hustro, ja hvem ved Per Paars's Lykke! Kanske — men jeg vil straffe Dem med et bidende Epigram, Hr. Pastor Fido!« Derpaa kastede hun mig en Tidselborre i Hovedet og spurgte, om jeg mærkede Brodden.

Vi pakkede sammen vor Madkurv og lavede os til at gaa til Huset, da Lydia med al sin Stemmes Kraft begyndte at udfordre Ekkoet.

»Halli! Halloh!«

Disse Stavelser mindede mig om den dejlige Jægersang, og jeg begyndte

»Im Wald und auf der Heide,
Da such' ich meine Freude,
Ich bin ein Jägersmann«, o. s. v.

indtil Strofens sidste Ord:

»Hallo, halli, halli, hallo!
Das ist's, was mir gefällt«.

Da saa vi alle tre studsende paa hverandre og derpaa rundt omkring os. »Hvad var det?«

»Ja, hvad var det?«

»Ekko var det ikke«.

»Heller ikke Sang!«

»Heller ikke Valdhorn, men dog kom det nærmere dette?«

»Eller en Basun eller en Serpent?«

»Hør, syng nu et Vers til«, sagde Henriette, »saa skal vi give nøje Agt, hvorfra Lyden kommer; det maa være en Fremmed, som gjør Spas med os«.

Jeg fulgte Opfordringen, men denne Gang hørtes ikke en resonanslignende Tone, som fra et Instrument, men en just ikke smuk, men temmelig korrekt Basstemme akkompagnerede mig og sang Ordene med, i det mindste af Slutningslinjerne.

»Ja, nu er der da noget menneskeligt at søge efter!« sagde Lydia; »det forrige klang noget unheimlich«.

»Sangeren sidder sandsynligvis ved Grinden paa den mosdækkede Sten. Og han er vist en tam Fugl«.

»Ja oven i Kjøbet en Selskabsfugl«, lagde Lydia til; »kom, vi skal tage ham op i vor Midte; han kan faa den ene af Damerne under Armen; saa marschere vi hjem i Parade og med klingende Spil«.

Jeg saa hen paa Henriette, der med Et var bleven saa stille, og forbauset iagttog jeg, hvilken Forandring der var foregaaen med hende. Hendes Ansigtsfarve gik vexelvis over fra det dybeste Purpur til hin gule Pergamentkulør; Øjnene vare heftede imod Jorden, hendes Bryst steg og faldt voldsomt, og hun knugede sig med den ene Haand fast til en Træstamme.

»Det gaar strax over; jeg forsikrer Dem derom. Der kommer min Pige; hun skal blive hos mig; jeg vil sidde stille et Øjeblik. Kjære, gaa nu bare foran«.

Vore Indvendinger hjalp ikke. Jeg spurgte bekymret Jomfru Monsen, om hendes Veninde ofte var underkastet saadanne Tilfælde.

»Aa, langt fra! Men jeg ved ikke, hvorledes Jette har det. Der er nogle enkelte Ting, som kan bringe hende rent ud af det; tidt og mangen Gang er det umuligt at komme efter, hvad der har været i Vejen. Ja, som nu for Exempel!«

»Det maa dog have været den uventede Stemme«, ved-blev jeg og gik hurtigere til. Netop, hvor jeg havde formodet, paa en stor Sten ved Landevejen, sad en Person, vi uden Betænkning maatte antage for den uindbudne Fjerdemand, men som Lydia vilde tage under Armen. Det var en høj og førlig

Mand, som syntes at være nær ved sine Treds. Han havde en grov, luvslidt, men omhyggelig pudset blaa Frak, gule Knæbuxer, en stor Læderstøvle paa det ene Ben og en mindre af en ganske anden Udgave paa det andet, der ikke syntes at tilhøre samme Person. Det afspendte og op til Stenen støttede Træben forklarede Uligheden. I Førstningen kunde vi ikke se hans Ansigt, som han holdt omsluttet af sine to brede, barkbrune og haarrige Hænder. Tynde, lange, graa Haar faldt ud over Hænderne og spredte sig uordentlig omkring Hovedet, strittende frem under en som Nathue skaaren Hovedbedækning af Klæde. Endnu i nogen Afstand hørte vi en Nynnen eller Brummen, hvad man vil kalde det.

»Nej, Hr. Bolten! Den musikalske Ven vil vi rigtig lade sidde, hvad mener De?« sagde Jomfru Monsen halv leende, halv forskrækket og tog mig fast i Armen, idet vi drejede ind paa Landevejen tæt ved ham.

Manden drog Hænderne fra Ansigtet og lettede paa Huen, idet han mønstrede os med et skarpt Blik. Et markeret Ansigt, som man ikke spørger om, naar det sees anden Gang. Panden laa i brede, tykke Furer tvers over Tindingerne. De høje, røde Kindbakker vare bevoxne med et hvidt Lod; under den store, rødsprængte Næse laa den tykkeste Knebelsbart, jeg har seet, flettet i begge Ender, som laa ham ned over Kjævebenene, og afskar paa en underlig Maade Underlæben og Hagepartiet fra den øvrige Del af Ansigtet.

»Med Forlov! hører det unge Herskab til Gaarden der oppe?«

»Ja saamænd«, svarede jeg; »skal I maaske tale med Oberstløjtnanten?«

»Aa, kom lidt hid, lille Frøken! Lad mig se hende lidt i Fronten«.

»Ej!« skreg Lydia og sprang over paa den anden Side af Vejen.

»Pah!« sagde den gamle Invalid og pressede Hagen ud i en Voltairisk Hageform; »det er ikke Henriette Hedebrandt, det; nej Gud min Sjæl. Aa, hør han, unge Mand; fortæl mig lidt om dem der paa Gaarden. Jeg er gammel kjendt, forstaar sig; men jeg vilde dog gjerne vide — —«

»Ja, jeg har Intet at fortælle og kan ikke holde ud her; adieu, Bolten. Jeg gaar — nej, det er sandt, jeg vil gaa op igjen og se til Jetta«.

Den gamle Karl havde et Udvortes. som tiltrak sig min Opmærksomhed alt for meget, til at jeg skulde have affærdiget ham uden Svar. Han lod sig fortælle om Oberstløjtnanten, om Datteren, og hvad jeg vidste at fortælle om Gaardens øvrige Beboere. At den gamle Malene endnu levede, var ham især kjært at høre, og han bad mig om den Barmhjertigheds-Gjerning, at skaffe ham hende i Tale næste Dag, dersom man vil afvise ham paa Gaarden, hvilket han halvt om halvt ventede. Om Malenes Datterdatter Kathrine kunde jeg ingen Besked give; den, jeg kunde givet, overlod jeg heller andre at kramme frem. Iøvrigt kjendte jeg nu, uagtet femten Aars Forløb, Vagtmester Øken, Kathrines Fader. Han havde, da jeg sidst saa ham, to friske Ben, mørkt Haar og ikke nær saa foldede Kinder. Heller ikke bar han saadant et Uhyre af en Knebelsbart. Men jeg fandt dog den samme Paatrængenhed, den samme Fulhed i Minen, det samme ustadige Blik. Han spurgte om mit Navn, og jeg havde ingen Grund til at dølge det.

»Bolten? Aa ja, jeg husker ham nu; han var hos den forrige Prest. Ej, ej! Og nu gaar det ham vel, kan jeg skjønne paa Klæderne. Ja, ja! Det siges, at Klæder skaber Folk; men Folk skaber min Sjæl og Gud ogsaa sine Klæder; og naar jeg ser, En er vel klædt — naa, han forstaar mig. Kanske han er bleven Skriverkarl hos Kammerraaden?«

»Nej! Men sid nu ikke her i det vaade Græs, gamle Mand! For i Aften kan I være sikker paa at blive modtagen og formodentlig uden Vanskelighed faa Eders gode Svigermoder i Tale. Thi Oberstløjtnanten er rejst bort og kommer ikke hjem førend i Morgen«.

»Saa, saa! Det var ikke saa galt det! Saa vil jeg da sætte mig i marschfærdig Stand. Velkommen forud, Hr. Bolten! Frøkenen er vel hjemme? Aa bi lidt! hvem var den lille geskjeftige Truthøne?«

Jeg havde ingen Lyst til at konversere Manden et Øjeblik længere; thi paa en Gang slog det ned som Lynet, at det var hans Stemme, Henriette havde troet at gjenkjende, og at hans Nærværelse, naar alene Tanken, Muligheden, at det var ham, kunde saaledes angribe hende, maatte være hende mere end forhadt. At Frøkenen havde valgt en Sti, som førte over Engene, kunde jeg formodet, om jeg end ikke havde, som Tilfældet var, seet et Glimt af hende eller Pigen paa en

Skrænt. — Uden at besvare Vagtmesterens næsvise Spørgsmaal om Jomfru Monsen, ilede jeg altsaa afsted for at se, hvorledes det stod til paa Gaarden.

Ganske rolig kom Henriette mig i Møde Arm i Arm med Veninden.

»Fy hvor det er ærgerligt«, sagde hun, »at jeg aldrig kan vænne mig af med at tage det første Indtryk saa heftig! Men, som jeg hører af Lydias Beskrivelse, har min Anelse dog været rigtig. Der er noget underlig bisart i den Mands Stemme, og da hans besynderlige Gave til at efterligne, jeg ved ikke hvilke, Blæseinstrumenter tillige randt mig i Hu, saa greb Forskrækkelsen mig«.

»Men for det første, kjære Frøken, maa jeg bede Dem lade os gaa ind i Stuerne, for han kommer vel snart hinkende bag efter; siden maa De fortælle os, hvorledes det forholder sig med den samme stygge Vagtmester, hvem jeg endnu ret godt mindes fra hine Dage af«.

»Ja, lad os gaa ind«.

Saa snart vi vare inde, forlod Henriette Stuen for at give de fornødne Befalinger i Henseende til Vagtmesterens Modtagelse og Behandling. Jomfru Monsen forsikrede, at det stygge Menneske havde sat hendes Blod i en saadan Varme, saa hun bare ønskede at have ham at se paa om Vinteren, naar hun frøs i Kirken.

Jeg var ikke i Humør til at spase med Lydia. At denne Person havde gjort et ubehageligt Indtryk paa Henriette, kunde jo have mange Aarsager, hvoraf hendes Faders Uvilje imod Mennesket kunde være tilstrækkelig nok. Men det var den underlige, uskjønne Maade, hvorpaa dette Indtryk havde ytret sig, der gjorde mig og endnu gjør mig ondt. Hvad kommer det mig ved? kunde jeg sige, kan jeg, bør jeg sige. Snart, vil jeg haabe, kommer nu min gode Onkel sig; og da skynder jeg mig fra denne Egn, som vistnok paa den ene Side begynder at blive mig interessant igjen, men som jeg dog nok har god Grund til at ønske ombyttet med en anden. Men var jeg ikke en alt for slem Egoist, om jeg blev ligegyldig for Alt, hvad jeg ikke netop tænker at slutte til min egen Tilværelse?

Der løb et Par Dage hen, inden jeg atter kom over til Hedebrandts, hvortil Aarsagen laa i endel Regnskaber, som skulde renskrives og indsendes for min Onkel. I Dag kom der Bud efter mig; Oberstløjtnanten er upasselig, og Henriette ønskede, jeg vilde komme som af mig selv og se til ham. Da jeg just havde Hatten lige i Haanden for at gaa ud, om just ikke derover, fulgte jeg strax med Visergutten, der havde bragt Frøkenens Hilsen.

»Oberstløjtnanten har dog ikke ligget til Sengs, Hans?«

»Aa nej, tror jeg; det er nu bare denne Ria, de kalder«.

»Ria? Hvad er det for en Sygdom?«

»Aa, det er nu saadan en Ri, maa vide«.

»Har han da ofte denne Ri, som Du siger?«

»Ved ikke, jeg. Men siden jeg kom til Gaarden, har jeg ikke hørt, han har havt den før. De skal nu være saa galt ved Maaneskin, siger de«.

»Ja saa; men paa denne Aarstid gjør just ikke Maanen stort af sig«.

»Jo, Maanen er da paa Himmelen om Sommeren ogsaa, I, og desmere om Dagen«, docerede Personen med Vigtighed.

»Hvorledes har han det da?«

»Ja ved jeg det, mener I? Men naar det kommer over ham, er han nok ikke grej hverken imod Store eller Smaa. Frøkenen tør ikke rigtig gaa ind til ham, og jeg tror nok, han selv forordner, at ingen skal være hos ham«.

»Det Onde er vel gaaet over for det meste for denne Gang!« sagde jeg beroligende til mig selv; thi at se denne Mand i en abnorm Sindsforfatning forekom mig ordentlig frygteligt.

Henriette mødte mig ved Indgangen og foreslog, at vi skulde gaa ned i Haven, da hendes Fader var falden i Søvn. En dyb Smerte laa udbredt over det smukke Ansigt, og hun var blegere end sædvanligt, dog ikke saaledes som jeg i enkelte Øjeblik har seet hendes Ansigtsfarve. Da vi havde sat os i Lysthuset, og hun løselig havde besvaret mig mit Spørgsmaal om den Syge, lagde hun Haanden paa min Skulder.

»Det er ikke min Fader, som har sendt Bud efter Dem idag, Bolten. Han føler sig ikke oplagt til at tale med noget fremmed Menneske, naar han er syg. Det er vel noget paatrængende og ej engang ret passende, at jeg har anmodet Dem

om at komme, nu, da De synes at have trukket Dem fra os; men —«

Jeg forsikrede Henriette om, at jeg ikke havde hørt nævne Oberstløjtnantens Sygdom, men at en Del Skriveri havde holdt mig hjemme, og føjede til, hvad ikke Høflighed alene, men Erkjendtlighed og Velvilje tilsagde mig.

»Gjerne tror jeg Dem, min Ven«, svarede Frøken Hedebrandt med et venligt Alvor. »Ak, De ved ikke, hvor let den Ulykkelige gribes af Mistro«.

»Ulykkelige?« udbrød jeg i en lidt bebrejdende Tone. »Kan Deres Faders Sygdom, selv om den var farligere, end De selv tror, give Dem den sørgelige Ret at dele Prædikat med de Tusinder, som misunde Dem den ringeste af Deres Fordele?«

Henriette saa ned for sig. »Ulykken, Hr. Bolten, er ikke noget Udvortes, som kan taxeres, som den Brandlidtes Skade. Den er en Følelse. Men naar De saaledes venlig overtaler mig til at tro, at jeg ikke falder Dem til Besvær, saa vil jeg rigtignok, om det ogsaa er at gaa Delikatessens Grænser nær, tilstaa Dem, at jeg behøvede Deres Nærværelse i Dag for ikke at fortvivle, og at det ikke vil gaa mig bedre i Morgen end i Dag, hvis De ikke vil tage noget ogsaa af denne Dags Byrde fra mig«.

Medlidenhed og Velvilje brägte mit Bryst til at banke, og jeg greb med en Dristighed, som jeg aldrig før har været i Besiddelse af, begge Henriettes Hænder og drog dem imod mit Bryst. — Vi gik nogle Gange op og ned i Haven, og Henriette blev muntrere. Mig slog Hjertet stedse ængsteligere. Jeg syntes, det var umuligt andet, end at Henriette læste de Tanker, der beskjeftigede mig; og Forestillingen derom gjorde mig forvirret, uden derfor at rive mig løs fra dem. De gik vistnok ud paa, at jeg kun behøvede et Ord for at binde min Skjæbne til Henriette Hedebrandts, men at jeg spillede et farligt Spil med min egen Fremtid ved at forbinde mig med hende. Det forekom mig da, som om om min Overvejelse maatte være en Art af Fornærmelse mod Henriette, der virkelig paa en Maade stod der som en Varesort, der bliver vraget eller dog nøje skruteret. Under disse Omstændigheder var det mig overmaade kjært, at der kom et Damebesøg, som snart gjorde Samtalen almindelig.

Hen imod Aftenstid kom der et Bud fra den Syge, hvem

man vel havde underrettet om min Tilstedeværelse. Oberstløjtnanten ønskede at tale med mig. Henriette førte mig ind til ham, ugjerne, som det forekom mig, og forlod Sygestuen med en vis Ængstelighed.

I et ved de tiltrukne Gardiner mørknet Værelse fandt jeg Hedebrandt siddende i en Lænestol og med en Bog foran sig. Han rakte mig Haanden og bad mig tage Plads.

»Undskyld, at en syg Mand umager Dem, Hr. Kandidat. Den Syge er ubehagelig for den Sunde, den Aldrende for den Unge. Jeg bilder mig ikke ind, at jeg gjør nogen Undtagelse. Aa, jeg beder Dem, ulejlige Dem ikke med Høflighedsbevisninger! Den Anmodning, jeg tager mig den Frihed at gjøre Dem, støtter sig paa Agtelse for Deres Karakter og Tillid til Deres Godmodighed. Uden Indledning: jeg er nylig bleven molesteret af et Menneske, som tidligere Forholde hindre mig fra at behandle saaledes, som han uden Tvivl fortjente. De vilde bevise mig en overmaade stor Tjeneste, hvis De vilde opspørge — men uden at lade min Datter eller nogen Anden mærke det — en vis afskediget Vagtmester ved Navn Øken. Personen er kjendelig paa et Træben. Han maa være her i Nærheden, og det kan ikke fejle, at mine Folk ville have seet ham og kunne give Dem Underretning om, hvor han er at finde i denne Aften«.

Jeg fortalte, at jeg for nogle Dage siden havde seet Vagtmesteren, og at vi vare Bekjendte fra forrige Tider.

»Saa meget desto bedre. Dette usle Væsen af en fordums Dragon er mig uudstaaelig. Imidlertid har jeg en Gang lovet ham Understøttelse under Omstændigheder, som ikke kunne interessere Dem eller nogen, men som den slue Knegt ved at benytte sig af. Der er kun en Maade for mig til at blive ham kvit, nemlig ved at betale ham. I lang Tid havde jeg ikke hørt fra ham, da han i Forgaars pludselig inkomoderede mig med sin Nærværelse. Jeg var ikke ganske oplagt til at taale hans Paatrængenhed og kastede ham ud. Nu — som før er ytret — jeg slipper ham ikke uden Penge. De er en brav Mand, og den Stand, De har valgt Dem, er jo Borgen for, at De vil tie, naar det forlanges. Vil De paatage Dem det Hverv at akkordere med ham, og mod Kvittering udbetale ham den akkorderede Sum?«

»Han skal altsaa jo før jo heller og for bestandig forlade Egnen? Er det Hr. Oberstløjtnantens Mening?«

»Det bedste var altid godt nok, Hr. Kandidat. Men om han ogsaa indgik paa et saadant Forslag, vilde det neppe blive holdt. Jeg har nu nylig faaet Bevis paa hans Løfters Paalidelighed. Nej, først maa de tilfredsstille det uforskammede Menneske i Henseende til den Sum, han vil forlange under Navn af Rejsepenge. Naar den Sag er bragt i Rigtighed, giver De ham denne Anvisning, hvorefter han imod personlig at fremstille sig har maanedlig i Bergen at hæve den paalydende Summa. Den udbetales ham, som De ser, tolv Gange, og naar Aaret er omme, kan han, om han har Lyst, igjen indfinde sig hos mig. Inden den Tid vil vel Et og Andet forandre sig, haaber jeg. Engang faar det vel en Ende med den sejglivede Kjærling«. Disse sidste Ord udstødte han uvilkaarlig og var sig neppe nogen Tilhører bevidst. »De vil altsaa paatage Dem denne uhehagelige Forretning? Tør jeg endnu lægge til den Formodning, at Deres Diskretion vil afholde Dem fra at give Karlen Anledning til sladderagtig Meddelelse. Formodentlig var han kun i Stand til at binde Dem en Del Løgne paa Halsen, som De gjorde ham en ufortjent Ære med at lytte til«.

Jeg modtog Penge og nærmere Instrux, og med det venligste Haandtryk, jeg havde faaet af denne Mand, forlod jeg hans Værelse, overtydet om, at ingen legemlig Sygdom, aller mindst nogen Aandsforvirring, her fandt Sted, men at en trykkende Hemmelighed hvilede over denne mørke Mands Sjæl.

Min Lod er udtrukken! Henriette er min Forlovede! Den skjønne, sjeldne Pige med det varme, lidenskabsfulde Hjerte, og det lyse, kloge Hoved, er min! O, jeg burde overstryge alle de Steder i min Dagbog, hvori jeg snart tvivlsomt, snart dadlende har betegnet hende. Jeg erkjender, jeg maa erkjende, at mit Valg er det lykkeligste, at mine taabelige Ængstelser vare hentede fra mit eget tomme, ubeskjeftigede Indre, vare urimelige Fantasier, oprundne af en Misfølelse, hvortil maaske min Kjærligheds mig ubevidste Frembryden var Hovedaarsag. Et Barndoms Skyggebillede af den ulykkelige Kathrine vilde endelig gjøre sin Plads gjeldende, og Indtrykket af den blomstrende Pige, som nu stod paa

samme Sted for mit Blik, blev længe underlig forvirret i sine Former, og Sjælen vilde ikke erkjende dets ædle Omrids. O, Kjærligheds Morgen! hvorfra laaner din Aurora sine rørende, henrivende Farver! — Men jeg vil ikke enten afbryde eller af de foregaaende Blade udrive, overstryge, rette en Stavelse. Maaske har jeg godt af at sammenholde mit Jegs forskjellige Retninger imod hinanden. Der vil maaske komme den Tid, da jeg endogsaa tør og bør vise min elskværdige Henriette, hvad den fremmede Barndomsven tænkte og følte, mente og drømte.

Sandelig, det er nyttigt at give Agt paa sig selv, ikke alene, som man i Øjeblikket er, men ogsaa, som man var. Og vi have en fast utrolig Lethed til at glemme, hvad vi forhen sagde og troede, naar Omstændighederne imidlertid forandre sig. Derfor er det skrevne Bogstav en paalidelig Erindrer. Thi der kan ikke den Indvending anvendes, hvormed man viser Vennens Paamindelse fra sig: »Du husker fejl; det mente jeg eller sagde jeg aldrig«.

Det er en dejlig, skyfri Morgenstund, og fra den Plads, hvorpaa jeg sidder med mit Skrivetøj, har jeg en venlig Udsigt hen over Dalen. Jeg kan se de rygende Skorstene paa Oberstløjtnant Hedebrandts Tag. Ogsaa der hilses denne Morgen med andre end daglige Følelser. Jeg længes efter at faa mit Skovmøde fra Haanden. Før kan jeg jo ikke gaa der over. Maatte det lykkes mig at bringe den underlige Sag i Rigtighed med Vagtmesteren, saa er jeg vis paa, det vilde hjelpe mig paa Glid, naar jeg skal tage Mod til mig og bede Oberstløjtnanten om Henriettes Haand.

Endnu har jeg en hel Time til at skrive eller læse eller drømme, O, gid jeg kunde tegne; det var mere værdt end at skrive. Skulde jeg ikke fortælle Dig, Ernst, hvorledes det egentlig gik til igaar Aftes med Forlovelsen? Ja, bare jeg kunde!

I Forgaars, da jeg gik fra Hedebrandts, stak Henriette mig en Billet i Haanden. Kun med megen Vanskelighed kunde jeg udholde at konversere Damerne, som jeg maatte følges med, saa længe indtil deres Vej skiltes fra min. De vare saa barmhjertige at afslaa mit ridderlige Følgeskab længer. Nu var jeg da ikke sen at aabne Billetten, og stirrede trods Nattens Dunkelhed paa Linjerne. Det gik ikke an.

Først paa mit Kammer kunde jeg tilfredsstille min heftige Nysgjerrighed. Saaledes lyder Seddelen:

»Det er langt fra, at jeg besidder min Faders Fortrolighed. Jeg ved saaledes paa den ene Side saa lidt, hvad han vilde tale med Dem om i Dag, som jeg paa den anden Side er vis paa, at han havde noget vigtigt at overdrage Dem. Af det i disse Dage indtrufne, sammenholdt med et lignende Tilfælde for nogle Aar siden, maa jeg formode, at den omvandrende Vagtmesters Visit har voldt ham Ærgrelse. I mine Slutninger gaar jeg endnu videre og antager, ledet af halve Ord, der i Sygdommen have undsluppet min Fader, at han har villet give Dem et Hverv til Vagtmesteren. I dette Tilfælde, men kun i dette, gode Hr. Bolten, ønsker jeg, De vil tage en Notis af disse Linjer, da De i andet Fald gjør mig en Tjeneste med at anse dem som ulæste. Har altsaa min Fader givet Dem en Kommission til Vagtmesteren, saa kan jeg sige Dem, hvor han er at træffe. Send kun i Morgen tidlig et Bud her over med de Ord: »det forholder sig saa«. Har De derimod ingen Grund til at skrive disse Ord, saa venter jeg intet Bud, men saa beder jeg Dem at undgaa alt Bekjendtskab med den paatrængende Invalid, der let turde falde paa at benytte sig af Dem for atter at falde min stakkels Fader besværlig med sit Overhæng.

Henriette«.

»Jo, tilvisse har jeg Grund til at skrive disse Ord, min smukke Frøken Henriette!« sagde jeg til mig selv og fornøjede mig med at betragte de smukke Skrifttræk. »Men det er dog en forunderlig Hemmelighedsfuldhed der i Huset!« Med den Tanke sov jeg ind, og med den vaagnede jeg ogsaa igaar Morges. Den har jo heller ikke endnu forladt mig. Men noget behageligere, kjærere, indholdsrigere sysselsætter mig nu end en gammel, maaske sørgelig Hemmelighed fra Oberstløjtnantens Ungdomsdage. Hvorfor skulde jeg imod hans eget og Henriettes Ønske trænge mig ind i den? Kun om hans Datter Kathrine vilde jeg gjøre den gamle Vagtmester et Par Spørsmaal.

Da mit Brev kom tilbage fra Hedebrandts, erholdt jeg disse Linjer:

»Vagtmesteren bor hos den døve Husmand, Ketil,

oppe paa Sandpladsen. Men han er først at træffe i Morgen tidlig Kl. sex, til hvilken Tid han venter Dem. De kan paa mit Ord ganske rolig svare min Fader, naar De kommer hid i Dag, at De har aftalt Møde med Vagtmesteren til oven nævnte Tid og Sted.

Ja, hvad dette »naar De kommer hid« angaar, da har jeg fra min Fader Anmodning til Dem om at løse hos os et superfint grønt Lak paa en Flaske eller to Deres Onkel og Tante skulde været indbudne, men da Fader er o. s. v., saa ønsker han kun Deres Selskab for sig, ligesom mit Selskab er min lille, muntre Lydia Monsen. Vi spise Middag Kl. 2.

Dagens Heltinde«.

Det var altsaa Frøken Hedebrandts Fødselsdag! Og derom blev der ikke talt et Ord den foregaaende Dag. Jeg turde ikke fortælle min Tante, at jeg skulde ud til Middag, og maatte spise først Klokken tolv hjemme. Onkel befandt sig saa vel, at han proponerede en Kaffesession i det Grønne, og til min Fortvilelse trak denne ud over den Tid, hvortil jeg var indbuden. Ak! i hvilke Forviklinger kan man komme ved den ringeste, uskyldigste Dissimulation! og hvor vidt maa da ikke egentlig Intrigue kunne føre. Jeg svedte koldt og varmt og var et Par Gange paa Vejen til at styrte afsted uden Farvel. Som jeg befandt mig i denne pinlige Forfatning blev jeg en Rytter var, som i fuldt Gallop sprængte hen ad Landevejen imod den Høj, hvorpaa vi, ikke alt for fritagne for Støv fra Kjørende og Ridende, nød vor Kaffe.

»Der er Oberstløjtnantens Isabelle, Far! Nu skal vi se, der staar noget paa. Har Du nylig været der, Fætter Bolten?«

»Aa ja saamænd, Tante! Men jeg skal springe ned til Gjærdet«.

Det er vist til Far, Du. Gud ske Lov, Far er saa vidt skikkelig nu, at han kan bringe Manden den Trøst, som han desværre nok alt for lidet har søgt, imedens — —«.

Det var sagtens ikke saa langt, jeg havde godt af mine Øren. Da jeg kom tilbage fra Gjærdet, kunde jeg melde kjære Onkel og Tante, at det rigtignok var Bud fra Oberstløjtnanten, men til mig for at bede mig hjelpe ham med et Brev, som han ikke havde Kræfter til selv at skrive.

Onkel syntes, at Datteren gjerne kunde gjøre det, Tante,

at det var god Tid til Postindleverings-Timen. Jeg brød af, vovede at komme snart igjen, sad i Sadlen, og paa Karlens Anmodning om at gjøre Vejen kort, satte jeg Hesten i strakt Karriere.

Udenfor tog de to unge Damer spøgende imod mig med Børster i Hænderne. Et Par af Tjenestefolkene gav sig i Færd med mine Støvler, og saaledes var jeg færdig inden faa Minutter. Lydia fortalte, medens Henriette gik ind til sin Fader, at de havde med en stor Tubus seet efter mig, og at Henriette, saa snart de opdagede mig ved Kaffebordet imellem Prestefolkene, omtrent sluttede sig til Sammenhængen og sendte Indbudet, hvorom jeg for Resten ikke skulde tale.

Den blege, mørke Mand traadte imidlertid langsomt og afmaalt ud i Døren, støttet paa Datterens Arm.

»Ej, ej, velkommen, Hr. Kandidat! Velkommen. De er, for en Mand, der har Hoved til noget bedre end højre og venstre, En, To, Tre, en meget prompte Mand — uden Tvil. For Klokken er nok netop — Hvad er Klokken? Henriette?«

»Spisetime, min Fader! Hr. Bolten er buden til Spisetid, og nu har vi baade ham og den«.

»Jeg haaber, De er enig med mig deri, at man kan træde Artigheden lidt nær, naar man har en Datter, der saa vel forstaar at changere i Volten. Ja«, sagde han, da vi havde taget Plads, »siden Klokken nu er to, og jeg har faaet mit Sæde i Lænestolen, og de to Damer have sine Pladse ved Bordenden, saa vil jeg — anmode Hr. Kandidaten om at skjære Kalve-Stegen for«. Det var noget satirisk-ceremonielt i den Maade, hvorpaa disse Ord bleve fremsagte. Han vidste, at jeg forstod den Dobbelt-Forestilling, der laa i dem. Henriette havde indbudt mig til at bryde Segl; men da jeg nu havde overtaget Kammerjunker-Funktionen, som hun kaldte den, sørgede hun for Flasken og trak Korken op med en saa uforlignelig Grace, at jeg, forglemmende mine Forretninger, sænkede den store Forskjær-Kniv og Gaffel og blev henrykt staaende, indtil Lydia overgiven udbrød:

»Gud, hvor De er hengiven til Flasken, Hr. Bolten!«

Det var en behagelig Middag. En Steg, en Kage, Konfekt udgjorde Retterne; men aldrig har jeg siddet saa herlig til Bords. Oberstløjtnanten havde med intet Vink erindret om den mig overdragne Kommission, og jeg ansaa det derfor mindre passende at give nogen nok saa forblommet Under-

retning desangaaende. Samtalen flød let og munter, og jeg skulde have undret mig over Hedebrandts hyggelige Stemning, havde jeg ikke selv været saa ualmindelig oprømt. Et saa uendeligt Tække var udbredt over Henriette, at selv hendes Veninde, Lydia, i sin Overgivenhed forsikrede: »Henriette, Du er utilladelig smuk i Dag!« Efter Bordet gik jeg hjem for at holde gode Miner med min Gamle. Da jeg imod Aften kom tilbage, sad de to Damer med Hovederne tæt sammen og Papir foran sig.

»Kom De kun nærmere!« sagde Pigerne. Oberstløjtnanten hvilede endnu eller var allerede gaaen til Hvile. »Vi more os med Bogstavlegen«.

»Hvori bestaar den?« spurgte jeg og satte mig hen til dem.

»Naar De faar det i deres lærde Sprog«, sagde Henriette, »saa ved De nok, hvori Legen bestaar. Vi gjøre Anagrammer paa vore og andre Folks Navne«.

»Mit Navn spilles der let med«, sagde jeg.

»Naturligvis; vi har begyndt med at gjøre Dem til »e n B o l t«. Men Henriette har saamænd faaet meget mere ud af Dem; det forstaar sig, hun tog Dem paa Lybsk to Gange«.

Jeg saa paa Henriette; men hun var ivrig beskjeftiget med at endevende et Navn.

»Ja De maa ikke blive stolt og hovmodig; men hun læser som saa: B l o t e n B o l t e n«.

Naturligvis maatte jeg skynde mig at løbe over til et andet Navn. Henriette havde af Lydia Monsen faaet Anagrammet: »a! s o m e n I d y l!« Det var overmaade fortreffeligt. Kun var den slemme Omstændighed derved, at vi beholdt et n tilovers, som ikke blev anvendt. Jeg arbejdede paa en Udvej, men maatte give tabt.

»Ja«, vedblev Lydia, »her er præcis samme Ulejlighed ved dette Grammanavn eller hvad det var den lærde Frøken Jette kaldte det. Se nu paa dette: Et Hjerte. Hvad skal det være?«

»Uden Tvil Anagram paa Henritte. Men der er det rent slemt, at man ikke bliver af med n. Ved De hvad? Vi skrive det som et Calembour. Nu har man den manglende Bogstav«.

Henriette. Men læst som Calembour, bliver det jo: m« »n i et Hjerte«.

Lydia: Eller: »En i Hjertet«. Nej saa vil jeg hel- ıəller sætte flere Bogstaver til udenfor, f. Ex.: d, i. Saa læste ɜmman: »din Henriette«.

»Jeg satte heller: m, i, hviskede jeg, uden ret at vide, vdhvad jeg sagde, og læste: »min Henriette!«

Hvor meget heraf Lydia hørte eller ikke, hvorledes overordhovedet den nærmeste Fortsættelse af Replikerne var: nej det ʌkkan jeg slet ikke gjøre mig selv Rede for. Det ved jeg, at immit Frieri og Henriettes Ja fandt Sted, imod Sædvane ved ɜss saadanne Lejligheder, paa Tremandshaand. — Det var en Aften! — — Men nu er det Tid at pakke sammen! Den gamle Vagtɔmmester maa efter Henriettes Foranstaltning allerede vente paa imm mig. Gid jeg maa gjøre mine Sager godt med mine dobbelte ɔK Kommissioner; thi nu har jeg ogsaa faaet en særskilt fra ɔH Henriette.

Udenfor en ussel Husmandshytte sad, med den kortstilkkede Pibe i Munden, den gamle Dragon. Idet han brummede ɯə en eller anden Stump af en Fagotsats, slog han med de to bʏ yderste Fingre af den ene Haand et Slags Pauke paa det afqs spændte Træben. Kandidaten kom pustende op over Bakken, go og hilste med nogen Forlegenhed.

»Guten Morgen igjen, Hr. Bolten; tag ikke ilde op, at ʒəʃ jeg har mistet mit ene Ben. Det er Aarsagen naturligvis, vd hvorfor De finder mig siddende fremdeles. Men her er Rum ɪoɬ for os begge to. Hvad skal nu det til, at Oberstløjtnanten ɪɜ er saa mausig, kan De sige mig det?«

»Jeg kan kun sige Dem, og det er den rene Sandhed, ʇs at han i flere Dage har været og endnu er syg«.

»Aa, han bliver altid syg af Glæde over at se mig igjen. »V Ved De hvad, Hr. Bolten, den Mand er meget behagelig at ɥd hjelpe, ja min Sjæl og Gud; men han er ikke nær saa beʁd hagelig at have hjulpet«.

»Det kan nok være. Det ved jeg slet ikke at svare paa. M Men jeg har i Kommission for Oberstløjtnanten at udbetale »D Dem Deres Regning, i Fald den ellers er rimelig«.

»Rimelig! Ja finder De paa Oberstløjtnantens Vegne, efter eller uden hans Ordre, det mindste at udsætte paa denne Regning, saa skal jeg Gud fordømme mig finde Rim og Rimelighed imellem det, som underligt er. Hils ham det, De Far!«

Bolten gjøs tilbage for det vilde i Soldatens Ord, Tone og Blik. Ubekjendt som han var med Grunden til den hele fortrædelige Forbindelse imellem en Officer af Byrd, Formue og Dannelse og denne raa Landstryger, maatte han dog let indse, at Vagtmesteren ikke var at spøge med, og vovede neppe at kaste Øjet paa den fremrakte og forud kvitterede Regning. Let blev han om Hjertet ved at finde den nogle faa Daler under den Sum, Oberstløjtnanten havde belavet sig paa, og han var da ikke længe om at indfri den. Forslaget at Vagtmesteren skulde pakke sig til Bergens By imod Maanedspenge, havde Bolten ikke Mod til endnu at komme frem med, men foretrak at begynde med en Hilsen fra Frøken Hedebrandt.

»Ja, samme Frøken har en underlig Maade at modtage gamle Kjendinger paa. Jeg vidste nok, at Faderen er lidt studs paa det, og det maa en gammel Dragon respektere, ja min Sjæl og Gud: Men slig en liden: »hvem er Du?« — Naa, naa! De tager Husets Parti, kan jeg se paa Kuløren. Men hvad Besked fik jeg da? naar bliver det mig gunstigst forundt at hinke op til min kjære, gamle Svigermoder? Det var det, hun lovede mig Svar paa«.

»Ja, Vagtmester! Frøkenen forsikrer, at den Gamle nu i Aar og Dag har holdt Sengen, er ganske sløv og kjender ikke engang dem, som daglig ere om hende. Det kan ikke nytte Dem at —«

»Men for Fandens egen Skyld, lille Ven! Har jeg spurgt efter, enten det kan nytte mig eller ikke? Jeg vil bare se hende og trykke hendes Haand til mine skjæggede Læber; og siden bliver det let at indse, hvad anden Nytte og Fornøjelse jeg kan have af at besøge min allerkjæreste, fromme Moder«.

»Oberstløjtnanten kan ikke lide, at nogen Fremmed forstyrrer den stakkels gamle Krog«.

»Ha, ha, ha! Nej det tror jeg gjerne. Men jeg er da som et Lem af Familien, kan jeg tro«.

»Hvor er Kathrine nu?« spurgte Bolten, som han talte ud af en fremmed Tankerække.

»Aa, virkelig? Spørger De efter min Kathrine? Nej, saa De kan huske hende! Det fornøjer mig. Jeg tror, De holdt en Klat af hende. Ja hun holdt saamænd ogsaa af Dem«.

»Hvor er hun nu?«

»Vil De besøge hende? Aa gjør det. Hun tjener som Husholderske hos en gammel, skikkelig Enkemand i Christiania. Der har De hendes Adresse. Det er en brav Pige og en flink Pige, og hun er bedre Dage værd end dem, der blev tilslængt hende. Ja det er det samme, vil De have hende, saa skal jeg vise Dem Vejen baade til Guld og Ære. Dejlig er hun og dydig er hun. Kom an! fri Rejse, min Sjæl og Gud!«

Den graahærdede vilde Mands Iver gav ham noget mildt og vakkert, som til en anden Tid kunde have indtaget Bolten. Nu blev han kun forlegen og skyndte sig at faa Samtalen drejet derfra. Men Vagtmesteren var engang kommen i Aande, begyndte at hæve Kathrine paa Henriettes Bekostning og stod i Begreb med at fortælle, hvorfor hin blev vist af Huset. Bolten fandt det upassende at høre paa denne Historie og lod Vagtmesteren tørt vide, at han var Frøken Hedebrandts Forlovede, og altsaa — —

»Ej, ej! Se se! Saa, saa! Naa, naa! Det var en svær Oplysning, den! Hvad Djævelen! Hvad er De da bleven for en Mand, som ser saa højt op? Jeg troede, det kunde blive ligt med ligt og Du og Du mellem Dem og Kathrine; men — med Forlov, hvad Slags Stand har De da opnaaet? For en gammel Stabsofficers Datter er da hverken en — —«

»Min Stand giver mig ikke Rang men Agtelse, Tillid og dagligt Brød. Jeg har valgt Prestestanden«.

»Respekt! Naa det er en anden Sag. Imidlertid, det er et nobelt Parti, Hr. Bolten, for en Prest at faa en Dragonoberstløjtnants Frøken Datter til sin Kone. Ja, min Sjæl og Gud! Men, naar det er saa, ja saa vil jeg da pakke mig med den anden. Det er en Fordel at vide, til hvilket Regiment Folk hører. Ja, ja! Gratulerer, gratulerer! Vi skal nok komme ud af det. Jeg vil gjerne vise en gammel Ven et nyt Venskab. Hvad Tid tænker De at have Bryllup?«

Bolten havde nok overilet sig med at gjøre den grove Vagtmester til sin anden Fortrolige. Imidlertid stolede han paa, at Forlovelsen ikke vilde møde nogen Modsigelse fra

Hedebrandts Side, og den behøvede da ikke heller at skjules. Han svarede kjekt og gjorde sine Udsigter ingenlunde mørkere, end de vare. Virkelig havde den gamle Onkel foreslaaet ham at blive personel Kapellan, og det var altid en Begyndelse. Dragonen blev stedse smidigere og gav nu ogsaa efter for Boltens Forestillinger, hvad Besøg angik til den gamle Malene. Nødigere gik han ind paa Forvisningen til Bergen. Dog lod han sig tilsidst sige og rystede Boltens Haand med det Løfte, at han skulde komme igjen til det unge Herskabs Bryllupsdag og udbede sig en Dans med Bruden, om han saa skulde gaa Glip af de sidste Maaneder af sine Lommepenge. »For saa ganske snart, kan jeg vel tænke, vil Brylluppet ikke blive. Ja, ja! Det jeg lover, det jeg holder. Men nu bør jeg ikke opholde Dem fra Kjæresten. Hils hende og formeld min underdanige Respekt til Hr. Oberstløjtnant von Hedebrandt«.

Med rappe Skridt ilede Kandidaten fra den ubehagelige, ryde og dertil, som det lod, falske og tvetungede Invalid.

»Hvortil disse Omstændigheder, Hr. Kandidat?« sagde Oberstløjtnanten med et solent Buk, da Bolten ikke uden Stammen havde, næst efter Aflæggelse af Regnskab for den ham overdragne Kommission, fremført sit Hjertes-Anliggende. »Hvortil disse Omstændigheder? Naar en retskaffen Mand forlanger en Piges Haand, da viser han hende den største Agtelse, der kan vises en Kvinde af en Mand, idet han efter sin subjektive Dom stiller hende over alle andre. Modtager hun ikke hans Tilbud, da bør han ikke anse sig fornærmet derved. Hun hverken kan hæve eller nedsætte hans Værd ved sit Svar«.

Bolten blev yderlig forlegen ved dette Svar. Han havde troet at burde følge Henriettes Vink, idet han slet ikke anbragte sin Anmodning som et Ønske om Bekræftelse paa et forhen af Datteren givet Løfte; og nu syntes Hedebrandt at have overtaget ogsaa hendes Rolle i Komedien og det, efter Udtrykket at dømme, som den, der under den artigste Form af Verden drejede Sivene til en Kurv.

»De synes at opfordre mig til at tale videre, Hr. Bolten. Jeg vil da sige Dem, at jeg, uagtet De ikke har ytret Dem

for mig i denne Henseende forud, antager, at De er vis paa Henriettes Tilbøjelighed«.

Bolten begyndte paa en Erklæring desangaaende.

»Forlad mig, at jeg afbryder Dem; De er for meget Kavaler til at ville begynde med Faderen, for meget Ordensmand til at ville, som ellers Skik er, sætte ham til Side. Altsaa, min Herre! Med Fornøjelse antager jeg Deres ærede Tilbud — paa et Vilkaar«.

»Og dette indgaar jeg med Tillid og Taknemmelighed forud«.

»Lidt uforsigtig sagt, min unge Ven. Dog, det er ingen Fælde. Min Fordring er den, at Forlovelsen og Kongebrevet have samme Datum. Jeg vil derfor ikke forlange eller ønske nogen lang Opsættelse. Deres Onkel trænger til Kapellan. Antag den vistnok lidet indbringende Stilling og gift Dem i samme. Det er min Plan i nogen Tid at opholde mig i Danmark, og selv om jeg kommer tilbage, skal derved ingen Forandring for Dem finde Sted. Jeg overlader Dem nemlig, fra den Dag af, De bliver min Svigersøn, denne Gaard med dens Indbo til fri Raadighed. Er De tilfreds med dette Svar?«

Bolten svømmede i Taknemmelighed.

Da han havde forladt Oberstløjtnantens Værelse, vilde han naturligvis opsøge Henriette. Hun sad i Haven og lod sig fortælle, Ord til andet, hvad der var foregaaet.

»Og nu er Du da min, elskede Pige!« udbrød den Lykkelige og omslyngede sin Skjønne. Men med en mild Bevægelse unddrog hun sig hans Favntag. »Lad os erkjende hans faderlige Godhed, min bedste Ven. Lad os paaskjønne den derved, at vi aldeles indrette os efter hans Vilje! De tillader mig derfor, at jeg ikke gaar Dem et Skridt nærmere, men tvertimod trækker mig et ganske lidet Skridt tilbage. Med Deres Indvilgelse vil jeg bede min gode Lydia om at holde Gaarsdagens Overilelser for sig selv. Naar min Fader lægger min Haand i Deres, da vil jeg vise Dem af min hele Sjæl, hvor kjær De er mig, og da skal De vist finde, at Henriette har et Hjerte for En, for blot En! Naar den Tid kommer, beror jo paa Dem selv«.

At vi ikke altid føle os lykkelige ved Opnaaelsen af vore varmeste Ønsker, er en Erfaring, som de fleste Mennesker have abstraheret af sit eget Liv, og som alle Mennesker uden Tvivl have lært ved at kaste det løseligste Blik paa Verden.

Men der gives ogsaa i Maaden, hvorpaa et Ønske opnaaes, ikke sjelden et Stof til Tilfredshed, som udbreder sig over det hele Opnaaede. Saaledes var det her med Bolten. Uden at han maaske tydelig havde udmalet sig en lykkelig Kjærlighedsvaar, var han dog den Tanke at kalde Henriette sin Kjæreste nærmere end den at sætte Fod under eget Bord og indtræde i Familiefaderens mere prosaiske Liv. Oberstløjtnantens Forlangende røbede imidlertid under den aldrende Mands fornuftige og forsigtige Omsorg en saa virksom Velvilje for dem begge, at han blev henreven deraf. Men at ogsaa Henriette mødte ham med samme beregnende Kulde, — det var ham særdeles ømfindtligt. Da Henriette havde givet ham det forhen anførte Svar, slog han et forundret eller dog fremmed Blik paa hende, og vendte sig til Siden.

Paa Hjemvejen til Prestegaarden forsikrede Bolten sig selv paa det højtideligste, at han var overmaade lykkelig, men fandt ogsaa ud, at han vilde føle sig ulykkelig, om han i længere Tid skulde være forlovet og dog ikke forlovet; og han gav sig derfor til at memorere en Tiltale til den kjære Onkel, hvis Indhold skulde angaa Kapellanposten. Neppe var han traadt ind, førend Tanten kom ham i Møde med et listigt Smil, og Onkelen med et Citat, som Kandidaten rigtignok ikke forstod, men dog gjorde ham noget mistænkelig.

»Naa, min kjære Bolten«, brød endelig Madamen ud, »nu maa Du dog engang sidde lidt ned imellem os, dine egne Slægtninger og Venner, som Du vist ikke vil have den Skam, at de skal lade hende le mig ud, det Barn, for et tabt Veddemaals Skyld, som jeg rigtignok maa tilstaa Dig, at jeg har indgaaet, at Du selv først vilde fortælle os om din Forlovelse, men saaledes, at jeg lovede den lille Abekat Lydia, at jeg ikke skulde gjøre Dig vis paa, at jeg havde, som jeg da heller ikke har gjort, havt noget Nys om det, Du nok selv ved, det forstaar sig, Bolten. Saa at det kommer an paa Dig selv«.

»Det har aldrig nogen beskyldt Dig for Tydelighed, lille Mor, undtagen maaske, naar Du en enkelt Gang, som nu, har havt i Sinde at være utydelig. Ja, min kjære Fætter: dersom Du har paalagt Jomfru Monsen Taushed, saa vil jeg forbyde hende at løse Gaaden med mig. Du husker? det er i Odernes tredie Bogs anden, jeg tror imellem tyvende og tredivte:

— Vetabo qui Cereris sacrum
Volgarit arcanæ — — —.

Ja du ved uden Tvivl at supplere Resten. Jo saamænd, min kjære Broder; vi sidde her og lade, som vi ikke have hørt Nyt, fordi, siger Moder, det er Dig, som skal fortælle os det«.

Bolten havde altsaa ingen Grund til at tilbageholde en Efterretning, som allerede var forkyndt; med Velvilje og Interesse toge de to Gamle Del i og udkastede Planer for han Frmtid.

Af Boltens Papirer. Du er bleven mig kjær, Dagbog! Naar der rører sig i og om et Menneske, hvad der er ham selv merkeligt, kjært, ukjært, men som for en anden maatte have lidet eller intet Værd, saa er det dog godt at kunne ty hen til det lille fortrolige Lossested for disse ubetydelige Varer. Om min fjerne Ven, til hvem disse Blade ere helligede, virkelig nogensinde faar dem at se, det ved jeg jo ikke; men jeg tænker mig dog altid hans Billede foran mig, som den, til hvem jeg betror, hvad jeg ikke vil og ikke tør betro noget andet Menneske.

Det kan være interessant for en kold Læser eller for en uvedkommende Tilskuer, at finde noget uforstaaeligt i Færdselen omkring sig. Derfor er Opholdet paa store Stæder vel saa underholdende, fordi man ser saa mange stærke og svage Bevægelser uden i ringeste Maade at være bekjendt med deres almindeligvis simple Sammenhæng. En Karet kjører forbi dit Vindu med snorede Tjenere og bartet Kudsk. En ung Mand styrter efter og raaber forgjeves paa Vognen. Hvad kan det være? Damen har, naar alt kommer til alt, lagt et Tørklæde efter i en Butik. En Kurer sprænger igjennem Gaden, saa Brostenene give Ild. Hvad kan hans Portefølje indeholde? det er maaske Efterretning om, at en apanageret Prins skal have Generalshonør af Vagten, naar han kommer. To Damer omfavne hinanden under Taarer? Hvad rører sig i deres svulmende Bryst? — Hvad ved jeg det! men at jeg ikke ved det, gjør mig Situationen interessant. Vidste jeg det — det var maaske ikke til at udholde, at høre paa Samtalen. — Men anderledes er det, hvor vi selv spille med. Der ønske vi frit og rent Torsdag.

Igaar gik jeg efter Middagsbordet ud til Elven for at fiske, egentlig for at udslippe af Sindet de underlige Smaafiske, som vare udrugede i min Hjerne. Paa Vejen mødte

Oberstløjtnantens Gjetergut mig med en Seddel fra Henriette, hvori hun fortalte, at jeg ikke vilde treffe nogen hjemme om Eftermiddagen. Netop denne Efterretning bestemte mig til at gaa derover, da jeg længe havde havt i Sinde at overraske Henriette med en Udsigt fra hendes Vinduer, som hun slet ikke drømte om, og som lod sig frembringe ved Rydningen af et lidet Krat. Nær var jeg kommen for tidlig; thi netop som jeg vilde træde ud paa Landevejen, rullede Hedebrandts Faeton forbi med Fader og Datter. De saa mig ikke, og jeg satte muntert over Gjerdet. Neppe var jeg kommen til Gaarden, førend jeg i Forening med et Par Husmænd gav mig til at arbejde af alle Kræfter. Da Arbejdet var i god Gang, gik jeg ind i Huset for at skaffe mig en Læskedrik. Tjenestefolkene vare ude paa Markarbejde, hver paa sin Kant, og derfor alle Døre lukkede. En stor Bygning paa Landet er sjelden saa øde, som denne for Øjeblikket var. Ikke et Menneske lod sig se, ikke et Husdyr! Jeg tænkte paa Pesten, paa Pompei; jeg befandt mig ikke vel og vilde skynde mig bort igjen til de to Husmænd, som jeg havde sat i Virksomhed paa den anden Side af Huset. Da faldt det mig pludselig ind, at der dog maatte være et Menneske tilbage i den store, øde Bygning, nemlig den gamle Malene, som aldrig forlod sit Kammer. Dette Væsen, der aldrig blev nævnt enten i Hedebrandts Stuer, eller, saa vidt jeg havde lagt Mærke dertil, iblandt Tjenerne, maatte dog daglig være erindret, siden hun fik sin Næring. En barnagtig Nysgjerrighed bemægtigede sig mig. Jeg stirrede op til et Kvistværelse, hvor jeg maatte antage, at Oldingen havde sit Opholdssted. Men intet syntes at røre sig indenfor de smaa Ruder. Som en Røver, der pønser paa et bekvemt Punkt, hvorfra han kan iverksætte sit Indbrud, lod jeg Øjet spejdende overfare den hele mod Gaardsrummet vendte Side af Bygningen. Endelig faldt det mig ind, at jeg igjennem en aaben Tagluge, naar jeg vilde klyve og balancere lidt, havde Adgang til det hele Loft, for saa vidt samme ej var afskaaren ved Tagkamre. Rigtignok var det en underlig Ide, saaledes at trænge ind i et lukket Hus, og det i Oberstløjtnant Hedebrandts Hus, hvor en saadan Indiskretion visselig ikke vilde blive optagen paa den letteste Maade. Jeg kan ikke heller begribe, hvad der kunde bevæge mig til at foretage det virkelig højst ubesindige Foretagende. O, hvorledes komme vi ud af det med den juridiske eller

moralske Tilregnelighed af en Handling? Mange, mange Gange opkommer der et Misforhold imellem vore Forestillinger, som nøder os til at handle tvert imod de Love for vore Handlinger, vi ere vante til at følge. Man inddeler Sindssvaghed; men vel var det for Mangen, om der gaves en Rubrik for det øjeblikkelige Misforhold imellem Ideerne.

Saa stod jeg da der paa det store, med alskens Skramlerier opfyldte, sparsomt oplyste Loft. Jeg løftede Benene saa høit, jeg kunde, og famlede mig frem til den Ende af Bygningen, hvor jeg ventede at finde den gamle, fortryllede Prinsesses Bur. En Hosten overbeviste mig om, at jeg var i Nærheden af mine barnlige Ønskers Maal, og ved at føle mig for opdagede jeg et lidet firkantet Hul, der dannede Kommunikation imellem Loftet og et indenfor værende mørkere Rum. Imellem dette Rum og det lyse Kvistkammer var en Panelvæg med et Par Ruder og en Dør. Den Hostende havde hørt mine Trin og sagde med en svag Stemme fra den aldeles mørke Krog et Par Ord, som jeg ikke kunde forstaa.

»Trænger I til Noget, Mor?« spurgte jeg for at begynde paa en Samtale.

»Hvem er Du, som titter ind fra Loftet? Gud hjelpe Dig, kommer Frøkenen over Dig! Skynd Dig og gaa!«

»Frøkenen er ikke hjemme i Dag; der er slet ingen uden os to i hele Huset, Mor, og saa vilde jeg bare spørge, om I trængte til Noget«.

»Er Du vis paa, at ingen ser Dig? eller hører Dig? Er hun langt borte? Ja, for Gud trøste Dig, kom hun over Dig!«

Disse Advarsler gjorde mig ganske beklemt om Hjertet. Imidlertid, jeg var gaaen for vidt til at gaa tilbage fra denne Punkt af mine Undersøgelser, og gjentog altsaa mit Spørsmaal.

»Jeg trænger Gud ske Lov ikke til Mad og Drikke. Frøkenen forsyner mig jo med alt det bedste. — Men hør Du!« sagde hun med en forandret Røst, »hvem er Du? Du maa være kommen her nylig paa Gaarden«.

»Ja Mor, jeg —« Det var mig umuligt at finde Slutningen.

»Det kan aldrig hænge ret sammen med Dig, Menneske; hvorledes kommer Du op paa Loftet, og hvad vil Du her?«

Der var noget saa bestemt, saa lyst i den gamle Kones Foredrag, at den Sky, hvormed jeg havde tiltalt hende, forsvandt.

»Jeg er en Fremmed, som har boet hos Presten i nogen

Tid. Og da jeg har hørt tale om Jer, fik jeg Lyst nu, da her Ingen er i Vejen, at gaa op til Jer«.

»Hu, det var underligt, det! Snakker de da om mig der ude? Ja jeg mener der ude i Verden?«

»Ja saamænd har jeg adskillige Gange hørt nævne gamle Malene«.

»Herre Gud, ak Herre Gud! Der gives mange Synder, alle have sin Straf. Det var heller ikke vel andet. Aa, siden han nu er kommen her op, saa gaa lidt fra Gluggen, bare saa at der kan falde Lys paa hans Ansigt. Jeg har nok Lyst til at se paa et nyt Ansigt igjen«.

Jeg trak mig da tilbage, og den gamle Kone stak derimod sit lille kalkhvide Hoved frem igjennem Aabningen. Et Par kloge, slet ikke matte Øjne bevægede sig i de dybe Hulinger. Men hvad der mest overraskede mig, var den rene, hvide Kappe, som ordentlig og med et Silkebaand omgav Konens Hoved. De smale, blege Læber trak sig hen i et halvt nysgjerrigt, halvt vemodigt Smil, idet hun vedblev taus at betragte mig fra øverst til nederst.

»Se saa! Nu skal han have Tak! Nu har jeg i lang Tid noget at se paa, naar jeg lukker mine Øjne. Ja, han synes nok, det er en gal Kones Snak. Men jeg ved dog ganske vel, hvad jeg siger«.

»Hvorfor holder de Eder indespærret her oppe, gamle Mor?«

»Aa, det skal han ikke spørge om. Stakkels Pige! Jeg kan ikke fortænke hende deri. Det er nu engang saa, ser han. Naar det kommer over mig, saa kan jeg ikke tie! nej, saa vil det frem. Ak, det er nu saa med Synderne; hver har sin Straf; men der er en Ting, som jeg synes, hun har Uret i. Hør, kan han, som vel er en forstandig, oplært Mand, kan han sige mig, om ikke det, som til Prest betroes, er sikkert betroet?«

»Jo vist er det saa, Mor, det maatte da være! — —«

»Hvad maatte det være?« vedblev den Gamle heftig. »Hvad jeg for at fremme min Salighedssag vil have afvæltet mit Hjerte, bør jeg kunne betro min Sjælesørger. Ak, ak! Naar hun ikke var saa haard! Det er jo det eneste, jeg beder og bønfalder hende om. Saasnart jeg havde skriftet for Presten, saa blev det godt, og hun kunde lide paa, jeg skulde ikke længes efter at tale til noget Menneske derom. Men nu kan

han vel tænke, hvordan det nager og hakker i mit Bryst, her jeg sidder, ensom og forladt den hele Dag og den lange Nat. Ak, hvad godt har jeg af god Mad og Drikke og Klæder og Seng, naar jeg maa leve i Mørket og uden Mennesker!«

»Kommer ingen Anden, end Frøken Henriette, op til Jer?«

»Nej vist ikke. Hvem skulde hun betro dertil, mener I? Det første, jeg begyndte at gruble over den svære Synd og Uretfærdighed, jeg har været med at forøve, saa lod hun det blive med at passe vel paa mig og true mig med — Gud forlade os vor Skyld! ja! ja! Han kan ikke vide, hvad det havde at betyde; men hun truede mig med Prygl og Lænker, dersom jeg knyede til noget Menneske. Men da det nu tog overhaand med min Sjæleangst, og jeg begyndte at snakke mange underlige Ting i Søvne, saa var det hun fik mig til ganske godvillig at gaa herop. Thi jeg indsaa, hvor galt det kunde blive for hende«.

»Kjære Malene! Har da Henriette selv nogen Del i Misgjerningen?«

»Se! se! er han ude paa den Kant, Far? Vil han fritte mig ud? Nej, skaf mig en Prest; at fortælle ham det, var ingen til Baade og nogle til Skade«.

»Der kan, og som jeg tror ved en synderlig Forsynets Styrelse, blive Lejlighed til Opfyldelsen for Eder af dette naturlige Ønske, gamle Kone. I maa da vide, at jeg med det aller første bliver Kapellan hos den gamle Prest. Uden at nogen skal kunne forhindre det, vil jeg, saa snart jeg er bleven ordineret Prest, besøge Eder«.

»Unge Menneske! Spot ikke med mine hvide Lokker og spot ikke med det hellige Kald! Denne Fabel var for grov for den gamle Malene«.

»Ingenlunde undres jeg paa, at I optager mit Svar saaledes, gode Mor; det viser kun, at I har det fulde Brug af Eders Aandskræfter, og Intet har glemt af Verdens sædvanlige Falskneri. Men vi skal nok blive bekjendte med hinanden. Se ret paa mit Ansigt, Malene, og tænk efter, om jeg ikke ligner en Gut, som I mangen Gang rakte en Spølkum Melkeblande, naar han besøgte jer i Mugstadpladsen for en femten Aar siden?«

»Lad mig se! kjære Mand! Jeg tror ikke, jeg kan komme paa det«.

»Som mangen Gang fulgte med Eders Datterdatter Ka-

thrine og med Henriette ud i Blaabærskoven? som en Gang drog Jeres Gjed op af —«

»Af Prestemyren? Ja ret og rigtigt er det ham, Andreas! Ak, Herre Gud! Da var jeg en fri Fugl; nu sidder jeg her fangen paa Legemet, som paa Sjælen! Ja nu, jeg ved det, skimter jeg nok lidt af Barnetrækkene. Saa han er paa disse Kanter igjen?«

»Ja, det er jeg, og det for Alvor, gamle Kone! Til Høsten bliver jeg, som jeg før sagde, Kapellan hos Presten, som er en Slægtning af mig. Det kan ikke slaa feil, at Henriette jo maa komme til at nævne mig for Eder, dersom hun ellers taler med Jer«.

»Stakkels Barn! Det var Synd at negte. Hun kniber altid en Times Tid af fra sit Arbejde om Dagen for at være hos mig og forsømmer aldrig at sidde her oppe om Aftenen, naar hun har faaet Husets Folk i Ro«.

»Det er dog meget besynderligt!« udbrød jeg og traadte nærmere til den lille Luge. Nu, da jeg var bleven vant til Mørket, kunde jeg grant se alle Gjenstande i det skumle, men venlige og luftige Kammer.

»Der ude er det lyst og vakkert; derfra gaar Trappen ned til hendes Værelse. Jeg er glad, maa han tro, naar hun kommer her op. Hun pusler og steller saa pent om mig, som en Datter kan gjøre om sin Moder. Naar jeg bare maatte. — Saa det er vist da, Hr. Andreas — ja, hvad heder han nu?«

»Bolten, gode Kone; det var Navnet paa mine Forældres Gaard«.

»Bolten!« svarede Malene og strakte den tørre, spinkle Haand ud igjennem Lugen. »Saa har jeg da rigtignok tidt og mange Gange hørt om ham; han har vist ikke bedre Ven paa denne Jord end mit stakkels Barn, nej, det tør jeg paastaa. Aahaa! Nu kan jeg skjønne Et og Andet! Men hun har aldrig villet sagt mig, at han skulde være Prest, fordi jeg da kom paa mine Griller igjen, som hun kalder det. Ja saa, ja saa! Det var en fornøjelig Eftermiddag for mig, stakkels, ensomme Fange, det maa han tro. Men det er vel bedst at tie stille for hende, ellers —«

»Ja, Malene! Saa lidt, som jeg kan lide Krogveje, i dette Tilfælde er jeg fuldkommen af den Mening, at vi maa tie stille begge to. Nu, da jeg ved Besked, vil det være mig en let Sag at komme denne samme Vej til Eder en anden Gang,

naar de Selve ere borte. Jeg skal da nærmere fortælle Eder, naar jeg rejser til Byen for at blive ordineret, og saa skal det siden bero paa Eder selv — —«

»Aa, jeg er saa glad, saa glad! Ja, ti han nu endelig stille! Jeg er gammel vant til den Ting jeg, min Far. — Han vil vel le af en gammel fangen Kone, naar hun drister sig til at byde ham en Draabe. Men det er gode Sager. Et Glas Vin? Hr. Bolten?«

Jeg havde ingen Grund til at afslaa det venskabelige Tilbud, saa meget mere, som jeg var tørstig. Malene skyllede et Krystalglas af i en Bøtte, tog geskjeftig frem en Flaske og bød mig en Drik gammel Rhinskvin, hvis Lige jeg sjelden havde smagt.

»Aa nej, hun mener mig det ikke saa ilde, skjønner han vel, Hr. Bolten? Ja, Gud velsigne ham! glem nu mig ikke!«

»Nej, jeg glemmer hende vistnok ikke! Det har ingen Fare! —«

Jeg klavrede i muligste Skynding ned og lagde den sidste Haand paa det lille engelske Anlæg, der tager sig ret godt ud fra Henriettes Værelse.

Nu sidder jeg da her og fanger Griller? nej! Griller er langt fra at være det rette Ord. Det er noget alt for vigtigt, dette hemmelighedsfulde, som hviler i min Forlovedes Barm, og som hun deler med en gammel Kvinde, hvis Troskab hun har sikret sig ved Fængsel. I denne Sag synes Oberstløjtnanten ikke at gribe ind. Hans Forhold til Dragonen kunde maaske være mig ligegyldigt, dersom ikke denne Dragon ved Henriettes Færd fra først af, da han kom, og siden ved det mig betroede Budskab til ham kom mig ind imellem de andre, og hvis ikke Malene var hans Svigermoder. Hvad skal jeg gjøre? Intet naturligvis, uden at bestræbe mig for ved et jevnt og muntert Udseende at vedligeholde vort paa alle Sider temmelig afgrænsede Forhold. Den første Frugt af min tilkommende Embeds-Autoritet skal jeg da, den være sød eller bitter, plukke i en saare besynderlig Have. Da først — ak! maaske har jeg Uret i at ønske den uvisse Fremtids Gave! Maaske vil jeg komme til at citere, paa min Onkels Vis, Terents:

Omne, quod est tempus, priusquam rescitum est, lucro.

Gjerne havde jeg opsat mit daglige Besøg til i Morgen. Dog, det var jo ikke blevet bedre da; og nu, jeg er kommen hjem igjen, glæder jeg mig over, at det er overstaaet. Den Sam-

vittighed, det er, den Viden med sig, er dog en mægtig Genius, og jeg er sandelig bange for, at denne Genius oftere vil betvinge min Frihed i disse Uger. Der falder jo saa let en Hentydning—.

Du faldt mig saa uformodet i Haanden paa Kuffertens Bund, du stakkels Dagbog! Nu vel, saa skal jeg benytte den ensomme Morgentime til at skrive et Blad eller to. Først vil jeg da sætte Datum, Aarstal og *Christiania.*

Det er just ingen mærkværdig Omstændighed, at jeg har tilbagelagt det Antal Mile, siden jeg sidst havde denne Side under Øjnene, især for et Menneske, der har tumlet sig noget i Verden. Imidlertid, faa eller mange Mile! Scenen er dog en anden; den hele Dekoration, Bagteppe, Kulisser, Luftkulisserne ej at glemme, er ombyttet, og her træde jo ganske andre Spillende op. Jeg, der desuden bilder mig ind ganske alene at sidde paa Tilskuerbænken, jeg er den eneste, der var med før ogsaa.

Det havde slet ikke hastet med min Rejse tll Christiania. Jeg er endnu ikke udnævnt; altsaa har det god Tid med Indvielsen. Men jeg fandt mit Forhold der oppe ej alene for mig selv, men ogsaa for Henriette, mindre behageligt. Det er genant, en unaturlig Stilling at være *paa den Maade,* som vi, hemmelig forlovede, naar nemlig den værdige Fader i Komedien selv er med. Dog, dette havde vi vel fundet os i; men denne Hemmelighed! denne Hemmelighed! Kan Planterne grønnes uden Sollys! —

Jeg gjorde vel i, at jeg reiste. Henriette var vist ogsaa i Hjertet tilfreds dermed. Under Indpakningen fandt jeg i min Vestelomme et Adressekort, som jeg — jo det er vist forhen optegnet her! — Den importune Vagtmester gav mig en Seddel, hvorpaa fandtes hans Datters Navn og Opholdssted. Denne Seddel tog jeg med, og da jeg kom her, faldt det mig ind at undersøge, hvorledes denne maaske Uskyldige eller Lidetskyldige levede efter at være bortjaget fra vort fælles Barndomshjem. Min samtidige Søgen efter Kathrines Opholdssted og efter et hyggeligt Logis for min i visse Henseender noget vanskelige Person bragtes paa et Sted og en Tid til Ende. Hos en gammel, fattig, men yderst honet Pen-

sionist ved Navn Embrecht fandt jeg baade Logi og Jomfru Kathrine, som har antaget hans Navn og uden Tvivl skal blive Universalarving til en Paryk, en Del Bøger og noget ormstukket Husgeraad. Sekretær Embrecht har ved en Testation erholdt fri Bolig for Levetid i en Gaard i Storgaden. I denne Bolig udlejer han igjen et Par Værelser, og dem har jeg for en Maaned taget i Beslag. Jeg henter min Middagsmad, Frokosten faar jeg fra Sekretæren, og Aftensmaden tager han derimod hos og med mig. Synet af Kathrine vakte ikke alene venlige og vemodige Følelser hos mig, men voldte mig ogsaa en behagelig Overraskelse. Hun er bleven en særdeles tækkelig Pige, der forener et uskyldigt, højst fordringsløst Væsen med en Dannelse, som man ikke skulde vente i hendes Stilling. Hun aner nu slet ikke, at Kandidat Bolten er den lystige Legekammerat Andreas, og jeg har heller ikke i Sinde at bringe disse to Navne i Forbindelse med hinanden. Igaar, da jeg havde ordnet mit lille Kjøkken til en tarvelig Smørrebrødssouper, gjorde jeg Hr. Embrecht det Forslag, at Jomfruen skulde skjenke Theen for os og bidrage til Underholdningen. Dette Propos var ham meget velkomment, og Kathrine indfandt sig. Sekretæren fortalte om sine Fata i Sjælland, Fyen og Jylland; jeg snakkede om min Rejse i Tyskland, Frankrige og Schweitz; Jomfruen sagde af og til: »vær saa god!« eller: »maaske De behager mere Sukker!« Men den Opmærksomhed, hvormed hun hørte paa os, gjorde, at hun syntes at være Tredjemand i Samtalen.

Da hun var gaaen ud med vor Aftenservice, spurgte jeg, hvem og hvorfra hans Plejedatter egentlig var. Det gjorde mig ondt, at jeg maatte døje en hensigtsløs Fabel. »Pigen var«, sagde han mig, »en fornem Mands Datter, men som fra Fødselen af var bleven berøvet sit Navn og opdragen som en forældreløs Pige i sin Faders Hus. Hendes yngre Søster, der ene vilde være i Besiddelse af Forældrenes Velstand, havde paa enhver Maade tilsidesat og bagtalt den arme Skabning og tilsidst bragt det dertil ved de mest ugrundede Beskyldninger, at Kathrine maatte drage ud i den vide Verden. En Soldat, et meget slet Menneske, havde paataget sig at skaffe Pigen en god Kondition i Christiania, men denne Kondition var oprørende for den sædelige, dydige Kathrine, og i sin Fortvivlelse havde hun taget en simpel Tjeneste hos en gammel Høkerenke, hvor Sekretæren den Gang boede. Med sjel-

den Opofrelse havde hun plejet ham i en langvarig Sygdom; og da han under denne havde lært hende at kjende og især fundet en synderlig Lægedom for sin syge Sjæl i Pigens skjønne Læsning og vakre Sang, havde han gjort hende det Tilbud at dele hans Armod, og som hans Datter forsøde hans sidste Dage«.

Det er noget højst Indignerende at maatte høre paa og for et Syns Skyld lade sig binde paa Ærmet en opdigtet Historie. Det var imidlertid intet andet for, naar jeg vilde vedligeholde den Fremmedes Rolle, som jeg nu engang har antaget. Noget Sandt er der maaske i disse Udladelser om Henriettes mindre ærlige Fremgangsmaade imod Kathrine, og derom vil jeg dog se at skaffe mig Vished, hvis det lykkes mig at vinde Kathrines Fortrolighed.

Bolten havde omtrent opholdt sig en Maaned i denne nye Omgivelse. Kathrines Fortrolighed havde han visselig vundet; det vil sige hendes Velvilje og Tillid. Men angaaende sit Livs tidligere Hændelser udlod hun sig aldrig, og Bolten vovede ikke at føre hende ind paa dem. Men hos ham var en Forandring foregaaen, hvorover han ikke havde Mod til at gjøre sig selv Regnskab. Den gamle Interesse for Pigen, med hvem han under fremmede Forholde paany var kommen i daglig og huslig Forbindelse, bragte ham til at sukke over den alt for uoverlagte Forlovelse med Henriette. Denne var nu engang indgaaen, og han gjorde, hvad der under disse Omstændigheder højlig var hans Pligt, han underrettede Sekretæren og dennes Plejedatter om sin Forbindelse og sit nær forestaaende Giftermaal. Kathrine ønskede ham venlig til Lykke og vilde gjerne vide Kjærestens Navn, hvilket Bolten under et tvunget Spøg afslog at meddele. Men da endelig hans Udnævnelse var kommen og ikke kunde blive de nye Venner nogen Hemmelighed, — da den unge Prest vendte tilbage fra Oslo Kirke i sin Ornat, — og da han med en noget usikker Stemme fortalte, at hans Brud var Oberstløjtnant Hedebrandts Datter: da brast Kathrine ud i Graad og forlod Værelset. Embrecht saa forundret snart efter den Bortilende, snart paa den blege, unge Mand og rystede paa Hovedet.

»Jeg er bange, min værdige Hr. Pastor, at baade De og min stakkels Kathrine havde været bedre tjent med aldrig at have lært hinanden at kjende. Hverken De eller hun have noget at bebrejde Dem, det ved jeg; men den slemme Kjærlighed spiller os ofte et Puds. Nu i Guds Navn; De forvinder snart Saaret i en ædel Mages Arme, og Deres Karakter er mig Borgen for, at De har valgt en Pige, som er Dem værd. Hvad derimod min fromme, stille Kathrine angaar, da finder hun ikke saa snart Trøst. Det gjør mig ondt, at jeg er, om ogsaa uskyldig nok, ene Aarsag til, at I have lært at kjende hinanden«.

Herpaa var det ikke saa let for Bolten at give et passende Svar. Han følte, at der i hans Barne-Bekjendtskab til Kathrine laa for ham den egentlige og undskyldelige Grund til, at han havde nærmet sig Pigen med saa megen Interesse, og at det var Gjenkjendelsen og de sammenstillede Erindringer, som havde rystet Kathrine saa heftig i det Øjeblik, da det kom hende saa overraskende. Imidlertid havde han ingen Lyst til at gjøre den gamle Mand en fortroligere Meddelelse just nu, da Adskillelsen var for Døren. Den vilde finde Sted den følgende Morgen, og rimeligvis saaes de aldrig mere. Derimod længtes han efter at tale med Kathrine for at tilvejebringe et Slags fortroligt Opgjør imellem dem og især for at erholde nærmere Oplysning angaaende Henriettes Forhold og om Kathrines Bedstemoder. Snart kom Kathrine igjen ind. Rolig og uden Forlegenhed rakte hun ham Haanden.

»De maa tilgive mig min Heftighed før. De Menneskers Navne, som saa pludselig bleve fremtrukne i min Erindring, gjorde et stærkt Indtryk paa mig. Jeg er fød og opdragen imellem disse Mennesker. Dog maaske jeg ikke behøver at sige Dem det, Hr. Bolten; thi rimeligvis gjenkjender De nu i mig Deres Legekammerat Kathrine, ligesom jeg er overbevist om, at De er Andreas«.

»Ej, ej! Hvad er det for et Spilop af Skjæbnen?« raabte Sekretæren og satte store Øjne op. »Saa I to ere gamle Bekjendte? Hvo ved, hvad godt der endnu kan komme ud af dette Møde! Maaske kan det lykkes for vor Ven der at give Dig dine Rettigheder tilbage«.

Kathrine kastede et bønligt Blik paa den Gamle og tog Ordet, imedens hun uvillig og ligesom benægtende vuggede med Hovedet.

»De erindrer Dem maaske min Fader, en afskediget Vagtmester? — Det kan jo ikke nytte at dølge, at han hverken har været eller kunde være nogen god Fader. Forsynet skjænkede mig ogsaa i Oberstløjtnant Hedebrandt og hans Frue et Par saadanne Forældre, som min Fødsel ikke kunde vente. Min Moder døde, da jeg kom til Verden; Bedstemoder sad bedrøvet og hjelpeløs i den fattige Husmandshytte med det grædende Barnebarn og vidste intet Raad. Min Fader brød sig kun lidet om sit Hjem og flakkede om. Men da Fru Hedebrandt fik høre, hvor ilde det stod til oppe i Pladsen, tog hun sig af os, Og saa vidt jeg ved, tog hun mig til sig, inden jeg var et Aar gammel. Jeg blev opdragen med deres egen Datter, der omtrent var af samme Alder. Men kjære Fader«, sagde hun og vendte sig til Embrecht, »hvor kan disse Menneskers Godhed imod Barnet berettige den Voxne til saadanne Fordringer, som — ja som Oberstløjtnanten ej engang har Ret til at opfylde? — De maa da vide, at min kjærlige Plejemoder, som alt for tidligt døde fra os Piger, havde højtidelig lovet at betragte mig som sin anden Datter, og da hun var død, gjentog Oberstløjtnanten hendes Løfte til min Fader og min Bedstemoder. Hvor kan nu dette være forbindende, kjære Bolten? Eller hvad har jeg at fordre ifølge dette Løfte? Oberstløjtnant Hedebrandts Navn dog vel ikke? Lige saa lidt at dele Arv med hans eneste Datter. Det er altsaa faderlig og søsterlig Kjærlighed, jeg skulde tiltvinge mig, og den kan dog sandelig ikke tiltvinges«.

»Ja, men Vagtmesteren beraaber sig paa Forskrivninger og ytrer sig virkelig anderledes om Sammenhængen«.

»Desværre maa jeg sige, at min Faders Udsagn ere lidet at reflektere paa. Dels var det hans Lyst altid at slaa over, som man kalder det; dels havde han formelig komponeret en romantisk Historie angaaende mig, den Gang han vilde tage sig af mig, efter at jeg havde forladt Oberstløjtnantens Hus«.

»Men hvor kunde Henriette opføre sig saa slemt imod Dem?« sagde Bolten mismodig.

»Hvoraf ved De, at hun opførte sig slemt? Det er rigtig ikke let at gjøre sig selv eller andre Rede for Oprindelsen til huslige Tvistigheder og endnu mindre at forfølge dem i deres Fremgang og Forvikling. At Henriette kunde have nogen Skyld, vil jeg lige saa lidt negte, som jeg vil undskylde mig selv. Maaske kom det Meste fra Oberstløjtnantens Maade

at behandle os begge paa. Desuden, — ja De kjendte maaske — og ja vist, og De erindrer vel ogsaa — min Bedstemoder?«

»Gamle Malene! Det forstaar sig! Hun lever endnu —«

»— Hun lever endnu?« raabte Kathrine med en besynderlig Heftighed og skiftede Farve.

»Hun maa være gammel nu«, lagde hun rolig til.

»Men De vilde sagt noget om Deres Bedstemoder«.

»Jeg? Nej, jeg ved ikke; jeg mente kun, den gamle Kone satte maaske ogsaa Nykker i mig. Saa hun lever? Er hun hos Oberstløjtnantens?«

»Ja, Henriette er meget omhyggelig om hende«.

»Det er jeg forud overtydet om. — Men hør nu, min kjære Barndomsven! Har De noget tilovers for mig. saa giv mig her det Løfte, at De ikke taler om mig enten til Deres Kjæreste eller til min gamle underlige Bedstemoder! Intet om vort fornyede Bekjendtskab! og tal heller ikke om mit tidligere Forhold der i Huset!«

»Ogsaa Forsigtighed for Kathrines Skyld byder Dem at lade det tilfældig fornyede Bekjendtskab uomtalt«, lagde Sekretæren til.

»Visselig!« sagde Bolten. »Men jeg kan, som den, der agter at holde nøje Ord, ikke love Dem andet, end at jeg selv skal undgaa at nævne Deres mig saa kjære Navn«. Han rakte hende Haanden med et fast Haandtryk.

Med Glæde og Venskab blev den unge Kapellan modtagen, da han efter en ilsom Rejse uventet traadte ind i Prestegaardens lille, mørke Dagligstue. Det var allerede ud paa Aftenen, og han undrede sig over at se sine to Gamle endnu oppe, Presten med Aftenpiben i Munden og Ølglasset foran sig.

»Det kommer af, at Far har været ude i Forretning, og saa har han derfor spist til Aftens hos Oberstløjtnanten, som jo var syg, førend Du rejste, kan Du vel tro, at han ikke lod ham slippe, da han nu Gud ske Lov er saa rask og flink i alle Maader, saa Du nu ser Far baade paa Prækestolen og for Alteret — Men skal Du ikke have lidt at spise?«

Ud trippede Matronen i sit blaa stukne Underskjørt og den grønne Sartesøigs Aftentrøje. Onkelen fordrede først og

fremst Underretning om Prestevielsen i Oslo, Kandidatennes Antal, Prædikanten, Texten, Middagsmaaltidet i Bispegaarden. Endelig fik ogsaa Bolten Lov til at tale, og udbad han sig nu for det første en Omsættelse i det almindelige Talesprog af Tantens sidste Periode-Afsnit. »Jeg forstod ikke rettere, end at Hedebrandt er syg igjen, og at Onkel har besøgt ham, da De var ude i en Forretning«.

»Ha, ha, ha! Ja, Du Mor, Du Mor! Men Du, min gode Fætter kommenterer ogsaa, som nogle af de morsomste Interpretatores. Oberstløjtnanten er saa frisk nu, som han kan være; men i hans Hus havde jeg en Forretning, nemlig den at berette en Syg«.

»Hvem da?«

»Ih, men det er jo sandt! Du kjender hende vist! det er den meget gamle Kone, Malene«.

»Ligger hun paa sit Yderste?« spurgte Bolten med tilbageholdt Aandedræt.

»Saa nær tror jeg ikke det er. Men da hun ønskede Sakramentet, saa blev jeg hentet«.

»Talte hun meget?«

»Nej, det kan jeg ikke sige. Hvor falder Du paa at spørge derom? Din Kjæreste er saa omhyggelig imod den gamle Krog. Hun sad der, da jeg kom, og forlod ikke den Syges Seng«.

Da Bolten var gaaen ind paa sit Værelse, løb det ham rundt om i Hvvedet og hedt igjennem Brystet. Uden Tvivl havde Henriette, for i det mindste nogenledes at have føjet Malene, passet paa at hente den gamle, sløve Prestemand. Nu vilde hun vistnok haardnakket modsætte sig at føre anden Gang en Gejstlig op til Konen. Hvad skulde han gjøre? Skulde han trække Opfyldelsen af sit Løfte i Langdrag, lade den Gamle dø — med Hemmeligheden i Hjertet? Kunde han forsvare det? Eller skulde han paa en hans Forretning saa upassende Maade stjæle sig op igjennem en Loftsluge, eller endelig! — han troede at have fundet en Udvei. Vi lade ham gaa til Sengs med sine Betænkeligheder og ville gjøre et Aftenbesøg hos Oberstløjtnanten.

»Saa Du tror, den gamle Kone dør i Nat? Ja, ja! Hun har jo i sine gode Dage været en brav Kone i sine Forretninger; vi skylde hende en anstændig Begravelse. Jeg kan just ikke sige, at jeg har megen Lyst til slige Besøg; men

skulde hun ønske at tale med mig — saa skal jeg ikke negte hende den sidste Begjæring. Maaske Du vil se engang op til Mennesket«.

Da Henriette var gaaen, rev Hedebrandt sin Frak op, løste paa Halstørklædet og drog Vejret, som man drager det paa en kvalm Sommerdag. »Det skal blive en Lettelse at vide den gamle, visne Hex ned i Jorden. Saa behøver jeg ikke at gjøre flere Komplimenter for den Kjeltring, der har havt en sovende Talisman i hende. Ha! Længe nok kan hun bede Henriette om at føre mig op til hende. Dertil er Henriette alt for meget paa det Rene med, hvad der skal gjøres. Jeg stakkels Faarehoved, som har ladet mig bedrage af en gammel Kone og nu daglig bedrages af en forstilt Datter; ikke sandt? Jo, jo! I ere kloge Folk —« Den vistnok ikke lykkelige Mand slog en kold Latter op og fløjtede de første Takter af en gammel Marsch.

Henriette sad den næste Formiddag i sit Kammer, beskjeftiget med et ubetydeligt Haandarbejde. Døren stod aaben til en indpanelet Trappe, som førte op til Kvistkammeret, der var afpanelet, saa at dets inderste Halvdel udgjorde den gamle Kones Opholdssted. Da ogsaa den i Panelet anbragte Glasdør stod aaben, kunde Henriette høre Malenes Hosten, Bevægelser og Ringen, og med ængstelig Opmærksomhed lyttede hun og opfyldte ethvert af den Syges Ønsker, saa godt det lod sig gjøre, idet hun hvert Øjeblik løb op og ned ad den lille Trappe.

»At hun skulde have overstaaet denne Nat, havde jeg aldrig troet. Det er tungt at vente, og vente saaledes. Ak, hvor roligt, hvor fredeligt, naar hun hviler sit trætte Hjerte! Stakkels gamle — —«

Et Par høje Mandsstemmer lode sig høre ude paa Gaarden. »Der er Bolten! O, hvorfor er det ikke forbi med hende, eller hvorfor kunde han ikke biet en Dag?« I Hast ordnede Henriette sit Haar og traadte ud for at byde sin Kjæreste velkommen. Endnu stod han og hendes Fader under en Blanding af ceremoniel Formelighed og velvillig Glæde ved Indgangsdøren og sagde hinanden smukke Ting.

»Er De ikke frisk, min bedste Frøken Henriette?« sagde Bolten bekymret efter Velkomsthaandtaget.

»Hun har vaaget over et gammelt Indlæg, som hun hol-

der meget af, kjære Hr. Pastor; hun har virkelig anstrengt sig over Evne. Er hun- død, min Datter?«

Oberstløjtnanten maatte have været vis i sin Sag, at det forholdt sig saaledes; og han vilde høre de behagelige Ord.

Henriette havde vel ikke, efter hvad vi vide, Grund til at bringe det Svar, hendes Fader ventede; men da hun ved at se hen paa Bolten blev en underlig Forandring var i hans Ansigt, — en pludselig Ildrødme og Opmærksomheden udtrykt saa at sige i enhver Muskels Stramning: da truede Besindelsen at forlade hende; hun troede sig helt eller halvt forraadt; hun lænede sig tilbage til Væggen og sagde noget usikkert: »Ja, min Fader!«

»Saa sørg for alt paa bedste Maade og saa snart ske kan. Det vil maaske blive Deres første prestelige Forretning, Hr. Pastor, at anbefale Jorden at hvile let over gamle Malenes skjøre Ben. Men jeg beder om Forladelse, vi blive staaende«. Forfriskninger bleve indbragte, Oberstløjtnanten var i et fortreffeligt Lune, men hverken Bolten eller Henriette kunde gribe ind i Tonen. Ret tilpas kom et Par Fremmede til; Hedebrandt bad dem blive, og Henriette, som vel ikke var belavet paa Middagsgjester, fik travlt.

Høsten havde allerede indfundet sig, og da Himlen var overtrukken med Skyer, gik Dagen snart over i Skumring. Neppe var Kaffeen nydt, førend man man maatte ty til Talglysene. En ny Situation ordnede sig derved. Henriette rejste sig fra den tvungne Underholdning ved Kaffebordet og lod til at ville se til sit Kjøkken. Bolten trak sig saa smaat hen til Vinduet og smuttede ud igjennem en Dør. Uagtet Oberstløjtnanten i sin Tid havde bestemt Forlovelsen og Kongebrev til samme Datum, syntes han dog nok at ville unde de to Unge en fortroligere Samtale, meget muligt ogsaa, at han troede, det var paa Tiden at optø noget af deres alt for stive Forhold. Han drog derfor de fremmede Herrer ind i en ivrig politisk Diskurs, fik et Europakart frem og lod Armeer og Armader bevæge sig.

Det var rigtignok ikke Tilfældet, at den unge Prest opsøgte sin Kjæreste, Egentlig søgte han Luft og Ensomhed, og listede sig derfor hen over Gangen og om Hjørnet, hvor han vilde gaa ud paa Landevejen. Hun skulde altsaa være død! Død til Henriettes store Glæde formodentlig! — Men om hun nu ikke var død? Den Tone, hvormed Henriette

besvarede Faderens Spørgsmaal! Om han altsaa endnu kunde og skulde indfri sit Løfte til den Døende? Resultatet af Boltens Spørgsmaal og Udraab var den øjeblikkelig iverksatte Beslutning at klavre op den samme Vej som første Gang og fra Loftet om muligt at skaffe sig Vished, om Malene levede eller var død. Begunstiget af Mørket stod han allerede inde paa Loftet. Men her var han ogsaa forladt af ethvert ledende Skjær og opgav allerede Haabet om at arbejde sig frem over Tværbjælker og under Skraaspærrer, imellem Stoleben og Sengestolper; han tænkte at søge tilbage til Loftslugen, hvis dæmrende Lysning syntes advarende at kalde ham fra et urimeligt Foretagende: da med Et en blinkende Stjerne spillede ham i Møde fra Loftets fjerneste Ende. Neppe havde han atter stillet sin Kurs, førend Stjernen gik ud. Dog den slukkedes og tændtes momentant, og det blev ham begribeligt, at en Gjenstand af og til stilledes imellem Lyset og ham. — Endelig havde han det firkantede Hul lige foran sig og saa med større Tydelighed, end første Gang, alle Gjenstande; en Lampe oplyste nemlig tilstrækkelig det lille Rum. Den stod paa et lidet Bord foran Sengen. Malene var oppe og sad halv med Ryggen imod Bolten ved Bordet, beskeftiget med at føre en Kop til Munden. Hendes Haand skjælvede stærkt og Hovedet rystede. En kort Stønnen tilkjendegav mere Svaghed end Smerte.

Endnu stod den gode Kapellan ubevægelig paa sin mørke Post og glemte sig selv og hvad han vilde, af Forbauselse over denne Bekræftelse paa sin Mistanke, da et hurtigt Fodtrin lod sig høre udenfor og Glasdøren med Heftighed blev reven op, Henriette for frem i Døren med hævede Arme og med et Udtryk af Lidenskab og Fortvivlelse, der bragte Boltens Blod til at standse.

»Men hvad skal dette betyde! Lever Du da virkelig op igjen, Bedstemoder! Hvor længe skal det vare?«

»Ak Herre Gud, mit Barn! Jeg kan jo ikke dø, førend vor Herre kalder mig. Du faar drages med mig. Sengen matter mig, Du. Jeg er bedre, naar jeg er oppe«.

»Ja jeg kan se det. Men Du skal ligge. Hvad er det, Du drikker?«

»Aa, det er min egen Medicin, Barnet mit. Det er en liden Draabe Vin i den tynde Suppe. Den Vin, den giver mig Kræfter«.

»Det maa jeg tilstaa. Og Du har selv kunnet tænde Lampen?«

»Ja saamænd fik jeg Svovlstikken til at tænde ned i Flasken«.

»Men det vil jeg slet ikke vide af. Du kunde jo sætte Ild paa hele Huset«. — Der kjæmpede noget i Henriettes Bryst. En heftig Vrede frembragte en Skjælven i hendes Stemme og forraadte sig under de fremførte Ord, der skulde gjælde for venlige.

»Du maa være rimelig, mit Barn. Nu er det engang Herrens Vilje, at jeg skal krybe endnu en Stund omkring i mit Bur. Men hvad kan det skade? Nu har jeg jo givet mig tiltaals. Det var en forunderlig Trøst i den gamle Prests Mund. Var det ikke ret, som om Gud vilde sige mig igjennem hans Mund: dit onde Raad skal jeg selv vende til det Gode. — Men en Ting maa Du love mig: gjør det, Du kan, for Oberstløjtnantens Datter. Vistnok har jeg i mine Synder berøvet hende det Bedste; men hun maa ikke gaa for Lud og koldt Vand. Og vær saa god, Du kan, imod din Fader. min Pige; han er jo et skrøbeligt Menneske paa Sjælen og en Krøbling paa Legemet. Men just derfor, og han er jo dog din Fader! Skulde det blive saa, at den unge Bolten bliver Prest her og din Mand, saa kan Du saamænd gjerne lade mig faa se og tale med ham. Nu har jeg faaet den Overtydning, at jeg ikke trænger til at tale for min Saligheds Sag«.

Denne Replik fremførte den gamle Kone med en Værdighed og Besindighed, der forbausede Bolten, saa oprørt han ogsaa var ved den Opdagelse, han havde gjort. Henriette var altsaa den fattige Husmandsdatter og havde ved et afskyeligt Bedrageri, naturligvis i en spæd Alder, fortrængt den virkelige Datter af Huset! Hun var vidende derom! hun havde i hele Aar daglig bedraget sin foregivne Fader, og ved Tvang og Lukke afholdt sin Bedstemoder fra at bekjende Sandheden.

Svimlende støttede han sig imod Væggen og pressede Haanden imod det smertelig bevægede Bryst. Da begyndte en Scene, som atter bragte ham i Vejret, og hvorved Haaret rejste sig paa hans Hoved.

»Det er for sent!« sagde Henriette med en frygtelig Vildhed. »Du er død, Du skal være død! Aldrig mere skal

denne Dør aabnes for Dig, og som jeg nu udpuster Lampen, saaledes maa dit Liv gaa ud, ulykkelige Sladderhank!«

Med et Stød kastede hun den Gamle i Sengen og blæste Lampen ud.

Henriette Hedebrandt!« skreg Bolten med Forfærdelsens hele Styrke. Hans Raab blev besvaret af et kvalt Skrig, idet hun styrtede om i det mørke Rum.

»Her er intet at betænke sig paa«, sagde den unge Mand til sig selv, og med en Lethed, som om han havde havt et Stuegulv under Fødderne, ilede han tilbage og svang sig ned igjennem Loftslugen. Ligesaa hurtig greb han den netop tændte Lygte i Forstuen og kaldte paa en Tjenestepige.

»Følg med mig! Frøkenen er vist bleven syg der oppe hos gamle Malene«, sagde han med vingede Ord og skyndte sig foran. Da han kom op af Trappen, vaklede den ulykkelige Pige ham i Møde.

»Jeg beder Dem, vær Herre over Dem selv, Frøken, stol paa min Diskretion! Man ved, at De er bleven syg. Jeg skal stille den Gamle tilfreds«. Henriette stirrede paa ham med et forvildet Blik og støttede sig paa den tililende Terne.

»Giv Dem Rolighed, kjære Frøken! gaa til Sengs!« sagde Bolten, gjennembævet af Medlidenhed med den sønderknuste Synderinde.

»Kjære! Kjære! Kan De endnu — ak! kan De kalde mig saaledes?«

»For Himlens Skyld! De har en heftig Feber! Gaa til Hvile! Og Du, Maren, klæd din Frøken af og bring hende til Rolighed!«

Snarere, end han havde haabet, virkede hans kloge Venlighed paa Henriettes oprørte Sind. Hun pressede krampagtig hans Haand og lod sig bringe ned i sit Værelse. Med skjælvende Knæ fortsatte Bolten med Lygten i Haanden sin Gang, Malene sad opreist paa Sengekanten. Hun var stærkt angreben af den voldsomme Scene, men havde sin fulde Bevidsthed og modtog med et taknemmeligt Smil den unge Mands omhyggelige Hjelp.

»En Pige skal vaage hos Eder i Nat, stakkels Kone. Men forraad ikke den arme Henriette! Sandelig, hun vidste ikke, hvad hun gjorde. I Morgen skal jeg komme op til Eder, og

snart vil Eders Datterdatter med Taarer afbede sin svære Brøde«.

»Aa, han er en sand Guds Mand, Bolten. Vær rolig for mig. Jeg vil ikke gjøre mit Barnebarn ulykkeligt«.

Da Bolten bleg og forstyrret kom ned til Selskabet, var Hedebrandt netop bleven underrettet om Frøkenens Ildebefindende og gav Ordre at hente Lægen. »Hvorledes er det med min Datter?« spurgte han og fixerede Kapellanen. Denne beroligede ham og paatog sig at underholde de Fremmede, imedens Faderen med en Undskyldning gik ud for at se til sin Henriette.

Af Boltens Papirer. Christiania. Der overkommer mig en Lyst til at skrive igjen i min Dagbog, fordi jeg ingen har at meddele mig til og ikke engang Sysselsættelse. Her i denne Stue skrev jeg sidst i Dagbogen. Siden har der dog hændet adskilligt. Men jeg har ikke havt Rolighed, ikke været ligegyldig nok for uden Nødvendighed at skrive om det, Dagen hver Gang bragte. Naar jeg har læst Romaner, forfattede i Form af Dagbog, har ofte den Tanke slaaet mig: hvorledes kunde det dog falde Helten ind at skrive i al Mag disse Udraabstegn! at male denne sin lidenskabelige Forfatning! Hvorledes bærer han sig ad med at skjære sin Pen! — Det er ligesaa unaturligt, som at lade Lidenskaben tale i sjeldne Lignelser, i Allegorier eller i dristige Apostrofer. Intet er mere skikket for Dagbogen end en mismodig, halv i det Kjedsomme overgaaende Middeltemperatur. Jeg er nedstemt som Naturen efter et Uvejr, der er stillet af uden at have renset Luften. Det er desuden egentlig talt en raa Efteraarsluft. Kan jeg da gjøre noget bedre nu end forslaa en Time med at leve om igjen de sidste Dage hos Hedebrandts?

Nej, det bliver for vidtløftigt i Eftermiddag, og dog vilde jeg gjerne komme *à jour* for herefter at skrive ordentlig. Vel, saa tæller jeg af nogle Blade og begynder, som om de vare fuldskrevne.

Den gamle Malene var et mærkeligt Fruentimmer efter sin Opdragelse som Bondemenneske og sin Sysselsættelse som Bygde-Jordemoder. Hun havde nu bestandig omgaaets de

Store, sagde hun. Ja, ja, de Stores Dannelse plejer at være temmelig overfladisk, især deres, som Malene kaldte de Store. Efterlignes den af deres Omgivelser, saa bliver den til en skrøbelig Finering, som Snedkerne lægge paa sit Træ. Men Malenes Sjæl var hel og holden dannet, regelmæssigt dannet. Højlig skulde jeg fejle, om hun ikke har, maaske frivillig i Ungdomsaarene, forladt en bedre Plads i Samfundet. Dermed faar det nu forholde sig, som det vil. Det er ikke sandsynligt, at hun har meddelt sig til nogen Nulevende, og saa — snart høres aldrig mere hendes Navn. Hvor mange større Navne glemmes ikke strax? — Det var et forunderligt Foredrag, hun havde. Jeg ser hende der, siddende i den store Lænestol, det lille, fortørrede Hoved, der skjælvede, skjønt det støttede sig op til Ryggens Sidepuder, de tynde, spæde Arme og Hænder, der laa mestendels ubevægelige henefter Stolearmene — den svage, men tydeligeRøst og den Sikkerhed i Valget af Ordene! — De Timer, jeg tilbragte der oppe hos den Gamle, havde noget saa Eget; de lignede ingen Time i mit øvrige Liv. Ingen forstyrrede mig eller undredes over, at jeg sad der den hele Formiddag. Thi Oberstløjtnanten var ude i en Forretning; Henriette holdt Sengen, og hendes Arbejdsværelse, hvorfra Trappen gaar op til Kvistkammeret, stod ganske ledigt. Husets Folk, der sagtens kjendte mit Forhold til Frøkenen, troede vel, at jeg paa hendes Begjæring tog mig lidt af Malene, hvem de af og til med nyfigne Miner bragte Vederkvægelser. Om Eftermiddagen, da jeg atter gik over fra Prestegaarden, tog jeg Mod til mig og bad om at maatte se til Frøkenen. Men hun sov, hedte det. Saa satte jeg mig hos den Gamle. Min Beslutning var tagen; dog ængstedes jeg ikke lidet ved dens Udførelse. — Saa snart nemlig Oberstløjtnanten kom hjem, vilde jeg, maatte jeg betro ham Bedrageriet og føre ham op til Malene, at han af hendes egen Mund kunde erfare Sammenhængen. Af ingen Andens Mund, end af min, maatte den første Efterretning derom være ham taalelig, og mig alene maatte han kunne udholde at tænke som Medvider i en saa pinlig Hemmelighed; thi det var jo mig, der stod færdig til at byde Henriette et nyt Navn for det, hun hidtil havde baaret; det var mig, som, idet jeg delte alt Mit med hende, ogsaa skulde erholde Rettighed i, hvad der var eller kunde have været hendes; det var mig endelig, hvis Ære paa det nøjeste var eller vilde blive for-

bunden med hendes. Dog var det med bange Forventning, jeg saa hen efter Vejen, hvorfra han hvert Øjeblik kunde ventes. En Kariol kjørte frem. Det var ikke Oberstløjtnanten, men Lægen. Jeg tog imod ham og fulgte ham ind til Henriette, som venlig rakte mig Haanden og hviskede til mig: »Imorgen tidlig vil De finde mig oppe, Bolten. Jeg har overtænkt mit Forhold og længes efter at forklare mig for Dem. Deres Diskretion er jeg vis paa. Men De maa heller ikke tvivle paa, at jeg ved, hvad der maa ske imellem os«.

Det var omtrent saaledes, hun udtrykkede sig, og intet Øjeblik tog jeg fejl af hendes Mening. Men her var nu ingen Lejlighed til Svar, og jeg fandt det passende at forlade Sygestuen. — Lægen havde efter Forlangende seet op til Malene og overraskede mig , da jeg fulgte ham til Kariolen, med den bestemte Erklæring, at den gamle Kone ikke kunde opleve Morgendagen.

I det samme kjørte Oberstløjtnanten ind og traadte ilsomt af. »Nu er altsaa ingen Tid at spilde«, sagde jeg ved mig selv. Saa snart Oberstløjtnanten havde taget Afsked med Doktoren, gik han ind til Henriette. Jeg vandrede imidlertid op og ned i Gaarden og belavede mig paa en Indledning til den overraskende Nyhed, som jeg ikke turde holde tilbage.

Allerede havde vi gaaet nogle Gange op og ned ad Gulvet, uden at nogen af os talte. Hedebrandt pudsede Lysene, rømmede sig, talte tilsidst om Høstens Nærmelse og om sit Forsæt, endnu medens Føret var godt, at tiltræde sin Rejse til Danmark.

Da tog jeg Bladet fra Munden, men i Stedet for at nedskrive min i Omsvøb fremførte Beretning, vil jeg fremstille Fakta, saaledes som jeg har abstraheret dem af Malenes omstændelige Fortælling.

Kaptejn Sylvester von Hedebrandt havde som ældste Søn tiltraadt sin afdøde Faders Gaard og tilliggende Ejendomme. Det var en ung, meget elskværdig Mand, afholdt af sine Soldater og Ligemænd. Han var forlovet med en Frøken de Blair, hvis Fader, en forarmet, men streng og stolt Adelsmand, boede i Nabobygden og ernærede sig af en hemmelig Handel, da hans Aner ikke tillode ham offentlig at staa i en Butik. Frøken Sofie Blair var en ejegod Sjæl og meget smuk, men fra Barnsben af opfyldt med Faderens underlige Lærdomme om hendes Navns indre Værdighed, der, om det saa blev upaa-

skjønnet af hele Verden, dog indeholdt et Gode, som var ubetaleligt. Forresten var Pigen ganske fornuftig og, naar ikke Faderen var tilstede, hvem hun frygtede mere, end hun elskede ham, fandt man hende fri og behagelig. Partiet med den velstaaende Kaptejn Hedebrandt hovede den aldrende Herre højligen, og kun for et Syns Skyld gjorde han nogle diplomatiske Miner ved den unge Mands Andragende. Sofie fandt Sylvester ubeskrivelig elskværdig; han var umaadelig forelsket; og de vare saaledes lykkelige som Guder. Strax efter at dette Gudeliv var begyndt, erholdt Kaptejnen noget slemme Efterretninger fra og om sin yngre Broder, der stod som Ritmester i et sjællandsk Regiment. Ritmesteren var et meget udsvævende Menneske, havde gjort Gjeld, og i sin Forlegenhed grebet til ulovlige Resurcer. Sylvester sendte ham Penge og rejste endelig efter ældre Kammeraters Raad ned til Danmark for personlig at virke med Penge, Kredit og gode Ord. Det lykkedes den forstandige og belevne Mand, hvis opofrende Broderkjærlighed forud indtog *Enhver*, at skaffe den forvildede Hannibal paa en meget skikkelig Maade ud af hans forviklede Omstændigheder. Hannibal Hedebrandt fik Afsked i Naade og med Majors Karakter. Fuld af Forsikringer om sin Taknemmelighed kastede han sig om Broderens Hals og lovede for Fremtiden at blive et ganske andet Menneske. Det faldt af sig selv, at han, som paa sin Titel nær intet var og intet ejede, for det første tog tiltakke hos sin kjære Broder, der havde baade Evne og Vilje til at tage sig af ham. De rejste op til Norge; Kaptejnen præsenterede sin danske Broder, og man indrettede sig.

Ikke forgjæves havde Hannibal lovet at forandre sig. Han forlod, naturligvis tildels af Nødvendighed, sin alt for lystige og ødsle Levemaade og arbejede derimod paa at skaffe sig theoretiske og praktiske Indsigter i Landhusholdningen; først vel for ikke at være et unyttigt Menneske i en vindskibelig Landmands Hus, siden og snart af Lyst og med den Plan ved Lejlighed at tilbygsle sig en Gaard. Sylvester glædede sige hjertelig over den gode Vending og tilgav ham gjernede enkelte Daarskaber, der endnu af og til tilkjendegav, at den gamle Adam ikke var rigtig udflyttet. En af disse, og det ikke den mindste, var den, at Hannibal forelskede sig i Broderens Kjæreste og i Besiddelse, som han var, af en Del Kavalermanerer, virkelig satte den taabelige Pige Griller i

Hovedet. Det kostede vel ikke Kapteinen mere, end nogle alvorlige Forestillinger, for at bringe Sofie til at trække sig tilbage fra den alt for artige Svoger; men det gav dog Anledning til Misfornøjelse og især til en alvorlig Scene imellem Brødrene.

I et Par Aars Tid havde Kaptejnen været forlovet; han havde foresat sig at blive færdig med Opbygning og Indredning af sin store, nye Hovedbygning, førend han indførte en Kone i Huset. Endelig vare de lyse, pyntelige Stuer dekorerede, de nye Møbler for det meste ankomne, og man begyndte saa smaat at kjøbe Brudestads. Hannibal vedblev som før at følge Broderen paa hans Spadsereture eller Rideture til de Blairs, og hans Opførsel var bleven ganske upaaklagelig. Han havde ganske hørt op med sit Elskeri, underholdt sig utvungen med Svigerinden, men ikke mindre med den gamle de Blair, som rigtig nok snarere, end et Par Elskende, trængte til at underholdes. — Der var atter foregaaen en Forandring hos Manden. Han havde nemlig bestemt sig til at følge Broderens Exempel og gifte sig. Men den stakkels Major havde ingen Gaard med nye, smukke Bygninger paa, med Besætning og dertil Penge i Lommen. Han kunde havt alt dette; men — derfor gik hans Ønsker heller ikke højt. En ret god Bygselgaard vilde efter Sandsynlighed blive ledig inden et Aars Forløb, og Hr. Hannibal var fast bestemt til at leve et aldeles simpelt Landmandsliv, der kun ved finere Sæder, ikke ved finere Spiser, skulde adskille sig fra Bondens. Og denne kjække Plan, som han maaske selv ansaa for mere heroisk, end den tør forekomme Andre, havde fornemmelig sin Grund deri, at Majoren var bleven heftig indtagen i Frøken de Blairs Stuepige, den smukke Else. Else var en ringe Husmandsdatter, uden andre Fortrin end et dejligt Ansigt og en tækkeltg Opførsel, og Hannibal von Hedebrandt var et Slags Adelsmand, Major, Mand af Kundskaber. Imidlertid, Kjærlighed ved at bortræsonnere sligt og meget mere. Else vilde længe intet Øre laane til Majorens glimrende Forslag; men enten den fortryllende Klang: »Fru Majorinde« lød for hendes Øren, naar hun pyntede den tilkommende Kapteinsfrue, eller Hannibals smigrende Tale havde fundet Vejen til hendes Hjerte: hun gik ind paa Muligheden af en saadan Forvandling og forlovede sig ganske hemmelig med Krigsmanden.

Krigsmand havde han været, og snart blev han det endnu engang, og det højst uventet. Det var i Aaret 1788, da politiske Forholde bragte det danske Kabinet til at lade en Arme rykke ind i Sverige. Kaptejnen fik Andet at tænke paa end Bryllup. Han hørte til et af de første Regimenter, som rykkede imod Grændsen, og vilde anbefale til Broderens Omsorg sin Brud og sine Ejendomme, da denne med Taarer i Øjnene besvor ham at anvende sin Indflydelse for nu, da der var noget at bestille, at skaffe ham en Eskadronpost.

»Rejs da med«, sagde Sylvester føjelig, »og prøv din Lykke hos Prinds Carl«.

Fra dette Øjeblik af vare alle hans Planer forvandlede. Elses Navn viste sig neppe mere for hans Erindring, end sige at han skulde værdige hende et Ord eller et Øjekast; han talte, tænkte og drømte kun om Choc og Baghold; han øvede sin Ridehest og sig selv; læste han, da var det Strategi; skrev han, saa var det Udkast til Forestillinger om Ansættelse. Ganske anderledes var Sylvester tilmode. Han havde for Tiden slet ingen Lyst til den blodige Laurus, og han rev sig højst nødig og med beklemt Hjerte ud af sin grædende Piges Arme.

Saa snart muligt fremstillede Majoren sig for den Højstkommanderende og var heldig nok til at behage Landgreven. Han blev strax ansat i den Charge, hvoraf han bar Titel, og viste fra den første Dag af en Iver for Tjenesten og en Begejstring, som maatte have gjort Underverker, hvis Valkyrierne havde været med i denne Krig. Men, som bekjendt, var dette ikke Tilfældet. De politiske Forholde forandrede sig; den dansk-norske Arme drog atter tilbage efter et uskadeligt Besøg over Grænsen. Men Hel fik de Ofre, som de blodige Søstre havde forsmaaet. En heftig Epidemi udbrød imellem den talrige i og om Frederikstad liggende Troppesamling. Ogsaa Sylvester Hedebrandt blev angreben og døde. Nu var Majorens Krigslyst slukket, og dertil kom, at han, som nok ikke frygtede for Løbet af Karabinen, havde en ubetvingelig Angst for Sygdomssmitte. Ved Broderens Død var han den uimodsigelige Arving til alle dennes betydelige Ejendomme. Derved tog atter dette bevægelige Hoveds Planer og Interesser en ny Retning. Ingen havde tabt mere ved Kaptejnens Død end den stakkels Frøken de Blair og hendes gamle Fader, hvis Svaghed i den senere Tid havde hindret ham i at fortsætte

sin lille Handel. Det forekom Hannibal baade passende og fra alle Sider mest konvenabelt, at han søgte at erstatte Sofie, hvad hun havde tabt. Saa snart det lod sig gjøre at forlade Tjenesten, rejste han hjem, opførte sig meget delikat imod Frøkenen og den gamle Herre, førte Bruden hjem, tog sin Afsked med Karakter af Oberstløjtnant og kunde nu som en formuende Mand, som det syntes, levet gode Dage. Men at han følte sig ulykkelig, det viste hans Ansigt, hans Tale, hans Taushed.

Han behandlede sin Kone med en solen Høflighed, passede vel paa sit Gaardbrug og adspredte sig ved mindre og større Rejser. Det, der egentlig syntes at staa ham for Hovedet, var, at han ikke havde baaret sig vel ad med den stakkels Else. Hun var bleven sindssvag. Rigtignok var hun kommen sig nogenledes og var bleven gift med Dragonvagtmesteren; men sørgeligt var det at se den dejlige, farveløse Blomst med det indsjunkne, matte og endnu smukke Øje sidde paa Bakken udenfor sin Plads og stirre over til Gaarden, hvor hendes troløse Elsker boede med sin Hustro. Forgjeves søgte Moderen, Malene naturligvis, at trøste det arme Barn. Hendes Tungsind tiltog stedse. Hun følte sig frugtsommelig, og Malene troede, at hendes Tanker nu vilde vende sig mere til det nærværende og fremtidige; men det blev ikke bedre. Manden brød sig lidet eller intet om Hjemmet; imidlertid sørgede han tilstrækkeligen for sin Kones og Svigermoders Underholdning.

Saaledes henrandt et lidet glædeligt Liv i Husmandsstuen. Omtrent et Aar efter at den forsmaaede Else havde taget tiltakke med Vagtmesteren og ført ham ind i Moderens lille Plads, nedkom hun med et raskt og velskabt Pigebarn; men strax efter udslukkedes hendes Liv; og den grædende Bedstemoder, som selv havde forløst Datteren, rakte det til den indtrædende Vagtmester med de Ord: »Nu faar Du være baade Fader og Moder for denne Smaa, min Søn, jeg kan ikke være andet end Bedstemor for hende«. Vagtmesteren havde neppe faaet et Svar af Munden, førend Budet stod inde i Stuen, at Malene endelig maatte komme ned paa Gaarden; Oberstløjtnantinden havde faaet ondt, og de frygtede, hun fik en altfor tidlig Nedkomst. Den bedrøvede Bedstemoder maatte afsted og gav Dragonen den fornødne Anvisning til at ernære Barnet, indtil de kunde faa en halvvoxen Barnepige fat. — Nogle

Timer senere ved Nattetid fødte Fru Hedebrandt et svagt, lidet Pigebarn, der neppe gav enkelte Livstegn, og som Malene erklærede ikke havde andet at bestille her i Verden end modtage den hellige Daab for at gaa over til de kjære Guds Engle. Moderen syntes at høre denne Efterretning med Ligegyldighed, befalede, at de skulde kalde Barnet: Henriette, og forlangte Ro og Stilhed, da hun ønskede at sove.

Malene rystede paa Hovedet og lagde det ligblaa Barn ned i Vuggen, da Vagtmesteren stak Hovedet ind af Døren. »Mor! kom her udenfor; jeg maa min Sjæl og Gud tale med Eder«.

»Hvad er der paa Fædre? Er den Lille syg? spurgte Bedstemoderen. Nu kom han frem med sit Forslag, at give Hedebrandts den moderløse Spæde og tage til sig det døde Barn. Thi, at det var dødt, vidste han allerede.

»Det er mere, end vi andre ved«, svarede Konen«. »Men saadanne Bedragerier vil jeg ikke have paa min Samvittighed«.

Vagtmesteren forestillede hende, at ingen vilde tabe, men alle vinde ved denne Forandring. Tilsidst forlangte hun et Par Timers Betænkning. Resultatet, da Betænkningstiden var udløben, var, at hun sagde: »Kom med Barnet! thi dette lever ikke længe«. Saaledes skede Forbytningen. Da Oberstløjtnanten den følgende Formiddag kom hjem fra en Rejse, studsede han ved den uformodentlige Efterretning, at hans Frue havde gjort Barsel, og rystede fortræden paa Hovedet. Men da de øvrige (Malene betragtede sine Sko) fortalte, at Barnet, skjønt født svagt, var kommet sig noget, havde taget Moderens Bryst og var derpaa bleven saa kvikt og saa dygtigt — — —: da smilede han tilfreds, trykkede en ikke ubetydelig Gave i Malenes Haand og gik ned til sin Kone, — Nu var det da skeet! uigjenkaldelig skeet. Med brændende Taarer bad den beængstede Bedstemoder, at Gud vilde vende hendes Synd til det Gode. Da hun kom hjem, mærkede hun med en Blanding af Skræk og Fornøjelse, at den rette Henriette, som fra nu af fik Navnet Kathrine, lod til at blive fortrolig med Livet under Himmelhvælvingen. Hun blev det ogsaa virkelig, som noksom har vist sig. Hvad der paafulgte, har jeg tildels hørt af Sekretær Embrecht, tildels, men noget anderledes fortalt, fra andre Kilder. Derimod fik jeg en rørende Fremstilling af den Angst, de Nag, som havde bemæg-

tiget sig den gamle Kone, hver Gang en af disse to Lige-aldrende synes at vinde eller tabe ved hendes dristige Ind-greb i Naturens Orden. Pigerne vare voxne eller dog næsten voxne, da Malene i et uoverlagt Øjeblik, de nærmere Om-stændigheder forbigik hun, erklærede for Henriette, hvor ubil-ligt der var handlet imod hendes Selskabssøster. Dette Øje-blik dryppede den bitreste Galde i Henriettes Bryst, fyldte det med Frygt, Had og Forstillelse. Fra nu af ansaa hun sin Bedstemoder og den vistnok ikke elskværdige eller ønsk-værdige Fader for Ulykkesfugle, for hvis Varselskrig hun intet Øjeblik kunde være sikker. Med en egen Art af Misundelse saa hun paa den stakkels Forurettede, hvis skyldfri Uvidenhed hun ønskede sig, medens hun greb med en vis Vildhed en-hver Anledning til at spille den Herskerinde-Rolle, som ikke tilkom hende. Med mistroiske og fremmede Øjne passede hun paa Oberstløjtnanten, denne kloge Mand, som ved et Ord kunde blive oplyst om, hvorledes man havde bedraget ham, og hvis Beslutning det da ikke var godt at gjette sig til.

Hvor ofte gjøs hun maaske over den Maade, hvormed han plejer fixere Folk, idet han kniber Øjnene noget sammen og lidt fra Siden betragter sin Gjenstand, medens Tungespid-sen vibrerer i den fravendte Mundvig! Jeg har undertiden iagttaget denne Manøvre hos ham, og erindrer den engang under en Samtale om Familieskab anvendt imod Henriette. Jeg erindrer ogsaa, at hendes Ansigtstræk forandredes. Ja, der er jeg da just ved en af de menneskelige Skrøbeligheder, at ville se det, som man tror at have Grund til at se. Hvor mange Gange har jeg ikke fundet et umiskjendeligt Arvetræk i Henriettes Ansigt; og det var og er dog, efter hvad jeg nu ved, en tom Indbildning.

Der er mig dog meget uforstaaeligt i det hele Sammen-hæng, og Malenes Fortælling vil ikke ganske passe i Tid til andre Fakta, lige saa lidt som den passer til de Rygter, min Tante har fortalt mig. Skulde ikke Hedebrandt selv sidde som Machinator i Midten af den hele Historie? Det aner mig, især efter hans Maade at optage min Meddelelse paa. Det faar nu staa hen. Maaske bliver jeg engang bedre i Stand til at begribe ham. Imidlertid vil jeg optage Traaden igjen, der hvor jeg forlod den, for at nedskrive Malenes Skriftemaal.

Med muligste Delikatesse havde jeg fuldført min Medde-

lelser, og kastede igjen mit forlegne Blik op paa Oberstløjtnanten.

Han betragtede mig med et mørkt Smil, som maaske skulde tjene til at dølge en heftig Overraskelse, — maaske ikke. »De er en meget lettroende Mand, Hr. Pastor, og ret skikket til at finde noget romantisk i det simple Dagligliv. Men det gjør mig ondt for mig og min Datter, at vi have været Gjenstand for Deres skarpsindige Efterforskninger. Dersom De ellers ogsaa vilde anstille nogle Undersøgelser i en anden Retning, min Hr. Pastor, saa skulde De erfare, at den gamle Malene har været en halv forvirret Sværmerske lige fra Ungdommen af. Under, at hun ikke har begyndt sine Fantasibilleder med Historien om sine egne Udvandringer. Hun skal jo være en Prinsesse, eller, jeg tror dog kun en Comtesse, som *per varios casus*, er det ikke saa, det heder? blev til en Spillemands Madame. Det er ganske rigtigt, at hun lod sig blænde af Omstændighederne ved mit Barns Fødsel og troede at kunne bringe en Bastard ind i min Familie. Men jeg var ikke saa langt borte, som hun mente, den Gang, og det intenderede Bedrageri blev ved min Forsigtighed uden Eclat forhindret. Muligt, ja rimeligt, at den durkdrevne Slyngel, Hr. Vagtmesteren, som De for min Skyld gjorde et Slags Bekjendtskab med, har fundet sin Regning ved at bilde den fjantede Kjærling ind, at en Ombytning af Børnene fandt Sted. Men til Deres fuldkomne Beroligelse kan jeg nu paa Kavalerparole forsikre, at De ikke fortalte mig det ringeste nyt, hvad Intentionen angaar. Dette maa vel være Dem nok. Thi De antager dog ikke, at jeg selv skulde være i Ledtog med Personer, som vilde tage mit Barn fra mig«.

Jeg stirrede forlegen paa Manden og begyndte at undskylde mig. »Deres Undskyldninger kan De bedst rette imod Dem selv; mig har De jo, tilgiv mig, at jeg siger det saaledes lige frem, en Smule enfoldigt villet oplyse om en frygtelig Hemmelighed. Som jeg kan formode, er min stakkels Datter paa nogen Tid bleven indviet i og forvirret af den underlige Malenes merveilleuse Drømmerier. Vil De bevise mig og Dem selv en ret stor Tjeneste, saa gjør hende bekjendt med, hvad jeg her har sagt Dem. Thi imellem Elskende maa man ofte forudsætte en større Fortrolighed end imellem Fader og Datter«. Oberstløjtnanten kastede et let

Blik paa Stueuret og foreslog mig at sidde lidt; det vilde da sige det samme som: mindede mig om at gaa.

Næste Morgen var jeg paa Pletten. Henriette havde seet mig fra sit Vindu og kom mig i Møde. Hun talte med en Udførlighed og en Varme, som vilde have henrevet mig, naar jeg ikke altfor tydelig havde gjenkjendt Kunst og Studium. Slutningen var, at hun gav mig min Ring tilbage og forlangte sin. Maaske var det hele gjort paa Skrømt; men jeg tog det, vilde tage det for Alvor; og med et Par Fortroliges Rolighed, der overlægge en klog Udvej af en delikat Forvikling, aftalte vi vore Roller. I Samtalen erfarede jeg, at Malene nu virkelig var død og hendes Lig bragt ned i en Sidebygning. Under et rimeligt Paaskud opsatte jeg Indsættelsen som Kapellan hos min Onkel og gjorde Afskedsvisit hos Hedebrandt, der ikke syntes at ane nogen Forandring i vort Forhold, men dog paa ingen Maade omtalte det. Nu er det da aldeles hævet, og jeg er glad som den frigivne Fugl.

Jeg bor atter i mit forrige Logis, men hos en Enke nedenunder. Sekretæren er bortrejst med Kathrine paa nogle Uger, man ved ikke hvor, og jeg er lidt ude af det. Men de maa jo komme tilbage, da hans Værelser staa ledige.

En Vinteraften sad den unge Madame Bolten med sin gamle Plejefader, Sekretær Embrecht, i Kakkelovnskrogen i Dagligstuen. Presten havde præket ved Hovedsognet den Dag og kunde netop ventes hjem.

»Det er koldt, bitterlig koldt! Andreas kan være glad i sin nye Pels; bare han ikke fryser paa Ansigtet«.

»Han burde tage Gut med, kjære Kathrine«.

»Det ved De nok, jeg ikke faar ham til. Det var jo bare at betynge Sleipner uden Nødvendighed, siger han. Men jeg er ikke ganske tilfreds dermed. Rigtignok er det klart Maaneskin —«

Madame Bolten traadte hen for Vinduet og betragtede det smukke Vinterlandskab. Langt borte øjnede hun en bevæget Gjenstand og blev snart overtydet om, at det var en Rejsende, der jog hen over Isen i stærkt Trav. »Det er ikke min Andreas« sagde hun lidt utilfreds; »for der staar en paa Mejerne.

Men hvor den Hest ligner Sleipner! Nej se, hvem kan nu finde paa at kjøre op der bag Aasjordet? Det kan ikke være nogen Fremmed!« — Sekretæren stirrede med de gamle Øjne, alt hvad han kunde, og der førtes en Samtale, af hvilken vi allerede have refereret for meget. Sleipner, Pelsen og Slæden vare gjenkjendte, og den tilbagelænede og uvirksomme Stilling, hvori den siddende Person befandt sig, vakte hos Kathrine en Forskrækkelse, som nær havde kastet hende om. Dog snart forandrede Forskrækkelsen sig til en simpel Forundring. Thi den Siddende, som var indhyllet i hans Velærværdigheds fortræffelige Pelts, var aldeles ikke Prestemanden. Denne stod derimod bag paa Slæden i sin for Aarstiden og Rejsen noget tynde Frak og styrede med øvet Haand den fodsnare Sleipner.

Saasnart Bolten havde leveret den tililende Tjenestegut Tømmen og meddelt ham fornøden Befaling i Henseende til Manden i Pelsen, drog han sin Kone tilbage til Stuen og sagde hurtig til hende og Sekretæren:

»Personen, som slæbes herind, er Vagtmester . . . . . Jeg fandt ham paa Landevejen, halvdød af Frost og Hunger, og tøede ham op i en Hytte. Men hjelper mig nu begge at holde ham lidt fra os; ellers bliver han utaalelig. Du skal slet ikke kalde ham, hvad han jo hverken er eller har vist sig at være, Fader, men ligefrem: Vagtmester. Han ved og er gaaen ind paa de Betingelser, under hvilke jeg har lovet ham Ophold hos os. Paa dit Samtykke var jeg jo vis, kjære Kathrine«.

Det varede ikke længe, førend Vagtmesteren havde indrettet sig *à son aise* i det ham anviste tætte og lyse Kammer i Sidebygningen. Derimod varede det længere Tid, inden han kom ret ind paa at finde sig i det forud bestemte Forhold. Menneskets ryde Sæder og især hans ondskabsfulde og underfundige Karakter gjorde det aldeles nødvendigt at tage ham paa en saadan Fod. — Han spiste paa sit Værelse, foretog sig, hvad der kunde more ham, saasom at skjære Træskeer og gjøre Futteraler, og tog sit Selskab hos dem af Gaardens Folk, han vilde beære med sine Skryderier. Saaledes henløb Vinteren, og den Gamle hinkede i Vaaren fornøjet omkring i Marken og præsenterede »hjerte Madam« en Buket af de første Veiser. Da Sommeren kom, gjorde han en Udvandring af og til paa nogle Dage »med Hr. Pastorens

ærede Permission«. Fra den næste Vinter af fik han stedse mere og mere at tage vare; da behøvedes Mænd og Koner, Heste og Hunde af Papir, Korthuse, Toppe, Vogne, Kegler og deslige. »Hvor er Vilhelm?« hed det, eller: »har Du seet Constance?« og Svaret var gjerne det beroligende: »inde hos Vagtmesteren«, eller »ude med Vagtmesteren«.

Han blev blidere, frommere, ja han vænnede sig, som han selv sagde, for Børnenes Skyld fra at bande. Han overlevede længe den stedse sygelige Sekretær, og da han endelig pillede af, græd Boltens Børn bitterlig, og Forældrene vare vemodig stemte.

Vagtmesterens Ankomst og Optagelse i de gode Prestefolks Hus var iøvrig en meget vigtig Begivenhed i deres Liv. Thi ved ham fik de en Oplysning, som ingen anden, Oberstløjtnant Hedebrandt undtagen, kunde have givet dem.

Kathrine var lige saa lidt Oberstløjtnantens, som hun var Vagtmesterens Datter. Den døende Kaptejn tog det Løfte af sin Broder, at ægte jo før jo heller hans frugtsommelige Kjæreste; og Majoren, der af flere Grunde ikke vilde eller kunde afslaa den Døendes Besværgelse, var for meget Mand af Etaten til at svige sit Æresord, skjønt han ved at opfylde det sveg en stakkels troskyldig Pige, der havde de billigste Fordringer paa hans Haand. For at give Else en Art Erstatning, og endnu mere for at kaste et Slør over Sammenhængen, overtalte han den temmelig ryggesløse Vagtmester til at ægte hende. Pigen lod sig resigneret overtale. Langt lettere var det at blive enig med Frøkenen, hvem Angsten for den strenge Fader og for sit gode Navn bragte til at forglemme den døde Kjæreste og til at betragte den levende som en frelsende Engel. Med en kold Fortvilelse udtraadte og indtraadte vor Oberstløjtnant af og i Forholde, som nu Omstændighederne medførte. Den stille, lidende Else, der opofrede sig for hans Vilje, og den kun for sit Rygte bekymrede Sofie, der troede ikke at kunne give ham Beviser nok paa sin Erkjendtlighed, og som saa let havde glemt hans Broder, dannede en grel Modsætning, som nedbrød hans Tilfredshed for bestandig. Hertil kom nu især, at hans Afrejse fra Regimentet uden Permission og det pludselige Giftermaal, som fandt Sted, inden Gifte-Tilladelsen var indhentet, havde alvorligere Følger, end han havde troet. Det var kun med Nød han opnaaede, hvad der under saadanne Omstændigheder syntes heldigt nok: Af-

sked i Naade og med forhøjet Karakter. Men Hedebrandt havde faaet sin Kariere kjær paany og haabet at gjøre betydeligere Lykke.

Man vil maaske nu gjette, at Oberstløjtnanten selv havde ladet Børnene ombytte. Han vilde ikke opdrage sin Broders Barn som sit, og overlod det til Vagtmesteren, som derimod skaffede ham hans egen og Elses Datter i Stedet. Selv vidste han at være udenfor den hele Sag, og den gamle stakkels Malene levede og døde i den Overbevisning, at hun havde bedraget Oberstløjtnanten.

»Jo mere jeg tænker over den gamle Malenes Forhold under og efter denne Historie«, sagde og siger endnu Provst Bolten til sine Venner, desto større og ædlere staar hendes Karakter for min Sjæl. Bedrageriet var kun for Menneskene, har hun ment; det, Ret var for Gud, skede. Thi skulde hun, den erfarne Kone, tvile paa, at Datteren Else var frugtsommelig ved Oberstløjtnanten? skulde hun ikke snart være kommen efter Sammenhængen med Frøkenen? — Det var saaledes Retfærdighed, hun vilde fremme, ikke et syndigt Hensyn til sine Egnes Kaar. Hun lod sig ikke overtale af Vagtmesteren til noget Ondt, kun styrke til noget Godt. Og dog ansaa hun det for de unge Pigers og Familiens *Æres* Skyld rigtigst at skjule for Svigersønnen, siden for Pigerne og tilsidst for mig den egentlige Grund til hendes Handlemaade, paatagende sig et Ansvar, som ej tyngede hendes Samvittighed, uden for saa vidt hun sørgede over at være middelbar Aarsag i Kathrines Forjagelse. Det var hende om at gjøre at afholde hos mig enhver Mistanke om de ældre Forbindelsers Følger; derfor angav hun begge Pigers Fødsel noget, jeg tror et Aar, sildigere, end det forholdt sig dermed. Og jeg mærkede virkelig, at der var en kronologisk Urigtighed i hendes Angivelse. Men hvorom alt er, i denne uden Tvivl for Intrigen vel skikkede Karakter fremlyser noget ualmindeligt *Ædelt*«.

Saaledes talte Bolten engang i min Nærværelse til en Fortrolig om denne gamle Kone, hvis Portræt han har tegnet efter Hukommelsen, og som jeg havde stillet mig hen for. Den Gang kjendte jeg Intet til Historien og gjorde ham et Par Spørgsmaale, hvis Følge var dels en mundtlig Meddelelse, dels Laanet af hans kun i kort Tid vedligeholdte Dagbog. Hedebrandt er død i Danmark; Henriette har gjort et godt Parti med en Konsul i en østersøisk Stad.

Med Provstens Tilladelse fortæller jeg nu den hele Tildragelse, der har det forud for mange interessantere, at den er fuldkommen sand. Dog en Frihed maatte jeg have, eller rettere, en Tvang var nødvendig; alle Navne ere forandrede. Deraf fulgte, at Bogstav-Omsætningen af Boltens Navn er selvgjort. Hans virkelige Navn gav Anledning til en meget bedre. Af Frygt for nogen ubeskeden Hentydning har jeg ikke uden Vanskelighed malet saa ofte med blaat og graat, naar det kom an paa Stedet, hvor Handlingen foregik.

Tone.

(1842.)

I et ubehageligt, trist Efteraarsvejr kom jeg, paa en Rejse igjennem Bygderne, ind i B. Sogn, hvor min gode Ven og Universitetskammerat, Rask, er Prest. Jeg var rejst fra Christiania for at møde i en Kommission, som var nedsat i en af vore Kjøbstæder, og skulde støde sammen paa en vis Dag med mine Medkommiterede. Ved at skjære en Korde til Buen, som Kysten danner, haabede jeg med min udholdende Rejsehest at vinde et Par Dage, og dem havde jeg besluttet at anvende hos Rask.

Omtrent ved Middagstid fik jeg se B.'s Kirketaarn stikke frem imellem Trætoppene, og kort efter løde de uharmoniske Klokker mig i Møde. »Hvad nu?« tænkte jeg; »har Du sovet hele Lørdagen bort?« Men det var dog ganske rigtig Lørdag endnu, og jeg kunde altsaa begribe, at den sørgelige Klang ledsagede en Ligfærd. Altsaa har jeg uden Tvivl min kjære Prestemand ved Kirken, og han kan da selv føre mig an til sin Prestegaard«, tænkte jeg og skyndede paa min Hest. Da kom en Rytter forbi i Stiktrav, saa at han overstænkede baade mig og min Kariol. Hans Ansigt fik jeg ikke se; men Huen og den blaa Kappe viste, at det var en Mand af de saakaldte bedre Klasser, saa lidt ellers, som man igjennem Sølestænkene kunde opdage af begges Farve og Beskaffenhed. Uagtet det sagtens kunde være mig temmelig indifferent, om jeg var bleven tilklattet af en engelsk Marquis eller en norsk Husmand, maatte jeg dog med en vis Nysgjerrighed se efter den Ridende, der ikke kom saa meget foran min raske Traver. Just i det samme, jeg ved en pludselig Bøjning om en Skrænt baade fandt Kirken lige for mig og mig selv næsten tæt ved Kirkegaardsmuren, ophørte Ringningen. En Ligkiste blev tagen af en efter Omstændighederne til Ligvogn forvandlet Arbejdsvogn;

Presten tilligemed adskillige Bondemænd og et Par Børn stillede sig bag Kisten, som blev baaren af blaaklædte Mænd, og man traadte ind igjennem Gitterporten under Afsyngningen af den ritualmæssige Salme. Nu var det min Hensigt at bie de faa Minuter, der udfordredes til Jordspaakastelsen; jeg vilde da kjøre frem, naar Rask steg i sin Kariol, og følge ham til Prestegaarden. Imidlertid fæstede jeg det kolde Blik paa Forsamlingen, hvormed vi egoistiske Mennesker betragte Alt, selv det sidste Farvel, der bydes et forudgaaet Menneske, naar dette ikke netop staar i nogen Rapport til os selv. Men en uventet Forøgelse af Ligfølget forvandlede min Sløvhed til Nysgjerrighed; thi med Et ilede Rytteren, tæt indhyllet i sin sølede Kappe, efter Skaren, traadte tæt til det sidste Par og syntes ikke at bemærke den Forundring, han opvakte hos nogle Omstaaende, som trods det slette Vejr og Føre havde samlet sig paa Kirkegaarden; mørk stirrede han ned for sig. Da Liget stilledes til en øjeblikkelig Hvile paa de over Gravhullet lagte Stokke, gjorde han sig pludselig Vej og skjød sig frem til Randen, og medens det sænkedes ned, bøjede han paa en saa betydningsfuld Maade sit Hoved mere og mere forover, som om han sænkede sit eget Jeg bag efter. »Holdt!« sagde en hvidlokket Olding, som jeg formodede at have været den Afdødes Ægtefælle, »holdt stille, Klokker!« Klokkeren havde stukket Spaden i den opkastede Jord for at række Presten det Støv, hvormed han skal indvie Leret til Leret. »Bi et lidet Korn!« Derpaa tren han hen til den Kappeklædte, tog ham ved Armen og stødte ham tilbage, idet han sagde nogle vist ikke venlige Ord, men som jeg ikke kunde høre, da den skarpe Vind stod fra. Derimod hørte jeg godt den Anden sige med en gjennemtrængende Røst: »Far! lad mig staa!«

Men alligevel trak han sig føjelig til Side og tog Plads ved en Mindesten længere tilbage, men dog nok saa nær Presten, som det omkringstaaende Ligfølge. De tre Skuffer vare faldne paa det hule Laag, og jeg strammede Tømmerne for at tage imod Rask, naar han havde fuldført Ceremonien. Da jeg saa ham hæve sine Arme og med en ham egen smuk Gestikulation føre dem, hver i sin modsatte Bue, hen over den aabne Grav og udbryde: »Fred være med dit Støv, ligesom din Sjæl nu har Fred hos Gud i hans himmelske Boliger«. Disse Ord, i det mindste de første af dem, kunde

jeg tydelig høre igjennem den susende, regnsvangre Vind. Siden var det mig umuligt at forstaa noget, hvoraf jeg kunde udbringe Sammenhæng. Desmere heftede sig min Opmærksomhed paa den Kappeklædte, der snart ligesom indsugede Prestens Ord med sine Læber, snart krøb sammen, som om Talen havde Braadde, der saarede ham, snart igjen tilhyllede sit Ansigt med Slaget af det vide Klædebon. Talen selv kunde jeg som sagt ikke høre; men at den greb de Omstaaende, var øjensynligt, og det forekom mig, som ogsaa Taleren var stærkt bevæget og begejstret. Paa det lydeligen udtalte Amen! fulgte den sædvanlige stumme Bøn bag Hattene; derefter gik den gamle Mand med et Barn ved hver Haand hen til Gravranden og tilhviskede den Afdøde det sidste Farvel. Lige over for ham stod den Kappeklædte; men kun et Øjeblik. Derpaa vendte han sig hurtig, ilede tvers over Kirkegaarden og slyngede sig over Gjerdet. Idet jeg bøjede om Kirkegaardshjørnet og standsede for at staa af Kariolen og træde Rask i Møde, fandt jeg den hele Gruppe, som jeg troede havde faaet adspredt sig, at staa omkring Presten og, snart den ene, snart den anden, at trykke hans Haand og takke ham.

»Kjære Far«, sagde den gamle Mand, »kan I nu ikke føje mig i den Sag. Det er ikke hverken til Kortspil eller til anden Adspredelse, jeg byder Jer; og der følger ingen hjem uden mine nærmeste Naboer. Men jeg vilde saa gjerne tale med Eder baade om mine stakkels Smaa og om Andet«.

»Min snille, oprigtige Knud, hvor kan jeg negte Eder slig en Begjæring, skjønt jeg just ikke havde beredt mig paa at være hjemmefra i Dag. Men I maa være saa god at sende et lidet Bud til Prestegaarden og sige min Kone, at jeg rejser med Eder«. Dertil blev naturligvis øjeblikkelig gjort Anstalter, og da Regnen med et begyndte at gaa over fra et Pianissimo til et Forte, skyndte Manden sig at kaste sig i Kariolen og spænde Paraplyen over sig. Det havde naturligvis beroet paa mig, om den gode Knuds Anmodning var bleven afslaaen eller endog, om det allerede givne Løfte var blevet taget tilbage; — eller jeg havde vel ogsaa tilvendt mig en høflig Indbydelse til at gjøre 'n Far Følge. Men da man nu engang ønskede Presten og ikke hans fremmede Ven, og da Rask virkelig syntes gjerne at opfylde den gamle Mands Ønske, saa fandt jeg det mest passende at holde mig i Bag-

grunden og lade det hele Tog passere afsted til Vogns, til Hest og til Fods, førend jeg satte mig i Bevægelse.

»Hvor skal Du hen?« raabte jeg til en halvvoxen Dreng, som efterat være kaldt frem af den gamle Knud satte sig i en rask Bevægelse i Retning imod mig og just vilde passere min Højde. »Hvor skal Du hen, min Gut?«

»Aat Presgar'n«, var hans Svar. Da hans Erende, som jeg formodede, var at underrette Fru Rask om, at Presten fulgte til Sørgehuset, paatog jeg mig at give ham Friskyds, naar han paatog sig at rette min Kurs. Tilbudet blev naturligvis med Fornøjelse antaget, og vi kjørte afsted. Regnen forbød enhver Meddelelse paa Vejen, og da jeg ikke engang hørte hans Tilraab, havde jeg nær kjørt Prestegaarden forbi, dersom jeg ikke af Bygningens Form og noget, som jeg ikke selv kan forklare, var kommen til at spørge, om ikke her Prestegaarden var.

»Det er Fru Rask, jeg har den Ære —? Ja, da kommer jeg her i et dobbelt Erende, først for at melde Deres gode Mands Forfald, da han af gamle Knud lod sig overtale til at vende tilbage til Sørgehuset, og for dernæst at anmode om hans Plads ved Middagsbordet. Menagesuppe eller Øllebrød, Sild eller Ansjos, — ja, se der ser jeg jo Spaamændene!«

»De er velkommen —, min Herre!« sagde Husmoderen noget langtrukken, »men«, lagde hun smilende til, »jeg ved rigtignok, at det var Brug hos vore Forfædre ej at spørge om Gjestens Navn; ikke destomindre vil De maaske ikke fortryde paa mit Spørgsmaal«. Neppe havde jeg nævnt min ringe Person, førend Fru Rask forekommende rakte mig Haanden og forsikrede, at hun kjendte mig ganske godt, baade fra August (det var Rasks Fornavn) og fra de to Noveller, jeg har skrevet, og hvoraf den ene er fabrikeret i Fællesskab med ham. Naturligvis anbefalede baade Novellerne og min Vens Beskrivelse mig tilstrækkelig; i det mindste var Fru Rask saa velsignet artig, at hun forsikrede mig derom. Uagtet Bordet var dækket førend min Indtrædelse i Stuen, varede det dog en god halv Time, inden vi kom til Bords, hvortil jeg sagtens kunde begribe Grunden; en Husmoder lader sig nu ikke let bestemme af den Fremmedes Bøn om: »ingen Omstændigheder! ingen Forandring!« Den vakre Prestekone, hendes tækkelige, men stille og tilbageholdne Søster og et Par trivelige viltre Børn udgjorde tillige med mig Bordpersonalet. Vi snak-

kede om løst og fast, og jeg undgik med Flid at berøre de Omstændigheder, hvorunder jeg havde seet Rask uden at være seet af ham, fordi jeg var bange for, at Fruen enten af Høflighed eller for at slippe for at konversere alene den Fremmede, skulde sende Bud efter Manden. Nu syntes jeg at være kommen alene efter Overenskomst med ham; og hun ytrede endog et Par Gange, at det var et besynderligt Indfald af August at lade sig overtale til at rejse til Brøter, naar han vidste, at hans kjære Ven vilde gjeste ham. Da vi havde drukket Kaffe, begyndte Samtalen at gaa lidt istaa, hvortil Søsterens, Jomfru Arnesens paafaldende Stiltienhed vistnok var Hovedaarsagen; thi Fru Rask opbød al en dannet Kones Belevenhed for at opsøge Stoffer, og jeg gjorde det Bedste for at skjære dem til. Naar man først mærker paa begge Sider, at det ikke lader sig gjøre at dølge hinanden, at Høflighed, ikke Interesse, opdriver Samtalens Gjenstande, saa gaar det bestandig værre og værre. Fruen gjespede uophørlig indvendig, saa at den smukke Næse strammede sine Næseborer paa en uskjøn Maade, og hver Gang det skede, maatte jeg med Haanden over den gabende Mund. Tilsidst blev dette sympathetiske Maskineri saa regelmæssigt, at den stumme, alvorlige Jomfru brast ud i en høj Latter. »Ved De hvad«, sagde Vertinden smilende, »vi have udrettet det samme som Helten i det gamle Eventyr, der fik Prinsessen til at le. Det glæder mig virkelig engang at se og høre Dig le, Ulrikke; for —; men dermed har jeg ikke undskyldt mig hos Dem, Hr. Advokat. De maa vide, at jeg skal have Fremmede i Morgen Middag, og at jeg i den Anledning skal meget tidlig op«.

Nu begyndte Jomfru Arnesen, som først var kommen i Latterhjørnet, at skoggerle, næsten stærkere, end en Dame har Lov til, og jeg negter ikke for, at den snille Kones besynderlige Argument med den tilbagevirkende Kraft stemte mig til at sekundere.

Med al den Alvorlighed, jeg kunde paatage mig, anførte jeg til Grund for den Søvnighed, som var kommen over mig, at jeg havde rejst det meste af den forrige Nat og havt det meget travlt før min Afrejse.

»Ja, saa vil jeg foreslaa Dem at tage en god Eftermiddagslur. Min Mand kan sikkert ikke holde mange Timer ud hos Knud Brøter, især naar han ved, at De sidder hjemme. Saa vil han glæde sig ved at holde en lang Aften med sin

Ven, og et Glas Punsch vil smage til Tobaken og Smørrebrødet«.

»Og Du, kjære Thora«, lagde Søsteren til, »burde ogsaa hvile Dig en Times Tid; jeg kan imidlertid hente fra Boden, det, vi skal bruge til Bagningen«.

Saare vel tilmode befandt jeg mig efter et Kvarters Tid i Prestens Studerekammer, som var mig anvist til min Siesta. Man havde lagt lidt i Ovnen for at fordrive Høstluftens Fugtighed. En smuk Astrallampe kastede det milde Skjær rundt om sig. De rappede Vægge vare gulmalede med en liden Bord om. Lænestolen indbød til Hvile. En Boghylde, hvori mange Bind af samme Størrelse og med samme Rygsirater tilkjendegav Haandudgaver af tyske, engelske, franske Klassikere, vakte Læselysten, og tilsidst kunde en Mand som jeg, der er Forfatter af to Noveller foruden adskillige Lejlighedsdigte, faa Lyst til at skrive ved at se paa et ubeskrevet Kvartbind i Karduspapirs Omslag med nyskaarne Penne ved Siden.

»Mon Manden vil udgive en Homiliebog eller en Roman?« tænkte jeg; »eller kanske disse Blade skulle oplinjeres til en Husholdningsbog for Mor«.

»Om Forladelse!« sagde Jomfru Arnesen, der efter at have banket paa Døren lidt ængstelig kom ind og travlt begyndte at søge imellem de mange forskjellige Papirer paa Bordet, »om Forladelse, at jeg forstyrrer Dem; men her var et Hefte, nogle Opskrifter —« hun vedblev at søge, og jeg maatte springe op fra mit Herresæde; thi det var tilsidst Bordskuffen, hun havde mistænkt.

»Det er sikkert Opskriften paa Prinsessebudding, Rumbudding —«

»Eller«, lagde hun til med et overglidende Smil, »paa Rosinbudding. Vistnok er det noget sligt. Men siden jeg ikke kan faa Øje paa de stakkels Opskrifter, saa faar vi hjelpe os foruden. Endnu engang om Forladelse, at jeg forstyrrede Deres Rolighed«. Dermed sprang hun ned; men jeg, som gjerne vilde vise Damerne Forekommenhed, og som nødig gav Slip paa den til Morgendagens Middag bestemte Budding, gav mig til ivrig at søge omkring paa Bordet, i den lange Skuffe og tilsidst under Bordet. Netop paa dette lave Sted blev jeg et lidet Oktavhefte var, som saa ud til enten at være en Præken eller en af Damernes Husholdningssamlinger. Ved det første Blik blev det sidste mig tydeligt; thi jeg kunde se med

et halvt Øje, at Skriften var en Fruentimmerhaands; men ved det andet Blik fandt jeg, at det lige saa lidt indeholdt Opskrifter som Asketik. Jomfru Ulrikkes Ængstelse og Leden, Damehaanden og den første Linjes Indhold gjorde mig tilsammentagne overtydet om, at jeg havde en Forfatterindes Aandsprodukt i mine Hænder. Overmaade honet havde det været af mig, om jeg smukt havde lagt det lille Hefte op paa Bordet og afholdt mine vanhellige Blik fra Linjerne; ikke hellere kunde det kaldes malhonet, om jeg var kommen ned til Jomfru Atnesen og med et ironisk Smil havde overrakt hende »Opskriften paa Rosinbuddingen«. Men jeg maa tilstaa, ingen af Delene kunde jeg overtale mig til; men, som om det, der laa under Bordet, kunde ansees for *res nullius,* tog jeg Manuskriptet fat og læste.

»Fru Brække, Enke efter en for flere Aar siden afdød Major, levede i en af vore Smaasteder, som jeg vil angive ved et y. Hun var just ingen formuende Kone, men havde dog i Pension, Renter og Afgift af en større Landsgaard tilsammen mere end de fleste Embedsmænds Enker. Ved en i rette Tid anvendt Sparsommelighed, maaske ogsaa ved en særdeles forsigtig Handel med sine smaa Kapitaler, blev Konen i Stand til uden Gjæld at føre et Slags Hus, hvortil ikke mindre hendes egen Lyst bragte hende, end Føjelighed imod Datteren, Klaudine, der som en smuk, ikke aldeles udannet og munter Pige gjerne saa Venner og Veninder samle sig hos dem og gjerne tog Del i enhver selskabelig Fornøjelse, hvortil hun igjen blev buden. En vis, ikke saa kostbar som smagfuld Elegants var udbredt over det hele Hus, og den Frihed, hvormed man lod enhver bevæge sig i sine Manerer, naar han for Resten hørte til det gode Selskab, gjorde Fru Brækkes Huskreds til den behageligste i den lille By. Familien bestod af Husmoderen, hendes Datter, en gammel, døv Onkel af Fruen, forhen Skibskaptejn, og paa ubestemte, men ofte lange Tider, hendes Søn Edmund, et *mauvais sujet,* som havde været Kadet, siden studeret, derefter forsøgt sig i Handelsvejen og tilsidst lagt den lille Rest af en Fædrenearv i en Bondegaard i Nærheden og lod sig kalde Proprietær. Paa den Tid,

vi her omtale, opholdt endnu en Person sig i Huset og kunde regnes med til Familien, nemlig Rikke A., en Veninde af Klaudine.

Paa en tidlig Sommermorgen forefaldt imellem de to unge Piger og Majorinden en Samtale, der egentlig ikke udmærker sig ved Indhold eller Form, men forekommer mig bekvem til at staa her som en Slags Introduktion.

»Naa Smaapiger«, begyndte Matronen, da hun havde skaaret sit Smørrebrød op i Tærninger, »hvorledes levede I nu igaar? Jeg hørte saamænd slet ikke til, at I kom hjem i Nat«.

»Det kom vel deraf, at vi allerede kom hjem, da Du kunde være falden i din bedste Søvn, Mor«.

»Hvad for noget? Blev der da ikke danset?«

»Nej Kors! Vi spadserede, de havde Musik, og tilsidst legede vi. Naar jeg nu gjesper, er det virkelig ikke Følgerne af Kommersen, men Erindringen om den, som er Aarsag deri«.

»Men, Klaudine! Hvor kan Du nu snakke saaledes? Var ikke baade Du og jeg og det hele Selskab saa overgivent, saa gjennem fornøjet?« —

»at, skulde Du lægge til, vi nu maa ærgre os derover. Tænk Dig, lille Mor, ved Spadsereturen anførte Master Jon Toget og førte os hen til —«

»til en stor Løvsal paa Hammerodden, hvorfra vi havde en herlig Udsigt, og hvor der stod et sandt Batteri af Porcellænskurve og Glasfade, opdækkede med Vindruer, Meloner, Sukat, Ingefær — —«

»— og saa videre! For Guds Skyld, lad Fru Stockmanns Sylterier være! Men saa førte Master Jon da Ordet, kan jeg tænke. Han sørgede saaledes for Underholdningen, at —«

»— at Du og vi allesammen maatte græde af Latter«.

»Var det da saadant dumt Tøj, kjære Barn?« spurgte Majorinden nysgjerrig.

»Nej, Mor; det var just ikke dumt; men det var saadan en Art let, vindig, luftig Spas, der, ligesom Snebakkelse, falder sammen«.

»Men dog først, naar Smagen har tilfredsstillet os. Var det ikke saaledes, Du vilde anvendt Lignelsen?« tilføjede Fru Brække med en Smule irettesættende Alvor i Stemmen. »Dersom Du virkelig har moret Dig for Øjeblikket, saa er det ubilligt at dadle en Spøg, som vel ikke har gjort større Prætensioner«.

»Nej, større Prætensioner kunde den visselig ikke gjøre; men desto større Prætensioner maa den unge Herre have, som paatager sig, falden ned fra Skyerne, som han er, at lede Tonen i et helt Selskab af Byens mest dannede Personer«.

»Jeg kan ikke modsige Dig, da jeg ikke har hverken seet eller hørt denne Master Jon, som I kalde ham. Kun synes mig, Jomfru Rikke er ikke aldeles af din Mening«.

»Aa jeg forstaar mig ikke paa Rikke; hun er ganske indtagen i Personen«.

»Det er ikke Tilfældet. Men hvorfor skal jeg negte, at jeg anser ham for en af de smukkeste Mænd, jeg har seet? Dog, det er nu ikke hans Udseende, her er Talen om; hvad dette angaar, er Klaudine nok enig med mig«.

»Aa ja. Han er overmaade vakker; men det synes han da ogsaa at vide tilstrækkelig. Det er denne Overlegenhed, han sætter imod alle de Andres«.

»Mon Du ikke gjør ham Uret, Klaudine? Men lad nu det være, som det vil. Det er Jon Mortimers aandelige Egenskaber, vi egentlig ere uenige om. Du gjør ham til en vindig Elegant, en Incroyable; jeg tror derimod, at han egentlig ikke er fordannet og indbildsk, men snarere en i sig selv udannet ung Herre, som uden alle Prætensioner benytter sin Mutterwitz for at underholde«.

»Han udannet, Rikke? Det maa være hans slette norske Udtale, som bringer Dig til at undskylde ham med Mangel paa Dannelse«.

»Om Forladelse, at jeg igjen modsiger Dig; men det er denne fremmede Akcent, som bringer Dig og flere med Dig til at undskylde hans uordentlige Tankegang og platte Vendinger«.

»I to ere nu altid oppe at disputere«, sagde Majorinden smilende; »men det ved jeg, at jeg er ganske nysgjerrig efter at se denne Herre. Naar Edmund en Gang igjen behager at beære os med sit Selskab, saa skal rigtig Mortimer være den første, som bliver inviteret hid«.

»Jeg tror ikke, han vil behage Dig, Mor. Dog, jeg kan jo ikke vide — maaske har jeg Uret. Rikke er jo ikke den eneste, som modsiger mig«. Saa snart man havde rejst sig fra Thebordet, gik enhver til sine Sysler. Majorinden havde en af de Kjøkken-Affærer fore, som hun ikke betroede nogen anden Haand at udføre; Rikke tog fat paa en hel Garnitur af gamle

Blonder, som skulde forvandles til glinsende nye, og Klaudine samlede sit Sytøj i et Tørklæde og vandrede afsted til sin sædvanlige Yndlingsplads, en Bænk med Stenborde under en stor Lind. Den lille grønne Plet, hvorpaa disse tre Gjenstande befandt sig, højnede sig noget paa den skraat løbende Slette ned til Stranden, og havde en behagelig Udsigt over Bugten og Indløbet. Den var Klaudines Yndlingsplads, som sagt, og havde af hende faaet Hædersnavnet Belvedere, hvormed alle i Huset og uden Huset betegnede Stedet, undtagen Grandonkel Bosse, hvis Yndlingsplads netop den samme Bænk var; han kaldte Stedet Merskorja.

»God Morgen, Grandonkel!« sagde Klaudine, da Bosse kom hende i Møde i sin grove Filtfrak og den uadskillelige Pibe i Munden. Hun saa med Fornøjelse, at han var paa Hjemvejen fra sit Mers, der slet ikke var noget behageligt Belvedere i hans Nærværelse.

»Maara igjen, min Jolle! Syd, Sydvest! Til Luvart for Revodden to smaa Sejl. For Resten Bajen ren, som et vasket Dæk, gale mig! Dumt at se paa! Ingen Rørelse i Verden! Hvad Djævelen braser det op for, naar de forbandede *sea-calfs* blir liggende!«

»Men det er jo saa stille, som under Havblik, Grandonkel«.

»Det skjønner Du ikke, min Jolle! Den røde Vimpel, Du har hængende der, er ingen *sea-fight*, gale mig! Men jeg skal følge med Dig tilbage, saa skal jeg pine i mig putte lidt Vid i Dig. Har saa glemt Dollonen min op i Takkelen«.

»Men vil ikke Grandonkel læse Aviserne? der kom just nu en hel Pakke over fra Stockmanns. Der er baade engelske og — —«

»*Papers! It is good!* Maara, min Jolle! Husk Dolloneren, naar Du gjør Dig klar igjen til Returen«. Dermed fortsatte den gamle Sømaage sin Vej og Klaudine skyndte sig at komme ham af Sigte, da et nyt Indfald af ham kunde standse hende eller forskaffe hende hans Selskab.

Langsommere nærmede Klaudine sig sit Belvedere; hun indtog sin sædvanlige Plads paa Bænken og lænede sig tilbage til Lindetræets Stamme. Sytøjet blev liggende i det hvide Tørklæde og hendes Hænder foldede sig over Brystet. Et skjønt Landskab, en dejlig Bugt, en klar venlig Dag, alt dette forenede sig at stemme Brystets Strenge højere, men var ogsaa kun tjenlige til at stemme dem. Den Tone, der

som Æolsharpens neppe forstaaelige Hjertesang, bævede over de spændte Strenge, havde Intet med Landskabet og Dagen at bestille. Den var fuld af Dissonantser, som vare langtfra at løses. Tiden vilde løse dem, en eneste Dag maaske, løse dem i en simpel Række af Toner, og om den urene Passage var intet mere at sige, intet at erindre, — dersom ikke et Tilfælde, som man plejer kalde de indgribende Omstændigheder, havde først væbnet Klaudines Øje og derpaa givet det væbnede Øje en Gjenstand at betragte, som — — Dog paa denne Maade komme vi ikke til Maalet. Det er rettere at begynde med den Person, der beskjeftigede Klaudines Tanker, og som hun nylig havde ytret saa megen Uvilje for.

Omtrent 14 Dage førend den Tid, med hvilken vi have begyndt vor Fortælling, var en velklædt ung Herre kommen ind paa Grosserer Stockmanns Kontor og havde forlangt at tale med Chefen Den gamle Stockmann lettede lidt paa sin Nathue og førte Mennesket ind i sit indre Kontor.

»Hvad staar til Tjeneste for Resten?« spurgte han.

»Jeg kommer netop for at tilbyde en Vexeltjeneste, Herre«.

»Hvad behager for Resten? Jeg forstaar ikke hvad Slags Vexel —«

»Et Bytte af Tjenester; De ser her en Mand, som har for megen Tid og for liden Formue til at faa Ende paa Tiden uden Sysselsættelse. Jeg ønsker en Plads paa Deres Kontor«.

»Har ingen Mangel for Resten. I hvilken Kvalitet for Resten og paa hvilke Betingelser?«

»I Kvalitet af Volontør og paa Betingelser, at jeg slipper for at summere«.

»Hm! Den unge Herre er spashaftig. Hvad heder De for Resten, og hos hvem har De konditioneret og — hvad forstaar De, og hvad forlanger De og — for Resten har jeg Folk nok, og det er for Resten Postdag«. Den gamle Mand steg i denne Replik til en Prestissimo, som bragte et Smil paa den Unges Læber, men aldeles ikke svækkede hans Hardiesse.

»I det mindste kunde jeg dog erstatte Dem den Tid, De har snakket bort med mig«, vedblev den paatrængende Herre og spurgte, idet han trak sig ud i det andet Kontor, om der ikke var f. Ex. et engelsk Brev at skrive.

»Engelsk? Aa jo saamænd. Kan De da korrekt Engelsk for Resten? Men for Resten maa jeg dog først høre, hvem jeg har den Ære —«

»Jon Mortimer«, svarede han med et let Buk og vilde netop til at fornye sin Begjæring, da Kontordøren blev reven op og en Betjent ilsomt berettede, at Spekulation kom for fulde Sejl ind fra Havet; Kaptejn Bosse havde sendt Tjeneren afsted med den glædelige Efterretning.

»Spekulation? frelst! Gud være lovet for Resten«, raabte Handelsherren. »Aa Bogholder! Giv den Karl en Daler, og læg saa hen ti Daler til Styrmandsenken, De ved nok. Og, Gren! Sørg for, at Posten bliver expederet for Resten. Jeg maa afsted til Brænderyggen. Det er sandt for Resten, jeg behøver ikke Eders Tjeneste, Hr. Mort, eller hvad De heder for Resten«. Dermed trissede den gamle Mand afsted, idet han velbehagelig brummede en Art Marsch.

»Det er«, bandte den omtalte Hr. Gren, »lidt mere end en Umulighed at blive færdig med al den Skriverads, helst nu da han selv er borte«. Mortimer traadte nærmere til og fik Lov at skrive en Renskrift af et Par ubetydelige Breve. Med en paafaldende Hurtighed og ikke uden Elegants havde han expederet det ham givne Arbejde, og saavel Gren som Bogholder Wensell lykønskede sig til en saa dygtig Assistent paa en travl Postdag. Allerede vare Brevene under en Forseglers Hænder og Klokken faldt i til 12, der var den Time efter Indleveringstid, som Postmesteren indrømmede de Handlende, i Regarde af Nytaarsduceuren, — da en Matros kom ansættende med Ordre fra Grossereren at give en Londonner-Ven Efterretning om Spekulations lykkelige Hjemkomst o. s. v.; kun Indholds-Produkterne til Brevet vare nedkastede paa en Lap Papir.

Den ene saa paa den anden og paa Klokken. »Lad mig faa denne Koncept«, sagde Mortimer, og inden et Bud kom tilbage med nogle Minutters Prolongation fra Posthuset, strøde den færme Volontør Sølvsand paa en sirlig Handelsskrivelse, forfattet i den korrekteste Kontorstil, og forelagde Wensell den til Underskrift.

»Afsted til Kopiermaskinen, Rudolf!« raabte Wensell og rystede forbindtlig Mortimers Haand. »De har sandelig bevist os en Tjeneste af Primo-Kvalitet; og jeg skal ikke mankere at avertere Principalen om, hvor meget han skylder Deres Habilitet og Promptitude«.

Mortimer holdt ham fast ved Løftet og skaffede sig allerede fra næste Dag af en midlertidig Ansættelse paa Kontoret.

»Hvem er denne Mortimer? Hvorfra er han? Duer han til noget?« Paa disse tre Spørgsmaal, som ofte opkastedes paa en Gang, lød Svaret saaledes: »Hans Familie skal bo i Nordlandene; selv har han i et Par Aar siddet paa et Kontor i England. Han er stærk i at føre Korrespondents i fremmede Sprog, og det er derved, han netop gjør Stockmann saa megen Nytte, at ingen uden den Gamle, og det enda tarvelig nok, kan føre en skikkelig udenlandsk Korrespondents.

Til andre Spørgsmaal, f. Ex. om Mandens Udvortes og Indvortes, hed det: »kom og se og døm!« Jon Mortimers Ansigt var paafaldende smukt, men ogsaa paafaldende ved den Kontrast, der allerede ved første Øjekast viste sig imellem de bløde, smeltende Antinousformer og det glinsende, ravnsorte Haar, som krøllede sig om Pande og Kind. Et smalt, skarpt Øjebryn laa som tegnet over det lyse, svømmende Øje, og et Fipskjæg, som alle Liebhabere af denne bizarre Prydelse kaldte nydeligt, buskede paa en saa fremmed Maade paa den skjærrøde Hage, at man maatte se ret paa det for at tro, at det ikke var paasat. Iøvrigt udtrykte Øjet et Mod og en Bestemthed, som Mundens næsten vemodige Smil ofte syntes at modsige. Mortimers smidige, trinde Legeme røbede mere Sundhed end Senestyrke; hans Trin vare korte, rappe. At han talte sit Modersmaal i en fremmed Dialekt, have vi allerede erfaret af Samtalen imellem Klaudine og hendes Veninde, og det forstaaes uden nærmere Forklaring, at det var den engelske Akcent, som øvede sin Indflydelse paa hans Sprog. Meningen om hans indvortes Dannelse og hans Karakters Værd var meget delt: men alle vare enige i, at han besad lige megen Takt for Selskabslivet, som Dristighed til ved dennes Hjelp at gaa udenfor og indenfor, over og under Konvenientsens Gitterværk.

En Uges Tid tidligere end det omtalte Selskab hos Grosserer Stockmanns, altsaa ligeledes omtrent en Uge efter Volontørens Ankomst til Staden, kom Klaudine og Hermanna Stockmann Arm i Arm fra Kirke. Den sidste, en Niece af Grossereren, formaaede sin Veninde til at træde af et Øjeblik hos dem og nyde et Glas Limonade eller hvad det var. Man spadserede ind fra Gaden i den aabent staaende Haveport og tog Plads i Lysthuset. Imedens Jomfru Stockmann løb ind i Huset for at hente den belovede Læskedrik, slog Klaudine Lysthusets Vinduer op og nedlod de grønne Silkegardiner for

at skaffe Træk og Kjøling i den smeltende Hede. Et Par højrøstede Stemmer lode sig høre udenfor; de kom fra Sir Jon, som Klaudine kunde slutte af Stemmen, og fra en anden ung Herre paa Stockmanns Kontor. Begge gave sig af med Bringebærhækken rundt om Lysthuset. Endnu havde Klaudine ikke seet Mortimer, og gad nok tittet ud til den meget omtalte Volontør, men vilde dog først oppebie Venindens Tilbagekomst. Derimod kunde hun ikke andet end høre efter den Samtale, han og Gren førte.

»Saa De syntes ikke om Prækenen, Hr. Mortimer?«

»Jeg synes næsten aldrig om Prækener. Men det være sagt uden Fornærmelse for Prædikanten; for jeg hørte ikke stort efter. Vi kom saa sent, at jeg tog Publikum i Øjesyn«.

»Forstaar sig. De brugte flittig Lorgnetten, saa jeg. Naa hvorledes fandt De vor Sol, Frøken Brække, som jeg vidste Dem?«

»Jeg vidste ikke, at det skulde være en Sol. Sandt at sige fandt jeg, at det var en Maane«.

»Saa? Da gjelder hun virkelig for vor skjønneste Dame«.

»Det kan gjerne være. Derfor behøver hun jo ikke at være skjøn. Mig i det mindste forekom ikke hendes Straaler at give megen Varme. Eders Thermomteter maa være ret sensibelt, siden det kan stige ved Maaneskinsstraaler. Hun ser virkelig meget simpel ud«.

»Ja vogt De Dem kun! Hendes Stemme, hendes Udtryk, Blik, Bevægelse —«

»I Gud bevares! Hr. Gren er jo Fyr og Flamme! Hvor kan De være saa grusom at sætte en anden i Fristelse, naar De selv allerede —«

»Hvad vil De sige med det, Hr. Mortimer? De kan vel begribe, at jeg lader det blive ved at beundre *par distance*. Min Stand og Stilling — — og desuden min stakkels skaldede Person —; nej saa højt flyver ikke mine Tanker«.

»Aa hvad! Højden er ikke saa farlig. Dersom hun virkelig behagede mig, saa gjorde jeg Kur —«

Her blev Samtalen afbrudt, da Jomfru Stockmann nærmede sig, og de to Herrer forlode Haven uden at have erfaret, at Klaudine havde befundet sig i Nærheden. Hun var ikke oplagt til at knytte nogen længere Samtale, drak sit Glas Limonade, rakte Veninden sin Haand og gik hjem, oprørt over den Maade, hvorpaa den fremmede Herre havde behaget

at optage hendes Person i sin Forestillind, oprørt over den Næsvished, hvormed han foresatte sig »at gjøre Kur til hende, dersom hun behagede ham«. Klaudine gad ikke fortælle Nogen, ej engang Rikke, hvad Slags Bekjendtskab hun havde gjort til Sir Jon.

Med det faste Forsæt at undgaa saavidt muligt enhver Lejlighed til at blive Gjenstand for hans Bedømmelse, afslog hun et Par Smaaselskaber, indtil Indbydelsen fra Stockmanns kom. Netop her, hvor han paa en Maade var hjemme til Gaards, som det heder, vilde ingen Undskyldning gaa an, og Klaudine tilbragte en hel Dag med at forberede sig paa den Værdighed, Kulde og Overseen, hvormed hun vilde holde den engelske Laps i største Fjernelse fra hendes Maaneskin. Men denne Forberedelse gjorde Damen ordentlig forlegen og bange, da hun indtraadte i Stockmanns Salon. Lidt efter lidt overvandt Herrerne den besværlige Dørtærskel og traadte ind til de forskjellige Grupper af Damer. Mortimer var den første og den mindst generede; men da Frøken Brække mærkede, at han stilede hen imod hende, gav hun sig ivrig af med en gammel Matrone af Husets Personale, og da Mortimer dristig indlod sig med den Gamle, som for at bemegtige sig Udenverket, smuttede hun hen til en Bekjendt i Sofaen. Dette kunde nu ske uden det ringeste Paafaldende, og om Klaudines Mund spillede et hemmeligt hoverende Smil. Men da skulde der leges. Kontorist Gren skulde sidde paa Forundringsstolen.

»Forundringer over Forundringer!« begyndte den omgaaende Dame; »En forundrer sig over, at o. s. v. Endelig forundrer en sig over, at De vover at gaa med sort Atlaskvest, udsat for Maanestraaler, da den sværtede Thermometerkugle let kan afficeres af dem*). »Ja«, lagde Damen til; »Gud ved, om det var saaledes; for Meningen gaar over min Horizont«.

»Jo det var vistnok netop saaledes!« svarede Manden paa Forundringsstolen; »jeg kjender Jesper Bendrejers Tærninger paa Randen. Vær saa god, Hr. Mortimer, hvis Forsigtighed havde valgt en Demetes Vest; hav den Godhed at løse mig af!«

»Det burde jeg forudseet, jeg Tosse! Nu har jeg det saa godt«, svarede Mortimer og satte sig med et paataget Suk.

---

*) Det er bekjendt, at Kviksølvet stiger i Thermometret, naar det sværtet udsættes for Maanens Straaler.

Det kom da til »Forundringer over Forundringer«; »og en af Selskabet«, refererede Gren, »forundrer sig over al den Vind, der indeholdes i den hvidklædte Thermometerkugle«.

»Holdt! holdt! endnu engang! Herre! i denne Tone kan jo kun — —, naa lad mig høre ud!« Under de mange Forundringer over det sorte Haar og de blanke Støvler, den lænede Ryg, den smukke Brystnaal —, lod Mortimer sit forskende Blik løbe over Kredsen af Damer og Herrer; og den blussende Rødme, der havde overtrukket Frøken Brækkes Ansigt, maatte opvække hans Mistanke. Imidlertid, han havde aldrig talt et Ord med hende, neppe i hendes Nærhed givet en eneste Ytring tilpris, der kunde udsætte ham for en saa besynderlig Beskyldning — —; det maatte være en anden. — Tvivlsom begyndte han endelig: »den, som har undret sig over den hvidklædte Ther — —« og hvid som et Lagen blev den nylig blussende Dame — »er, maa være Fræken Brække, endskjønt jeg ikke ganske begriber —«

»Men jeg begriber«, sagde Jomfru Stockmann, som bemærkede Ansigtsforandringen hos sin Veninde, »at denne Sal ikke bør indslutte os, saa længe den venlige Sol forgylder den hele Egn. Hvad om vi tog os en Promenade ned til Hammerodden? De har vel ikke glemt Deres Løfte i Morges, Hr. Mortimer?«

»Vist ikke!« svarede denne med Humør; »jeg er beredt til at aflægge Frøken Brække en Prøve paa min Vind«.

Paa den omtalte Hammerodde var opsat en stor Løvsal, og medens Selskabet ordnede sig om det dækkede Bord, aandede, som fra et umaadeligt Fjerne, Basethornets skjønne Toner. Mortimer, der fantaserede ret smukt paa dette Instrument, havde taget Plads noget borte fra Løvsalen og fortrylede Selskabet, hvoraf maaske ingen før havde hørt et Krumhorn.

Paa Klaudines musikalske Sjæl gjorde Spillet et dybt Indtryk; hun angrede sit uvillige Udbrud imod Mortimer, der desuden maatte forekomme saa vel ham som Selskabet yderst uartigt og bizart, da ingen kjendte hans foregaaende Uartighed. For paa en Maade, hun vidste ikke selv hvorledes, at gjøre det Sagte godt igjen, ilede hun hen imod ham, for, som hun sagde, at indbyde Virtuosen til deres mere jordiske Forfriskning. Han sprang op og takkede med en tækkelig Bøjning for hendes Artighed.. De faa Sekunder, der vare

afmaalte til en Samtale, inden man naaede Løvhytten, benyttede Klaudine til en uden Tvivl noget forkjert Undskyldning for sin besynderlige Ytring om ham. I Bevidstheden om, at han selv havde givet den første Anledning, kunde hun ikke give den uden en vis kun lidet forstaaelig Allusion, og Mortimer fusede frem med det yderst besynderlige Svar:

»De har ved Gud ikke fornærmet mig mere end Maanen fornærmer Hunden — naa ja, jeg er da heller ingen Hund, som gjør; jeg blæser kun et Stykke«.

Med fornærmet Alvorlighed slog Frøken Brække sine udtryksfulde Øjne paa ham, og hans søgte Jorden. Han vilde i samme Øjeblik gribe hendes Haand for at sige — Gud ved hvad; men Frøken Brække sad allerede ved Bordet og skar en spansk Melon fore. Endnu engang fandt Mortimer et Øjeblik til at bedé Klaudine om Forglemmelse af en Ubesindighed, som ikke kom fra hans Bryst; men den opbragte Pallas sendte ham et foragteligt Blik.

Mortimer fandt denne Strenghed for vidt dreven, da dog Frøkenen først havde fornærmet; og han tog sig vel i Agt for at spilde flere Bønner. Derimod greb han med mere dristig end let Haand Konversationens Tømmer og førte den over Stok og Sten til Alles Tilfredshed. I den almindelige Latter blev ikke Klaudine taus; kun vogtede hun sig vel for, at Mortimer skulde tilegne sig noget Bifald fra hende. Kun ved Afskeden spillede der noget Underligt, Vemodigt, Angrende i det Sekundblik, hvormed han dybt bukkende fixerede Frøken Brække. Hun havde en Følelse, som af en Braad i Sindet; var opbragt paa ham og kunde dog ikke nægte ham sin Interesse. Saaledes omtrent stod det til med Klaudine, da hun paa hin Sommermorgen tog Onkelens skarpe Kikkert ned af »Takkelen«, som han sagde, det vil sige fra en naturlig Hylde af Grene, og vendte den, idet hun med øvet Haand skjød den ud efter sit Øjes Fordring, imod den paa hin Side Bugten fremspringende Hammerodde . . . .«

Paa dette Sted er jeg nødsaget til at flytte mine Læsere tilbage fra y til Prestegaarden, fra Belvedere til det gule rappede Studerekammer, hvor jeg sad med det lille Manuskript

i Haanden. Det var nemlig ude; det forstaar sig, kun afbrudt; imidlertid blev dette det Samme for mig, og jeg lagde det ugjerne fra mig, fordi det, især ved den Maade, hvorpaa det var kommen i mine Hænder, og for den prætensionsfri Forfatterindes Skyld havde vakt min Interesse. Med diplomatisk Forsigtighed stak jeg det under det store Skriverbord, hvorfra jeg havde optaget det, og gav mig til at undersøge hans Velærværdighèds Bogsamling. Prrr! der var han selv! Kone og Svigerinde stode til Albuerne i Dejgen, som jeg siden blev underrettet om; og saaledes kom ingen af dem ud imod ham. Han var naturligvis ellers bleven underrettet om min Ankomst. Nu leverede han Tømmen fra sig, sprang ned, kastede Regnkappen af og stod med et Spring — — lige for mig Jeg forbigaar Overraskelse, Haandtag og »Velkommen!« Netop vare disse Ting fra Haanden, og Presten havde med et overflødigt! »*avec permission!*« ombyttet Ornaten med Dagligfrakken, da Budet kom op, at vi matte tage vore Piber med os og komme ned i Dagligstuen. Fru Rask stod i Stuen med Servietten om Livet og bød først sin Mand velkommen, bad mig derpaa lade mig nøje med, at jeg havde nydt et saa behageligt Dameselskab om Eftermiddagen, og nu tage tiltakke med den gode Prestemands Underholdning.

»Hvad vil det sige, Mor? Har M... været her fra Eftermiddagen af?« Det kom naturligvis til Oplysninger, som gave Anledning til Spøg. Fru Rask henviste os til Bordet foran Sofaen, hvor hun havde sørget for fysiske Overflødighedsartikler, og sagde Godnat paa egne og Søsterens Vegne, dog ikke uden at fremføre en sirlig Invitation til Middagsmaaltidet den følgende Dag.

De fleste af mine Læsere vide, hvilken Retning Samtalen tager og i længere Tid vedligeholder, naar et Par Universitetskammerater første Gang sees igjen efter Samlivet omkring Kathederne. Der blev neppe Tid til at tale om de respektive Koner og Børn, Embeder og Stillinger. Imidlertid kunde jeg ikke faa Jomfru Arnesens paabegyndte Fortælling af Hovedet og vilde af og til forsøge at bringe Talen paa den Kant. Da det skulde ske med en vis diplomatisk Finhed, begyndte jeg med at spørge til Rasks egen literære Virksomhed.

»Aa Du! Den bestaar i Prækener og Betænkninger. De Dage, da Du og jeg skrev hver vort Kapitel! Du lader dog til at blive Museme lidt mere tro. Tak for din sidste —« o. s. v.

I Samtalens Løb betroede Rask mig ellers, at han netop for et Par Dage siden havde begyndt paa en Art Novelle, hvis Indhold var en fuldkommen sandfærdig Begivenhed, og hvis sidste Katastrofe havde grebet ham stærkt. »Men«, lagde han til, »det vil formodentlig have sit Forblivende med de første Kapitler; nu skal Du rigtig faa baade dem og den øvrige Historie mundtlig, inden vi skilles ad, og saa redder Du dem fra Lethe«. Derpaa lod sig nu alene svare almindelige Ting, og da Klokken erindrede om dog engang at bryde op, tømte jeg mit Glas og rakte ham Haanden.

»Naa det er sandt, jeg kan jo ikke indbyde Dig til Kritik i Morgen; jeg skal til Annexet, og Føret er ikke indbydende til en unødvendig Exkurs. Du kommer til at klippe Skinkepapir for Fruentimmerne eller male Kaffe. Formodentlig vil Verten ikke kunne indfinde sig, førend imellem de første Gjester. Godnat, min Bror«.

Da Pigen den næste Morgen kom op med Kaffen, bragte hun Hilsen fra den allerede i Aatten bortdragne Prestemand, og dertil det Manuskript, som han havde talt om Aftenen før, og som han bad mig løbe igjennem ved Morgenpiben. Det havde ingen Overskrift, og jeg meddeler det ordlydende.

Høstorkaner væltede Nordhavets Indvolde, og rasende Angreb paa de norske Skjærgaarde truede at afstøde Næsser og Landtunger, som naar Slibevandet afriver Stenens Ujevnheder. I et Mørke, som Uvejret havde fremtrukket over den tidlige Eftermiddagshimmel, slyngedes en engelsk Brig snart op paa Bølgetoppen, der syntes at ville kaste den ind imellem Revene, snart ned i et Svælg, der blottede Havets sandklædte Bund. Fra Splitodden, en nøgen Klippepynt imellem Risøer og Arendal, havde man med Gru iagttaget det hjelpeløse Skibs Bevægelser, indtil den indbrydende Aften hyllede Alt i Taage. To Lodsbaade vare, efter de mandigste Anstrengelser, overvundne af Umuligheden, vendte tilbage, og de Frommere blandt Kystens Indbyggere viste de Ulykkelige den eneste Tjeneste, de troede at kunne yde dem, idet de gjorde en Bøn for de ubekjendte Medmenneskers Sjæle. Paa Splitoddens søndre Side er en liden Vig, der ved de skjærmende Klipper

er nogenledes fredet imod Havets Raseri. Om denne Vig ligger Ødegaarden Splithaugen, hvis lave og uanselige Husbygninger just ikke vidne om Velstand eller Driftighed. Ved det Tidspunkt, vi her have for Øje, beboede Enken Oline den lille Ejendom. en sygelig gammel Stakkel, men som endnu havde lidt til Bedste fra bedre Dage. Husets to mandlige Personer, en gammel Gut og en halvvoxen Gjeterdreng, havde været ude den hele Dag paa Splitodden, for som ørkesløse Tilskuere at betragte de ulykkelige Søfarende! Et Par Gange havde de været inde for at fortælle med alle mulige og umulige Omstændigheder, hvorledes Fartøjet arbejdede, samt for at forsyne sig af Madfadet. Endelig drev Aftenskumringen dem ligesom de øvrige Medlidende og Nysgjerrige, fra Strand og Klippe.

»Naa Herregud, naa Herregud! kommer I endelig der?« rokkede den gamle Oline dem i Møde; »er Briggen bleven reddet?«

»Kors i Jesu Navn! Hvor kan I naa spørge saa Mor? Den er ikke æslet at raake Land mere«.

»Ja saa, ja saa! End Folkene, da?«

»Aa var det ligt til det!« istemte Gjetergutten Per. Enda vi saa en Del af dem hæve sig ud med Aarer og Stænger. En stor Baad kantrede fuld af Folk, det fortalte Lodsen, da han stod med Kikkerten«.

»Var da ikke Lars Lods ude?«

»Jo før, som jeg fortalte Jer. Men, da det nu ikke kunde nytte —«

Saaledes gik det i en hel Time. En fjerde Person havde sin Plads ved Potetesgryden, som hun af og til lagde Ved om. Det var en ung Pige af et sjeldent, interessant Udvortes. Fast heftede hendes kjække, livfulde Blik sig paa enhver af de Talende, saalænge de endnu havde en Brokke af de ensformige Beretninger at meddele. Men da de nu endelig vare færdige, og den Gamle mestendels førte Ordet og kommenterede over den skrækkelige Scene, sank det store, mørke Øje ned imod Gulvet; hun sænkede Hovedet i Hænderne og syntes ikke at deltage i noget.

»Men Du er da rar i Kvæld, Du Tone!« sagde paa engang den Gamle; »Du bryr Dig ikke et Gran om al den Jammer; jeg tror, Gud forlade mig, at Du hverken hører eller ser«.

»Jeg Moster?« raabte Pigen og sprang op, idet hun slog Hænderne sammen over sit Hoved, »jo jeg baade hører og ser; jeg hører Stormen og ser Slingringen, og hører dem skrige og bede, og ser de usle, elendige, gudsforgaaene Menneskesker, som skulle redde og ikke tør! —«

»Nej naa gjør Du, bitter Pinadød, Lodserne stor Uret, Tone«, tog den gamle Karl til Orde; »begge to og mest Lars —«

»Snak ikke om Lars!« afbrød Tone med et foragteligt Blik; »havde han været den, jeg holdt ham for, saa maatte jeg nu græde graat over hans Død. Det havde været glade Hjertestaarer, kommod —«

»Nej Gud om jeg skjønner Jenta! Vilde Du, at Kjæresten Din —«

»Skulde været Lods i Liv og Lods i Død!« svarede Tone; »men det er nu slig Slag; Kjæresten min har han ikke været. Han skjæmmer sig vel selv for at komme hid, siden han ikke fulgte med Jer i Kvæld. Men vil en af Dere gjøre mig en Bænke, saa sig ham, at han kan hente sine Gaver igjen«.

»Kjære, snille Tonemor!« sagde den gamle Moster vengillig; »Du hører jo, at han ikke kunde hjulpet dem, han maatte sætte Livet til«.

»Livet skal engang sættes til, Moster; og hver skal sætte Livet frem i sit Kald; om det skal sættes til, ved kun vor Herre«.

»I sit Kald! Du har saadanne højlærde Talemaader-Sligt skjønner jeg ikke; Mange ere kaldte, men Faa ere udvalgte, siger Hans Nilsen Hauge. Hvad er det, Du mener, Du, Guldet mit?«

»Det er da bedst, at en ikke har Kald, Tone«, sagde Gutten, »siden det skal koste Livet«.

»Vi have alle vort Kald«, svarede Tone studs og løftede Gryden fra Ilden; »men I forstaa mig ikke«

»End dit Kald da, Barnet mit?« sagde Oline venlig, men med en Smule Ironi.

»Mit Kald er at pleje Dig og tjene Dig, Moster; derfor har Far sendt sit eneste Barn fra sig; og det skal jeg næst Guds Hjelp gjøre. Om Du saa havde Pesten, saa gik jeg ikke fra Din Seng, saa længe Du pustede«.

»Gud forlade Dig, hvor Du snakker, Barn! Gud bevare os i Naade fra Pestilentse, Hunger og Dyrtid! Kyrie eleison!«

Imidlertid havde Selskabet placeret sig om det gamle Slagbord, Husmoderen i sin Kubbestol og lige over for hende de to Tjenere paa en Bænk. Tone satte det rygende Fad midt paa Bordet, lagde en Sild til Mands paa Fladbrød og tog derpaa Plads paa en Træstol ved Mosterens Side. Til dennes Delikatesse var hentet smeltet Smør eller Madfedt i et Brodt; de andre lode sig nøje med Salt.

»I Jesu Navn!« sagde den Gamle og langede til Fadet; de to Mandspersoner fulgte hendes Mønster, men Tone havde slet ingen Madlyst. Hvert Øjeblik gjorde hun sig Erinde til Vinduet, og et enkelt Udbrud forkyndte, at hendes Tanker snart vare hos Havets arme Offre, snart beskjeftigede med den unge Lods, der, efter hendes Mening, fejg havde sveget sin Pligt.

En paafaldende Forandring var imidlertid foregaaet i Luften. Uvejret syntes at have forladt den Skueplads, hvor det i et rædsomt Døgn havde leveret sine Skrækkescener. De vildt spaltede Skyflag vare drevne ud over Havet, og rolig, men ligesom afmattet hvilede Landet efter den haarde Kamp. Langt ude fraadede Voverne om Odden i Søgangens mægtige Døninger; ogsaa inde i Vigen lagde Bølgen sig majestætisk og bred i hvidbræmmede Folder op imod den graahvide Sand; Fuldmaanen, der i sin hele Klarhed rejste sig op over Landaasen, gled stille frem paa sit aabne asurblaa Felt og lyste sin Fred over det medtagne Landskab med dets udkjæmpede Kampe, og over det langsommere vajende Hav med dets begravne Bytte.

Tone stod i Nattens stille Time, begge sine Albuer støttede i Vindueskarmen og stirrede ud over Stranden. Med Et trak en uforklarlig Uro hende afsted, Den gamle Moster sov tryggelig, og paa en Bænk ved Ildstedet den halvvoxne Dreng. I Stedet for ogsaa at søge sit Lejested kastede Tone et Uldteppe over Skuldrene, tog et Tørklæde over Hovedet og listede sig ud af Døren. Snart stod hun paa en Stenhelle, hvorfra hun saa ud over Vigen og henimod Indløbet fra det vide Hav, hvor de skummende Bølger brøde sig imod Skjærene. Hist og her slyngede de i Vejret, nu en Planke, nu en Kiste, nu en Mast. Intet levende forstyrrede hendes mørke Betragtninger. De rettede sig lidt efter lidt imod den frygtsomme Lods, som ej engang havde vovet at lade sig se for hende, efterat han modløs havde forladt sit Kald.

»Jeg troede, at jeg holdt af ham; men det maa ikke være saaaa. Nu er han mig saa ligegyldig, som — o hvor glad skskulde jeg seet ham igjen, dersom han havde frelst, var detdet kun en, en eneste, af de Ulykkelige!«

Træt af Ensomheden og af sine Tanker, vilde Tone bevirgive sig hjem, da hun noget længere ude under Splitoddens strremspringende Skjær blev noget var, der vippedes op og ned mmmed en Planke. Hendes stirrende Blik opdagede snart, at detdet var Legemet af en Matros, og aandeløs løb hun igjennem skKrat og Torn rundt om, til hun stod tæt ved det Sted, hvor detden bevægede Gjenstand befandt sig. »Et Lig har dog fundetdet Vejen til Stranden og skal finde kristen Jard! Gud være sddhans Sjæl naadig!« Men saa nær den Døde end syntes at sswære Landjorden, vilde hendes Arme dog ej kunne naa det, gcog end mindre hendes Kræfter strække til for at drage det qcop. Tone gik da med rappe Fjed til Huset og vækkede den sggamle Gut, som laa paa Laaven. Han mente, at det var faatsalfængt Arbejde ved Nattetider at trække paa et Lig, som laa bruude imellem Skjærene. Om Morgenen vilde han faa Folk til jHHjelp. Men Tone lod sig ikke sige, og gamle Sven begav gisig knurrende paa Vejen.

»Liget er bundet til Planken, for det vipper op og ned mmmed den«, sagde han, da de vare komne ud paa Pynten; m«»men min Baadshage rækker Fanden ikke til«.

»Du kan gaa over paa den Stenen der«.

»Og dætte ud? Nej Tak!«

Under adskillige Demonstrationer og Remonstrationer bleve tfflere Forsøg anstillede. Da stak et Sejl op ved Indløbet, og vSSven raabte fornøjet: »Retnaa kommer Hjelp; der er Lodsssdbaaden«.

»Jeg ser det nok! Hvad vil han nu den Usling?« svaorrede Tone, men gik dog hen til nærmeste Landingssted. Ved sAAarernes Hjelp naaede Lars Lods og hans Kammerat i faa iMMinuter frem. Vi ville ikke opholde os med at berette den sSSamtale, der forefaldt imellem Tone og den stakkels Lars, ioz som forgjeves forsikrede, at kun Umuligheden havde bragt sd ham til at opgive sine Redningsforsøg. Han havde ingen Ro sd havt paa sig i denne Nat og havde derfor gjort et Togt ud; ot to Lig vare opfiskede og laa i Baaden.

»Dem kan Du tage med Dig og melde an for Prest og

Lensmand, saa har Du noget at fortælle om. Men kom nu der bort og træk op et til med Sven«.

Som om han i dette Bud saa et Glimt af Tilgivelse, sprang den gode Lars fornøjet afsted, og hans halvvoxne Medhjelper bag efter med Hager og Aarer.

I gamle Olines Bolig vare Stue, Soverum og Kjøkken forenede i et og samme Rum, hvilket jo er temmelig almindeligt hos de mindre formuende Bønder. Imidlertid er denne Sammentrængen ingen nødvendig Følge af Mangel paa Husrum. Men da denne Klasse af Medborgere har liden Sands for den Velvære, som frisk Luft og Rummelighed frembringe, da deres Fornødenheder ere saa faa og deres Bekvemmeligheder end færre, saa ytrer Selskabsdriften sig paa den naturligste Maade derved, at Familien tokker sig sammen i et Rum, selv inden Vinterkulden gjør dette til en økonomisk Nødvèndighed. Her var, som sagt, ellers ingen Mangel paa Husrum; ved Siden af det Værelse, hvormed vi have gjort Bekjendtskab, var en ganske skikkelig Stue med Kakkelovn. Den havde særskilt Indgang fra Gaardsrummet foruden Mellemdøren fra Husets Dagligværelse. Indenfor denne Stue befandt sig enda et smalt lidet Kammer. Disse to Værelser havde, paa en ussel Seng, fire Stole og et skrøbeligt Bord nær, ingen Møbler, og de altid tillukkede Vindusskodder sørgede for, at Lys og Luft ikke forstyrrede Rotter og Mus i Besiddelsen af et mere mageligt end velforsynet Palads

Med Forundring og Forskrækkelte hørte Oline ved sin Opvaagnen den næste Dag, at der var Bevægelse af Mennesker i »Stua«. Hun kaldte paa Tone; men denne var ikke mere inde hos hende. Drengen snorkede paa sin Bænk. Paa Skorstenen brændte det, saa Tone sagtens havde været oppe ibetids, og Kaffekjedelen var desuden sat over.

»Er Jenta tufsa! Det maa være hende, som gaar Spøgels derinde«. Den Gamle hegtede Skjørterne om sig, rokkede hen til Døren og aabnede. Jo ganske rigtig! Tone var i fuld Beskjeftigelse med at feje og flytte, og gamle Sven stod hende bi. Sengen, Bordet og en Stol var borte.

»I Jesu Kristi hellige Navn, Tone! er baade Du og Sven fra Vid og Forstand?«

»Hys, Moster! Staa ikke her i Trækken! Nu kommer jeg ind og skjænker Kaffeen, saa skal Du høre, hvorledes det hænger sammen«.

Man vil sagtens have gjettet Sammenhængen. Den indflydte Matros var ikke ganske livløs, skjønt Livet syntes at spille paa hans blaa Læber; ikke alene de bløde Bølger, men ogsaa de skarpe Skjær havde krystet ham saaledes, at han var blodig og ophovnet i Hovedet og og hans Lemmer maaske knuste. Medens de tre Mandfolk langsomt transporterede det maalløse og halvdøde Menneske paa den Planke, hvortil han maatte have lade sig binde, gjorde Tone i utrolig Hast sine Anstalter. Da det fjernest liggende Kammer forekom hende roligt for en Syg, og desuden snarere kunde bringes i nogen Orden end Stuen, slæbte hun Sengested og Bord derind, redte ved Hjelp af sin egen Madras og hvad der ellers fandtes af Tepper og Lagen, den tarvelige Seng og traadte Bærerne i Møde. Saa snart Mennesket med største Varlighed var lagt ned paa Lejet, blev Lars beordret afsted efter Bygdens Gjordemoder, det eneste lægekyndige Menneske, man havde; Tone satte i Hast Kaffeen over, dels for at den kunde være færdig, til Moster vaagnede, dels for dermed at kvæge den Syge. Kaffe er Almuens Panace.

Oline var en fattig Kone, som vi vide, og blev derhos ved sin Svagelighed daglig erindret om, hvorlidt hun kunde stole paa at beholde sine faa Kræfter i Fremtiden for at bidrage til sine Fornødenheder. Men det er ikke den Fattige, som er mindst beredvillig til at hjelpe sin Næste, og mangt et Træk af selve Armodens Opofrelser for sin Lige findes imellem vore Fjelde, men bliver kun optegnede i Himmelens Annaler. Langt fra at Oline skulde misbillige sin Broderdatters paa egen Haand foretagne Handling at tage det forknuste Menneske til dem og pleje ham, maaske i hans sidste Øjeblik, var hun derimod strax enig med Pigen i de tagne Forholdsregler, men bad hende varme op den »Ølskvætten«, de havde staaende, og blande den lidt mere op; den Drik vilde bekomme ham bedre end Rugkaffeen.

Ud paa Formiddagen kom Mor Ingeborg, Gjordemoderen gravitetisk humpende paa et gammelt, halt Øg. For det første blev Matronen placeret i Olines Kubbestol og tog sig en Mundfuld Kaffe, som hun dog fandt for meget under det Middelmaadige til at nyde mere deraf, end Velanstændighed og gode Sæder fordrede. Imidlertid indhentedes de Efterretninger, som vare at erholde, hvilke just ikke beløb sig til mange; Mor Oline fik atpaa et Raad for sin Tørværk, og Ingeborg begav

sig ind til den Syge, som havde sunket et Par Træskeers Indhold af Øldrikken, men for Resten ikke givet ret mange Livsytringer fra sig. Da Ingeborg ved Tones Hjelp havde afvasket det opsvulmede Hoved og den blodige højre Side, forbundet hans opflængede Skulder og lagt en Art Bandage om Armen, erklærede hun, at han maaske kunde komme sig igjen; men at hans højre Arm var knust. »Dog kan jeg ikke gaa god for Brystet. Naar han bare kunde taale det, saa var det bedst, at han blev »ladt« (d. e. aareladt). Vi faar lade ham ligge til i Morgen. Jeg ved nok, hvad en Doktor vilde gjøre ved ham, min Mor«.

»Og det var?« spurgte Tone ivrig.

»Han satte 8 Igler her paa Brystet og 4 paa hver Tinding. Men for det første, saa har vi nu ingen Igler, og for det andet, saa har jeg ikke saa god Tro til dem, som Doktoren har. Latninga hu raar læl«.

Ingeborg lovede at komme igjen næste Dag og bestilte sin Hest for Døren. Oline havde imidlertid stoppet en Mark Uld i en gammel Pose og bad, at Mor Ingeborg ikke vilde forsmaa den kleine Betaling.

»Nej«, svarede Gjordemoderen og klappede den gamle Krog paa Skulderen, »det er ikke for at forsmaa Jeres Uld, Mor Oline; men jeg skal ingen Betaling have af Jer. Enten har denne Stakkelen selv lidt at fegte med, og saa faar jeg nok Mit, dersom han kommer sig; i andet Fald holder jeg mig til Amtet. Farvel i Dag!«

»Men var det ikke bedst at hente Doktoren?« sagde Tone til sin Moster, da Ingeborg var borte.

»Aa, hvilket Snak! Dersom vor Herre vil kalde ham, saa kan ikke Doktoren holde paa Sjæla hans. Den, som skal leve, den lever. Se naa bare paa mig gamle Krog! Hvem er min Doktor? Men jeg faar min Sandt nok leve, til Guds Time kommer. Bare — bare! —«

Oline rystede paa Hovedet og sukkede. Den gode Kone havde en Ide, som ofte ængstede hende; hun frygtede nemlig, at vor Herre kunde have overseet hendes Navn i sin Bog og kastet Bladet om. I dette usalige Tilfælde vilde hun og Jerusalems Skomager, som hun havde seet i sin Ungdom, blive de eneste Gjenlevende, naar Dommedag kom*).

---

*) Netop denne Ytring har Udg. hørt af en ældgammel Kones egen Mund.

Vi have ikke i Sinde at holde Sygejournal. Altsaa nu i større Korthed følgende. Efter nogle Dages Forløb sad Mennesket allerede en Time daglig oppe. Hans Hoved og Ansigt vare ikke mere uformelige, men det sidste bedækket med alle Regnbuens Farver. Øjnene vare underløbne med Blod, men bevægede sig dog uhindrede; Aandedrættet var frit, hans Appetit upaaklagelig. Den højre Arm var aldeles lam, og ingen Finger bevægelig. Endnu mere syntes han at have lidt paa Sindet; det lod nemlig ikke til, at han havde nogen Tanke om, hvor han var, hvad der var hændet ham, neppe engang, hvem han var.

Tone plejede sin Stumme med en utrættelig Omhu og glædede sig ved den Tanke, at hun afbetalte en Pligt imod Menneskeligheden for Lars. Den stakkels Lars havde ikke formaaet at overbevise hende om, at han virkelig havde opfyldt sin Pligt som Lods, og kunde slet ikke vinde sin Plads igjen i den strenge Pigés Yndest. Krænket og fornærmet drog han sig tilbage og overlod Tiden at jevne den Knude, han ikke kunde faa udtrukket. Ofte syntes den Syge at ville tale, men Tungen negtede sin Tjeneste. En Dag krassede han saa længe paa Sengeteppet med sin venstre Haand, at Tone begreb, at han vilde skrive. Skrivekunsten er just ikke synderlig almindelig iblandt vor Almue og var heller ikke nogen af de Fuldkommenheder, som Tone kunde rose sig af. Hun kunde da lige saa lidt læse Skrift; men saa kunde dog Sven læse lidt, og i al Fald maatte den Syges Ønske opfyldes. Et Stykke Kridt og en ren Sildebund bleve de tarvelige Skrivematerialier. Herpaa stod efter adskillige Anstrengelser to Linjer med ikke altfor læselige Karakterer. Tone rystede først med Hovedet og nikkede derpaa, pegende imod Døren. Han syntes at forstaa, at hun vilde lade sig forelæse det Skrevne og gav et Bifaldstegn. Neppe havde hun spurgt efter gamle Sven og erfaret, at han var ude i Skoven, førend Ingeborgs Blak anmeldte sit Herskab ved sin Trefjerdedelstakt. Tone rakte hende nysgjerrig Sildebunden med dens mystiske Tegn. Oline stillede sig paa den ene Side, Tone paa den anden; den Lærde havde Brillerne paa Næsen, Bunden i Haanden, tog Plads, rømmede sig og udbrød:

»Naa, naa! Noget er bedre at vide end intet! Han har skrevet sit Navn, sin Bestilling og hvor han er fra. Her staar det: *Jak* det er Jakob, *Lommer*, det er nu Tilnavnet, *Løn-den*,

det skal være London, som er den største By i Store-Britanien. Saa skriver han, at han er en god — — — ja her staar *god Pigog*, det er vel noget tilsøs. og saa en *god*, staar her, *Ma-Mad-Mader*, aa det skal være en god Matros. Det er ikke greit, af det Menneske ingen Kræfter har til at skrive; men enda kom jeg saavidt ud af det«.

»Ja tænk engang! Og det er vel skrevet paa Engelsk til og med!« sagde Oline og betragtede Ingeborg med Beundring.

»Justement, derfor kan jeg heller ikke forstaa det ene Ord Pigog«.

»Naa Tak skal I have, snille Ingeborg, saa kan jeg kalde ham Jakob til Bevis paa, at hans Skrift er bleven skjønnet«.

»Og jeg vil melde Navnet paa Mennesket til Presten, for jeg har lovet at give Besked om ham. Men der har Du den Slaaprok, Tone, som jeg lovede at laane Dig til ham, naar han sidder oppe. Den er varm og god«.

Den Syge, hvem vi nu efter Oplysningen fra Ingeborg kan kalde Jakob, var efter den Anstrengelse, det havde kostet ham at skrive, falden i Søvn. I Stilhed tog Tone hans Trøje bort og hængte den ved Siden af de vide Sømandsbuxer ude i Stuen, derimod lagde hun den fortreffelige forede Slaaprok over Stolryggen ved Siden af hans Seng.

Faa Dage senere kunde Jakob være flere Timer udenfor Sengen, og en Morgen havde baade han og hans trofaste Plejerske den Glæde, at hans Tunge var nogenledes kommen sig fra sin paralytiske Tilstand, der fremdeles holdt Arm og Side bundne. Meget forstaaelig var just ikke hans Tale; men den tjente dog til at sætte ham i nogen Forbindelse med Udenverdenen og at faa Tone til at fortælle.

»*Tell mi, waths di namn, gode Pige!*«

Dette forstod hun meget vel og gav ham ikke alene det forlangte Svar, men underholdt ham om sin Familie og alle sine Omgivelser. Med Fornøjelse hørte han til, men afbrød hende, da hun hvert Øjeblik kaldte ham Jakob.

»*Why do thou call me Jakob*«.

Da Tone ved flere Gjentagelser og Forandringer af Ordene var kommen efter, hvad han mente, svarede hun smilende: »Jeg har det fra Dig selv; Du heder jo Jakob Lommer«.

Det svage Menneske førte sin venstre Haand op imod Panden og syntes noget forvirret; men da Tone kom ihu

Ingeborgs Formaning, at hun maatte aflede Samtalen fra Alt, hvad der syntes at angribe ham, var hun ikke sen, inden der kom en anden Gjenstand paa Bane. Jakob kom sig Dag for Dag, kunde snart bevæge sig i Værelset ved Hjelp af Krykke og udtrykte sig uden Vanskelighed. Men hans højre Arm var og blev paralytisk. Tone havde sin inderligste Glæde af at iagttage ethvert Skridt, han gik fremad imod den sunde Tilstand, og med glad Overraskelse bemærkede hun, hvorledes han, ligesom Slangen kaster Hams, ombyttede sin brogede Hud og de ujevne Ansigtsfarver med et fint, skjønt Udvortes. Endnu vare hans Øjne underløbne og vansirede Ansigtet; men da han en Morgen havde udkjæmmet sine lyse Lokker og med Svens Barberkniv studset bort de lette, lyse Dun paa det ungdommelige Ansigt, rødmede Tone af Fornøjelse over den smukke Yngling, der smilede hende i Møde. En underlig Metamorfose var undergaaet med hans Sprog. At han var Englænder, tvivlede ingen om, mere, fordi man vidste, at det strandede Skib var engelsk, end fordi hans Udtryk vare det; at han derimod blandede norske Ord i sit Engelsk og strax røbede Bekjendtskab til det Norske, kunde vor uvidende Bondefamilie ikke falde paa, men tog Pige for ligesaa godt Engelsk som *thou*; ja det faldt ikke engang Tone ind at undre sig over, at hendes Engelskmand forstod Alt, hvad hun talte. Men nu kom Forandringen; Dag for Dag blev hans Tungemaal mere ligt det norske, ja inden Sneen havde afløst Høstbløden, kunde Tone og Oline, der daglig omgikkes ham, kun af Udtalen og enkelte Ord mærke, at han var Udlænding. Læseren maa ikke tro at Jakob Lommer var noget overordentligt Sprogingenium. Nej Aarsagen var ganske simpelt den, at den unge Mand var indfødt Norsk og kun under sit flereaarige Ophold i England havde lagt Modersmaalet paa Hylden. Da hans boglige Dannelse egentlig var temmelig ufuldstændig, kom han uden at vide hvorledes, ligesom ved en umiddelbar Erkjendelse, til Kundskab om sit Modersmaal. Med Jakobs Tankegang og Selvbevidsthed stod det ikke nær saa vel til. Med en vis Angst for sig selv grundede han ofte over, hvorledes det egentlig havde sig med hans Person. Han havde ikke Mod til at spørge om, hvorfra Tone vidste hans Navn, ja han kunde ikke gjøre sig fortrolig med, at han dog vel maatte være Matrosen Jakob Lommer, men antog oftere, at han var en ganske anden Person. Omhyggelig undgik baade Tone

og ifølge hendes Instruktion ogsaa Oline at omtale hans Skibbrud og den ynkelige Tilstand, hvori han havde befundet sig, da de gode Mennesker havde optaget ham imellem sig. Men hvad han snart tilfulde erkjendte, var den blide, behagelige Følelse af Kjærlighed og Taknemmelighed til den hulde Skytsengel, hvis uendelige Omhu han skyldte sit Liv og sin tilbagevendende Sundhed. Saaledes løb Aarets sidste Traad af Tenen.

Juledag befandt Jakob sig usedvanlig vel og gjorde sit Toilette, inden Tone traadte ind i sin hele Julepynt. Hun inviterede ham ud i Stuen, som var paa det bedste fejet, sandstrøet og pudset til hans Udtrædelse. Støttet paa Tones og Drengen Pers Arme, humpede han ind i Stuen, hvor Mosters Kubbestol var hensat foran et Bord til hans Afbenyttelse. Oline lod sig nøje med en mindre Stol i Nærheden af Kakkelovnen. Postillen var opslagen, og Tone tog Plads foran den. Sven foldede Hænderne og satte sig i Lave til at høre. Kun Per anbefalede sig for, sagde han, at gaa ud paa Skejse-Isen. Det faldt ikke vor ærlige Forelæserinde ind at spørge deres Gjest, om han fandt Behag i denne Morgenunderholdning. Den maatte jo være ham kjær, mente hun, og erstatte ham det Savn, ogsaa hun for hans Skyld havde underkastet sig, nemlig af den offentlige Gudsdyrkelse paa en saa højtidelig Dag, ikke at tale om Synet af den festlige Slæderække og den interessante Ofring af Gaardmænd og Unggutter, anførte af Lensmanden, og af Matroserne, anførte af gamle Skipperborger Hals. Et Surrogat for denne Festnydelse blev da Andagtsøvelsen om Bordet i en Stue, der i det mindste i Tones og Olines Øjne viste sig i en meget fordelagtig Skikkelse, nu da den var renstøvet og dekoreret med store, brogede Tavler imellem Vinduerne, som Sven havde restaureret ved at indsætte et Par Træruder i de sønderbrudtes Sted, og som Tone derpaa havde prydet med et smalt Gardin. Hvad Besiddelsen angaar af en mild, lun og ren Luft turde denne tarvelige Stue imidlertid maale sig med den festlige Sal; dog er det sandt, hverken *Eau de Cologne* eller *Eau de Hongrie* eller *Eau de Rose* blandede sig i Luften. Altsaa — Højtideligheden begyndte. »I denne søde Juletid, tør man sig ret fornøje«, sang Tone og Sven af deres respektive Salmebøger, naturligvis i hver sin Toneart eller snarere med de dristigste og ubegribeligste Overgange fra den ene Dur til den anden,

Oline snøvlede lidt med, saavidt det svage Bryst tillod, og Jakob betragtede med en mild Følelse den fromme, barnlige Uskyld, der paa disse Toner formaaede at hæve sig til Guddommen. Efter Salmen læste Tone Dagen Evangelium og derpaa en lang vandig Betragtning i Huspostillen. Hendes Læsning var monoton men forstaalig, og paa enkelte Steder, hvor Følelsen ret blev greben, lærte den hende en Modulation og et Udtryk, som gik til Hjerte, fordi det kom fra Hjerte.

Jakob fulgte just ikke Foredraget med sin Opmærksomhed; men den hele Handling gav hans Sjæl en højtidelig Stemning, og som ved en sagte, velgjørende Paaaanding viftede Kjærligheds første Duft gjennem hans Hjerte. Imod Slutningen af Forelæsningen faldt Jakobs Blik paa Familiens Klædningsstykker, der med en vis Symmetri vare ophængte paa Knager langs ad den ene Væg. Iblandt disse tiltrak en blaa Trøje sig snart hans udelte Opmærksomhed; det var ingen rund Matrostrøje, men med korte Skjøder, et Slags Mellemting imellem Trøje og Kjole, saaledes som Jægernes grønne Jakker, og saaledes som unge Herrer paa den Tid bar dem til Negligé. Det forekom ham endog, som om han selv havde baaret denne Trøje, og nu vaagnede forvirrede Erindringer, som Skibbrudet, Stødet imod Klipperne og den lange Svækkelse havde trængt tilbage i hans Sjæl. Da Tone havde lukket sin Kvart sammen, rejste Sven sig og tog en blaa Pægleflaske op af Lommen. I Vinduet var forud hensat en Trætallerken med en opskaaren Honningkage og to Glasse, og nu serverede han med en vis Gravitet sin franske Dram. Jakob rystede paa Hovedet, men tog en Honningkagesnab, Oline nød i forskjellige Satser til Trods for sin Hoste den blanke Drik, Tone nippede til Glasset, og Sven gjorde tilsidst Besked.

Jakob vinkede Tone hen til sig og pegede imod Væggen: »Sig mig, Kjære, hvem sin er den Jak?«

»Den er jo din, Jakob; men endnu faar Du bie en god Tid, inden Du kan trække den paa, saa trang den er«.

»Aa tag den ned og gjør mig se paa den, min Kjære«.

Med en Blanding af Forundring og Glæde førte Jakob sin venstre Haand over det fine Klæde og betragtede eftertænksom Silkeforet og Silkesnorene i alle Sømme. Han stak Haanden i den indvendige Brystlomme, og trak den som elektriseret tilbage.

»Hvad var det? Hvad feiler Dig, Jakob?« spurgte Tone ængstelig.

»Ingen Ting. Men — jeg tror, jeg vil hvile mig lidt. Følg mig ind i Kammeret, gode Pige«. Han beholdt Trøjen under Armen, og saa snart han var alene, undersøgte han med bankende Bryst Lommens Indhold. En Pung med Shillings og mindre Pengestykker betragtede han i flere Minutter, inden han lagde den fra sig. Derpaa tog han frem en rød Saffians Tegnebog, der var indsvøbt i et Stykke Voxdug, og fordybede sig i at læse og overveje enhver Lap Papir. Et Par Banknoter glædede ham især og han løftede allerede Stokken for at banke i Gulvet. »Men —« faldt det ham pludselig ind, »disse Penge har jeg bestemt givet hende engang før! Da jeg laa her og skulde dø — ja nu husker jeg det! Jeg skrev — Tone! Tone!«

Tone kom hastig ind. »Kan Du huske, Barn, at jeg engang gav Dig disse Penge? Hvorfor har Du ikke brugt dem? I skjønne vel ikke — men gaa til nogen med dem, —« Tone saa nysgjerrig paa de for hende uforstaaelige Representativer. »Sig mig, gjorde jeg ikke skrive engang, *pray?*«

»Jo, jeg har din Skrift endnu. Her skal Du se! Den Gang var Du klejn, gode Jakob«, vedblev Tone, idet hun vendte tilbage med Sildebunden. »Ser Du, det var den Gang, vi fik vide, hvad Du heder. Ingeborg læste det for os; og saa meldte hun det til Presten og til Øvrigheden«.

»Mit Navn! Staar det der?«

»Ja vist! ja vist! Der har Du skrevet: Jakob Lommer«. Hun pegede paa Kridtfigurerne. Rekonvalescenten fandt just ikke sit Navn der, men derimod disse usammenhængende Ord: *I Jak-Lommen Lön' din, gode Pige og gode Moder.*

»Naa, ser Du nu, Jakob! Jeg blev saa glad, da jeg fik dit Navn at vide, for jeg syntes, at det var saa koseligt, og det maatte være godt for Dig, som laa der, at Du var ligesom kjendt. Jeg tyktes ogsaa, at jeg kjendte Dig som min egen Broder; han hedte ogsaa Jakob. Ja han er nu død og begraven for syv Aar siden«.

Jakob, som vi nu engang have kaldt Mennesket, fandt det ikke nødvendigt at betage hende den Mening, at hans Navn var Jakob Lommer; men han forklarede hende Værdien af Bankosedlerne og af Sølvpengene — og paalagde hende at faa dem vexlet hos en redelig Person. »Men læste da ikke

Ingeborg for Eder, at disse Penge vare til Dig og til din Moder — ja eller Moster da?«

»Til mig? til Moster?«

»Ja her staar det, min kjære Tone. Men det er nu det samme, hvad I nu have læst, siden Du nu kan tage Pengene af min egen Haand. De ere dine, gode Tone. I ere fattige Folk, og jeg har ligget Eder til stor Byrde«.

»Ak gid jeg havde vidst det før, at Du havde Penge! Saa skulde Du havt bedre Mad. Ingeborg sagde nok, at Du behøvede færsk Kjødsuppe; men Herregud! Jeg kunde ikke skaffe Dig den. Naa Gud ske Lov! Jeg kan vist faa kjøbt hos Poul Støn nogle Mærker Kjød i Eftermiddag, for han har slagtet og solgt — —«

»Ja gjør kun det, Tone; men tænk nu paa at kjøbe baade Mad og Klæder til Jer allesammen. Du skal vide, det er mange Penge, gode Pige, og de maa nyttes vel, saa at I kan have Glæde af dem for al Eders Opofrelse. Den eneste, jeg trækker fra er nogle Daler til Ingeborg for hendes Tilsyn og Hjelp og saa for denne gode Slaabrok«.

Med den mest fordringsfri Opoffrelse havde disse gode, fattige Mennesker delt sin Armod med det vildfremmede Menneske, og uden Tanke om Erstatning havde Tone Dag og Nat levet, vaaget og arbejdet for ham. Hvad Under dog, at Jakob blev seet med andre Øjne af Moster og Niece, af de to Tjenestefolk og af den uegennyttige Ingeborg, fra den Tid af, da han ikke længer var den fattige til al Hjelp trængende Skibbrudne! fra den Tid af, da hans Penge udbredte et Slags Velstand i Olines Hus! — Nu blev han først værdiget Øvrighedens Opmærksomhed, og Fogden indfandt sig selv for at erfare det nærmere om hans Person. Rekonvalescenten fandt ikke for godt at modsige den engang givne Forklaring, at han hedte Jakob Lommer og havde været engelsk Matros. Forresten var det nu hans Hensigt, ytrede han for Fogden, at blive hos disse gode Mennesker, saa længe de vilde beholde ham. Han haabede, at Foraaret vilde gjengive ham Lemmernes Brug og mente imidlertid, inden sin fuldkomne Helbredelse, dog paa en anden Maade at kunne bidrage til sin Underholdning, uden at falde det Offentlige besværlig.

»Ej, ej, Jakob Lommer«, svarede Fogden med et artigt Smil, »det staar ikke saa ilde til med en Mand, som kan betale sine Husfolk en saa rund Sum til Gjengjeldelse. Maaske

han ønsker at underrette sin Familie eller Venner om, hvorledes han har det, i saa Tilfælde skal jeg med Fornøjelse agere hans højre Haand, he! he! Men spik Englisk kan jeg rigtignok ikke. Dog lod det sig vel gjøre at bringe en Transatlantion af Brevet istand«. — Jakob frabad sig saa vel dette Tilbud som ogsaa Fogdens Forslag at modtage ham for en billig Godtgjørelse i sit Hus.

Vinteren gled; Vaarplougen skar sine Furer, styret af Svens sikre Haand, over flere Maal forhen ubenyttet Mark. Længere oppe imod Skoven løde Øxeslag og Haandsagenes ensformige Lyd. Jakob Lommer, hvis Foretagelsesaand og Penge havde frembragt en saa uventet Virksomhed, vandrede vel tilmode omkring fra den ene Arbejder til den anden. Hans højre Arm hang uvirksom i sit Fængsel, den venstre støttede sig til en stærk Stav. Inde i Huset sad gamle Moster og karede sine Ulddotter overlang, hostede alt imellem og smaasnakkede fornøjet med sig selv. Tone vendte sin Æggekage paa Panden, stampede flittig i Gryden og sang derhos med klingende Røst: Markje grönnas, Snöen braanar —. Døren gik op, og Jakob traadte ind. »Kors, hvor Du er sabbevaad, Jakob. Der har Du tørre Strømper. Tag saa de gamle Sladdene paa saa længe«.

»Tak, Tak! Tonemor! Ej, det lugter dejlig af den Pandekage«.

»Ja, bedre skal den smage, tænker jeg. Men skynd Dig nu og faa Tørt paa«.

Med den svindende Vinter svandt ogsaa i Jakobs Ansigt de grønne, gule, blaa og sorte Spor af hans voldsomme Landingsmaade. De skjønneste Glemmigej-Øjne oplivede et næsten altfor fint, altfor kvindelig formet Ansigt. En let, lys Sky af en Bart bøjede sig over de lysrøde Kinder, og de svulmende Læber dækkede ikke ganske en Rad glinsende Tænder. Haaret, som han lod hænge frit ned over Nakken, bølgede sig silkeblødt, og de i saa lang Tid skaanede Hænder syntes snarere at tilhøre en Klaverspiller end en Matros. At den vakre Tone skulde have den rige, unge Sømand, som hun havde reddet, vidste hele Bygden, endnu førend de Angjeldende ret havde gjort sig selv Regnskab for sine gjensidige Følelser, og naar vi paa den omtalte Vaardag allerede finde dem offentlig forlovede, da er Publikum mere end de selv Skyld i dette Hastverk, og fremfor det øvrige Publikum er det især Egnens Prest,

som har fremskyndet Forbindelsen. Han fik Skrupler over det uskyldige Forhold imellem Tone og Jakob, kaldte den sidste for sig og vilde have ham til enten at forlade Olines Hus eller og gifte sig. Jakob forestillede ham, at han endnu ikke havde talt med Tone om nogen saadan Forbindelse, og at der saaledes i det mindste endnu ikke kunde være Grund til at gjøre sig Betænkeligheder ved hans Ophold hos sine Venner. Presten lod sig alligevel ikke sige, tog fat paa den gamle Moster, paatog sig at skrive til Tones Fader og bragte virkelig alt i Rigtighed i sin velmente Iver. Oline lovede at afstaa Gaarden til de Unge imod et aarligt Ophold; Tones Fader, Bonden Knud Brøter i B. Sogn, fandt paa Grund af Prestens Fremstilling intet at indvende imod en saa velholden Svigersøn, men forlangte dog at se Jakob, inden han gav sit difinitive Samtykke. Dette blev imidlertid Intet af; thi da Moster Oline, kort efter at Gaarden var testamenteret det unge Par, lagde sin Vandringsstav, fik Jakob saa travlt med at bygge og indrette og saa stor Lyst til at opfylde Prestens Ønske, at han bestilte Lysning, skrev Fader Brøter et Undskyldnings- og tillige et Indbydelsesbrev til og holdt Bryllup samme Dag, da den tredje Gangs Tillysning var afholdt«.

Flere Blade indeholdt ikke Manuskriptet; men det sidste Ord havde netop faaet Plads i det snevreste Lag, og det var saaledes sandsynligt, at Fortsættelsen fandtes i et andet Hefte, i det mindste en Begyndelse deraf. Men havde han havt mere at vise mig, saa var det vel kommet med det samme, og jeg kunde vel heller ikke vente stort Andet end en idyllisk Beskrivelse over, hvor elskværdigt det unge Par kom til at leve. »Den eneste Sky, jeg nu kan tænke mig, er i Østen. Maaske vil Faderen blive vred paa det unge Par, fordi Jakob har forsømt at præsentere sin Person. Dog, Brylluppet har jo fundet Sted, og andet Expedient end at tilgive, staar ikke tilbage for den gode Fader —, hvad var det nu han hedte? Knud Brøter. Knud Brøter? og Gaardmand i B*? Hvad ser jeg? Det var den Gamle, hos hvem Rask var igaar? Hans Datter altsaa! Og min Rytter har været Jakob! Dersom jeg havde anet en saadan Sammenhæng, vilde jeg med langt

større Deltagelse læst min Vens Fortælling. Altsaa — ja han sagde rigtignok, at Historien var faktisk; men hvilken Novellist staar til Troende i Henseende til den Forsikring?« Efter en lignende Monolog tog jeg igjen fat paa Heftet og dvælede nu mere opmærksom ved de heroiske Træk i Tones Karakter, ved de Vink, som Fortællingen gav om, at Quasi-Matrosen var et Menneske af bedre Opdragelse, — og — nu troede jeg at have Traaden. Allerede lagde jeg et Ark Papir til Rette og morede mig ved den Tanke, at jeg ved min Divinationsgave skulde som Novellist kunne udvikle Begivenhedens Gang og overraske min Ven med Fortsættelsen. Men inden jeg endnu havde begyndt paa at sætte dette prisværdige Forsæt i Verk, kom en Pige ind og bad mig træde ned. I Stuen fandt jeg en Rejsende, en Bekjendt baade af Rask og af mig. Fruen havde overtalt ham til at blive Middagen over hos dem og overdrog mig at konversere Manden saa længe. Dermed var det da for den Sinde forbi med alt Forfatteri, og jeg maatte i Selskab med Sorenskriveren tage Frokost og agere Vert. Sorenskriver P. er en meget underholdende Mand, kun lidt omstændelig og sirlig, og jeg tvivler ikke paa, at den Dialog, hvormed vi udfyldte Formiddagen, lod sig fortælle om igjen, snart til Fordel for begyndende Jurister, snart for Agronomer, snart for Filanthroper; men da ingen Del deraf synderlig kunde interessere Novellæsere som saaadanne, og da jeg nu har deres Tarv for Øje, saa — Selskabet, item Verten, er tilstede, der er serveret; »Kjære, ingen Komplimenter! Hr. Advokat! Vær saa god at tage min Kone til Bords«. »Jeg? Nej Gud velsigne Dig. Der er jo ældre Folk. For hvem er egentlig Gildet gjort?«

»For mine Sognefolk: Et Kontraselskab for hele Aaret«.

»Naa, saa lad dine Sognefolk rives om din søde Kone, min Bror. Alvorlig, jeg vil ikke være der fremde Hund«.

»End Du, Skriver?«

»Tilbudet er i en Henseende saa smigrende«, sagde den galantere P., »at kun den overvejende Følelse af Delikatesse — og af det Rette giver mig Mod til at afslaa at række den elskværdige —, desuden min Vens Exempel, hvem det langt nærmere —- —«

»Mine Herrer! Hav dog Barmhjertighed med min gode Kjødsuppe! Naar de to Fremmede ville forsmaa mig, som

jeg kan mærke, saa skal min Tro Lensmanden hjelpe os til Bords; kom gamle Far!«

Isen var brudt, skulde man tro. Men gode, himmelske Ceremonimester, Merkurius, mon Du har saadan en Anstrengelse hver stor Middag paa Olymp? I Herrer Overhofmarskalker over den ganske Verden! Hvor vilde Eders Sjæle fryde sig! Ja ogsaa for Eder, I Herrer Astronomer, var der Anledning til en interessant Kalkulering. Selskabet bestod nemlig af en No. 7, to No. 9, to No. 11, og tre No. 12, saa 14er, 16er, 18er. Disse havde for det meste Fruer, og havde Anciennetet, nogle fra 17..., andre fra 18..., nogle først, andre sidst i samme Aar. Alt dette udfordrede dog kun en simpel Regningsnøjagtighed; men nu kom tre konstituerede Embedsmænd, for vigtige til ingen Rang at have, uberettigede til at gaa foran den og den; nu kom Bygdens ærværdigste Veteraner, som havde en større Rang, end hans Majestæt kan give; denne skulde erkjendes, og Forordningen maatte jo ogsaa tages noget Hensyn til. I samme Kategori befandt sig et Par Pengepugere, som man maatte respektere. Her var altsaa Kalkulanternes sammensatte Forholde nødvendige. Saaledes paa Sværdsiden! Nu skulle Damerne skruteres. Hvilke Vanskeligheder! For at give et Exempel: Madame C.s Mand døde Dagen førend den 26de Juli 1820. Dersom den arme Sjæl havde holdt ud i Legemet, bare til Klokken var slagen 12 den 25de, saa havde ingen uden No. 7 kunde byde hende op. *Que faire?* — Dog ved Hjelp af de strammeste Herrers ledende Vink og Vert og Vertindes næsten utaalmodige Opfordringer, bleve alle Vanskeligheder overvundne, og vi kom til Sæde.

»*Tantæ molis erat Romanam condere gentem!*« hviskede Sorenskriveren til mig, der var hans Sidemand.

»Jeg troede Gud hjelpe mig, at jeg var forflyttet til Bjergstaden Kongsberg«, vilde jeg svaret, da Vertens velklingende »Velkommen til Bords, mine Damer og Herrer!« gav mig andet at bestille. Det var et muntert og behageligt Selskab, hvis øvrige Tone bragte mig til at glemme den pedantiske Begyndelse. Imidlertid var det ikke min Hensigt at byde Læseren til Bords, men først til Kaffeen. Thi det var om Kaffebordet, hvor Talen endelig igjen faldt paa Gjenstande, som vedkomme min Fortælling. Sorenskriveren var just den Talende, da jeg kom ind fra Sideværelset med min Pibe i

Munden og satte mig imellem hans Tilhørerere uden at vide i Førstningen, hvem han omtalte.

»Ja, som jeg siger Dem, mine højstærede Venner, jeg har just kjendt hende i to mærkelige Vendepunkter af hendes Liv; den første i det mindste kan man kalde Kulminationspunkt«.

»Hun havde vel været gift et Aar den Gang?« spurgte Rask.

»Saa omtrent. Jeg glemmer ikke den lyse, venlige Sommeraften og det sommerlige, behagelige Indtryk, den skjønne Kone gjorde paa mig, der hun sad med sit billedskjønne Barn paa Skjødet. Det var virkelig Kaprice, intet andet, som havde bragt mig til at ro udenom Kysten med egen Baad; men jeg fandt mig saare vel ved denne Rejsemaade. Dog holdt jeg ikke af at ligge i Baaden ude om Natten; og her paa Splithaugen havde jeg sat mig for at tage Kvarter. Ganske unbefangen traadte jeg ind i Stuen og vilde sige: »hør Mor! Skaf mig Mad og Husly for gode Ord og Betaling!« Men hvad ser jeg? et Madonnabillede med sit Kristusbarn: Jeg stammede: »Madam! tillad!« Men snart kom jeg ud fra min barnagtige Forlegenhed. Thi Konen, denne samme ædle, fortreffelige Tone, som nu saa træt gik til Hvile, o hun var Friskheden og Naiviteten selv! Af denne fine Læbe, af dette højst idealske Øje skulde man abstrahere sig en omhyggelig dannet Tale, en moduleret Stemme; næsten ømfindtlig overrasket blev jeg derfor ved et plumpt: »De spørs om 'en kommer hjem sjel i Kvæld, — Men«, blev hun ved i samme Sprog med en yndefuld Bevægelse, idet hun rejste sig, »derfor er De dog lige velkommen; jeg siger det kun for at forberede Dem paa at savne Underholdning«.

»Naa da Skriver! var ikke det saa artigt, som man kunde høre det af vore egne Madammer?«

»Forstaar sig, min bedste Ven; og saaledes Alt, hvad den fortreffelige Tone sagde, men tænk Dem nu dette sagt med en yderst simpel, dialekterende Stemme! Netop Kontrasten berørte mig i Førstningen ømfindtligt, derefter blev den mig interessant og tilsidst uimodstaaelig henrivende«.

»Ha, ha, ha! Saa gjorde Hr. Sorenskriveren vel ordentlig Kur til den smukke Uimodstaaelige?« spurgte en af Selskabet.

»De har Ret«, svarede P. med en næsten pudserlig Alvorlighed; »jeg gjorde hende Kur i samme Forstand, som mit Hjerte baade den Gang var og Gud ske Lov endnu er ungt

nok til at gjøre Kur til alle fortreffelige Kvinder, hvis Tække er en Afglands af Sjælens Klarhed og Hjertets Skjønhed«.

»Hvorledes saa det ud hos dem?« spurgte Presten med en forsætlig prosaisk Betoning for at nedstemme Enthusiasten lidt.

»Hun sad med Barnet i Kjøkkenet, som tillige var Folkestue; det var simpelt, plumpt, som hos ganske almindelige Bønder; men hendes eget og Barnets Antræk var nydeligt. Nu rejste hun sig og leverede Barnet, der sov, til en halvvoxen Pige, som bar det ind i Sedgekammeret til venstre. Mig førte hun ind i Stuen til højre. Se der saa det anderledes ud, *ma foi*. Stuen var pent panelet; Møblerne af Birk, tildels flammet; Stueuhret, Blomstervasen, Kobberne paa Væggen — alt røbede Smag og Velstand, især Smag. Jeg vidste ikke andet om Beboeren, inden jeg traadte ind under Splithaugens Tag, end at han hedte Jakob; efterat jeg havde befundet mig nogle Minutter under dette Tag, havde jeg lært ham at kjende som en misundelsesværdig Egtemand, men nu, ved at staa inde i hans Stue, vidste jeg ogsaa, at han var en Mand af Kultur«.

»Saa let kan man altsaa komme til Kultur, Hr. Sorenskriver?«

»Forlad mig, det rette *Quantum satis* i enhver Ting er ikke saa let at komme til; men det er just et Kriterium paa Kulturen. Imidlertid bad hun mig sidde ned og bragte mig for det første en Skaal Melk. Naar jeg før sagde Dem, at jeg havde ventet noget Finere, Smagfuldere i Konens Stemme og Tale, da vil jeg ikke dermed have sagt, at jeg havde anden Grund til denne Forventning end den hendes sublime Ynde vakte; thi jeg var uden Anelse om, hvem Beboeren af Splithaugen var, og traadte ind som en Rejsende til en norsk Bonde, vis paa trohjertig Modtagelse, men uden at længes efter at smage paa de ofte temmelig umodne Civilisationens Frugter. Det var derfor kun et Øjeblik, at jeg havde noget at udsætte paa Tone; snart vare vi inde i en Samtale, hvori ikke blot hendes Naivitet og sunde Forstand udviklede sig, men ogsaa et højt, norsk, stolt-kvindeligt Sindelag.

»Aa Gud ske Lov! Der er 'en Jakob!« udbrød hun glad, da hun igjennem Viuduet fik Glimtet af en Rytter. Efterat Egteparret havde holdt en kort Konferense udenfor, traadte Verten ind og rakte mig sin venstre Haand.

»Den højre har Forfald, Herre! Maa jeg være saa fri

at spørge, om den Baad, der ligger ved Stranden, er Deres og bemandet med Deres egne Folk, eller om De har Skyds? I første Tilfælde har jeg Plads baade for Baaden og for Folkene; *other-wise* jeg skal gjøre hente en af dem at faa sin Absolutsjen«.

»De tilgive; jeg tror omtrent, dette var den Maner, hvori han talte. At jeg havde en anden Mand end en Bonde og Indfødt for mig i den smukke, belevne Krøbling, var øjensynligt; og hvor interessant er det ikke for den Rejsende at støde paa det Ualmindelige, det Gaadefulde, under en for Resten sædvanlige Passage i vort Fædrelands lidet mysteriøse Egne? Med faa Ord omtalte han saa meget af sit Søliv, Skibbrud og Bosættelse i Norge, som han fandt hensigtsmæssigt for at tilfredsstille min Nysgjerrighed og maaske befri sig fra Spørgsmaale, som han ikke gad besvare. Tone hørte med en Interesse paa ham, som om hun aldrig havde hørt ham tale om de samme Gjenstande eller oplevet den sidste Del af hans Historie med ham; og hun strøg ligesom taknemmelig hans Lok fra Panden, da han med Varme omtalte sin Tones uegennyttige og opofrende Omhu for ham. Den Gang hovede alt mig hos Manden som hos Konen. Men ved siden efter at eftertænke enhver Omstændighed finder jeg, at der laa et Slags Undskyldning i disse Lovtaler, jeg mener Undskyldning for, at han havde forbundet sig med en Bondepige. Ja, hvad forstaar man ikke at udtyde bag efter? Nu kan jeg ogsaa udfinde, at denne Ængstelighed for, at Konen skulde forløbe sig imod det Passende, ej var en saa velgjørende Følelse, som jeg den Gang ansaa den for. Men lad mig ikke opholde Dem med Reflektioner, hvor jeg ikke kan anføre Fakta af nogen Konsekventse! Om Aftenen, da vi Mænd sade alene ved Grogglasset, udbrød jeg uvilkaarlig i Lovtaler over den i Sandhed fortryllende Kvinde. Han gjorde en artig Bøjning, og jeg kunde nok se, at han gjerne hørte sin Tones Ros paa en Fremmeds Læber. Derefter saa han med et spørgende, jeg tror ængsteligt Blik paa mig. Men snart ophørte Tvivlen om min Oprigtighed, og han greb med Enthusiasme min Haand. Da Tone strax efter indtraadte, slog han sin Arm om hende og saa hende med en inderlig Følelse ind i det kjærlige Øje. Vi kom til Bords, hvorved Tone serverede med en delikat Ret Fisk; og nu mindes jeg, at Verten gjorde Undskyldning for, at han ikke kunde trække sin blaa Handske af den venstre Haand.

Jeg lagde da først Mærke til, at den var mørknet, men dog ikke synderligt af et Farvestof. »De maa vide«, sagde han, »at jeg for at erstatte min Uduelighed som arbejdende Landmand, har taget mig til en Haandtering, som jeg i mine Drengeaar havde Anledning til daglig at gjøre Bekjendtskab med, nemlig Farvning. Hidtil har jeg imidlertid mest drevet paa at øve mig og prøve forskjellige indenlandske Farvestoffer; men til Høsten haaber jeg at faa min Farvekjedel i ordentlig Kog«.

»Der har vel snart Ingen seet slig Bejse og slig Glans før!« sagde Tone, forfængelig af sin Mands Dygtighed og fremtog et Stykke fint Vadmel, som han havde farvet meget smukt sort. Den næste Morgen fulgte Parret mig ned til Baaden, Tone med sit Barn paa Armen. Et lykkeligt Par! tænkte jeg, da min Farkost havde stødt fra Land og Farvellet var udvexlet sidste Gang. De behagelige Timer, jeg havde tilbragt paa Splithaugen, gjentog sig i lang Tid ofte i min Erindring, og jeg var virkelig engang betænkt paa at ulejlige Dig, Hr. Advokat, med et Brev om dette mit Bekjendtskab for at formaa Dig til at forevige det lykkelige Egtepars Samliv ved dit Talent«.

Efterat have modtaget mit skyldigste Buk, og da han havde trukket Halsflipperne lidt op om Hagen, begyndte min Ven Sorenskriveren med et Suk den anden Afdeling af sin Historie.

»Dette Besøg forefaldt den 4de Juli 1826. Dagen glemmes ikke saa let; der ligger et stort Mærke ved den i Historien«.

»Det er Kronprinsens Geburtsdag«.

»Ja det er sagtens sandt; men den haaber jeg, vil komme igjen i mange Aar. Men Adams og Jeffersons Dødsdag, mine Venner, hvad sige De om et saadant Bogmærke?«

»Men, kjære Sorenskriver, med al Respekt for de to nordamerikanske Patrioter, saa bryde vi os ikke det mindste om dem i dette Øjeblik. De har koncentreret vor hele Interesse til Tone og hendes Mand.

Den gode P. holdt, uagtet sin overordentlige Artighed, ikke af, at man vilde indskrænke hans Talefrihed. Imidlertid hjalp det Sukker, der var strøet paa Bebrejdelsen, og han optog den som en Kompliment. »I fem Aar havde jeg imellem Protokoller og Regnskaber, under Sorger og Glæder, mestendels glemt Splithaugens Beboere, da en Rejse i meget

private Anliggender, nemlig i Anledning af min Helbred, bragte mig til at forandre mit daglige Stueliv. Landevejen førte mig kun tre Mile nær Splithaugen; altsaa maatte jeg anvende Vej og Tid af sex Mile, dersom jeg skulde besøge disse Mennesker, som maaske havde glemt mig, der i det mindste ej kunde nære meget af den Interesse for mig, som jeg havde for dem. *Et pourtant* — jeg lod Tjeneren standse med Forbudslæsset paa Skiftet indtil min Tilbagekomst, og gjorde min lange Afstikker. Den 7de Juni 1831, jeg mindes det som i Dag, stod jeg af i det grønne Gaardsrum og saa med Fornøjelse, at Huset var frisk opmalet, en Forlængelse tilbygget og Plankeverket ombyttet med et grønt Stakit. Jeg træder ind i det samme Kjøkken og Folkeværelse, som for fem Aar siden; under Loftet hænger Kobberkar og Blikkar; i Rækkerne skinne Tintallerkener; Skorstenen er marmoreret. Der falder mit Øje paa samme Plet ved Skorstenen, hvor jeg første Gang saa Tone og, hvad ser jeg? det er virkelig hende, som sidder der, med tilbagebøjet Hoved, Øjnene tæt tiltrykkede, Barnet paa Skjødet. En paafaldende Bleghed laa paa de skjønne Kinder og under Øjelaaget svulmede to store Taarer; jeg kunde ikke røre mig. De nedtrillende Taarer syntes at vække hende op af hendes Drømmerier; hun slog Øjet op, viskede den vaade Kind af, og blev mig var.

»Aa er det Dem, Skriver;« raabte hun med en glad Overraskelse, som virkelig smigrede mig. Hun rejste sig hurtig op, og da en Pige indtraadte bag efter mig, rakte hun denne det sovende Barn og førte mig i Dagligstuen. Den var betydelig opstudset, siden jeg sidst saa den; men hverken, som den Gang, ganske ren eller ordentlig.

»Aa her ser saa ud, at det er en Skam at føre fremmede Folk her ind!« sagde hun undskyldende. Gutungen rakker til, skal jeg sige Dem, og —«

»Her er meget godt, Kjære; men jeg synes ikke De ser saa ræsk ud, og det gjør mig meget ondt. Er ikke den gode Mand hjemme?«

»Han er ude paa en Rejse,« svarede hun med tilbagetrængte Taarer, bød mig sidde, imedens hun hentede en Melkedrik. Hun var neppe traadt ud af Kjøkkendøren, førend den anden Dør til Gaarden blev revet op, og en Dreng paa fem, sex Aar styrtede ind. »Mor! hvem er det, som kom? Det er kanske —« I dette Øjeblik fik den lille Kra-

bat Øje paa mig, og Ordet blev siddende ham i Munden. Han betragtede mig med et klogt Blik. Endelig sagde han lidt forsagt: »God Dag Mand«, og vilde afsted gjennem Kjøkkendøren.

»Aa bi lidt, lille Ven! Nu kommer Mor strax ind. Hvem var det, Du ventede? Var det kanske Fader?«

«Ja, jeg tænkte, han kom kjørende. For nu har vi ventet saa mange, mange mange Dage paa ham.«

»Hvor er han rejst hen?«

»Det ved jeg ikke. Mor ved heller ikke, hvor han er. Men han kommer vel snart igjen, tænker jeg. Mor sagde, jeg skulde kunne hele ABCen til han kom; men nu har jeg længe siden lært den ud og er kommen til Job i Bibelhistorien, saa kan Du vide, hvor længe han har været borte.«

Nu kom Moderen ind og vor Samtale blev afbrudt. Ikke torde jeg endnu engang falde ind med det Spørgsmaal, som mest laa mig paa Hjerte at gjøre, og det var, som om intet andet forekom mig Umagen værdt at spørge om, førend det var besvaret. Skydsguttens Indtrædelse og Forespørgsel om, naar han skulde hente mig næste Dag, thi derom havde jeg gjort Aftale med Gjestgiveren, satte mig i Forlegenhed; Klodrianen spurgte mig nemlig i Tones Nærværelse. Nu kan De vide, hvilket ubehageligt Forhold der opstod imellem Vertinden og Gjesten. Middelvejen blev da valgt; jeg skulde beholde min Skyds, blive til Aftens og med den noget udhvilede Hest kjøre tilbage i den lyse Sommernat.

Efterat dette Arrangement var bragt i Stand, kom Samtalen bedre paa Glid, og jeg spurgte hende, om Jakob havde forsøgt med Neslerne, som jeg ved min Afrejse foreslog ham.

»Jo, det kan vel hænde det!« svarede Tone; De var ikke før rejst fra os, førend jeg samlede en Bundt Nesler, og slog hans stakkels Arm, saa den stod i en Vable og en Lue. Det var en haard Kur baade for ham og for mig, som skulde pidske hans Arm; men det varede ikke længe, førend det gjorde Mon. Saa kan De vel tænke, vi holdt paa. Om Vinteren tog vi Smaakvist, og næste Vaar kom Neslerne tilpas igjen. Ja det hjalp, det er vist; men det gik nu bare pø om pø. Da talte vi tidt og mange Gange om den snille Skriveren, som havde efterladt os sligt et godt Raad til sin Ihukommelse. Fingrene holdt sig længst stive; men ifjor Høst begyndte Jakob at kunne ledde paa dem; og her skal

De se, hvordan han siden har kunnet bruge dem.« Tone fremtog et Kvarthefte, hvori adskillige Ting vare skrevne, Opskrifter paa Farvestoffer, Husholdningsoptegnelser m. m. Deriblandt ogsaa Flyvetanker og selv Smaavers, alt paa Engelsk, og med en i Førstningen usikker og slet Haand, siden stedse fastere og smukkere. Yderst frappante vare mig følgende to Linjer, som vare skrevne med særdeles Elegants:

When thou did loosen my fingers from the band,
I did feel, that thou had tied my hand.

Derunder stod et Datum; det var, som jeg lidt efter fik at vide, Tones Fødselsdag. Efterhaanden rykkede jeg nærmere, og forstod snart af Tones halve Ord og undertrykte Sukke, at hans Tilfredshed ikke var tiltagen med hans Førlighed i Arm og Haand. Imidlertid var han kjærlig imod hende og god imod Børnene, flittig beskjeftiget med sit Farveri, som dog mere blev ham til Tidsfordriv end til Nytte. Imod Slutningen af foregaaende Aar, altsaa 1830, kom Tone og hendes Pige fra Kirke. Jakob, som aldrig havde Lyst til at følge hende i Kirke, havde paataget sig at passe Børnene og Ærtegryden, da de andre Tyende ogsaa var ude. Tone gik rask til og traadte munter ind i sit Kjøkken, hvor hun ventede, at den kjære, konstituerede Kok og begge Børnene skulde rose sig af sine Fortjenester. Forundret fandt hun, at Ilden næsten var gaaen ud under Gryden og ingen tilstede. Hendes Forskrækkelse gik imidlertid over til Forundring, da en lydelig Latter og to Mandsstemmer hørtes fra Stuen. Tone aabnede, og den ældste Dreng løb hende glad i Møde, den anden sad i sin sædvanlige Legekrog og raabte sit fornøjede: »Mama, Mama!« da han blev Moderen var. Nu vendte ogsaa Jakob Hovedet til Siden, rejste sig, men ikke ganske stø, fra sin Plads, hvor Levningerne af en Frokost stod imellem ham og en fremmed pyntelig Herre, — og sagde til Tone, ikke uden Forlegenhed:

»Vi har faaet Fremmede. Denne Herre gjør mig den Ære — Jeg satte frem det, som jeg fandt fat paa. Hils paa Mr. Stone, kjære Tone! Ha, ha!«

Mr. Stone talede noget paa engelsk, som Jakob leende besvarede' ligeledes paa engelsk, hvorefter den første meget venlig, men med en ubeskeden Mine hilste hende og paa

halvtforstaaeligt norsk bad om at maatte være velkommen hos sin Vens smukke Veninde.

Den stakkels Kone vidste ikke, hvad hun skulde sige eller tænke. Jakobs berusede Tilstand, en Tilstand, hvori hun aldrig havde seet ham, bragte hende ganske ud af Fatning, og mest for at sige noget til Undskyldning for, at hun forlod Værelset, sagde hun til Jakob: »Du har ladet Varmen slukke under Gryden; jeg maa til at nøre op.«

»Ej den uforskammede Mand, som ikke rører i Mors Potter!« raabte Mr. Stone leende og lod derpaa med spottende Ansigt en hel Del engelske Ord strømme ud til Jakob, som legede med sin Gaffel.

»Fortalte virkelig den gode Kone saa aabenhjertig alt dette, Hr. Sorenskriver?«

«Ih nu,« svarede denne lidt forlegen, »ordlydende kan jeg ikke erindre alt; og hvad jeg fortæller, er Sandhed i Gjerningen. Saameget kan jeg imidlertid tilstaa Dem, at jeg ikke har lagt an paa her at gjengive den Skaansel, den undskyldende Undvigelse, hvormed Tone, der nu engang behøvede en Fortrolig, gav mig denne Scene til Pris. Englænderen Stone blev et Par Uger i deres Hus og betalte højt for sig; men Jakob forlangte ogsaa, at Tone skulde fremskaffe det bedste, der var at faa. Den meste Tid tilbragte den Fremmede ved Skrivebordet; Jakob forsømte sit Farveri, sit Gaardsarbejde, selv sit Skriveri, og sad halve Dage inde hos sin Ven, om hvem han ikke fortalte Tone andet, end at det var en rig og fornem Herre fra London, hvis Fader havde gjort ham meget godt.

Tone gav sig al mulig Umag for at behage sin Jakobs fornemme Ven og for at se ham med Velvilje. Men ingen af Delene vilde lykkes hende, og en Sten lettede sig fra hendes Bryst, da han endelig tog Afsked, just ikke altfor høflig imod sin Vens Hustru. Neppe var han borte, førend Jakob faldt om Tones Hals og bad hende tilgive hans Opførsel i den sidste Tid. Selv følte han det Uværdige deri, og det var kun en taabelig Svaghed, som havde tvunget ham til at rette sig efter den fornemme og rige Velynder. Med Glædestaarer trykkede den atter lykkelige Kvinde sin Jakob til sit Bryst og hjalp ham at undskylde sig.

Alt syntes at være kommen i den gamle Orden; men Jakob var ofte adspredt, sad ofte grublende over de Breve,

han nu og da modtog fra Mr. Stone og igjen besvarede. Tone rystede paa Hovedet og fældede i Stilhed mangen Taare. Thi jo mere Jakob søgte at dølge for hende, at han var utilfreds med sig selv og sin Stilling, jo mere tydeligt fremtraadte Utilfredsheden i hans Ansigt, i hans hele Opførsel.

»Jeg har gjort Opregning for ifjor, kjære Tone«, sagde Jakob en Dag i Januar; »og vil Du tro det, uagtet al din Vævt og min Farvning uagtet vi fik god Bjergning paa Hø og Korn, er vi dog kommen i over 300 Dalers Gjeld«.

»Det tror jeg gjerne, Jakob; men Du har ogsaa lagt Dig saa meget til af Gaardsredskab og bygget nye Udhuse. Alt dette er gjort en Gang for alle Gange eller dog for mange Aar«.

Jakob lod imidlertid ikke sin Indledningstraad slippe, og kom endelig efter adskillige Omveje frem med, at han havde besluttet at indtræde i en Handelsspekulation med Mr. Stone. Denne havde ofte villet formaa ham dertil; men nu raadede Klogskaben ham til o. s. v.

»Men hvorledes kan det gaa til, at Du skal kunne handle, Jakob? Det skjønner jeg ikke. Vil Du da blive Landkræmmer? Saa maa Du jo først have Penge at sætte i en Handel«.

»Kjære Tone, det forstaar Du ikke. Jeg kommer lettere til Fortjeneste end ved at sælge Smør og Sild, maa Du tro. I Morgen tidlig kjører jeg herfra; om 14 Dage har Du mig igjen«.

Det kunde ikke falde den altid føjelige Kone ind at ville modsætte sig sin Mands bestemte Vilje; og hun tilbragte Aftenen og Natten med at bringe hans Tøj og Rejsemad i Orden. Jakob blev da 14 Dage borte, og Tone fortalte sit Husgesinde og enhver anden, at Jakob var rejst til Byen i et vigtigt Ærinde. Hvor glad og ængstelig ventede hun ham paa den bestemte Dag! Endnu ved Midnat sad hun oppe og lyttede efter enhver Bevægelse ude i Gaarden. Drengen, træt af at snakke om sin Forventning, var slumret ind paa en Skammel; Tjenerne havde »paa Venten« kastet sig over Sengene. Kun Tone er ikke søvnig, men vel utaalmodig. Da hører hun Fodtrin i den knagende Sne. »Der er han! Men hvorledes? gaaende? Det kan ikke være ham. Det er ikke værdt at vække Folkene«. Da omdrejes Laasen til Stuen ved Siden, og inden Tone kan raabe paa Pigen, aabnes Stuedøren til

Kjøkkenet paa Klem, og den bekjendte Røst hvisker: »Tone! er Du alene oppe? Hys, væk ingen og kom strax ind!«

Sjæleglad og dog ængstlig iler Tone i hans Arme. Han trækker hende sagte ned paa en Stol ved Siden af sig og begynder at fortælle. Lutter skjønne Beretninger! I disse 14 Dage har han tjent over 50 Spd., som han trykker hende i Haanden. Inden Morgenen frembryder maa han atter afsted, da en større Handel forestaar. Forgjæves beder Tone ham dog i nogle Dage blive hjemme hos hende og Børnene. Han maa afsted; endnu engang vil han anvende 14 Dage paa Handelsspekulation; derefter —«

»Ak, lov mig saa derefter at blive hjemme!« bad Tone og vilde nu tænde Lys. Men Jakob forbød det; han vilde intet nyde; ikke have nogen vækket og bad Tone blive siddende og sladre bort de faa Timer, der vare ham levnede at være hos hende.

»Men Morten sidder og sover i Kjøkkenet paa Skammelen; han maa dog kysse Fader«, svarede hun og traadte ud, inden han fik forhindret det.

»Fordømte Indfald!« raabte Jakob og stampede i Gulvet. Men Barnet hang alt om hans Ben og raabte af fuld Hals: »Fader! Fader! Hvor har Du været saalænge?«

»Hosbond! Hosbond! raabte de vaagnede Tjenere. Tænd Lys, tænd Lys! Læg under Kjedelen!«

Tone vilde forekomme Larmen og ilede ud i Kjøkkenet. Men Jakob greb Øjeblikket, gav Gutten et Kys til sig, et til Moder og et til Broder og bad ham sige, at Fader kom igjen, som han havde lovet.

Det grædende Barn bragte sin bestyrtsede Moder den sørgelige Efterretning, at Fader var løben sin Vej igjen. Efter de belovede 14 Dages Forløb kom — et Brev under Prestens Adresse og med 50 Spd. Hans Forretninger, hed det, kaldte ham til en lang Rejse. Tone kunde hver Maaned vente Penge og Brev; nu var det ham umuligt at bestemme, naar han kom.

Det var Indholdet af Tones Fortælling; jeg hørte den med en smertelig Følelse af Medlidenhed med den arme, forsmaaede Hustru, hvis Dyd, Kjærlighed og Ynde ikke havde formaaet at fængsle den Uværdiges Hjerte. Det var mig umuligt at sige hende noget Trøstende, og jeg tror, at min oprigtige Deltagelse var hende kjærere end unyttig Trøst. Nu erfarer jeg, at hun ikke behøver Trøst længer«.

Efter gammel og ny Skik paa Bygd som i By skulde den øvrige Tid af Dagen tilbringes med de malede Blade. Og skjønt jeg heller havde været fri, maatte jeg dog tage det første af 4 Kaart, og dermed var al Fortællen og al Tilhøren forbi. Selskabet skiltes sent, og jeg fik kun sagt til Fru Rask, at jeg havde hørt noget af Tones Historie, og længtes efter Slutningen.

»Den er rigtig sørgelig«, svarede han, »men det Indtryk, den især har gjort paa min Søster Rikke, gjør, at vi ikke gjerne omtaler Tone i hendes Nærværelse«.

Med denne nye Gaade gik jeg tilsengs. Rask kom den følgende Morgen op til mig og foreslog at drikke Kaffeen inde paa hans Kontor, da Fruentimmerne endnu pudsede op i Stuerne. Da vi havde arrangeret os paa det Komfortableste, tog jeg naturligvis fat paa den Gjenstand, som nu engang havde vakt min hele Deltagelse. Jeg takkede for Laanet af hans Manuskript og fortalte, hvor forundret Sorenskriveren havde gjort mig, da han ved sin Fortsættelse overførte den fra Novellens Fantasiverden til Virkeligheden.

»Ja, jeg fortalte Dig jo, at jeg ingen Fortjeneste har deraf som Forfatter; at Du ikke har villet tro mig, kan jeg da ikke gjøre for. Ellers vil jeg nu i Fortrolighed sige Dig, at det længe siden har været rent nede i Dagligstuen, men at Mor har puttet os her op, for at Du kan faa Resten af Tones og Mortimers Eventyr tillivs, uden at min Svigerinde skal høre til«.

»Hvorledes? Er Jakob den samme, som Jon Mortimer Men nu gaar der et Lys op for mig! Mortimer, som optraadte i y, blev Volontør hos Stockmann —«

»Saa Du har kjendt ham? — kjender ham?« sagde min Ven opmærksomt.

»Sig mig nu foreløbig, hvor megen Del har Jomfru Arnesen i disse Begivenheder, siden hun tager sig dem saa nær?«

»Ingen anden end en deltagende Venindes og en opmærksom Deltagerindes. Du har maaske Bekjendtskab til Familierne i y? Rikke tilbragte næsten et Aar i Majorinde Brækkes Hus, hvis Datter —«

»— hvis Datter Klaudine i Førstningen ikke kunde lide Mortimer, men som maaske siden —«

»Min gode Mand, derom ved jeg ingen Ting«, afbrød

Presten mig ganske forundret; »jeg ved jo nok, at hun blev forlovet med ham; men, som det lader, har Du detaljerede Underretninger, og det er nok Dig, der skal fortælle, og mig, der skal høre til«.

»Det første, jeg nu vil fortælle Dig, kjære Rask, det er, at I slet ikke bør tage Eder nær af Rikkes Alvor og Deltagelse i denne Sag. Jeg kjender fra mine to Noveller af Forfatterlidelserne, og det er ingen andre som nu gjør Jomfru Arnesen saa tankefuld og mørk. Hun er sin egen *inhumana Camoena*«.

»Men hvad skal alt dette sige, min Bror?« Jeg bukkede mig under Skrivebordet; men der laa rigtignok intet Manuskript længer. Forfatterinden havde sagtens søgt saa længe, til det var fundet. Temmelig nøje refererede jeg, hvad det lille Hefte indeholdt, og gjentog min Formening, at Jomfru Arnesen, hvis hun virkelig havde taget sig altfor nær sin Venindes og Tones Skjæbne, dog sikkerlig nu havde fundet en gavnlig Udleder for sin Sorg; hendes Fortælling indeholdt humoristiske Steder og et frit Blik paa de optrædende Personer. Kun Skade, at det havde samme Mangel, som din, Rask, nemlig Fortløben og Slutning.

»Hun skal sandelig ud med sit Manuskript, det kan Du tro!« sagde Rask og gned fornøjet sine Hænder. Vil man engang se, der sætter min Jomfru Svigerinde sig og fusker mig i Haandverket, ret ligesom jeg fusker Dig —« — »Og jeg de Herrer Laugspoeter i Haandverket.

»Ja, ja«, lagde han til:

»*scribimus indocti doctique poëmata passim*«.

»Dermed fik jeg ingen Fortsættelse«, sagde jeg og opfordrede Rask til at fortælle. Men nu havde han ingen Ro paa sig, førend vi kom ned til Damerne, hvor han strax begjærede Opskriften paa Rosinkagen. Jomfru Arnesen blev rød og saa surt, da hun hørte, at jeg havde læst hendes Novellebegyndelse; men da det nu engang var skeet, fandt hun sig i sin Svogers og Søsters Anmodning at komplettere mundtlig, hvad hun fremdeles vidste om Mortimers Forbindelser i y, siden hun dog ikke havde Lyst mere til at fortsætte sit Arbejde. Rask lagde det endnu Manglende til, Fru Rask erindrede endnu en og anden Omstændighed, og tilsidst blev baade det Skriftlige og Mundtlige, Sagen vedkommende, overdraget til min Behandling.

Meget tilfreds med mine Akter, lovede jeg at lægge Haand paa Verket, saasnart jeg var kommen i Orden hjemme. Men idet Løftet nu skulde indfries, da forleden Dag netop mit *Otium* for en Uges Tid tog sin Begyndelse, blev jeg ilde tilmode. Jeg, som har ført saa mange Snese Processer, jeg, som har skrevet to Noveller, — jeg kunde slet ikke bringe Orden i mine skriftlige og mundtlige Stoffer. Saa valgte jeg da tilsidst den Udvej, som Læseren nu kjender, nemlig at referere stykkevis efter Kronologien, hvad jeg har seet, læst, hørt, denne Sag vedkommende; og tilsidst har jeg kun den mindste Del tilbage, som paahviler mig selv at fremstille.

John Mortimer var Søn af en Englænder, som havde bosat sig paa Bodø, men som efter faa Aars Ophold der gjorde Opbud og i Fortvivlelse sprang i Søen. Hans Enke drog med sin tiaarige Søn til England, til jeg ved ikke hvilken Kjøbstad, og satte ham der paa et Kontor og tillige i Handelskole. Jon blev snart nyttig ved sit norsk, da hans Principals Værfter og Fabrikker jevnlig besøgtes af norske Matroser og Betjente. som forstode lidet af det engelske. Med Kontorforretningerne gik det mindre godt; men man saa igjennem Fingrene med ham, fordi han gjorde Nytte paa Værftet, hvor han lagde et vist Slags Politesse og Sluhed for Dagen. Paa Handelsskolen lærte han intet uden at skrive en smuk Haand og stile et Handelsbrev. Desto flinkere var den unge Mortimer til at stifte Kammeratskaber, agere Spradebasse og føre det store Ord; dog, ligesom selve Hr. Stones Cirkel førte til en Mellemklasse imellem stort og smaat, blev ogsaa Jons Verden indskrænket til Personer af middelmaadig Dannelse og tildels af tvetydig Opførsel. Principalens egen Søn, Mr. William, en forvildet, næsten forloren Yngling, var det noble Mønster, hvorefter Jon søgte at danne sig. Dog var han godmodigere og ærligere end den nogle Aar ældre William, og var aldrig den, der forledte til noget urigtigt. Desto lettere lod han sig forlede, især naar William var Fristeren. Denne fattede det Forsæt at oprette en hemmelig Smuglehandel, og gjorde Jon til sin Kompagnon. Planen var ikke saa ilde anlagt; men der behøvedes flere Penge til Udlægget, end

William kunde disponere over. Efter nogle Indvendinger paatog Jon sig at skrive et x for u i en Værftsforretning, som den gamle Stone havde betroet ham. En liden Sum blev paa den Maade fravendt Principalen og, om man saa kan sige, »redelig« overleveret William. Smughandelen gik godt, og Jon haabede inden kort Tid at kunne med en snild Undskyldning for sin Feilregning bringe det forfalskede Regnskab i Orden og vedlægge Differentsen. Men Fordelen lokkede William længere, og han beholdt den stjaalne Sum. Krukken kom hankeløs hjem. Jons Bedrageri blev opdaget; hans Kompagnon lod ham alene i Stikken, og det var af Naade og Magelighed, at gamle Stone tillod ham at pakke sig. William gav ham en ussel Tæreskilling, og Jon Mortimer, endnu ikke fuldt 20 Aar, forlod brødløs og uden Anbefalinger Ølandet for at forsøge Lykken i det Land, hvor han var født, og i hvis Sprog han nogenledes kunde gjøre sig forstaaelig.

Paa hvad Maade han naaede Land, og hvorledes han satte Foden under eget Bord, ved man af det Foregaaende.

Paa en smuk Vinterdag foretog Jakob Lommer sig en Vandring til Gjestgiveren, der tillige var Landkræmmer, og hos hvem han vilde kjøbe nogle Farve-Ingredientser. Det var rigtignok Søndag; men paa Landet regner men det ikke saa nøje, og det havde endnu ikke ringet sammen. Ved sin Indtrædelse finder han en uventet Bekjendt, nemlig William Stone som just drak en Morgensnaps for at modstaa Kulden. Jakob blev mere overrasket end just fornøjet staaende; thi han havde da ingen Aarsag til at glæde sig ved William. Derimod William sprang op og raabte henrykt: »Jon Mortimer: *as I live and breath! What chear! thou looks very Shearful; Old-nik!*«

»*Take notice, that my name is Jack Lommer*«.

»*That's well, Sir! I shall not be vanting; Jack Lommer!*«

Vertens Ankomst afbrød Samtalen for det første. Men Stone forlangte et Kammer og Vin, eller hvad det var, og et Par Timers Tid henglede under fortrolig Samtale om gammelt og nyt.

»*I'll see thy home!*« paastod William, da vor Landmand vilde tage Afsked. Jakob kunde ikke uden en altfor stor Uhøflighed negte den forekommende Kammerat sit Hus; Slæden blev forspændt og det lille Stykke Vej tilbagelagt. Neppe

havde Jakob bragt sin Gjest til Sæde, førend han, ifølge sit Løfte til Tone, fik Ilden til at blusse under Kjedelen, og nu for det første udelukkende kunde iagttage Gjestevenskabets Pligter. En gjensidig Meddelelse af deres Fata blev nu *in extenso* given, og den unge Stone betroede sin Ven, at han efter den Uddannelse, han hjemme havde opnaaet i Smuglerhaandverket, nu saa sig istand til med Haab om den bedste Fremgang at drive det i det større paa de norske Kyster. Hvor meget af Planen, der udvikledes under denne Session, og hvormeget den siden efterhaanden meddeltes, kunne vi ikke bestemme, ligesaa lidt, som vi se os istand til at forklare, hvad Gjenstanden for Smugleriet skulde være, eller Maaden, hvorpaa det skulde drives. Men idelig vendte William tilbage til den Idee, der var opkommen hos ham, i det samme Øjeblik, han havde seet Jakob igjen, — den nemlig, at de skulde understøtte hinanden.

»Du trænger til en Udflugt, en Udpustning fra dette ynkelige Liv, som Du er meget for god til. Af mig faar Du Forskud, saa Du kan vise Dig som en Gentleman. Saa indleder Du Bekjendtskaber, og vinder Handelsmændene for mig og mine Planer. Vi vil ikke rejse sammen, ikke engang kjende hinanden; desbedre kan Du være mig til Nytte«.

Alle Jakobs Indvendinger bleve bestridte, og da han tilsidst ytrede Frygt for, at han kunde blive gjenkjendt, faldt William paa, at han kunde give sit hvidgule Haar en Ibenholtsfarve, om han saa vilde. Den hjerteløse Eventyrer vidste, medens han foreholdt sin Ven de lokkende Druer, tillige at gjøre ham kjed af den Stand, man havde tvunget ham ind i, af den uvidende, raa Tone, der holdt ham lænket til sin Klippekrog, medens den hele lystige Verden med Guld og Glands kaldte den begavede Yngling. »Ja«, blev han ved, »jeg skulde have ondt af hende og af Dig med, dersom hun bare skjønnede paa, hvilket skrækkeligt Offer Du bringer hende; men det stakkels Menneske bilder sig ordentlig ind, at det er hende, som opofrer noget for Dig. Ser jeg ikke hver Dag, at hun med Nød og Neppe kan taale, Du beholder en gammel Ven hos Dig nogle Dage? Forleden klagede hun over, at vi havde saa meget at snakke sammen, og at vi talte Engelsk. Har nogen hørt det værre? Hun vil ordentlig lukke Munden for Dig, naar Du taler, ligesom hun

forbyder Dig at drikke en stakkels Dram med mig, skjønt det just ikke er hende, det koster«.

Fristeren vedblev med ubarmhjertig Haand at udstrø sin Tidselsæd, og noget spirede dog altid deraf. Da Lommer først var kommen ind paa den Forestilling, at han virkelig var en Korsdrager, saa var det forbi med ham, uagtet han forsikrede sig selv, at han vilde bære det med Taalmodighed alle sine Levedage.

Stone havde ved sin Afrejse listet et: »maaske for en Gangs Skyld«, fra ham; og de Breve, han af og til erholdt fra den storskrydende Eventyrer, æggede hans Tilbøjelighed til atter engang at spille Kavaleer og med det samme lægge sig en vakker Skilling til Bedste; dermed vilde han da — o. s. v. Drømmens Land er ubegrænset; Kone og Børn vare naturligvis for den gode Samvittigheds Skyld tagne med i Beregningerne. Maaske Stones Forslag til det første Foretagende ogsaa var af en altfor fristende Art til at afslaaes af et Menneske, der vistnok delte den temmelig udbredte Mening iblandt de Handlende, at et Bedrageri imod Staten er ganske undskyldeligt, ja, hvad siger jeg? overmaade hæderligt, naar det bare lykkes.

Jon Mortimer var i den lille By, hvor Smugleriet virkelig lykkedes fortræffeligt, fremtraadt under sit rette Navn og under sine rette Papirer, men med et fuldkommen forvandlet Udseende. Hans Kammerat havde Møje med at overbevise sig om Identiteten af hans Person. Jon var fri og let i sin nye Skikkelse; hans Ansigt behagede ham selv og han følte sig overtydet om, at kun Tone eller maaske hans Børn vilde gjenkjende ham i en saadan Skikkelse. To betydelige Ulejligheder paalagde det farvede Haar ham; den ene var, at han næsten hver Dag maatte vedligeholde Farven, for ogsaa at holde det fremvoxede Haar sort ved Roden, og den anden, at han ikke paa mindre Tid end hele Uger kunde blive af med sin Maskering, og i Mellemtiden vilde se hel besynderlig ud. Da det første Foretagende gik saa vel, lod Jon sig lettere overtale til at tage Del i det næste.

Han gjorde imidlertid et Besøg paa Splithaugen ved Nattetider. Af min Ven Sorenskriverens Fortælling ved man, at han ved denne Lejlighed viste den største Sky for Lyset, og at han kun ved en for Tone og de øvrige Beboere højst sælsom Flugt undgik at blive betragtet ved Kjærtens Skin.

Det blev altsaa nødvendigt, at han ikke mere lod sig se i sit Hjem, saa længe hans Forretninger med Stone skulde vedvare, og han maatte lade sig nøje med at sende sin Tone Brev og Penge igjennem Presten. I Førstningen søgte Jon vel at bilde sig ind, at han led et smerteligt Savn, og at hans eneste Opmuntring var Udsigten til at omfavne sin Elskede med en for deres Skyld erhvervet Formue! Men snart sejrede Letsindigheden og den Velfølelse, som et længe savnet Selskabsliv i dannede Kredse frembragte hos ham. Det tredje og betydelige Foretagende kaldte Stone hjem til England, medens hans Kammerat under en elegant Form skulde gjøre sig fortrolig med et Par gode Huse i y, og enten indvie en eller anden Handlende i Smuglerplanen, eller dog have ham i Baghaand for i Hast at faa afsat de Varer, Stone skulde føre til Landet.

Hvor heldig Mortimer havde været i sit Forsøg med at blive antagen hos Grosserer Stockmann, har Jomfru Arnesen berettet og tillige givet os et Vink om, at den Dissonense, som var opkommen imellem ham og Frøken Brække, maaske turde nærme sig en harmonisk Opløsning. Saa var det. Klaudine havde hin Morgen lagt den gamle Grandonkel Bosses Kikkert paa Stativet og saa hen over til Stockmanns. Forskrækket rykkede hun tilbage; thi Glasset optog Mortimers Billede, som syntes at fæste sine smukke, talende Øjne lige paa hende, idet han fra det aabne Vindu skuede ufravendt over til hendes Plads. Dog fattede hun sig snart, og i Overbevisningen om, at det var umuligt med blotte Øje at kjende et Menneske i den Afstand, der var imellem dem, kastede hun atter Øjet i sit Fjernrør. Men hvor stor blev Klaudines Forlegenhed, da ogsaa Mortimers Blik var væbnet, og hans Kikkert netop rettede sig imod det Punkt, hun stod paa! De havde altsaa vexelvis betragtet hinanden, og vexelvis lagt Kikkerten ned! *Ille dies primus malorum causu fuit!* Uden Tvivl vilde Rikke Arnesen nu ført en langt blødere Pen og fortalt med større Fuldstændighed, som den, der tildels var Øjenvidne til de følgende Ugers Smaabegivenheder; men jeg, som her ganske mangler lokale og personlige Kundskaber, maa lade det blive ved at gjengive næsten alene Indholdet af en enkelt Scene, som betegner Personernes Forholde.

Det uventede Kikkertmøde var hverken Mortimer eller Frøken Brække synderlig behageligt; han ærgrede sig derover

fordi han havde sat sig for at vise i alles Øjne og især i Klaudines den Kulde og Ligegyldighed for hendes elskværdige Egenskaber, som han meget vel følte, at han manglede; hun var ligesaa misfornøjet med, at han skulde tilegne sig nogen Del i hendes Interesse, da hun havde al Anledning til at være indigneret over hans Opførsel imod hende Under disse Omstændigheder er det let at begribe, at begge søgte at vise, hvor lidet Smigrende der laa i Kikkertens tilfældige Retning, og til den Ende antog Samtalen imellem Klaudine og Jon altid noget Spidst, Uvenligt, ofte endogsaa noget Fornærmeligt. Tilfældet bragte dem temmelig ofte sammen, og da den lille Stad havde det forud for de fleste baade større og mindre Stæder, at den ikke omhyggelig afsondrede Damer og Herrer i Selskaberne, kunde det neppe undgaaes, at de maatte samtale, det er, disputere med hinanden. Mortimer var ikke mere en saa ganske ubetydelig Person, som da han først optraadte i y. Man maa nemlig vide, at Stedets første Handelsmand, Grosserer Stockmann, i sine unge Dage havde tjent mangen blank Skilling ved at omgaa de besværlige Toldbetjente. I sine ældre Aar havde han rigtignok afholdt sig fra slige Handler, men han havde intet imod at opmuntre Geniet hos unge Merkursønner, og vi tage vel ikke fejl, om vi endogsaa beskylde ham for at være noget mere end blot Beskytter for Mortimer, under dennes natlige Expeditioner. Saa meget er vist, at han paa enhver Maade hædrede den smukke Volontør, og at det kun vilde komme an paa Mortimer selv, naar han med gamle Stockmanns Kreditiver skulde optræde som selvstændig Handelsmand. Vi anføre ikke dette for at gjøre Klaudines Ulyst til det lange Uvenskab et mistænkeligt Udseende, men for at forklare, hvorfor en saa uafhængig og feteret Dame som Frøken Brække kunde tage sig nær af en ubekjendt ung Herres Stemning imod hende.

Den unge Hr. Brække havde en Gang efter lang Tids Forløb gjort sin Moder og Søster lykkelig ved et Besøg paa en Uges Tid, og som sædvanlig havde Majorinden, i Regarde af den kjære Søn, en Del Herrer hos sig. Mortimer var naturligvis iblandt de Indbudne. Tiden løb let og muntert hen under Smaaviser, Smaaløjer og de sædvanlige Forfriskninger af The og Punsch. Man sad og stod om et stort rundt Bord i Havestuen, hvis Fløjdøre stode oppe og indlode den venligste Høstaften. Gamle Bosse fornøjede sig hjertelig med

den glade Ungdom og slog af og til et undertiden noget djervt Slag i.

»Find paa et naa, mes Klaudine er *öunt of the room,* hu Jomfru Arnesen! *a guessing-play!*«

»Ja nok, Grandonkel«, svarede Brække, og rystede en Sykurv ud, lagde et Stykke Sukker paa Bunden og trykkede Laaget til.

»Hvorledes bærer man sig ad, med Tilladelse?« spurgte Mortimer.

Netop var man færdig med Forklaringen, da Angjeldende traadte ind med sin Præsenterbakke. Brække holdt en Indledningstale til sin' Søster, som modtog fra højre til venstre af enhver i Selskabet en Beskrivelse over det skjulte Klenodie. Da det kom an paa at gjøre Gjetningen vanskelig, bleve Beskrivelserne saa ubestemte, at Klaudine smilende rystede paa Hovedet ved enhver. Endelig kom det til Proponenten selv:

»*God dam! I shall not make way for You!* Det er Nr. 2 i Drikken Nr. 1; gis naa, Mormi!«

»Tak Grandonkel! Siden der neppe kan staa Vand i min Sykurv, saa kan jeg byde Dig et Stykke Sukker til din Grog«, sagde Klaudine leende og aabnede sin Kurv. »Nu skal Du til Straf afsted i Haven«.

»Det var Fan'! Ja den Tøsunge! Hun er it klejn!« sagde Søbjørnen og vraltede fløjtende ud af Døren med en Opfordring til Selskabet at fare rimelig med ham. Hvad der blev lagt i Kurven, og hvorledes Bosse kom ud af det med at gjette, kan nu være os ligegyldigt; Legen er sat i Gang, og vi træde til, idet Kurven tildækkes for Jon Mortimer. Han kaldtes ind fra Haven og stillede sig rask hen foran Bordet, i Grunden en Smule ængstlig; thi han havde allerede Adskilligt tilgode af flere i Selskabet. Imod Klaudine selv havde han været meget artig; men imod den unge Vert havde han tilladt sig et Par Udfald, som vist ikke vare blevne ubemærkede af Søsteren.

»Lad os nu ikke gjøre ham det alt for let!« formanede Brække og begyndte som Ordfører. »Højde, Brede og Tykkelse ere konstante, og dog er Dybden ubegrændset«. Mortimer repeterede for sig selv Ordene og vendte sig til Brækkes Sidemand. »Nr. 2 altsaa?«

»En Raadgiver, som ofte kaldes«.

»Nr. 3. »Falsk med al sin Ærlighed«.

Nr. 4. »Ligesom Ekko, uden Originalitet«.
Nr. 5. »Alt er laant«.
Nr. 6. »Den personificerede Sandhed«.
Nr. 7. »Uopfyldeligt som Oceanet«.
Nr. 8. »Stum med al sin Veltalenhed«.
Nr. 9. »Et Billede paa vor indre Verden«.
Nr. 10. »Agter paa mi Skute, ret ud for Di Snute«.
Nr. 11. »Grisk paa sit Metal, giver det Slip paa alt Andet«.

Mortimer havde vistnok for længe siden, ligesom nu Læseren, gjettet; imidlertid førte Legen det med sig, at man taus skulde modtage Alles Bidrag. Klaudine var endnu tilbage. Den onde Samvittighed forraadte sig hos Mortimer i det sky Blik, hvormed han opfordrede hende til at give sin Forklaring. Hun dvælede et Øjeblik; men netop hans Forvirring bestemte hende, og med Kulde sagde No. 12: »Deres største Beundrer«.

Blodet trængte tilbage i Mortimers Ansigt; han blev blaa om Læberne. »De smigrer mig, skjønne Frøken, og jeg kan ikke negte mig den Triumf at vise Selskabet Deres Billede«, og førend Klaudine eller nogen anden kunde ane, hvad han vilde, havde han aabnet Kurven og holdt Etuispejlet lige foran hendes Ansigt.

»Hr. Mortimer! De er impertinent! Og De har forvandlet min Sandhed til noget ganske Modsat«. Dermed forlod hun Værelset.

Selskabets Bestyrtelse over dette ubehagelige og af de fleste kun halv forstaaede Optrin frembragte en Taushed, som først efterhaanden gik over til Hvisken og Tale om Vejr og Vind. De fleste trak sig ud i Haven. Mortimer havde trukket sig hen i en Alle og var formodentlig derfra gaaen sin Vej gjennem en Havelaage. Ingen ønskede at se ham, da man ikke vidste, hvorledes man ret skulde behandle ham. Den unge Vert holdt desangaaende en Konferents med sin Moder, som ikke havde været tilstede, men i et Sideværelse spillede sin Triset med et Par aldrende Damer. Bosse kunde ikke indse andet, end at Sir Jon vilde *make* Klaudine *a compliment* ved at lade hende se sit eget smukke Ansigt. Denne Mening vilde han bibringe den gode Pige, men søgte hende forgjeves i Stuerne og i Haven: Jomfru Arnesen og Klaudine vare begge forsvundne. De mere eftertænksomme i Selskabet fandt det dog i sin Orden, at hun og hendes fortrolige Ven-

inde paa nogle Øjeblikke havde trukket sig bort fra Sværmen for at udvexle sine Tanker og Følelser efter en saadan Scene.

Jomfru Arnesen rejste sig paa sin Venindes Anmodning fra Bænken paa Belvedere for at undskylde hende endnu paa en liden Stund for Selskabet. Neppe var hun kommen et halvhundrede Skridt fra den lille Lund, førend Mortimer kom hende i Møde, et Billede paa Fortvivlelse. Han greb hendes Hænder og besvor hende mægle for ham om Klaudines Tilgivelse. Rikke saa forundret paa ham og vilde ikke ret overbevise sig om, at han talede af Hjertet.

»Saa De indser Deres Uret og vil —«

»O paa mine Knæ vilde jeg afbede den!«

»Saa gaa De selv til hende. Der inde sidder hun —; dog jeg vil ikke indestaa Dem for Modtagelsen«.

Man sad endnu i Mørkningen, og snakkede, da Frøken Brække indtraadte og lige efter hende Mortimer. Han gav Selskabet et Par Fantasier paa sit Bassethorn; da Lys kom ind, satte en eller anden Dame sig til Pianoet, og saaledes blev der ingen Pause mere i Underholdningen. Kun var der en mærkelig Bevægelse og Hvisken i Familien; Moder og Datter, Søster og Broder, Søn og Moder; — ogsaa Jon Mortimer blev kaldt ind i Sideværelset. Endelig blev Selskabet anmodet om at tage tiltakke med kold Anretning, og man gik op paa Salen. Da Glasset for enhver Kuvert var fyldt med Punsch eller Biskop, rejste Majorinden sig og underrettede Selskabet om, at »hendes kjære Datter var Hr. Kjøbmand Mortimers Forlovede. Det havde rigtignok været bestemt, at denne Forbindelse endnu en Tid skulde være bleven en Familiesag; men den lille Overilelse, som egentlig alene kunde undskyldes som en Spøg med sin Kjæreste, havde bestemt hende til at samtykke i, at Forlovelsen nu blev offentlig«. Gratulationerne fulgte. Men ingen kunde ret komme sig efter Overraskelsen, og de nærmeste Angjeldende syntes at være mere forlegne end lykkelige.

Den, som for Alvor var forlegen, eller meget mere fortvivlet over den Vending, han selv i et lidenskabeligt Øjeblik havde givet den uvenlige Scene, var Jon Mortimer. Han tilbragte en Nat fuld af Pinsler og Samvittighedsnag. Næste Morgen var hans Beslutning tagen; han vilde flygte ombord paa Stones Fartøj, der krydsede udenfor Kysterne, derfra sende Klaudine et vemodigt Afskedsbrev, og saa, saa snart

han havde faaet skilt sig ved den falske Haarfarve, snige sig hjem til sin trofaste Hustro, sine Smaagutter, sin stille, fredelige Bolig —, og forglemme det ubesindige Eventyr i en Verden, som de stærkeste Baand havde afsondret ham fra. For det første maatte han besøge sin Kjæreste og indlede sin Afrejse.

I en klar og venlig Stemning modtog Klaudine sin Forlovede. Det var hende indlysende, at hun fra først af var Skyld i det Ublide i deres Forhold, og hun ansaa det nu for sin Pligt at bringe den Harmoni til Veje, som Begges Hjerter ønskede. Hvor kunde hun befrygte en Svig, som var hendes Tænkemaade saa fremmed? Hengiven rakte hun Mortimer Haanden og lovede ham fra nu af at vise ham den Oprigtighed, som havde skjult sig under taabelige Misforstaaelser. Havde Mortimer ikke elsket hende før, han maatte nu tilbede hende; og det var med et tungt Hjerte, han forlod den tillidsfulde Elskende, da den tunge Pligt tvang ham til at rejse. Han rejste, men til hvilken Raadgiver! til den samvittighedsløse William! Man kan forestille sig, hvilke Raad denne Ven gav ham.

Efter nogle Ugers Forløb befandt Jakob Lommer sig atter i sin trofaste, længselfuldt sørgende Egtefælles Arme. Hun vilde ikke tro sin Lykke. Hun bragte ham Børnene i Favn; hun vidste ham alt, hvad hun under Sorg og Savn havde udrettet i Huset, alt, hvad hun havde lært de glade Smaagutter til Fars Hjemkomst; hun tabte sig i Drømme over en atter lykkelig Fremtid; hun glædede sig over den Sum, han havde fortjent, ikke for hendes Skyld, men for hans, hvis Dage nu skulde henflyde i uforstyrret Ro.

I nogle Dage kjæmpede han med sig selv og opsatte det græsselige Øjeblik, da han med forbrydersk Haand skulde sammentrykke hendes Haab, hendes Fred. Endelig væbnede han sig med Kulde og med Haardhed, idet han pludselig underrettede hende om, at deres Egteskab maatte ophæves. Tone saa forfærdet paa ham; hun kunde ikke fatte Muligheden. Endelig blev det hende klart. Hun havde ingen Bøn, ingen Taare tilbage. Med iskold Rolighed, med en Værdighed, som ingen Verdensdame kunde kopieret, rejste hun sig fra ham.

»Sven kan kjøre mig og begge de Smaa. Han maa tage begge Hestene og Langvogn, saa faar jeg vore Klæder med det samme med mig. Det er bedst at komme afsted i Morgen tidlig, saa naar vi frem til Brøter paa Løverdag«.

Dette Svar, denne tørre, kolde Beregning, bragte Mennesket ej alene til at studse, men — hvor underlig er det menneskelige Sind! fornærmede ham endog. »Er det Dig saadan en let Sag at forlade mig, Tone! Det havde jeg ikke troet om Dig! Da har det kostet mig mere, end nødvendigt var, at sige Dig det, som Du tager saa let«.

Tone værdigede ikke den Troløse noget Svar, og hans Blik løftede sig ikke saa højt fra Gulvet, at han kunde se hendes kalkhvide Ansigt. Ak, hun fik ikke engang Lov til strax at ile fra sin Lykkes Morder og skjule sin Harme og Smerte ved den gamle Faders Bryst! Endnu fordredes der bitre Offere af hende, og først efter et Møde hos Presten og i Forligelseskommissionen blev hun og hendes Børn overladte til den Bestemmelse, Tone havde taget fra det første Øjeblik af, da hun havde hørt de utrolige Ord. Jakobs ligegyldige Behandling af Børnene gjorde dem Afskeden let fra Far; og om dens Varighed havde de naturligvis ingen Ide. I Moderens Øje stod ingen Taare; derfor græd de heller ikke stort. Hendes Bevidsthed, hendes ædle Stolthed holdt hende oppe i al den Tid, hun maatte se ham, følge ham til Øvrigheden og besvare Spørgsmaale, som vilde sønderrive hendes Sjæl Hun besvarede dem med Fasthed; hun gav sin Mand Ret; hun forsikrede, at det nu var hendes Vilje for stedse at skilles fra ham; at hun nu ikke mere kunde udholde at leve med ham. Ingen Beskyldning eller Bebrejdelse fulgte med denne faste Erklæring. Jakob kunde ikke ønsket sig den bedre, og dog — truedes hans Bryst med at sprænges ved hvert Ord, hun talte.

Dog vi ville ikke dvæle ved dette oprørende Tidspunkt. »Afsted, afsted!« var Tones første Ord til sin gamle Ven, Sven, da han svælgende Graaden løftede den yngste Gut op paa Moderens Skjød. »Afsted!« gjentog hun, da han dvælede ved den sidste Grind, der hørte til Splithaugens Udmark. Siden skyndte hun ikke mere paa Hestene. Hun lod ham kjøre, som han vilde. Hendes eneste Syslen og Omsorg gjaldt de Smaa; dem tildækkede hun for Morgenluften, dem sørgede hun for med Melk og Brød. — — Da Tone havde udgrædt

ved sin gamle, skjelvende Faders Bryst, og han havde knæsat sine Datterbørn og velsignet dem, var hendes Nervers krampagtige Styrke forbi; hun faldt sammen og blev ført hen paa Lejet. Med Faderens Haand i sine laa hun rolig hen og ventede paa den kjærkomne Død.

Kort førend Tones Hjemkomst til Brøter, vare de nye Prestefolk ankomne til B., og Rask aflagde sit Besøg hos Knud Brøter, der er en af Bygdens troværdigste og braveste Bønder. Af hans ærværdige Læber erfarede nu Rask, hvor haardt og ufortjent den stakkels Tone var behandlet. Med Deltagelse indlod han sig med den nedbøjede Kvinde, og følte snart endnu mere Beundring og Højagtelse end Medlidenhed med hende. Det varede heller ikke længe, førend hans Opmuntringsgrunde og hans adspredende Samtaler virkede paa hendes Sind. Den Tanke, at hun var færdig med sit jordiske Kald, at hun nu kunde vente Døden om Dage eller Uger og ikke behøvede at sysle mere med det Jordiske, den tabte efterhaanden sin Vished, ja endogsaa sin Behagelighed for hende, ligesom Kræfterne vendte tilbage, og snart følte hun med Glæde, at hun igjen var sin gamle Faders Støttestav, og at hun kunde undervise og opdrage sine vakre Børn.

Fru Rask havde skrevet til sin Søster og indstændig bedet hende om at komme til deres Hus, hvor hendes Selskab ikke mindre end hendes Hjelp vilde være saa højst velkomment; og Rikke lod ikke længe bie paa sig. At hun endnu i de første Dage efter sin Indtrædelse i Søsterens Hus fik at høre Tones Skjæbne, er naturligt; og hun gav sig ikke Ro, førend hun fik Fru Rask til at følge hende over til Brøter. De venlige Søstre fandt en blid Modtagelse, og Tone forstod nok Forskjellen imellem tom Nysgjerrighed og medlidende Deltagelse. Allerede ved dette første Besøg var begge Drengenes Lighed med Mortimer bleven Rikke Arnesen paafaldende; men dels smeltede Moderens Træk sammen i de smaa Ansigter med hans, dels gav den lyse Haarfarve dem et meget forskjelligt Udtryk. Der skulde ogsaa mere end lignende Anslgtstræk til at vække Formodning om, at den elegante Handelsmand, Jon Mortimer, skulde være samme Person som Matros, siden Bonde og Farver, Jakob Lommer.

Tre Aar vare henløbne; Tone, stille og næsten altid tungsindig, kom næsten hver Uge til Prestegaarden, snart for at spørge Fruentimmerne til Raads angaaende et Arbejde, snart ogsaa for at hjelpe dem med Sytøj, iblandt for at forslaa en Søndags Eftermiddag. Undertiden kom ogsaa Jomfru Arnesen paa Brøter. Dette sidste var Tilfældet en venlig Foraarsdag, da Vejret havde lokket hende ud. Tone stod netop, da Rikke kom, i et Arbejde og bad hende træde ind i Stuen saalænge. Gamle-Far var ikke tilstede; men begge Børnene sade ivrigen beskjeftigede med sine Læsebøger. Jomfru Arnesen gav sig af med dem og spurgte iblandt andet, hvor gamme lille Knud var, den Yngste af Børnene.

»Det husker jeg ikke rigtig Du«, svarede den Ældste med en vigtig Mine: »men der i Bibelen kan Du se det. Far har skrevet om Mor og om os begge to«.. Bibelen blev hentet, og Jomfru Arnesen studsede ved at se en saa smuk Haandskrift; endnu mere over Form og Indhold. Dette havde ingen Bonde, ingen Matros skrevet! Men da hun tilsidst fandt Anglicismer, der erindrede hende om Mortimers Sprog, da trak hun ængstelig efter Vejret. Underskriften betog hende den sidste Tvivl. Der stod Navnet med smaa Tal under, saaledes:

Tr. J. Lommer.
4. 3. 5. 0. 2. 1. 6. 7. 8.

Maaske ville de fleste af Læserne ikke saa let falde paa at raade den Gaade, som disse Tal indeholde; men Jomfru Arnesen var netop stærk i alle Slags Anagramer og Omsætninger, og hendes Øjne løb næsten uvilkaarlig efter Tallenes Anvisning, 1. 2. 3. 4. 0. s. v. Der stod da: *m. o. r. t. i. m. e. r.* At Rikke ikke havde Lyst eller Tid til at opholde sig længe denne Gang hos den gode Tone, er let at vide. Hun fortalte Søster og Svoger, hvad hun havde opdaget, og alle tre vare enige om, at Mortimer maatte demaskeres for Klaudine. Rask fraraadte at skrive og paastod, at Rikke skulde rejse om muligt næste Dag. Der var ingen Tid at give bort; thi da Mortimer efter et treaarigt Ophold i Udlandet under forskjellige Paaskud, nu nylig var kommen hjem, var det mere end sandsynligt, at han nu maatte tro sig fritaget for sit Egteskab og vilde ægte Frøken Brække.

Dersom ikke Jomfru Arnesen havde traadt op som Straffens Engel, vilde ogsaa Brylluppet fundet Sted inden kort Tid. Men hans onde Samvittighed syntes at have delt hans fleste

Timer med ham, medens han havde opholdt sig udenlands; thi han var ikke til at kjende igjen.

Klaudines rolige Forhold ved den Oplysning, hun naturligvis før end nogen Anden erholdt af sin Veninde, vilde været unaturligt, dersom man ikke kunde formode, at hun i Grunden havde saare lidet tilovers for Mortimer. Han bar sig usselt ad, vilde først negte, derpaa undskylde sig, endelig bede om Tilgivelse.

»Kan De hente Tilgivelse, Menneske, da er det ikke hos mig, De skal søge den, men hos deres Kone; og nu, befri mig fra Deres Nærværelse!«

Flere Gange skal han have søgt at faa Tone i Tale, og engang bad han derom i et Brev til Faderen; men hun vilde intet høre fra ham eller om ham. Han begyndte endelig at drive sit Farveri for Alvor ude paa Splithaugen, og hvert Aar sendte han Penge til Presten for at faa dem udsatte for sine Børn.

Tones Timeglas havde et hurtigt Løb; det saa enhver, som iagttog hendes matte Silkeblik og den lille Rose øverst paa de blege Kinder. Dog gik nogle Aar hen, inden denne elskelige Kvindes Hjerte brast. Stakkels gamle Knud! Dog, længe skal vel ikke Oldingen græde.

Fantasier og Idyller.

Palmyra.

(1820).

1.

Nej, nu taber jeg Taalmodigheden! sagde den gamle Grosserer Falster, og saa paa sit Ur. »Ja, min Taalmodighed er længe siden borte«, svarede hans Datter, den lysøjede Rikke; »nu er Thevandet tredie Gang gaaet af Kog«. »Bare Drengen ikke er kommen Noget til«, mente Moderen, og saa ængstelig imod Døren. Mina sad taus og strikkede; men hendes blussende Kinder og stigende Barm forraadte, at hun ikke var den Ligegyldigste iblandt dem. »Hør, Thore«, raabte Falster ud af den aabne Dør, »har Du seet rigtig paa Tilsigelsen; har min Søn virkelig bestilt Hestene til Kl. 4?« — »Der kan De selv se«, svarede Gjestgiveren og rakte Skydsseddelen. Men i det samme Øjeblik rullede en Rejsevogn ind over Gaarden; en ung Mand sprang ud, og med et højt Glædesraab styrtede den glade Familie sin længe savnede Yndling imøde. »Min Moder, min Fader! Rikke! Mina!« raabte den overraskede Rejsende og tumlede fra den Ene til den Anden. Glædestaarer trillede ned over Alles Kinder, og den fromme Moder foldede sine Hænder og takkede Gud. »Stille nu, Børn!« afbrød endelig Falster den glade Tummel; »Rikke, tænk paa din The, den er gaaen af Kog. Stop Dig nu en Pibe, min Søn, drik og hvil Dig ud; Du trænger vel til det. Lad nu alle Spørgsmaal fare, Børn; der kommer jo en Dag i Morgen ogsaa. Men for Pokker! det er allerede ganske mørkt; Anton kan jo ikke se at faa Koppen til Munden. Bring Lys ind, gamle Thore«. Lyset kom ind, og de nys-

gjerrige Blik faldt nu paa engang paa den elskede Anton, som i samfulde fire Aar havde været borte i langt fraliggende Lande. Men med Forfærdelse bleve de Alle var, hvilken voldsom Forandring der var foregaaet med den unge Mand. Sundhedens glødende Roser vare bortvegne fra hans Kinder; det matte Øje laa dybt under den furede Pande; mager fremragede den spidse Hage og Næse i det engang saa fyldige Ansigt. »Store Gud!« raabte Madame Falster; hvorledes er det med Dig, min Anton? Har Du været syg?« »Syg just ikke«, svarede han med et vemodigt Smil, »men ret frisk har jeg ikke været, siden jeg forlod Asia«. »Og det har Du dulgt os i dine Breve«, sagde Faderen bekymret. Mina saa blegnende paa ham, og Rikke løftede det blonde Hoved i Vejret og tørrede en søsterlig Taare af Øjet. »Ja, ser Du, gode Fader; det er kommet saadan efterhaanden; vi lede mange Besværligheder, som Du ved, paa Hjemrejsen, og jeg er egentlig mere afkræftet og mat end just syg. Den norske Fjeldluft og Eders Kjærlighed vil snart give mig mine Kræfter tilbage«. — »Ak, det var dyrt at betale de Kundskaber, Du har erhvervet Dig paa dine Rejser«, sukkede Moderen, »naar det skulde koste Dig Helbreden«. — »Sig ikke det, Moder!« svarede Anton med et blussende Blik; »jeg vilde ikke have undværet denne Rejse for et langt, sundt Liv; den er ubetalelig. Dog, I Kjære! værer ikke bekymrede; jeg kommer mig nok«.

Thetøjet var sammenpakket; Antons Skydsheste stode forspændte. Rikke bragte med nedslaaet Mine den elskede Broder Velkomstbægeret, og da Mina stødte an, trillede en Taare ned i det perlende Glas. Stille tømte Enhver Glasset, og den gamle Madeira havde ingen Smag. Nu rullede Falsters Vogn frem; Forældrene toge den kjære Søn imellem sig, og de unge Piger stege sørgmodige ind i hans Rejsevogn.

2.

Vi have ført vore Læsere ind i en saare elskværdig Familie. Den gamle Grosserer Falster, en Bondesøn fra denne Ø, havde ved ærlig Flid og Anstrengelse skaffet sig en betydelig Formue, og hvad mere var, ualmindelige Kundskaber og en sjelden Dannelse. Uden at være egentlig Videnskabsmand, kjendte og elskede han Videnskabelighed, og da hans

talentfulde Søn, beriget med Indsigter og med hæderlige Vidnesbyrd, havde forladt Kjøbenhavns Højskole og var vendt tilbage til Fædrehuset, gav han med Glæde sit Minde til at Anton modtog et fordelagtigt Tilbud fra sin Universitetsven, Grev Rosenholm, at gjøre Følge paa en videnskabelig Rejse til Italien, Grækenland og Orienten. Rosenholm tilbød ham fri Rejse; men Falster, som ikke vilde vide sin Søn afhængig, udstyrede ham rigelig, og saaledes forlod han efter et halvaarigt Ophold i Norge atter sin Familie, ledsaget af de varmeste Ønsker og Velsignelser. At disse to modne Ynglinge rejste som Mænd, viste Antons rige, skjønne Breve, og Falster rystede altid smilende paa Hovedet, naar hans gamle Fuldmægtig i de senere vanskelige Handelsaar betænkelig raadede ham til at formindske de store Remisser! Madame Falster var en Kone, der i enhver Henseende fortjente at besidde en saa elskværdig Mand, og hendes stille, huslige Virksomhed, den fortræffelige Opdragelse, hun havde givet sin eneste Datter og den fader- og moderløse Mina, tildrog sig Alles Beundring. Rikke og Mina vare, hvad Aand og Hjerte angik, et sandt Søsterpar; huldt opvoxne i den skjønne Natur, tæt udenfor en af Norges mest kultiverede Stæder, skjønne som Naturens fagreste Blomst, omfattede de hinanden med den inderligste Kjærlighed. Anton var siden hans Ophold hjemme, førend han tiltraadte Rejsen, bleven et nyt Baand imellem Pigerne; thi i de stille fortrolige Timer, naar Rikke strømmede over i Lovtaler over den næsten tilbedte Broder, dulgte ikke Mina for hende, at hun elskede den skjønne, talentfulde Yngling, og Rikke betroede hende ethvert betydningsfuldt Ord af Antons Mund, naar han havde talt om Mina; han skulde og maatte elske Mina; derom var ingen Tvivl. Ethvert af hans Breve bekræftede ogsaa denne Mening; thi i Intet af dem var hun glemt, og selv det korteste og skyndsomste indeholdt et Par Linjer til hende. Begge de Gamle saa med Glæde denne Tilbøjlighed fremspire. »Mina vil engang blive en Kone, som Du er, min Anna«, sagde Falster ofte og trykkede sin Kones Haand. »Og Anton bliver en Mand og Fader som Du, Gamle«; svarede den gode Moder og kyssede Falster ømt paa Panden. »Det skulde gjøre mig ondt, om Anton lod sig fængsle af nogen fremmed Pige«, lagde hun saa til; »thi tro mig, Minas Hjerte hænger ved ham«. »Det har ingen Nød«, mente Faderen.

Nu vare da Adskillelsens Aar forløbne. Skjælvende af

Fryd læste Falster det sidste, korte Brev fra Anton, hvori han meldte sin Tilbagekomst. Mina kunde neppe holde ud at sidde i Stuen; hun blegnede og rødmede vexelvis og brød endelig ud i en voldsom Graad. »Tilgiv mig!« raabte hun og tilhyllede sit blussende Ansigt. Men i et moderligt Favntag skjulede den værdige gamle Kone Pigens skamfulde Hoved ved sin Barm og hviskede sagte til hende: »min Datter!«

Et Par Uger vare forløbne, og nu traadte Falster en Dag ind til sine Fruentimmer med et forklaret Aasyn. »Skynder Jer, Børn! I Eftermiddag vil jeg kjøre en Tur med Eder. Rikke, sørg for en god Madkurv og en Flaske Madeira eller to. Vi kjøre Anton imøde. I Nat laa han paa Rødby, Klokken fire ere hans Heste bestilte paa Sundsæt.« »O Gud!« raabte Rikke og tabte Synaalen. Madame Falster skød Skammelen hen ad Gulvet, og Mina trak efter Vejret. — »Anton kommer, — Falster, vil jeg sige!« raabte den gamle Kusk til Staldkarlen, Stuepigen til Kokkepigen, Kontorbetjenten til Skriverdrengen, og aldrig havde det i Falsters Hus varet saa længe, før en Vogn blev forspændt og en Madkurv tilsnøret; thi ingen vidste af lutter Glæde, hvad han gjorde.

3.

Det var langt paa Dag. Mismodig sad Familien i den ellers saa muntre Dagligstue. Ængstelig lyttede de efter enhver Bevægelse ovenpaa, hvor Anton laa. Da traadte han endelig ind med det vanlige, ømme Smil og kyssede dem alle hjertelig. Der var noget Højtideligt i Familiens Stemning; Antons blege, skarpe Aasyn gav ham et sælsomt Præg og nedslog den Glæde, hans Nærværelse vakte. Nu satte han sig imellem dem, og den sonore Stemme talede i de gamle Toner, kun blødere, det rene Sprog. Nylig førend han traadte ned, havde Faderen formanet dem til at undgaa at omtale videre hans sygelige Udseende. »Thi«, mente han, »man kan jo ikke vide om et Sjælesaar, der ikke taaler voldsom Berørelse, nager hans Barm«. Samtalen blev derfor snart behagelig, og Anton vidste ved sin smagfulde Underholdning og sin Inderlighed at kvæle de foruroligende Tanker. Rikke spurgte efter hans Dagbog. »Desværre«, svarede han, »vil det vare længe, inden jeg faar fat paa denne min Rejseskat. Den laa i en Kasse,

som ved min Uagtsomhed blev efterglemt i Marseille. Men den er i meget sikker Forvaring og vil ved første Lejlighed blive bragt til Kjøbenhavn. Imidlertid faar De tage til Takke med mine Erindringer og en Del Tegninger.«

Dagen henflød saare behagelig, og da Anton imod Aften saa sig omringet af en Mængde gamle Bekjendtere, der vare indbudne, tabte den vemodige Stemning sig hos ham, som saa let forener sig med den inderligere, højere Glæde, der kun blomstrer i den enge Kreds af de Dyrebareste for vort Hjerte. Han blev saare oprømt og fortalte de muntreste af Rejsens Eventyr. Da Rikke mærkede, at de mange krydsende Spørgsmaale, der snart satte ham i Øst, snart i Vest, begyndte at trætte ham, foreslog hun Selskabet at sætte sig i en Kreds og efter Rad gjøre ham, Enhver især, et Spørgsmaal, som han i Ro kunde besvare. Det blev vedtaget, og Raden kom til Presten, Antons Barndomslærer. »Sig mig«, sagde denne, »hvilket Land forekom Dig interessantest; var det Rom med dets prægtige Ruiner eller Athen med dens betydningsfulde Levninger! Jeg ved, Du var som Barn Græker med Liv og Sjæl.« »Det er jeg endnu«, svarede Anton, »men hverken Rom eller Athen greb mig med den Inderlighed som Orienten. Hist bliver man ikke færdig med at beundre, med at nyde; men Historien efterlader intet dunkelt Slør over Oldtiden, og den plastiske Natur er lig Marmoret, hvis Overflade tilfredsstiller vort Blik, medens det forstenede Indre ej volder nogen Længsel eller Anelse. Jeg ved, hvad der er indenfor; men det falder mig ej ind at sønderbryde Formen for at betragte, hvad den dølger. Anderledes er det med Orienten. En dyb Aand rører sig i de sønderbrudte, adspredte Levninger; Historien har der kun en Lampe at lyse med, ingen Fakkel. Men dette Lampeskin, Hr. Pastor, det bringer Hjertet til at bæve af en sød, inderlig Fornemmelse«. — »Du — Du Tydsker!« sagde Presten smilende; »men jeg begriber meget vel, hvad Du vil sige. Den græske Storhed, Østens Blomsterverk og Romernes Mangfoldighed lader sig ikke sammenligne; de ere uforenbare. Men derfor kan man jo nyde enhver for sig, og den Plastik, som Du synes at have tabt Kjærligheden for, den er dog det Fuldendte, dersom Livet er mere end Drømmen, Dagen mere end Tusmørket«. Anton hørte ikke længere paa ham. »Uforenbare!« sagde han sagte hen for sig, og lagde Hovedet i Haanden; »uforenbare;« raabte han højt. »Nej,

kjære Hr. Pastor; der var et Sted hvor det Høje, det Dybe og det Rige omarmedes i søsterligt Samfund; Alderdommens højtideligste Levning minder endnu i sit Grus om, at denne Forening kunde tilhøre Jorden. Disse Levninger vare fordum det herlige Palmyra«, vedhlev han, og tørrede Sveden af sin Pande; »men tilgiv mig; saa gjerne jeg end dvæler ved den kjæreste Erindring af min Rejse, saa føler jeg, at det i Aften angriber mig at tale derom«. Med Forundring betragtede Selskabet den unge Mand og den Spænding, hvori han befandt sig. Enhver længtes efter at høre mere om dette Palmyra, der som en for mange Aar siden forglemt Bekjendt traadte frem for Adskilliges Erindring og overraskede ved den Glands, hvori det ved Antons Fremstilling nu for første Gang viste sig.

Anton befandt sig ikke bedre, men heller ikke værre i de første Uger efter Hjemkomsten. Formiddagen tilbragte han gjerne paa sit Kammer med at arbejde, og om Eftermiddagen spadserede han eller underholdt sin Familie. Mina, hvis Billede han havde bevaret i venligt Minde under den lange Fraværelse, gjorde nu et saare dybt Indtryk paa ham. Den Finhed og Delikatesse, hvormed hun omgikkes ham, og bag hvilken den inderligste Hengivenhed og den ømmeste Deltagelse fremlyste, maatte mægtig røre Antons for alt Ædelt og Skjønt aabne Sjæl. Gjerne tilbragte han ogsaa flere Timer i hendes og Søsterens Selskab, og da var det, som en ny Olje gød sig over hans Livsaander.

Paa engang var den hele glade Bygning omstyrtet, som Familien havde bygget paa hans jevne Rolighed. En mørk Tungsindighed bemægtigede sig ham, og han forlod hvert Øieblik Stuen for at søge Ensomheden. Ingen kunde udfinde nogen anden Grund til dette Tilbagefald, end en Tegning af Palmyra, der var kommen ham i Haanden, idet han gjennembladede sin Portefølje med Familien. Især skyede han, som det lod, den stakkels Minas Selskab, og hun græd i Ensomhed mangen bitter Taare derover. En Morgen gik den bekymrede Fader op paa hans Værelse, greb ømt hans Haand og sagde: »Kjære Anton! En lønlig Græmmelse fortærer Dig. Betro Dig til din gamle, tro Fader. Har Du en Kummer, som kan hæves? ingen Opofrelse skal da være stor nok fra min Side. Og er din Smerte af den Natur, at Mennesker ej kunne borttage den, saa kan dog Mennesketaarer lette den. Vend Dig ikke bort fra os, men læg dit Hjerte op til mit«.

Antons Øje vædedes; han trykkede sig i Faderens Favn, og var længe taus. »Kjære, elskede Fader!« svarede han endelig med sagte Stemme; »dersom jeg vidste, hvad der fejlede mig, vilde jeg ikke længere være ulykkelig. Jeg forsikrer Dig, min Kummer er mig selv en Gaade. Men stundom gaar der noget op inden i mig, som jeg ræddes ved at betragte. Dersom jeg sagde Dig, hvorledes jeg har det, vilde Du tro, jeg var afsindig; og jeg er virkelig bange for min Forstand«. — »Hvad er det da? Hvad gaar op inden i Dig?« spurgte med bævende Røst den forskrækkede Fader og trak ængstelig efter Vejret. »O, Fader! spørg ikke; det er Daarskab, det er Blændværk; men — jeg ved ikke ret, hvad Tid det er — jeg ved ikke ret, hvem jeg er; — jeg er ikke altid her, hvor jeg synes at være. O, spørg ikke! dersom jeg kjendte min Kummer, var den ikke mere til«. Falster kunde ikke længere udholde det, men maatte afsted. »Afsindig er han! Afsindig, min Anton, mit stolte Haab, mine Dages Lys!« Saa klagede den gamle Fader, og indsluttede sin Smerte i sin mandige Barm, og spurgte fra nu af aldrig mere: »Hvad fejler Dig, Anton?«

Palmyra.

Herligt blomstrede Salomons stolte Stad. Ofte ødelagt rejste den sig stedse prægtigere af sine Ruiner, og i sin højeste Glands fremstod den sidste Gang paa den store Zenobias Vink. Mægtige Mure omringede Verdens herligste Stad, og de rige Porfyr-Søjler bare Hvælvinger, som trodsede Tiden. Midt i Staden hævede det mageløse Solens Tempel sin rige Kuppel, og til Templet førte en Række Støtter af det hvideste Marmor, med Kapitæler, hvis Skjønhed overgik Athenens herligste Mesterværker. Porfyr og Marmor afvexlede overalt i mægtige Piller, og svævende i dristig Flugt slyngede sig de stolte Buer som Blomsterguirlander fra Piller til Piller. Det var den dybeste Midnat, og mange hundrede tusinde Lamper og Begfakler oplyste den forbausende Herlighed. Thi Staden jublede over den Sejr, Zenobia havde vundet over de mægtige Perser. Træt af Dagens Triumf havde den herlige Dron-

ning indsluttet sig i sit Paladses prægtige Haller; men de brusende Folkemasser stimede drukne af Glæde og Vin omkring i alle Gader og ofrede under Marmorpilastre og Buegange til Evan og Afrodite. Fra de brede Torve flammede græsk Ild og romerske Lys, og Glædesraab hvirvlede gjennem alle Gader. Da stod, lænet til den store, med kunstige Vinranker og udskaarne Figurer prydede Obelisk, en høj, rank Mand, indhyllet i en fremmed Dragt, strakte sine Arme ud for sig og raabte: »O stolte Stad! For et Øjeblik rejser Du Dig for mit Blik, for strax at hensynke i dine Ruiner! Ej taaler Du at beskinnes af Morgensolen, og I glade Skarer, der bevæge Eder omkring mig, I ere Skygger, der fly Dagens Lys. Aldrig mere rejser Palmyra sig da af sit Grus, og vilde Horder fare over de indstyrtede Templer, og Verden glemmer, at Zenobia og Palmyra var!« Saaledes klagede den Fremmede, og hans Blik omtaagedes af Taarer; men forbauset og opbragt trængte de berusede Skarer sig omkring ham, og en Kriger satte ham forbitret Landsen for Brystet. »Ned med Forræderen!« raabte Mængden, og rev den Ubekjendte midt imellem sig. »Hvo er Du, Spaamand, som midt i Glæden kun ser Ulykker og Død?« raabte Krigeren; »svar, eller jeg støder til«. Men den Fremmede saa sig forbauset omkring, og kunde hverken svare eller rive sig løs. Da kom med langsomme Trin en gammel, ærværdig Rabbi hen imod den rasende Mængde og vinkede med Haanden, at den skulde give Plads Alle vege ærbødighedsfulde tilbage fra den kraftfulde Olding, og han traadte hen til den Ubekjendte og slog ham paa Skulderen: »Velkommen, Achilleus, velkommen! Mine Øjne længes efter dit Lys. Kom, Du Velsignede, og glæd min Bolig med din Nærværelse; thi sandelig, her staar Du ikke vel«. Dermed trak den Gamle af med den Ubekjendte, og Ingen vovede at røre ved hans yderste Klædebond; men strømmevis fulgte Folket og sagde: »Sandelig, denne maa være en Profet fra Palæstina; thi Rabbi Eliezar beskytter og ærer ham«. Men den Gamle svingede sin Stav omkring sig og Folket flyede. Nu stod han ved Indgangen til en liden sirlig Bygning, bøjede sig for den Fremmede, og bød ham trine indenfor. Tjenernes Mangfoldighed traadte til med Sølvbækken og Damaskes Duge, at vaske hans Fødder. Men der de betragtede hans fremmede Dragt, og de i sort Læder indhyllede Ben, vidste de ikke, hvad de skulde gjøre. Rabbi Eliezar bød dem fjerne sig og

bragte den forundrede Gjest ind i en prægtig Forsal. »Her ere vi i Sikkerhed, Herre, for den støjende Mængde. Men erindre Dig fra nu af, hvo Du er, og hvor Du er«. »Hvo jeg er?« afbrød den Fremmede ham og gned sine Øjne. »Dersom jeg maa give Dig et Raad, Fortræffelige«, vedblev Oldingen, »saa vær nu ganske, hvad Du maa være, og fuldkom din Gjerning. Gak ind i dette Værelse; der vil Du finde en Dragt, som jeg haver besørget Dig, og vend ikke Dine Øjne bort fra din Tjener, fordi han vover at belære Dig. Jeg ved vel, at din Alder er større end min og min Visdom er din Daarlighed«. I det Samme oplod han en Dør, førte den forvirrede Achilleus ind, og forlod ham. »Skal jeg være Achilleus, saa lad saa være!« raabte denne, da han saa sig ene, og iførte sig ikke uden Vanskelighed den prægtige Dragt, der halv østerlandsk og halv romersk forenede begges Pragt. Neppe havde han indhyllet sig i den mørkeblaa kostbare Toga, og omviklet sit Hoved med den perlestukne Turban, før to skjønne, græsk klædte unge Slaver traadte ind, lagde Hænderne krydsvis paa Brystet, bøjede sig og udbade sig hans Befalinger. Achilleus bed sig i Læben og vendte sig bort for at skjule et Smil. »Skal det være, saa lad det være!« tænkte han, og forlangte et Bæger Vin at styrke sig paa. Begge Drengene syntes at kappes om at opfylde hans Befaling, og i et Øjeblik bragte de paa et Sølvfad en etrurisk Vase, fyldt med Vin og et gyldent Bæger. Achilleus satte Læben til Bægeret, og den duftende Tokajer spillede ham imøde. »Maaske Du behøver at tage Hvile, Herre?« spurgte den ene Slave, og rullede til Side et Silketeppe. Achilleus saa en prægtig Sofa af Fløjels- og Silkepuder bugne ham imøde, og strakte sig med et hemmeligt Smil hen ad Puderne, som om han ofte havde hvilet paa et saadant Leje. Da de havde bortfjernet sig, vilde han søge Hvile, for atter at samle de forvirrede Forestillinger; men en herlig Sang i Sideværelset, ledsaget af en Lyre, forstyrrede ham paa en behagelig Maade. »Siden det lader som jeg er Herre her« — sagde han, og skød uden Betænkning Døren op. »Tilgiv mig, om jeg har forstyrret din Ro«, sagde en ung Pige af den skjønneste Skabning, bedækket med et hvidt Slør, idet hun rejste sig. »Ingenlunde, Du hulde Sangerinde«, svarede den Indtrædende; »men hvis Du anser mig værdig at høre Din dejlige Røst, da beder jeg Dig vedblive. Dog sig mig først, hvad Du kalder Dig«. — »Mit Navn er Zilha«,

svarede Pigen, »og jeg er stolt af at kaldes Rabbi Eliezars Plejedatter«. Derpaa greb hun i Strengene og sang med Inderlighed og med en henrivende Stemme:

»Blomsterne sukke paa Bilbahs Høje imod Middag og længes efter den svale Dug, som Pigens brændende Kind efter den kjølige Taare. Men Duggen perler endnu ikke«.

»Arabiens Kryddernellik har tabt sin Duft; thi Kilden er tørret ved dens Fod, og velder ikke mere op af det gule Sandhav; og Daddelpalmen sænker sit høje Hoved og taber sine Frugter«.

Libanons Ceder strækker sig længselfuld imod Himmelen og folder sine Grene; thi den sukker efter Regn, og den beder til den høje Hvælving om en Læskedrik. Men Himlen har ingen Sky, og i den hele Luft samler sig ingen Regnsky«.

»Saaledes længes Sommerdagen efter Læske og den kvalme Dag efter Vand. Men naar Kilden farer ud af Klippen, den sprudlende Kilde med raslende Væld, og Duggen drysser ned, den kolde Dug med de spillende Krystalperler, og Regnen væder den lumre Dal: da glæder Jorden sig og den hele Jord fryder sig over den Eviges Miskundhed«.

De underlige, fremmede Ord i det sirlige Syriske kvædede med en blød, henrivende Stemme og i en egen, synderlig, men dejlig Melodi gjorde et mægtigt Indtryk paa Achilleus og han greb Pigens Haand og sagde: »Du tier alt for snart, Zilha, hvi maa den skjønne Sang være saa kort!« — »Herre!« sagde Zilha og reiste sig forvirret, idet hun drog sin Haand ud af hans; »Slutningen af min Sang tør jeg ikke nu synge; men Du kan vel ane den«. Nu traadte Eliezar ind, og Zilha forlod Værelset. »Du har kjedet Dig, Achilleus«, sagde den Gamle. »Ak nej! Rabbi, Du har en elskværdig Datter; dersom hendes Ansigt er saa dejligt som hendes Skabning, saa er den Mand lykkelig, der engang faar Ret til at løfte det Slør, der bedækker det«. »Hendes Ansigt er vel en Kamp værd«, sagde Oldingen; »men nu er det Tid at Du skal nærmere hen til den Kreds, hvor Du skal virke«. Achilleus gned sin Pande og greb Eliezars Arm.

Endnu skjønnere straalede Lamperne fra Palmyras prægtige Søjlegange og fra de rige Templer. Kunstige Sole hvirvlede sig knaldende op igjennem Luften; Folkemængden var endnu større og jublede stedse højere. Langt borte hørtes fra det straalende Slot en hvirvlende Musik. Achilleus kunde ikke

blive træt af at beundre og dvælede hvert Øjeblik ved et nyt Under. Men Oldingen trak ham fast med sig, og da han lod hans Haand falde, befandt den forbausede Fremmede sig midt i en Sal, hvis umaadelige Pragt og brogede Menneskevrimmel aldeles bedøvede ham. Forskrækket saa han sig omkring efter Eliezar. Han var forsvunden i Trængselen, og den forfærdede Achilleus søgte forgjæves efter en Udgang. Længe grublede han over, hvad Rolle han her skulde spille, og frygtede for at blive tiltalt. Atter begyndte Musikken, som han havde hørt i det Fjerne, at tone, og det i Enden af den lange Sal. »Du er altsaa i Zenobias Slot, Achilleus, eller hvad Du heder«, tænkte han ved sig selv og saa sig om efter en Pillar, hvortil han kunde støtte sig. »Du søger Noget, Fortræffelige?« hviskede en geskjæftig Eunuk; »behager Du et Bæger Cypervin eller en Sorbet?« Achilleus vilde svare, da kom en prægtig klædt ung Mand hen imod ham med ilsomme Skridt; Alle de omstaaende bøjede sig næsten til Jorden og vege til Siden. Men den unge Mand rakte Achilleus Haanden og sagde: »Ved Zeus! Du er den aller beskedneste Mand i Østen, ligesom Du er den aller fortræffeligste. Jeg har ledt efter Dig i det hele Slot og finder Dig endelig ved Døren i den yderste Sal. Min Moder venter paa Dig«. Derpaa førte den unge Mand den sukkende Achilleus ved Haanden igjennem en Række mageløs yppige Sale, og paa Vejen hørte han de forundrede Gjester hviske til hverandre: »Hvo er den Fremmede, som Prins Vhabalat har ved Haanden?« Endelig aabnedes den inderste Sal; en herlig Vellugt kom den Indtrædende imøde. Salen var belagt med de kosteligste persiske Tepper, og Spejle af Sølv med gyldne Rammer skjulede Marmorvæggene. Achilleus var saa blændet, at han ikke kunde se foran sig. Da hviskede Prindsen: »Min Moder har befalet mig at sige, at Du ikke maa knæle for hende«. Nu stod han for Tronen; en himmelsk Skjønhed rejste sig og gik ham svævende imøde. Achilleus glemte Forbudet og styrtede, henreven af Ærefrygt, ned paa sit Knæ. »Tusinde Gange velkommen, Achilleus«, sagde Dronning Zenobia med Majestæt, men i en smeltende Fløjtetone, som forekom Achilleus bekjendt fra fjerne Dage. »Tilgiv, at jeg har forstyrret din Ro; men den forvovne Menneskehaand griber selv den højeste Stjerne og vover at rulle det helligste Teppe bort. Glem, hvad Du endnu ikke er, og vær mig, hvad kun Du kan være mig!« — »Mægtige Dronning«, stammede Achilleus;

»Du, for hvis Aasyn Solen blegner som den svage Maane, og for hvis Herlighed Naturen udtømmer sig i Efterligning! mægtige Dronning! lad dit Øjes Glands bestraale din Slave, om han end skal forgaa som Semele for Jupiters Herlighed! Men tilgiv mig, jeg er ikke den, som Du antager mig for. Achilleus er et Navn, som jeg neppe har baaret i to Timer. Rabbi Eliezar nævnte mig iaften saaledes første Gang«. — »Tys!« svarede med et huldt Smil den prægtige Dronning og hviskede, idet hun bøjede sig imod ham: »Naar Kilden farer ud fra Klippen, den sprudlende Kilde med raslende Væld, da glæder Jorden sig, og den hele Jord fryder sig«. Men Achilleus traadte forbauset tilbage, og opløftede sine Hænder og sagde højt: »Mægtige Dronning! Ved denne Ædelsten i din Trones Himmel, hvis Renhed og Gjennemsigtighed ikke staar tilbage for Luften! Jeg har ingen Del i den Fejltagelse, som har bemestret sig din Visdom. Jeg giver mig ej ud for Achilleus, jeg er en simpel Mand, gjør nu ved din Slave, hvad Du vil; men denne Ædelsten, som jeg kalder til Vidne om min Uskyldighed, skal engang, naar dine Øjne oplades, minde Dig om, hvad jeg her erklærer«. — »Stille, stille!« sagde Zenobia og trykkede sin Finger paa hans Mund; »Du har Intet at frygte; og paa det Du skal være rolig, vil jeg nu sige, at jeg ikke hverken ved eller vil vide Noget om din Person uden fra dette Øjeblik af, da jeg« — her vendte hun sig til den forbausede Forsamling — »forestiller eder min Privatsekretær, imedens Longinus er borte som Gesandt ved Romerhoffet«. Inden Achilleus kunde besinde sig paa et Svar, traadte Hushovmesteren frem og bøjede sig for Dronningen. Hun vinkede, og under en rungende Musik traadte Selskabet ind i Spisesalene, der bugnede under Spiser og Vine. Hungeren plagede den nye Sekretær, og han lagde sig ned paa de bløde Bolstre. Desserten var nydt, man rejste sig, og Selskabet brød op. En Officer af Garden bøjede sig for Achilleus og bad ham stige ind i sin Vogn for at føres hjem i sin Bolig. Achilleus fulgte mekanisk og rullede, besværet af Nattens Scener og af den stærke Vin, igjennem de øde Gader, der beskinnedes af Morgensolen. Han steg af med sin Ledsager, en prægtig Marmortrappe førte op til den stolte Ballustrade, hvor rigt klædte Betjente ventede paa ham. Træt af at forundre sig lod han sig føre ind i sit Sovekammer og glemte snart i Søvnens Arme den hele besynderlige Tildragelse.

Først langt paa Dag vaagnede den nye Sekretær og sprang op, overbevist om, at det Hele maatte være en Drøm. Men da han saa sine Betjente igjen, da han ved at gjennemløbe de prægtige Gemakker fandt Alt saaledes som ved sin Indtrædelse, da fornam han vel, at det var ingen Drøm, men en altfor frygtelig Sandhed. Thi at en Fejltagelse var med i Spillet, eller og et Naturspil, hvorom den blotte Anelse bragte hans Haar til at rejse sig, derom kunde han ikke tvivle. Frokosten blev bragt; en talrig Skare af Gaarsdagens Personer lod sig anmelde og overøste den nye Stormand med de mest overdrevne Smigrerier. Endelig rev han sig løs og ilede ud i den prægtige Stad. Da han længe havde vandret omkring og mættet sit Blik, vendte han sig om til den Betjent, der ledsagede ham og spurgte efter Rabbi Eliezars Bolig. Han traadte ind til Oldingen, der modtog ham med synlig Glæde. »Det glæder mig, Achilleus, at Du snart beærer mig med et Besøg. Jeg vilde ikke forøge Sværmen af dem, der i Dag gjorde Dig Opvartning. Men om Du tillader det, skal jeg indfinde mig hos Dig, naar Du kommer i mere Rolighed«. — »O Ærværdige!« sagde Achilleus med Taarer, »forlad mig ikke i min betrængte Stilling; Du har først taget Dig af mig; sig mig nu, hvad jeg skal gjøre«. — »Du er mig nærmere. end Du tror«, svarede Eliezar; »men sæt Dig ned paa mine ringe Bolstre, saa vil jeg sige Dig, hvad jeg tør. Grubl for Alting ikke; thi der er Meget i Verden, som der hører Styrke til at taale og at beskue. Vær den Du maa være; det er min første Regel. Du lever nu i Palmyra, og vov ikke at træde udenfor Palmyra med en Tanke. Hvad Dronningen fordrer af Dig, kan Du kun altfor vel udføre; men vogt Dig for at opløfte det Fremtidens Teppe, der kun for din Haand af alle Dødeliges lader sig oprulle«. — »Hvad vil Du sige dermed?« — »At Du kjender Palmyras Fremtid: Du har seet dens Ruiner; Du har staaet bag Teppet, Du har været der, hvor Du ikke endnu er«. — »Tys! tys Gamle! Dersom jeg turde forstaa Dig, blev jeg afsindig. Men sig, hvorof ved Du, at saadant rører sig i mit Indre«. — »Hm«, sagde Rabbi Eliezar, og holdt paa engang inde — »hm! Erindrer Du ikke mere de betydningsfulde Ord, Du sagde igaar paa Torvet, da Du nær var bleven myrdet af Pøbelen. Tror Du ej en gammel Skriftlærd som jeg kan skille en dyb Forudsigelse fra en Sværmers Drømme? Ak, min Søn, Zenobia venter hos Dig Kundskab

om Fremtiden. Tro ikke, hun er saa sikker og saa rolig, som Gaarsdagens Jubel syntes at forkynde. Et frygteligt Uvejr drager op over Østens mægtigste Dronning. Du skal raade hende, eller rettere, Du skal læse Blad for Blad Skjæbnens Bog for hende. Men hør mit Raad; for din Skyld og for hendes; for den mægtige Guds, der lukkede Menneskets Blik, at det ikke skulde skue den ufødte Morgens Begivenheder: læs ikke! Kun raade skal Du, at det sker, som skal ske, og som for Dig jo er skeet. Lov mig det«. Mekanisk rakte Achilleus den Gamle Haanden og drog sit Vejr. — »Hvor er Zilha?« spurgte han endelig. »Er det mig tilladt at hilse hende?« — »I Aften, om Du vil«, svarede Rabbien. Achilleus anbefalede sig og gik hjem for at tage sin Bolig ret i Betragtning, hemmelig utilfreds med, at Zilha ikke var synlig. »Hun er en Kamp værd, sagde Eliezar igaar; hvad skal det sige? Jeg tror næsten, at jeg kunde have Lyst til at kjæmpe for hende. Men først maatte jeg vide, hvorledes hun saa ud«.

Dage gik og Dage kom; Hoffester afvexlede, og Zenobia sluttede sig stedse fortroligere til Achilleus. Men denne følte sig snart udmattet af det uvirksomme, yppige Liv; thi de Forretninger, Dronningen undertiden gav ham, vare dels saare ubetydelige, dels af den Natur, at han, der var ubekjendt med Tingene, maatte for det Meste overdrage dem igjen til sine Skrivere. Om Aftenen, inden de prægtige Cirkler kaldte ham til det samme usle Tant og jammerlige glædeløse Svælgeri, som den Dag idag hersker ved alle Hoffer, Højsæderne for elendigt Vid og pyntede Laster, sneg han sig hen til den vise Rabbi og hans elskelige Plejedatter, hvis henrivende Sange og uskyldige Hjerte fængslede ham. Hun afslog ham stedse at slaa Sløret tilside, men dog saaledes, at han beholdt mere end Haabet om engang at se hendes Ansigt. Ofte trængte Zilha ind paa ham for at udforske Fremtiden, — thi hun ansaa ham, ligesom den hele Stad, for en Profet; men Achilleus undveg hende bestandig med Finhed, og foresatte sig, i Samtalen med Zilha, at øve sig til den forventede frygtede Stund, da Zenobia skulde, som Eliezar forsikrede, fordre af ham Oplysning over Fremtiden. Heller ikke vidste han ret, hvorfra den Anelse kom, som gjennemgøs ham, eller rettere, han vilde og turde ikke opfatte denne Anelse. Den Gamles Advarsel og hans eget Hjerte skrækkede ham hver Gang tilbage.

Endelig — det var Solens Fest. Prægtigen traadte Zenobia i Spidsen for sit Hof med sine tre Sønner ved Siden ind i det kolossalske Tempel. Ofrenes Blod flød i de gyldne Skaaler, og Koret af Prester istemte den hellige Sang. Folket, betaget af den dybeste Ærefrygt, stod taus og lyttende; men Achilleus stod der med sammentrukken Pande; thi han kunde ikke deltage i en Afguds Tilbedelse. Zenobia syntes at gjette hans Tanker. »Billeder ere nødvendige for det sandselige Menneske«, hviskede hun. »Kun skulde de ikke trækkes ned til Mennesket, men hæve ham over sig. Og det er min Plan med mit Folk. Dog derom Mere en anden Gang. Det er snart Tid, at vi to komme i nærmere Bekjendtskab. Hør dog paa Sangen; den er forfattet efter min Befaling, og Du vil forstaa mig; maaske Faa forstaa mig og denne Hymne uden Du«. Netop begyndte den egentlige Sang, og Achilleus tabte ikke en Stavelse deraf.

Du, som majestætisk skrider
Over Himmelbuens Blaa;
Du, som maaler Livets Tider;
Du, som alle Egne saa!
Hellige, i Purpurklæde,
Med den gyldne Stjernebrem,
Paa dit høje Himmelsæde,
I dit Straalediadem
Maa Du herligen fremtræde.
Stille! hører, tier og bæver!
Guden hen over Templet svæver!
Brændende er hans Kjortelflig;
Mild mod den Fromme — hans rædsomme Luer
Synderen truer.
Rolig, stille, andagtsfuld,
Milde Gud, vi Dig beskue;
Lys os med dit Straaleguld,
Varm os med din stille Lue!
Stille! hører! I Gudens Navn vi tale,
Vi hans Presters Sandheds Ord;
Mithras Magt er herlig og stor;
Ingen Dødelig kan den male.
Men — saa byder han os at sige:
Større endnu er den evige Gud,
Solen, hans Søn, er hans Sendebud;
Uden Grændser er Faderens Rige.
Mithras er den Eviges Billed.
Lign ham, o Støvets svage Søn!
Send ham dit Hjertes stille Bøn!
Derfor han er dit Blik fremstillet.

Hellig Varme i din Sjæl
Gløde ren som Solens Flammer;
Visdoms klare Straalevæld
Lyse skal i Støvets Kammer.
Kraften straaler, Retfærd truer,
Godhed gløder, Visdom luer
Hist i Mithras store Øje;
Hæv din Sjæl imod det Høje,
Lign Alherrens Billede!

Achilleus forstod let den vise Dronning og beundrede den store Aand. Imidlertid kunde han ikke noksom forundre sig over det Afstikkende i denne Hymne, saavel i Sprog som Form, og over det overraskende Indtryk, dens Simpelhed gjorde paa Mængden, der var vant til Orientens rige Blomstersprog. Da Dagens øvrige Højtideligheder vare forbi, vinkede Zenobia ham ind i sit inderste Gemak, fattede hans Haand og sagde: »Udtal nu Skjæbnens evige Dom over Palmyra og Zenobia! Løs de Gaader, som kun for dit Blik ej ere det!« Skjælvende greb Achilleus i Skjæbnens Dække. Men med mandig Standhaftighed udholdt han Prøven og afslog den dejlige Kvinde, hvad hun med Taarer og smigrende Ord bønligen begjærede. »Ha, jeg forstaar det! Jeg ved, hvorfra denne Fasthed kommer! Eliezar, den Forvovne, har misbrugt min Tiltro. Gaa, Achilleus! Endnu har ingen vovet at negte den mægtige Zenobia en Begjæring; Du er den første. Velan! af Dig maa jeg taale det. Men snart vil Du tænke anderledes«.

En Betjent traadte ind og anmeldte Longinus. Dronningen blev bleg. »Nu vil det vise sig!« sagde hun hurtig fattet. »Achilleus! Bliv her«. En høj ædel Græker traadte ind og bukkede sig flygtig for Dronningen. «Nu, hvad er Udfaldet?« spurgte hun med usikker Stemme. »Store Dronning! for Udfaldet raader den evige Verdens Behersker; men fra Kejserhoffet bringer jeg ingen god Efterretning. Jeg blev neppe indladt hos Aurelian, og han udstødte fornærmelige Ord, som jeg ej kan gjentage. Du havde glemt, at Du var hans Vasal; Du havde udstrakt din Arm over Ægypten, tvertimod hans Forbud; det var Tid at standse din Vælde, som snart kunde blive Romerfolket farlig, siden Du ej mere kunde ansees for at arbejde i Fællesskab med det, Han har besluttet at vende de Vaaben imod Dig, der hidtil vare vendte imod Persere og

andre Barbarer, og paa Udsoning var ej at tænke, med mindre Du fandt Dig i at aftræde alle erobrede Lande til ham og trække de gamle, snevre Grændser om Palmyra«. — »Det havde jeg ventet. Men hvor snart kan hans Armee være her?« — Den er allerede under Vaaben; maaske i dette Øjeblik paa Marschen. Ved lumpne Kunstgreb opholdt man mig under forskjellige Paaskud i flere Uger paa Vejen«. — »Longinus«, sagde Zenobia med Fatning; »nu er den Tid kommen, da Zenobia skal vise sin Kraft og Du din Skarpsindighed. Jeg har aldrig ejet Kvindetaarer i Farens Stund; de skulle ej heller nu dunkle mit klare Blik. Der ser Du din Vikarius, min Ven Achilleus; træd ind i mit Kabinet med ham og gjør ham bekjendt med vor Forfatning«.

Stemningen blev snart meget alvorlig i Palmyra; Rygtet om den fremrykkende romerske Armee, Dronningens alvorlige Krigsrustninger, Statsmændenes stille Virksomhed og de frem og tilbage jagende Kurerer; — Alt satte Folket i den uroligste Spænding. Da lød Zenobias Befaling, at den hele Stats Indvaanere skulle forsamle sig paa det store Torv. Selv traadte hun frem iblandt Mængden, hendes tre Sønner i Purpurkaaber ved hendes Side, Longinus og Achilleus foran den prægtige Hofstat. Dronningen opløftede sin herlige Stemme, og holdt en Tale, fuld af mandigt Mod, fuld af kvindelig Ynde. Hun forestillede Folket dets tilkommende Konger. »Frygter ej«, sluttede hun, »imedens en af disse endnu lever. Jeg og mine Sønner ere beredte til at ofre Livet for Eder; men saa længe en Frugt er tilbage af det kongelige Palmetræ, saa længe har det ej mistet sin Krone«. Da hyldedes de tre unge Mænd af det jublende Folk, og Zenobia gik bort med rolig Højhed.

Om Aftenen traadte Achilleus, endnu opfyldt af Dronningens Storhed, ind til Rabbi Eliezar. Han var ikke tilstede, men Zilha sad grædende i en Krog af Stuen. »Hvad fejler Dig, yndefulde Zilha, og hvor er din Fader? — »Ak«, svarede Pigen, »jeg er meget ulykkelig. Min elskede Plejefader er fængslet, og ser maaske ikke den kommende Sol«. Forfærdet veg Achilleus tilbage. Da greb Zilha Luten, fremkaldte dens melodiske Toner og sang:

»Nat er i min Sjæl, Sorgens Nat, der er uden Maanesølv og Stjerneguld; ej heller dufte Natviolerne og Myrrhabuskene; thi det er øde som i Syriens Ørken i mit Hjerte«.

»O Du, Du kom, Fremmede! som en Raa kom Du fra

de fjerne Bjerge, som en herlig Glands fra de langt bortliggende Morgenhøje. Og min Fader elskede Dig som Søn«.

»Se, jeg har nu intet Slør, hvormed jeg kan bedække mit Hjerte, og i min Sorgs Nat, imedens jeg sørger over min Fader, drager jeg Dig til mig; thi nu have mine blege Kinder ingen Roser mere at rødme ved«.

»Derfor siger jeg nu frit, at Du er mit Haabs Morgenrøde. I din Haand staar min Faders Liv; Du kan give ham Frihedens Dag, og derfor vil jeg give Dig mit Hjerte; thi det er en Frugt, en Drue, som jeg har bevaret for Dig, og som min Fader har opelsket for din Haand«.

»Hør nu min Bekjendelse i Sorgens Nat. Den skammer sig for Dagen, ligesom Nattergalens Toner for den lyse Dag«.

Achilleus var ude af sig selv. Første Gang følede han tydelig, at han elskede med Orientens hele Lue den herlige, hulde Sangerinde, endog han endnu ej havde skuet hendes Ansigt. Dristig slog han sin Arm om hendes Liv og vilde opdrage Sløret. Men hun holdt hans Haand tilbage. »Ikke skal det angre Dig, min Ven, at se mit Ansigt, men opfyld først Forpligtelsen, at Du maa være Lønnen værdig. Imorgen vil Dronning Zenobia give min Faders Liv i din Haand. Lov mig da helligt, at Du vil redde ham — og Kjærlighed og Taknemmelighed skal dufte Dig imøde sødere end Mandeltræet dufter i Palmyras Haver«. — »O mit Livs Sol!« svarede Achilleus, og lagde sit Hoved paa hendes Skuldre og omfattede hende end fastere; »hvorledes kan Du tvivle om din Faders Redning, naar hans Liv, som Du siger, ligger i min Haand? Giv mig dog en anden Prøve, at jeg kan vise min Kjærlighed«. — »Denne vil være stor nok«, sagde Zilha og bad ham nu gaa bort.

Da Achilleus kom ud, mødtes han af et støjende Optog. I Anledning af de tre Kongers Udnævnelse og for at adsprede den Uro, som Tidsomstændighederne frembragte, havde Zenobia, efter alle Tiders Maade, anstillet en glimrende Folkefest. Græske Skuespil forlystede den mere dannede Del, imedens Folkemassen glædede sig ved den Skare formummede, allegoriske og fantastisk indhyllede Personer, der støjende sværmede om eller i forskjellige Processioner droge op af alle Gader.

Achilleus vilde undgaa Sværmen og forføje sig hjem,

hvor vigtige Statssager ventede ham. Men det var umuligt at komme ud af Mængden, og det var næsten som om den hele Trop af Forklædte kun havde ham isigte; thi hver Gang han troede sig fri, blev han omringet af et Par af dem. Snart var han i Selskab med Silen og Bachus, snart med Fauner og Nymfer. Endelig troede han sig fri. Han havde trængt sig ind imellem nogle uoplyste Pilastre. Da greb et sælsomt, broget kvindeligt Væsen hans Haand med Kjæmpestyrke; om Hovedet havde hun et tæt, foldet Slør, som faldt ned over hendes Ansigt og Bryst. I Haanden førte hun en firkantet, stor Bog, hvorpaa med en fremmed Skrift stod fire lueforgyldte Tegn. »Har Du ikke Lyst til at vandre med mig fra al denne Elendighed?« spurgte Masken i et Sprog, der var meget forskjelligt fra alle ham bekjendte Tungemaal, og som han dog til sin store Forfærdelse baade forstod, og som syntes ham inderlig bekjendt. En klar Glands omgav hende pludselig midt i Mørket, ligesom naar Maanen træder frem imellem tykke Regnskyer. Hun slog Sløret tilside, og et huldt, bekjendt og dog fremmed Ansigt smilede ham imøde. »Følg mig, Yngling; Du har længe nok tumlet Dig her imellem disse Mennesker. Vær fri, slaa op i min Bog, og jeg skal slaa Trylleslaget over denne Ruinhob. Zilha og Zenobia! Lad dem være! Giv dem Ro; tag din Haand fra dem, saa falde de sammen under Ruinerne«. Da saa Akhilleus forskrækket paa Bogen og klart stod Skriften ham for Øje og han læste et Aarstal, langt henne i Fremtiden. »Nej, nej! jeg tør ikke, jeg kan ikke!« sagde han endelig og vendte sig bort. »Jeg længes efter Dig, Du underlige Kvinde, og jeg skjælver for Dig. Lad mig være!« — »Nu vel! dit Maal er da ikke fuldt; saa sværm endnu, Daare! Men imorgen, imorgen vil jeg komme igjen«. Hun forsvandt; Achilleus saa med en underfig Følelse efter hende, og hans Bryst blev trangt.

Endelig stod han igjen i sit ensomme Palads for de optaarnede Pergamentsruller. Men ligegyldig og spottende bladede han dem igjennem; skrev Breve til fremmede Hoffer og udarbejdede forviklede Planer lige til Morgenstunden og fandt til sin store Forundring, at det Hele havde lykkets ham bedre end nogensinde.

Ved Dagbrud blev han kaldt til Zenobia, og hun saavel som Longinus faldt i glad Forbauselse over den Indsigt og

Fuldendthed, hvormed han havde udført de vanskelige Forretninger. — Paa et Vink bortfjernede Longinus sig, og Dronningen greb hans Haand. »Achilleus«, begyndte hun, »Du har gjort Meget for mig, men det er Altsammen Intet imod hvad jeg fordrer. For sidste Gang: rul Fremtids-Teppet op; Eliezars Liv er nu i dine Hænder. Jeg ved, det er ham, som har afskrækket Dig. Gaa ind i mit Kabinet og betænk Dig en halv Time«.

Bleg og forvirret traadte Achilleus ind. Han tænkte paa Zilha og sit Løfte, paa den Gamles Fare, men ogsaa paa hans Formaning; og en indvortes, uforklarlig Modbydelighed talte højt i hans Bryst imod at opfylde Dronningens Begjæring. Da var det paa engang, som om Gulvet sank under ham, som om Væggene forsvandt, som om han stod paa en uoverseelig Grusdynge; Masken fra Gaarsdagen stod hos ham og sagde: »Har Du ikke Kraft til at følge mig frivillig, saa løs i det mindste din Tunge og forkynd Zenobia, hvad hun fordrer; thi i samme Øjeblik staar Du fri ved min Side; kun din Taushed holder hende og Alt om hende vedlige. Tænk dog paa, hvor Du hører hen, og lad dette fare«.

Synet forsvandt, og med det den hele forunderlige Forandring. Achilleus gik dybsindig op og ned i Kabinettet. Allerede hørte han Dronningens Trin. Da styrtede ilsomt ind i Salen en Eunuk, trykkede ham en Seddel i Haanden og forsvandt. Han betragtede den forundret og fandt disse Ord fra Eliezar: »Følg din indre Stemme. Bevar din Hemmelighed. Lad mit Hoved falde og dit, om det gjøres nødigt; men ti; ellers er Alt tabt«. Netop fik han stukket Billetten til sig, da den stolte Dronning med funklende Herskerblik stod for ham. »Din Beslutning?« — »Er uforanderlig«. Hun saa længe stivt, ligesom gjennemborende paa ham. Endelig vendte hun sig rask om til en Officer. »Fuldend Henrettelsen!« raabte hun; »og bring denne Misdæder i Fængsel«.

Her havde han Tid nok til at overveje sin underlige Skjæbne. Det Besynderligste var, at han ikke tydeligt kunde forklare sig, hvad der egentlig bandt hans Tunge. Daglig kom Bud fra Zenobia, hvori han paa det Eftertrykkeligste blev formanet til at give efter; men forgjæves. Imidlertid vare store Omvæltninger foregaaede. Aurelian havde slaget Persere og Armeniere, og laa nu alt i lang Tid for Palmyra,

hvori Dronningen efter det tabte Slag ved Emesa havde maattet indslutte sig. Hver Dag syntes Kejseren at komme sin Sejer nærmere. Snart manglede Levnetsmidler. Borgernes Mod forsvandt. To af Zenobias Sønner vare fangne, den tredje haardt saaret. Achilleus glemte ganske sig selv og den haarde Behandling, han udstod, og tænkte alene paa den store Dronning og hendes Lands Skjæbne.

En Dag, da han med Lampen i Haanden søgte efter Noget, blev han en Indskrift var paa Væggen i Fængslet. »Salomons Løngang«, stod med halv udslettede, hebraiske Bogstaver. Længe stirrede han forundret, snart paa Skriften, snart paa Væggan. Endelig opdagede han, at en liden Sten tæt ovenfor Inskriptionen stod lidt udenfor de øvrige. Han trak i den, og med nogen Møje fik han den i Haanden. Se, og et Øjeblik knagede Væggen, og sank ganske hel ned i Jorden. En mørk Hvælving laa for ham. Efter nogen Betænkning traadte han forsigtig med Lampen ind i den; men i Øjeblikket sprang Væggen op bag ved ham, Lampen gik ud, og han stod i en fortvivlet Forfatning i det tykkeste Mørke. Efter længe haabløs at have famlet omkring, stødte han paa en langagtig, firkantet Forhøjning som en Ligkiste. En ny Gysen gjennemfor ham. Afmægtig sank han ned paa Forhøjningen. Da glimtede igjennem Mulmet en liden trekantet Plade, hvorpaa »Jehovah« stod præget med Bogstaver, der efterhaanden, som han betragtede dem, ligesom Sankthansorme, begyndte at skinne. En frisk Gren laa ved Pladen. »Jehovah!« raabte han med sin sidste Kraft og tog Grenen i sin Haand. Da stod paa engang ni Mand i sorte Kapper omkring ham, hver med en Lygte og en Klokke i Haanden. Den ene af dem greb ham om Haanden og rejste ham op; og nu førte de ham i en vidunderlig Gang, indtil de stode ved en stor, prægtig Marmordør. Mange rædsomme og herlige Syner opgik for hans Blik, da han førtes ind i den lyse prægtige Hal. Længst borte sad en prægtig klædt Olding paa en rig Fløjels Trone. Achilleus torde ikke spørge; men det bares ham for, som om den Gamle maatte være den vise Østens Konge. Efter at have hørt, seet og lært mangfoldige Ting, hvoraf det Alt syntes ham som i en dunkel Drøm bekjendt, blev han endelig ført ud, og nu traadte en af Forsamlingen hen til ham. »Her«, sagde han, »giver jeg Dig Valget imellem to Nøgler. Foran Dig ser Du to Døre. Den

ene fører Dig igjennem en sikker Vej ud i det Frie, hvor hint Væsen med den store Bog venter Dig, for at bringe Dig did, hvor Du egntlig hører hjemme. Den anden Dør derimod fører Dig ind i en Gang, der bringer Dig ind i Solens Tempel i Palmyra. Men vil Du heller blive ved at gaa herfra fremad, da kommer Du op paa Vejen, som gaar til Eufrat.«

Achilleus valgte efter en kort Betænkning at vende tilbage til Staden. Uden Vanskelighed kom han gjennem et lyst, rummeligt, søjleklædt Galleri hen til en liden Dør. Han lukkede den op med en Nøgle, og stod nu pludselig midt i Solens Tempel. Templet var opfyldt af Mennesker, men Ingen havde lagt Mærke til at han traadte ind af den lønlige Dør. Ligesaa ubemærket sneg han sig igjennem Trængselen. Thi Alle vare beskjeftigede med den overhængende Fare, og anraabte Guden om Bistand.

Achilleus ilede lige til Slottet og forlangte at tale med Dronningen. Med et Glædesraab, der forundrede ham, traadte hun ham imøde. »Himlen være lovet, jeg har Dig igjen!« udbrød hun, næsten ude af sig selv. »Sig mig, hvor har Du været?« — Uden at lade sig forvilde ved Zenobias uventede og uforklarlige Naade, bøjede Achilleus sig for hende, og sagde: »Store Dronning! Glem for Øjeblik den Unaade, hvormed Du har straffet din ulykkelige Slave, og laan et Øre til hans Tale. Jeg har gjort en Opdagelse, der maaske kan blive et Redningsmiddel for Verdens ypperste Prydelse, og bevare dine kostbare Dage, hvis hverken din Tapperhed eller Visdom kan frelse Dig imod den sejrende Fiende.« Stum af Beundring stod den dejlige Kvinde for ham og kunde længe ikke fremføre et Ord. Endelig sagde hun: »Førend Du betror mig din Opdagelse, højmodige Mand, maa jeg gjøre Ende paa en Vildfarelse, som, skjønt jeg frivillig og forsætlig har foranlediget den, dog har kostet mig endnu langt Mere end Dig. Tro ikke, at din Vægring for at opfylde mit Forlangende har mishaget mig. Tvertimod, Du har været sat paa den haardeste af alle Prøver. Din Tjeneste er mig af højeste Vigtighed; men kun da, naar Du i intet Tilfælde røbede det, der for mig endnu er tilkommende, torde og tør jeg benytte din Tjeneste. Trækker Du Sløret fra mit Øje, saa er Tiden der, hvori jeg ikke er og kan være, og det er forbi med mig og Palmyra. Du har overstaaet Prøven. Tag nu den første Belønning.« Døren gik op og Eliezar traadte ind og fløj i sin Vens Arme.

Achilleus havde neppe Kraft til at udholde den pludselige og utænkelige Forandring. Hvad der bragte ham til sig selv, var den Fare, hvori Zenobia og den uophørlig belejrede Stad svævede. »Og nu den anden Løn«, vedblev Dronningen. »Gaa i Aften, men ikke før, til Eliezars Bolig.«

De bleve afbrudte ved frygtelige Efterretninger om Fienden. Zenobia styrtede ud, kastede sig paa sine Ganger og sprængte afsted til Murene. En ny Ild greb Achilleus; han forlangte Vaaben og kastede sig i Spidsen af en Legion, der netop, idet den vilde gjøre Udfald, mistede sin Anfører. Med utrolig Tapperhed og Held stormede han frem, og. anrettede saa stor Skade i den romerske Hær, at denne rykkede tilbage fra Stadens Mure. Bedækket med Støv og Blod kom han sent imod Aften tilbage.

Med ubeskrivelig Glæde blev Achilleus og hans tapre Skare modtagen. Men han ilede til sin Bolig, for at afføre den blodige Rustning. Hans Hjerte var opfyldt af den inderligste Selvtilfredshed og af Haabet om den Løn, han maaske endnu samme Aften skulde modtage at Zilha, en Løn, der overgik Zenobias Naade og alle et taknemmeligt Folks Laurbærkrandse. Da traadte uanmeldt Zabdas, Oberst for Livgarden, ind til ham. »Min Ven!« sagde den ærlige gamle Mand, »Du vil forundre Dig over min uanmeldte Indtrædelse. Men jeg har paa engang en bedrøvelig og den allerglædeligste Nyhed at bringe. Først maa Du vide, at paa samme Tid Du gjorde det heldige Udfald imod Fienden, rykkede Prins Vhabalat ud, blev afskaaren og er sandsynligvis ligesom hans tapre Brødre falden i Kejserhærens Hænder, om han ikke endog er bleven et Offer for sit Mod. Fortvivlet over dette Uheld og over Folkets nedslagne Forhaabninger, har Dronningen besluttet — o Achilleus! jeg ved ikke at smigre, men mine Taarer skulle tolke Dig min Glæde — at belønne dine store Egenskaber og give Folket en Fader. I Morgen vil hun hænge Purpurkaaben om dine Skuldre og vælge Dig til Gemal og Medregent«.

Achilleus stod uden Fatning; de forskjelligste Følelser vexlede i hans Sjæl. Han formaaede neppe at bede den Gamle om at give ham Tid til at samle sig. Med et inderligt Haandtryk forlod den tapre Zabdas sin Ven, og denne sank udmattet ned paa Puderne. Men med Et sprang han op. »Endnu har jeg ingen offentlig Kundskab om den ædelmodige Dron-

nings Vilje. Det er endnu Tid.« — Hurtig styrtede han igjennem Gaderne og hen til Rabbi Eliezar. Oldingen mødte ham med et Favntag. Men Achilleus rev sig løs og spurgte efter Zilha. »I denne Aften, Gamle, i dette Øjeblik skal Du forene mig med hende. En Time, og det er maaske for sent. Nøl ikke, se ikke paa mig! Jeg ved, Du vil give mig Pigen; men snart, nu strax.« Zilha traadte ind, og Achilleus drev stærkere paa den Gamle, idet han, skjælvende for enhver Bevægelse paa Gaden, drog hende tæt til sig. »Ved Du, at Dronningen —« spurgte Zilha, og lod hans Haand falde. »Just derfor, i Navn af Alt, hvad helligt er!« raabte Achilleus stormende. Da løftede Zilha sit Slør og sank i hans Arme. Det var Zenobia!

»Du har vundet mit Hjerte og Du fortjener at dele min Trone,« sagde med Højhed og Kjærlighed den store Kvinde, »men ren bevare Du min Kjærlighed i din Barm. Zenobia har aldrig følt Sandsernes Storm, og Verden anser mig for en kold, følesløs Skabning, fordi jeg ikke kan drikke af det lave Vellystbæger. Du, Achilleus, Du er den Eneste, for hvem jeg endnu kunde nære Kjærligheds Lue; thi Du alene af alle Dødelige kan bevare den ren, Du Mand af en fremmed Tid; Du kan elske min Sjæl med din Sjæl, og Du vil ikke forlange at sætte den brusende Bærme for dine Læber«. Derpaa trykkede hun et sjælefuldt, men roligt Kys paa hans Læbe, og førte ham med sig igjennem en hemmelig Gang fra Rabbiens Bolig op i Slottet.

Det var Morgen; drømmende stod den nye Konge i sit Purpur paa den høje Slotsbalkon og skuede ud over den tumlende Folkemængde, der ligesom anstrængede sin sidste Kraft for efter saa mange sørgelige Afvexlinger endnu en Gang at hvirvle et jublende Glædesraab i Luften; det Haab, den nye beundrede Konge kunde opvække hos det, var alene som en Afglands paa de vestlige Høje af den dalende Sol; det var ingen Morgenrøde. Achilleus følte det med Vemod, og Zenobia søgte forgjæves at dølge sin Kummer og bange Anelse. Longinus var ved Emesa bleven ofret for sin Troskab, og Achilleus ventede sig en ikke mildere Skjæbne.

Da reiste sig en frygtelig Tummel. Forrædere eller Fortvivlede havde aabnet Stadens Porte, og den romerske Hær drog ind, som naar Havet har brudt en mægtig Dæmning og overskyller Landet med Død og Elendighed. Da tabte Zenobia

sin Fatning, da udbrød hun: »Achilleus! jeg føler, at jeg er Kvinde. Du er Mand. Gjennembor dette Bryst, at det kan faa Fred. Du har Kraft til at byde Fienden den sidste Trods. Begrav mig under mine stolte Mure«.

Men Achilleus drog den skjønne, afmægtige Kvinde med hurtige Skridt ind i Solens Tempel. Allerede stormedes dets hellige Mure. Da aabnede han Løngangen, og førte hende ned i de trygge Hvælvinger. »Hvor fører Du mig hen?« spurgte hun mat. »Til Frihed!« svarede han og trykkede hende i de tro Arme. Derpaa ilede han op i Templet, hvor paa hans Befaling Zabdas havde indfundet sig med en udvalgt, tapper liden Skare. Han vinkede, og de traadte ned efter ham. Nu beskrev han Dronningen Vejen, og bad bende ile over Eufrat. Selv vilde han først følge, naar Alt var tabt. Zenobia var kommen aldeles til sig selv. Hun lod Krigerne gaa foran, og da hun var alene med Achilleus, sluttede hun ham endnu engang i sine Arme, og sagde: »Sandelig, Alt er tabt, min Elskede; Alt uden vor Tro til hinanden, og hvad er det Øvrige at regne derimod? Du vil aldrig mere se mig, det føler jeg, gjør din Pligt, og vend da tilbage til et lykkeligere Aarhundrede, Men se, i Afskedens bitre Stund har jeg et Mindetegn at give Dig.« Hun tog en kostbar Sten frem af sin Barm og viste ham de hemmelighedsfulde Karakterer, der med et magisk blegrødt Skjær glødede paa den mørkerøde Bund. »Tag denne Sten til Dig; den er en Talisman, som Du aldrig maa skille Dig ved. Saa længe Du bærer den, skal Tid og Død ikke adskille os, og naar Du engang i fjerne Tider finder den under dette Tempels Ruiner (thi med Dig skal den nedsynke bag de hellige Mure), da skal vi atter færdes, og Tidens Hjul skal gaa tilbage for os, ufatteligt for Menneskene.« Saa talede hun og ilede fremad; men Achilleus sank bevidstløs om, med Stenen i sin Haand.

4.

Det var en vakker Høstdag. Anton sad dybsindig i Haven, og betragtede det affaldne Løv, og tænkte paa de fjerne Lande og de fjerne Tider. Det var ikke Lærkens Foraarslængsel efter Sydens Lunde, det var den stivnede Bis Længsel efter at finde Fred i den kommende Vinterdvale. Lægen

havde nylig været her og havde rystet betænkelig paa Hovedet. Mina havde blegnende skjult sit Ansigt, og Rikkes Øjne løb over. Med et smerteligt Smil bøjede Anton sig over de hulde Piger og ilede ud i den høstlige Natur. »Egentlig er min Sygdom en unaturlig Spænding«, sagde han ved sig selv; »men denne Spænding er saa voldsom, griber saa dybt ind i min Tilværelse, at jeg maa gaa under.« Da tænkte han med Et paa den kjære Rejsefælle, Baron Rosenholm, og det forekom ham, som denne alene maatte formaa at bortage hans indre, kvælende Smerte. »Jeg maa til ham!« udbrød han højt, og glædede sig over, at han endnu havde Kraft nok til en bestemt Ytring af Viljen. Da blev paa engang en Tummel i Gaarden. Han blev opmærksom, og nu lød den gamle Vens bekjendte Stemme i hans Øre. Med to Spring var han ude af Haven og i Rosenholms Arme. Hvilken Overraskelse! »Du her! og det uden at vi have faaet en eneste liden Stavelse derom.« — »Tusinde Gange velkommen, Hr. Baron«, sagde Falster med en Inderlighed og Rørelse, som ordentlig blev paafaldende for Anton, midt i hans Glæde over Vennens Komme. Endnu mere forundret blev han ved at se, hvorledes Mina og Rikke vexelvis trykkede Rosenholms Haand, ligesom et gammelt Bekjendtskab skulde fornyes. Man gik ind i Stuen. Den Rejsendes Lune indtog Familien, og Anton, som i sin Glæde næsten ganske havde bemægtiget sig Samtalen var af Udseende, Stemme og Væsen saa rask,. at Rosenholm med glad Forundring spurgte, hvor den Sygelighed og Svækkelse var bleven af, som han i sine Breve endnu bestandig havde klaget over.

Grunden til Baronens Ankomst og til Familiens Fortrolighed imod ham var den, at den gamle Falster, da Lægen alt værre og værre rystede paa Hovedet, havde skrevet til Rosenholm og bedet om Oplysning om Sønnens Sygdom. Denne havde med Bekymring for sin Ven skrevet tilbage, at han snarest muligt selv vilde komme, og da mundtlig sige dem, hvad han vidste, og paa alle Maader stræbe at opmuntre Anton. Førend nogen havde ventet det, ankom han virkelig, og des større blev Glæden.

Næste Morgen Klokken halv otte var efter Sædvane Familien samlet; denne Gang i ængstlig Forventning. Baronen traadte ned med sin Pibe. Anton sov som sædvanlig. »For os Alle«, begyndte Rosenholm efter Morgenhilsenen, »er

Antons sygelige Forfatning saa nærgaaende; det er i den Anledning jeg har revet mig løs fra mine Forretninger i Danmark, og jeg ved, der er Intet for dem Alle vigtigere, end at erfare, hvad jeg kan vide om dens Oprindelse. Altsaa før jo heller. — Vi landede, som De ved i Saide, efter at have opholdt os et Par Uger i Athen og dens Omegn. Min Ven følede den mest levende, næsten overdrevne Interesse for enhver Levning fra Orientens Oldtid. Vi kom fra Jerusalem og vare begge opfyldte med Tanken om dens mageløse Betydning og Mærkværdighed. Kun Palmyras berømte Ruiner kunde forekomme os endnu seværdige i disse Lande. En Aftenstund ankom vi til en Flekke, en halv Mil borte fra den herlige Ruinhob, og næste Morgen vandrede vi i Selskab med nogle Beduiner til Staden. Det er ikke her Tid at fortælle Dem, hvor stor, hvor herlig denne sjunkne Rigdom af Underverker ligger der i den vilde Forstyrrelse. Vi vare begge næsten ude af os selv. Efter et Par Timers Vandring skiltes vi ad, for paa forskjellige Kanter at optage Tegninger o. s v. Kun ved Maaltiderne søgte vi sammen. Om Aftenen sent besluttede vi os endelig til Hjemrejsen; men Falster vilde endnu engang gaa igjennem Ruinerne af Solens Tempel, hvortil udfordredes en lang Omvej, og jeg, der var overmaade træt, gik hjem. Et Par Indfødte skulde følge min Ven. Saasnart jeg var kommen i Kvarter, sank jeg om paa mine Puder. Efter nogle Timers Forløb vaagner jeg og kalder paa Falster. Han var endnu ikke kommen. De kan tænke, hvor urolig jeg blev. Jeg sprang op og gjorde Undersøgelser. Hans Ledsagere vare længe siden komne hjem. Da de, kjede af at stryge om med ham, havde drevet paa Hjemturen, havde Anton sagt, de kun kunde gaa. Han fandt nok hjem. Forestil Dem min Uro. I faa Øjeblikke sad jeg tilhest, fulgt af en hel Del Beduiner. Vi stode igjen ved de omstyrtede Stenhobe. Maanen straalede forunderligt ned over de hvide Støtter og Mure; det var en magisk dejlig Nat. At finde Falster i denne uhyre Strækning var naturligvis yderst vanskeligt. Vore Raab bleve ubesvarede, og han var intetsteds at opdage. Ganske fortvivlet og ude af Stand til at gaa længere, satte jeg mig ned paa et Murstykke, og mine Folk lejrede sig ligegyldige omkring mig. Søvnen trykkede mine Øjelaag sammen. Da jeg vaagnede, stod Solen højt paa Himmelen. Jeg sprang op og begyndte paany at raabe. Da — o Glæde! — kom

Falster frem bag en Søjlegang og gik mig imøde. Paa mine Spørgsmaale vidste han ikke at svare Andet, end at det havde været ham umuligt at rive sig løs fra Ruinerne, der i Nattelyset havde noget usigelig tiltrækkende. Han havde vandret omkring den hele Nat, mente han, dog vidste han ikke ret, hvad der var foregaaet med ham. Vore Raab vare slet ikke trængte til hans Øre. Med den højeste Smerte og Forfærdelse betragtede jeg ham. Han saa næsten ud som en Vanvittig. Meget føjelig gik han nu afsted med mig, og syntes lidt efter lidt at komme sig. Han medbragte en mærkværdig liden Sten, som han havde fundet i en Gang fra Solens Tempel. De har vel seet denne rigtig interessante Relikvie fra Oldtiden. Men snart ønskede jeg den langt bort; thi han betragtede den uafladelig og med en saa underlig Interesse, at jeg ofte blev bange for ham. Ved vor Tilbagekomst til Marseille lod han den indfatte i Guld og bar den siden altid i en Guldkjede. Der har De den hele Historie, saa vidt som jeg kjender den. Jeg drev paa Hjemrejsen i det Haab, at han vilde komme sig i sin Families Skjød. Desværre, mit Haab er da ikke opfyldt«.

Tause og inderlig bedrøvede sade de gode Mennesker omkring Baronen, som bekymret stirrede hen for sig. »Jeg er ikke overtroisk«, begyndte han endelig; »men af psykologiske Grunde tror jeg, det vilde være godt, om man fik Medaillonen fra ham.« — »De har Ret«, svarede den gamle Falster; »men hvorledes bære vi os ad dermed? At bruge Vold var neppe raadeligt.« Rosenholm saa betydende paa Mina. En let Rødme fløj over Pigens blege Kinder. »Jeg vil forsøge det«, sagde hun sagte.

Nu kom Anton ned. Den sædvanlige Mathed, hvormed han hver Morgen traadte ud fra sit Værelse, laa paa hans Ansigt. Imidlertid oplivede Rejsefællens Nærværelse ham kjendeligen. Baronen førte Samtalen lige paa Palmyra, og Anton, der i Førstningen var ligesom sky for at indlade sig deri, blev snart opildnet. Feberild brændte i hans Øjne og paa hans Kinder; han sprang snart op, snart satte han sig igjen. Da traadte Mina med sit hulde Smil tæt foran ham og bad ham om at se Medaillonen. Han tog den frem og gav hende den. Med en kunstlet Munterhed begyndte den elskværdige Pige: »Anton! Jeg har en stor Begjæring at gjøre Dig. Giv mig et Bevis paa, at Du holder af mig, og forær mig denne Skat!

Jeg kan ikke se mig mæt paa den.« — »Det kan jeg ikke, kjære Mina; jeg ved ikke selv hvorfor; bed mig om hvad Du vil, men tag ikke denne Relikvie fra mig.« Men Mina, den ellers saa fordringsløse Pige, holdt ikke op at bede, førend han med et mørkt Ansigt gav hende den.

Mina ilede under den første Forevending ud af Stuen, og skjulede Stenen i sin Kommode. Dagen hengled som sædvanlig, kun at Rosenholms Nærværelse satte Anton i et fortræffeligt Lune. Om Aftenen, da han bad Godnat, stod Ønsket om at faa Stenen tilbage tydelig skrevet paa hans Pande; men Mina lod det ikke komme til Ord, og han gik, Næste Morgen, Familien havde neppe samlet sig, førend Anton usædvanlig munter traadte ned »Det er forunderligt«, sagde han; »saa vel har jeg ikke sovet i mange Tider; Din Ankomst, Rosenholm, gjør mig frisk igjen.« Og virkelig, fra den Tid af kom Anton sig: Rosen blomstrede atter paa hans Kind, Øjet straalede, og inden en Maaned var han fuldkommen helbredet. Endnu førend Baronen rejste, blev Mina forenet med den elskværdige unge Mand, og alle Glædens Genier omflagrede den lykkelige Familie.

I dette Tidspunkt lærte Nedskriveren af disse Ark Falster at kjende, og hørte af den lykkelige Kone Begivenheden med Medaillonen. Hun viste mig den, og, var det saa i sig selv, eller fordi Fortællingen havde vakt min Fantasi, men jeg maa tilstaa, Stenens Farver og de uforklarlige Karakterer forekom mig ret vidunderlige. Anton spurgte aldrig efter den mere; men engang, da vi længe havde underholdt os om Palmyra, tog han mig tilside og gav mig et Manuskript, der havde til Overskrift: En Ulykkeligs magnetiske Drøm, optegnet efter Hukommelse i hans lykkelige Dage.« Dette Manuskript har jeg i Forkortning medddelt Læserne i det foregaaende.

Saa langt har jeg trøstig berettet min Vens underlige Tildragelse. Nu skjælver min Haand, og mit Øje omtaages af en bitter Taare. Ak, skal jeg fuldende? — Tre lykkelige Aar henrandt som den rolige Bæk løber ned over Blomsterengen. Da — døde Mina. Stum af Sorg sad Anton en Aften og

gjennemsaa hvert Baand, hvert Brev i den Uforglemmeliges Efterladenskab. Da fandt han Medaillonen. Han hængte den atter om sin Hals, gik op paa sit Værelse og lukkede Døren ilaas. Nedenunder hørte man ham gaa op og ned hele Natten. Næste Morgen — var hans Forstand aldeles borte! Nu sidder han med de stive, stirrende Øjne den hele Dag ganske alene og drømmer. Intet kan vække ham. »Gud give ham snart Fred!« sige de gamle bedrøvede Forældre, og med Suk gjentager hans Søster, min elskede Hustru, og jeg det tunge Ønske.

Hovedvandsægget.

(1820).

»Hvad skal den gjøre, som ejer dette Pant?« — »Er det et Mandfolk, saa skal han — — —«. — »Ja vist; det er jo det sidste Pant, det tilhører saamænd Hr. Hansen«. — »Ja saa! ih nu, lad mig se; den, som ejer dette Pant, skal fortælle en Historie«.

Den stakkels Hansen, som havde gjort Regning paa Holmens Kirkegang eller paa at hænge, blev bedrøvet over det fejlslagne Haab; men idet han som en god Borger fandt sig i den antagne Lovgivning, sukkede han, rømmede sig og begyndte:

»I Akershus Stift, Hedemarkens Amt, Østerdalens Fogderi, ligger Gaarden Gaarder, hvor der i mangfoldige Aar hver Vinter har været holdt et Marked, som kaldesGrundset-Marked. Didhen stimler da, som især var Tilfældet i de forrige Tider, imedens Skillingerne vare flere, en hel Mængde Folk sammen fra alle Hjørner; Nogle for at sælge, Nogle for at kjøbe, Nogle for at snyde, Nogle for at spille i Brættet, Nogle af Føjelighed, Nogle af Vane, Nogle af ingen Aarsag. Fra Christiania, den nærmeste Stad, er naturligvis Tilløbet størst, og det ser ret underlig broget ud paa den store Markedsplads; og gjør det et eget Indtryk at se midt imellem Fjeldene langt fra Byen en saadan Vrimmel bevæge sig over den sammentraadte Sne. Det forekommer da En som et træffende Modstykke til de sydlige Sommerlandes Badevrimmel.

Fra Aar til Aar staa de tømrede Boder paa Pladsen og vente paa Kjømanden, der for nogle faa Dage tager dem i

Besiddelse. Et øde Hus har altid noget Alvorligt, Højtideligt; men især opvækkes et dybt Alvor ved at se disse aabne, uvenlige Skure, der igjennem et Aarhundrede har modtaget hvert Aar en ny Herre. Den stille Markedsplads har derfor det hele Aar igjennem et uvenligt, afskrækkende Udseende; man gaar derover, som over en gammel, uddøet Stads Ruiner. Kirkegaarden frembyder Vandringsmanden en blidere Fornemmelse; thi den minder om de Hengangnes Ro; denne Plads derimod med dens forladte Skure minder om den menneskelige Travlhed og Uro, og i det samme om hvor forfængelig det Alt er; men se! denne Blanding af Følelser sætter Sjælen i en gysfuld Tilstand, og man skynder sig derfra.

Dog, det brogede Liv fortrænger i nogle Dage de alvorlige Erindringer. Den nye Slægt bor i den gamle By, ubekymret om hvad der var og hvad der kommer. Uægte Guld og bredblommede Tørklæder, falske Merskums-Hoveder og opsminkede Tøjer spille med spraglede Farver fra de opfyldte Boder. Den glade Menneskevrimmel gaar, opvarmet af Punsch og Kaffe, over den bragende, frosne Jord, og Haabet om Vinding er malet paa alles Aasyn.

Jeg fører Dem nu, Højstærede. hen paa Pladsen, et godt halvt Aarhundrede tilbage i Tiden. Det er Aften; den livlige Handel er bleven afbrudt ved et afskyeligt Hundevejr, og alle Stuer paa Gaarder ere propfulde af Mennesker fra alle Kanter og af alle Stænder. De saakaldte Honoratiores havde fornemmelig samlet sig i to Værelser. I det ene stod Tærning-Brættet midt i Værelset; de rullende smaa Kuber vare uophørligen i Bevægelse, og Dynger af gode gamle blaa Sedler flyttede sig fra Nabo til Nabo. En lystig Støjen og Snakken hørtes fra den anden Stue, hvor et stort Selskab sad, indhyllet i en umaadelig Tobaksrøg, omkring en uhyre stor rygende Bolle. Dengang, mine ærede Damer og Herrer, havde Folk det i mange Henseender tvertimod os. Blandt Andet havde de endnu dengang i Hjertet baade Tro og Overtro, og bare hemmelig et Stykke Staal hos sig imod Trolddom, men skammede sig højligen over at vedkjendes enten Tro eller Overtro, og talede bestandig om Oplysning. Nuomstunder har Folk derimod, som De selv ved, hverken Tro eller Overtro, og klipper ej engang sine Negle om Fredagen, men derimod tør Ingen være andet bekjendt, end at han har begge Dele i anstændig Grad, og man taler altid om Livets hemmeligheds-

fulde, dybe Toner. Eventyr og Under-Historier kunde Folk ret godt lide, da som nu, ligesom vore Bedstemødre gik med Stof saa godt som deres Datterdøtre gjøre det den Dag idag; kun at Eventyrene nu hede Sagn eller Noveller, Stoffet derimod Bombasin. Kort at fortælle, Selskabet underholdt sig om Punschebollen med allehaande mærkværdige Spøgelse-Historier og Nisse-Eventyr, men Alt belyst med Oplysningens Begkrands og under lydelig Skoggerlatter. Fouqué har, som De ved, skrevet et underholdende Eventyr, som heder *das Galgenmännlein*. Den Tid, jeg nu taler om, havde hverken Oehlenschlägers Fader drømt om at hans tilkommende Søn skulde oversætte, eller den lille Friherre Fouqué, at han engang skulde skrive et saadant Eventyr. Imidlertid — det gjør mig ondt, men Sandheden maa ikke dølges — maa jeg imellem os her underrette Dem om, at denne Galgemand slet ikke er Fouqués egen Opfindelse, men har i en naturligvis mindre udviklet Skikkelse været til længe før hans Tid. Netop udgjorde hans kuriøse Liv og Levnet Selskabets Underholdning ved den tredie Bolles Slutning, og da den Tid, som forløb imedens man ventede paa en ny, netop syntes skikket til at opvække alvorlige og moralske Betragtninger, tog ogsaa just et Par oplyste Landkræmmere Ordet, og talte om de forrige Tiders Lettroenhed og Overtro.

Længst inde i Kakkelovnskrogen sad en liden, skeløjet, bredskuldret Mand, som ingen Del havde taget i den støjende Samtale, og som, da han ikke havde Part med i Punschen eller var kjendt af Nogen, heller ikke var bleven værdiget de Øvriges Opmærksomhed. Hvad man vidste om Personen var, at han hed Hak, boede i Finland og for et Par Dage siden havde med et ældgammelt, hæsligt Kvindemenneske indlogeret sig i en Stald paa nærmeste Gaard. Hr. Hak var iøvrigt temmelig velklædt og lod til at kunne betale et bedre Logis. Paa engang traadte denne Hak frem til Bordet, strøg det tykke Haar tilside over Panden og begyndte med hæs Stemme: »Men hvoraf ved de gode Herrer saa vist, at der aldrig hændes slige Ting i Verden?« Alle bleve tause, og Piberne kom med Et fra alle Munde. Der var ikke et Smil at se, mindre en Latter at høre. Thi det forekom Enhver, som om Fanden, eller i det mindste hans Vikarius i dette Øjeblik stod færdig at give dem Troen i Hænderne. »Jeg vil nu ogsaa«, vedblev han, »fortælle Dem noget. Udi Finland, hvor jeg bor, levede

i en ensom Stue en gammel Jomfru, styg som en Hex, fattig og sygelig. I de sidste tredive Aar havde hun været nødt til at opgive Haabet om nogensinde at kapre en Mand; men skjønt Haabet gik fløjten, fulgte dog ingenlunde Attraaen med. Tvert imod, jo ældre hun blev, desto værre blev hun i saa Maade. I hvor fattig og forladt den arme Pige var, maa hun dog sikkerlig have havt fornemt Slægtskab: thi ellers havde Fanden neppe taget sig saa stærkt af hende. Det være nu, hvordan det vil, nok, en Dag afbrydes Jomfruens begrædelige Betragtninger over hendes Enlighed af en fremmed Person, der meget godmodigen forærer hende en kostelig liden Gave. Det var hverken mere eller mindre end et Hovedvandsæg af Sølv, men hvis rare Egenskaber skulde skaffe hende en Mand. Dette Klenodie, maa De vide, mine Herrer, havde og har endnu den synderlige Beskaffenhed, at Enhver, der besidder det, kan gjøre et Ønske om hvilket han vil af Jordens Goder, og det skal strax opfyldes. Jomfruen fik nu den Instruktion at sælge det til den første den bedste Kavaler imod en Forskrivning paa hans Haand og Hjerte til evig Tid, dog saaledes, at han efter opfyldt Ønske kunde overdrage sin Skat tilligemed Forskrivningen paa hvem han vilde, dersom han ikke over et Kvarter havde Hovedvandsægget i Eje. Thi i saa Fald maatte han med Hud, Haar og Sjæl høre Jomfruen til«.

Selskabet, som ikke havde ret Lyst til at le over denne meget alvorlig fortalte Historie, mente, at det maatte være en herlig Ting at erholde dette Hovedvandsæg, da der sagtens altid inden et Kvarter kunde findes en ny Liebhaber. »Ja men De maa vide«, vedblev Hr. Hak, »at Klenodiet ikke mere end en Gang kan opfylde samme Slags Ønske, og til Slutning blive da disse Ønsker udtømte som Alt i Verden, saa at den, der har erholdt den sidste Gave af Klenodiet, ventelig ej bliver af med det igjen«. Man fandt det rigtignok slemt; men der var dog Adskillige af Selskabet, som mente, at dersom ikke Ønskerne vare altfor opbrugte, kunde det være Umagen værd at vove sig paa den glatte Is.

»Siden jeg finder Dem af denne Mening«, sagde Hr. Hak, »saa vil jeg oprigtig tilstaa, at jeg er i Besiddelse af Skatten, og altsaa for Øjeblikket Jomfru Frosches Brudgom, og tillige at jeg er hjertelig kjed deraf. Den hele vide Verden er endnu tilbage at ønske; thi jeg var den Første, som bed paa hendes Krog, og min beskedne Fordring var alene at faa to Ben

igjen, da jeg havde mistet mit ene. Dette Forlangende har jeg ogsaa rigtig faaet opfyldt. Vel har jeg nu havt baade Hovedvandsægget og Bruden i flere Dage, og har saaledes for længst tabt min Ret til at skille mig ved begge Dele; men af særdeles Føjelighed og formodentlig fordi jeg, urost, er den styggeste Karl i hele Finland, har Jomfruen tilladt mig at tuske med, hvem jeg vil«. Dermed trak han op af sin Lomme et lidet skinnende Hovedvandsæg og holdt det for Lyset. »Hvo har Lyst?« raabte han. I det Samme gik Døren op og en kvindelig Skabning traadte ind, saa umanerlig hæslig, at ingen Beskrivelse vil kunne række til at give en fjern Ide om hende. Det ene Øje, der var grønt, laa langt ind i Hovedet og spillede som en Kats i Mørke; det andet var sprængt frem som paa en død Flyndre og laa næsten nede paa Kinden. I Munden, der blev borte imellem Hage og Næse, havde hun en eneste mørkeblaa Tand, og paa de violette Kjæver stod en Rad Svinebørster lige i Vejret. Hun krøb ved en Stok frem i Stuen og hostede uophørligt, idet hun spyttede og harkede. Det er umuligt at forestille sig de Tilstedeværendes Forfærdelse ved dette Syn, især da hun med smægtende Kjælenskab kyssede sin smukke Brudgom og med halv lukkede Øjne lagde sig ind til hans Bryst. Han stødte hende temmelig umildt fra sig, og begyndte igjen: »Hvo har Lyst? — Men det er sandt, jeg maa dog sige Dem, at dersom det skulde falde Nogen ind at forære Ægget, efter at han havde faaet det, til Jomfruen, og hun *nota bene* tog derimod, saa var det forbi med alle dets gode Egenskaber; saa mistede jeg igjen mit gode Ben og Enhver, hvad han havde faaet. Men det har sagtens ingen Fare; thi det giftelystne Bæst« (her smilede Jomfru Frosche skjelmsk-kjælent, saa at Munden trak sig hen til begge Øren) »tager sig vel iagt for at løse Nogens Forpligtelse paa den Maade. Nu, hvo har Lyst?«

»Jeg!« sagde endelig en forgjeldet, forloren Søn, der var styrtet ind fra Paradisbordet, hvor han havde tabt baade Penge og Uhr. Hurtig skjød Hr. Hak med et skadefro Smil sin Forskrivning hen til ham, han undertegnede den, og modtog meget taalmodig sin nye Bruds fyrige Kys. Alle stode forbausede omkring ham. Men han lod sig ikke forstyrre. »Ja, mit lille Æg«, sagde han, »Du ved nu for en Ulykke vel, hvad jeg vil have. Herhid med Penge!« Men der kom ingen Penge. »Kommer nok, min Engel!« smiskede Jomfru Frosche.

Hr. Hak var borte. Lidt betænkelig greb Brudgommen i sin Lomme, og se! en eneste, men splinter ny Dalerseddel lod sig se. »Ha, ha! jeg forstaar det!« raabte Forøderen og ilede med sin Daler ind til Tærningbordet. Med elskværdig Behændighed hinkede den skjønne Elskerinde efter ham, og det hele Punsche-Selskab lejrede sig omkring. Spillerne, som ikke vidste det Mindste af, hvad der var foregaaet i Naboværelset, forbausedes over denne Tummel. Med stedse stigende Held spillede nu den lykkelige Brudgom, og i et Øjeblik havde han en Dynge Bankosedler foran sig; men hans Spillelykke skulde være bleven ham dyr nok, hvis han ikke ved at se paa sit gjenvundne Uhr med Forskrækkelse var bleven var, at Kvarteret næsten var udløbet. »Hvo har Lyst?« spurgte han og saa sig urolig omkring. »Jeg!« sagde en velstaaende Tobaksspinder, der var bekjendt for at have en anseelig Portion honnet Ambition. Han skrev under, til den berigede Exbrudgoms store Glæde, og nu betroede han, efterat have modtaget Brudgomskysset, til sit Hovedvandsæg og Selskabet, at han i Følelsen af indre Værd og ugemene Talenter, nok ønskede sig hensat paa en vigtig og anseelig Post i Staten, og forlangte i det allermindste at blive Kammerherre. Dette Ønske lod sig nu ifølge sin Natur ikke realisere paa Stedet; imidlertid saa Enhver saa tydeligt, at Kammerherren allerede sad i Maven paa Manden, og en naadig Protektion lyste saa tydelig frem af hans noble Smil, at Enhver bukkede uvilkaarlig for ham, og man kappedes om at byde ham en Stol, en Pris Tobak og at stoppe hans Pibe. Med inderlig Veltilfredshed saa den nye Stormand ned paa sine Klienter, og inden Kvarteret var omme, begyndte han at klage over Podagra og en svag Mave. Dog — det var paa Tide at sælge Bruden. »Hvo har Lyst?« — »Jeg«, svarede en elendig Gigtkræmmer, som et nødvendigt Ærende havde bragt ud af den trange Stue og de Filtes Tøfler og hen paa det støjende Marked. Misundelig havde han siddet den hele Aften i en Krog og betragtet den kjære forbudne Punsch, sin gamle Yndlingsdrik. »Jeg«, sagde han, skrev under, kyssede sin yndige Brud og tog Hovedvandsægget i Haanden. Hans Ønske var naturligvis at blive frisk og sund; og neppe havde han udtalt det, førend det forekom ham, som om Gigten var rent strøgen bort, og i sin Glæde styrtede han frem imod Punschebollen, og drak af alle Kræfter. Endnu sad han ved denne behagelige

Forretning, og enten det nu var Sundhedens eller en anden Rødme, men han forekom det hele Selskab som en Bachus, i Stedet for han nylig saa ud som en Lazarus. Nær havde han glemt at Tiden løb hen, og leende forsikrede han, idet han favnede sin ædle Brud, at dersom ingen Liebhaber meldte sig, kunde det Skam være det samme. Just vilde Jomfru Frosche tage ham paa Ordet, da traadte Hr. Flink frem. Han havde lige fra Begyndelsen af siddet i en Krog, og spekulerende tygget sine Negle. Nu havde han endelig fattet sin Beslutning og modtog Ægget. Denne Hr. Flink, vel meriteret Kammerraad, havde, sagde Spottefugle, sit Navn som *lucus a non lucendo*. Thi et større Drog af en Embedsmand fandtes da ikke, om man endog gjennemgik Registeret paa alle de danske Adelsmænd, der i den Tid bleve sendte til Norge, fordi de ikke duede til Andet. Personen havde faaet et temmelig vigtigt Embede, som man sagde, fordi han var forlovet med et Nær-Søskendebarn af en Gehejmeraads Svogers Fætter; men saa indbringende end hans Embede var, saa ulykkelig befandt dog den lille tyske Kammerraad sig; thi, hvad han aldrig havde tænkt før, indtraf, at han højligen savnede en Smule Hjerne. Han var ved sin Uvidenhed og Dumhed kommen i en saa hæslig Knibe, at han hverken vidste ud eller ind. Som sagt, han tog Ægget, og kradsede sit Navn under Forskrivningen. »Nu, hvad ønsker De Dem?« spurgte alle Munde; men Kammerraaden smilede tilfreds og mente, det var slet ikke nødvendigt at publicere Ønsket. Man gjettede imidlertid overalt, as Kammerraaden havde begjeret et Pund Hjerne; og hans opklarede Blik og sammenhængende Tale syntes virkelig at bevise denne Gjetnings Rigtighed. Men fuldkomment Bevis derpaa fik man, inden Kvarteret forgik. Kammerraaden lod nemlig intet Minut forsvinde efter at have modtaget det ædle Brudgomskys, førend han raabte: »Hvo har Lyst?« Men Ingen meldte sig, og han raabte sig hæs. Med halv Skadefrohed, halv Medynk saa Enhver paa sit Uhr, og Gratulationerne begyndte allerede. Endnu var der et Minut tilbage; da sprang Kammerraaden op, løb ud af Stuen, og kom som et Lyn tilbage med — en lille tre Aars Dreng, der havde Skatten i sine smaa Hænder. »Underskriften er med iholden Pen, men han har frivilligt taget imod Ægget«. Forfærdelse over Menneskets Ondskab afvexlede med Beundring over hans pludselige Forstand. Da styrtede Jomfruen frem som en Furie og

holdt saadant Spektakel, at hun døvede det tyssende Selskab. »Han kan jo voxe til«, mente En. »Men hvad vilde Du med det, Dreng?« spurgte en Anden. »Lege dermed«, gav det uskyldige Barn til Svar. »Dig kan jeg ikke gjøre noget med«, hviskede Jomfru Frosche; »men skynd Dig, min Dreng, at give det bort; Du brænder dine Fingre«. Men Barnet lo og glædede sig over det blanke Sølv, og Ingen af Selskabet havde desuden Lyst til at afsnakke ham det. Da hviskede paa engang Flink til sin Nabo: »Lad os for Guds Skyld faa Barnet ud, for at ikke Hexen, naar hun mærker, at Ingen vil bide paa, skal bringe Hovedvandsægget i sine Hænder; thi saa miste vi alle vore saa farligen tilkjøbte Egenskaber«. Naboen fandt, at han havde Ret; men det var for sent; Jomfru Frosche passede paa det første Øjeblik, da den Lille var mæt af sit Legetøj og bad ham derom. I et Øjeblik var hun forsvunden dermed, og Gigtkræmmerens pludselige Ak- og Ve-Raab vakte alle Brudgommene op af deres glade Drømme. Da styrtede ind fra Sideværelset den nylig saa lykkelige Spiller. Han havde tabt sine Penge og Mere til. Men den skarpsindige Vert bemærkede, at da Jomfru Frosche forlod Værelset, efterlod hun en afskyelig Stank som af Svovl og Beg.

De kan tænke Dem, mine Damer og Herrer, hvor slukøret det hele Selskab sad der. Markedet den følgende Dag var uhørt uselt. Og dermed har jeg indløst mit Pant.

Lille Alvilde.

(1829.)

Du lille Engel, som med Svanevinger,
Med Rosensmilet fra en evig Vaar
I friske Ætherstrømme let Dig svinger,
Til leende paa hvide Sky Du staar!
Dit Blik sig kjælent mod en Due vender;
En Slange bær Du tryg i spæde Hænder.

O Uskyld, hulde Engel! Dig jeg vier
De svage Toner fra min Harpes Guld.
Henflyder blidt, I bløde Melodier
Om Engelen, som smiler underfuld,
Og om hans Søster, om den lille Pige,
Som lænker Skovens Konge i hans Rige!

Paa en venlig Sommermorgen, da Klokkerne fra det fjerne Kirketaarn løde klart igjennem den rene Luft og kaldte de fromme Dalboere til Guds Hus, for at de der kunde udgyde deres taknemmelige Hjerter i Lov og Pris til den evige Kjærlighed, — da de glade Fugle sunge paa Kvist, og de hvide Lam hoppede paa Eng, og de brogede Sommerfugle flagrede over Blomsterne, og de flittige Humler surrede over Kløveren — drog jublende en liden Børneflok afsted over Stien, Alle iførte deres Søndagsklæder med blanke Cachetter og nye Straahatte og med smaa Kurve og Næverskrukker paa Armene. Frits anførte det glade Tog, og ham fulgte den lystige Luise og den skjelmske Thora, den alvorlige Jørgen og den viltre Anton. Og tilsidst kom den ømme Sophie med den hoppende Alvilde ved søsterlig Haand.

Men Alvilde var Dagens Dronning. Fire Somre talte hun, den himmelhulde Glut; og naar hun hoppende ilede frem over Engenes Grønsvær i de pene, hvide Klæder med det himmelblaa Baand om Livet og de rosenfarvede Sko, da saa hun

visselig ud som en af de smaa Gudsengle, der titte frem af Skyerne paa den fromme Raphaels skjønne Tavler.

»Ogsaa jeg skal plukke mange, mange Blaabær, Du Sophie min, og mange Blomster og gjøre mange Krandse, en til Dig og en til Frits og en til Jørgen og en til Thora og en til Luise og ingen til Anton, for han river dem bare istykker. Jo en liden bitte Krands skal Anton ogsaa have. Og to til Moder, som sidder hjemme hos Clara, og ingen til Clara, for hun er for liden. Og saa en stor Krands til Fader, Du. Ja det vil jeg!«

Men da de nu vare komne ind i Skoven, standsede Frits og pegede paa en stor, mosgroet Sten. Alle satte sig, og Sophie løste sit Lommetørklæde og tog Hvedebrød ud og smaa Jødekager og delte omkring til dem Allesammen. Men var en Kage lidt mindre end de andre, da lagde hun den af til sig selv, og var den lidt større, puttede hun den hen til Alvilde. Frits havde Mælk paa en Flaske og heldte af den i det lille Tinbæger. Flasken var indhyllet i Fletninger og hang i en Snor om hans Hals. Men den forsigtige Jørgen raadede til at spare paa Læskedrikken; thi Dagen blev snart varmere.

»Maa jeg nu«, spurgte Anton utaalmodig; og da Frits nikkede, satte han sin Bliktrompet for Munden og gav sig til at blæse til Opbrud saa heftig, at Sophie holdt for sine Øren og de smaa Spurve fløj forskrækkede op fra Buskene.

»Her, her! ser her, hvor det blaaner!«

»Nej der borte, Frits! Der ser jeg mange hundrede Millioner Blaabær«.

»Og her finder jeg Jordbær. De ere meget sødere«.

»Nej kom, kom bare hid!«

»Jeg følger med Dig«.

»Og jeg med Dig«.

»Og jeg vil blive hos Dig, Sophie«, sagde Alvilde. »Men ikke hele Tiden, Du. Siden gaar jeg der bort til Luise og siden til Thora«.

»Jeg vil plukke Blomster til Krandsene«.

»Her inde under Grantræet sætte vi den store, tunge Tine, og i den tømme vi vore Skrukker«.

Saa gik det; og de flittige Smaahænder bleve ikke trætte af at plukke, eller de smidige Rygge af at bukke sig, eller de søde Smaamunde af at sladre. Solen steg højere, og Skyggerne bleve kortere, men en luftig Middagsvind kjølede de blussende

Kinder. Da satte Smaapigerne sig i en Kreds, og Sophie tog et Traadnøste op af sin Sypose, og de begyndte flittigen at binde mange, mange store og smaa Krandse af det fine Lyng og de blaa Violer, af Nyperoser og Stedmorsblomster og Kattekklo og Vergissmeinnicht, af den gule Malva og den blaa Tjæreblomst, og den ene Krands blev smukkere end den anden. Men nu begyndte Alvilde at blive træt og lagde sig ned ved Siden af Bærene og Krandsene og lukkede de smaa Øjne og bad Sophie synge Hr. Zinklar for hende, til hun var falden i Søvn. Saa sang da Sophie Hr. Zinklar. Men de andre Smaapiger sprang op for at følge efter Gutterne, der gik højt oppe i Aasen, og da de hørte efter Antons Trompet, kunde de let finde dem. Men Sophie listede sig ogsaa op, da hun havde sjunget det sidste Vers af Hr. Zinklar, og vilde bare plukke nogle faa Blomster endnu til en Krands, som skulde være endnu vakrere end alle de andre og sættes om Alvildes gule Lokker, imedens hun sov. Da hun nu kom et Stykke op i Aasen, blev hun var en venlig grøn Slette, hvorigjennem løb en klar Bæk, og omkring Bækken stod i Tusindtal de allerdejligste Blomster af alle Slags. Da klappede Sophie i de hvide Hænder og raabte højt af Glæde og gav sig til at sanke og sanke, og da hun allerede havde sit hele Forklæde fuldt, saa hun endnu mange, mange Blomster, som hun ikke kunde lade staa.

I maa gjerne gaa i Skoven om Sommeren, kjære Børn, og plukke Bær og Blomster. Men ikke i alle Skove er det godt at gaa. I de tykke, mørke Furuskove findes undertiden Bjørnen, et vildt og farligt Dyr, som I Allesammen kjende af Billedbogen. Den lever af Bær og Urter, men æder ogsaa Sauer og Kalve og Heste. Ja mangengang dræber den Mennesker. Havde Børnene vidst, at der var en stor brun Bjørn i denne Skov, hu! da havde de ikke vovet sig ind i den. Men de vidste det slet ikke.

Alvilde vaagnede og hørte Noget brumme. Hun sprang op og raabte efter sine Søskende. Men de vare saa langt borte, at de ikke kunde høre hende. Saa blev hun lidt bange; men hun græd dog ikke. »De kommer nok«, tænkte hun og tog sin lille Kurv i Haanden og spiste Blaabær.

Men da knagede det i Buskene, og den store, mørkebrune Bjørn kom frem og gik brummende paa alle Fire imod Alvilde. Først vilde hun skrige; men de klare Taarer stode stille i hendes

Øjne, og det lille Hjerte hoppede af Angest, og hun kunde ikke faa en Lyd frem.

»Du gjør mig ikke Noget, Bjørn!« sagde hun endelig modig; »for jeg er en snil Pige. Jeg kjender Dig nok af Billedbogen min. Der, Bjørn, har Du Blaabær«. Saa rakte hun sin lille Kurv frem, og Bjørnen saa paa hende, brummede ganske sagte og slog Labben i Kurven, saa alle Bærene trillede ned. Den spiste dem op og gav sig til at snuse paa Alvildes Klæder.

»Kjære søde Bjørn! Du maa ikke gjøre mig Noget; for jeg er jo en snil Pige!« sagde Alvilde forskrækket. »Der har Du en Kurv til med Blaabær«. Bjørnen saa paa hende, kastede Kurven ned og spiste. Saa var Alvilde ikke længere saa meget bange; men hun skyndte sig at give Bjørnen flere Bær. Bjørnen brummede ganske venlig og lagde sagte den ene store Lab paa Alvildes Skulder. Men nu fik den se den store Tine, som stod aaben og var ganske fuld baade af Blaabær og Jordbær; og Jordbær holder den nok mest af. Saa gik den hen til Tinen og gav sig rolig til at spise.

»Nej, nej, Bjørn!« sagde Alvilde. »Du faar ikke alle Bærene. Det er ikke mine Bær, og saa kan jeg ikke give Dig dem; og Du faar Ondt i Maven af alle disse Bær, Bjørn«.

Saa gik hun lige hen til Bjørnen, og lagde sine smaa Hænder dristig paa den lodne Hals og vilde skyde den bort. Men den brød sig slet ikke derom, og hun saa nok, det kunde ikke nytte.

»Ja, bi til Frits kommer; da bliver han vred og jager Dig med sin Stok«.

Det store Dyr satte sine mørkeblaa Øjne venlig paa den lille Pige og strøg atter sin Lab over hende.

»Nu skal jeg pynte Dig, Bjørn!« sagde Alvilde, »dersom Du vil lade mine Søskendes være«. Saa tog hun en Krands og bandt den om Bjørnens Hals, og en liden Krands satte hun paa dens Hoved.

Højt oppe i Aasen begyndte Antons Trompet at skralde, og alle Drengene og Pigerne kom syngende nærmere ned. Da saa Bamse sig omkring, lagde endnu engang sin Pote over Alvildes Skulder og gik langsom ind i den sorte Skov. Da nu Allesammen vare komne ned, viste Alvilde dem bedrøvet den tomme Tine og undskyldte sig det bedste, hun kunde, fordi hun ikke havde passet bedre paa, og fortalte om Bjørnen.

Da bleve da Allesammen blege af Forskrækkelse, og Nogle gave sig til at løbe. Men Sophie brast i heftig Graad og trykkede den lille Søster heftig i sin Favn og bad hende hulkende om Forladelse, fordi hun havde forladt hende. Endelig trak Frits dem Begge med sig, og de skyndte sig afsted, og i Angesten lode de baade Blomsterkrandsene og Tinen og Kurvene og Næverskrukkerne ligge.

Da de nu kom hjem til Moder og Fader og fortalte, hvad der var hendet, greb Moderen skjælvende Alvilde og drog hende op paa sit Skjød og dækkede hende med begge Arme, som om Bjørnen endnu var der. Og alle de Smaa og de Store klyngede sig omkring hende, og Alle græde baade af Angest og Glæde og Kjærlighed. Og om dem Allesammen slyngede Faderen sine Arme. Derpaa rejste han sig langsomt og gik taus ind i sit Kammer. Hvad mene I, han gjorde derinde?

Langt ude paa Høsten blev den store, mørkebrune Bjørn skudt; og om dens Hals sad endnu Alvildes Krands.

Bruden.

(1828.)

Hellige Perle blandt Vinterens Alvorsblomster i Krandsen,
Aarets Krands om Dovres Fod, Jul, hellige Perle!
Du som Madonna er skjøn med det himmelske Skjær fra det Høje;
Og Du est visselig skjøn i din jordisk-nordiske Fylde.
Sødt forener din Pragt det Nye og det Gamle, det Stærke
Med det Bløde, det Nordiske med den sydlige Livsblomst.
End vi mindes den Odinske Galt; paa Julebord staar den,
Kringsat med skummende Øl; dog drikker Odin ej længer
Ene den perlende Vin; de milde Druer fra Syden
Minde om Smil af det himmelske Lys, der sendtes til Mørket.
Kristelig-hedenske Jul, glem aldrig dit hedenske Ophav!
Gjenlyd giv af den Old, der fødte de herlige Fædre!
Men lad ej heller forsvinde din Glands af Hyrdernes Natsyn,
Vinder da, Minder, herlig og kjærlig Eder tilsammen:
Aand med Hjerte, med Fromhed dyb Sands, med Ydmyghed Styrke!

En Sang synger jeg helst, naar min Aand er stemt til at sjunge,
En Klang svinger jeg helst fra min Harpes zitrende Strenge;
Men jeg vover den ej; — mit Thema Ingen faar høre;
Men i en Variation tør stundom Grundmelodien
Optræde simpel som Bas og erkjendes af opladte Øre.
Saaledes tør jeg vel og selv Dig, min Bjerregaard, Dig Wolff,
Byde min kunstløse Sang, er dens Grundklang end Eders Eko.

Julen i Norge jeg vil med glade Toner besynge,
Hvorledes Gammel og Ung og Rig og Fattig den skjænker
Aarets herligste Fest; naar Grækerlands dansende Ungdom
Viede yppig det ganske Aar til en stor Hekatombfest, —
Samle vi Festen i Et og med granbarvundne Festonger
Omgive muntre en Tid, der bugner af sparede Blomster.

Dog, min Sangmø, naar taus Du ryster lokkede Hoved, —
Naar Du sænker din Haand, og din Læbe ej aabnes til Velklang:
Synker mit Mod, og jeg vil ej mere forvoven opfordre
Harpen til stærkere Klang; men det Mindre vover jeg glad dog,
Træder med Lyren i Arm til den snevre, venlige Huskreds,
Hvor under landlige Tag den store Folkefest fejres.

Hist i rolige Dal i det tæt bebyggede Sogn staar
Bagved en vinterlig Skov af rimbeblomstrede Linde
Stensæts Huse, højt ragende frem af snehyllet Slette.
Thormod Stensæt er Ejerens Navn, ærværdig ved Aar og
Mer ærværdig ved nordiske Sind, trohjertig og simpel,
Med sin Hustro, den alderstegne, forstandige Sigrid.
Mindre han skiltes ved Væsen og Dragt fra de øvrige Bønder
End ved en sjelden Kultur og ved Kundskab af velnyttet Læsning.
Først var hans Vilje vel ej, at han kaldtes Hr. Proprietæren,
Eller hans Sigrid Madame, eller Datteren Jomfru; men snart man
Vantes dertil, medens lidt efter lidt sig flyttede Bænken
Ud med det lange Bord, gjorde Plads for stoppede Sofa;
Og da to Spejle blev kjøbt paa Auktion efter Amtmanden, samt to
Skjønne Komoder og Stager af Plet, og slebne Karafler,
Se, da flyttedes Dragkisten ud, rundlaagede Kiste,
Rendebommen, den støjende Væv, det blommede Vraaskab.
Lidt efter Lidt syede Mor sin Kjole efter Provstindens,
Fik sig en Kappe af Tyl og til Vinter en dejlig Castorhat.
Men Augusta blev sendt til Byen paa et Aar for at lære
»Skræddersøm« hedte det vel; dog var det i Grunden, fordi hun
Skulde lære Maner; »hvo ved, hvad det bliver godt for?«
Ogsaa Thormod gik nu i ungarske Støvler med Kraver
Og med Galoger og Paraplui og med sølvslagen Merskum,
Brugte om Sommeren Frak, men Ulveskindspeltsen ved Vinter.
Spillede Boston tilnød og forsagede vellærte Polskpas,
Tog i Rigstidenden Part med Majoren, Provsten og Fogden,
Kom som Nabo til dem, ubuden, og saa dem ubudne.
Dog blev han ærlig og brav og saa hans Kvinde og Datter.
Vistnok fandtes ej Det i Hjørneskabet, som forhen
Laa under hvælvede Laag i Kistens rødmalte Læddik;
Vistnok kneb det iblandt, naar Skatterne skulde udtælles.
Da fik den prægtige Skov undgjælde de trykkende Tider,
Saa at den lysnende blev Oplysningens træffende Billed.
Thormod var Bygdens Orakel, naar Strid mellem Granderne opkom,

Hun Hygæa, naar Trang og Sygdom Almuen trykked;
Han Philemon og hun hans Baucis i deres Samliv.
Men deres Hjerteblad var den fromme Datter Augusta,
Dalens Mosrose, skjønt med Blomsternavn ej betegnet;
Thi i vor simple Natur har Billedsproget lidt hjemme.
Ej behøver min Landsmand en Blomst til Navnet for en Skjønhed,
Heller betegner han da sin Blomst ved den blomstrende Kvindes.
Dejlig var hun for sand, dog skjønnere Rosen i Hjertet,
End det Purpur, som glødede paa fintbøjede Kinder.

Det var Juledagsmorgen; end brødes Dagen med Mørket;
Julelysene brændte paa Kaffebordet i Stuen.
Alvorstemt efter Morgenbønnen var end Fader Thormod;
Ved hans Side sad Sigrid, holdt venlig hans Haand og betragted'
Moderlig øm sin Augusta, som mild, mer bleg dog end vanlig,
Ind bar Kanden og skjænkede i den brunladne Nectar,
Heldte af zirlige Nebbe saa Fløde i Kopperne, rakte
Venlig de Gamle dem hen samt Sukkerkoppen og Godraad.

»Vistnok« begyndte med faderlig Røst nu Thormod og klapped
Pigens Kinder; »vistnok, det hover ej ret min Augusta
At forene sin Vaar med vor Nabos Vinter; men tro mig,
Tro din Moder, det Støv, som blinker i Regnbuen, farvet,
For det ungdommelige Blik, er Vand, som naar Solblinket svinder,
Farveløst, koldt, uden Smag, henrinder langs efter Vejen.
Hovedsagen, mit Barn, ved et heldigt Egteskab er dog,
Næst et redeligt Sind, oprigtig Villie og Troskab.
Og Hans Kjeld er en Hædersmand; ej hans Velstand mig blender;
Ærlighed varer dog længst; under Rynker og graalige Bryne
Blomstrer den prøvet og skjønt; du bliver en lykkelig Kone;
Du er forsørget, og vi, — nu hvorfor negte det, Datter?
Vi, dine Gamle, tør se en lykkelig Alder imøde.
Uaar, Jordskrid, Bedrag og Pengeomskrivning, Du ved det,
Haardt har taget mig med; ja længe, kjære Augusta,
Har jeg maattet berede mig selv og Mor paa at flytte
Bort fra vort Stensæt og tage igjen til Ploven og Kollen.
Ogsaa for Dig, mit Barn, blev det tungt at trælle for Brødet,
Naa, nu glæder jeg dobbelt mig til, at ej vi betynged
Dig med Bekymringer, som ubevidst Du selv har bortviftet,
Da Du fornuftig og from adlød vore Raad til dit Bedste.
Gud vil nu give os Det ved Datterens elskende Hænder,

Som han til Prøve borttog«.
»O Fader!« hulkede Pigen
Og omfavnede ømt den Gamle og kyssed hans Hænder,
Trykked sig inderlig op til den rørte Moder og pressed
Smerten i jamrende Bryst og smilede huld gjennem Taarer.

»Vist er Nabo en ejegod Mand og fortjener at elskes;
Og jeg skal villig drage til ham og haaber ved Guds Hjelp
Tro at opfylde min Pligt, det jeg hidtil stræbte som Datter«.

Stemmen var brudt og formaaede ej mer; men den kjærlige Moders
Bryst bevæges af pludselig Angst; hun betragter den hulde
Foraarsblomst og erindrer nu klart sin smilende Livsvaar,
Da hun rakte Thormod sin Haand; han var herlig at skue,
Egnens skjønneste Mand; med flammende Blikke han favned
Stolt sin blomstrende Brud. Og Sigrid følte sig salig;
Og i den friske Livsvarme skjød den huslige Lykkes
Frodig voxende Træ, som endnu beskygged de Gamle.
Ak! og nu Hans Kjeld! Hans Kjeld og den favre Augusta!
Men hun dulgte sin Angst og kyssede Pigen og opstod
Taus fra Bordet og samled sit Tøj og slukkede Lyset. —
Nu bar Augusta Kaffeen ud og afdækked Dugen.
Men med Oldingens Ro og opfyldt af Datterens Lykke,
Satte han Brillerne paa, traadte hen til Vinduet og læste
Atter Naboens Brev, der var kommet ved Julekvels-Bordet.

»Jeg takker, Nabo, for Indbydelsen
Til Julebord imorgen. Ellers var jeg
Selv kommen over; men nu nødes jeg
At bruge Pennen, før vi komme sammen.
Hans har en Bøn til Dig, min gamle Thormod;
Derpaa maa svares først: Ja eller Nej.
Vi samles ligefuldt; men først jeg ønsker
Som sagt dit Svar. — Du har en kjærlig Datter;
Guddatter min; jeg staar paa Frierfødder;
Ven Thormod! vil Du give Hans din Datter?
Du ved, hvordan jeg har det; da vi dele,
Hvad Gud har givet En fremfor den Anden.
Der hviler ingen Skyld paa Ejendommen.
Med mine Døtre har jeg skiftet længst;

De sidde varmt i Væg med hver sin Husbond;
Min Søn kom hjem igaar som Kandidat
Og bliver Kapellan hos gamle Provsten.
— Ak jeg bliver ung igjen ved Tanken om,
At Søster Sigrids Datter vilde pleje
Mig paa min gamle Alder. Men, min Broder,
Lad Pigen svare frit og bring saa Svaret
Imorgen ved Telthuset, hvor vi samles.
Min Dreng skal præke og er lidt forvirret;
Jeg har forbudt ham alleslags Visiter,
Til han er ferdig paa sin Prækestol.
Nu Nabo! intet Ord jeg lægger til;
Gud ved, her banker et uroligt Hjerte,
Dog Intet derom; vi imorgen tales ved;
Da bringer Du dit Svar og Mors og Pigens med«.

Uhret faldt i til Slag, og Thormod foldede Brevet,
Banked paa rimede Glas ad Rasmus, som nikkende iled
Ind i renmogede Stald med de skinnende Seler paa Armen,
Mors med Messingtoppen og Klokkespil og de grønmalte Bovtrær,
Lagde han rask paa Brunen, som grisk fordobled sin Madhu;
Derpaa knytted han op den lange, bølgende Hale.
Nu kom Selen til Husbond med Dombjeldekrandsen paa Borken,
Og han førte dem ud og spændte dem fløjtende fore.

Midlertid hyllede Thormod sig ind i Ulveskindspeltsen,
Samlede Offer til Prest og Klokker — og Briller og Psalmebog
Og den forede Hue, Lodvanter, Snusdaase, Svøbe;
Men ved datterlig Haand førtes Mor af Augusta i Kaaben,
Fik saa Muffen paa Arm, deri Tørklædet, Eaudecolognet,
Psalmebogen i rødt Saffian, en Forlovelsesgave;
Med fine Spænder af Sølv den hørte til simplere Tider.

»Barnet mit«, tog da til Ords den stærkt bevægede Moder,
»Gud være med Dig, Du faar nu Nok at tage din Haand i.
Lad mig nu se, at Du førstegang ej skal falde i Staver,
Og gjøre Kjøkkenet Skam og din Mor, som lærte Dig Husfærd!«

Næsten havde hun grædt under den unødvendige Minden;
Den havde dybere Rod. — O, I højtbegavede Kvinder!
Eder gaves det Herlige selv, os Kløgten at finde

Sjælens Love og Hjertets; saa vise vi stundom tilrette,
Sophokles og Homer, saa lærer Newton og Hansten,
Hvorledes Kloden skal gaa, og magnetiske Poler skal cirkle.
»Ondt fordrive skal Ondt!« homøopatiske Lære!

Saaledes hun. Men en pludselig Strøm af venlig Uvillie
Omflød Datterens Bryst, og med højtrødmende Kinder
Vendte hun spørgende sig til den Velerfarne opmærksom.

»Skinken trænger, Du ved, til dygtig Kog, min Augusta;
Og maa Svolen Du takke med Kunst; det Ydre gjør Meget.
Oxestegen for alting saa raa, at Blodvandet flyder,
Efter nubrugelig Skik, skjønt Far ikke smager det raa Kjød.
Men lad omhyggelig staa en stadig Kulild om Gaasen,
At den bli'er sprød, men ej brændt, og læg saa pene Asjetter.
Vælg de mindste Agurker; tør af omhyggelig Frugten;
Tag Vinflaskerne op; thi er Vinen kold, kan den skade.
Tærterne sætter Du hen i Komfuren henimod Madtid.
Bordet dækker Du saa, at den løse Skive bliver nederst.
Tag saa den fine Dug med Stjernemønstret og opheft
Enderne net om Hjørnet; dæk fjorten Kouverts; for ifald ej
Gamle Provsten kan komme, jeg vil fra Kirken indbyde
Endnu en Gjest; man skal ej lade Tretten sidde om Bordet.
Sæt saa de grønne Stole omkring; de tage jo mindst Plads«.

Saaledes hun, den vise, den kunsterfarne Matrone.
Midlertid Fader slog op sine Julepsalmer og Texten.
Endelig blev det ham langt; han begyndte med venlig Paaminden
»Kom nu, Gamle! vi skal jo først ved Telthuset snakke
Med Hans Kjeld, og det et en skammelig Skik, at man kommer
Stormende i Guds Hus under Præken eller næst forud.
Hvorfor læses i Korsdøren vel, hvorfor synges til Indgang?
Hvorfor skal der vel først dog messes? naar det ej er for
Andagtens Gnist at slaa ud og tænde ved Tonernes Viften
Hjertet, beredende det til at modtage værdigen Ordet,
Paa det rettelig vi for vore Sjæle maa sørge
Og i et helligt Liv os ved Troen daglig forbedre.
Nej, jeg fordrager det ej, at man kommer støjende, fornem,
Som, Gud forlade mig det! paa Komedien kun for at høre
I alt Hastværk en Stump, der mest er Mennesketale,

Mangengang skaffet ihast ved Laan tilveje.
Da rokked
Mor paa sit Hoved, slog Tørklædet om, tog Augusta ved Armen.
»Nu er Far jo igjen paa sin gamle Materie; vel da,
Det er paa Tid, at jeg gaar. Kast Fælden op for mig, Rasmus,
Træk saa Fodposen op. Kom Far; nu er jeg i Slæden.
Kjør kun til! Bi dog lidt! Augusta! paa Hylden i Skabet
Bag Bojanen staar Krukken, Du ved, med syltede Ingfær;
Tag en eneste kun — men en klar, og læg paa en Theskaal;
Sæt Smaaglasse omkring og Karaflen med Persico; træk saa
Op en Buttel Cognak, at vi strax kan byde en Dram, naar
Vore Fremmede komme; thi kold er Dagen tilvisse«.

Venlig nikkede nu den ærværdige Thormod og sagde:
»Nu min Augusta, lev vel! jeg har din Fuldmagt, min Datter.
Du er vor Martha idag; dog det er ej Ondt for Vorherre;
Pas Du ikkun dit Hus, og modtag saa venlig din Brudgom!«

Kjærlig bøjede sig den hulde Pige; da svinged
Thormod den vældige Svøbe og flux for Borken i Stiktrav
Henad den sneplovde Vej, og muntert fulgte den Brune.
Men med et ængsteligt Suk stod end Augusta i Svalen,
Fulgte med Øjet de elskede To og vendte sig langsom.
»O. min Fader! Du troede da vel, Augusta ej kjendte
Trangen til Hjelp, at hun kun for opredte Senge sig hengav
Til et glædeløst Liv med et Hjerte, skabt for at elske!«
Gik hun til huslige Dont, tog frem det stjernede Drejel,
Lagde ved Ingeborgs Hjelp paa fløjede Spisebord Dugen,
Samt de fjorten Kouverts, saa vel til Gaasen paa Spiddet,
Mindskede Ild om Grydestegen og ordned Asjetter,
Gjorde saa Skinken istand og tørred Caviller og Pipins,
Hentede Vin, byttede om de sluttende Korke med Sølvprop,
Optog Ingefær, satte Likeur og Brændvin paa Bakken.
Derpaa, da Alting var ordnet, gav Ingeborg venlige Regler;
Gik saa i Kammeret ind, hvor den hvide Kjole laa strøgen,
Kniplingskraven, den Skildpaddes-Kam og de buklede Krøller,
Modens unyttige Kram og det brede Livbaand med Spændet.
Ak, ej glædte hun sig ved sin Pynt; ugjerne hun prydet
Dog omhyggelig sig, trak over de dejlige Fødder
Bomuldsstrømper, de blanklærte Sko — og ilede derpaa
Paaklædt med Kjøkkenforklædet for til huslige Syssel.

Atter traadte hun ind i det snevre Kammer, og frit løb
Taaren over jomfruelig Kind og nedsank i Barmen.
Men hun aabnede blød i Komoden en Lønskuffe, udtog
Deraf en Pakke, betragted den ømt og trykkede hastig
Den til sin Læbe; nu aabned hun den og fremtog med langsom
Haand og varlig Relikvier smaa og lagde dem for sig.
Først en indtørred Blomst. »Det var under Bakken ved Elven,
Da var han atten Aar og jeg sexten; munter han hefted
Den til min Hat, og da saa han mig førstegang dybt ind i Øjet.
Ak, jeg følte det underlig varmt og føler det endnu!«
Derpaa en Sløjfe. »Den snapped han engang af mit Livbaand;
Da hans opmærksomme Blik blev var, den var Livbaandet tilsat,
Som var blevet for kort. Jeg bad, jeg truede længe;
Men da han ej turde mer afslaa min alvorlige Fordring,
Trak han den nødig og rødmende frem af sit Bryst, hvor den gjemt var.
Siden hviler den her«. — Hun kyssede Sløjfen og optog
Atter et lidet Papir. »Mit Navnetræk, kunstigen slynget,
Saa at de fineste Træk, vel seet, betegne og hans Træk.
Der er mit Silhouet; han klipped det næsten i Mørke;
Men det skal ligne mig dog; 'det er Øvelsen', hvisked han sagte«.
Derpaa fulgte et Brev med en tegnet Rose forneden.
Saaledes Brevet lød, det var skrevet paa hendes Aarsdag.

Godmorgen, Søster! Tag ej ilde op,
At en undselig Rosenknop
Ubuden over til Dig hopper.
Min Ejer sagde mig, idag
Det netop er din Fødselsdag,
Og at det sømmer Rosenknopper
At hilse Deres Søster, naar
Hun fylder just sit Aar.
Han sagde mig Saameget, som
Jeg ej forstod og ikke skjøtted om;
Men bad blandt Andet, at Du vilde
I mig dit eget Billed se;
(Det er for mig lidt smigrende,
Men ellers ikke sagt saa ilde.)
Saa ønsked han, at Fryd og Sjælero
Maa stedse i dit Hjerte bo,
Og hegne huldt om dine Dage;

At efter mange Rosenslægters Død
Du, lige god og lykkelig og sød,
Maa hilses end af smukke Fødselsdage«.

»Nu velan«, raabte Pigen med Kraft, »lad Ilden fortære
Alt, hvad mit Hjerte har kjært! o kunde Erindringen ogsaa
Let henvejres med Luernes Vift, at mit Hjerte blev roligt,
Fredelig stemt og redeligt, naar jeg skal række min Haand hen
Til hans Fader! O Gud, giv mig Styrke at se ham
Nu ved Faderens Side! Jeg tror, jeg synker til Jorden.
Ak jeg giver jo villigen Slip paa Kjærlighedsdrømmen;
Havde han ment det tilgavns — skjønt kanske Faderen — o jeg
Ved ikke selv, hvad jeg siger! Var denne Dag dog først over!«

Bjeldernes lystige Klang lød tæt for Ruden. Augusta
Skrækket rejste sig, trak efter Vejret, satte en Fod frem;
Da med Et farer Døren op, og en Yngling med Stormskridt
Styrter i Kamret ind og hen mod den bævende Pige,
Som ved et dæmpet Skrig gav det eneste Livstegn. »Augusta!«
Raabte den blussende Mand og slyngede Armen om Pigen;
»Endelig har jeg da nu faaet Lov at raade min Vej selv!
O min højtelskede Mø! lad nu din Læbe gjentage
Ordet, det salige Ord, som Du gav ved de Gamle. Augusta!
Har Du da intet Ord for din Ven?«
Men Pigen forbauset
Stirrede paa Kandidaten og strøg sig mat over Panden.
Men hans Stilling blev pinlig; uvis han søgte at finde
Ord for at række til Svar den blege og lidende Skjønne.

Da lyde Klokker og Bjelder igjen og højstemte Røster;
Og ved forøgede Angst faar Augusta Besindelse atter. —

»O for Himmelens Skyld lad mig gaa! og hold mig ej mer op!
Alt er forandret; De ved det jo selv; mig kalder min Pligt nu«.
Hun rev sig løs og med tilkjæmpet Mod hun iled imøde
Den højrøstede Flok; men den unge Mand stod som naglet
Fast til Tærskelen ganske forbauset og stirrende for sig.
Men rask kastede Moderen sig af Slæde og Fodsæk,
Trak sin Augusta ved Armen afsted til den rolige Madbod,
Og med et Trylleord brat oplyste Vildfarelsens Mørke,
Gamle Far Kjeld for sin Søn, sin Hans havde friet til Augusta.

Vistnok maatte hans Stil en Smule besynderlig været,
Siden Far og hun selv, ja Augusta endog misforstod den.
Men hun hviled ved Moderens Barm, lo og hulked paa engang
Endelig hæved hun sig, og paa Gangen, der førte til Stuen,
Stilled Undseelsens Tryk det heftig stormende Hjerte,
Og ind tren hun med nedslaget Blik og nejed forvirret.
Stuen gjenlød af jublende Fryd og skingrende Latter;
Brevet fra gamle Kjeld var læst, beleet og igjen læst;
Ingen højere lo end han selv, den lystige Gamle.

Ikkun Ynglingen var i sin stille Henrykkelse fremmed
For den støjende Larm, og han blev med Møje i Stuen;
Men da Augusta tren ind ved Moderens Side, og atter
Alle iled imod den heltforvirrede Pige:
Se, da rejste sig op af Sædet med højtidsfuld Alvor
Stedets værdige Prest, blid som den Gamle paa Pathmos;
Hen han traadte til Pigen og kjærlig kyssede hende,
Greb saa Ynglingens Haand og førte dem sammen og sagde:

»Ven og vordende Broder! Idag har Forsynet givet
Dem et vigtigt Bevis paa det Værd, Augusta besidder.
Glem ikke dette Vink; tro ej, De fik det forgjeves.
Bliv hende værd og glem ej, kun Den fortjener sin Lykke,
Som opgiver den from, naar Pligten Offeret kræver!«

Anmærkninger.

Luren o. fl. er af en Cyklus »nationale Fortællinger«, som Maurits Hansen under Pseudonymet Carl Møllmann offentliggjorde i »Morgenbladet«, hvis æsthetiske Søndagsnummere han redigerede i Bladets første Dage.

Den gale Christian. »Et kniggisk Ansigt« ɔ: et Ansigt, der ligner Forfatteren af »Ueber den Umgang mit Menschen«, Friherre von Knigges markerede Træk.

De to Søstre. Clarisse, Grandisson, to meget populære engelske Romaner fra Midten af forrige Aarhundrede af Samuel Richardson.

Novellen. Husvennen, et Ugeblad af blandet Indhold, som Hansen udgav i Aarene 1827—30. I andet Nummer af dette Blad saa »Novellen« Lyset.

Kontravisiten. *Ω πάπιστε!* o. s. v. Den gale Konrektor bruger en hel Række drøje Skjældsord, græske og latinske om hinanden; Udtryk som Tølper, Grobian, Skurk, Slyngel spiller en fremtrædende Rolle. — *Mi Domine! quam indigna perpeteris:* Min Herre, hvilken uværdig Behandling De er udsat for. — *Quidnam, doctissime, interest inter vocabulum πᾶις νὸθος & πορνογενής:* Hvilken Forskjel er der, højlærde Herre, mellem Udtrykket Elskovsbarn og uægte Barn. — *Ignoscas mihi quæso:* kjære, tilgiv mig. — *Ad multam noctem:* ved Nattetid. — *διαγρυπήτης:* en som sidder oppe om Natten, en Natterangler. — *Hæc missa faciamus:* lad det være. — *Suspenso gradu:* med lette Fjed. — *Erotemata:* Spørgsmaal. — *Aın' tu? itane 'st?*: hvad? er det ikke saa?

Intelligisne, amice! attende! brevi exponam: Du forstaar, Ven! hør efter! jeg skal i Korthed udvikle Sagen. — *ἐξ ἀρχῆς*: i Begyndelsen. — *Andron,* det Sted i den græske Privatbolig, hvor Mændene, *Gynaikeion,* det Sted, hvor Kvinderne opholdt sig. — *Anxitudo meum animum occupat:* Angst griber min Sjæl. — *Ad propositum revertor:* jeg vender tilbage til mit Tema. — *Quod felix faustumque sit:* en bekjendt latinsk Formel, der udtrykker Ønske om Held og Lykke for et paabegyndt Foretagende. — *Sic fuit in fatis*: saa var Skjæbnens Vilje. — *Den fjerde in Catilinam,* Ciceros sidste Tale mod Catilina. — *Corculum:* Hjertensven. — *In manicis et* o. s. v. Holder Du mig bunden paa Hænder og Fødder under en grusom Vogters Opsyn (Horats: Epistler I, 16). — *Λύσει* o. s. v.: Guden selv vil løse mig, naar jeg vil (Euripides, Bacch. 490). — *Ita me Deus adjuvet:* saasandt Gud hjælpe mig. — *Femoralia holoserica fibula chalybea adricta, tibialia ποικιλα* (ikke *ποικλα*): Silkeknæbuxer med Staalspænder og spraglede Strømper. — *Meherule:* ved Herkules, en Ed. — *Dilectissime, artificiosa structura:* dyrebare Ven, med kunstrig Slyngning. — *Medius fidius:* ved Gud. — *Quasi adversarii partes sustinens*: som Opponent. — *Repetere memoriam rerum harum neque possum neque:* Opfriske Mindet om disse Ting hverken kan eller. — *Dolores acuo:* det øger min Smerte. — *Sed strictim tetigisse sufficiat:* men lad det være nok kortelig at have berørt det. — *Studia in administrando munere:* Iver i at bestyre sit Embede. — *Interrogando:* gjennem Spørgsmaal. — *Mirum si (ni?) norim:* vidste jeg det ikke! — *Tu contra audacior ito:* skrid Du dristig frem! — *Mente privatum:* berøvet Forstanden. — *Sacerdotuli*: Diminutiv af Præst med foragtelig Betydning. *Sit venia verbo:* med Tugt at melde. — *Quid multa:* kort sagt. — *Num intelligis? invicem:* vexelvis, forstaar Du? — *Mehercule! invitus te hodie e manibus emitto:* i Sandhed, ugjerne slipper jeg Dig idag af mine Hænder.

Cicisbeatet. *Tempora mutamur* o. s. v.: Tiderne forandres og vi med dem. Malte sætter første Person Flertal af Verbet, hvor tredie Person skal staa og omvendt. — *Menin alide* o. s. v., en forvrøvlet Sammenblanding af Begyndelsesverset i Iliaden, Eneiden og Horats første Ode. — En Kotzebuisk Nyreprøve, sigter til de hyppige Lyttescener hos den tyske Skuespilforfatter Kotzebue. — *Ocasio depicta* o. s. v.:

atter en forvrøvlet Sammendlanding af to klassiske Citater. — Sokratisk-pestalozziske Forsøg ɔ: Forsøg paa at udvikle eller overbevise en ved at gaa ind i hans Tankegang eller Forestillingskreds. Pestalozzi berømt Pædagog (1746—1827). — I Fidopastor-Maneren; *pastore fido,* tro Hyrde, smægtende Elsker. — Den Siegwartske Periode. Siegwart, eine Klostergeschichte (1776) af Martin Miller, et Slags Efterligning af Werther, umaadelig sværmerisk og sentimental, gjorde stor Lykke hos forrige Aarhundredes Publikum og fremkaldte en Masse Efterligninger.

Fru Birthe eller Tapetfiguren paa Fossesholm, som Fortællingen ogsaa kaldes. — *Mihi res, non me rebus subjungere conor:* jeg forsager at beherske Stoffet, ikke at lade mig beherske af det. — *Ilex aquifolium,* Christorn. — *Buxus sempervirens* (ikke vivens), Buxbom. — *Lonicera xylosteum:* Gjedeblad. — *Taxus baccata:* Rødtorn. — *Coryophyl:* Krydddernellik, *Fritillarier,* Kejserkroner. — *Rosa muscosa:* Mosrose. — *Populus italica:* italiensk Poppel, Pyramidepoppel, *Coryl:* Hasselbusk, *Virgouleusen, Crasanen,* Pæresorter. — *Mirabeller:* Blommer. — *Prunus armeniaca:* Aprikos. — *Tanacetum vulgare:* Renfan. — *Ptetris* (læs *Pteris):* Bregne. — *Carduus:* Tidsel. — *Sic transit* (gloria mundi): saaledes forgaar (Verdens Herlighed). — Gesznerske Hyrdescener. Geszner, yndet schweitzersk Idyldigter, Maler og Kobberstikker fra forrige Aarhundrede. — *Fronte urbana:* dristig. — *Coelum non animum mutant, qui trans mare currunt:* de, som drager over Havet, forandrer Klima, ikke Sind.

De trende Kusiner. Fogtmanns Reskriptsamling: en Samling danske Forordninger udgiven i Slutningen af forrige Aarhundrede. — Kruses Noveller ɔ: Noveller af Laurits Kruse, en meget produktiv dansk Forfatter fra Begyndelsen af dette Aarhundrede, bekjendt for sine overspændte og gruopvækkende Skildringer. — Clavicymbal, et klaverlignende Strengeinstrument. — Cyropædien, et Værk om den unge Kyros's Opdragelse af Xenophon. — Levana, Titelen paa en Bog om Opdragelsen af den tyske Forfatter Jean Paul. — Florians Galathe, en Hyrderoman efter spansk Mønster, forfattet af den franske Digter Florian (1755—1794), især bekjendt gjennem sine Fabler.

Pastelmaleriet er især interessant derved, at Forfatteren i de to Fortællere, Auditør Bastrup og Prokurator Steimann, har leveret nøjagtige Portrætter af sine to Venner, Digterne Bjerregaard og Schwach. Bastrup er Bjerregaard, Steimann Schwach. Portrætligheden erkjendtes af Samtiden for at være slaaende. Da Schwach efter Maurits Hansens Død udgav hans samlede Noveller, udelod han den sidste Halvdel af Pastelmaleriet, som væsentlig er lagt i hans Mund. Hvad der bevægede ham hertil, vides ikke. — Kniggisk Hage se Anm. til »Den gale Christian«. — *Rite promotus:* højtidelig promoveret. — Fru Badens lille Fortsættelse af Grandisson. Fru Baden, en i Slutningen af forrige Aarhundrede meget bekjendt dansk Romanforfatterinde debuterede med en Række Breve, der dannede en Fortsættelse af Richardsons i Brevform skrevne Roman, Sir Charles Grandisson. — Schneppenthal, en bekjendt Opdragelsesanstalt i Hertugdømmet Gotha, der blev grundet 1784 og bestaar den Dag idag. — *Laborere ex renibus:* lide af Stensmerter. — *Helleborus:* Nyserod, der i gamle Dage ansaaes for at være et virksomt Middel mod Sindssygdomme. — Gauchet, det franske gauche (kejtet) med norsk Endelse. — *Est modus in rebus:* der er Maade med alt. — *Ter limen tetigi:* tre Gange stod jeg paa Tærskelen. — *Incroyable,* Benævnelse paa en Modejunker i Slutningen af forrige Aarhundrede. — *Sit illi terra levis:* gid Jorden hvile let paa ham. — Et Gallsk Gibshoved ɔ: et frenologisk Hoved; Gall bekjendt Anatom og Frenolog (1758—1828). — Forkynde en *numinis præsentiam*: en højere Viljes Aabenbarelse. — Sikulertyrannens Smigrer ɔ: Damokles. — *O sancta simplicitas*: o hellige Enfoldighed! — *Davus sum, non Oedippus*: jeg erDavus, ikke Oedippus, siger en Person i et Lystspil af Terents. Meningen er: jeg ikke saa flink til at gjætte Gaader som Oedippus, der som bekjendt raadede Sfinxens Gaade. — Lichtenberg, en tysk Forfatter (1742—1799), der blandt andet har skrevet en Bog om den engelske Maler og Kobberstikker Hogarths Kobberstik. — *In nova fert animus* o. s. v.: Begyndelsen af Ovids Forvandlinger, 1ste Bog: Aanden driver mig til at skildre Formernes Forvandling til nye Legemer. — *Procul esto* (ikke *estus) profanus*: fjernt være Du, profane! — *Akrostikon,* en Strofe, hvori Begyndelses- eller Slutningsbogstaverne i Versene tilsammen danner et Navn eller et andet Ord.

Datteren. August Lafontaine, populær tysk Romanforfatter fra Slutningen af forrige og Begyndelsen af dette Aarhundrede. — *Vetabo, qui Cereris sacrum* o. s. v., af en Strofe hos Horats, der i sin Helhed lyder saaledes:

> En trofast Taushed vinder den sikre Løn;
> Jeg taaler ej, at han, som forraadet har
> En hellig Skik ved Ceres Kultus,
> Stiger med mig paa det svage Fartøj.
>
> (Kjærs Oversættelse.)

Per varios casus: gjennem Skjæbnens Omskiftelser.

Tone. *Res nullius*: ingens Ejendom. — *Tantæ molis erat* o. s. v.: saa megen Møje kostede det at gjøre Romerne til et Folk. — *Scribimus indocti doctique* o. s. v.: lærde og ulærde skriver uden Forskjel Vers. — *Ille dies primus (prima?) malorum causa fuit*: denne Dag var den første Aarsag til Ulykkerne. Causu i Texten er Trykfejl, læs causa.